

ΒΙΚΤΩΡΟΣ Δ. ΚΡΗΤΙΚΟΥ,

ΑΡΡΙΑΝΟΥ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

ΗΡΩΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΙ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1963

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝ

18073

ΑΡΡΙΑΝΟΥ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ
(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΒΙΚΤΩΡΟΣ Δ. ΚΡΗΤΙΚΟΥ

ΑΡΡΙΑΝΟΥ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ
(ΕΚΛΟΓΑΙ)

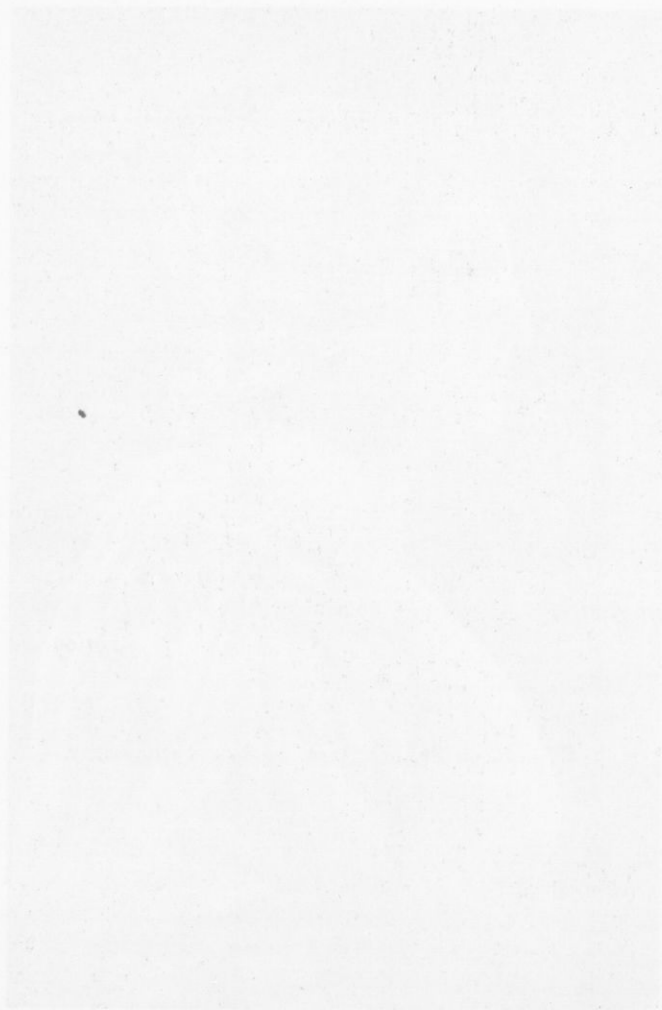
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1963

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ
(ΕΚΔΟΣΗ)

Κεφαλή άνδριάντος του Μ. Ἀλεξάνδρου ἐκ Μαγνησίας
(Μουσείον Κωνσταντινουπόλεως)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Α'. Τὰ γράμματα εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα.

Τὰ διασωθέντα ἔργα τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων καὶ ποιητῶν μαρτυροῦν, ὅτι οἱ πρόγονοί μας ἐκαλλιέργησαν ὑπερόχως ἕλα τὰ εἶδη τοῦ λόγου. Τὰ δημιουργήματα αὐτῶν εἰς τὴν ποίησιν καὶ εἰς τὸν πεζὸν λόγον εἶναι ἀθάνατα μνημεῖα, προκαλοῦντα τὸν θαυμασμὸν ὅλων τῶν πολιτισμένων ἀνθρώπων.

Εἰς τὴν ἐπικὴν ποίησιν λ.χ. δὲν ἔχει ἀναφανῆ μέχρι σήμερον ποιητῆς ἀνώτερος ἀπὸ τὸν Ὅμηρον καὶ πολὺ ὀλίγοι ἤμποροῦν νὰ συναγωνισθοῦν τὸν ἰδικὸν μας λυρικὸν ποιητὴν Πίνδαρον ἢ τοὺς δραματικούς μας ποιητάς, τὸν Αἰσχύλον, τὸν Σοφοκλέα, τὸν Εὐριπίδην.

Ἄλλὰ καὶ εἰς τὸν πεζὸν λόγον ἡ δημιουργία τῶν προγόνων μας εἶναι ἄφθαστος. Εἰς τὴν ἱστορίαν ὁ Ἡρόδοτος, ὁ Θουκυδίδης, ὁ Ξενοφῶν, εἰς τὴν φιλοσοφίαν ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, εἰς τὴν ῥητορικὴν ὁ Δημοσθένης, καὶ μαζὶ μὲ αὐτοὺς τόσο ἄλλοι, ἄφησαν ἔργα, τὰ ὅποια δεικνύουν τὸν βαθμὸν τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ πολιτισμοῦ.

Β'. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς ιστοριογραφίας.

Ὁ πεζὸς λόγος διεμορφώθη πολὺ βραδύτερον τῆς ποιήσεως. Τοῦτο ἐξηγεῖται, διότι ἡ ποίησις εἶναι κυρίως προῖον τῆς φαντασίας, τὴν ὁποίαν εἶχε πλουσίαν ὁ ἐλληνικὸς λαός, ἐνῶ ὁ πεζὸς λόγος ἀπαιτεῖ ὀριμότητα σκέψεως καὶ ἀκριβολογίαν ἐκφράσεως. Εἰς τοῦτο ἄλλως τε συνετέλεσε καὶ ἡ σχετικῶς βραδεῖα διάδοσις τῆς γραφῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα (μόλις τὸν ἔβδομον αἰῶνα π.Χ.).

Ἐκ δὲ τῶν εἰδῶν τοῦ πεζοῦ λόγου τὸ πρῶτον χρονολογικῶς ἀναπτυχθὲν εἶναι ἡ ἱστοριογραφία. Τοῦτο, διότι τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, εὐχαριστούμενον ἀπὸ παλαιωτάτους χρόνους ν' ἀσχολῆται ὑπὸ τὸ κάλυμμα τῆς ἐπικῆς ποιήσεως μὲ τὴν ἑνδοξὸν πάντοτε ἱστορίαν του αὐ-

τήν ἐκινήθη πρῶτον νὰ ἐκθέσῃ καὶ διὰ τοῦ πεζοῦ λόγου, ὅταν ἀνδρωθὲν ἤσθάνθη τὴν πρὸς τοῦτο ἱκανότητα.

Ὁ πρῶτος ἀξίος τοῦ ὀνόματος ἱστορικός, ὁ ὁποῖος καὶ πατὴρ τῆς ἱστορίας καλεῖται, εἶναι ὁ Ἑ ρ ὀ δ ο τ ο ς. Οὗτος γεννηθεὶς εἰς τὴν Ἀλικαρνασσὸν τῆς Μ. Ἀσίας τὸ 489 καὶ ἀποθανὼν τὸ 410 εἰς Θουρίου τῆς Ἰταλίας, ἔγραψε τὴν ἱστορίαν τῶν Περσικῶν πολέμων.

Ὁ μέγας Ἀθηναῖος ἱστορικός Θ ο υ κ υ δ ῖ δ η ς (470 - 397) ἐτελειοποίησε τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ πεζοῦ λόγου καὶ συνέγραψε τὴν ἱστορίαν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου (431 - 404). Ἀλλὰ δὲν ἐπρόφρασε νὰ τὴν συμπληρώσῃ, διότι τὸ ἔργον του λήγει εἰς τὸ 21ον τοῦ πολέμου ἔτος. Ὁ Ἀθηναῖος ἱστορικός Ξ ε ν ο φ ῶ ν (434 - 355) συνέχισε τὴν ἱστορίαν τοῦ πολέμου τούτου καὶ ἐξέθεσε τὰ μετ' αὐτὸν γεγονότα εἰς τὰ «Ἑλληνικά» του. Οὗτος εἶναι ὁ συγγραφεὺς καὶ τῆς γνωστῆς μας «Κύρου Ἀναβάσεως», καθὼς καὶ ἄλλων ἱστορικῶν, φιλοσοφικῶν καὶ πολιτικῶν ἔργων.

Μετὰ τοὺς τρεῖς τούτους ἱστορικούς καὶ ἄλλοι κατὰ καιροὺς ἀνεφάνησαν, ἐκ τῶν ὁποίων γνωστότεροι εἶναι οἱ μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐπὶ Ῥωμαϊκῆς κυριαρχίας ἀκμάσαντες Π λ ο ὑ τ α ρ χ ο ς ἐκ Χαιρωνείας (50 - 127 μ.Χ.) καὶ Ἀ ρ ρ ι α ν ὀ ς, περὶ τοῦ ὁποίου ἤδη θ' ἀσχοληθῶμεν ἰδιαίτερος, διότι μᾶς ἐνδιαφέρει ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Γ'. Ὁ βίος τοῦ Ἀρριανοῦ.

Ὁ Ἀρριανός, γεννηθεὶς τὸ 95 μ.Χ. εἰς τὴν Νικομήδειαν τῆς Μικρασιατικῆς Βιθυνίας, ὑπῆρξεν εἰς ἐκ τῶν μᾶλλον πεπαιδευμένων ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς του. Κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἡ Ἑλλάς εὐρίσκειτο ὑπὸ τὴν Ῥωμαϊκὴν κυριαρχίαν, ἡ ὁποία ἐξετείνεται ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ μέχρι τοῦ Εὐφράτου καὶ ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τῆς Βορείου θαλάσσης μέχρι τῆς Ἀφρικῆς. Ὁ Ἀρριανός ἦτο σύγχρονος τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων Ἀδριανοῦ (117 - 138 μ.Χ.), Ἀντωνίου τοῦ Εὐσεβοῦς (138 - 162 μ.Χ.) καὶ τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου (162 - 180 μ.Χ.). Ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ἔδειξε μεγάλην ἀγάπην πρὸς τὰ γράμματα. Νέος ὢν ἤλθεν εἰς τὴν Νικόπολιν τῆς Ἠπείρου, ὅπου εἶχεν ἰδρῦσει φιλοσοφικὴν σχολὴν ὁ ἐπιφανὴς στωικὸς φιλόσοφος Ἐπίκτητος (50 - 120 μ.Χ.). Ὁ Ἀρριανός ἔγινε προσφιλέστατος μαθητῆς τοῦ φιλοσόφου τούτου καὶ διεκρίθη διὰ τὴν φιλομάθειάν του. Ἀργότερον μετέβη εἰς τὰς

Ἀθήνας καὶ συνεπλήρωσε τὴν μὲν φωνὴν τοῦ εἰς τὰς ἐκεῖ ἀνθρώπους τότε ῥητορικὰς καὶ φιλοσοφικὰς σχολὰς. Εἰς τὰς Ἀθήνας ἐγνωρίσθη μὲ τὸν αὐτοκράτορα Ἀδριανὸν καὶ ἐξετιμῆθη πολὺ παρ' αὐτοῦ. Προσκληθεὶς εἰς Ῥώμην, ἀπέκτησε τὰ δικαιώματα τοῦ Ῥωμαίου πολίτου καὶ προσέλαβε τὸ ὄνομα τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας, ἐπονομασθεὶς Φλάβιος. Κατὰ τὸ 130 μ.Χ. διωρίσθη τοπάρχης τῆς Καππαδοκίας. Τὸ ἀξίωμα τοῦτο διετήρησεν ἐπὶ ἑπταετίαν. Διεκρίθη δὲ διὰ τὴν διοικητικὴν του ἱκανότητα καὶ διὰ τὴν ἀνδρεία, τὴν ὅποιαν ἐπέδειξεν ἀποκρούσας τὰς ἐπιδρομὰς τοῦ Σκυθικοῦ λαοῦ τῶν Ἀλανῶν. Τὸ 147 ἐπανέρχεται εἰς τὰς Ἀθήνας, διορισθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ ἐπώνυμος ἄρχων αὐτοῦ. Τὸ 171 γίνεται καὶ πρύτανις τῆς Πανδιονίδος φυλῆς. Εἰς βαθὺ γῆρας ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του Νικομήδειαν, ὅπου ἀπέθανε περὶ τὸ 180.

Δ'. Ἔργα τοῦ Ἄρριανου.

Ὁ Ἄρριανὸς ὑπῆρξε πολυγραφώτατος συγγραφεὺς. Εἰς τὸν ὅλον βίον του καὶ εἰς τὴν συγγραφικὴν του δρᾶσιν εἶχεν ὡς πρότυπον τὸν Ξενοφῶντα. Ὅπως ἐκεῖνος εἶχε πεφιλημένον διδάσκαλον τὸν Σωκράτην, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Ἄρριανὸς ἐτίμα καὶ ἠγάπα τὸν φιλόσοφον Ἐπίκτητον. Ἐπίσης ὅπως ὁ Ξενοφῶν, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Ἄρριανὸς ἐγράψε ποικίλα συγγράμματα ἱστορικὰ, γεωγραφικὰ, φιλοσοφικὰ καὶ στρατιωτικὰ. Ἔργα του εἶναι :

α) Ἱστορικὰ : Ἡ « Ἀνάβασις Ἀλεξάνδρου », διηρημένη εἰς 7 βιβλία, κατὰ μίμησιν τῆς « Κύρου Ἀναβάσεως » τοῦ Ξενοφῶντος. Εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ἐξιστορεῖ ὄχι μόνον τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου κατὰ τῶν Περσῶν, ἀλλὰ καὶ ὅλον τὸν βίον του.

Πηγαὶ τῆς ἱστορίας του, καθὼς ὁ ἴδιος ἀναφέρει εἰς τὸ προοίμιόν του, εἶναι τὰ παλαιότερα περὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου συγγράμματα καὶ ἰδίως τὰ τοῦ Πτολεμαίου καὶ τοῦ Ἀριστοβούλου, οἱ ὅποιοι ἦσαν στρατηγοὶ παρακολούθησαντες τὴν κατὰ τῶν Περσῶν ἐκστρατείαν.

Ἄλλο ἱστορικὸν σύγγραμμα τοῦ Ἄρριανου εἶναι τὸ ἐπιγραφόμενον « Ἰνδική », εἰς τὸ ὅποιον περιγράφει τὴν χώραν τῶν Ἰνδῶν, τὰ ἔθνη, τὰ ἔθιμα, τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰ πολιτεύματα αὐτῶν. Τὸ ἔργον τοῦτο ἐγράφη εἰς τὴν Ἰωνικὴν διάλεκτον, κατὰ μίμησιν τοῦ Ἡροδότου.

β) Γεωγραφικὰ ἔργα εἶχε γράψει ἀρκετά. Ἐκ τούτων περιε-

σώθη μόνον ὁ «Περίπλους Εὐξεινίου Πόντου», εἰς τὸν ὁποῖον περιγράφονται τὰ παράλια τοῦ Εὐξεινίου ἀπὸ Τραπεζοῦντος μέχρι Βυζαντίου, τὰ ὁποῖα ὁ ἴδιος εἶχεν ἐπισκεφθῆ, ὅταν ἦτο τοπάρχης τῆς Καππαδοκίας.

γ) Στρατιωτικὰ ἔργα εἶναι : 1) «Τέχνη τακτική», ὅπου πραγματεύεται περὶ τῆς στρατιωτικῆς τακτικῆς τῶν Ἑλλήνων καὶ Μακεδόνων καὶ περὶ τοῦ ἀναδιοργανωθέντος ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ ἱππικοῦ τῶν Ῥωμαίων. 2) «Ἐκταξις τῶν Ἀλανῶν», ὅπου ἐκθέτει τὴν διάταξιν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατοῦ εἰς τὴν κατὰ τῶν Ἀλανῶν ἐκστρατείαν.

δ) Φιλοσοφικὰ ἔργα εἶναι : 1) «Ἐπικτήτου διατριβαί», εἰς τὰς ὁποίας ἐκθέτει τὴν διδασκαλίαν τοῦ στωικοῦ φιλοσόφου. 2) «Ἐπικτήτου ἐγχειρίδιον», τὸ ὁποῖον εἶναι περίληψις τῶν «Διατριβῶν».

Πλὴν τῶν ἔργων τούτων ὁ Ἀρριανὸς ἔγραψε καὶ τὸν «Κυνηγετικόν», ὡς συμπλήρωμα τοῦ ὁμωνύμου ἔργου τοῦ Ξενοφῶντος.

Ε'. Ἡ γλῶσσα τοῦ Ἀρριανοῦ.

Οἱ μέχρι τοῦδε γνωστοὶ μας συγγραφεῖς, ὁ Ξενοφῶν, ὁ Λυσίας ὁ Ἰσοκράτης κ.ἄ., ἔγραψαν εἰς τὴν λεγομένην ἀττικὴν διάλεκτον, ἥτοι εἰς τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα, τὸ ὁποῖον ἦτο ἐν χρήσει τότε εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἡ διάλεκτος αὕτη βραδύτερον ἐδέχθη τύπους καὶ λέξεις ἀπὸ τὰς ἄλλας ἐν χρήσει ἑλληνικὰς διαλέκτους, ἥτοι τὴν ἰωνικὴν, τὴν δωρικὴν καὶ τὴν αἰολικὴν. Τοιοῦτοτρόπως διὰ τῆς συγχωρεύσεως αὐτῶν διεμορφώθη ἡ λεγομένη κοινὴ γλῶσσα, ἡ ὁποία διὰ τῶν κατακτήσεων τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἔλαβεν εὐρυτάτην διάδοσιν. Ἡ κοινὴ αὕτη γλῶσσα ὠμιλεῖτο καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐγράφετο κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀρριανοῦ. Πολλοὶ ὅμως συγγραφεῖς τῆς μεταγενεστέρας ταύτης ἐποχῆς ἐφιλοτιμοῦντο νὰ μιμηθοῦν τὴν ἀρχαίαν ἀττικὴν διάλεκτον, ἔχοντες ὡς ὑπόδειγμα τὴν γλῶσσαν τοῦ Ξενοφῶντος καὶ τοῦ Θουκυδίδου. Οἱ συγγραφεῖς οὗτοι ὀνομάζονται ἀττικισταί, ἥτοι μιμηταί τῆς ἀττικῆς. Τοιοῦτος ἦτο καὶ ὁ Ἀρριανός, ὁ ὁποῖος καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν προσεπάθησε νὰ μιμηθῆ τὸν Ἀθηναῖον συγγραφέα τῆς «Κύρου Ἀναβάσεως». Ἡ μίμησις του εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπιτυχῆς, ἀν καὶ ἐνίοτε ἀστοχεῖ εἰς τινὰς τύπους καὶ συντακτικὰς χρήσεις. Πάντως τὸ ὕφος του, ἰδίως εἰς τὴν «Ἀλεξάνδρου Ἀνάβασιν», ἔχει ζωηρότητα

καὶ φυσικότητα, εἶναι δὲ πρόδηλος ἡ εὐσυνειδησία καὶ ἡ ἀμεροληψία τοῦ ἱστορικοῦ.

ΣΤ'. Ὁ στρατὸς τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου.

1. Ὁ Μακεδονικὸς πεζικὸς στρατὸς ἀπετελεῖτο ἀπὸ τὴν φάλαγγα, ἀπὸ τοὺς ὑπασπιστάς καὶ ἀπὸ τοὺς ψιλοὺς.

α) Ἡ φάλαγγις ἀπετέλει τὴν κυρίαν βάσιν τοῦ πεζικοῦ στρατοῦ. Οἱ ἀνήκοντες εἰς αὐτὴν ὠνομάζοντο πεζέταιροι. Ἡ φάλαγγις διηγεῖτο εἰς ἕξι τάξεις, ἧτοι τάγματα· ἐκάστη τάξις εἶχε τρεῖς λόχους καὶ ἕκαστος λόχος 500 περίπου ἀνδρας.

Οἱ φαλαγγῖται ἢ πεζέταιροι ἔφερον πλήρη πανοπλίαν, ἧτοι περικεφαλαίαν, θώρακα, κνημίδας, κυκλοτερῆ ἀσπίδα καὶ τὴν μακεδονικὴν σάρισσαν (μακρὸν δόρυ). Ἐτάσσοντο συνήθως εἰς βάθος 16 ἀνδρῶν. Αἱ δὲ σάρισαι τῶν πέντε πρώτων σειρῶν προεξεῖχον τῆς ὅλης φάλαγγος καὶ ἐσχημάτιζον ἀδιαπέραστον τεῖχος ἀπὸ αἰχμᾶς.

β) Οἱ ὑπασπισταὶ ἦσαν ἐλαφρότερον ὀπλισμένοι. Ἐφερον ἐλαφροτέραν ἀσπίδα, λινοῦν θώρακα, μακρὸν ξίφος καὶ βραχὺ δόρυ. Ἐπομένως ἦσαν ἐπιτήδευοι διὰ ταχείας καὶ τολμηρὰς κινήσεις εἰς μέρος, εἰς τὰ ὅποια ἡ φάλαγγις δὲν ἠδύνατο νὰ κινηθῆ. Οὗτοι κατ' ἀρχὰς ἦσαν ὀλιγάριθμοι καὶ ἀπετέλουν τὴν προσωπικὴν φρουρὰν τοῦ βασιλέως, διὰ τοῦτο καὶ ὠνομάσθησαν «ὑπασπισταί». Βραδύτερον ὅμως ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ ἀπετέλεσαν ἴδιον σῶμα εὐκινήτου πεζικοῦ, τὸ ὅποιον ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ σῶμα τῶν Ἀθηναίων πελταστῶν.

γ) Οἱ ψιλοὶ ἦσαν πολὺ ἐλαφρῶς ὀπλισμένοι, ἧτοι ἔφερον ἔν εἶδος ὄπλου, ἀναλόγως τοῦ ὁποίου ὠνομάζοντο πελτασταί, τοξόται, ἀκοντισταὶ ἢ σφενδονῆται.

2. Τὸ ἱππικὸν διεκρίνετο : 1) Εἰς τὸ βαρὺ ἱππικὸν καὶ 2) εἰς τὸ ἐλαφρόν.

α) Τὸ βαρὺ ἱππικὸν συνέκειτο ἐξ εὐγενῶν Μακεδόνων, οἱ ὅποιοι ὠνομάζοντο ἑταῖροι. Οὗτοι ἔφερον περικεφαλαίαν, θώρακα, ξίφος καὶ ξυστόν, ἧτοι βραχεῖαν λόγχην. Οἱ ἑταῖροι ἐσχημάτιζον 8 ἕλας· ἐκάστη δὲ ἕλας εἶχε 150 - 300 ἵππεῖς. Ἡ ἀρίστη τῶν ἕλων τούτων ἀπετέλει τὴν βασιλικὴν ἕλην, ἡ ὁποία ἐλέγετο καὶ ἄγλημα τῶν ἑταίρων, ἦτο δὲ ἔφιππος σωματοφυλακὴ τοῦ βασιλέως. Μετὰ

τῶν Μακεδονικῶν ἰλῶν συνέπραττον καὶ Ἰλαιο Θεσσαλικὰ ἐξ εὐγενῶν Θεσσαλῶν ἱππέων.

β) Τὸ ἐλαφρὸν ἱππικὸν ἀπετέλουν οἱ ἐλαφρῶς ὀπλισμένοι ἱππεῖς, οἱ ὁποῖοι ἀντὶ ξυστοῦ ἔφερον σάρισσαν. Οὗτοι ὠνομάζοντο πρόδρομοι καὶ ἐξετέλουν χρέη ἀνιχνευτῶν ὡς πρόσκοποι ἢ ἐρησιμοποιοῦντο διὰ τὴν δίωξιν καὶ σύλληψιν τῶν τρεπομένων εἰς φυγὴν ἀντιπάλων.

3. Ὁ στόλος τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου κατ' ἀρχὰς ἀπετελεῖτο ἐξ 160 πλοίων, μὲ τὰ ὁποῖα διεπεραιώθη εἰς τὴν Ἀσίαν. Βραδύτερον διελύθη, μὴ δυνάμενος νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν κατὰ ζηράν ἐκστρατείαν. Ἀλλὰ διαρκούσης τῆς πολιορκίας τῆς Τύρου συνεκροτήθη νέος ἰσχυρὸς στόλος ἐκ Κυπρίων, Φοινικικῶν καὶ Ἑλληνικῶν τριήρων. Καὶ εἰς τὴν Ἰνδικὴν ὁ Μ. Ἀλέξανδρος κατήρτισεν ἄλλον στόλον, διὰ τοῦ ὁποῖου κατέπλευσε τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν. Μὲ τμημα δὲ τοῦ στόλου τούτου ὁ ἐκ Κρήτης ναύαρχος Νέαρχος ἐπλευσε τὸ 327 ἀπὸ τὸν Ἰνδὸν εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Τίγρητος καὶ τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ.

Ζ'. Ἡ κατάσταση εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τοὺς πρὸ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου χρόνους.

Διὰ τὴν παρακολούθησιν τῆς ἐξιστορουμένης ὑπὸ τοῦ Ἀρριανοῦ ἐκστρατείας τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ τῆς καθόλου δράσεώς του πρέπει νὰ ἐνθυμηθῶμεν τὴν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος, ὅπως ἐνεφανίζετο πρὸ τῆς βασιλείας αὐτοῦ.

Μετὰ τὸν μακρὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον κατέπεσεν ἡ ἡγεμονία τῶν Ἀθηνῶν. Ταύτην ἀνέλαβεν ἡ Σπάρτη, ἡ ὁποία ὅμως διὰ τῆς ἀγερῶχου πολιτικῆς τῆς προὔκάλεσε τὴν ἀντίδρασιν τῶν ἄλλων ἑλληνικῶν πόλεων. Αὗται συνησπίσθησαν ἐναντίον τῆς, ἡ δὲ Σπάρτη ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τῶν Περσῶν, οἱ ὁποῖοι λαμβάνουν εὐκαιρίαν νὰ ἐπέμβουν εἰς τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος καὶ νὰ ἐπιβάλουν τὰς θελήσεις των, διὰ τῆς λεγομένης Ἀνταλκιδείου εἰρήνης (387). Μετ' ὀλίγον αἱ Ἀθηναῖοι ἀνακύπτουν πρὸς στιγμὴν καὶ ἀναλαμβάνουν ἐκ νέου τὴν κατὰ θάλασσαν ἡγεμονίαν. Ἀλλὰ καὶ αὕτη δὲν διατηρεῖται, διότι γρήγορα οἱ Ἀθηναῖοι ἐγκαταλείπονται ἀπὸ τοὺς συμμάχους των. Ἐν τῷ μεταξὺ αἱ Θῆβαι λαμβάνουν μεγάλην ἰσχὴν καὶ διεκδικοῦν τὴν ἡγεμονίαν, λαμπρυνθεῖσαι μὲ τὰς νίκας τοῦ Ἐπαμεινώνδου καὶ τοῦ

Πελοπίδου. Ἀλλὰ καὶ ἡ δύναμις τῶν Θηβῶν καταπίπτει μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἐπαμεινώνδου εἰς τὴν ἐν Μαντινείᾳ μάχην (362). Ἐκτοτε καμμία ἀπὸ τὰς μεγάλας ἑλληνικὰς πόλεις δὲν εἶχε δύναμιν, ἱκανὴν ν' ἀναλάβῃ πρωτοβουλίαν. Μὲ τοὺς ἀνταγωνισμοὺς των, μὲ τὴν τυφλὴν πολιτικὴν τῆς ἐπικλήσεως βοήθειας ἀπὸ τοὺς φυσικοὺς των ἐχθροὺς, τοὺς Πέρσας, μὲ τὴν ἐσωτερικὴν διοικητικὴν καὶ ἠθικὴν ἀναρχίαν περιέπεσαν ὅλαι εἰς πολιτικὴν ἀδυναμίαν καὶ ἀφάνειαν.

Τότε ἀναφαίνεται μία νέα σφριγῶσα καὶ κραταιὰ ἑλληνικὴ δύναμις, ἡ δύναμις τῶν Μακεδόνων. Ὁ Φίλιππος Β' συλλαμβάνει τὸ σχέδιον τῆς ἐνώσεως ὅλων τῶν Ἑλλήνων εἰς ἀγῶνα κατὰ τῶν Περσῶν, ὡς μόνων φυσικῶν ἀντιπάλων των, καὶ εἰς τὸ συνέδριον τῆς Κορίνθου (338) ἀνακηρύσσεται ἀρχιστράτηγος τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν. Ἀλλ' ὁ βίαιος θάνατός του δὲν τὸν ἄφησε νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ σχέδιόν του. Ἦλθεν ὅμως ὁ Ἀλέξανδρος νὰ πραγματοποιήσῃ τοῦτο μὲ τὴν μεγαλεπήβολον δρᾶσίν του, ἡ ὁποία ἱστορεῖται εἰς τὸ προκείμενον βιβλίον.

Η παρούσα πρόταση αφορά στην εισαγωγή και την υλοποίηση ενός προγράμματος που θα στοχεύει στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων των μαθητών και στην προώθηση της μάθησης. Το πρόγραμμα θα αποτελείται από διάφορα στάδια και θα βασίζεται στην αλληλεπίδραση και στην ενεργή συμμετοχή των μαθητών. Η υλοποίηση του προγράμματος θα απαιτήσει την υποστήριξη των εκπαιδευτικών και των γονιών, καθώς και την παροχή των κατάλληλων πόρων. Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων θα γίνει με τη βοήθεια συγκεκριμένων κριτηρίων και μεθόδων. Η υλοποίηση του προγράμματος θα συμβάλει στην ανάπτυξη της αυτονομίας των μαθητών και στην προώθηση της μάθησης. Η υλοποίηση του προγράμματος θα απαιτήσει την υποστήριξη των εκπαιδευτικών και των γονιών, καθώς και την παροχή των κατάλληλων πόρων. Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων θα γίνει με τη βοήθεια συγκεκριμένων κριτηρίων και μεθόδων. Η υλοποίηση του προγράμματος θα συμβάλει στην ανάπτυξη της αυτονομίας των μαθητών και στην προώθηση της μάθησης.

2. ΠΡΟΤΥΠΟ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΗΣ ΑΝΕΚΔΟΤΗΣ

Η παρούσα πρόταση αφορά στην εισαγωγή και την υλοποίηση ενός προγράμματος που θα στοχεύει στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων των μαθητών και στην προώθηση της μάθησης. Το πρόγραμμα θα αποτελείται από διάφορα στάδια και θα βασίζεται στην αλληλεπίδραση και στην ενεργή συμμετοχή των μαθητών. Η υλοποίηση του προγράμματος θα απαιτήσει την υποστήριξη των εκπαιδευτικών και των γονιών, καθώς και την παροχή των κατάλληλων πόρων. Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων θα γίνει με τη βοήθεια συγκεκριμένων κριτηρίων και μεθόδων. Η υλοποίηση του προγράμματος θα συμβάλει στην ανάπτυξη της αυτονομίας των μαθητών και στην προώθηση της μάθησης. Η υλοποίηση του προγράμματος θα απαιτήσει την υποστήριξη των εκπαιδευτικών και των γονιών, καθώς και την παροχή των κατάλληλων πόρων. Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων θα γίνει με τη βοήθεια συγκεκριμένων κριτηρίων και μεθόδων. Η υλοποίηση του προγράμματος θα συμβάλει στην ανάπτυξη της αυτονομίας των μαθητών και στην προώθηση της μάθησης.

ΜΕΡΟΣ Α΄
—
ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ (ΙΤΥΣΕ)

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Προοίμιον τοῦ συγγραφέως

Πτολεμαῖος ὁ Λάγου καὶ Ἀριστόβουλος ὁ Ἀριστοβούλου ὅσα μὲν 1
ταῦτά ἄμφω περὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλίππου ξυνέγραψαν, ταῦτα ἐγὼ
ὡς πάντη ἀληθῆ ἀναγράφω, ὅσα δ' οὐ ταῦτά, τούτων τὰ πιστότερα
ἐμοὶ φαινόμενα καὶ ἅμα ἀξιοφηγητότερα ἐπιλεξάμενος. Ἄλλοι μὲν δὴ 2
ἄλλα ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου ἀνέγραψαν, οὐδ' ἔστιν ὑπὲρ ὅτου πλείονες ἢ
ἀξυμφωνότεροι ἐς ἀλλήλους· ἀλλ' ἐμοὶ Πτολεμαῖός τε καὶ Ἀριστόβου-
λος πιστότεροι ἔδοξαν ἐς τὴν ἀφήγησιν, ὁ μὲν, ὅτι ξυνεστράτευσε βα-
σιλεῖ Ἀλεξάνδρῳ, Ἀριστόβουλος· Πτολεμαῖος δὲ πρὸς τῷ ξυστρατεῦ-
σαι, ὅτι καὶ αὐτῷ βασιλεῖ ὄντι αἰσχροτέρων ἢ τῶ ἄλλῳ ψεύσασθαι ἦν·
ἄμφω δέ, ὅτι τετελευτηκότος ἤδη Ἀλεξάνδρου ξυγγράφουσιν αὐτοῖς
ἢ τε ἀνάγκη καὶ ὁ μισθός τοῦ ἄλλως τι ἢ ὡς ξυνηνέχθη ξυγγράψαι
ἀπῆν. Ἔστι δὲ ἅ καὶ πρὸς ἄλλων ξυγγεγραμμένα, ὅτι καὶ αὐτὰ ἀξια- 3
φήγητά τέ μοι ἔδοξε καὶ οὐ πάντη ἄπιστα, ὡς λεγόμενα μόνον ὑπὲρ
Ἀλεξάνδρου ἀνέγραψα. Ὅστις δὲ θαυμάσεται ἀνθ' ὅτου ἐπὶ τοσοῦτοις
ξυγγραφεῦσι καὶ ἐμοὶ ἐπὶ νοῦν ἦλθεν ἤδε ἡ ξυγγραφὴ, τὰ τε ἐκείνων
πάντα τις ἀναλεξάμενος καὶ τοῖσδε τοῖς ἡμετέροις ἐντυχῶν, οὕτω θαυ-
μαζέτω.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἐν Πελοποννήσῳ ἀναγνωρίζεται
ἀρχηγὸς τῶν Ἑλλήνων (336 π. Χ.)

(Κεφ. 1)

Ι. Λέγεται δὴ Φίλιππος μὲν τελευτῆσαι ἐπ' ἄρχοντος
Πυθοδήμου Ἀθήνησι· παραλαβόντα δὲ τὴν βασιλείαν Ἀλέ-
ξανδρον, παῖδα ὄντα Φιλίππου, ἐς Πελοπόννησον παρελθεῖν·
εἶναι δὲ τότε ἀμφὶ τὰ εἰκοσιν ἔτη Ἀλέξανδρον. Ἐνταῦθα 2
ξυναγαγόντα τοὺς Ἑλληνας, ὅσοι ἐντὸς Πελοποννήσου ἦσαν,

αἰτεῖν παρ' αὐτῶν τὴν ἡγεμονίαν τῆς ἐπὶ τοὺς Πέρσας στρα-
 τιᾶς, ἦντινα Φιλίππῳ ἤδη ἔδωσαν, καὶ αἰτήσαντα λαβεῖν παρ'
 ἐκάστων πλὴν Λακεδαιμονίων. Λακεδαιμονίους δ' ἀποκρι-
 νασθαι μὴ εἶναί σφισι πάτριον ἀκολουθεῖν ἄλλοις, ἀλλ' αὐ-
 3 τοὺς ἄλλων ἐξηγεῖσθαι. Νεωτερίσαι δ' ἅττα καὶ τῶν Ἀθη-
 ναίων τὴν πόλιν. Ἀλλ' Ἀθηναίους γε τῇ πρώτῃ ἐφοδῷ Ἀλε-
 ξάνδρου ἐκπλαγέντας καὶ πλείονα ἔτι τῶν Φιλίππῳ δοθέν-
 των Ἀλεξάνδρῳ ἐς τιμὴν ζυγχωρῆσαι. Ἐπανελθόντα δ' ἐς
 Μακεδονίαν ἐν παρασκευῇ εἶναι τοῦ ἐς τὴν Ἀσίαν στόλου.

[Ὁ Ἀλέξανδρος, ἀφοῦ ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῆς ἐν Πελοποννήσῳ
 συνόδου τῶν Ἑλλήνων ἀρχηγός τῆς ἐναντίον τῶν Περσῶν στρατιᾶς,
 ἐπιστρέφει εἰς τὴν Μακεδονίαν. Θέλων δὲ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἀρχὴν
 του, πρὶν ἐπιχειρήσῃ τὴν μεγάλην ἐκστρατείαν του εἰς τὴν Ἀσίαν,
 στρέφεται πρὸς Β. τὴν ἄνοιξιν τοῦ 335 π.Χ. καὶ ὑποτάσσει τοὺς πέ-
 ριξ τῆς Μακεδονίας λαοὺς, Θρᾶκας, Γέτας, Τριβαλλοὺς, Ἰλλυριοὺς
 κλπ. Ἀλλ' ἐν ᾧ ἐπολέμει εἰσέτι κατ' αὐτῶν, πληροφορεῖται τὴν ἀπο-
 στασίαν τῶν Θηβαίων. Τότε ὡς ἀστραπὴ καταφθάνει εἰς τὴν Ἑλλάδα
 καὶ στρατοπεδεύει ἐξωθεν τῶν Θηβῶν. Μετὰ σκληρὸν ἀγῶνα κυριεύει
 τὴν πόλιν καὶ ἐγκαθιστᾷ εἰς τὴν Καδμείαν μακεδονικὴν φρουράν. Μετὰ
 τοῦτο ἐπιστρέφει καὶ πάλιν εἰς Μακεδονίαν, ὅπου συμπληρώνει τὰς
 ἐτοιμασίας του, διὰ ν' ἀρχίσῃ τὴν πρὸς τὴν Ἀσίαν πορείαν].

Διάβασις τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς Ἀσίαν (334 π. Χ.)

(Κεφ. 11 - 12)

3 XI. Ἀμα δὲ τῷ ἦρι ἀρχομένῳ ἐξελαύνει ἐφ' Ἑλλησπόν-
 του, τὰ μὲν κατὰ Μακεδονίαν τε καὶ τοὺς Ἑλληνας Ἀντι-
 πάτρῳ ἐπιτρέψας, αὐτὸς δ' ἄγων πεζοὺς μὲν ζῦν φίλους τε καὶ
 τοξόταις οὐ πολλῶν πλείους τῶν τρισμυρίων, ἵππεας δὲ ὑπὲρ
 τοὺς πεντακισχιλίους. Ἦν δὲ αὐτῷ ὁ στόλος παρὰ τὴν λίμνην
 τὴν Κερκινῆτιν ὡς ἐπ' Ἀμφίπολιν καὶ τοῦ Στρυμόνος ποτα-
 4 μῶ τὰς ἐκβολὰς. Διαβάς δὲ τὸν Στρυμόνα παρήμειβε τὸ

Πάγγαιον ὄρος τὴν ὥς ἐπ' Ἀβδηρα καὶ Μαρώνειαν, πόλεις
 Ἑλληνίδας ἐπὶ θαλάσῃ φικισμένας. Ἐνθεν δ' ἐπὶ τὸν Ἐβρον
 ποταμὸν ἀφικόμενος διαβαίνει καὶ τὸν Ἐβρον εὐπετῶς.
 Ἐκεῖθεν δὲ διὰ τῆς Παιτικῆς ἐπὶ τὸν Μέλανα ποταμὸν ἔρ-
 χεται. Διάβας δὲ καὶ τὸν Μέλανα ἐς Σηστόν ἀφικνεῖται ἐν 5
 εἴκοσι ταῖς πάσαις ἡμέραις ἀπὸ τῆς οἰκοθεν ἐξορμῆσεως.
 Ἐλθὼν δ' ἐς Ἐλαιοῦντα θύει Πρωτεσίλαῳ ἐπὶ τῷ τάφῳ
 τοῦ Πρωτεσίλαου, ὅτι καὶ Πρωτεσίλαος πρῶτος ἐδόκει ἐκβῆ-
 ναι ἐς τὴν Ἀσίαν τῶν Ἑλλήνων τῶν ἄμα Ἀγαμέμνονι ἐς
 Ἴλιον στρατεύσαντων. Καὶ ὁ νοῦς τῆς θυσίας ἦν ἐπιτυχε-
 στέραν οἱ γενέσθαι ἢ Πρωτεσίλαῳ τὴν ἀπόβασιν.

Παρμενίων μὲν δὴ τῶν τε πεζῶν τοὺς πολλοὺς καὶ τὴν 6
 ἵππον διαβιβάσαι ἐτάχθη ἐκ Σηστοῦ ἐς Ἀβυδὸν καὶ διέβη-
 σαν τριήρεσι μὲν ἑκατὸν καὶ ἐξηκοντα, πλοίοις δὲ ἄλλοις
 πολλοῖς στρογγύλοις. Ἀλέξανδρον δ' ἐξ Ἐλαιοῦντος ἐς
 τὸν Ἀχαιῶν λιμένα κατάραι ὁ πλείων λόγος κατέχει καὶ
 αὐτὸν τε κυβερνῶντα τὴν στρατηγίδα ναῦν διαβάλλειν καὶ
 ἐπειδὴ κατὰ μέσον τὸν πόρον τοῦ Ἑλλησπόντου ἐγένετο,
 σφάζαντα ταῦρον τῷ Ποσειδῶνι καὶ Νηρηῖσι σπένδειν ἐκ
 χρυσῆς φιάλης ἐς τὸν πόντον.

Λέγουσι δὲ καὶ πρῶτον ἐκ τῆς νεῶς ζῦν τοῖς ὅπλοις ἐκ- 7
 βῆναι αὐτὸν ἐς τὴν γῆν τὴν Ἀσίαν καὶ βωμοὺς ἰδρύσασθαι,
 ὅθεν τ' ἐστάλη ἐκ τῆς Εὐρώπης καὶ ὅπου ἐξέβη τῆς Ἀσίας,
 Διὸς ἀποβατηρίου καὶ Ἀθηνᾶς, καὶ Ἡρακλέους. Ἀνελθόντα
 δ' ἐς Ἴλιον τῇ τε Ἀθηνᾶ θῦσαι τῇ Διάδι καὶ τὴν πανοπλίαν
 τὴν αὐτοῦ ἀναθεῖναι ἐς τὸν νεῶν καὶ καθελεῖν ἀντὶ ταύτης
 τῶν ἱερῶν τινα ὅπλων ἔτι ἐκ τοῦ Τρωικοῦ ἔργου σωζόμενα.
 Καὶ ταῦτα λέγουσιν ὅτι οἱ ὑπασπισταὶ ἔφερον πρὸ αὐτοῦ ἐς
 τὰς μάχας. Θῦσαι δ' αὐτὸν καὶ Πριάμῳ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ
 Διὸς τοῦ Ἐρκειοῦ λόγος κατέχει, μῆνιν Πριάμου παραιτού-
 μενον τῷ Νεοπτολέμου γένει, ὃ δὴ ἐς αὐτὸν καθῆκεν.

XII. Ἀνιόντα δ' αὐτὸν ἐς Ἴλιον | Μενοϊτίος τε ὁ κυβερνήτης χρυσῶ στεφάνῳ ἐστεφάνωσε | καὶ ἐπὶ τούτῳ Χάρης ὁ Ἀθηναῖος ἐκ Σιγείου ἐλθὼν καὶ τινες καὶ ἄλλοι, οἱ μὲν Ἕλληνες, οἱ δὲ ἐπιχώριοι | ὁ δὲ καὶ αὐτὸς τὸν Ἀχιλλέως ἄρα τάφον ἐστεφάνωσε. | Ἡφαιστίωνα δὲ λέγουσιν ὅτι τοῦ Πατρόκλου τὸν τάφον ἐστεφάνωσε | καὶ εὐδαιμόνισεν ἄρα, ὡς λόγος, Ἀλέξανδρος Ἀχιλλέα | ὅτι Ὀμήρου κήρυκος ἐς τὴν ἔπειτα μνήμην ἔτυχεν...

6 **★** Ἐξ Ἰλίου δ' ἐς Ἀρίσβην ἦκεν, οὗ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶ διαβεβηκυῖα τὸν Ἑλλήσποντον ἐστρατοπεδεύκει, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ ἐς Περκώτην τῇ δ' ἄλλῃ Λάμψακον παραμείψας πρὸς τῷ Πρακτίῳ ποταμῶ ἐστρατοπεδευσεν, ὃς ῥέων ἐκ τῶν ὀρῶν τῶν Ἰδαίων ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν τὴν μεταξὺ τοῦ Ἑλλήσποντου τε καὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου. Ἐνθεν δ' ἐς Ἐρμω-

7 τον ἀφίκετο, Κολωνάς πόλιν παραμείψας. Σκοποὶ δ' αὐτῶ ἐπέμποντο πρὸ τοῦ στρατεύματος καὶ τούτων ἡγεμῶν ἦν Ἀμύντας ὁ Ἀρραβαίου, ἔχων τῶν τε ἑταίρων τὴν ἴλην τὴν ἐξ Ἀπολλωνίας, ἧς ἰλάρχης ἦν Σωκράτης ὁ Σάθωνος, καὶ τῶν προδρόμων καλουμένων Ἰλας τέσσαρας. Κατὰ δὲ τὴν πάροδον Πρίαπον πόλιν ἐνδοθεῖσαν πρὸς τῶν ἐνοικούντων τοὺς παραληψομένους ἀπέστειλε σὺν Πανηγόρῳ τῷ Λυκαγόρου, ἐνὶ τῶν ἑταίρων.

8 **✕** Περσῶν δὲ στρατηγοὶ ἦσαν Ἀρσάμης καὶ Ῥεομίθρης καὶ Πετίνης καὶ Νιφάτης καὶ ζὺν τούτοις Σπιθριδάτης, ὁ Λυδίας καὶ Ἰωνίας σατράπης, καὶ Ἀρσίτης, ὁ τῆς πρὸς Ἑλλήσποντῳ Φρυγίας ὑπαρχος. Οὗτοι δὲ πρὸς Ζελεῖα πόλει κατεστρατοπεδευκότες ἦσαν ζὺν τῇ ἵππῳ τε τῇ βαρβαρικῇ καὶ τοῖς Ἑλλησι τοῖς μισθοφόροις. **★ΟΧΙ**

9 Βουλευομένοις δ' αὐτοῖς ὑπὲρ τῶν παρόντων, ἔπειδ' ἂν Ἀλέξανδρος διαβεβηκῶς ἠγγέλλετο, | Μέμνων ὁ Ῥόδιος παρῆναι μὴ διὰ κινδύνου ἰέναι πρὸς τοὺς Μακεδόνας | τῷ τε πε-

ζῶ πολὺ περιόντας σφῶν | καὶ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου παρόντος, |
 αὐτοῖς δ' ἀπόντος Δαρείου | προϊόντας δὲ τὸν τε χιλὸν ἀφα-
 νίζειν καταπατοῦντας τῇ ἵππῳ καὶ τὸν ἐν τῇ γῆ καρπὸν ἐμ-
 πιπράναι, μηδὲ τῶν πόλεων αὐτῶν φειδομένους. | Οὐ γὰρ με-
 νεῖν ἐν τῇ χώρᾳ Ἀλέξανδρον ἀπορία τῶν ἐπιτηδείων. | Ἄρ- 10
 σίτην δὲ λέγεται εἰπεῖν ἐν τῷ συλλόγῳ τῶν Περσῶν, |
 οὐκ ἂν περιίδοι μίαν οἰκίαν ἐμπρησθεῖσσαν τῶν ὑφ' οἷ τε-
 ταγμένων ἀνθρώπων | καὶ τοὺς Πέρσας Ἄρσίτη προσθέσθαι, |
 ὅτι καὶ ὑποπτὸν τι αὐτοῖς ἦν ἐς τὸν Μέμνονα τριβάς ἐμ-
 ποιεῖν ἐχόντα τῷ πολέμῳ τῆς ἐκ βασιλείως τιμῆς οὐνεκα. |

Ἡ πρώτη μάχη παρὰ τὸν Γρανικὸν ποταμὸν (334 π. Χ.)

(Κεφ. 13-16)

α') Ἡ προετοιμασία διὰ τὴν μάχην.

(Κεφ. 13-14)

XIII. Ἐν τούτῳ δ' Ἀλέξανδρος προὔχῳρει ἐπὶ τὸν Γρα-
 νικὸν ποταμὸν ζυνηταγμένῳ τῷ στρατῷ | διπλὴν μὲν τὴν
 φάλαγγα τῶν ὀπλιτῶν τάξας, | τοὺς δ' ἵππέας κατὰ τὰ κέρατα
 ἀγαγών, | τὰ σκευοφόρα δὲ κατόπιν ἐπιτάξας ἔπεσθαι | τοὺς
 δὲ προκατασκευομένους τὰ τῶν πολεμίων ἤγεν αὐτῷ Ἡγέ-
 λοχος, ἵππέας μὲν ἔχων τοὺς σαρισσοφόρους, τῶν δὲ φιλῶν
 ἐς πεντακοσίους. | Καὶ Ἀλέξανδρός τ' οὐ πολὺ ἀπέιχε τοῦ πο- 2
 ταμοῦ τοῦ Γρανικοῦ, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν σκοπῶν σπουδῆ ἐλαύ-
 νοντες ἀπήγγελλον ἐπὶ τῷ Γρανικῷ πέραν τοὺς Πέρσας ἐφε-
 στάναι τεταγμένους ὡς ἐς μάχην. | Ἐνθα δὴ Ἀλέξανδρος μὲν
 τὴν στρατιάν πᾶσαν ζυνητάτην ὡς μαχομένους. |

Παρμενίων δὲ προσελθὼν λέγει Ἀλεξάνδρῳ τάδε | α' Ε- 3
 μοὶ δοκεῖ, βασιλεῦ, ἀγαθὸν εἶναι ἐν τῷ παρόντι καταστρατο-
 πεδεῦσαι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τῇ ὄχθῃ | ὡς ἔχομεν. | Τοὺς γὰρ πο-
 λεμίους οὐ δοκῶ τολμήσειν πολὺ τῷ πεζῷ λειπομένους πλη-
 σίον ἡμῶν αὐλισθῆναι, | καὶ ταύτη παρέξειν ἕωθεν εὐπετῶς τῷ

στρατῶ διαβαλεῖν τὸν πόρον· ὑποφθάσομεν γὰρ αὐτοὶ περά-
 4 σαντες, πρὶν ἐκείνους ἐς τάξιν καθίστασθαι. Νῦν δ' οὐκ ἀκιν-
 δύνως μοι δοκοῦμεν ἐπιχειρήσειν τῷ ἔργῳ, ὅτι οὐχ οἶόν τ' ἐν
 μετώπῳ διὰ τοῦ ποταμοῦ ἄγειν τὸν στρατόν. Πολλὰ μὲν γὰρ
 αὐτοῦ ὁράται βαθέα, αἱ δ' ὄχθαι αὐταὶ ὄραες ὅτι ὑπερύψηλοι
 5 καὶ κρημνώδεις εἰσὶν αἱ αὐτῶν· ἀτάκτως τ' οὖν καὶ κατὰ
 κέρας, ἢ περ ἀσθενέστατον, ἐκβαίνουσιν ἐπικεῖσονται ἐς φά-
 λαγγα ζυγνυταγμένοι τῶν πολεμίων οἱ ἵππεῖς· καὶ τὸ πρῶ-
 τον σφάλμα ἐς τε τὰ παρόντα χαλεπὸν καὶ ἐς τὴν ὑπὲρ παν-
 τὸς τοῦ πολέμου κρίσιν σφαλερόν».

6 Ἄλέξανδρος δέ, «ταῦτά μὲν», ἔφη, «ὦ Παρμενίων, γι-
 γνώσκω· αἰσχύνομαι δὲ, εἰ τὸν μὲν Ἑλλησποντον διέβην εὐ-
 πετῶς, τοῦτο δέ, σμικρὸν ρεῦμα, — οὕτω τῷ ὀνόματι τὸν Γρα-
 νικὸν ἐκφαυλίσας, — εἶρξει ἡμᾶς τοῦ μὴ οὐ διαβῆναι, ὡς ἔχο-
 7 μεν. Καὶ τοῦτο οὔτε πρὸς Μακεδόνων τῆς δόξης οὔτε πρὸς
 τῆς ἐμῆς ἐς τοὺς κινδύνους ὀξύτητος ποιοῦμαι· ἀναθαρρή-
 σειν τε δοκῶ τοὺς Πέρσας ὡς ἀξιωμαχοὺς Μακεδόσιν ὄντας,
 ὅτι οὐδὲν ἄξιον τοῦ σφῶν δέους ἐν τῷ παραυτίκῳ ἔπαθον».

ΟΧ \ XIV. Ταῦτα εἰπὼν Παρμενίωνα μὲν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον
 κέρας πέμπει ἠγησόμενον, αὐτὸς δ' ἐπὶ τὸ δεξιὸν παρῆγε.
 Προετάχθησαν δ' αὐτῷ τοῦ μὲν δεξιοῦ Φιλώτας ὁ Παρμε-
 νίωνος, ἔχων τοὺς ἐταίρους τοὺς ἵππεας καὶ τοὺς τοξότας καὶ
 τοὺς Ἀγριᾶνας τοὺς ἀκοντιστάς· Ἀμύντας δὲ ὁ Ἀρραβαίου
 τοὺς τε σαρισσοφόρους ἵππεας ἔχων Φιλώτα ἐπετάχθη καὶ
 2 τοὺς Παίονας καὶ τὴν Ἴλην τὴν Σωκράτους. Ἐχόμενοι δὲ τού-
 των ἐτάχθησαν οἱ ὑπασπισταὶ τῶν ἐταίρων, ὧν ἠγεῖτο Νι-
 κάνωρ ὁ Παρμενίωνος· ἐπὶ δὲ τούτοις ἡ Περδίκκου τοῦ Ὀ-
 ρόντου φάλαγξ· ἐπὶ δὲ ἡ Κοίνου τοῦ Πολεμοκράτους· ἐπὶ δὲ
 ἡ Κρατέρου τοῦ Ἀλεξάνδρου· ἐπὶ δὲ ἡ Ἀμύντου τοῦ Ἀνδρο-
 3 μένου· ἐπὶ δὲ ὧν Φίλιππος ὁ Ἀμύντου ἦρχε. Τοῦ δ' εὐώνυ-
 μου πρῶτοι μὲν οἱ Θετταλοὶ ἵππεῖς ἐτάχθησαν, ὧν ἠγεῖτο

Κάλας ὁ Ἀρπάλου· ἐπὶ δὲ τούτοις οἱ ζύμμαχοι ἱππεῖς, ὧν ἤρχε Φίλιππος ὁ Μενελάου· ἐπὶ δὲ τούτοις οἱ Θραῖκες, ὧν ἤρχεν Ἀγάθων· ἐχόμενοι δὲ τούτων πεζοὶ ἢ τε Κρατέρου φάλαγξ καὶ ἡ Μελεάγρου καὶ ἡ Φιλίππου ἔστ' ἐπὶ τὸ μέσον τῆς ζυμπάσης τάξεως. ★ ΟΧΙ

Περσῶν δὲ ἱππεῖς μὲν ἦσαν ἐς δισμυρίους, ξένοι δὲ πεζοὶ 4
μισθοφόροι ὀλίγον ἀποδέοντες δισμυρίων· ἐτάχθησαν δὲ τὴν μὲν ἵππον παρατείναντες τῷ ποταμῷ κατὰ τὴν ὄχθην ἐπὶ φάλαγγα μακράν, τοὺς δὲ πεζοὺς κατόπιον τῶν ἱππέων· καὶ γὰρ ὑπερδέξια ἦν τὰ ὑπὲρ τὴν ὄχθην χωρία. Ἡ δ' Ἀλεξάνδρον αὐτὸν καθέωρων — δῆλος γὰρ ἦν τῶν τε ὀπλων τῇ λαμπρότητι καὶ τῶν ἀμφ' αὐτὸν τῇ ζῦν ἐκπλήξει θεραπεία — κατὰ τὸ εὐώνυμον σφῶν ἐπέχοντα, ταύτῃ πυκνάς ἐπέταξαν τῇ ὄχθῃ τὰς ἴλας τῶν ἱππέων.

Χρόνον μὲν δὴ ἀμφοτέρωθεν τὰ στρατεύματα ἐπ' ἄκρου 5
τοῦ ποταμοῦ ἐφροστώτες ὑπὸ τοῦ τὸ μέλλον ὀκνεῖν ἡσυχίαν ἤγον, καὶ σιγὴ ἦν πολλὴ ἀφ' ἑκατέρων. Οἱ γὰρ Πέρσαι προσέμενον τοὺς Μακεδόνας, ὁπότε ἐσβήσονται ἐς τὸν πόρον, ὡς ἐπικεισόμενοι ἐκβαίνουσιν· Ἀλεξάνδρος δ' ἀναπηδήσας 6
ἐπὶ τὸν ἵππον καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἐγκλειουσάμενος ἐπεσθαί τε καὶ ἄνδρας ἀγαθοὺς γίνεσθαι, τοὺς μὲν προδρόμους ἱππέας καὶ μὴν καὶ τοὺς Παίονας προεμβालεῖν ἐς τὸν ποταμὸν ἔχοντα Ἀμύνταν τὸν Ἀρραβαίου ἔταξε καὶ τῶν πεζῶν μίαν τάξιν, καὶ πρὸ τούτων τὴν Σωκράτους ἴλην Πτολεμαῖον τὸν Φιλίππου ἄγοντα, ἣ δὴ καὶ ἐτύγγανε τὴν ἡγεμονίαν τοῦ ἱππικοῦ παντὸς ἔχουσα ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ. αὐτὸς δ' ἄγων τὸ 7
δεξιὸν κέρασ ὑπὸ σαλπίγγων τε καὶ τῷ Ἐνυαλίῳ ἀλαλάζοντας ἐμβαίνει ἐς τὸν πόρον, λοξὴν αἰεὶ παρατείνων τὴν τάξιν, ἣ παρεῖλκε τὸ βεῦμα, ἵνα δὴ μὴ ἐκβαίνοντι αὐτῷ οἱ Πέρσαι κατὰ κέρασ προσπίπτουσιν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὡς ἀνυστὸν τῇ φάλαγγι προσμείξῃ αὐτοῖς. ΟΧΙ

β') Ἐναρξεις καὶ διεξαγωγή τῆς μάχης.

(Κεφ. 15)

XV. Οἱ δὲ Πέρσαι, ἧ πρώτοι οἱ ἀμφὶ Ἀμύνταν καὶ Σωκράτην προσέσχον τῇ ὄχθῃ, ταύτῃ καὶ αὐτοὶ ἀνωθεν ἔβαλλον, οἱ μὲν αὐτῶν ἀπὸ τῆς ὄχθης ἐξ ὑπερδεξίου ἐς τὸν ποταμὸν ἐσακοντίζοντες, οἱ δὲ κατὰ τὰ χθαμαλώτερα αὐτῆς ἔστ' ἐπὶ τὸ ὕδωρ καταβαίνοντες. Καὶ ἦν τῶν τε ἰππέων ὠθισμός, τῶν μὲν ἐκβαίνειν ἐκ τοῦ ποταμοῦ, τῶν δ' εἴργειν τὴν ἔκβασιν, καὶ παλτῶν ἀπὸ μὲν τῶν Περσῶν πολλὴ ἄφεςις, οἱ Μακεδόνες δὲ ζύν τοῖς δόρασιν ἐμάχοντο. Ἀλλὰ τῷ τε πλήθει πολὺ ἐλαττούμενοι οἱ Μακεδόνες ἐκακοπάθουσαν ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ καὶ αὐτοὶ ἐξ οὐ βεβαίου τε καὶ ἅμα κάτωθεν ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἀμυνόμενοι, οἱ δὲ Πέρσαι ἐξ ὑπερδεξίου τῆς ὄχθης ἄλλως τε καὶ τὸ κράτιστον τῆς Περσικῆς ἵππου ταύτῃ ἐπετέτακτο, οἱ τε Μέμνονος παῖδες καὶ αὐτὸς ὁ Μέμνων μετὰ τούτων ἐκινδύνευε.

3 Καὶ οἱ μὲν πρώτοι τῶν Μακεδόνων ζυμμεῖξαντες τοῖς Πέρσαις κατεκόπησαν πρὸς αὐτῶν, ἄνδρες ἀγαθοὶ ἀπέκλιναν αὐτῶν. ὅσοι γὰρ μὴ πρὸς Ἀλέξανδρον πελάζοντα ἀπέκλιναν αὐτῶν. Ἀλέξανδρος γὰρ ἤδη πλησίον ἦν, ἅμα οἱ ἄγων τὸ κέραιον τὸ δεξιόν, καὶ ἐμβάλλει ἐς τοὺς Πέρσας πρώτος, ἵνα τὸ πᾶν στίφος τῆς ἵππου καὶ αὐτοὶ οἱ ἡγεμόνες τῶν Περσῶν
4 τεταγμένοι ἦσαν, καὶ περὶ αὐτὸν ζυνεστήκει μάχη καρτερά, καὶ ἐν τούτῳ ἄλλαι ἐπ' ἄλλαις τῶν τάξεων τοῖς Μακεδόσι διέβαινον οὐ χαλεπῶς ἤδη. Καὶ ἦν μὲν ἀπὸ τῶν ἵππων ἡ μάχη, πεζομαχία δὲ μᾶλλον τι ἐφίκει. ζυνεχόμενοι γὰρ ἵπποι τε ἵπποις καὶ ἄνδρες ἀνδράσιν ἡγωνίζοντο, οἱ μὲν ἐξῴσαι ἐς ἅπαν ἀπὸ τῆς ὄχθης καὶ ἐς τὸ πεδίον βιάσασθαι τοὺς Πέρσας, οἱ Μακεδόνες, οἱ δὲ εἰρξάι τε αὐτῶν τὴν ἔκβασιν,
5 οἱ Πέρσαι, καὶ ἐς τὸν ποταμὸν αὐθις ἀπόσασθαι. Καὶ ἐκ

τούτου ἐπλεονέκτου ἤδη οἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ τῇ τ' ἄλλῃ βώ-
μη καὶ ἐμπειρία| καὶ ὅτι ζυστοῖς κρανεῖνοις πρὸς παλτὰ
ἐμάχοντο.

Ἐνθα δὴ καὶ Ἀλεξάνδρῳ ζυγτρίβεται τὸ δόρυ ἐν τῇ 6
μάχῃ| ὁ δ' Ἀρετὴν ἤγει δόρυ ἕτερον, ἀναβολέα τῶν βασι-
λικῶν| τῷ δὲ καὶ αὐτῷ πονοῦμεγῶ ζυντετρίμμενον τὸ δόρυ
ἦν| ὁ δὲ τῷ ἡμίσει κεκλασμένου τῷ δόρατος οὐκ ἀφανῶς
ἐμάχετο,| καὶ τοῦτο δείξας Ἀλεξάνδρῳ ἄλλον αἰτεῖν ἐκέ-
λευσεν| Δημάρατος δέ, ἀνὴρ Κορινθίος, τῶν ἀμφ' αὐτὸν ἐταί-
ρων, δίδωσιν αὐτῷ τὸ αὐτοῦ δόρυ.

Καὶ ὡς ἀναλαβὼν καὶ ἰδὼν Μιθιδράτην, τὸν Δαρείου γικτ.
γαμβρόν, πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων προῖππευοντα καὶ ἐπάγοντα
ἅμα οἱ ὥσπερ ἐμβολον τῶν ἱππέων| ἐξελαίνει καὶ αὐτὸς πρὸ
τῶν ἄλλων, καὶ παίσας ἐς τὸ πρόσωπον τῷ δόρατι καταβάλ-
λει τὸν Μιθιδράτην| Ἐν δὲ τούτῳ Ροῖσάκης μὲν ἐπελαίνει 8
τῷ Ἀλεξάνδρῳ| καὶ παίει Ἀλεξάνδρου τὴν κεφαλὴν τῇ κο-
πίδι| καὶ τοῦ μὲν κράνουσ τι ἀπέθραυσε, τὴν πληγὴν δ' ἔσχε
τὸ κράνος| Καὶ κατάβάλλει καὶ τοῦτον Ἀλέξανδρος παίσας
τῷ ζυστῷ διὰ τοῦ θώρακος ἐς τὸ στέρον Σπιθριδάτης
δ' ἀνετέτατο μὲν ἤδη ἐπ' Ἀλέξανδρον ὅπισθεν τὴν κοπίδα,
ὑποφθάσας δ' αὐτὸν Κλεῖτος ὁ Δρωπίδου παίει κατὰ τοῦ
ώμου| καὶ ἀποκόπτει τὸν ὦμον τοῦ Σπιθριδάτου ξὺν τῇ κο-
πίδι| καὶ ἐν τούτῳ ἐπεκβαίνοντες αἰετῶν ἱππέων ὅσοις
προῦχώρει κατὰ τὸν ποταμὸν| προσεγίνοντο τοῖς ἀμφ' Ἀ-
λέξανδρον.

γ') Ἀποτέλεσμα τῆς μάχης.

Αἱ ἀπώλειαι Περσῶν καὶ Μακεδόνων. Τὰ μετὰ τὴν μάχην.

(Κεφ. 16)

XVI. Καὶ οἱ Πέρσαι παιόμενοι τε πανταχόθεν ἤδη ἐς
τὰ πρόσωπα αὐτοῖ τε καὶ ἵπποι τοῖς ζυστοῖς καὶ πρὸς τῶν

- ἰππέων ἐξωθούμενοι, πολλά δὲ καὶ πρὸς τῶν ψιλῶν ἀναμει-
 γνυμένων τοῖς ἰππεῦσι βλαπτόμενοι ἐγκλίνουσι ταύτῃ πρῶ-
 τον, ἧ Ἄλέξανδρος προεκινδύνευεν. Ὡς δὲ τὸ μέσον ἐνε-
 δεδώκει αὐτοῖς, παρερρήγνυτο δὴ καὶ τὰ ἐφ' ἐκάτερα τῆς
 2 ἵππου, καὶ ἦν δὴ φυγὴ καρτερά. Τῶν μὲν δὴ ἰππέων τῶν
 Περσῶν ἀπέθανον ἐς χιλίους. Οὐ γὰρ πολλὴ ἢ δίωξις ἐγένε-
 νετο, ὅτι ἐξετραπή Ἄλέξανδρος ἐπὶ τοὺς ξένους τοὺς μισθο-
 φόρους· ὧν τὸ στίφος, ἧ τὸ πρῶτον ἐτάχθη, ἐκπλήξει μᾶλ-
 λόν τι τοῦ παραλόγου ἢ λογισμῶ βεβαίῳ ἔμνε· καὶ τούτοις
 τὴν τε φάλαγγα ἐπαγαγῶν καὶ τοὺς ἰππέας πάντῃ προσπε-
 σεῖν κελεύσας, ἐν μέσῳ δι' ὀλίγου κατακόπτει αὐτούς,
 ὥστε διέφυγε μὲν οὐδεὶς, ὅτι μὴ διέλαθέ τις ἐν τοῖς νεκροῖς,
 3 ἐζωγρήθησαν δ' ἀμφὶ τοὺς δισχίλιους. Ἐπεσον δὲ καὶ ἡγε-
 μόνες τινὲς τῶν Περσῶν Νιφάτης τε καὶ Πετίνης καὶ Σπι-
 θριδάτης ὁ Λυδίας σατράπης, καὶ ὁ τῶν Καππαδοκῶν
 ὑπαρχος Μιθραβουζάνης καὶ Μιθριδάτης ὁ Δαρείου γαμ-
 βρὸς καὶ Ἀρβουπάλης, ὁ Δαρείου τοῦ Ἀρταξέρξου παῖς,
 καὶ Φαρνάκης, ἀδελφὸς οὗτος τῆς Δαρείου γυναικὸς, καὶ ὁ
 τῶν ξένων ἡγεμῶν Ὠμάρης.] Ἀρσίτης δ' ἐκ μὲν τῆς μάχης
 φεύγει ἐς Φρυγίαν, ἐκεῖ δ' ἀποθνήσκει αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ,
 ὡς λόγος, ὅτι αἴτιος ἐδόκει Πέρσαις γενέσθαι τοῦ ἐν τῷ τότε
 πταίσματος. ΟΧΙ
- 4 Μακεδόνων δὲ τῶν μὲν ἐταίρων ἀμφὶ τοὺς εἴκοσι καὶ
 πέντε ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ ἀπέθανον· καὶ τούτων χαλκαῖ
 εἰκόνες ἐν Δίῳ ἐστᾶσιν, Ἄλεξάνδρου κελεύσαντος Λύσιπ-
 πον ποιῆσαι, ὅσπερ καὶ Ἄλεξάνδρον μόνος προκριθεὶς ἐποίει.
 Τῶν δὲ ἄλλων ἰππέων ὑπὲρ τοὺς ἐξήκοντα, πεζοὶ δ' ἐς τοὺς
 5 τριάκοντα. Καὶ τούτους τῇ ὑστεραίᾳ ἔθαψεν Ἄλέξανδρος
 ζῦν τοῖς ὅπλοις τε καὶ ἄλλῳ κόσμῳ· γονεῦσι δ' αὐτῶν καὶ
 παισὶ τῶν τε κατὰ τὴν χώραν ἀτέλειαν ἔδωκε καὶ ὅσαι ἄλλαι
 ἢ τῷ σώματι λειτουργίαι ἢ κατὰ τὰς κτήσεις ἐκάστων εἰσφο-

ραί. Καὶ τῶν τετραμένων δὲ πολλὴν πρόνοιαν ἔσχεν, ἐπελ-
θὼν τ' αὐτὸς ἐκάστους καὶ τὰ τραύματα ἰδὼν καὶ ὅπως τις
ἐτρώθη ἐρόμενος καὶ ὅ^{σοι} τι πράττων εἰπεῖν τε καὶ ἀλαζονεύ-
σασθαί οἱ παρασχών.

Ὁ δὲ καὶ τῶν Περσῶν τοὺς ἡγεμόνας ἔθαψεν· ἔθαψε δὲ ⁶
καὶ τοὺς μισθοφόρους Ἑλληνας, οἳ ξὺν τοῖς πολεμίοις στρα-
τεύοντες ἀπέθανον· ὅσους δ' αὐτῶν αἰχμαλώτους ἔλαβε,
τούτους δῆσας ἐν πέδαις ἐς Μακεδονίαν ἀπέπεμψεν ἐργά-
ζεσθαι, ὅτι παρὰ τὰ κοινῇ δόξαντα τοῖς Ἑλλήσιν Ἑλληνες ⁷
ὄντες ἐναντία τῇ Ἑλλάδι ὑπὲρ τῶν βαρβάρων ἐμάχοντο. Ἀ-
ποπέμπει δὲ καὶ ἐς Ἀθήνας τριακοσίας πανοπλίας Περσικὰς
ἀνάθημα εἶναι τῇ Ἀθηνᾶ ἐν πόλει· καὶ ἐπίγραμμα ἐπιγρα-
φῆναι ἐκέλευσε τόδε· Ἀλέξανδρος Φιλίππου
καὶ οἱ Ἑλληνες πλὴν Λακεδαιμονίων
ἀπὸ τῶν βαρβάρων τῶν τὴν Ἀσίαν κα-
τοικούντων».

[Ἡ πρώτη μεγάλη νίκη παρὰ τὸν Γρανικὸν ποταμὸν κατέστησε
τὸν Ἀλέξανδρον κύριον ὅλης τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Τὸ Δασκόμειον, ἡ
καθέδρα τοῦ σατραπῆος τῆς Φρυγίας, αἱ Σάρδεις, ἡ μεγάλη πρωτεύου-
σα τῆς Λυδίας, ἡ Ἔφεσος, ἡ Μαγνησία, αἱ Τράλλεις καὶ ἄλλαι πό-
λεις τῆς Ἰωνίας καὶ τῆς Αἰολίδος παρεδόθησαν προθύμως εἰς αὐτόν.
Ἀφοῦ κατέλυσε τὰ ὀλιγαρχικὰ πολιτεύματα, τὰ ὁποῖα βιαίως εἶχον
ἐγκαθιδροθῆ, καὶ ἀποκατέστησε τὰς δημοκρατίας εἰς τὰς πόλεις αὐ-
τάς, συνεχίζει τὴν πορείαν του. Κυριεῖται κατόπιν πολιορκίας τὴν Μί-
λητον καὶ τὴν Ἀλικαρνασσόν, αἱ ὁποῖαι μόναι εἶχον ἀντισταθῆ εἰς
αὐτόν, καὶ προχωρεῖ. Διασχίζων δὲ τὴν Λυκίαν, τὴν Παμφυλίαν, τὴν
Πισιδίαν εἰσέρχεται εἰς τὴν Φρυγίαν καὶ φθάνει εἰς τὸ Γόρδιον].

BIBLION ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὸ Γόρδιον
λύει διὰ τοῦ ξίφους τὸν δεσμόν.

(Κεφ. 3)

III. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἐς Γόρδιον παρῆλθε, πόθος λαμβάνει αὐτὸν ἀνελθόντα ἐς τὴν ἄκραν, ἵνα καὶ τὰ βασιλεία ἦν τὰ Γορδίου καὶ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Μίδου, τὴν ἄμαξαν
2 ἰδεῖν τὴν Γορδίου καὶ τοῦ ζυγοῦ τῆς ἀμάξης τὸν δεσμόν.

Λόγος δὲ περὶ τῆς ἀμάξης ἐκείνης παρὰ τοῖς προσχώ-
ροις πολὺς κατεῖχε Γόρδιον εἶναι τῶν πάλαι Φρυγῶν ἄνδρα
πένητα, καὶ ὀλίγην εἶναι αὐτῷ γῆν ἐργάζεσθαι καὶ ζεύγη
βοῶν δύο· καὶ τῷ μὲν ἀροτριᾶν, τῷ δὲ ἀμαξεύειν τὸν Γόρ-
3 διον. Καὶ ποτε ἀροῦντος αὐτοῦ ἐπιστῆναι ἐπὶ τὸν ζυγὸν ἀετὸν
καὶ ἐπιμεῖναι ἕστῃ ἐπὶ βουλυτὸν καθήμενον· τὸν δὲ ἐκπλα-
γέντα τῇ ὄφει ἰέναι κοινώσοντα ὑπὲρ τοῦ θεοῦ παρὰ τοὺς
Τελμισσέας τοὺς μάντις· εἶναι γὰρ τοὺς Τελμισσέας σοφοὺς
τὰ θεῖα ἐξηγεῖσθαι καὶ σφίσι ἀπὸ γένους δεδόσθαι αὐτοῖς
4 καὶ γυναῖξί καὶ παισὶ τὴν μαντείαν. Προσάγοντα δὲ κόμη
τινὶ τῶν Τελμισσέων ἐντυχεῖν παρθένω ὑδρευομένῃ καὶ πρὸς
ταύτην εἰπεῖν, ὅπως οἱ τὸ τοῦ ἀετοῦ ἔσχε· τὴν δὲ, εἶναι γὰρ
καὶ αὐτὴν τοῦ μαντικοῦ γένους, θύειν κελεῦσαι τῷ Διὶ τῷ
5 βασιλεῖ ἐπανελθόντα ἐς τὸν αὐτὸν τόπον. Καί, δεηθῆναι γὰρ
αὐτῆς Γόρδιον τὴν θυσίαν ζυγεπισπομένην οἱ αὐτὴν ἐξηγή-
σασθαι, θῦσαι τε, ὅπως ἐκείνη ὑπετίθετο, τὸν Γόρδιον καὶ
ζυγγενέσθαι ἐπὶ γάμῳ τῇ παιδί καὶ γενέσθαι αὐτοῖν παιδα
Μίδαν ὄνομα. Ἦδη τ' ἄνδρα εἶναι τὸν Μίδαν καλὸν καὶ
γενναῖον, καὶ ἐν τούτῳ στάσει πιέζεσθαι ἐν σφίσι τοὺς Φρύ-
γας, καὶ γενέσθαι αὐτοῖς χρησμόν, ὅτι ἄμαξα ἄξει αὐτοῖς βα-

σιλέα, καὶ ὅτι οὗτος αὐτοῖς καταπαύσει τὴν στάσιν. Ἔτι δὲ περὶ αὐτῶν τούτων βουλευομένοις ἐλθεῖν τὸν Μίδα ^{ἀπο} ὁμοῦ τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ καὶ ἐπιστῆναι τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτῇ ἀμάξει. Τοὺς δὲ ^{ἀπο} ξυμβalόντας τὸ μαντεῖον τοῦτον ἐκείνον ^{ἀπο} γνῶναι ὄντα, ὄντινα ὁ θεὸς αὐτοῖς ἔφραζεν, ὅτι ἄξει ἡ ἀμαξία καὶ καταστήσῃ μὲν αὐτοὺς βασιλέα τὸν Μίδα, Μίδα δ' αὐτοῖς τὴν στάσιν καταπαῦσαι, καὶ τὴν ἀμαξίαν τοῦ πατρὸς ἐν τῇ ἄκρᾳ ἀναθεῖναι χαριστήριον τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ ἐπὶ τοῦ αἵετος τῇ πομπῇ. Πρὸς δὲ δὴ τούτοις καὶ τότε περὶ τῆς ἀμάξης ἐμυθεύετο, ὅστις ^{ἀπο} λύσειε τοῦ ζυγοῦ τῆς ἀμάξης τὸν δεσμὸν, τοῦτον χρῆναι ἄρξαι τῆς Ἀσίας. Ἦν δὲ ὁ δεσμὸς ἐκ φλοιοῦ κρानείας, καὶ τούτου οὔτε τέλος οὔτ' ἀρχὴ ἐφαίνετο.

Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἀπόρως μὲν εἶχεν ἐξευρεῖν λύσιν τοῦ ^{ἀπο} 7 δεσμοῦ, ἄλυτον δὲ περιδεῖν οὐκ ἤθελε, μή τινα καὶ τοῦτο ἐς τοὺς πολλοὺς κίνησιν ἐργάσῃται, οἱ μὲν λέγουσιν, ὅτι παίσας τῷ ξίφει διέκοψε τὸν δεσμὸν καὶ λελύσθαι ἔφη Ἀριστόβουλος δὲ λέγει ἐξελόντα τὸν ἔστορα τοῦ ῥυμοῦ, ὃς ἦν τύλος διαβεβλημένος διὰ τοῦ ῥυμοῦ διαμπάζ, ξυνέχων τὸν δεσμὸν, ἐξελκύσαι ἔξω τοῦ ῥυμοῦ τὸν ζυγόν. Ὅπως μὲν δὴ ^{ἀπο} 8 ἐπραχθῆ τα ἀμφὶ τῷ δεσμῷ τούτῳ Ἀλεξάνδρῳ, οὐκ ἔχω ἰσχυρίσασθαι. Ἀπηλλάγη δ' οὖν ἀπὸ τῆς ἀμάξης (αὐτὸς τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν) ὡς τοῦ λογίου τοῦ ἐπὶ τῇ λύσει τοῦ δεσμοῦ ξυμβεβηκότος. Καὶ γὰρ καὶ τῆς νυκτὸς ἐκείνης βρονταὶ τε καὶ σέλας ἐξ οὐρανοῦ ἐπεσήμηναν· καὶ ἐπὶ τούτοις ἔθνε τῇ ὑστεραίᾳ Ἀλέξανδρος τοῖς φήνασι θεοῖς τὰ τε σημεῖα καὶ τοῦ δεσμοῦ τὴν λύσιν.

[Ἐκ τοῦ Γορδίου τῆς Φρυγίας ὁ Ἀλέξανδρος προελάνει καὶ καταλαμβάνει τὴν Ἀγκυραν, ἣ ὁποία ἦτο κέντρον μεγάλων ἐμπορικῶν ὁδῶν. Τρέπεται ἔπειτα πρὸς νότον. Προχωρεῖ ὀρειτικῶς πρὸς τὴν Καππαδοκίαν, διέρχεται τὸν Ἄλν ποταμὸν καὶ ὑποτάσσει τὴν χώραν ἄνευ ἀντιστάσεως. Ἐπειτα διαβαίνει τὰ στενὰ τῆς Κιλικίας

καὶ φθάνει εἰς τὴν πρωτεύουσαν αὐτῆς Ταρσόν, τὴν ὁποίαν διαρρέει ὁ Κύδνος ποταμός].

‘Ο Ἀλέξανδρος καὶ ὁ ἰατρός του.

(Κεφ. 4)

7 IV... Ἀλέξανδρος δέ, ὡς μὲν Ἀριστοβούλῳ λέλεκται, ὑπὸ καμάτου ἐνόσησεν· οἱ δὲ ἐς τὸν Κύδνον ποταμὸν λέγουσι βίψαντα νήξασθαι, ἐπιθυμήσαντα τοῦ ὕδατος, ἰδρῶντα καὶ καύματι ἐχόμενον. Ὁ δὲ Κύδνος βρεῖ διὰ μέσου τῆς πόλεως· οἷα δὲ ἐκ Ταύρου ὄρους τῶν πηγῶν οἱ ἀνισχουσῶν καὶ διὰ χώρου καθαροῦ βέων, ψυχρός τέ ἐστι καὶ τὸ ὕδωρ καθαρὸς·
8 σπασμῶ τε οὖν ἔχεσθαι Ἀλέξανδρον καὶ θερμαῖς ἰσχυραῖς καὶ ἀγρυπνίᾳ ξυνεχεῖ. Καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ἰατροὺς οὐκ οἶσθαι εἶναι βιώσιμον. Φίλιππον δὲ Ἀκαρναῖνα, ἰατρόν, ξυνό-
9 ὄντα Ἀλεξάνδρῳ καὶ τὰ τε ἀμφὶ ἰατρικὴν ἐς τὰ μάλιστα πιστευόμενον καὶ τὰ ἄλλα οὐκ ἀδοκιμὸν ἐν τῷ στρατῷ ὄντα, καθῆραι ἐθέλγειν Ἀλέξανδρον φαρμάκῳ· καὶ τὸν κελεύειν καθῆραι.

9 Τὸν μὲν δὴ παρασκευάζειν τὴν κύλικα· ἐν τούτῳ δὲ Ἀλεξάνδρῳ δοθῆναι ἐπιστολὴν παρὰ Παρμενίωνος φυλάξασθαι Φίλιππον· ἀκούειν γὰρ διεφθάρθαι ὑπὸ Δαρείου χρήμασιν, ὥστε φαρμάκῳ ἀποκτεῖναι Ἀλέξανδρον. Τὸν δὲ, ἀναγνόντα τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἔτι μετὰ χειρας ἔχοντα, αὐτὸν μὲν λαβεῖν τὴν κύλικα, ἐν ἧ ἦν τὸ φάρμακον· τὴν ἐπιστολὴν
10 δὲ τῷ Φιλίππῳ δοῦναι ἀναγνῶναι. Καὶ ὁμοῦ τὸν τε Ἀλέξανδρον πίνειν καὶ τὸν Φίλιππον ἀναγιγνώσκειν τὰ παρὰ τοῦ Παρμενίωνος. Φίλιππον δὲ εὐθύς ἐνδηλὸν γενέσθαι, ὅτι καλῶς οἱ ἔχει τὰ τοῦ φαρμάκου· οὐ γὰρ ἐκπλαγῆναι πρὸς τὴν ἐπιστολὴν, ἀλλὰ τοσόνδε μόνον παρακαλέσαι Ἀλέξανδρον καὶ ἐς τὰ ἄλλα οἱ πείθεσθαι, ὅσα ἐπαγγέλλοιτο· σωθῆσεσθαι γὰρ
11 πειθόμενον. Καὶ τὸν μὲν καθαρθῆναί τε καὶ ραῖσαι αὐτῷ

τὸ νόσημα· Φιλίππῳ δὲ ἐπιδειῖξαι, ὅτι πιστὸς ἐστὶν αὐτῷ φίλος, καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ τοῖς ἀμφ' αὐτόν, ὅτι αὐτοῖς τε τοῖς φίλοις βέβαιος ἐς τὸ ἀνύποπτον ^{κατὰ} ^{τὸ} ^{ἔχει} ^{ἐπιεικτοσύνη} ^{εἰς} ^{τὴν} ^{ἐπιμύρινην} ^{τοῦ} ^{ὄχι} ὦν καὶ πρὸς τὸ ἀποθανεῖν ἐρωμένους.

[Μετὰ τὴν ἴασίν του ὁ Ἀλέξανδρος τρέπεται νοτιώτερον ἀκόμη. Καταλαμβάνει τὴν πόλιν Ἀγχίαλον καὶ ὑποτάσσει τὰς ὄρεινὰς φυλάς τῆς Κιλικίας, ἵνα ἔχη τὰ νῶτά του πλήρως ἐξησφαλισμένα. Μετὰ τοῦτο ἐπιστρέφει εἰς τὴν Ταρσὸν καὶ ἐκεῖθεν τὸ μὲν ἱππικὸν του ἀποστέλλει ὑπὸ τὸν Φιλώταν εἰς τὸν ποταμὸν Πύραμον, αὐτὸς δὲ ἔρχεται μὲ τὸν ὑπόλοιπον στρατὸν του εἰς τὴν πόλιν τῆς Κιλικίας Μαλλόν. Ἐκεῖ πληροφορεῖται, ὅτι ὁ Δαρεῖος μὲ πολυάριθμον στρατεύμα ἔχει στρατοπεδεύσει εἰς Σώχους. Οὗτοι ἦσαν πόλις τῆς Ἀσσυρίας, ἀπέχουσα δύο ἡμερῶν δρόμον ἀπὸ τὰ στενὰ τοῦ Ἀμανοῦ ὄρους καὶ κειμένη εἰς πολὺ ἀναπεπταμένον πεδῖον κατάλληλον διὰ νὰ κινήται ἔλευθέρως ὁ πολυάριθμος περσικὸς στρατός.]

Ὁ Ἀλέξανδρος διαβαίνει τὰ στενὰ καὶ προχωρεῖ πρὸς τὴν Ἰσσοῦν. Ἀφήνει ἐκεῖ τοὺς ἀσθενεῖς καὶ διὰ τῆς παραλιακῆς ὁδοῦ ἔρχεται εἰς τὴν πόλιν τῆς Συρίας Μυρίανδρον, ὅπουθεν ἐσκόπευε νὰ εἰσβάλη τὴν ἐπομένην ἡμέραν εἰς τὴν Ἀσσυρίαν πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ περσικοῦ στρατοῦ. Ἀλλὰ σφοδρὰ καταιγὶς καὶ ὀρμητικὴ θύελλα τὸν ἠνάγκασαν νὰ παραμείνῃ ἐκεῖ. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Δαρεῖος, παρεξηγήσας τὴν βραδύτητα τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐνόμισεν ὅτι οὗτος ἐφοβεῖτο νὰ τὸν ἀντιμετωπίσῃ. Τὴν ἰδέαν αὐτὴν ἐνίσχυσαν καὶ διάφοροι κόλακες, οἱ ὁποῖοι περιεστοιχίζον τὸν μέγαν βασιλέα. Δι' αὐτὸ οὗτος ἀποφασίζει ν' ἀφήσῃ τοὺς Σώχους καὶ διὰ τῶν πυλῶν τοῦ Ἀμανικοῦ ὄρους νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν Ἰσσοῦν].

Ἡ μεγάλη μάχη τῆς Ἰσοῦ (333 π.Χ.)
Ἀλέξανδρος καὶ Δαρεῖος ἀντιμέτωποι.

(Κεφ. 7-12)

α') Ἡ προετοιμασία διὰ τὴν μάχην.

(Κεφ. 7-9)

VII. Ὑπερβαλὼν δὴ τὸ ὄρος Δαρεῖος τὸ κατὰ τὰς πύλας τὰς Ἀμανικὰς καλουμένας ὡς ἐπὶ Ἰσσὸν προῆγε· καὶ ἐγένετο κατόπιν Ἀλεξάνδρου λαθὼν. Τὴν δ' Ἰσσὸν κατασχὼν, ὅσους διὰ νόσον ὑπολελειμμένους αὐτοῦ τῶν Μακεδόνων κατέλαβε, τούτους χαλεπῶς αἰκισάμενος ἀπέκτεινεν·
2 ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν προῦχώρει ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Πίναρον. Καὶ Ἀλέξανδρος, ὡς ἤκουσεν ἐν τῷ ὕπισθεν αὐτοῦ ὄντα Δαρεῖον, ἐπεὶ οὐ πιστὸς αὐτῷ ὁ λόγος ἐφαίνετο, ἀναβιβάσας ἐς τριακόντορον τῶν ἐταίρων τινὰς ἀποπέμπει ὀπίσω ἐπὶ Ἰσσὸν, κατασκευομένους, εἰ τὰ ὄντα ἐξαγγέλλεται. Οἱ δ' ἀναπλεύσαντες τῇ τριακοντόρῳ ὅτι κολπώδης ἦν ἡ ταύτη θάλασσα, μᾶλλον τι εὐπετῶς κατέμαθον αὐτοῦ στρατοπεδεύοντας τοὺς Πέρσας· καὶ ἀπαγγέλλουσιν Ἀλεξάνδρῳ ἐν χερσὶν εἶναι Δαρεῖον.

3 Ὁ δὲ συγκαλέσας στρατηγούς τε καὶ ἰλάρχας καὶ τῶν ζυμμάχων τοὺς ἡγεμόνας παρεκάλει θαρρεῖν μὲν ἐκ τῶν ἤδη σφίσι καλῶς κεινδυνευμένων καὶ ὅτι πρὸς νενικημένους ὁ ἀγὼν νενικηκόσιν αὐτοῖς ἔσται καὶ ὅτι ὁ θεὸς ὑπὲρ σφῶν στρατηγεῖ ἄμεινον, ἐπὶ νοῦν Δαρεῖω ἀγαγὼν καθεῖρξαι τὴν δύναμιν ἐκ τῆς εὐρυχωρίας ἐς τὰ στενόπορα, ἵνα σφίσι μὲν ζύμμετρον τὸ χωρίον ἀναπτύξαι τὴν φάλαγγα, τοῖς δ' ἀχρεῖον τὸ πλῆθος ἔσται τῇ μάχῃ, οὔτε τὰ σώματα οὔτε τὰς γνώμας παραπλησίσις. Μακεδόνας τε γὰρ Πέρσας καὶ Μήδοις,
4 ἐκ πάνυ πολλοῦ τρυφῶσιν, αὐτοὺς ἐν τοῖς πόνοις τοῖς πολε-

μικοῖς πάλαι ἤδη μετὰ κινδύνων ἀσκουμένους, ἄλλως τε καὶ δούλοις ἀνθρώποις ἐλευθέρους ἐς χειῖρας ἤξειν· ὅσοι τε Ἑλληγες Ἑλλησιν, οὐχ ὑπὲρ τῶν αὐτῶν μαχεῖσθαι, ἀλλὰ τοὺς μὲν ξὺν Δαρείῳ ἐπὶ μισθῷ καὶ οὐδὲ τοῦτῳ πολλῶ κινδυνεύοντας, τοὺς δὲ ξὺν σφίσιν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἐκόντας ἀμυνομένους· βαρβάρων τ' αὖ Θραῦκας καὶ Παίονας καὶ Ἰλλυριοὺς καὶ Ἀγριᾶνας τοὺς εὐρωστοτάτους τε τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην καὶ μαχιμωτάτους πρὸς τὰ ἀπονώτατά τε καὶ μαλακώτατα τῆς Ἀσίας γένη ἀντιτάξασθαι· ἐπὶ δὲ Ἀλέξανδρον ἀντιστρατηγεῖν Δαρείῳ.

Ταῦτα μὲν ἐς πλεονεξίαν τοῦ ἀγῶνος ἐπεξήει, τὰ δ' ἄθλα, ὅτι μεγάλα ἔσται σφίσι τοῦ κινδύνου, ἐπεδείκνυεν. Οὐ γὰρ τοὺς σατράπας τοῦ Δαρείου ἐν τῷ τότε κρατήσειν, οὐδὲ τὴν ἵππον τὴν ἐπὶ Γρανικῷ ταχθεῖσαν, οὐδὲ τοὺς δισμουρίους ξένους τοὺς μισθοφόρους, ἀλλὰ Περσῶν τε ὅτι περ ὄφελος καὶ Μήδων καὶ ὅσα ἄλλα ἔθνη Πέρσαις καὶ Μήδοις ὑπήκοα ἐποικεῖ τὴν Ἀσίαν, καὶ αὐτὸν μέγαν βασιλέα παρόντα, καὶ ὡς οὐδὲν ὑπολειφθήσεται σφισιν ἐπὶ τῷδε τῷ ἀγῶνι ὅτι μὴ κρατεῖν τῆς Ἀσίας ξυμπάσης καὶ πέρασ τοῖς πολλοῖς πόνοις ἐπιθεῖναι. Ἐπὶ τούτοις δὲ τῶν τ' ἐς τὸ κοινὸν ξὺν λαμπρότητι ἤδη πεπραγμένων ὑπεμίμησκει καὶ εἰ δὴ τῶν ἰδίῳ τι διαπρεπὲς ἐς κάλλος τετολημμένον, ὀνομαστὶ ἕκαστον ἐπὶ τῷ ἔργῳ ἀνακαλῶν. Καὶ τὸ αὐτοῦ οὐκ ἀκίνδυνον ἐν ταῖς μάχαις ὡς ἀνεπαχθέστατα ἐπεξήει.

Λέγεται δὲ καὶ Ξενοφῶντος καὶ τῶν ἄμα Ξενοφῶντι 8 μυρίων ἐς μνήμην ἔλθεῖν, ὡς οὐδὲν τι οὔτε κατὰ πλῆθος οὔτε κατὰ τὴν ἄλλην ἀξίωσιν σφίσιν ἐπεοικότες, οὐδὲ ἱπέων αὐτοῖς παρόντων Θεσσαλῶν, οὐδὲ Βοιωτῶν ἢ Πελοποννησίων, οὐδὲ Μακεδόνων ἢ Θρακῶν, οὐδὲ ὅση ἄλλη σφίσιν ἵππος ξυντέτακται, οὐδὲ τοξοτῶν ἢ σφενδονητῶν, ὅτι μὴ Κρητῶν ἢ Ῥοδίων ὀλίγων, καὶ τούτων ἐν τῷ κινδύνῳ ὑπὸ

9 Ξενοφώντας αὐτοσχεδιασθέντων, οἱ δὲ βασιλέα τε ξὺν πάσῃ τῇ δυνάμει πρὸς Βαβυλῶνι αὐτῇ ἐτρέψαντο καὶ ἔθνη, ὅσα κατιόντων ἐς τὸν Εὐξείνιον πόντον καθ' ὁδὸν σφισιν ἐπεγένετο, νικῶντες ἐπῆλθον· ὅσα τ' ἄλλα ἐν τῷ τοιῷδε πρὸ τῶν κινδύνων ἐς παράκλησιν ἀνδράσιν ἀγαθοῖς ἐξ ἀγαθοῦ ἡγεμόνος παραινεῖσθαι εἰκός. Οἱ δ' ἄλλος ἄλλοθεν δεξιούμενοι τε τὸν βασιλέα καὶ τῷ λόγῳ ἐπαίροντες ἄγειν ἤδη ἐκέλευον.

VIII. Ὁ δὲ τότε μὲν δειπνοποιεῖσθαι παραγγέλλει· προπέμπει δὲ ὡς ἐπὶ τὰς πύλας τῶν τε ἰππέων ὀλίγους καὶ τῶν τοξοτῶν προκατασκευασμένους τὴν ὁδὸν τὴν ἐπὶ τὰς πύλας· καὶ αὐτὸς τῆς νυκτὸς ἀναλαβὼν τὴν στρατιάν ^{κατακρυφῶς} πᾶσαν ἦει, ὡς κατασχεῖν αὐθις τὰς πύλας. Ὡς δ' ἀμφὶ μέσας νύκτας ἐκράτησεν αὐθις τῶν παρόδων, ἀνέπαυε τὴν στρατιάν τὸ λοιπὸν τῆς νυκτὸς αὐτοῦ ἐπὶ τῶν πετρῶν, προφυλακὰς ἀκριβεῖς καταστησάμενος. Ὑπὸ δὲ τὴν εἰς ^{κατακρυφῶς} κατῆει ἀπὸ τῶν πυλῶν κατὰ τὴν ὁδόν· καὶ ἕως μὲν πάντῃ στενόπορα ἦν τὰ χωρία, ἐπὶ κέρως ἦγεν, ὡς δὲ διεχώρει ἐς πλάτος, ἀνέπτυσσεν αἰεὶ τὸ κέρασ ἐς φάλαγγα, ἄλλην καὶ ἄλλην τῶν ὀπλιτῶν τάξιν παράγων, τῇ μὲν ὡς ἐπὶ τὸ ὄρος, ἐν ἀριστερᾷ δὲ ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν. Οἱ δὲ ἰππεῖς αὐτῷ τέως μὲν κατόπιν τῶν πεζῶν τεταγμένοι ἦσαν· ὡς δ' ἐς τὴν εὐρυχωρίαν προήεσαν, ξυνέτασσε ἤδη τὴν στρατιάν ὡς ἐς μάχην, πρῶτους μὲν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως πρὸς τῷ ὄρει τῶν πεζῶν τὸ τ' ἄγῃμα καὶ τοὺς ὑπασπιστάς, ὧν ἠγεῖτο Νικάνωρ ὁ Παρμενίωνος, ἐχομένην δὲ τούτων τὴν Κοίνου τάξιν, ἐπὶ δὲ τούτοις τὴν Περδίκκου. Οὗτοι μὲν ἔστε ἐπὶ τὸ μέσον τῶν ὀπλιτῶν ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ἀρξαμένῳ τεταγμένοι ἦσαν. Ἐπὶ δὲ τοῦ εὐωνύμου πρῶτῃ μὲν ἡ Ἀμύντου τάξις ἦν, ἐπὶ δὲ ἡ Πτολεμαίου, ἐχομένη δὲ ταύτης ἡ Μελεάγρου. Τοῦ δ' εὐωνύμου τοῖς πεζοῖς μὲν Κράτερος ἐπετέτακτο ἄρχειν, τοῦ δὲ ξύμπαντος εὐωνύμου Παρμενίων ἠγεῖτο· καὶ παρήγγελο αὐτῷ μὴ ἀπολεί-

πειν τὴν θάλασσαν, ὡς μὴ κυκλωθεῖεν ἐκ τῶν βαρβάρων, ὅτι
 πάντῃ ὑπερφαλαγγήσειν αὐτῶν διὰ πλῆθος ἤμελλον.

Δαρεῖος δέ, ἐπειδὴ ἐξηγγέλθη αὐτῷ προσάγων ἤδη 5
 Ἀλέξανδρος ὡς ἐς μάχην, τῶν μὲν ἰππέων διαβιβάζει πέ-
 ραν τοῦ ποταμοῦ τοῦ Πινάρου ἐς τρισμυρίους μάλιστα τὸν
 ἀριθμὸν καὶ μετὰ τούτων τῶν ψιλῶν ἐς δισμυρίους, ὅπως
 τὴν λοιπὴν δύναμιν καθ' ἡσυχίαν συντάξει. Καὶ πρῶτους 6
 μὲν τοῦ ὀπλιτικοῦ τοὺς Ἕλληνας τοὺς μισθοφόρους ἔταξεν
 ἐς τρισμυρίους κατὰ τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων, ἐπὶ δὲ
 τούτοις τῶν Καρδάκων καλουμένων ἔθεν καὶ ἔθεν ἐς ἑξα-
 κισμυρίους ὀπλίται δ' ἦσαν καὶ οὗτοι. Τοσοῦτους γὰρ ἐπὶ
 φάλαγγος ἀπλῆς ἐδέχετο τὸ χωρίον, ἵνα ἐτάσσοντο. Ἐπέταξε 7
 δὲ καὶ τῷ ὄρει τῷ ἐν ἀριστερᾷ σφῶν κατὰ τὸ Ἀλεξάνδρου
 δεξιὸν ἐς δισμυρίους, καὶ τούτων ἔστιν οἱ κατὰ νότου ἐγέ-
 νοντο τῆς Ἀλεξάνδρου στρατιᾶς. Τὸ γὰρ ὄρος, ἵνα ἐπετά-
 χθησαν, πῆ μὲν διεχώρει ἐς βάθος καὶ κολπῶδες τι αὐτοῦ
 ὡσπερ ἐν θαλάσῃ ἐγίγνετο, ἔπειτα ἐς ἐπικαμπὴν προῖδον
 τοὺς ἐπὶ ταῖς ὑπωρείαις τεταγμένους κατόπιν τοῦ δεξιοῦ
 κέρως τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐποίει. Τὸ δ' ἄλλο πλῆθος αὐτοῦ 8
 ψιλῶν τε καὶ ὀπλιτῶν, κατὰ ἔθνη συντεταγμένον ἐς βάθος
 οὐκ ὠφέλιμον, ὀπισθεν ἦν τῶν Ἑλλήνων τῶν μισθοφόρων
 καὶ τοῦ ἐπὶ φάλαγγος τεταγμένου βαρβαρικοῦ. Ἐλέγετο
 γὰρ ἡ πᾶσα ζῦν Δαρείῳ στρατιὰ μάλιστα ἐς ἑξήκοντα μυ-
 ριάδας μαχίμους εἶναι.

Ἀλέξανδρος δέ, ὡς αὐτῷ πρόσω ἰόντι τὸ χωρίον διεῖχεν 9
 ὀλίγον ἐς πλάτος, παρήγαγε τοὺς ἰππέας, τοὺς τε ἑταίρους
 καλουμένους καὶ τοὺς Θεσσαλοὺς καὶ τοὺς Μακεδόνας. Καὶ
 τούτους μὲν ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρα ἅμα οἱ ἔταξε, τοὺς δ' ἐκ Πε-
 λοποννήσου καὶ τὸ ἄλλο τὸ ζυμμαχικὸν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον
 πέμπει ὡς Παρμενίωνα.

Δαρεῖος δέ, ὡς συντεταγμένη ἤδη ἦν αὐτῷ ἡ φάλαγγξ, 10

τοὺς ἰππέας οὐστίνας πρὸ τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ τῷδε προετατάχει, ὅπως ἀσφαλῶς αὐτῷ ἢ ἔκταξις τῆς στρατιᾶς γένοιτο, ἀνεκάλεσεν ἀπὸ ξυνηθήματος. Καὶ τούτων τοὺς μὲν πολλοὺς ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρατι πρὸς τῇ θαλάσσῃ κατὰ Παρμενίωνα ἔταξεν, ὅτι ταύτη μᾶλλον τι ἰππάσιμα ἦν, μέρος δέ τι αὐτῶν
 11 καὶ ἐπὶ τὸ εὐώνυμον πρὸς τὰ ὄρη παρήγαγεν. Ὡς δ' ἀχρεῖοι ἐνταῦθα διὰ στενότητα τῶν χωρίων ἐφαίνοντο, καὶ τούτων τοὺς πολλοὺς παριππεῦσαι ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας σφῶν ἐκέλευσεν. Αὐτὸς δὲ Δαρεῖος τὸ μέσον πάσης τάξεως ἐπέιχε, καθάπερ νόμος τοῖς Περσῶν βασιλεῦσι τετάχθαι· καὶ τὸν νοῦν τῆς τάξεως ταύτης Ξενοφῶν ὁ τοῦ Γρύλλου ἀναγέγραφεν.

IX. Ἐν τούτῳ δ' Ἀλέξανδρος κατιδὼν ὀλίγου πᾶσαν τὴν τῶν Περσῶν ἵππον μετακεχωρηκυῖαν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον τοῦ ἑαυτοῦ ὡς πρὸς τὴν θάλασσαν, αὐτῷ δὲ τοὺς Πελοποννησίους μόνους καὶ τοὺς ἄλλους τῶν ξυμμάχων ἰππέας ταύτη τεταγμένους, πέμπει κατὰ τάχος τοὺς Θεσσαλοὺς ἰππέας ἐπὶ τὸ εὐώνυμον, κελεύσας μὴ πρὸ τοῦ μετώπου τῆς πάσης τάξεως παριππεῦσαι, τοῦ μὴ καταφανεῖς τοῖς πολεμίοις γενέσθαι μεταχωροῦντας, ἀλλὰ κατόπιν τῆς φάλαγγος
 2 ἀφανῶς διελθεῖν. Προέταξε δὲ τῶν μὲν ἰππέων κατὰ τὸ δεξιὸν τοὺς προδρόμους, ὧν ἠγεῖτο Πρωτόμαχος, καὶ τοὺς Παίονας, ὧν ἠγεῖτο Ἀρίστων· τῶν δὲ πεζῶν τοὺς τοξότας, ὧν ἤρχεν Ἀντίλοχος· τοὺς δ' Ἀγριαῖνας, ὧν ἤρχεν Ἀτταλος, καὶ τῶν ἰππέων τινὰς καὶ τῶν τοξοτῶν ἐς ἐπικαμπὴν πρὸς τὸ ὄρος τὸ κατὰ νότου ἔταξεν, ὥστε κατὰ τὸ δεξιὸν αὐτῷ τὴν φάλαγγα ἐς δύο κέρατα διέχουσιν τετάχθαι, τὸ μὲν ὡς πρὸς Δαρεῖόν τε καὶ τοὺς πέραν τοῦ ποταμοῦ τοὺς πάντας Πέρσας, τὸ δὲ ὡς πρὸς τοὺς ἐπὶ τῷ ὄρει κατὰ νότου σφῶν τεταγμένους. Τοῦ δὲ εὐωνύμου προετάχθησαν τῶν μὲν πεζῶν οἱ τε Κρηῖτες τοξόται καὶ οἱ Θραῖκες, ὧν ἠγεῖτο Σιτάλ-

κης, πρὸ τούτων δὲ ἢ ἵππος ἢ κατὰ τὸ εὐώνυμον. Οἱ δὲ μισθοφόροι ξένοι πᾶσιν ἐπετάχθησαν.

Ἐπεὶ δ' οὔτε πυκνὴ αὐτῷ ἢ φάλαγξ κατὰ τὸ δεξιὸν τὸ 3
ἑαυτοῦ ἐφαίνετο, πολὺ τε ταύτῃ ὑπερφαλαγγήσειν οἱ Πέρσαι ἐδόκουν, ἐκ τοῦ μέσου ἐκέλευσε δύο ἵλας τῶν ἐταίρων, τὴν τε Ἀνθεμουσίαν, ἧς ἰλάρχης ἦν Περοΐδας ὁ Μενεσθέως, καὶ τὴν Λευγαίαν καλουμένην, ἧς ἠγεῖτο Παντόρδανος ὁ Κλεάνδρου, ἐπὶ τὸ δεξιὸν ἀφανῶς παρελθεῖν. Καὶ τοὺς το- 4
ξότας δὲ καὶ μέρος τῶν Ἀγριάνων καὶ τῶν Ἑλλήνων μισθοφόρων ἔστιν οὐς κατὰ τὸ δεξιὸν τὸ αὐτοῦ ἐπὶ μετώπου παραγαγῶν ἐξέτεινεν ὑπὲρ τὸ τῶν Περσῶν κέρασ τὴν φάλαγγα. Ἐπεὶ γὰρ οἱ ὑπὲρ τοῦ ὄρους τεταγμένοι οὔτε κατήεσαν, ἐκδρομῆς τ' ἐπ' αὐτοὺς τῶν Ἀγριάνων καὶ τῶν τοξοτῶν ὀλίγων κατὰ πρόσταξιν Ἀλεξάνδρου γενομένης ἀδίωσθ' ἀπὸ τῆς ὑπωρείας ἀνασταλέντες ἐς τὸ ἄκρον ἀνέφυγον, ἔγνω καὶ τοῖς κατ' αὐτοὺς τεταγμένοις δυνατὸν ὄν χρήσασθαι ἐς ἀναπλήρωσιν τῆς φάλαγγος· ἐκείνοις δὲ ἰππέας τριακοσίους ἐπιτάξαι ἐξήρκεσεν.

β') Ἡ διεξαγωγή τῆς μάχης.

Ἦττα καὶ ἐπαίσχυντος φυγὴ τοῦ Δαρείου.

(Κεφ. 10-11)

X. Οὕτω δὴ τεταγμένους χρόνον μὲν τινα προῆγεν ἀναπαύων, ὥστε καὶ πάνυ ἔδοξε σχολαία γενέσθαι αὐτῷ ἢ πρόσδοδος· τοὺς γὰρ βαρβάρους, ὅπως τὰ πρῶτα ἐτάχθησαν, οὐκέτι ἀντεπῆγε Δαρεῖος, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ ταῖς ὄχθαις πολλαχῆ μὲν ἀποκρήμυοις οὔσαις, ἔστι δὲ ὅπου καὶ χάρακα παρατείνας αὐταῖς, ἵνα εὐεφοδώτερα ἐφαίνετο, οὕτως ἔμενε· καὶ ταύτῃ εὐθύς δῆλος ἐγένετο τοῖς ἀμφ' Ἀλέξανδρον τῇ γνώμῃ δεδουλωμένος. Ὡς δὲ ὁμοῦ ἤδη ἦν τὰ στρατό- 2
πεδα, ἐνταῦθα παριππεύων πάντῃ Ἀλέξανδρος παρεκάλει

ἀνδρας ἀγαθοὺς γίγνεσθαι, οὐ τῶν ἡγεμόνων μόνον τὰ ὀνόματα ζῆν τῷ πρέποντι κόσμῳ ἀνακαλῶν, ἀλλὰ καὶ ἰλάρχας καὶ λοχαγοὺς ὀνομαστί καὶ τῶν ξένων τῶν μισθοφόρων, ὅσοι κατ' ἀξίωσιν ἢ τινα ἀρετὴν γνωριμώτεροι ἦσαν· καὶ αὐτῷ πανταχόθεν βοή ἐγίγνετο μὴ διατρίβειν, ἀλλ' ἐσβάλλειν ἐς τοὺς πολεμίους.

3 Ὁ δὲ ἦγεν ἐν τάξει ἔτι, τὰ μὲν πρῶτα, καίπερ ἐν ἀπόπτῳ ἤδη ἔχων τὴν Δαρείου δύναμιν, βάδην, τοῦ μὴ διασπασθῆναι τι ἐν τῇ ζυνοτομωτέρῃ πορείᾳ κυμῆναν τῆς φάλαγγος· ὡς δ' ἐντὸς βέλους ἐγίγνοντο, πρῶτοι δὴ οἱ κατὰ Ἀλέξανδρον καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐπὶ τοῦ δεξιῦ τεταγμένους δρόμῳ ἐς τὸν ποταμὸν ἐνέβαλον, ὡς τῇ τε ὀξύτητι τῆς ἐφόδου ἐκπληῖξαι τοὺς Πέρσας καὶ τοῦ θᾶσσον ἐς χειῖρας ἐλθόντας πρὸς τῶν τοξοτῶν βλάπτεσθαι.

4 Καὶ ζυνέβη, ὅπως εἶκασεν Ἀλέξανδρος. Εὐθύς γὰρ ὡς ἐν χερσὶν ἡ μάχη ἐγένετο, τρέπονται τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος οἱ τῷ ἀριστερῷ κέρα ἐπιτεταγμένοι· καὶ ταύτῃ μὲν λαμπρῶς ἐνίκα Ἀλέξανδρός τε καὶ οἱ ἄμφ' αὐτόν. Οἱ δὲ Ἕλληνες οἱ μισθοφόροι οἱ ζῆν Δαρείῳ, ἧ διέσχε τῶν Μακεδόνων ἢ φάλαγγ' ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρα παραρραγεῖσα, ὅτι Ἀλέξανδρος μὲν σπουδῆ ἐς τὸν ποταμὸν ἐμβαλὼν καὶ ἐν χερσὶ τὴν μάχην ποιήσας ἐξώθει ἤδη τοὺς ταύτῃ τεταγμένους τῶν Περσῶν, οἱ δὲ κατὰ μέσον τῶν Μακεδόνων οὔτε τῇ ἴσῃ σπουδῆ ἤψαντο τοῦ ἔργου καὶ πολλαχῆ κρημνώδεσι ταῖς ὄχθαις ἐντυγχάνοντες τὸ μέτωπον τῆς φάλαγγος οὐ δυνατοὶ ἐγένοντο ἐν τῇ αὐτῇ τάξει διασώσασθαι — ταύτῃ ἐμβάλλουσιν οἱ Ἕλληνες τοῖς Μακεδόσιν, ἧ μάλιστα διεσπασμένην αὐτοῖς τὴν φάλαγγα κατεῖδον.

6 Καὶ τὸ ἔργον ἐνταῦθα καρτερόν ἦν, τῶν μὲν ἐς τὸν ποταμὸν ἀπώσασθαι τοὺς Μακεδόνας καὶ τὴν νίκην τοῖς ἡδὴ φεύγουσι σφῶν ἀνασώσασθαι, τῶν Μακεδόνων δὲ τῆς τ'

Ἀλεξάνδρου ἤδη φαινομένης εὐπραγίας μὴ λειφθῆναι καὶ τὴν δόξαν τῆς φάλαγγος, ὡς ἀμάχου δὴ ἐς τό τότε διαβεβοημένης, μὴ ἀφανίσει. Καί τι καὶ τοῖς γένεσι τῶ τε Ἑλληνικῶ καὶ τῶ Μακεδονικῶ φιλοτιμίας ἐνέπεσεν ἐς ἀλλήλους. Καὶ ἐνταῦθα πίπτει Πτολεμαῖός τε ὁ Σελεύκου, ἀνὴρ ἀγαθὸς γενόμενος, καὶ ἄλλοι ἐς εἴκοσι μάλιστα καὶ ἑκατὸν τῶν οὐκ ἡμελημένων Μακεδόνων.

XI. Ἐν τούτῳ δὲ αἱ ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως τάξεις τετραμμένους ἤδη τοὺς κατὰ σφᾶς τῶν Περσῶν ὄρωντες, ἐπὶ τοὺς ξένους τε τοὺς μισθοφόρους τοὺς Δαρείου καὶ τὸ πονούμενον σφῶν ἐπικάμψαντες ἀπὸ τε τοῦ ποταμοῦ ἀπεώσαντο αὐτούς, καὶ κατὰ τὸ παρερρωγὸς τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος ὑπερφαλαγγήσαντες ἐς τὰ πλάγια ἐμβεβληκότες ἤδη ἔκοπτον τοὺς ξένους.

Καὶ οἱ ἵππεῖς δὲ οἱ τῶν Περσῶν κατὰ τοὺς Θεσσαλοὺς 2 τεταγμένοι οὐκ ἔμειναν ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ, ἀλλ' ἐπιδιαβάντες εὐρώστως ἐνέβαλον ἐς τὰς ἕλας τῶν Θεσσαλῶν. Καὶ ταύτῃ ξυνέστη ἵππομαχία καρτερά· οὐδὲ πρόσθεν ἐνέκλιναν οἱ Πέρσαι, πρὶν Δαρεῖόν τε πεφευγότα ἦσθοντο καὶ πρὶν ἀπορραγῆναι σφῶν τοὺς μισθοφόρους ξυγκοπέοντας ὑπὸ τῆς φάλαγγος. Τότε δ' ἤδη λαμπρά τε 3 καὶ ἐκ πάντων ἡ φυγὴ ἐγίγνετο· καὶ οἱ τε τῶν Περσῶν ἵπποι ἐν τῇ ἀναχωρήσει ἑκακοπάθουον βαρέως ὀπλισμένους τοὺς ἀμβάτας σφῶν φέροντες, καὶ αὐτοὶ οἱ ἵππεῖς κατὰ στενάς ὁδοὺς πλήθει τε πολλοὶ καὶ πεφοβημένως ζῦν ἀταξία ἀποχωροῦντες οὐ μεῖον ὑπ' ἀλλήλων καταπατούμενοι ἢ πρὸς τῶν διωκόντων πολεμίων ἐβλάπτοντο. Καὶ οἱ Θεσσαλοὶ εὐρώστως αὐτοῖς ἐπέκειντο, ὥστε οὐ μεῖον ἢ τῶν πεζῶν φόνος ἐν τῇ φυγῇ τῶν ἵππέων ἐγίγνετο.

Δαρεῖος δέ, ὡς αὐτῷ τὸ πρῶτον ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐφοβήθη τὸ κέρασ τὸ εὐώνυμον καὶ ταύτῃ ἀπορρηγνύμενον κα-

τεῖδε τοῦ ἄλλου στρατοπέδου, εὐθύς, ὡς εἶχεν, ἐπὶ τοῦ ἄρ-
 5 ματος ζὺν τοῖς πρώτοις ἔφευγε. Καὶ ἔστε μὲν ὀμαλοῖς χω-
 ρίοις ἐν τῇ φυγῇ ἐνετύγχανεν, ἐπὶ τοῦ ἄρματος διεσφίζετο·
 ὡς δὲ φάραγγί τε καὶ ἄλλαις δυσχωρίαῖς ἐνέκυρσε, τὸ μὲν
 ἄρμα ἀπολείπει αὐτοῦ καὶ τὴν ἀσπίδα καὶ τὸν κἀνδυν ἐκδύς·
 ὁ δὲ καὶ τὸ τόξον ἀπολείπει ἐπὶ τοῦ ἄρματος· αὐτὸς δὲ ἵππου
 ἐπιβάς ἔφυγε.

6 Καὶ ἡ νύξ οὐ διὰ μακροῦ ἐπιγενομένη ἀφείλετο αὐτὸν
 τὸ πρὸς Ἀλεξάνδρου ἀλῶναι. Ἀλέξανδρος γάρ, ἔστε μὲν
 φάος ἦν, ἀνά κράτος ἐδίωκεν· ὡς δὲ ζυνεσκόταζέ τ' ἤδη καὶ
 τὰ πρὸ ποδῶν ἀφανῆ ἦν, ἐς τὸ ἔμπαλιν ἀπετρέπετο ὡς ἐπὶ
 τὸ στρατόπεδον· τὸ μέντοι ἄρμα τοῦ Δαρείου ἔλαβε καὶ τὴν
 7 ἀσπίδα ἐπ' αὐτῷ καὶ τὸν κἀνδυν καὶ τὸ τόξον. Καὶ γὰρ καὶ
 ἡ δίωξις βραδυτέρα αὐτῷ ἐγεγόνει, ὅτι ἐν τῇ πρώτῃ παραρ-
 ρήξει τῆς φάλαγγος ἐπιστρέψας καὶ αὐτὸς οὐ πρόσθεν ἐς τὸ
 διώκειν ἐτράπετο, πρὶν τοὺς τε μισθοφόρους τοὺς ξένους καὶ τὸ
 τῶν Περσῶν ἵππικὸν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀπωσθέντας κατεῖδε.

8 Τῶν δὲ Περσῶν ἀπέθανον Ἀρσάμης μὲν καὶ Ῥεομί-
 θρης καὶ Ἀτιζύης τῶν ἐπὶ Γρανικῷ ἠγησαμένων τοῦ ἵππι-
 κοῦ· ἀποθνήσκει δὲ καὶ Σαβάκης, ὁ Αἰγύπτου σατράπης,
 καὶ Βουβάκης τῶν ἐντίμων Περσῶν· τὸ δ' ἄλλο πλῆθος ἐς
 δέκα μάλιστα μυριάδας καὶ ἐν τούτοις ἵππεῖς ὑπὲρ τοῦ μυ-
 ρίου, ὥστε λέγει Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ζυνεπισπόμενος
 τότε Ἀλεξάνδρῳ, τοὺς μετὰ σφῶν διώκοντας Δαρεῖον, ὡς
 ἐπὶ φάραγγί τινι ἐν τῇ διώξει ἐγένοντο, ἐπὶ τῶν νεκρῶν δια-
 9 βῆναι τὴν φάραγγα. Τὸ τε στρατόπεδον τοῦ Δαρείου εὐθύς
 ἐξ ἐφόδου ἐάλω καὶ ἡ μήτηρ καὶ ἡ γυνὴ καὶ υἱὸς Δαρείου
 νήπιος· καὶ θυγατέρας δύο ἐάλωσαν καὶ ἄλλαι ἀμφ' αὐτάς
 Περσῶν τῶν ὁμοτίμων γυναῖκες οὐ πολλαί. Οἱ γὰρ ἄλλοι
 Πέρσαι τὰς γυναῖκας σφῶν ζὺν τῇ ἄλλῃ κατασκευῇ ἐς Δα-
 10 μασκὸν ἔτυχον ἐσταλκότες· ἐπεὶ καὶ Δαρεῖος τῶν τε χρη-

μάτων τὰ πολλὰ καὶ ὅσα ἄλλα μεγάλῳ βασιλεῖ ἐς πολυτελῆ δίαιταν καὶ στρατευομένῳ ὅμως συνέπεται, ἐπεπόμφει ἐς Δαμασκόν, ὥστε ἐν τῷ στρατεύματι οὐ πλείονα ἢ τρισχίλια τάλαντα ἐάλω. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν Δαμασκῷ χρήματα ὀλίγον ὕστερον ἐάλω ὑπὸ Παρμενίωνος ἐπ’ αὐτὸ τοῦτο σταλέντος. Τοῦτο τὸ τέλος τῆ μάχῃ ἐκείνῃ ἐγένετο ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθηναίους Νικοκράτους μηνὸς Μαίμακτηριῶνος.

γ) Τὰ μετὰ τὴν μάχην. Μεγαλοψυχία τοῦ Ἀλεξάνδρου.

(Κεφ. 12)

XII. Τῇ δὲ ὑστεραία, καίπερ τετρωμένος τὸν μηρὸν Ἀλέξανδρος, ὁ δὲ τοὺς τραυματίας ἐπῆλθε, καὶ τοὺς νεκροὺς ξυναγαγὼν ἔθαψε μεγαλοπρεπῶς ζὺν τῇ δυνάμει πάσῃ ἐκτεταγμένη λαμπρότατα ὡς ἐς πόλεμον καὶ λόγῳ τ’ ἐπεκόσμησεν ὅσοις διὰ διαπρεπῆς ἔργον ἐν τῇ μάχῃ, ἢ αὐτὸς ζυεγένῳ εἰργασμένον ἢ ἀκοῇ ζυμφωνούμενον ἐμάθε, καὶ χρημάτων ἐπιδόσει ὡς ἐκάστους ζὺν τῇ ἀξίᾳ ἐτίμησε. Καὶ Κιλικίας μὲν ἀποδεικνύει σατράπην Βάλακρον τὸν Νικάνορος, ἕνα τῶν σωματοφυλάκων τῶν βασιλικῶν, ἀντὶ δὲ τούτου ἐς τοὺς σωματοφύλακας κατέλεξε Μένητα τὸν Διονυσίου· ἀντὶ δὲ Πτολεμαίου τοῦ Σελεύκου τοῦ ἀποθανόντος ἐν τῇ μάχῃ Πολυσπέρχοντα τὸν Σιμμίου ἄρχειν ἀπέδειξε τῆς ἐκείνου τάξεως. Καὶ τοῖς Σολεῦσι τὰ τε πενήτηντα τάλαντα, ἃ ἔτι ἐνδεᾶ ἦν ἐκ τῶν ἐπιβληθέντων σφισι χρημάτων, ἀνήκε καὶ τοὺς ὀμηροὺς ἀπέδωκεν.

Ὁ δ’ οὐδὲ τῆς μητρὸς τῆς Δαρείου οὐδὲ τῆς γυναικὸς ἢ τῶν παίδων ἠμέλησεν. Ἀλλὰ, λέγουσί τινες τῶν τὰ Ἀλεξάνδρου γραφάντων, τῆς νυκτὸς αὐτῆς, ἢ ἀπὸ τῆς διώξεως τῆς Δαρείου ἐπανῆκεν, ἐς τὴν σκηνὴν παρελθόντα αὐτὸν τὴν Δαρείου, ἣτις αὐτῷ ἐξηρημένη ἦν, ἀκοῦσαι γυναικῶν οἰμωγὴν καὶ ἄλλον τοιοῦτον θόρυβον οὐ πόρρω τῆς σκηνῆς· πυ-

θέσθαι οὖν, αἵτινες γυναῖκες καὶ ἀνθ' ὅτου οὕτως ἐγγὺς πα-
 ρασκηνοῦσι· καὶ τινα ἐξαγγεῖλαι, ὅτι « ὦ βασιλεῦ, ἡ μήτηρ
 τε καὶ ἡ γυνὴ Δαρείου καὶ οἱ παῖδες, ὡς ἐξηγγέθη αὐταῖς,
 ὅτι τὸ τόξον τε τοῦ Δαρείου ἔχεις καὶ τὸν κἀνδυν τὸν βασι-
 λικόν, καὶ ἡ ἄσπις ἣτι μεχόμεσθα ὀπίσω ἢ Δαρείου, ὡς ἐπὶ
 τεθνεῶτι Δαρείῳ ἀνοιμώζουσι». Ταῦτα ἀκούσαντα Ἀλέ-
 ξανδρον πέμψαι πρὸς αὐτὰς Λεονάτον, ἕνα τῶν ἐταίρων,
 ἐντειλάμενον φράσαι, ὅτι ζῆ Δαρείος, τὰ δὲ ὄπλα καὶ τὸν
 κἀνδυν ὅτι φεύγων ἀπέλιπεν ἐπὶ τῷ ἄρματι καὶ ταῦτα ὅτι
 μόνα ἔχει Ἀλέξανδρος. Καὶ Λεονάτον παρελθόντα ἐς τὴν
 σκηνὴν τὰ τε Δαρείου εἰπεῖν καὶ ὅτι τὴν θεραπείαν αὐταῖς
 ζυγχωρεῖ Ἀλέξανδρος τὴν βασιλικὴν καὶ τὸν ἄλλον κόσμον
 καὶ καλεῖσθαι βασιλίσσας, ἐπεὶ οὐδὲ κατ' ἔχθραν οἱ γενέ-
 σθαι τὸν πόλεμον πρὸς Δαρείον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τῆς
 Ἀσίας διαπεπολεμηῆσθαι ἐννόμως. Ταῦτα μὲν Πτολεμαῖος
 καὶ Ἀριστόβουλος λέγουσι.

- 6 Λόγος δ' ἔχει καὶ αὐτὸν Ἀλέξανδρον τῇ ὑστερίᾳ ἐλθεῖν
 εἴσω ζῆν Ἐφαιστίῳ μόνῳ τῶν ἐταίρων· καὶ τὴν μητέρα
 τὴν Δαρείου ἀμφιγνοήσασαν, ὅστις ὁ βασιλεὺς εἶη αὐτοῖν,
 ἐστάλθαι γὰρ ἄμφω τῷ αὐτῷ κόσμῳ, τὴν δὲ Ἐφαιστίῳ
 προσελθεῖν καὶ προσκυνῆσαι, ὅτι μεῖζον αὐτῇ ἐφάνη ἐκεῖ-
 7 νος. Ὡς δὲ ὁ Ἐφαιστίων τ' ὀπίσω ὑπεχώρησε καὶ τις τῶν
 ἀμφ' αὐτήν, τὸν Ἀλέξανδρον δείξας, ἐκεῖνον ἐφη εἶναι Ἀλέ-
 ξανδρον, τὴν μὲν καταιδεσθῆσαν τῇ διαμαρτία ὑποχωρεῖν,
 Ἀλέξανδρον δ' οὐ φάναι αὐτὴν ἁμαρτεῖν· καὶ γὰρ καὶ ἐκεῖ-
 νον εἶναι Ἀλέξανδρον. Καὶ ταῦτα ἐγὼ οὐθ' ὡς ἀληθῆ οὐθ'
 ὡς πάντῃ ἀπίστα ἀνέγραψα. Ἀλλ' εἴτε οὕτως ἐπράχθη,
 ἐπαινῶ Ἀλέξανδρον τῆς τ' ἐς τὰς γυναῖκας κατοικίτισεως
 καὶ τῆς ἐς τὸν ἐταῖρον πίστεως καὶ τιμῆς· εἴτε πιθανὸς δοκεῖ
 τοῖς ζυγγράψασιν Ἀλέξανδρος ὡς καὶ ταῦτα ἂν πράξας καὶ
 εἰπὼν, καὶ ἐπὶ τῷδε ἐπαινῶ Ἀλέξανδρον.

[Μετὰ τὴν τραγικὴν συμφορὰν τοῦ ὁ Δαρεῖος φεύγει διὰ νυκτὸς μαζὶ μὲ τὴν ὀλιγάριθμον ἀκολουθίαν του. Τὴν ἐπομένῃν συγκεντρῶντων καθ' ὁδὸν τὰ διεσκορπισμένα λείψανα τοῦ στρατοῦ του προχωρεῖ εἰς τὴν Θάρακον καὶ τὸν Εὐφράτην. Ἐξ ἄλλου ὁ Ἀλέξανδρος προελαύνει πρὸς τὴν Φοινίκην καὶ πλησιάζει εἰς τὴν μεγάλην καὶ πλουσίαν πόλιν Μάραθον. Καθ' ὁδὸν ὁ υἱὸς τοῦ ἡγεμόνος τῆς χώρας τὸν ὑποδέχεται μὲ τιμὰς. Στεφανώνει μὲ χρυσοῦν στέφανον τὴν κεφαλὴν τοῦ νικητοῦ καὶ παραδίδει εἰς αὐτὸν τὴν πόλιν].

Ἐπιστολαὶ Δαρείου καὶ Ἀλεξάνδρου.

(Κεφ. 14)

XIV. Ἔτι δ' ἐν Μαράθῳ Ἀλεξάνδρου ὄντος ἀφίκοντο παρὰ Δαρείου πρέσβεις, ἐπιστολὴν τε κομίζοντες Δαρείου καὶ αὐτοὶ ἀπὸ γλώσσης δεησόμενοι ἀφεῖναι Δαρείῳ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας. Ἐδήλου δὲ ἡ ἐπιστολή, ² ὅτι Φίλιππῳ τε πρὸς Ἀρταξέρξην φιλία καὶ ζυμμαχία ἐγένετο καί, ἐπειδὴ Ἄρσης ὁ υἱὸς Ἀρταξέρξου ἐβασίλευσεν, ὅτι Φίλιππος ἀδικίας πρῶτος ἐς βασιλέα Ἄρσην ἤρξεν οὐδὲν ἄχαρι ἐκ Περσῶν παθῶν. Ἐξ οὗ δὲ αὐτὸς βασιλεύει Περσῶν, οὔτε πέμψαι τινὰ Ἀλέξανδρον παρ' αὐτὸν ἐς βεβαίωσιν τῆς πάλαι οὔσης φιλίας τε καὶ ζυμμαχίας, διαβηναί τε ζὺν στρατιᾷ ἐς τὴν Ἀσίαν καὶ πολλὰ κακὰ ἐργάσασθαι Πέρσας. Τού- ³ του ἕνεκα καταβῆναι αὐτὸς τῇ χώρᾳ ἀμυνῶν καὶ τὴν ἀρχὴν τὴν πατρῶαν ἀνασῶσων. Τὴν μὲν δὴ μάχην, ὡς θεῶν τῷ ἔδοξεν, οὕτω κριθῆναι, αὐτὸς δὲ βασιλεὺς παρὰ βασιλέως ⁴ γυναϊκά τε τὴν αὐτοῦ αἰτεῖν καὶ μητέρα καὶ παῖδας τοὺς ἀλόντας, καὶ φιλίαν ἐθέλειν ποιήσασθαι πρὸς Ἀλέξανδρον καὶ ζύμμαχος εἶναι τῷ Ἀλεξάνδρῳ καὶ ὑπὲρ τούτων πέμπειν ἤξιον Ἀλέξανδρον παρ' αὐτὸν ζὺν Μενίσκῳ τε καὶ Ἀρσίμα, τοῖς ἀγγέλοις τοῖς ἐκ Περσῶν ἤκουσι, τοὺς τὰ πιστὰ ληψομένους τε καὶ ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου δώσοντας.

- 4 Πρὸς ταῦτα ἀντιγράφει Ἀλέξανδρος καὶ ζυμπέμπει τοῖς παρὰ Δαρείου ἐλθοῦσι Θέρσιππον, παραγγείλας τὴν ἐπιστολὴν δοῦναι Δαρεῖω, αὐτὸν δὲ μὴ διαλέγεσθαι ὑπὲρ μηδενός. Ἡ δὲ ἐπιστολὴ ἢ Ἀλεξάνδρου ἔχει ὧδε· «Οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι ἐλθόντες ἐς Μακεδονίαν καὶ ἐς τὴν ἄλλην Ἑλλάδα κακῶς ἐποίησαν ἡμᾶς οὐδὲν προηδικημένοι· ἐγὼ δὲ τῶν Ἑλλήνων ἡγεμῶν κατασταθεὶς καὶ τιμωρήσασθαι βουλόμενος Πέρσας διέβην ἐς τὴν Ἀσίαν ὑπαρξάντων ὑμῶν.
- 5 Καὶ γὰρ Περινηθίους ἐβοηθήσατε, οἱ τὸν ἐμὸν πατέρα ἠδίκουν, καὶ ἐς Θράκην, ἧς ἡμεῖς ἤρχομεν, δύναμιν ἐπεμψεν Ὀρχος. Τοῦ δὲ πατρὸς ἀποθανόντος ὑπὸ τῶν ἐπιβουλευσάντων, οὓς ὑμεῖς συνετάξατε, ὡς αὐτοὶ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς πρὸς ἅπαντας ἐκομπάσατε, καὶ Ἀρσῆν ἀποκτείναντός σου μετὰ Βαγῶου, καὶ τὴν ἀρχὴν κατασχόντος οὐ δικαίως οὐδὲ κατὰ τὸν Περσῶν νόμον, ἀλλὰ ἀδικοῦντος Πέρσας, καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τοὺς Ἑλληνας γράμματα οὐκ ἐπιτήδεια διαπέμ-

6 ποντος, ὅπως πρὸς με πολεμῶσι, καὶ χρήματα ἀποστέλλοντος πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ ἄλλους τινὰς τῶν Ἑλλήνων, καὶ τῶν μὲν ἄλλων πόλεων οὐδεμιᾶς δεχομένης, Λακεδαιμονίων δὲ λαβόντων, καὶ τῶν παρὰ σοῦ πεμφθέντων τοὺς ἐμοὺς φίλους διαφθειράντων καὶ τὴν εἰρήνην, ἣν τοῖς Ἑλλησι κατεσκεύασα, διαλύειν ἐπιχειρούντων, ἐστράτευσα ἐπὶ σὲ ὑπάρξαντος σοῦ τῆς ἔχθρας.

7 Ἐπεὶ δὲ μάχη νενίκηκα πρότερον μὲν τοὺς σοὺς στρατηγούς καὶ σατράπας, νῦν δὲ σὲ καὶ τὴν μετὰ σοῦ δύναμιν, καὶ τὴν χώραν ἔχων τῶν θεῶν μοι δόντων, ὅσοι τῶν μετὰ σοῦ παρατάξαμένων μὴ ἐν τῇ μάχῃ ἀπέθανον, ἀλλὰ παρ' ἐμὲ κατέφυγον, τούτων ἐπιμέλομαι καὶ οὐκ ἀκόντες παρ' ἐμοὶ

8 εἰσιν, ἀλλὰ αὐτοὶ ἐκόντες ζυστρατεύονται μετ' ἐμοῦ. Ὡς οὖν ἐμοῦ τῆς Ἀσίας ἀπάσης κυρίου ὄντος ἦκε πρὸς ἐμέ. Εἰ δὲ φοβῆ, μὴ ἐλθὼν πάθῃς τι ἐξ ἐμοῦ ἄχαρι, πέμπε τινὰς τῶν

Ὀρχος = εἰσωνυμία τοῦ Ἀρσαξέρητος.

Βαγῶου = βασιλεὺς τῆς Περσίας καὶ ἐπιβουλεύων τὴν Συροδομίαν

φίλων τὰ πιστὰ ληψομένους. Ἐλθὼν δὲ πρὸς με τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας καὶ εἰ ἄλλο τι θέλεις αἴτει καὶ λάμβανε. Ὅτι γὰρ ἂν πείθης ἐμέ, ἔσται σοι. Καὶ τοῦ λοιποῦ, ὅταν πέμπης παρ' ἐμέ, ὡς πρὸς βασιλέα τῆς Ἀσίας πέμπε, μηδὲ ἐξ ἴσου ἐπίστελλε, ἀλλ' ὡς κυρίῳ ὄντι πάντων τῶν σῶν φράζε, εἴ του δέῃ· εἰ δὲ μή, ἐγὼ βουλευσομαι περὶ σοῦ ὡς ἀδικουῦντος. Εἰ δ' ἀντιλέγεις περὶ τῆς βασιλείας, ὑπομείνας ἔτι ἀγώνισαι περὶ αὐτῆς καὶ μὴ φεῦγε, ὡς ἐγὼ ἐπὶ σέ πορευσομαι, οὗ ἂν ᾗς».

[Ὁλόκληρος ἡ Φοινικὴ ὑποτάσσεται χωρὶς ἀντίστασιν εἰς τὸν προελαύνοντα Ἀλέξανδρον. Μόνον ἡ Τύρος ἀρνεῖται ὑποταγὴν καὶ ζητεῖ ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρον νὰ μὴ τὴν προσβάλλῃ, μὲ τὴν ὑπόσχεσιν νὰ τηρήσῃ στάσιν οὐδετέραν ἀπέναντι τῶν δύο ἐμπολέμων. Ὁ Ἀλέξανδρος δέχεται τοῦτο, ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ τοῦ ἐπιτραπῇ νὰ εἰσέλθῃ ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ νὰ θυσιάσῃ πρὸς τιμὴν τοῦ Ἡρακλέους εἰς τὸν ὑπάρχοντα ἐκεῖ παλαιότατον ναὸν τοῦ ἀρχαίου ἥρωος. Οἱ Τύριοι ὁμοῦ δὲν θέλουν νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῆν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὃ ὅποιος ἀγανακτῆσας ἀποφασίζει νὰ κυριεύσῃ τὴν πόλιν βιαίως. Εἰς συγκέντρωσιν τῶν στρατηγῶν του ἐξηγεῖ, ὅτι ἡ κατάληψις τῆς Τύρου εἶναι ἀπαραίτητος, διότι μὲ τὴν ἀμφίβολον στάσιν ταύτης δὲν θὰ ἦσαν ἀσφαλεῖς εἰς τὴν περαιτέρω πορείαν των, ἐφ' ὅσον μάλιστα οἱ Πέρσαι, κατέχοντες τὴν Κύπρον καὶ τὴν Αἴγυπτον, θὰ ἦσαν θαλασσοκράτορες καὶ θὰ ἠδύναντο νὰ προσλάβουν μὲ τὸ μέρος των τὰς ὑπόπτους ἑλληνικὰς πόλεις καὶ νήσους καὶ νὰ μεταφέρουν τὸν πόλεμον εἰς τὴν Ἑλλάδα. Σκέπτεται ὅτι μὲ τὴν κατάληψιν τῆς Τύρου θὰ διηκολύνετο ἡ κατάληψις τῆς Κύπρου καὶ τῆς Αἰγύπτου καὶ θὰ ἐξησφαλίζετο ἡ θαλασσοκρατία τῶν Μακεδόνων. Αἱ σκέψεις αὗται ἐπεδοκιμάσθησαν ἀπὸ τοὺς στρατηγούς του καὶ ἤρχισεν ἡ πολιορκία τῆς Τύρου. Ἡ πόλις ἦτο ὄχυρὰ καὶ ἡ ἀντίστασις πεισματώδης, διαρκέσασα ἐπὶ ἑπτὰ μῆνας. Ἀλλ' ἡ ἐπιμονὴ τῶν πολιορκητῶν ἐνίκησε. Τὰ τέως ἀγλόνητα ὄχυρὰ τῆς πόλεως καὶ τὰ θεωρούμενα ἀπόρθητα τείχη της ἔπεσαν πρὸ τῆς ὀρμητικῆς καὶ πείσμονος δυνάμεως τοῦ Ἀλεξάνδρου. Οἱ Μακεδόνες εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν θριαμβευταί (Αὔγουστος 332)].

Ὁ Δαρείος ζητεῖ εἰρήνην. Ἀπάντησις τοῦ Ἀλεξάνδρου.

(Κεφ. 25)

XXV. Ἐτι δὲ ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῆς Τύρου ξυνεχομένου Ἀλεξάνδρου ἀφίκοιτο παρὰ Δαρείου πρέσβεις ὡς αὐτὸν ἀπαγγέλλοντες μύρια μὲν τάλαντα ὑπὲρ τῆς μητρὸς τε καὶ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν παίδων δοῦναι ἐθέλειν Ἀλεξάνδρῳ Δαρείον· τὴν δὲ χώραν πᾶσαν τὴν ἐντὸς Εὐφράτου ποταμοῦ ἔστε ἐπὶ θάλασσαν τὴν Ἑλληνικὴν Ἀλεξάνδρου εἶναι ἀγαγόμενον δὲ γυναῖκα τὴν Δαρείου παῖδα Ἀλέξανδρον φίλον τε εἶναι Δαρείῳ καὶ ζύμμαχον.

2 Καὶ τούτων ἐν τῷ ξυλλόγῳ τῶν ἐταίρων ἀπαγγελομένων Παρμενίωνα μὲν λέγουσιν Ἀλεξάνδρῳ εἰπεῖν, ὅτι αὐτὸς ἂν Ἀλέξανδρος ὢν ἐπὶ τούτοις ἠγάπησε καταλύσας τὸν πόλεμον μηκέτι τὸ πρόσω κινδυνεύειν· Ἀλέξανδρον δὲ Παρμενίῳ ἀποκρίνασθαι, ὅτι καὶ αὐτὸς ἂν, εἴπερ Παρμενίων ἦν, οὕτως ἔπραξεν, ἐπεὶ δὲ Ἀλέξανδρός ἐστιν, ἀποκρινεῖσθαι

3 Δαρείῳ, ἄπερ δὴ καὶ ἀπεκρίνατο. Ἐφη γὰρ οὔτε χρημάτων εἶδαι δεῖσθαι παρὰ Δαρείου οὔτε τῆς χώρας λαβεῖν ἀντὶ τῆς πάσης τὸ μέρος· εἶναι γὰρ τά τε χρήματα καὶ τὴν χώραν αὐτοῦ πᾶσαν· ἀγαγέσθαι τε γυναῖκα εἰ ἐθέλοι τὴν Δαρείου παῖδα, ἀγαγέσθαι ἂν καὶ οὐ δίδόντος Δαρείου· ἐκέλευε τε αὐτὸν ἤκειν, εἴ τι εὐρέσθαι ἐθέλοι φιλόανθρωπον παρ' αὐτοῦ.

Ταῦτα ὡς ἤκουσε Δαρείος, τὰς μὲν ζυμβάσεις ἀπέγνω τὰς πρὸς Ἀλέξανδρον, ἐν παρασκευῇ δὲ τοῦ πολέμου αὖθις ἦν.

[Μετὰ τὴν θριαμβευτικὴν κατάληψιν τῆς Τύρου ὁ Ἀλέξανδρος στρέφεται πρὸς Ν. μετὰ τὴν ἀπόφασιν νὰ καταλάβῃ τὴν Αἴγυπτον. Πρὸ τούτου βαδίζει κατὰ τῆς Γάζης, μεγάλης πόλεως τῆς Παλαιστίνης, μετὰ δέμηρον δὲ πολιορκίαν τὴν κεραιεῖναι καὶ τὴν χρησιμοποιεῖ ὡς ὀχυρῆτον (Νοέμβριος 332). Ἀπὸ τῆς Γάζης προχωρεῖ τώρα ἀνεμπόδιστος πρὸς τὴν Αἴγυπτον].

BIBAION TRITON

‘Ο Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Αἴγυπτον.

‘Η κτίσις τῆς Ἀλεξανδρείας.

(Κεφ. 1)

Ι. Ἀλέξανδρος δ’ ἐπ’ Αἴγυπτον, ἵναπερ τὸ πρῶτον ὠρμήθη, ἐστέλλετο, καὶ ἐβδόμη ἡμέρα ἀπὸ τῆς Γάζης ἐλαύων ἦκεν ἐς Πηλούσιον τῆς Αἴγυπτου. Ὁ δὲ ναυτικός στρατός παρέπλει αὐτῷ ἐκ Φοινίκης ὡς ἐπ’ Αἴγυπτον καὶ καταλαμβάνει τὰς ναῦς ἐν Πηλουσίῳ ὁρμούσας. Μαζάκης δὲ 2 ὁ Πέρσης, ὃς ἦν σατράπης Αἴγυπτου ἐκ Δαρείου καθεστηκώς, τὴν τ’ ἐν Ἴσσω μάχην ὅπως ξυνέβη πεπυσμένος καὶ Δαρεῖον ὅτι αἰσχυρᾶ φυγῆ ἔφυγε, καὶ Φοινίην τε καὶ Συρίαν καὶ τῆς Ἀραβίας τὰ πολλὰ ὑπ’ Ἀλεξάνδρου ἐχόμενα, αὐτῷ τ’ οὐκ οὔσης δυνάμεως Περσικῆς, ἐδέχετο ταῖς τε πόλεσι φιλίως καὶ τῇ χώρᾳ Ἀλέξανδρον.

Ὁ δ’ ἐς μὲν Πηλούσιον φυλακὴν ἐσήγαγε, τοὺς δ’ ἐπὶ 3 τῶν νεῶν ἀναπλεῖν κατὰ τὸν ποταμὸν κελεύσας ἔστ’ ἐπὶ Μέμφιν πόλιν αὐτὸς ἐφ’ Ἡλιουπόλεως ἦει, ἐν δεξιᾷ ἔχων τὸν ποταμὸν τὸν Νεῖλον καὶ ὅσα καθ’ ὁδὸν χωρία ἐνδιδόντων τῶν ἐνοικούντων κατασχών, διὰ τῆς ἐρήμου ἀφίκετο ἐς Ἡλιούπολιν. Ἐκεῖθεν δὲ διαβάς τὸν πόρον ἦκεν ἐς Μέμφιν 4 καὶ θύει ἐκεῖ τοῖς ἄλλοις θεοῖς καὶ τῷ Ἄπιδι καὶ ἀγῶνα ἐποίησε γυμνικόν τε καὶ μουσικόν ἦκον δ’ αὐτῷ οἱ ἀμφὶ ταῦτα τεχνῖται ἐκ τῆς Ἑλλάδος οἱ δοκιμώτατοι. Ἐκ δὲ Μέμφιος κατέπλει κατὰ τὸν ποταμὸν ὡς ἐπὶ θάλασσαν τοὺς τε ὑπασπιστάς ἐπὶ τῶν νεῶν λαβὼν καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τῶν ἰππέων τὴν βασιλικὴν Ἴλην τὴν τῶν ἑταίρων.

Ἐλθὼν δ’ ἐς Κάνωβον καὶ κατὰ τὴν λίμνην τὴν Μαρίαν 5 περιπλεύσας ἀποβαίνει, ὅπου νῦν Ἀλεξάνδρεια πόλις ᾤκι-

σται, Ἀλεξάνδρου ἐπώνυμος. Καὶ ἔδοξεν αὐτῷ ὁ χῶρος κάλλιστος κτίσαι ἐν αὐτῷ πόλιν καὶ γενέσθαι ἂν εὐδαίμονα τὴν πόλιν. Πόθος οὖν λαμβάνει αὐτὸν τοῦ ἔργου, καὶ αὐτὸς τὰ σημεῖα τῇ πόλει ἔθηκεν, ἵνα τ' ἀγορὰν ἐν αὐτῇ δεῖμασθαι ἔδει καὶ ἱερὰ ὅσα καὶ θεῶν ὄντινων, τῶν μὲν Ἑλληνικῶν, Ἴσιδος δ' Αἰγυπτίας, καὶ τὸ τεῖχος ἦ περιβεβληῖσθαι. Καὶ ἐπὶ τούτοις ἐθύετο, καὶ τὰ ἱερὰ καλὰ ἐφαίνετο.

[Μετὰ ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος κατελήφθη ἀπὸ τὸν πόθον νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ περίφημον μαντεῖον τοῦ θεοῦ τῶν Αἰγυπτίων Ἀμμωνος, τὸ ὁποῖον εὐρίσκετο εἰς μίαν ὄασιν τῆς λιβυκῆς ἐρήμου. Πράγματι μετέβη ἐκεῖ καὶ ἔλαβεν εὐχάριστον χρησμόν. Ἐπειτα ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Μέμφιν, ὅπου ἐδέχθη ἐπικουρίας ἀποσταλείσας ἐκ Μακεδονίας καὶ Θράκης. Ἀφοῦ δὲ ἐτακτοποίησε μὲ σύνεσιν τὰ τῆς διοικήσεως τῆς χώρας, τὴν ἀνοιξὶν τοῦ 331 ἐπανῆλθεν εἰς Φοινίκην καὶ ἐκεῖθεν ὀλίγον ἀργότερον κατηρθύνθη εἰς Θάψακον].

**Ἐπιστροφή εἰς Φοινίκην. Διάβασις τοῦ Εὐφράτου
καὶ τοῦ Τίγρητος.
(Κεφ. 7)**

VII. Καὶ ἀφίκετο ἐς Θάψακον Ἀλέξανδρος μηνὸς Ἑκατομβαιῶνος ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθήνησι Ἀριστοφάνους· καὶ καταλαμβάνει δυοῖν γεφύραιν ἐξευγμένον τὸν πόρον. Καὶ γὰρ Μαζαῖος, ὅτῳ ἡ φυλακὴ τοῦ ποταμοῦ ἐκ Δαρείου ἐπετέτραπτο, ἰππέας μὲν ἔχων περὶ τρισχιλίους, πεζοὺς δ' ἑξακισχιλίους καὶ τούτων Ἑλληνας μισθοφόρους δισχιλίους, τέως μὲν αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ποταμῷ ἐφύλασσαν, καὶ ἐπὶ τῷδε οὐ ξυνεχῆς ἡ γέφυρα ἐξευγμένη ἦν ἔστ' ἐπὶ τὴν ἀντιπέρας ὄχθην τοῖς Μακεδόσι, δειμαίνουσι, μὴ ἐπίθωιντο οἱ ἀμφὶ Μαζαῖον τῇ γεφύρᾳ ἵνα ἐπαύετο· Μαζαῖος δέ, ὡς ἤκουσεν ἤδη προσάγοντα Ἀλέξανδρον, ὤχετο φεύγων ζὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ. Καὶ εὐθὺς ὡς ἔφυγε Μαζαῖος, ἐπεβλήθησαν αἱ γέφυραι τῇ

ὄχθη τῇ πέραν καὶ διέβη ἐπ' αὐτῶν ξὺν τῇ στρατιᾷ Ἀλέξανδρος.

Ἐνθεν δ' ἐχώρει ἄνω, ἐν ἀριστερᾷ ἔχων τὸν Εὐφράτην³ ποταμὸν καὶ τῆς Ἀρμενίας τὰ ὄρη, διὰ τῆς Μεσοποταμίας καλουμένης χώρας. Οὐκ εὐθεῖαν δ' ἐπὶ Βαβυλῶνος ἤγεν ἀπὸ Εὐφράτου ὀρμηθεὶς, ὅτι τὴν ἑτέραν ἰόντι εὐπορώτερα τὰ ζύμπαντα τῷ στρατῷ ἦν, καὶ χιλὸς τοῖς ἵπποις καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν καὶ τὸ καῦμα οὐχ ὡσαύτως ἐπιφλέγον. Ἀλόντες δέ τινες κατὰ τὴν ὁδὸν τῶν ἀπὸ τοῦ⁴ Δαρείου στρατεύματος κατασκοπῆς ἕνεκα ἀπεσκευασμένων ἐξήγγειλαν, ὅτι Δαρεῖος ἐπὶ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ κάθεται ἐγνωκῶς εἶργειν Ἀλέξανδρον, εἰ διαβαῖνοι· καὶ εἶναι αὐτῷ στρατιὰν πολὺ μείζονα ἢ ξὺν ἣ ἐν Κιλικίᾳ ἐμάχετο. Ταῦτα ἀκούσας Ἀλέξανδρος ἤει σπουδῆ ὡς ἐπὶ τὸν Τίγρητα.⁵ Ὡς δ' ἀφίκετο, οὔτε αὐτὸν Δαρεῖον καταλαμβάνει οὔτε τὴν φυλακὴν, ἣντινα ἀπελελοίπει Δαρεῖος, ἀλλὰ διαβαίνει τὸν πόρον, χαλεπῶς μὲν δι' ὀξύτητα τοῦ ῥοῦ, οὐδενὸς δ' εἶργοντος.

Ἐνταῦθα ἀναπαύει τὸν στρατὸν· καὶ τῆς σελήνης τὸ⁶ πολὺ ἐκλιπὲς ἐγένετο· καὶ Ἀλέξανδρος ἔθυε τῇ τε σελήνῃ καὶ τῷ ἡλίῳ καὶ τῇ γῆ, ὅτων τὸ ἔργον τοῦτο λόγος εἶναι κατέχει. Καὶ ἐδόκει Ἀριστάνδρῳ πρὸς Μακεδόνων καὶ Ἀλεξάνδρου εἶναι τῆς σελήνης τὸ πάθημα καὶ ἐκείνου τοῦ μηνὸς ἔσσεσθαι ἢ μάχη, καὶ ἐκ τῶν ἱερῶν νίκην σημαίνεσθαι Ἀλεξάνδρῳ. Ἄρας δ' ἀπὸ τοῦ Τίγρητος ἤει διὰ τῆς Ἀσσυρίας⁷ χώρας, ἐν ἀριστερᾷ μὲν ἔχων τὰ Γορδυηνῶν ὄρη, ἐν δεξιᾷ δ' αὐτὸν τὸν Τίγρητα. Τετάρτη δὲ ἡμέρα ἀπὸ τῆς διαβάσεως οἱ πρόδρομοι αὐτῷ ἐξαγγέλλουσιν, ὅτι ἵππεῖς πολέμιοι ἀνὰ τὸ πεδῖον φαίνονται, ὅσοι δέ, οὐκ ἔχειν εἰκάσαι. Ἐυντάξας οὖν τὴν στρατιὰν προὐχώρει ὡς ἐς μάχην· καὶ ἄλλοι αὖ τῶν προδρόμων προσελάσαντες ἀκριβέστερον οὗτοι κατιδόντες ἔφασκον δοκεῖ εἶναί σφισιν οὐ πλείους ἢ χιλίους τοὺς ἵππέας.

[^ο Ἀλέξανδρος τότε παραλαβὸν τὴν βασιλικὴν ἴλην καὶ μίαν τῶν ἐταίρων, καθὼς καὶ ἀρκετοὺς ἀνιχνευτάς, ἔτρεχεν ἐσπευσμένως, ἐνῶ τὸν ἄλλον στρατὸν του διέταξε ν' ἀκολουθῆ με κανονικὸν βῆμα. Οἱ ἱππεῖς τῶν Περσῶν, ὅταν εἶδαν ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἤρχετο ὁρμητικῶς ἐναντίον των, ἐστράφησαν εἰς φυγὴν. Ὁ Ἀλέξανδρος τοὺς καταδιώκει ἀκάθεκτος, τοὺς διασκορπίζει καὶ φονεῖ ἀρκετοὺς ἐξ αὐτῶν. Μερικοὶ συλλαμβάνονται αἰχμάλωτοι καὶ δίδουν τὴν πληροφορίαν ὅτι ὁ Δαρεῖος ἦτο πλησίον μὲ πολυάριθμον στρατεύμα. Πράγματι ὁ Δαρεῖος εἶχε συγκεντρώσει τεραστίας δυνάμεις ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ ἀπεράντου κράτους του καὶ ἤρχετο μὲ τὴν ἀπόφασιν ν' ἀποπλῆν τὴν ἤτταν, τὴν ὁποίαν εἶχεν ὑποστῆ εἰς Ἴσόν. Ἐλέγετο ὅτι τὸ στρατεύμα τοῦ Δαρείου ἀνῆρχετο εἰς 1.000.000 πεζοὺς, 40.000 ἱππεῖς καὶ 200 δρεπανηφόρα ἄρματα. Εἶχε μαζί του καὶ μερικοὺς ἐλέφαντας, τοὺς ὁποίους ἔφερον δι' Ἰνδοὶ οἱ κατοικοῦντες ἐντεῦθεν τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ.

Μὲ αὐτὴν τὴν δύναμιν ἦτο στρατοπεδευμένος ὁ Δαρεῖος εἰς τὰ Γανγάμηλα πλησίον τοῦ Βουμήλου ποταμοῦ καὶ εἰς ἀπόστασιν 600 περίπου σταδίων ἀπὸ τὴν πόλιν τῶν Ἀρβήλων, εἰς τόπον τελείως ὁμαλόν. Ἐναντι τῆς δυνάμεως αὐτῆς ὁ Ἀλέξανδρος διέθετε 40.000 πεζοὺς καὶ 7.000 ἱππεῖς. Δὲν ἔχασεν ὅμως τὸ θάρρος του καὶ μὲ τὴν μεγαλοφυΐαν του συνέλαβε τὸ σχέδιον τοῦ μεγάλου ἀγῶνος. Ἐν πρώτοις παρέμεινεν ἐκεῖ ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας, διὰ νὰ ἀναπαυθῆ ὁ καταπεπονημένος στρατός του. Περιέφραξε τὸ στρατόπεδον μὲ τάφρον καὶ χαράκωμα καὶ ἀφῆκεν ἐντὸς αὐτοῦ τὰ μεταγωγικὰ καὶ τοὺς ἀνικάνους πρὸς μάχην. Μετὰ ταῦτα, ἀφοῦ παρέλαβε τὴν μάχιμον δύναμίν του, ἐν καιρῷ νυκτὸς ἐκινήθη μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἐπιτεθῆ κατὰ τῶν Περσῶν κατὰ τὰ ἐξημερώματα. Ἐξ ἄλλου ὁ Δαρεῖος ἔμαθεν ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἤρχετο ἐναντίον του καὶ παρέταξε τὸν στρατὸν του πρὸς μάχην.

Οἱ δύο στρατοὶ ἀπέιχον μόνον τριάκοντα στάδια (περίπου 6 χιλιόμετρα). Ὁ Ἀλέξανδρος κατέβαινε μὲ τὸν στρατὸν του κάτω ἀπὸ τοὺς λόφους πρὸς τὴν ἀνοικτὴν πεδιάδα. Ἐκεῖ, ὅταν εἶδε τοὺς βαρβάρους, ἐσταμάτησε τὴν φάλαγγά του. Παραλαβὸν δὲ τοὺς ἐλαφρὰ ὀπλισμένους στρατιώτας καὶ τοὺς ἐταίρους ἐκ τῶν ἱππέων, περιήρχετο ἐξετάζων ὅλον τὸν τόπον, ὅπου ἐπρόκειτο νὰ συνάψῃ τὴν μάχην. Ὅταν ἐπέστρεψε, συνεκάλεσεν ὅλους τοὺς ἀρχηγούς τοῦ στρατεύματος καὶ τοὺς προέτρεψε νὰ ἐμψυχώσουν τοὺς στρατιώτας διὰ τὸν μεγάλον ἀγῶνα. « Κατὰ τὴν μάχην αὐτὴν — ἔλεγε — δὲν θ' ἀγωνισθῶμεν περὶ

τῆς Κοίλης Συρίας ἢ τῆς Φοινίκης, οὐδὲ χάριν τῆς Αἰγύπτου, ὅπως προηγουμένως, ἀλλ' ἀπὸ αὐτὴν θὰ κριθῆ τελικῶς ἡ τύχη ὅλης τῆς Ἀσίας καὶ θὰ ἀποφασισθῆ ποῖοι θὰ λάβουν τὴν ἐξουσίαν αὐτῆς». Αφοῦ ἀπηύθυνε τὰς προτροπὰς αὐτὰς εἰς τοὺς ἀρχηγούς, διέταξε νὰ δευτηρήσῃ ὁ στρατὸς καὶ ν' ἀναπαυθῆ. Λέγουν ὅτι ὁ Παρμενίων τὸν προέτρειπε νὰ ἐπιτεθῆ κατὰ τῶν Περσῶν ἐν καιρῷ νυκτός, ἐκεῖνος δὲ ἀπεκρίθη ὅτι δὲν ἦτο καλὸν ὁ Ἀλέξανδρος νὰ κλέψῃ τὴν νίκην, ἀλλ' ὅτι ἔπρεπε νὰ νικήσῃ φανερὰ καὶ χωρὶς πανουργίαν.

Οἱ δύο στρατοὶ λοιπὸν παρατεταγμένοι μὲ ὅλας τὰς ἀπαιτουμένας διὰ τὴν μάχην προετοιμασίας μέχρι τῆς τελευταίας λεπτομερείας, ἀνεμνον ἕως τὰ ἐξημερώματα, ὅτε ἤρχισαν κινούμενοι.]

Ἡ κρίσιμος μάχη εἰς τὰ Γαυγάμηλα (331 π. Χ.).

Νέα φυγὴ τοῦ Δαρείου.

(Κεφ. 13-15)

XIII. Ὡς δὲ ὁμοῦ ἤδη τὰ στρατόπεδα ἐγίγνετο, ὦφθη Δαρεῖός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτόν, οἳ τε μηλοφόροι Πέρσαι καὶ Ἴνδοι καὶ Ἀλβανοὶ καὶ Κᾶρες οἱ ἀνάσπαστοι καὶ οἱ Μάρδοι τοξόται, κατ' αὐτόν Ἀλέξανδρον τεταγμένοι καὶ τὴν ἴλην τὴν βασιλικήν. Ἦγε δὲ ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν τὸ αὐτοῦ Ἀλέξανδρος μᾶλλον, καὶ οἱ Πέρσαι ἀντιπαρῆγον, ὑπερφαλαγγοῦντες πολὺ ἐπὶ τῷ σφῶν εὐωνύμῳ. Ἦδη τε οἱ τῶν Σκυθῶν ἱππεῖς 2 περιπεύοντες ἤπτοντο τῶν προτεταγμένων τῆς Ἀλεξάνδρου τάξεως, καὶ Ἀλέξανδρος ἔτι ὅμως ἤγεν ἐπὶ δόρυ, καὶ ἐγγὺς ἦν τοῦ ἐξαλλάσσειν τὸν ὠδοποιημένον πρὸς τῶν Περσῶν χῶρον. Ἐνθα δὲ δεῖσας Δαρεῖος, μὴ προχωρησάντων ἐς τὰ οὐχ ὀμαλὰ τῶν Μακεδόνων ἀχρεῖᾶ σφισι γένηται τὰ ἄρματα, κελεύει τοὺς προτεταγμένους τοῦ εὐωνύμου περιπεύειν τὸ κέρασ τὸ δεξιόν, ἣ Ἀλέξανδρος ἤγε, τοῦ μηκέτι προσωτέρω αὐτοὺς ἐξάγειν τὸ κέρασ.

Τούτου δὲ γενομένου Ἀλέξανδρος ἐμβάλλειν κελεύει ἐς 3 αὐτοὺς τοὺς μισθοφόρους ἱππέας, ὧν Μενίδας ἤγειτο. Ἀν-

τεκδραμόντες δ' ἐπ' αὐτοὺς οἱ τε Σκύθαι ἵππεῖς καὶ τῶν Βακτρίων οἱ ξυντεταγμένοι τοῖς Σκύθαις τρέπουσιν ὀλίγους ὄντας πολλῶ πλείονες. Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς περὶ Ἀρίστωνά τε, τοὺς Παίονας, καὶ τοὺς ξένους ἐμβαλεῖν τοῖς Σκύθαις ἐκέλευσε· καὶ ἐγκλίνουσιν οἱ βάρβαροι. Βάκτριοι δὲ οἱ ἄλλοι πελάσαντες τοῖς Παίοσι τε καὶ ξένοις τοὺς τε σφῶν φεύγοντας ἤδη ἀνέστρεψαν ἐς τὴν μάχην καὶ τὴν ἵππομαχίαν ξυστῆναι ἐποίησαν. Καὶ ἐπιπτον μὲν πλείονες τῶν Ἀλεξάνδρου, τῶν τε πλήθει τῶν βαρβάρων βιαζόμενοι καὶ ὅτι αὐτοὶ τε οἱ Σκύθαι καὶ οἱ ἵπποι αὐτοῖς ἀκριβέστερον ἐς ἀλκὴν πεφραγμένοι ἦσαν. Ἀλλὰ καὶ ὡς τάς τε προσβολὰς αὐτῶν ἐδέχοντο οἱ Μακεδόνες καὶ βία κατ' Ἰλας προσπίπτοντες ἐξεώθουν ἐκ τῆς τάξεως.

Καὶ ἐν τούτῳ τὰ ἄρματα τὰ δρεπανηφόρα ἐφῆκαν οἱ βάρβαροι κατ' αὐτὸν Ἀλέξανδρον, ὡς ἀναταράζοντες αὐτῶ τὴν φάλαγγα. Καὶ ταύτη μάλιστα ἐψεύσθησαν. Τὰ μὲν γὰρ εὐθύς, ὡς προσεφέρετο, κατηκόντισαν οἱ τ' Ἀγριᾶνες καὶ οἱ ξὺν Βαλάκρῳ ἀκοντισταὶ οἱ προτεταγμένοι τῆς ἵππου τῶν ἐταίρων· τὰ δὲ τῶν ρυτήρων ἀντιλαμβανόμενοι τοὺς τ' ἀναβάτας κατέσπων καὶ τοὺς ἵππους περιστάμενοι ἔκοπτον. Ἔστι δ' ἂ καὶ διεξέπεσε διὰ τῶν τάξεων· διέσχον γάρ, ὥσπερ παρήγγελτο αὐτοῖς, ἵνα προσέπιπτε τὰ ἄρματα· καὶ ταύτη μάλιστα ξυνέβη αὐτά τε σῶα καὶ οἷς ἐπηλάθῃ ἀβλαβῶς διελθεῖν· ἀλλὰ καὶ τούτων οἱ τε ἵπποκόμοι τῆς Ἀλεξάνδρου στρατιᾶς καὶ οἱ ὑπασπισταὶ οἱ βασιλικοὶ ἐκράτησαν.

XIV. Ὡς δὲ Δαρεῖος ἐπῆγεν ἤδη τὴν φάλαγγα πᾶσαν, ἐνταῦθα Ἀλέξανδρος Ἀρέτην μὲν κελεύει ἐμβαλεῖν τοῖς περιππεύουσι τὸ κέρασ σφῶν τὸ δεξιὸν ὡς ἐς κύκλωσιν· αὐτὸς δὲ τέως μὲν ἐπὶ κέρως τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἤγεν, τῶν δ' ἐκβοηθησάντων ἱππέων τοῖς κυκλουμένοις τὸ κέρασ τὸ

δεξιὸν παραρρηξάντων τι τῆς πρώτης φάλαγγος τῶν βαρ-
 βάρων ἐπιστρέψας κατὰ τὸ διέχον καὶ ὡσπερ ἔμβολον ποιή-
 σας τῆς τε ἵππου τῆς ἐταιρικῆς καὶ τῆς φάλαγγος τῆς ταύτη
 τεταγμένης ἤγε δρόμῳ τε καὶ ἀλαλαγμῶ ὡς ἐπ’ αὐτὸν Δα-
 ρεῖον. Καὶ χρόνον μὲν τινα ὀλίγον ἐν χερσὶν ἡ μάχη ἐγένετο· 3
 ὡς δὲ οἱ τε ἵππεῖς οἱ ἀμφὶ Ἀλέξανδρον καὶ αὐτὸς Ἀλέξαν-
 δρος εὐρώστως ἐνέκειντο ὠθισμοῖς τε χρώμενοι καὶ τοῖς
 ξυστοῖς τὰ πρόσωπα τῶν Περσῶν κόπτοντες, ἡ τε φάλαγγξ
 ἡ Μακεδονικὴ πυκνὴ καὶ ταῖς σαρίσσαις πεφρικυῖα ἐμβε-
 βλήκει ἤδη αὐτοῖς, καὶ πάντα ὁμοῦ τὰ δεινὰ καὶ πάλαι ἤδη
 φοβερῶ ὄντι Δαρείῳ ἐφαίνετο, πρῶτος αὐτὸς ἐπιστρέψας
 ἔφευγεν· ἐφοβήθησαν δὲ καὶ οἱ περιππεύοντες τῶν Περσῶν τὸ
 κέρας ἐμβαλόντων ἐς αὐτοὺς εὐρώστως τῶν ἀμφ’ Ἀρέτην.

Ταύτη μὲν δὴ τῶν Περσῶν φυγὴ καρτερὰ ἦν, καὶ οἱ 4
 Μακεδόνες ἐφεπόμενοι ἐφόνευον τοὺς φεύγοντας. Οἱ δ’
 ἀμφὶ Σιμιλίαν καὶ ἡ τούτου τάξις οὐκέτι ξυνεξορμῆσαι Ἀλε-
 ξάνδρῳ δυνατοὶ ἐγένοντο ἐς τὴν δίωξιν, ἀλλ’ ἐπιστήσαντες
 τὴν φάλαγγα αὐτοῦ ἠγωνίζοντο, ὅτι τὸ εὐάνυμον τῶν Μα-
 κεδόνων πονεῖσθαι ἠγγέλλετο. Καὶ ταύτη παραρραγείσης 5
 αὐτοῖς τῆς τάξεως κατὰ τὸ διέχον διεκπαίουσι τῶν τ’ Ἰνδῶν
 τινες καὶ τῆς Περσικῆς ἵππου ὡς ἐπὶ τὰ σκευοφόρα τῶν Μα-
 κεδόνων· καὶ τὸ ἔργον ἐκεῖ καρτερόν ἐγίγνετο. Οἱ τε γὰρ
 Πέρσαι θρασέως προσέκειντο ἀνόπλοις τοῖς πολλοῖς καὶ οὐ
 προσδοκῆσασιν ἐπὶ σφᾶς διεκπεσεῖσθαι τινας διακόψαντας
 διπλῆν τὴν φάλαγγα, καὶ οἱ αἰχμάλωτοι βάρβαροι ἐμβαλόν-
 των τῶν Περσῶν ξυνεπέθεντο καὶ αὐτοὶ τοῖς Μακεδόσιν
 ἐν τῷ ἔργῳ. Τῶν δ’ ἐπιτεταγμένων τῇ πρώτῃ φάλαγγι οἱ 6
 ἠγεμόνες ὀξέως μαθόντες τὸ γιγνόμενον μεταβαλόντες, ἤπερ
 παρήγγελτο αὐτοῖς, τὴν τάξιν ἐπιγίγνονται κατὰ νότου τοῖς
 Πέρσαις, καὶ πολλοὺς μὲν αὐτῶν αὐτοῦ ἀμφὶ τοῖς σκευο-
 φόροις ξυνεχομένους ἀπέκτειναν, οἱ δ’ αὐτῶν ἐγκλίναντες

ἔφευγον. Οἱ δ' ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως τῶν Περσῶν οὐπω τῆς φυγῆς τῆς Δαρείου ἠσθημένοι περιππεύσαντες τὸ Ἀλεξάνδρου εὐδύνημον κατὰ κέρας τοῖς ἀμφὶ τὸν Παρμενίωνα ἐνέβαλλον.

XV. Καὶ ἐν τούτῳ ἀμφιβόλων τὰ πρῶτα γενομένων τῶν Μακεδόνων πέμπει Παρμενίων παρ' Ἀλέξανδρον σπουδῆ ἀγγελοῦντα, ὅτι ἐν ἀγῶνι ξυνέχεται τὸ κατὰ σφᾶς καὶ βοηθεῖν δεῖ. Ταῦτα ὡς ἐξηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ τοῦ μὲν διώκειν ἔτι ἀπετράπετο, ἐπιστρέψας δὲ ζὺν τῇ ἵππῳ τῶν ἐταίρων ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν τῶν βαρβάρων ἤγε δρόμῳ. Καὶ πρῶτα μὲν τοῖς φεύγουσι τῶν πολεμίων ἵππεῦσιν, τοῖς τε Παρθυαίοις καὶ τῶν Ἰνδῶν ἔστιν οἷς καὶ Πέρσαις τοῖς πλείστοις καὶ 2 κρατίστοις ἐμβάλλει. Καὶ ἵππομαχία αὕτη καρτερωτάτη τοῦ παντὸς ἔργου ξυνέστη. Ἐς βάθος τε γάρ, οἷα δὴ ἰληδὸν τεταγμένοι, ἀνέστρεφον οἱ βάρβαροι καὶ ἀντιμέτωποι τοῖς ἀμφ' Ἀλεξάνδρον ξυμπεσόντες οὐτ' ἀκοντισμῷ ἔτι οὐτ' ἐξελιγμοῖς τῶν ἵππων, ἤπερ ἵππομαχίας δίκη, ἐχρῶντο, ἀλλὰ διεκπαῖσαι πᾶς τις τὸ καθ' αὐτόν, ὡς μόνην ταύτην σωτηρίαν σφίσιν οὔσαν, ἐπειγόμενοι ἔκοπτόν τε καὶ ἐκόπτοντο ἀφειδῶς, οἷα δὴ οὐχ ὑπὲρ νίκης ἀλλοτρίας ἔτι, ἀλλ' ὑπὲρ σωτηρίας οἰκείας ἀγωνιζόμενοι. Καὶ ἐνταῦθα πίπτουσι μὲν ἀμφὶ ἐξήκοντα τῶν ἐταίρων τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ τιτρώσεται Ἡφαιστίων τ' αὐτὸς καὶ Κοῖνος καὶ Μενίδας· ἀλλὰ ἐκράτησε καὶ τούτων Ἀλέξανδρος.

3 Καὶ τούτων μὲν, ὅσοι διεξέπεσον διὰ τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον, ἔφευγον ἀνὰ κράτος· Ἀλέξανδρος δ' ἐγγὺς ἦν προσμεῖζαι ἤδη τῷ δεξιῷ κέρατι τῶν πολεμίων. Καὶ ἐν τούτῳ οἱ Θεσσαλοὶ ἵππεῖς λαμπρῶς ἀγωνισάμενοι οὐχ ὑπελείποντο Ἀλεξάνδρῳ τοῦ ἔργου· ἔφευγον γὰρ ἤδη οἱ ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως τῶν βαρβάρων, ὅπότε Ἀλέξανδρος αὐτοῖς ξυνέμειζεν, ὥστε ἀποτραπόμενος Ἀλέξανδρος ἐς τὸ διώκειν αὐθις 4 Δαρεῖον ἐξώρμησεν. Καὶ ἐδίωξεν, ἔστε φάος ἦν· καὶ οἱ ἀμφὶ

Παρμενίωνα τὸ καθ' αὐτοὺς διώκοντες εἶποντο. Ἄλλ' Ἀλέξανδρος μὲν διαβάς τὸν ποταμὸν τὸν Λύκον κατεστρατοπέδευσε αὐτοῦ, ὡς ἀναπαῦσαι ὀλίγον τοὺς τ' ἄνδρας καὶ τοὺς ἵππους. Παρμενίων δὲ τό τε στρατόπεδον τῶν βαρβάρων εἶλε καὶ τὰ σκευοφόρα καὶ τοὺς ἐλέφαντας καὶ τὰς καμήλους.

Ἄλέξανδρος δ' ἀναπαύσας τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἱππέας ἔστ' 5 ἐπὶ μέσας νύκτας προὔχῳρει αὔθις κατὰ σπουδὴν ἐπ' Ἀρβηλα, ὡς Δαρεῖόν τε αἰρήσων ἐκεῖ καὶ τὰ χρήματα καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν τὴν βασιλικήν. Καὶ ἀφίκετο ἐς Ἀρβηλα τῇ ὑστεραῖα διώξας τοὺς πάντας ἐκ τῆς μάχης σταδίου μάλιστα ἐς ἑξακοσίους. Καὶ Δαρεῖον μὲν οὐ καταλαμβάνει ἐν Ἀρβήλοις, ἀλλ' ἔφευγεν οὐδέ τι ἐλινύσας Δαρεῖος· τὰ χρήματα δ' ἐγκατελήφθη καὶ ἡ κατασκευὴ πᾶσα, καὶ τὸ ἄρμα τὸ Δαρεῖου αὔθις ἐγκατελήφθη καὶ ἡ ἀσπίς αὔθις καὶ τὰ τόξα ἑάλω.

Ἀπέθανον δὲ τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον ἄνδρες μὲν ἐς ἑκα- 6 τὸν μάλιστα, ἵπποι δ' ἐκ τε τῶν τραυμάτων καὶ τῆς κακοπαθείας τῆς ἐν τῇ διώξει ὑπὲρ τοὺς χιλίους, καὶ τούτων τῆς ἑταιρικῆς ἵππου σχεδὸν τι οἱ ἡμίσεες. Τῶν βαρβάρων δὲ νεκροὶ μὲν ἐλέγοντο ἐς τριάκοντα μυριάδας, ἑάλωσαν δὲ πολὺ πλείονες τῶν ἀποθανόντων καὶ οἱ ἐλέφαντες καὶ τῶν ἁρμάτων ὅσα μὴ κατεκόπη ἐν τῇ μάχῃ.

Τοῦτο τὸ τέλος τῆς μάχης ταύτης ἐγένετο ἐπὶ ἄρχοντος 7 Ἀθηναίους Ἀριστοφάνους μηνὸς Πυανεψιῶνος· καὶ Ἀριστάνδρῳ ξυνέβη ἡ μαντεία ἐν τῷ αὐτῷ μηνί, ἐν ᾧ τῷ ἡ σελήνη ἐκλιπῆς ἐφάνη, τὴν τε μάχην Ἀλεξάνδρῳ καὶ τὴν νίκην γενέσθαι.

Ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Βαβυλῶνα καὶ εἰς τὰ Σοῦσα.

(Κεφ. 16)

XVI. Δαρεῖος μὲν δὴ εὐθὺς ἐκ τῆς μάχης παρὰ τὰ ὄρη τὰ Ἀμενίων ἤλαυνεν ἐπὶ Μηδίας, καὶ ξὺν αὐτῷ οἱ τε Βά-

- κτριοι ἰππεῖς, ὡς τότε ἐν τῇ μάχῃ ξυνετάχθησαν, ἔφευγον καὶ Περσῶν οἳ τε συγγενεῖς οἱ βασιλέως καὶ τῶν μηλοφόρων
- 2 καλουμένων οὐ πολλοί. Προσεγένοντο δ' αὐτῶ κατὰ τὴν φυγὴν καὶ τῶν μισθοφόρων ξένων ἐς δισχιλίους, οὓς Πάτρων τε ὁ Φωκεὺς καὶ Γλαῦκος ὁ Αἰτωλὸς ἤγον. Ταύτῃ δ' αὐτῶ ἡ φυγὴ ἐπὶ Μηδίας ἐγίγνετο, ὅτι ἐδόκει τὴν ἐπὶ Σούσων τε καὶ Βαβυλῶνος ἤξειν Ἀλέξανδρον ἐκ τῆς μάχης, ὅτι οἰκουμένη τ' ἐκεῖνη πᾶσα ἦν καὶ ὁδὸς τοῖς σκευοφόροις οὐ χαλεπή, καὶ ἅμα τοῦ πολέμου τὸ ἄθλον ἡ Βαβυλῶν καὶ τὰ Σοῦσα ἐφαινετο· ἡ δ' ἐπὶ Μηδίας μεγάλῳ στρατεύματι οὐκ εὐπορος.
- 3 Καὶ οὐκ ἐψεύσθη Δαρεῖος. Ἀλέξανδρος γὰρ ἐξ Ἀρβήλων ὀρμηθεὶς τὴν ἐπὶ Βαβυλῶνος εὐθύς προὔχῳρει. Ἦδη τ' οὐ πόρρω Βαβυλῶνος ἦν καὶ τὴν δύναμιν ξυντεταγμένην ὡς ἐς μάχην ἤγε, καὶ οἱ Βαβυλώνιοι πανδημεὶ ἀπήντων αὐτῶ ξὺν ἱερεῦσί τε καὶ ἄρχουσι, δῶρά τε ὡς ἕκαστοι φέροντες καὶ τὴν πόλιν ἐνδιδόντες καὶ τὴν ἄκραν καὶ τὰ χρήματα.
- 4 Ἀλέξανδρος δὲ παρελθὼν ἐς τὴν Βαβυλῶνα τὰ ἱερά, ἀ Ξέρξης καθεῖλεν, ἀνοικοδομεῖν προσέταξε Βαβυλωνίους, τὰ τ' ἄλλα καὶ τοῦ Βήλου τὸ ἱερόν, ὃν μάλιστα θεῶν τιμῶσι
- 5 Βαβυλώνιοι. . . Ἐνθα δὴ καὶ τοῖς Χαλδαίοις ἐνέτυχε, καὶ ὅσα ἐδόκει Χαλδαίοις ἀμφὶ τὰ ἱερά τὰ ἐν Βαβυλῶνι ἐπραξε, τὰ τ' ἄλλα καὶ τῶ Βήλῳ, καθ' ἃ ἐκεῖνοι ἐξηγοῦντο, ἔθυσεν.
- 6 Αὐτὸς δ' ἐπὶ Σούσων ἐστέλλετο· καὶ ἐντυγχάνει αὐτῶ κατὰ τὴν ὁδὸν ὁ τε παῖς τοῦ Σουσίων σατράπου καὶ παρὰ Φιλοξένου ἐπιστολεύς. Φιλόξενον γὰρ εὐθύς ἐκ τῆς μάχης ἐπὶ Σούσων ἐστάλκει Ἀλέξανδρος. Τῇ δ' ἐπιστολῇ τῇ παρὰ Φιλοξένου ἐνεγέγραπτο, ὅτι τὴν τε πόλιν οἱ Σούσιοι παραδεδώκασιν καὶ τὰ χρήματα πάντα σῶά ἐστιν Ἀλεξάνδρῳ.
- 7 Ἀφίκετο δὲ ἐς Σοῦσα Ἀλέξανδρος ἐκ Βαβυλῶνος ἐν ἡμέραις εἴκοσι· καὶ παρελθὼν ἐς τὴν πόλιν τὰ τε χρήματα παρέλαβεν, ὄντα ἀργυρίου τάλαντα ἐς πεντακισμῦρια, καὶ τὴν

ἄλλην κατασκευὴν τὴν βασιλικήν. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα κατελήφθη αὐτοῦ, ὅσα Ἐξέρξης ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἄγων ἦλθε, τὰ τ' ἄλλα καὶ Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος χαλκαῖ εἰκόνας. Καὶ ταύτας Ἀθηναίοις ὀπίσω πέμπει Ἀλέξανδρος, 8 καὶ νῦν κεῖνται Ἀθήνησιν ἐν Κεραμειῶν αἱ εἰκόνας, ἧ ἄνιμεν ἐς πόλιν, καταντικρὺ μάλιστα τοῦ Μητρώου.

[Συνεχίζων ἀδιακόπως τὴν πορείαν τοῦ ὁ Ἀλ. διέρχεται διὰ τῆς ὄρεινῆς χώρας τῶν Οὐξίων (Β.Α. τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τίγρητος), διαβαίνει τὰ στενὰ τῆς Περσίδος καὶ φθάνει εἰς τὴν πρωτεύουσαν αὐτῆς Περσέπολιν. Ἐκεῖθεν προχωρεῖ πρὸς Μηδίαν, διότι εἶχε πληροφορηθῆσι ὁ Δαρεῖος εὐρίσκετο ἐκεῖ. Ἀλλ' ὁ Δαρεῖος εἶχε προλάβει νὰ φύγῃ. Ὁ Ἀλ. προχωρεῖ εἰς τὰ Ἐκβάτανα καὶ ἀκολουθῶν τὰ ἴχνη τοῦ φεύγοντος Δαρείου διαβαίνει τὰς Κασπίας πύλας. Ἐκεῖ μανθάνει ὅτι ὁ σατραπῆς τῆς Βακτριανῆς Βῆσσοσ κρατεῖ αἰχμάλωτον τὸν Δαρεῖον. Σπεύδει τότε ὁ Ἀλ. εἰς καταδίωξιν τοῦ Βῆσσοσ. Ἀλλ' οὗτος φεύγων πληγῶναι καθ' ὁδὸν θανασίμως τὸν Δαρεῖον, τὸ ὅποιον θεώρει πρόσκομμα εἰς τὴν πορείαν του. Ὁ Ἀλ. εὐρίσκει τὸν Δαρεῖον νεκρόν. Κατόπιν προχωρεῖ. Ὑποτάσσει τοὺς Μάρδους, Ὑρκανίους καὶ Παρθναίους, εἰσελαύνει εἰς τὴν Ἀρείαν (τὸ σημερινὸν Ἀφγανιστάν), διέρχεται τὴν Ἀραχωσίαν καὶ τὸν Ἰνδικὸν Κάκασον καὶ εἰσβάλλει εἰς τὴν Βακτριανήν, τὴν ὁποίαν κυριεύει ἄνευ ἀντιστάσεως. Διαβαίνει ἔπειτα τὸν Ὡξον ποταμὸν καὶ εἰσέρχεται εἰς Σογδιανήν. Ἐκεῖ συλλαμβάνει τὸν Βῆσσοσ, τὸν ὅποιον τιμωρεῖ σκληρῶς δι' ἀκρωτηριασμοῦ. Πορεύεται κατόπιν πρὸς τὸν Ἰαξάρτην ποταμὸν, τὸν ὅποιον οἱ ἀρχαῖοι ὠνόμαζον καὶ Τανάϊν, καὶ ὁ ὁποῖος χωρίζει τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τὴν Εὐρώπην. Ἐκεῖ κτίζει πόλιν, ἣ ὁποία ὠνομάσθη Ἀλεξάνδρεια ἢ Ἐσχάτη (ἢ Ἀλεξάνδρεια ἢ παρὰ τῷ Τανάϊδι). Ἀπ' ἐκεῖ ἐπιστρέφει εἰς Σογδιανήν, ὑποτάσσει τὴν χώραν τῶν Παρατακηνῶν, διαβαίνει τὸ ὄρος Παραπάμισον καὶ κατέρχεται διὰ Νικαίας εἰς τὸν Κωφῆνα ποταμὸν. Φθάνει τέλος εἰς τὴν πόλιν Τάξιλα, μεταξὺ Ἰνδοῦ καὶ Ὑδάσπου. Ὑποτάσσει αὐτὴν καὶ ἐπέρχεται κατὰ τοῦ ἰσχυροῦ βασιλέως Πῶροσ. Τὸ βασίλειον τούτου ἔκειτο πέραν τοῦ Ὑδάσπου καὶ ἐξτείνετο μέχρι τοῦ Ὑδραῶτον. Ὁ Πῶροσ προβάλλει σθεναρὰν ἀντίστασιν καὶ μάχεται γενναίως μὲ 30 χιλ. Ἰνδοὺς πεζοὺς, 4 χιλ. ἵππεις, 30 ἄρματα καὶ 200 πυργοφόρους ἐλέφαντας. Ἡ ἀντίστασις του ὁμως συντριβή].

BIBLION PEMPTON

Ἀλέξανδρος καὶ Πῶρος.

(Κεφ. 18-19)

ερω @ μαρ
ωρ.

XVIII. Καὶ ἐν αὐτῷ Κράτερός τε καὶ οἱ ἄλλοι ὅσοι τῆς στρατιᾶς τῆς Ἀλεξάνδρου ἐπὶ τῇ ὄχθῃ τοῦ Ὑδάσπου ὑπολειμμένοι ἡγεμόνες ἦσαν, ὡς νικῶντα λαμπρῶς κατεΐδον Ἀλέξανδρον, ἐπέρων καὶ αὐτοὶ τὸν ποταμόν. Καὶ οὗτοι οὐ μείονα τὸν φόνον ἐν τῇ ἀποχωρήσει τῶν Ἰνδῶν ἐποίησαν, ἀκμηῆτες ἀντὶ κεκμηκότων τῶν ἄμφ' Ἀλέξανδρον ἐπιγενόμενοι τῇ διώξει.

2 Ἀπέθανον δὲ τῶν Ἰνδῶν πεζοὶ μὲν ὀλίγον ἀποδέοντες τῶν δισυριῶν, ἵππεις δὲ ἐς τρισχιλίους, τὰ δὲ ἄρματα ζύμπαντα κατεκόπη καὶ Πῶρου δύο παῖδες ἀπέθανον καὶ Σπιτάκης ὁ νομάρχης τῶν ταύτη Ἰνδῶν καὶ τῶν ἐλεφάντων καὶ ἄρμάτων οἱ ἡγεμόνες καὶ οἱ ἵππαρχοὶ καὶ οἱ στρατηγοὶ τῆς στρατιᾶς τῆς Πῶρου ζύμπαντες. Ἐλήφθησαν δὲ καὶ οἱ ἐλεφαντες, ὅσοι γε αὐτῶν μὴ αὐτοῦ ἀπέθανον.

3 Τῶν δ' ἄμφ' Ἀλέξανδρον πεζοὶ μὲν ἀπὸ ἑξακισχιλίων τῶν ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ γενομένων ἐς ὀγδοήκοντα μάλιστα ἀπέθανον ἵππεις δὲ τῶν μὲν ἵπποτοξοτῶν, οἳ δὴ καὶ πρῶτοι τοῦ ἔργου ἦσαν, δέκα τῆς δὲ ἐταιρικής ἵππου ἀμφὶ τοὺς εἴκοσι τῶν δὲ ἄλλων ἵππέων ὡς διακόσιοι.

4 Πῶρος δὲ μεγάλα ἔργα ἐν τῇ μάχῃ ἀποδείξάμενος μὴ ὅτι στρατηγῶς, ἀλλὰ καὶ στρατιώτου γενναίου, ὡς τῶν τε ἵππέων τὸν φόνον κατεΐδε καὶ τῶν ἐλεφάντων τοὺς μὲν αὐτοῦ πεπτωκότας, τοὺς δὲ ἐρήμους τῶν ἡγεμόνων λυπρούς πεπλανημένους, τῶν δὲ πεζῶν αὐτῷ οἱ πλείους ἀπολώλεσαν, οὐχ ἤπερ Δαρεῖος ὁ μέγας βασιλεὺς ἐξάρχων τῆς ἄμφ'

αὐτὸν τῆς φυγῆς ἀπεχώρει, } ἀλλὰ ἔστε γὰρ ὑπέμενέ τι τῶν 5
 Ἰνδῶν ἐν τῇ μάχῃ ζυνεστήκος, ἐς τοσόνδε ἀγωνισάμενος,
^{μ. ενωστῶν} τετρωμένος δὲ τὸν δεξιὸν ὤμον, ὃν δὴ γυμνὸν μόνον ἔχων
 ἐν τῇ μάχῃ ἀνεστρέφετο (ἀπὸ γὰρ τοῦ ἄλλου σώματος
 ἤρκει αὐτῷ τὰ βέλη ὁ θώραξ, περιττὸς ὢν κατὰ τε τὴν ἰσχὺν
 καὶ τὴν ἀρμονίαν, ὡς ὕστερον καταμαθεῖν θεωμένοις ἦν),
 τότε δὴ καὶ αὐτὸς ἀπεχώρει ἐπιστρέψας τὸν ἐλέφαντα. Καὶ 6
 Ἀλέξανδρος μέγαν τε αὐτὸν καὶ γενναῖον ἄνδρα ἰδὼν ἐν τῇ
 μάχῃ σῶσαι ἐπεθύμησε. Πέμπει δὴ παρ' αὐτὸν πρῶτα μὲν
 Ταξίλην τὸν Ἰνδόν· καὶ Ταξίλης προσιππεύσας, ἐφ' ὅσον ^{ἰσχυρῶς αὐτὸν}
 ἀσφαλὲς ἐφαίνετο, τῷ ἐλέφαντι, ὃς ἔφερε τὸν Πῶρον, ἐπι-
 στῆσαί τε ἡξίου τὸ θηρίον, οὐ γὰρ εἶναι οἱ ἔτι φεύγειν, καὶ
 ἀκοῦσαι τῶν παρ' Ἀλεξάνδρου λόγων. Ὁ δὲ ἰδὼν ἄνδρα
 ἐχθρὸν ἐκ παλαιοῦ τὸν Ταξίλην ἐπιστρέψας ἀνήγετο ὡς
 ἀκοντίσων· καὶ ἂν καὶ κατέκανε τυχόν, εἰ μὴ ὑποφθάσας
 ἐκεῖνος ἀπήλασεν ἀπὸ τοῦ Πῶρου πρόσω τὸν ἵππον. Ἀλέ-
 ξανδρος δὲ οὐδὲ ἐπὶ τῷδε τῷ Πῶρῳ χαλεπὸς ἐγένετο, ἀλλ'
 ἄλλους τε ἐν μέρει ἐπεμπε καὶ δὴ καὶ Μερόην ἄνδρα Ἰνδόν,
 ὅτι φίλον εἶναι ἐκ παλαιοῦ τῷ Πῶρῳ τὸν Μερόην ἔμαθε.
 Πῶρος δὲ ὡς τὰ παρὰ τοῦ Μερόου ἤκουσε καὶ ἐκ τοῦ δί- 8
 ψους ἅμα ἐκρατεῖτο, ἐπέστησέ τε τὸν ἐλέφαντα καὶ κατέβη
 ἀπ' αὐτοῦ· ὡς δὲ ἐπὶ τε καὶ ἀνέψυξεν, ἄγειν αὐτὸν σπουδῇ
 ἐκέλευσε παρ' Ἀλέξανδρον.

XIX. Καὶ ὁ μὲν ἦγετο. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς προσάγοντα
 ἐπύθετο, | προσιππεύσας πρὸ τῆς τάξεως ξὺν ὀλίγοις τῶν
 ἑταίρων ἀπαντᾷ τῷ Πῶρῳ· | καὶ ἐπιστήσας τὸν ἵππον τό τε
 μέγεθος ἐθαύμαζεν, | ὑπὲρ πέντε πήχεις μάλιστα ζυμβαῖνον, |
 καὶ τὸ κάλλος τοῦ Πῶρου καὶ ὅτι οὐ δεδουλωμένος τῇ
 γνώμῃ ἐφαίνετο, | ἀλλ' ὥσπερ ἂν ἀνὴρ ἀγαθὸς ἀνδρὶ ἀγαθῷ
 προσέλθοι ὑπὲρ βασιλείας τῆς αὐτοῦ βασιλέα ἄλλον κα-
 λῶς ἠγωνισμένος. | Ἐνθα δὴ Ἀλέξανδρος πρῶτος προσει- 2

πὼν αὐτὸν λέγειν ἐκέλευσεν ὅτι οἱ γενέσθαι ἐθέλοι. Πῶρον δὲ ἀποκρίνασθαι λόγος, ὅτι « βασιλικῶς μοι χρῆσαι, ὦ Ἀλέξανδρε ». Καὶ Ἀλέξανδρος ἤσθεις τῷ λόγῳ « τοῦτο μὲν ἔσται σοί, ὦ Πῶρε », ἔφη, « ἐμοῦ ἕνεκα ἄν σου ἐπιπέσει ἡ μάχη σου ἐπὶ τὸν Πῶρον ». Ὁ δὲ πάντα ἔφη ἐν τούτῳ ἐνεῖναι. 3 Καὶ Ἀλέξανδρος τούτῳ ἔτι μᾶλλον τῷ λόγῳ ἤσθεις τὴν τε ἀρχὴν τῷ Πῶρῳ τῶν τε αὐτοῦ Ἰνδῶν ἔδωκε καὶ ἄλλην ἔτι χώραν πρὸς τῇ πάλαι οὔσῃ πλείονα τῆς πρόσθεν προσέθηκε· καὶ οὕτως αὐτὸς τε βασιλικῶς κεχρημένος ἦν ἀνδρὶ ἀγαθῷ καὶ ἐκείνῳ ἐκ τούτου ἐς ἅπαντα πιστῷ ἐχρήσατο. Τοῦτο τὸ τέλος τῇ μάχῃ τῇ πρὸς Πῶρον τε καὶ τοὺς ἐπ' ἐκεῖνα τοῦ Ὑδάσπου ποταμοῦ Ἰνδοῦς Ἀλεξάνδρῳ ἐγένετο.

1 ἡσθεις 2 ἔνεκα 3 ἐπὶ σοὶ ἐπιπέσει ἐν ἐσθίῳ ἔχρημάσθε = νὰ ἐπιπέσει ἐπὶ σοὶ ἐπὶ τῷ ποταμῷ καὶ ἔδωκε καὶ ἄλλην ἔτι πλείονα τῆς πρόσθεν προσέθηκε τῶν ἐπιπέσει αὐτοῦ.

[Ἀπὸ τὸν Ὑδάσπην ὁ Ἀλέξανδρος πορεύεται πρὸς Α. καὶ διαβάς τοὺς ποταμοὺς Ἀκείσινην καὶ Ὑδραώτην φθάνει ἕως τὸν Ὑφασιν ποταμόν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ στρατιῶταί του ἀρνοῦνται νὰ βαδίσουν περαιτέρω, ἀποφασίζει νὰ ἐπιστρέψῃ. Ἀφοῦ ἀνήγειρεν ἐπὶ τῆς δυτικῆς ὄχθης τοῦ Ὑφάσιος ποταμοῦ δώδεκα πυργοειδεῖς βωμοὺς πρὸς τιμὴν τῶν δώδεκα Ὀλυμπίων θεῶν καὶ ὡς τὸ ἔσχατον ὄριον τῶν κατακτησέων του πρὸς ἀνατολάς, ἐπιστρέφει εἰς Νίκαιαν. Ἐκεῖ ἐπιβιβάζεται μετὰ τὸν στρατὸν του εἰς δύο χιλιάδας πλοῖα, τὰ ὁποῖα ἐν τῷ μεταξὺ ἐναυπηγήθησαν. Δι' αὐτῶν καταπλέει τὸν Ἰνδόν ποταμόν, ἐποτάσσει τοὺς παραποταμίους λαοὺς καὶ κτίζει νέας πόλεις. Μεταξὺ τῶν κατακτηθέντων λαῶν εἶναι καὶ οἱ Μαλλοί, πολεμικώτατον ἔθνος τῆς Ἰνδικῆς. Ἐξακολουθεῖ τὸν πλοῦν καὶ φθάνει εἰς τὴν πόλιν Πάταλα, ἐκεῖ ὅπου ὁ Ἰνδὸς σχίζεται εἰς δύο βραχίονας καὶ σχηματίζει τὸ Δέλτα. Ἀπ' ἐκεῖ ὁ Ἀλέξανδρος τὸν μὲν Νέαρχον, τὸν ὁποῖον διώρισε ἀρχηγὸν τοῦ στόλου, διέταξε νὰ ὀδηγήσῃ τὸν στόλον διὰ τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ καὶ τοῦ Περσικοῦ κόλπου εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγρητος, αὐτὸς δὲ ἀποφασίζει νὰ ἐπιστρέψῃ διὰ τῆς ἀμμώδους καὶ ἀνύδρου Γαδρωσίας. Πράγματι, κατ' Αὐγουστον τοῦ 325 ἀναχωρεῖ ἐκ Πατάλων καὶ φθάνει εἰς τὴν χώραν τῶν Ὁρειῶν. Ἐκεῖ κτίζει τὴν ἐν Ὁρείταις Ἀλεξάνδρειαν, τὴν ὁποίαν καθιστᾷ πρωτεύουσαν τῆς χώρας ἐκείνης].

BIBAIION EKTON

Πορεία διὰ τῆς Γαδρωσίας ἐρήμου.

(Κεφ. 23 - 26)

XXIII. Ἐνθεν δὲ διὰ τῆς Γαδρωσῶν χώρας ἦει ὁδὸν χαλε-
 πὴν καὶ ἄπορον τῶν ἐπιτηδείων, τῶν τ' ἄλλων καὶ ὕδωρ πολλα-
 χοῦ τῇ στρατιᾷ οὐκ ἦν· ἀλλὰ νύκτωρ ἠναγκάζοντο τὴν πολλὴν
 πορεύεσθαι καὶ προσωτέρω ἀπὸ θαλάσσης, ἐπεὶ αὐτῷ γ' ἐν
 σπουδῇ ἦν ἐλθεῖν τὰ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς χώρας καὶ
 λιμένας τ' ἰδεῖν τοὺς ὄντας καί, ὅσα γ' ἐν παρόδῳ δυνατὰ
 γένοιτο, τῷ ναυτικῷ παρασκευάσαι, ἢ φρέατα ὀρύξαντας ἢ
 ἀγορᾶς που ἢ ὄρμου ἐπιμεληθέντας. Ἄλλ' ἦν γὰρ ἔρημα
 παντάπασιν τὰ πρὸς τῇ θαλάσση τῆς Γαδρωσῶν γῆς, ὁ δὲ 2
 Θόαντα τὸν Μανδροδώρου καταπέμπει ἐπὶ θάλασσαν ξὺν
 ὀλίγοις ἰππεῦσι, κατασκεψόμενον, εἴ πού τις ὄρμος ὦν τυγ-
 χάνει ταύτῃ ἢ ὕδωρ οὐ πόρρω ἀπὸ θαλάσσης ἢ τι ἄλλο
 τῶν ἐπιτηδείων. Καὶ οὗτος ἐπανελθὼν ἀπήγγειλεν ἀλιέας 3
 τινὰς καταλαβεῖν ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ ἐν καλύβαις πνιγηραῖς·
 πεποιῆσθαι δὲ τὰς καλύβας ξυθέντας τὰς κόγχας· στέγην
 δ' εἶναι αὐταῖς τὰς ἀκάνθας τῶν ἰχθύων· καὶ τούτους τοὺς
 ἀλιέας ὕδατι ὀλίγῳ διαχρῆσθαι χαλεπῶς διαμωμένους τὸν
 κάχληκα, καὶ οὐδὲ πάντῃ γλυκεῖ τῷ ὕδατι.

Ὡς δ' ἀφίκετο Ἀλέξανδρος ἐς χώρον τινα τῆς Γαδρω- 4
 σίας, ἵνα ἀφθονώτερος ἦν σῖτος, διανέμει ἐς τὰ ὑποζύγια
 τὸν καταληφθέντα καὶ τοῦτον σημηνάμενος τῇ ἑαυτοῦ σφρα-
 γίδι κατακομίζεσθαι κελεύει ὡς ἐπὶ θάλασσαν. Ἐν ᾧ δ' ἦει ὡς
 ἐπὶ τὸν σταθμόν, ἐνθενπερ ἐγγυτάτω ἦν ἡ θάλασσα, ἐν
 τούτῳ ὀλίγα φροντίσαντες οἱ στρατιῶται τῆς σφραγίδος

αὐτοί τε οἱ φύλακες τῷ σίτῳ ἐχρήσαντο, καὶ ὅσοι μάλιστα
 5 λιμῶ ἐπιέζοντο, καὶ τούτοις μετέδωκαν. Ἐς τοσόνδε γὰρ
 πρὸς τοῦ κακοῦ ἐνικῶντο, ὡς τὸν πρόδηλον καὶ παρόντα
 ἤδη ὄλεθρον τοῦ ἀφανοῦς τε καὶ πρόσω ἐτι ὄντος ἐκ τοῦ
 βασιλέως κινδύνου ζῆν λογισμῶ ἔδοξέ σφισιν ἔμπροσθεν
 ποιήσασθαι. Καὶ Ἀλέξανδρος καταμαθὼν τὴν ἀνάγκην ζυ-
 νέγνω τοῖς πράξασιν. Αὐτὸς δέ, ὅσα ἐκ τῆς χώρας ἐπι-
 δραμῶν ξυναγαγεῖν ἠδυνήθη ἐς ἐπισιτισμὸν τῇ στρατιᾷ τῇ
 περιπλευούσῃ ζῆν τῷ στόλῳ, ταῦτα κομίσοντα πέμπει Κρη-
 6 θέα τὸν Καλλαχτιανόν. Καὶ τοῖς ἐγγχωρίοις προσετάχθη ἐκ
 τῶν ἄνω τόπων σῖτόν τε, ὅσον δυνατοὶ ἦσαν, κατακομίσαι
 ἀλέσαντες καὶ τὰς βαλάνους τὰς τῶν φοινίκων καὶ πρό-
 βατα ἐς ἀγοράν τῷ στρατῷ. Καὶ ἐς ἄλλον αὖ τόπον Τή-
 λεφον κατέπεμψε τῶν ἐταίρων ζῆν σίτῳ οὐ πολλῷ ἀληλε-
 σμένῳ.

XXIV. Αὐτὸς δὲ προὔχῳρει ὡς ἐς τὰ βασίλεια τῶν Γα-
 δρωσῶν, ὁ δὲ χῳρος Πουῶρα ὀνομάζεται, ἵναπερ ἀφίκετο ἐξ
 Ὠρων ὀρμηθεῖς ἐν ἡμέραις ταῖς πάσαις ἐξήκοντα. Καὶ λέγου-
 σιν οἱ πολλοὶ τῶν ξυγγραψάντων τὰ ἀμφ' Ἀλέξανδρον οὐδὲ
 τὰ ζῦμπαντα, ὅσα ἐταλαιπώρησεν αὐτῷ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἢ
 στρατιᾷ, ζυμβληθῆναι ἄξια εἶναι τοῖς τῆδε πονηθεῖσι πόνοις.
 2 Οὐ μὴν ἀγνοήσαντα Ἀλέξανδρον τῆς ὁδοῦ τὴν χαλεπότητα
 ταύτῃ ἐλθεῖν, ἀλλὰ ἀκούσαντα, ὅτι οὐπω τις πρόσθεν διελθὼν
 ταύτῃ ζῆν στρατιᾷ ἀπεσώθη, ὅτι μὴ Σεμίραμις, ὅτε ἐξ Ἰνδῶν
 ἔφυγε. Καὶ ταύτῃ δ' ἔλεγον οἱ ἐπιχώριοι ζῆν εἴκοσι μόνους
 τῆς στρατιᾶς ἀποσωθῆναι, Κῦρον δὲ τὸν Καμβύσου ζῆν ἐπτά
 3 μόνους καὶ τοῦτον. Ἐλθεῖν γὰρ δὴ καὶ Κῦρον ἐς τοὺς χῳρους
 τούτους ὡς ἐσβαλοῦντα ἐς τὴν Ἰνδῶν γῆν, φθάσαι δὲ ὑπὸ τῆς
 ἐρημίας τε καὶ ἀπορίας τῆς ὁδοῦ ταύτης ἀπολέσαντα τὴν πολ-
 λὴν τῆς στρατιᾶς. Καὶ ταῦτα Ἀλεξάνδρῳ ἐξαγγελλόμενα ἔριν
 ἐμβλαεῖν πρὸς Κῦρον καὶ Σεμίραμιν. Τούτων τ' οὖν ἕνεκα καὶ

ἅμα ὡς τῷ ναυτικῷ ἐγγύθεν ἐκπορίζεσθαι τὰ ἀναγκαῖα, λέγει Νέαρχος ταύτην τραπήναι 'Αλέξανδρον.

Τὸ τ' οὖν καῦμα ἐπιφλέγον καὶ τοῦ ὕδατος τὴν ἀπορίαν 4 πολλὴν τῆς στρατιᾶς διαφθεῖραι καὶ μάλιστα δὴ τὰ ὑποζύγια· ταῦτα μὲν πρὸς τοῦ βάρους τε τῆς ψάμμου καὶ τῆς θέρμης, ὅτι κεκαυμένη ἦν, τὰ πολλὰ δὲ καὶ δίψει ἀπόλλυσθαι· καὶ γὰρ καὶ γηλόφοις ἐπιτυγχάνειν ὑψηλοῖς ψάμμου βαθείας οὐ νευαγμένης, ἀλλ' οἷας δέχεσθαι καθάπερ ἐς πηλὸν ἢ ἔτι μᾶλλον ἐς χιόνα ἀπάτητον ἐπιβαίνοντας. Καὶ ἅμα 5 ἐν ταῖς προσβάσεσιν τε καὶ καταβαίνοντας τοὺς τε ἵππους καὶ τοὺς ἡμιόνους ἔτι μᾶλλον κακοπαθεῖν τῷ ἀνωμάλῳ τῆς ὁδοῦ καὶ ἅμα οὐ βεβαίῳ. Τῶν τε σταθμῶν τὰ μήκη πιέσαι οὐχ ἥκιστα τὴν στρατιάν· ἀπορία γὰρ ὕδατος οὐ ζυμέτρους μᾶλλον τι ἦγε πρὸς ἀνάγκην τὰς πορείας ποιεῖσθαι. Ὅποτε μὲν δὴ τῆς νυκτὸς ἐπελθόντες τὴν ὁδόν, ἦντινα ἀνύσαι 6 ἐχρῆν, ἔωθεν πρὸς ὕδωρ ἔλθοιεν, οὐ πάντῃ ἑταλαιπωροῦντο· προχωροῦσης δὲ τῆς ἡμέρας ὑπὸ μήκους τῆς ὁδοῦ, εἰ ὁδοιποροῦντες ἔτι ἐγκαταληφθεῖεν, ἐνταῦθα ἂν ἑταλαιπώρουν πρὸς τοῦ καύματός τε καὶ ἅμα δίψει ἀπαύστῳ ζυνεχόμενοι.

XXV. Τῶν δὲ δὴ ὑποζυγίων πολὺς ὁ φθόρος καὶ ἐκούσιος τῇ στρατιᾷ ἐγίγνετο· ζυνιόντες γάρ, ὅποτε ἐπιλείποι σφᾶς τὰ σιτία, καὶ τῶν ἵππων τοὺς πολλοὺς ἀποσφάζοντες καὶ τῶν ἡμιόνων τὰ κρέα ἐσιτοῦντο καὶ ἔλεγον δίψει ἀποθανεῖν αὐτοὺς ἢ ὑπὸ καμάτου ἐκλιπόντας· καὶ ὁ τὴν ἀτρέκειαν τοῦ ἔργου ἐξελέγξων ὑπὸ τε τοῦ πόνου οὐδεὶς ἦν, καὶ ὅτι ζύμπαντες τὰ αὐτὰ ἡμάρτανον. Καὶ 'Αλέξανδρον μὲν οὐκ ἐλελήθει τὰ γιγνόμενα, ἴασι δὲ τῶν παρόντων ἐώρα τὴν τῆς ἀγνοίας προσποίησιν μᾶλλον τι ἢ τὴν ὡς γινωσκομένων ἐπιχώρησιν.

Οὐκ οὐδὲ τοὺς νόσφ κάμνοντας τῆς στρατιᾶς οὐδὲ 2 τοὺς διὰ κάματον ὑπολειπομένους ἐν ταῖς ὁδοῖς ἀγειν ἔτι

ἦν εὐμαρῶς ἀπορία τε τῶν ὑποζυγίων καὶ ὅτι τὰς ἀμάξιας αὐτοὶ κατέκοπτον, ἀπόρους οὖσας αὐτοῖς ὑπὸ βάθους τῆς ψάμμου ἄγεσθαι, καὶ ὅτι ἐν τοῖς πρώτοις σταθμοῖς διὰ ταῦτα ἐξηναγκάζοντο οὐ τὰς βραχυτάτας ἰέναι τῶν ὁδῶν, 3 ἀλλὰ τὰς εὐπορωτάτας τοῖς ζεύγεσι. Καὶ οὕτως οἱ μὲν νόσφ κατὰ τὰς ὁδοὺς ὑπελείποντο, οἱ δὲ ὑπὸ καμάτου ἢ καύματος ἢ τῷ δίψει οὐκ ἀντέχοντες, καὶ οὔτε οἱ ἄζοντες ἦσαν οὔτε οἱ μένοντες θεραπεύσοντες· σπουδῇ γὰρ πολλῇ ἐγίγνετο ὁ στόλος, καὶ τῷ ὑπὲρ τοῦ παντὸς προθύμῳ τὸ καθ' ἑκάστους ξὺν ἀνάγκῃ ἡμελεῖτο· οἱ δὲ καὶ ὑπὸν κάτοχοι κατὰ τὰς ὁδοὺς γενόμενοι, οἷα δὴ νυκτὸς τὸ πολὺ τὰς πορείας ποιούμενοι, ἔπειτα ἐξαναστάντες, οἷς μὲν δύναμις ἔτι ἦν, κατὰ τὰ ἔχνη τῆς στρατιᾶς ἐφομαρτήσαντες ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν ἐσώθησαν· οἱ πολλοὶ δὲ ὥσπερ ἐν πελάγει ἐκπεσόντες ἐν τῇ ψάμμῳ ἀπώλλυντο.

4 Εὐνηνέχθη δὲ τῇ στρατιᾷ καὶ ἄλλο πάθημα, ὃ δὴ οὐχ ἥμισυ ἐπίσεν αὐτοὺς τε καὶ τοὺς ἵππους καὶ τὰ ὑποζύγια. Ὑεται γὰρ ἡ Γαδρωσίων γῆ ὑπ' ἀνέμων τῶν ἐτησίων, καθάπερ οὖν καὶ ἡ Ἰνδῶν γῆ, οὐ τὰ πεδία τῶν Γαδρωσίων, ἀλλὰ τὰ ὄρη, ἵναπερ προσφέρονται τε αἱ νεφέλαι ἐκ τοῦ πνεύματος καὶ ἀναχέονται, οὐχ ὑπερβάλλουσαι τῶν ὄρων τὰς 5 κορυφάς. Ὡς δ' ἠὺλίσθη ἡ στρατιὰ πρὸς χειμάρρῳ ὀλίγου ὕδατος, αὐτοῦ δὴ ἔνεκα τοῦ ὕδατος, ἀμφὶ δευτέραν φυλακὴν τῆς νυκτὸς, ἐμπλησθεὶς ὑπὸ τῶν ὄμβρων ὁ χειμάρρως ὁ ταύτη βέων ἀφανῶν τῇ στρατιᾷ γεγενημένων τῶν ὄμβρων τοσοῦτω ἐπῆλθε τῷ ὕδατι, ὡς γύναια καὶ παιδάρια τὰ πολλὰ τῶν ἐπομένων τῇ στρατιᾷ διαφθεῖραι καὶ τὴν κατασκευὴν τὴν βασιλικὴν ξύμπασαν ἀφανίσαι καὶ τῶν ὑποζυγίων, ὅσα ἀπελείπετο, αὐτοὺς δὲ μόλις καὶ χαλεπῶς ξὺν τοῖς ὅπλοις καὶ οὐδὲ τούτοις πᾶσιν ἀποσωθῆναι.

6 Οἱ πολλοὶ δὲ καὶ πίνοντες, ὁπότε ἐκ καύματός τε καὶ δι-

φους ὕδατι ἀθρόω ἐπιτύχοιεν, πρὸς αὐτοῦ τοῦ ἀπαύστου ποτοῦ ἀπώλλυντο. Καὶ τούτων ἕνεκα Ἀλέξανδρος τὰς στρατοπεδείας οὐ πρὸς τοῖς ὕδασι αὐτοῖς τὸ πολὺ ἐποιεῖτο, ἀλλὰ ἀπέχων ὅσον εἴκοσι σταδίους μάλιστα, ὡς μὴ ἀθρόους ἐμπίπτοντας τῷ ὕδατι αὐτούς τε καὶ τὰ κτήνη ἀπόλλυσθαι καὶ ἅμα τοὺς μάλιστα ἀκράτορας σφῶν ἐπεμβαίνοντας ἐς τὰς πηγὰς ἢ τὰ ρεύματα διαφθεῖρειν καὶ τῇ ἄλλῃ στρατιᾷ τὸ ὕδωρ.

XXVI. Ἐνθα δὲ ἔργον καλὸν εἶπερ τι ἄλλο τῶν Ἀλεξάνδρου οὐκ ἔδοξέ μοι ἀφανίσαι, ἢ ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ πραχθὲν ἢ ἔμπροσθεν ἐν Παραπαμισάδαις, ὡς μετεξέτεροι ἀνέγραψαν. Ἰέναι μὲν τὴν στρατιάν διὰ ψάμμου τε καὶ τοῦ καύματος ἤδη ἐπιφλέγοντος, ὅτι πρὸς ὕδωρ ἐχρῆν ἐξανύσαι· τὸ δ' ἦν πρόσθεν τῆς ὁδοῦ· καὶ αὐτὸν τ' Ἀλέξανδρον διψεῖν κατεχόμενον μόλις μὲν καὶ χαλεπῶς, πεζὸν δὲ ὅμως ἠγεῖσθαι· ὥστε καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας, οἷάπερ φιλεῖ ἐν τῷ τοιῷδε, κουφοτέρως φέρειν τοὺς πόνους ἐν ἰσότητι τῆς ταλαιπωρήσεως. Ἐν δὲ τούτῳ τῶν ψιλῶν τινὰς κατὰ ζήτησιν ὕδατος ἀποτραπέντας ἀπὸ τῆς στρατιᾶς εὐρεῖν ὕδωρ ξυλληλεγμένον ἐν τινι χαράδρᾳ οὐ βαθείᾳ, ὀλίγην καὶ φαύλην πίδακα· καὶ τοῦτο οὖν χαλεπῶς ξυλλέξαντας σπουδῇ ἰέναι παρ' Ἀλέξανδρον, ὡς μέγα δὴ τι ἀγαθὸν φέροντας· ὡς δ' ἐπέλαζον ἤδη, ἐμβαλόντας ἐς κράνος τὸ ὕδωρ προσενεγκεῖν τῷ βασιλεῖ. Τὸν δὲ λαβεῖν μὲν καὶ ἐπαινεῖσαι τοὺς κομίσαντας, λαβόντα δ' ἐν ὄψει πάντων ἐκχεῖν· καὶ ἐπὶ τῷδε τῷ ἔργῳ ἐς τοσόνδε ἐπιρρωσθῆναι τὴν στρατιάν ξύμπασαν, ὥστε εἰκάσαι ἄν τινα πότον γενέσθαι πᾶσιν ἐκεῖνο τὸ ὕδωρ τὸ πρὸς Ἀλεξάνδρου ἐκχυθέν. Τοῦτο ἐγὼ, εἶπερ τι ἄλλο, τὸ ἔργον ἐς καρτερίαν τε καὶ ἅμα στρατηγίαν ἐπαινῶ Ἀλεξάνδρου.

Εὐνηγέχθη δὲ τι καὶ τοιόνδε τῇ στρατιᾷ ἐν τῇ γῆ ἐκεῖ- 4

νη. Οἱ γὰρ ἡγεμόνες τῆς ὁδοῦ τελευτῶντες οὐκέτι μεμνησθαι ἔφασκον τὴν ὁδόν, ἀλλ' ἀφανισθῆναι τὰ σημεῖα αὐτῆς πρὸς τοῦ ἀνέμου ἐπιπνεύσαντος· καὶ οὐ γὰρ εἶναι ἐν τῇ ψάμμῳ πολλῇ τε καὶ ὁμοίᾳ πάντῃ νενημένη, ὅτῳ τεκμηριώσονται τὴν ὁδόν, οὐτ' οὖν δένδρα ξυνήθη παρ' αὐτὴν πεφυκότα, οὔτε τινὰ γήλοφον βέβαιον ἀνεστηκότα· οὐδὲ πρὸς τὰ ἄστρα ἐν νυκτὶ ἢ μεθ' ἡμέραν πρὸς τὸν ἥλιον μεμελετῆσθαι σφισι τὰς πορείας καθάπερ τοῖς ναύταις πρὸς τῶν ἄρκτων τὴν μὲν Φοίνιξι, τὴν ὀλίγην, τὴν δὲ τοῖς ἄλλοις
 5 ἀνθρώποις, τὴν μείζονα. Ἐνθα δὲ Ἀλέξανδρον ξυνέντα, ὅτι ἐν ἀριστερᾷ δεῖ ἀποκλίναντα ἄγειν, ἀναλαβόντα ὀλίγους ἅμα οἱ ἵππέας προχωρῆσαι· ὡς δὲ καὶ τούτων οἱ ἵπποι ἐξέκαμνον ὑπὸ τοῦ καύματος, ἀπολιπεῖν καὶ τούτων τοὺς πολλούς, αὐτὸν δὲ ξὺν πέντε τοῖς πᾶσιν ἀφιππάσασθαι καὶ εὐρεῖν τὴν θάλασσαν, διαμησάμενόν τ' αὐτὸν ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ τὸν κάχληκα ἐπιτυχεῖν ὕδατι γλυκεῖ καὶ καθαρῷ καὶ οὕτω μετελθεῖν τὴν στρατιάν πᾶσαν· καὶ ἐς ἑπτὰ ἡμέρας ἰέναι παρὰ τὴν θάλασσαν ὑδρευομένους ἐκ τῆς ἡίδονος. Ἐνθεν δέ, ἤδη γὰρ γινώσκειν τὴν ὁδὸν τοὺς ἡγεμόνας, ἐπὶ τῆς μεσογαίας ποιεῖσθαι τὸν στόλον.

(Ὁ Ἀλέξανδρος ἔπειτα φθάνει εἰς Καρμανίαν μὲ πολλὰς ἀπολείας. Ἐκεῖ συναντᾶται μὲ τὸν Κράτερον, ὁ ὁποῖος εἶχε διέλθει ἐπιτυχῶς διὰ τῆς Ἀραχωσίας καὶ τῆς Δραγγιανῆς. Ἐπίσης καὶ ὁ Νέαρχος μὲ τὸν στόλον καταφθάνει εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Καρμανίας. Καὶ τὸν μὲν Νέαρχον ὁ Ἀλέξανδρος διατάσσει νὰ συνεχίσῃ τὸν πλοῦν, τὸν δὲ Ἐφραιστῖωνα μὲ τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ στρατεύματος ἀπέστειλεν εἰς τὴν Περσίδα διὰ τῆς παραθαλασσίας ὁδοῦ. Αὐτὸς δὲ πορεύεται εἰς Πασαργάδας, ὅπου ἐπισκέπτεται τὸν τάφον Κύρου τοῦ μεγάλου)

Ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὸν τάφον Κύρου τοῦ Μεγάλου.

(Κεφ. 29)

4 XXIX. Ἐλύπησε δ' Ἀλέξανδρον ἡ παρανομία ἢ ἐς τὸν

Κύρου τοῦ Καμβύσου τάφον, ὅτι διορωρυγμένον τε καὶ σεσυλημένον κατέλαβε τοῦ Κύρου τὸν τάφον, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος. Εἶναι γὰρ ἐν Πασαργάδαις ἐν τῷ παραδείσῳ τῷ βασιλικῷ Κύρου ἐκεῖνου τάφον καὶ περὶ αὐτὸν ἄλλος πεφυτεῦσθαι δένδρων παντοίων καὶ ὕδατι εἶναι κατάρρυτον καὶ πᾶν βαθεῖαν πεφυκέναι ἐν τῷ λειμῶνι.

Αὐτὸν δὲ τὸν τάφον τὰ κάτω λίθου τετραπέδου ἐς 5 τετράγωνον σχῆμα πεποιῆσθαι, ἄνωθεν δὲ οἴκημα ἐπεῖναι λίθινον ἐστεγασμένον, θυρίδα ἔχον φέρουσαν εἴσω στενήν, ὡς μόλις ἂν εἶναι ἐνὶ ἀνδρὶ οὐ μεγάλῳ πολλὰ κακοπαθοῦντι παρελθεῖν. Ἐν δὲ τῷ οἰκήματι πύελον χρυσῆν κεῖσθαι, ἵνα τὸ σῶμα τοῦ Κύρου ἐτέθαπτο, καὶ κλίνην ὑπὸ τῇ πύελῳ· πόδας δὲ εἶναι τῇ κλίνῃ χρυσοῦς σφυρηλάτους καὶ τάπητα ἐπίβλημα τῶν Βαβυλωνίων καὶ καυνάκας πορφυροῦς ὑποστρώματα. Ἐπεῖναι δὲ καὶ κἀνδύς καὶ ἄλλους χιτῶνας τῆς 6 Βαβυλωνίου ἐργασίας. Καὶ ἀναξυρίδες Μηδικαὶ καὶ στολαὶ ὑακινθινοβαφεῖς λέγει, ὅτι ἔκειντο, αἱ μὲν πορφύρας, αἱ δὲ ἄλλης καὶ ἄλλης χροῶς, καὶ στρεπτοὶ καὶ ἀκινάκαι καὶ ἐνώτια χρυσοῦ τε καὶ λίθων κολλητά, καὶ τράπεζα ἔκειτο. Ἐν μέσῳ δὲ τῆς κλίνης ἢ πύελος ἔκειτο ἢ τὸ σῶμα τοῦ Κύρου ἔχουσα.

Εἶναι δὲ ἐντὸς τοῦ περιβόλου πρὸς τῇ ἀναβάσει τῇ ἐπὶ 7 τὸν τάφον φερούσῃ οἴκημα σμικρὸν τοῖς Μάγοις πεποιημένον, οἳ δὴ ἐφύλασσαν τὸν Κύρου τάφον ἔτι ἀπὸ Καμβύσου τοῦ Κύρου, παῖς παρὰ πατρός ἐκδεχόμενος τὴν φυλακὴν. Καὶ τούτοις πρόβατόν τε ἐς ἡμέραν ἐδίδοτο ἐκ βασιλέως καὶ ἀλεύρων τε καὶ οἴνου τεταγμένα καὶ ἵππος κατὰ μῆνα ἐς θυσίαν. Ἐπεγέγραπτο δὲ ὁ τάφος Περσικοῖς γράμμασι· καὶ ἐδήλου περσιστὶ τάδε· ὦ ἄνθρωπε, ἐγὼ 8 Κῦρός εἰμι ὁ Καμβύσου, ὁ τὴν ἀρχὴν Πέρσαις καταστησάμενος καὶ τῆς Ἀ-

σίας βασιλεύσας· μὴ οὖν φθονήσης μοι τοῦ μνήματος.

- 9 Ἀλέξανδρος δὲ (ἐπιμελὲς γὰρ ἦν αὐτῷ, ὅποτε ἔλοι Πέρσας, παριέναι ἐς τοῦ Κύρου τὸν τάφον) τὰ μὲν ἄλλα καταλαμβάνει ἐκπεφορημένα πλὴν τῆς πυέλου καὶ τῆς κλίνης· οἱ δὲ καὶ τὸ σῶμα τοῦ Κύρου ἐλωβήσαντο ἀφελόντες τὸ πῶμα τῆς πυέλου καὶ τὸν νεκρὸν ἐξέβαλον· αὐτὴν δὲ τὴν πύελον ἐπειρῶντο εὐογκὸν σφισι ποιήσασθαι καὶ ταύτῃ εὐφορον τὰ μὲν παρακόπτοντες, τὰ δὲ ξυθλιῶντες αὐτῆς. Ὡς δὲ οὐ προὔχῳρει αὐτοῖς τοῦτο τὸ ἔργον, οὕτω δὴ ἐάσαντες τὴν πύελον ἀπῆλθον.
- 10 Καὶ λέγει Ἀριστόβουλος αὐτὸς ταχθῆναι πρὸς Ἀλεξάνδρου κοσμηῆσαι ἐξ ὑπαρχῆς τῷ Κύρῳ τὸν τάφον. Καὶ τοῦ μὲν σώματος ὅσαπερ ἔτι σῶα ἦν καταθεῖναι ἐς τὴν πύελον καὶ τὸ πῶμα ἐπιθεῖναι, ὅσα δὲ λελώβητο αὐτῆς, κατορθῶσαι· καὶ τὴν κλίνην ἐντεῖναι ταινίαις καὶ τᾶλλα, ὅσα ἐς κόσμον ἔκειτο, κατὰ ἀριθμὸν τε καὶ τοῖς πάλαι ὅμοια ἀποθεῖναι καὶ τὴν θυρίδα δὲ ἀφανίσαι τὰ μὲν αὐτῆς λίθῳ ἐνοικοδομήσαντα, τὰ δὲ πηλῷ ἐμπλάσαντα, καὶ ἐπιβαλεῖν
- 11 τῷ πηλῷ τὸ σημεῖον τὸ βασιλικόν. Ἀλέξανδρος δὲ ξυλλαβῶν τοὺς Μάγους τοὺς φύλακας τοῦ τάφου ἐστρέβλωσεν, ὡς κατειπεῖν τοὺς δρᾶσαντας· οἱ δὲ οὐδὲν οὔτε σφῶν οὔτε ἄλλου κατειῖπον στρεβλούμενοι, οὐδὲ ἄλλη πη ἐξηλέγχοντο ξυνειδότες τῷ ἔργῳ· καὶ ἐπὶ τῷδε ἀφείθησαν ἐξ Ἀλεξάνδρου.

[Ἐκ τῶν Πασαργάδας ὁ Ἀλέξανδρος πορεύεται εἰς Περσέπολιν καὶ τέλος εἰς τὰ Σοῦσα (Φεβρ. 324). Μετ' ὀλίγον καταπλέει ἐκεῖ καὶ ὁ Νέαρχος μὲ τὸν στόλον του. Εἰς τὰ Σοῦσα ὁ Ἀλέξανδρος ἠσχολήθη εἰς τὸ δυσχερὲς ἔργον τῆς ἐνώσεως τῶν ἐλληνικῶν καὶ ἀσιατικῶν στοιχείων, διὰ τὴν καταστήσῃ ὁμοιογενέστερον τὸ ἀπέραντον κράτος του. Δίδων πρῶτος τὸ παράδειγμα τῆς ἐνώσεως ταύτης νυμφεύεται τὴν θυγατέρα τοῦ Δαρείου Στάτειραν, πείθει δὲ καὶ ὀδοθήκοντα ἐπιφα-

νεῖς στρατηγούς καὶ φίλους του νὰ νυμφεθοῦν Περσίδας ἐγγενῶν οἰκογενειῶν. Οἱ γάμοι οὗτοι ἐτελέσθησαν μεγαλοπρεπῶς. Ἐπίσης δέχεται 30.000 Πέρσας ὀπλίτας εἰς τὸν Μακεδονικὸν στρατόν, τοὺς ὁποίους ὄπλισεν ἑλληνικῶς καὶ ὠνόμασεν Ἑπιγόρους. Ἀπὸ τὰ Σοῦσα καταπλέει διὰ τοῦ Ἐδλαίου ποταμοῦ εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον καὶ ἔπειτα διὰ τοῦ Τίγρητος φθάνει εἰς τὴν πόλιν Ὡπιν. Ἐκεῖ ὁ Ἀλέξανδρος δοκιμάζει μεγάλην πικρίαν, διότι οἱ στρατιῶταί του στασιάζουν, παραπονούμενοι διὰ τὴν εὐνοίαν, τὴν ὁποίαν δεικνύει πρὸς τοὺς Πέρσας. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐκφωνεῖ δορμὴν λόγον ὑπερθυμίζων ὅσα ὁ πατήρ του καὶ αὐτὸς ἔπραξαν ὑπὲρ τῶν Μακεδόνων καὶ ἐν τέλει μὲ τὴν σθεναρὰν στάσιν του ἀναγκάζει τοὺς Μακεδόνας νὰ ζητήσουν δακρύνοντες συγγνώμην. Ὁ βασιλεὺς μεγαλοψύχως φερόμενος συγχωρεῖ ὅλους. Τέλος δὲ μὲ θυσίαν καὶ κοινὴν ἐστίασιν Ἑλλήνων καὶ Περσῶν ἐορτάζεται ἡ συμφιλίωσις. Μετὰ τοῦτο 10 χιλ. Μακεδόνες, ἀνίκανοι διὰ πόλεμον, δέχονται νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν πατρίδα των. Ἀποστέλλει δὲ αὐτοὺς ὑπὸ τὴν ὄδηγιάν τοῦ πιστοῦ εἰς αὐτὸν στρατηγοῦ Κρατέρου, ἀφοῦ τοὺς ἔδωσε μισθὸν μέχρι τῆς ἀφίξεώς των καὶ ἀνὰ ἐν τάλαντον ὡς δῶρον.

Ἐπειτα ὁ Ἀλέξανδρος συνεχίζει τὴν πορείαν του καὶ φθάνει εἰς τὰ Ἐκβάτανα τῆς Μηδίας, ὅπου ἐτέλεσε μεγαλοπρεπεῖς ἀγῶνας καὶ ἐορτάς. Ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ἀποθνήσκει ὁ στρατηγὸς Ἡφαιστίων, ἐπιστήθιος καὶ ἀγαπητότατος φίλος του. Ὁ θάνατος τούτου κατέθλιψε βαθύτατα τὸν βασιλέα. Ὁ νεκρὸς μετεκομίσθη εἰς Βαβυλῶνα καὶ ἐτάφη ἐκεῖ μὲ μεγαλοπρέπειαν. Μετ' ὀλίγον ἦλθεν εἰς Βαβυλῶνα καὶ ὁ Ἀλέξανδρος, ὅπου ἐδέχθη πρεσβείας ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, διὰ νὰ τὸν συγχαροῦν διὰ τὰ κατορθώματά του. Εἶχε πλέον φθάσει εἰς τὸ ἔψιστον σημεῖον δόξης καὶ δυνάμεως. Ἐπεδόθη εἰς τὴν διαορθμίσιν τοῦ ἀχανοῦς κράτους του καὶ ἐσχεδιάζε νὰ περιπλεύσῃ τὴν Ἀραβίαν καὶ νὰ ὀλοκληρώσῃ τὴν θαλασσίαν ὁδόν, ἣ ὁποία συνενώνει τὸν Ἰνδὸν μὲ τὸν Εὐφράτην. Ἀλλ' ἐνῶ ἤρχισε τὰς μεγάλας παρασκευὰς διὰ τὴν ἐκστρατείαν ταύτην, ἦλθεν ἡ μοιραία ὥρα. Ὁ Ἀλέξανδρος ἠσθένησε βαρῶς καὶ τὴν ὀγδόην ἡμέραν τῆς ἀσθενείας του ἀπέθανε (323)].

BIBLION EBΔOMON

Χαρακτηρισμός τοῦ Ἀλεξάνδρου.

(Ἐπίλογος τοῦ συγγραφέως. Κεφ. 28 - 30)

XXVIII. Ἐτελεύτα μὲν δὴ Ἀλέξανδρος τῇ τετάρτῃ καὶ δεκάτῃ καὶ ἑκατοστῇ Ὀλυμπιάδι ἐφ' Ἡγησίου ἄρχοντος Ἀθήνησιν ἐβίω δὲ δύο καὶ τριάκοντα ἔτη καὶ τοῦ τρίτου μῆνας ἐπέλαβεν ὀκτώ, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος· ἐβασίλευσε δὲ δώδεκα ἔτη καὶ τοὺς ὀκτώ τούτους μῆνας, τό τε σῶμα κάλλιστος καὶ φιλοπονώτατος καὶ ὀξύτατος τὴν γνώμην γενόμενος καὶ ἀνδρειότατος καὶ φιλοτιμότατος καὶ φιλικινδυνότατος καὶ τοῦ θεοῦ ἐπιμελεστάτος· ἠδονῶν δὲ τῶν μὲν τοῦ σώματος ἐγκρατέστατος, τῶν δὲ τῆς γνώμης ἀπληστότατος· ζυνοιδεῖν δὲ τὸ δέον ἔτι ἐν τῷ ἀφανεῖ ὄν δεινότατος, καὶ ἐκ τῶν φαινομένων τὸ εἶκος ζυμβάλειν ἐπιτυχεστάτος, καὶ τάξαι στρατιὰν καὶ ὀπλίσαι τε καὶ κοσμησαὶ δαημονέστατος· καὶ τὸν θυμὸν τοῖς στρατιώταις ἐπαῖραι καὶ ἐλπίδων ἀγαθῶν ἐμπληῆσαι καὶ τὸ δεῖμα ἐν τοῖς κινδύνοις τῷ ἀδεεῖ τῷ αὐτοῦ ἀφανίσαι, ζυμπαντα ταῦτα γενναιότατος. Καὶ οὖν καὶ ὅσα ἐν τῷ ἐμφανεῖ πράξαι, ζῆν μεγίστῳ θάρσει ἐπραξεν· ὅσα τε φθάσας ὑφαρπάσαι τῶν πολεμίων, πρὶν καὶ δεῖσαι τινα αὐτὰ ὡς ἐσόμενα, προλαβεῖν δεινότατος· καὶ τὰ μὲν ζυντεθέντα ἢ ὁμολογῆθέντα φυλάξαι βεβαιότατος, πρὸς δὲ τῶν ἐξαπατώντων μὴ ἄλῶναι ἀσφαλέστατος· χρημάτων τ' ἐς μὲν ἠδονὰς τὰς αὐτοῦ φειδωλότατος, ἐς δ' εὐποιίαν τῶν πέλας ἀφθονώτατος.

XXIX. Εἰ δὲ τι ἐπλημμελήθη Ἀλεξάνδρῳ δι' ὀξύτητα ἢ ὑπ' ὀργῆς, ἢ εἴ τι ἐς τὸ ὑπερογκότερον προήχθη βαρβαρίσαι, οὐ μέγαρα τίθεμαι ἔγωγε, εἰ τὴν νεότητά τέ τις τὴν Ἀλεξάνδρου μὴ ἀνεπιεικῶς ἐνθυμηθεῖη καὶ τὸ διηνεκὲς τῆς εὐτυχίας καὶ

τοὺς πρὸς ἡδονήν, οὐκ ἐπὶ τῷ βελτίστῳ, τοῖς βασιλεῦσι ζυνόν-
 τας τε καὶ ἐπὶ κακῷ ζυνεσομένους· ἀλλὰ μεταγνῶναί γε, ἐφ’
 οἷς ἐπλημμέλησε, μόνῳ οἶδα τῶν πάλαι βασιλέων Ἀλεξάνδρῳ
 ὑπάρξαν ὑπὸ γενναιότητος. Οἱ δὲ πολλοί, εἰ καὶ τι ἔγνωσαν ²
 πλημμελήσαντες, οἱ δὲ τῷ προηγορεῖν αὐτοῦ, ὡς καλῶς δὴ
 πραχθέντος, ἐπικρύψειν οἴονται τὴν ἀμαρτίαν, κακῶς γιγνώ-
 σκοντες. Μόνη γὰρ ἔμοιγε δοκεῖ Ἰασίς ἀμαρτίας ὁμολογεῖν τε
 ἀμαρτόντα καὶ δῆλον εἶναι ἐπ’ αὐτῷ μεταγιγνώσκοντα, ὡς
 τοῖς παθοῦσί τι ἄχαρι οὐ πάντῃ χαλεπὰ τὰ παθήματα φαινόμε-
 να, εἰ ὁ δράσας αὐτὰ ζυγχωροίη, ὅτι οὐ καλὰ ἔδρασεν, αὐτῷ
 τέ τι ἐς τὸ μέλλον ταύτην ἐλπίδα ἀγαθὴν ὑπολειπομένην, μὴ
 ποτε ἂν παραπλήσιόν τι ἀμαρτεῖν, εἰ τοῖς πρόσθεν πλημμελη-
 θεῖσιν ἀχθόμενος φαίνοιτο.

“Ὅτι δ’ ἐς θεὸν τὴν γένεσιν τὴν αὐτοῦ ἀνέφερεν, οὐδὲ ³
 τοῦτο ἐμοὶ δοκεῖ μέγα εἶναι αὐτῷ τὸ πλημμέλημα, εἰ μὴ
 καὶ σόφισμα ἦν τυχὸν ἐς τοὺς ὑπηκόους τοῦ σεμνοῦ ἔνεκα·
 οὐκ οὐκ δοκεῖ ἔμοιγε ἢ Μίνως γενέσθαι βασιλεὺς ἀφανέστε-
 ρος ἢ Αἰακοῦ ἢ Ῥαδαμάνθους· οἷς δὴ ἐς Δία ἀνεχθεῖσα ἢ
 γένεσις πρὸς τῶν πάλαι ἀνθρώπων οὐδεμιᾶ αὐτῶν ὕβρει προσ-
 τίθεται· οὐδὲ Θησέως τοῦ Ποσειδῶνος οὐδὲ Ἴωνος τοῦ Ἀ-
 πόλλωνος. Ὡς ἔμοιγε καὶ ἡ Περσικὴ σκευὴ σόφισμα δοκεῖ ⁴
 εἶναι πρὸς τε τοὺς βαρβάρους, ὡς μὴ πάντῃ ἀλλότριον αὐτῶν
 φαίνεσθαι τὸν βασιλέα, καὶ πρὸς τοὺς Μακεδόνας, ὡς ἀπο-
 στροφὴν τινα εἶναι αὐτῷ ἀπὸ τῆς δεξιότητος τε καὶ ὕβρεως τῆς
 Μακεδονικῆς· ἐφ’ ὅτῳ δὴ καὶ ἐγκαταμεῖζαί μοι δοκεῖ ταῖς τά-
 ξεσιν αὐτῶν τοὺς Πέρσας τοὺς μηλοφόρους καὶ τοῖς ἀγῆμασι
 τοὺς ὁμοτίμους. Καὶ οἱ πότοι, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος, οὐ
 τοῦ οἴνου ἔνεκα μακροὶ αὐτῷ ἐγίγνοντο (οὐ γὰρ πίνειν πολὺν
 οἶνον Ἀλέξανδρον), ἀλλὰ φιλοφροσύνης τῆς ἐς τοὺς ἑταίρους.

XXX. “Ὅστις δὲ κακίζει Ἀλέξανδρον, μὴ μόνον, ὅσα ἄξια
 κακίζεσθαι ἔστιν, προφερόμενος κακίζετω, ἀλλὰ ξύμπαντα τὰ

Ἄλεξάνδρου ἐς ἓν χωρίον ξυναγαγὼν οὕτω δὴ ἐκλογιζέσθω, ὅστις τ' ὢν αὐτὸς καὶ ὁποῖα τύχη κεχρημένος, ὄντινα γενόμενον ἐκεῖνον καὶ ἐς ὅσον εὐτυχίας ἀνθρωπίνης ἐλθόντα, βασιλέα τ' ἀμφοῖν τοῖν ἡπείροιον ἀναμφιλογώτατα γενόμενον καὶ ἐπὶ πᾶν ἐξικόμενον τῷ αὐτοῦ ὀνόματι κακίζει, σμικρότερός τ' ὢν αὐτὸς καὶ ἐπὶ σμικροῖς πονούμενος καὶ οὐδὲ ταῦτα ἐν κόσμῳ τιθέμενος.

- 2 Ὡς ἔγωγε δοκῶ, ὅτι οὔτε τι ἔθνος ἀνθρώπων οὔτε τις πόλις ἐν τῷ τότε ἦν οὔτε τις εἷς ἄνθρωπος, ἐς ὃν οὐ πεφοιτῆται τὸ Ἄλεξάνδρου ὄνομα. Οὐκ οὐδ' ἐμοὶ ἔξω τοῦ θείου φῦναι δοκεῖ ἀνὴρ οὐδενὶ ἄλλῳ ἀνθρώπων ἰσοκῶς. Καὶ ταῦτα χρησμοὶ τ' ἐπισημῆναι ἐπὶ τῇ τελευτῇ τῇ Ἄλεξάνδρου λέγονται καὶ φάσματα ἄλλα ἄλλοις γενόμενα καὶ ἐνύπνια φανέντα ἄλλα ἄλλοις καὶ ἡ ἐς τοῦτο ἐξ ἀνθρώπων τιμὴ τ' αὐτοῦ καὶ μνήμη οὐκ ἀνθρωπίνη οὔσα, καὶ νῦν δὲ διὰ τοσοῦτου ἄλλοι χρησμοὶ ἐπὶ τῇ
- 3 τιμῇ αὐτοῦ τῷ ἔθνει τῶν Μακεδόνων χρησθέντες. Ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ἐμεμφάμην ἔστιν ἃ ἐν τῇ ξυγγραφῇ τῶν Ἄλεξάνδρου ἔργων, ἀλλὰ αὐτὸν γ' Ἄλέξανδρον οὐκ αἰσχύνομαι θαυμάζων· τὰ δ' ἔργα ἐκεῖνα ἐκάκισα ἀληθείας τε ἕνεκα τῆς ἐμῆς καὶ ἅμα ὠφελείας τῆς ἐς τοὺς ἀνθρώπους· ἐφ' ὅτῳ ὠρμήθη οὐδ' αὐτὸς ἄνευ θεοῦ ἐς τήνδε τὴν ξυγγραφὴν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΚΑΙ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Επιμέλεια: Ι. Κ. Καραγιάννης

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Προοίμιον τοῦ συγγραφέως.

1 - 3. Πτολεμαῖος, υἱὸς τοῦ Λάγου ἐξ Ἑορδαίας τῆς Μακεδονίας, στρατηγὸς καὶ φίλος τοῦ Ἀλεξάνδρου. Συνεξεστράτευσεν μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ μετὰ τὸν θάνατον ἐκείνου ἔλαβεν ὡς μερίδιον τῆς μεγάλης κληρονομίας τὴν Αἴγυπτον, τῆς ὁποίας ἐβασίλευσεν. Ἀνεδείχθη μέγας προστάτης τῶν γραμμάτων καὶ συνέγραψεν ἀπομνημονεύματα τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, τὰ ὁποῖα ὁ Ἀρριανὸς θεωρεῖ ὡς πηγὴν λίαν ἀξιόπιστον. Ἐκ τούτων διεσώθησαν μόνον ἀποσπάσματα.—
Ἀριστόβουλος, υἱὸς τοῦ Ἀριστοβούλου ἐκ Κασσάνδρας τῆς Χαλκιδικῆς, συνεξεστράτευσεν καὶ οὗτος μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου, συνέγραψε δὲ ἱστορίαν τῶν πολέμων αὐτοῦ, τῆς ὁποίας ἐπίσης μόνον ἀποσπάσματα διεσώθησαν.—**ταῦτά**, δηλ. συμφωνοῦντες μεταξύ των.— **ἀναγράφω** ἐκθέτω, ἀναφέρω εἰς τὸ παρὸν ἔργον μου.— **ἐπιλεξάμενος** (ἐκλέξας), ἔνν. ἀναγράφω.—**ὑπὲρ** = **περί**.—**οὐδὲ** = **καὶ οὐ**. **οὐδ' ἔστι** (τις) **ὑπὲρ ὄτου** (= **περὶ οὐτινος**), ἔνν. ἀνέγραψαν καὶ δὲν ὑπάρχει κανεὶς (ἄλλος) περὶ τοῦ ὁποίου συνέγραψαν (καὶ περὶ οὐδενὸς ἄλλου συνέγραψαν).— **ὅτι**, αἰτιολ.— **Ἀριστόβουλος**, ἐπέξῃγησις τοῦ ὁ μὲν.— **πρὸς τὸ ξυστρατεῦσαι**, ὅτι διότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι ὁ ἴδιος μετέσχε τῆς ἐκστρατείας.— **αἰσχροτέρον**. ἄττ. αἴσχιον.— **τῷ ἄλλῳ** = **ἄλλῳ τινί**.—**ἄμφω δέ**, ἔνν. πιστότεροι ἔδοξαν.—**ὅτι ξυγγράφουσι** (μτχ.) **αὐτοῖς... ἀπῆν** διότι εἰς αὐτούς, ὅτε συνέγραφον, δὲν ὑπῆρχεν.— **ἀνάγκη φόβος**.—**μισθὸς ἐλπίς ἀμοιβῆς**.— **τοῦ ἄλλως τι ξυγγράφαι** ὥστε νὰ συγγράψουν κάτι κατ' ἄλλον τρόπον.— **ἢ ὡς ξυνηνέχθη** (= **συνέβη**) ἢ ὅπως πράγματι συνέβη.— **ἔστι δὲ ἄ** = **τινὰ δέ**, ἔνν. ἀνέγραψα.— **πρὸς μὲ γεν**. = **ὑπὸ** (ποιητ. αἴτ.).— **ὡς λεγόμενα ὡς φήμας**.— **ἀνθ' ὄτου** διὰ ποῖον λόγον.— **ἐπὶ τοσοῦτοις συγγραφεῦσι** μετὰ τοσοῦτους συγγραφεῖς.— **ἀναλέγω ἀναγιγνώσκω**.— **ἐντυγχάνω τινί** συναντῶ, συναναστρέφομαι κάποιον· ἐπὶ βιβλίων (ὅπως ἐδῶ) = ἀναγιγνώσκω, μελετῶ.— **οὕτω** = **τότε**.

Κεφάλαιον 1.

1 - 3. Λέγεται, ἐδῶ ἐν προσωπ. συντάξει.—**ἐπ' ἄρχοντος Πυ-**

θοδήμου, ἤτοι τὸ 336 π.Χ. (συνήθως τὰ γεγονότα ἐχρονολογοῦντο μὲ τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου ἄρχοντος τῶν Ἀθηνῶν, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο **ἐπώνυμος**).— **παραλαβόντα... Ἀλέξανδρον... παρελθεῖν** τὸ ἀπαρ. ἐκ τοῦ **λέγεται** (ἐδῶ ἡ σύνταξις τρέπεται εἰς ἀπρόσωπον, ὅλα δὲ π' ἀπαρέμφ. μέχρι τέλους τῆς § 3 ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ **έγεται** κατὰ τὴν ἐρμηνείαν ν' ἀποδοθοῦν διὰ ῥημάτων ἀορ. ἢ παρσι .).— **ἐς Πελοπόννησον**, δηλ. εἰς Κόρινθον.— **παρέρχομαι** πορ ομαι— **Φιλίππῳ ἔδωσαν** (= εἶχον δώσει), τὸ 337 π.Χ. κατὰ τὴν κοινὴν σύνοδον τῶν Ἑλλήνων ἐν Κορίνθῳ.— **παρ' ἐκάστων** παρ' ἐνὸς ἐκάστου, παρὰ πάντων (τῶν ἐκπροσώπων τῶν πόλεων).— **πλὴν Λακεδαιμονίων**, οὗτοι καὶ εἰς τὸν Φίλιππον ἐπίσης εἶχον ἀρνηθῆ τὴν ἡγεμονίαν.— **ἐξηγοῦμαι** τινος προηγοῦμαι, εἶμαι ἡγεμῶν τινος.— **νεωτερίζω** στασιαζῶ, δεικνύω στασιαστικὴν διάθεσιν.— **ἄττα = τινὰ** (= **νεωτερίσαι ἄττα** ὅτι ἔδειξε κάποιαν στασιαστικὴν διάθεσιν, ἐφάνη κάπως ἐχθρικὴ).— **ἔφοδος** ἐμφάνισις.— **ἐκπλήττομαι** φοβοῦμαι.— **ἐς τιμὴν ξυγχαρῶ τινί τι** παραχαρῶ τιμητικῶς εἰς κάποιον κάτι. Οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον ἀπονεῖμει μεγάλας τιμὰς εἰς τὸν Φίλιππον (ἔδωσαν εἰς αὐτὸν τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου, ἀνῆγγειραν ἀνδριάντα αὐτοῦ «ὡς εὐεργέτου τῆς πόλεως» καὶ ἄλλα). ἤδη ψηφίζουσι ὑπὲρ τοῦ Ἀλεξάνδρου δύο χρυσοῦς στεφάνους καὶ ἀπονέμουσι εἰς αὐτὸν θείας τιμὰς.— **στόλος** ἐκστρατεία.

Κεφάλαιον 11.

3 - 5. **ἐξελαύνω** ἐκκινῶ, ἐξορμῶ.— **ἐπιτρέπω τινί τι** ἀναθέτω εἰς κάποιον κάτι.— **Ἀντίπατρος**, υἱὸς τοῦ Ἰόλα, ἐπιφανὴς στρατηγὸς καὶ ἔμπιστος τοῦ Φιλίππου· οὗτος ἀνέλαβε τὴν ἀντιβασιλείαν τῆς Μακεδονίας κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου.— **πεζοὺς μὲν ξὺν ψιλοῖς τε καὶ τοξόταις**· βλ. εἰς εἰσαγ. σελ. 15.— **ὁ στόλος** ἡ πορεία.— **Κερκινίτις**, λίμνη παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Στρυμόνος (ἔχουσα μῆκος 35 χιλιομ. καὶ βάθος 1 - 3 μ.).— **ὡς ἐπὶ = πρὸς**.— **Ἀφίπολις**, πόλις τῆς Μακεδονίας παρὰ τὸν Στρυμόνα, ὅχι μακρὰν τῆς παραλίας, ἀποικία τῶν Ἀθηναίων· ὁ **Στρυμὼν** ποταμὸς διαρρέει ὅλην τὴν Μακεδονίαν καὶ μετὰ ῥοῦν 430 χιλιομ. ἐκβάλλει εἰς τὸν ὁμώνυμον κόλπον.— **παρήμειβε τὸ Πάγγαιον ὕρος τῆν (ὁδὸν) ὡς ἐπ' Ἀβδηρα** παρακάμψας τὸ Πάγγαιον ὕρος ἐβάδιζε τὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν εἰς Ἀβδηρα.— **Πάγγαιον**, ὕρος τῆς Ἀνατ. Μακεδονίας μεταξύ Στρυμό-

νος καὶ Νέστου.—**Ἄβδηρα**, πόλις τῆς Θράκης παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Νέστου (οἱ κάτοικοι αὐτῆς **Ἄβδηρίται** εἶχον φήμην ἀνθρώπων ἀνοήτων)· **Μαρώνεια**, πόλις πλησίον τῶν Ἀβδήρων.—**ἐπὶ θαλάσση ὦκι--σμένας** παραθαλασσίους.—**ἔνθεν = ἐντεῦθεν**.—**Ἔβρος**, ὁ μεγαλύτερος ποταμὸς τῆς Ἑλλην. Χερσονήσου, πηγάζει ἐκ τοῦ ὄρους Ἰλίου (ἀρχ. Σκόμιον), διαρρέει τὴν Ἀνατολ. Ῥωμυλίαν καὶ Θράκην καὶ μετὰ ῥοῦν 490 χιλιομ. ἐκβάλλει εἰς τὸ Θρακικὸν πέλαγος.— **εὐπετῶς** εὐκόλως.— **Παιτική**, χώρα τῆς Β. Θράκης, μεταξὺ Ἐβρου καὶ **Μέλανος** ποταμοῦ, ὁ ὁποῖος ἐκβάλλει εἰς τὸν ὁμώνυμον κόλπον (νῦν Σάρον).— **Σηστός**, πόλις τῆς Θρακ. Χερσονήσου ἔναντι τῆς Ἀβύδου, ἀποικία τῶν Μυτιληναίων (παρ' αὐτὴν ὁ Ξέρξης ἔξευξε τὸ 480 π.Χ. τὸν Ἑλλησπόντον διὰ τὴν εἰς Εὐρώπην διαπεραίωσιν τῶν στρατευμάτων του).— **Ἐλαιοῦς**, πόλις τῆς Θρακ. Χερσονήσου εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Ἑλλησπόντου.— **Πρωτεσίλαος**, ἥρωας τοῦ Τρωικοῦ πολέμου· οὗτος πρῶτος ἐξεπήδησε κατὰ τὴν ἀπόβασιν τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν ἀσιατικὴν ἀκτὴν καὶ ἐφονεύθη παρευθὺς ὑπὸ τοῦ Ἑκτορος.— **τῶν Ἑλλήνων**, ἡ γεν. ἐκ τοῦ **πρώτος**.— **τῶν ἄμ' Ἀγαμέμνονι** τῶν μετὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος (ὅστις ἦτο ἀρχηγὸς τῆς εἰς Τροίαν ἐκστρατείας τῶν Ἑλλήνων).— **Ἴλιον**, ἡ Τροία, πρωτεύουσα τῆς Τρωάδος (ἔλαβε τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ ἰδρυτοῦ αὐτῆς Ἴλου).— **ὁ νοῦς ὁ σκοπός**.— **οἱ = ἑαυτῶ** (τῶ Ἀλεξάνδρῳ).

6. Παρμενίων, διακεκριμένος Μακεδὼν στρατηγὸς τοῦ Φιλίππου Β' καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου· οὗτος ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐκστρατείαν ὡς ἀρχηγὸς τοῦ πεζικοῦ.— **ἡ ἵππος** τὸ ἵππικόν.— **Ἄβδος**, πόλις τῆς Τρωάδος ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου ἔναντι τῆς Σηστοῦ.— **τριήρῃσι**, ἡ τριήρης ἦτο τὸ κυριώτερον πολεμικὸν πλοῖον τῶν ἀρχαίων, φέρον εἰς ἐκάστην πλευρὰν τρεῖς ἐπαλλήλους σειρᾶς κωπῶν (ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα).— **πλοίοις δὲ ἄλλοις πολλοῖς στρογγύλοις** πρὸς τούτοις δὲ (= ἄλλοις) καὶ μὲ πολλὰ φορτηγὰ πλοῖα (τὰ ὁποῖα εἶχον στρογγύλον σχῆμα).— **ἐς τῶν Ἀχαιῶν λιμένα**, οὗτος ἦτο κολπίσκος ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Τρωάδος, πλησίον τοῦ ἀκρωτηρίου Σιγείου, ὀνομάσθη δὲ οὕτως ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Τρωικοῦ πολέμου.— **κατάραι**, τοῦ ρ. **καταίρω** καταπλέω, προσορμίζομαι.— **ὁ πλείων λόγος κατέχει** ἡ κοινὴ παράδοσις ἀναφέρει (κοινῶς λέγεται).— **αὐτὸν** αὐτοπροσώπως, διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ χειρός.— **διαβάλλω** διαβαίνω, διαπερασοῦμαι.— **ἡ στρατηγίς ναῦς ἡ ναυαρχίς**.— **τῶ Ποσειδῶνι** καὶ

Νηρηῖσι, ἵνα ὁ θεὸς τῆς θαλάσσης Ποσειδῶν καὶ αἱ Νηρηίδες (θαλάσσιαι νύμφαι) προστατεύουν αὐτὸν κατὰ τὴν διάβασιν.— **σπένδω** κάμνω σπονδῆν (διὰ χύσεως οἴνου).— **φιάλη**, ἦτο πλατὺ καὶ ἀβαθεὺς δοχεῖον μὲ δύο λαβάς.— **πόντος** θάλασσα.

7. βωμός, θυσιαστήριον (ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐτελοῦντο αἱ θυσίαι).— **στέλλομαι** ἐκπλέω.— **ἐκ τῆς Εὐρώπης**, δηλ. ἐν Σηστῶ.— **τῆς Ἀσίας**, δηλ. ἐν Ἀβύδῳ.— **ἀποβατήριος** καλεῖται ὁ Ζεὺς ὡς προστάτης τῆς ἀποβάσεως.— **τῇ Ἀθηνᾶ τῇ Ἰλιάδι**, ἢ Ἀθηνᾶ ὀνομάζεται **Ἰλιάς** (Ἰλιακή), διότι ἐτιμᾶτο εἰς τὸ Ἴλιον.— **θῦσαι** ἐκ τοῦ λέγουσι (ὡς καὶ τὰ κατωτέρω ἀπαρ. ἀναθεῖναι, καθελεῖν).— **καθαιρῶ** καταβιβάζω καὶ λαμβάνω.— **ὕπασπισται**, ἐδῶ: οἱ ἀσπιδοφόροι.— **θῦσαι δ' αὐτόν**, ἐκ τοῦ κατωτέρω λόγος κατέχει.— **Πρίαμος**, ὁ ἐπὶ Τρωικοῦ πολέμου βασιλεὺς τῆς Τροίας.— **τοῦ Ἑρκείου** ὁ Ζεὺς καλεῖται **Ἑρκείος**, διότι εἰς τὸ προαύλιον τῶν οἰκιῶν (= ἔρκος) ὑπῆρχε βωμὸς αὐτοῦ ὡς προστάτου τῆς οἰκίας.— **παραιτοῦμαι** ζητῶ ν' ἀποτρέψω (παραιτούμενον, διότι ἐζήτει νὰ ἐξιλεώσῃ).— **ἡ μῆνις** (γεν. **μῆνιος**) ἡ ὀργή.— **μῆνιν Πριάμου... Νεοπτ. γένει**, ὁ Νεοπτόλεμος, υἱὸς τοῦ Ἀχιλλέως, εἶχε φονεύσει τὸν γηραιὸν Πρίαμον πλησίον τοῦ βωμοῦ τοῦ Ἑρκείου Διός· διὰ τοῦτο τώρα ὁ Ἀλέξανδρος ἤθελε νὰ ἐξιλεώσῃ τὴν ὀργήν, τὴν ὁποίαν ἠσθάνετο ἡ ψυχὴ τοῦ Πριάμου ἐναντίον τοῦ γένους τοῦ Νεοπτολέμου.— **καθῆκε**, τοῦ **καθίημι** κατέρχομαι· **ὃ δὲ ἐς αὐτὸν καθῆκεν** εἰς τὸ ὁποῖον (γένος), ὡς γνωστόν, ἀνῆκεν αὐτός· (ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς πατρός μὲν ἀνῆγε τὸ γένος εἰς τὸν Ἡρακλέα, πρὸς μητρός δὲ κατήγετο ἐκ τοῦ γένους τῶν Αἰακιδῶν, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνῆκον καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ὁ Νεοπτόλεμος).

Κεφάλαιον 12.

1. ἀνιόντα (μτχ. χρον.), τοῦ **ἀνέρχομαι**.—**ἐπὶ τούτῳ** μετὰ τούτου.—**ἐκ Σιγείου**, τὸ Σίγειον ἦτο πόλις τῆς Τρωάδος, παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Ἑλλησπόντου, ὅπου καὶ τὸ ὀμάνυμον ἀκρωτήριον.—**ἄρα** κατόπιν.—**Ἡφαιστίων**, ἐπιστήθιος φίλος τοῦ Ἀλεξάνδρου μετασχὼν πασῶν τῶν ἐκστρατειῶν αὐτοῦ καὶ ἀποθανὼν τὸ 324 π.Χ.—**Πάτροκλος**, ὁ πιστὸς φίλος τοῦ Ἀχιλλέως. (Ποῖον νόημα ἐνεῖχεν ἡ πρᾶξις τοῦ Ἡφαιστίανος;).—**εὐδαιμονίζω** μακαρίζω.—**κῆρυκος**, κτγ.—

ἔς τὴν ἔπειτα μνήμην διὰ τὰ ἐνθυμοῦνται οἱ μεταγενέστεροι, διὰ τὰ δοξάζεται ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων.

6 - 7. Ἄρισβη, πόλις τῆς Τρωάδος πλησίον τῆς Ἀβύδου.—οὔ, ὄπου.—Περκώτη, πόλις τῆς Μυσίας παρὰ τὸν Ἑλλησπόντον μεταξὺ Ἀβύδου καὶ Λαμψάκου· ἢ Λάμψακος, πόλις παρελλησπόντιος καὶ αὐτῇ (ἐναντι τῆς Καλλιπόλεως), ἐξ ἧς ὀρμώμενος τὸ 405 π.Χ. ὁ Σπαρτιάτης Λύσανδρος κατέστρεψεν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς τὸν στόλον τῶν Ἀθηναίων.—**παραμείβω** παρακάμπτω, προσπερνῶ.—**πρός**, με δοτ.=πλησίον.—**Πράκτιος**, μικρὸς ποταμὸς ἐν Τρωάδι.—**ἐκ τῶν ὄρων τῶν Ἰδαίων** ἐκ τοῦ ὄρους Ἰδης.—**ἐκδιδοῖ** (= ἐκδίδωσι) ἐκβάλλει.—**ἔς θάλασσαν**, δηλ. εἰς τὴν Προποντίδα.—**Ἐρμωτος**, κόμη μεταξὺ Λαμψάκου καὶ Κολωνῶν· **αἱ Κολωναί**, πόλις τῆς Μυσίας ἄνωθεν τῆς Λαμψάκου.—**σκοποῖ**, στρατιῶται προπορευόμενοι πρὸς κατόπτευσιν, ἀνιχνευταί.—**αὐτῷ** ὑπ' αὐτοῦ.—**τῶν ἑταίρων**, βλ. εἰσαγωγὴν.—**ἔξ Ἀπολλωνίας**, αὕτη ἦτο πόλις τῆς Μυγδονίας, χώρας τῆς Μακεδονίας, παρὰ τὴν Βόλβην λίμνην.—**πρόδρομοι** οἱ ἐλαφρῶς ὀπλισμένοι ἵππεῖς, πρόσκοποι (βλ. εἰσαγ.).—**πάροδος** δίοδος, διέλευσις.—**Πρίαπος**, πόλις παρὰ τὴν Προποντίδα, πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Γρανικοῦ ποταμοῦ, ἀποικία τῶν Μιλησίων.—**ἐνδίδομαι** παραδίδομαι.

8. τῆς πρὸς Ἑλλησπόντῳ Φρυγίας, δηλ. τῆς λεγομένης Μικρᾶς Φρυγίας (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Μεγάλην Φρυγίαν, ἢ ὁποία ἔκειτο εἰς τὸ ἐσωτερικόν).—**ὑπαρχος** ὑποσατράπης.—**Ζέλεια**, πόλις τῆς Μυσίας παρὰ τοὺς πρόποδας τῆς Ἰδης.—**τοῖς Ἑλλησι τοῖς μισθοφόροις**, εἰς τὸν περσικὸν στρατὸν ὑπηρετοῦν Ἑλληνες μισθοφόροι ἀπαρτίζοντες ἴδιον σῶμα.

9 - 10. ὑπὲρ (= περὶ) τῶν παρόντων (δηλ. πραγμάτων) περὶ τῆς παρουσίας καταστάσεως τῶν πραγμάτων.—**Μέμνων ὁ Ῥόδιος**, ἐπιφανὴς στρατηγὸς ὑπηρετῶν εἰς τὸν περσικὸν στρατὸν.—**διὰ κινδύνου ἔρχομαι πρὸς τινα** διακινδυνεύω μαχόμενος ἐναντίον κάποιου.—**περιόντας** (αἰτιολ. μτχ.), τοῦ **περίειμι** ὑπερέχω.—**προϊόντας** (αἰτιολ.) τοῦ **προέρχομαι** βαδίζω ὑποχωρῶν, ὑποχωρῶ,—**χιλὸς ὁ χόρτος** (τὸ χορτάρι).—**ἀφανίζω** καταστρέφω.—**ἐμπίπρημι** καίω (τὰ ἀπαρ. ἐκ τοῦ ἀνωτέρω **παρήναι**).—**τῶν πόλεων αὐτῶν τῶν ἰδίων τῶν πόλεων**.—**μενεῖν**, ἐκ τοῦ νοουμένου ἔλεγε.—**Ἄρσίτην δὲ τοῦ-**

ναντίον ὁ Ἀρσίτης (ὁ τῆς πρὸς Ἑλλήσποντον Φρυγίας ὕπαρχος).— ὅτι οὐκ ἂν περιίδοι=ὅτι οὐ περιόψεται· περιορῶ ἀδιαφορῶ, ἀνέχομαι, ἐπιτρέπω.— τῶν ὑφ' οἷ (=τῶν ὑφ' ἑαυτῶ) τεταγμένων ἀνθρώπων, τῶν ὑπηκόων του.— Ἀρσίτη = τῇ Ἀρσίτου γνώμη.— προσθέσθαι (ἐκ τοῦ λέγεται)· προστίθεμαί τινι συμφωνῶ μὲ κάποιον.— ὅτι καὶ καὶ διότι (δηλ. πλὴν τῶν ἄλλων λόγων).— ὕποπτόν τι αὐτοῖς ἦν ἐς τὸν Μέμνονα ὑπώπτειον κάπως ὅτι ὁ Μέμνων.— τριβάς ἐμποιῶ τινι ἀναβάλλω κάτι.— ἐκόντα ἐπίτηδες.— τῆς ἐκ βασιλέως τιμῆς οὐνεκα ἵνα διατηρῇ τὴν παρὰ τῷ βασιλεῖ ὑπόληψίν του.

Κεφάλαιον 13.

1 - 2. Γρανικός, μικρὸς ποταμὸς τῆς ΒΔ. Μικρᾶς Ἀσίας, ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Μυσίᾳ· πηγάζει ἀπὸ τὰς κλιτύς τῆς Ἰδης καὶ ἐκβάλλει εἰς τὴν Προποντίδα.— διπλῆν, διότι τὸ στενὸν τοῦ χώρου δὲν ἐπέτρεπε τὴν ἀνάπτυξιν εἰς μίαν φάλαγγα.— ἐπιπτάσσω διατάσσω.— σκευοφόρα τὰ φορητὰ ζῶα, τὰ μεταγωγικά.— τοὺς προκατασκευομένους ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἐμελλον ν' ἀνιχνεύσουν.— τὰ τῶν πολεμίων τὰς ἐχθρικές θέσεις.— αὐτῶ, δοτ. ἠθική (εἰς τὴν ἐρμην. δύναται νὰ παραλειφθῇ).— σαρισσοφόροι οἱ φέροντες σάρισαν, δηλ. τὸ μακεδονικὸν μακρὸν δόρυ (βλ. εἰσαγ.).— οἱ ἀπὸ (= ὑπὸ) τῶν σκοπῶν, δηλ. προπεμφθέντες οἱ προηγηθέντες ἐκ τῶν προσκόπων.— ἐπὶ τῷ Γρανικῷ πέραν ἐπὶ τῆς ἀπέναντι ὄχθης τοῦ Γρανικοῦ.— ἐφεστάναι (ἐκ τοῦ ἀπήγγελον) ὅτι οἱ Πέρσαι εἶχον σταθῆ.— ὡς μαχομένους (ἀντὶ ὡς μαχομένην, κατὰ τὸ νοούμενον), μτχ. τελική.

3 - 5. ὡς ἔχομεν, δηλ. ἔνοπλοι.— αὐλισθῆναι, ἐκ τοῦ τολμήσειν· αὐλίζομαι στρατοπεδεύω.— ταύτη (ἐπίρ.) = οὕτω, ἔνεκα τούτου.— παρέξειν, τοῦ ἀπροσ. παρέχει εἶναι δυνατὸν (τὸ παρέξειν ἐκ τοῦ δοκῶ).— ἔωθεν τὸ πρῶν (πρῶν - πρῶν).— τῷ στρατῶ, ἐκ τοῦ παρέξειν (θα εἶναι δυνατὸν εἰς τὸν στρατὸν).— διαβάλλω διαβαίνω.— πόρος τὸ πέρασμα, ὁ ποταμὸς.— εὐπετῶς εὐκόλως, χωρὶς κόπον.— ὑποφθάνω (μὲ μτχ.) = προφθάνω νά...— ἐς τάξιν καθίσταμαι παρατάσσομαι πρὸς μάχην.— ἐπιχειρῶ τῷ ἔργῳ ἀρχίζω τὴν μάχην.— ἐν μετώπῳ (= φάλαγγι) εἰς ἐκτεταμένην (εὐρεῖαν) γραμμὴν (ὥστε ἡ παράταξις νὰ ἔχη μέτωπον μεγαλύτερον τοῦ βάρους). Ἀντιθέτως: κατὰ κέρας ἢ ἐπὶ κέρως (πρβλ. κατωτέρω § 5) = εἰς μακρὰν (βαθεῖαν)

σειράν (ὥστε ἡ παρατάξις νὰ ἔχη μέτωπον 2-4 ἀνδρῶν καὶ βάθος πολλῶν).—πολλά (μέρη) αὐτοῦ, δηλ. τοῦ ποταμοῦ.—εἰσὶν αἶ=τινές.—ἀτάκτως καὶ κατὰ κέρας ἐκβαίνουσι (μτχ. ὑποθ.), ἐνν. ἡμῖν ἐὰν ἐκβαίνωμεν ἀτάκτως καὶ εἰς μακρὰν σειράν.—ἐπικείσονται, τοῦ ἐπιτίθεμαι.—ἥπερ ἀσθενέστεατον, ἐνν. ἐστὶ ἐκεῖ ὅπου θὰ εἶναι τὸ ἀσθενέστερον σημεῖον τῆς παρατάξεώς μας.—σφάλμα ἀτυχία.—χαλεπὸν ἐπιζήμιον.—ἐς τὴν ὑπὲρ παντὸς τοῦ πολέμου κρίσιν διὰ τὴν ἐκβασιν τοῦ ὅλου ἀγῶνος.—σφαλερὸν ἐπικίνδυνον.

6-7. οὕτω τῷ ὀνόματι διὰ τοιαύτης ἐκφράσεως.—ἐκφραυλίζω τινὰ ὀμιλῶ περιφρονητικῶς διὰ κάποιον.—εἶργω τινὰ τοῦ οὐ μὴ ποιεῖν τι=κωλύω τινὰ ποιεῖν τι.—πρὸς Μακεδόνων τῆς δόξης ἀρμόζον εἰς τὴν δόξαν τῶν Μακεδόνων.—οὔτε πρὸς τῆς ἐμῆς.... ὄξυτητος οὔτε ἀρμόζον εἰς τὴν ἰδικὴν μου ἀποφασιστικότητα.—ποιοῦμαι = ἡγοῦμαι.—ὅτι, αἰτιολ.—ἄξιον τοῦ σφῶν δέους τὸ ὁποῖον νὰ δικαιολογῇ τὸν πρὸς ἡμᾶς φόβον των.—ἐν τῷ παραυτίκα ἀμέσως.—ἐπαθον, ὑποκ. οἱ Πέρσαι.

Κεφάλαιον 14.

1-3. ἡγησόμενον (μτχ. τελ.) ἐνν. αὐτοῦ τοῦ ἀριστεροῦ κέρατος. ἡγοῦμαι, ἐδῶ=ἀναλαμβάνω τὴν διοίκησιν.—παράγω (ἀμεταβ.) πορεύομαι, προχωρῶ.—προετάχθησαν τοῦ δεξιοῦ ἐτάχθησαν πρῶτοι εἰς τὸ δεξιόν, ἐτάχθησαν εἰς τὸ ἀκρότατον δεξιὸν κέρας.—αὐτῶ=ὑπ' αὐτοῦ.—τούς ἐταίρους τούς ἰππέας τὸ βαρὺ ἰππικὸν (πρβλ. κεφ. 12, § 7).—τούς Ἀγριανας, λαὸς πολεμικώτατος οἰκῶν παρὰ τὴν Ῥοδόπην καὶ τὰς πηγὰς τοῦ Στρυμόνος· οὗτοι εἶχον ὑποταχθῆ ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὸν ὁποῖον ἠκολούθησαν εἰς τὴν ἐκστρατείαν.—σαρισφόρος, βλ. κεφ. 13, § 1.—Φιλῶτα ἐπετάχθη ἐτάχθη πλησίον τοῦ Φιλῶτα.—τούς Παίονας, οὗτοι ἦσαν ἀρχαῖος λαὸς ἐν Παιονίᾳ, χώρα τῆς βορείου Μακεδονίας μεταξὺ Ἀξιοῦ καὶ Στρυμόνος.—τὴν Ἴλην τοῦ Σωκράτους, τὴν ἐξ Ἀπολλωνίας (βλ. κεφ. 12 § 7).—ἐχόμενοι δὲ τούτων πλησίον δὲ τούτων.—οἱ ὑπασπισταὶ τῶν ἐταίρων, σῶμα ἐλαφροῦ πεζικοῦ (βλ. εἰσαγ. σελ. 15).—ἐπὶ τούτοις (ἐνν. ἐτάχθη) πλησίον τούτων.—ἡ φάλαγξ, ἐδῶ=ἡ τάξις, τὸ τάγμα (ὁμοίως κατωτέρω).—ἐπὶ δὲ (μὲ ἐπιρ. σημ.) = πλησίον δέ.—ἐπὶ δὲ ὦν=ἐπὶ δὲ (τούτοις ἐτάχθησαν οὗτοι), ὦν.—ἡ Κρατέρου φάλαγξ, ὁ Κρά-

τερος ἦτο εἷς ἐκ τῶν ἐπισημοτάτων στρατηγῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὁ ὁποῖος εἶχε τὴν ἀρχηγίαν σύμπαντος τοῦ πεζικοῦ τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος ἐν τῇ παρουσίᾳ μάχῃ (ὡς καὶ ἐν Ἰσσοῦ καὶ ἐν Ἀρβήλοις).—**ἔστ(ε) ἐπὶ τὸ μέσον** μέχρι τοῦ μέσου (τῆς ὅλης παρατάξεως) ἢ φάλαγγ τῶν Μακεδόνων διηρεῖτο συνήθως εἰς 6 τάξεις· ἐδῶ ὅμως διαιρεῖται εἰς 8.

4. ὀλίγον ἀποδέοντες ὀλίγον ὑπολειπόμενοι τῶν..., σχεδόν.—**ἡ ἵππος** τὸ ἵππικόν.—**παρατείνω** ἐκτείνω.—**τῷ ποταμῷ κατὰ τὴν ὄχθην** κατὰ μῆκος τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ.—**ὑπερδέξιος** ὑπερύψηλος.—**τὰ χωρία** τὰ μέρη, τὸ ἔδαφος.—**ἦ... ταῦτη ὅπου...** ἐκεῖ.—**καὶ τῶν ἀμφ' αὐτὸν τῇ ξὺν ἐκπλήξει** θεραπεία καὶ ἐκ τῆς μετ' ἀπίε-ρου σεβασμοῦ προθυμίας τῶν περὶ αὐτόν.—**ἐπέχοντα**, ἐκ τοῦ αἰσθή-σεως σημαντικοῦ **καθεώρων**· **ἐπέχω**=ἔχω θέσιν.—**κατὰ τὸ εὐώ-νυμον σφῶν** ἀπέναντι τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος αὐτῶν.

5 - 7. χρόνον ἐπὶ τινὰ χρόνον.—**τὰ στρατεύματα (=οἱ στρα-τοὶ)** ἐφεστῶτες ἰστάμενοι (σχῆμα κατὰ τὸ νοούμενον).—**ὑπὸ τοῦ τὸ μέλλον ὀκνεῖν (= ἔνεκα τοῦ ὀκνεῖν τὸ μέλλον)** ἐπειδὴ ἐφοβοῦν-το τὸ ἀδηλον μέλλον τοῦ ἀγῶνος.—**ὡς ἐπικεισόμενοι (μετ. τελικῆ)**, τοῦ ἐπιτιθεμαι.—(αὐτοῖς) **ἐκβαίνουσιν**, μετ. χρονικῆ.—**ἀγαθὸς γενναῖος.**—**καὶ μὴν καὶ μάλιστα.**—**προεμβάλλω** ῥίπτομαι πρῶ-τος.—**ἔταξε** διέταξε· ἢ σειρά: Ἀλέξανδρος... ἔταξε Ἀμύνταν τὸν Ἄρρ. ἔχοντα τοὺς προδρόμους ἵππέας καὶ μὴν καὶ τοὺς Παίονας καὶ μίαν τάξιν τῶν πεζῶν προεμβαλεῖν ἐς τὸν ποταμόν, καὶ Πτολεμαῖον τὸν Φιλ. ἄγοντα πρὸ τούτων (= ἔμπροσθεν τού-των) τὴν Σωκράτους Ἴλην (ἐνν. ἔταξε προεμβαλεῖν).— **τὴν ἡγεμονίαν** τὴν πρώτην θέσιν (τὴν ὁποίαν διαδοχικῶς ἐλάμβανον καθ' ἐκάστην ἡμέραν τὰ διάφορα σώματα).—**ὑπὸ σαλπίγγων** ὑπὸ τὸν ἦχον τῶν σαλπίγγων.—**καὶ ... ἀλαλάζοντας (κατὰ τὸ νοούμενον ἀντί: ἀλαλάζον τὸ δεξιὸν κέρασ)** καὶ μετ' ἐπιχειρηματικῆς κραυγᾶς.—**τῷ Ἐνυαλίῳ** πρὸς τιμὴν τοῦ Ἐνυαλίου (θεοῦ τοῦ πολέμου) καὶ εἰς τὴν «Κύρου Ἀνάβασιν» Ξενοφ. εἶδομεν: «τῷ Ἐνυαλίῳ ἐλελίζουσι» (βλ. Βιβλ. Α', κεφ. 8, § 17).—**παρατείνω** ἐκτείνω.—**λοξὴν** πλαγίαν.—**ἡ παρεῖλκε τὸ ρεῦμα** ἐκεῖ ὅπου παρέσυρε τὸ ρεῦμα, δηλ. κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ρεύματος.—**κατὰ κέρασ** ἐκ τῶν πλαγίων.—**ὡς ἀνυ-στὸν ὅσον ἦτο δυνατόν (ἐκ τοῦ ἀνώ καὶ ἀνώτερον ἐκτελεῶ, κατορθώ-**

νω).—τῇ φάλαγγι ἐν μετώπῳ, εἰς ἐκτεταμένην γραμμὴν.—προσμείγνυμί τινι συμπλέκομαι πρὸς κάποιον.

Κεφάλαιον 15.

1 - 2. ἦ... ταύτη, βλ. κεφ. 14, § 4.—προσέχω τινὶ πλησιάζω κάποιον (ἢ κάτι).—βάλλω ῥίπτω ἀκόντια.—ἐξ ὑπερδεξίου ἐξ ὑψηλῶν θέσεων.—χθαμαλὸς χαμηλός.—ἔστ' ἐπὶ τὸ ὕδωρ μέχρι τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ.—καὶ ἦν ὠθισμὸς τῶν ἰππέων (γεν. ὑποκ.) = καὶ ἐωθοῦντο οἱ ἰππεῖς.—τῶν μὲν ἐκβαίνειν... τῶν δ' εἶργειν, ἐνν. πειρωμένων (αἰτιολ. μτχ.).—πολλῶν παλτῶν ἀφρσις, ἐνν. ἦν πολλὰ παλτά ἀφίετο· παλτὸν ἀκόντιον.—ἐλαττούμενοι ἐπειδὴ ἦσαν ὀλιγώτεροι.—ἐξ οὐ βεβαίου ἐξ ἐδάφους ἐπισφαλοῦς (διότι ἐκεῖ ἦτο λασπῶδες καὶ ὀλισθηρὸν).—οἱ δὲ Πέρσαι... = οἱ δὲ Πέρσαι οὐκ ἐκακοπάθουν μαχόμενοι ἐξ ὑπερδεξίου τῆς ὄχθης (ἐξ ὑψηλῶν θέσεων ὑπεράνω τῆς ὄχθης).—ἄλλως τε καὶ καὶ πρὸς τούτοις ἀκόμη.—ταύτη εἰς τὴν θέσιν ταύτην.—κινδυνεύω μάχομαι.

3 - 5. ξυμμείγνυμί τινι συμπλέκομαι πρὸς κάποιον.—πρὸς αὐτῶν, ποιητ. αἴτιον.—γενόμενος, μτχ. ἐναντιωμ.—ὄσοι γε μὴ ἐξαιρέσει βεβαίως ἐκείνῳ, οἱ ὅποιοι —ἀποκλίνω καταφεύγω.—ἄμα οἱ = σὺν ἑαυτῷ.—ἵνα ὅπου.—τὸ πᾶν στίφος τὸ πυκνότετον πλῆθος.—ξυνειστήκει εἶχε συναφθῆ.—ἄλλαι ἐπ' ἄλλαις ἢ μία κατόπιν τῆς ἄλλης.—τοῖς Μακεδόσι = τῶν Μακεδόνων.—ἐψέκει, τοῦ ἔοικα ὁμοιάζω.—ξυνέχομαι συνωθοῦμαι.—οἱ μὲν... οἱ δέ, ἐνν. πειρωμένοι.—ἐξῴσαι τοῦ ἐξωθῶ.—ἐς ἅπαν παντελῶς.—βιάζομαι τινα ἐξωθῶ κάποιον βιαίως.—οἱ Μακεδόνες, ἐπεξήγησις τοῦ οἱ μὲν.—ξυστοῖς διὰ δοράτων (τὰ ὅποια μετεχειρίζοντο οἱ ἰππεῖς ὡς δόρυ ἢ ἀκόντιον).—κρανείνος κατεσκευασμένος ἐξ ξύλου κρανείας (διὰ ν' ἀντέχη ὡς στερεόν).

6. ἔνθα δὴ τότε ἀκριβῶς.—ἦται (τοῦ αἰτῶ), μὲ διπλῆν αἰτ.—ἀναβολέα, παρὰθ. εἰς τὸ Ἀρέτην, ὁ ὅποιος ἦτο ἀναβολεύς, ἵπποκόμος, εἰδικὸς εἰς τὸ νὰ ὑποβοηθῇ τὸν ἵππεύοντα, ἵνα ἀναβῆ εἰς τὸν ἵππον.—τῶν βασιλικῶν (ἀναβολέων), γεν. διαίρ.—πονοῦμαι μετὰ κόπου ἀγωνίζομαι.—κεκλασμένου, τοῦ κλάομαι - ὦμαι θραύομαι.—οὐκ ἀφανῶς λαμπρῶς, γενναίως.

7 - 8. καὶ ὄς καὶ οὗτος (ὁ Ἄλέξ).—ἐπάγω ὡσπερ ἔμβολον τῶν ἵππέων ὀδηγῶ τοὺς ἵππεῖς εἰς σφηνοειδῆ (τριγωνικὴν) παράταξιν.—ἄμα οἶ, βλ. § 3.—ἐξελαύνω ἐξορμῶ.—παίω κτυπῶ.—καταβάλλει ῥίπτει κάτω (νεκρὸν),—ἐν τούτῳ αὐτὴν τὴν στιγμήν.—Ῥοισάκης, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Μιθριδάτου.—ἐπελαύνω ἐπέρχομαι (ἐφιππος).—κοπὴς, ξίφος (καμπύλον).—τὴν πληγὴν ἔσχε ἐσταμάτησε, ἔματαίωσε τὸ κτύπημα.—Σπιθριδάτης, βλ. κεφ. 12, § 8.—ἀνετέτατο, τοῦ ἀνατείνομαι ὑψώνω.—ὑποφθάνω προσφθάνω.—τὸν ὦμον, ἐδῶ = τὸν βραχίονα.—ἐπεκβαίνω ἐξέρχομαι κατόπιν.—προχωρεῖ (ἐδῶ ἀπρός.) = εἶναι δυνατὸν.—προσγίνομαι τινι συνενώνομαι με κάποιον.

Κεφάλαιον 16.

1 - 3. αὐτοὶ τε καὶ ἵπποι καὶ οἱ ἵππεῖς καὶ οἱ ἵπποι.—πολλά, σύστ. ἀντικ. τοῦ βλαπτόμενοι.—ἐγκλίνω τρέπομαι εἰς φυγὴν.—προκινδυνεύω μάχομαι εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν.—ἐνδίδωμι ὑποχωρῶ.—τὸ μέσον... αὐτοῖς τὸ κέντρον αὐτῶν.—παραρρήγγυμαι ἀποσπῶμαι (ἀπὸ τῆς κομμῆς τῆς παρατάξεως).—τὰ ἐφ' ἑκάτερα ἀμφοτέραι αἱ πτέρυγες τῆς παρατάξεως.—καρτερὰ γενική.—ἐκτρέπομαι στρέφομαι.—ὦν = τούτων δέ.—ἧ ἐκεῖ ὅπου.—ἐκπλήξει τοῦ παραλόγου ἐξ ἐκπλήξεως διὰ τὸ ἀπροσδόκητον (τόλμημα τῶν Μακεδόνων).—βέβαιος λογισμὸς σταθερὰ ἀπόφασις.—ἐπάγω τινὶ τὴν φάλαγγα ὀδηγῶ τὴν φάλαγγα ἐναντίον κάποιου.—πάντη ἀπὸ ἑλα τὰ μέρη.—ἐν μέσῳ (συλληφθέντας) εἰς τὸ μέσον.—δι' ὀλίγου, ἐνν. χρόνου.—ὅτι μή... τις ἐκτὸς ἐὰν κανεῖς.—ζωγρῶ συλλαμβάνω ζωντανόν, αἰχμαλωτίζω.—διαλανθάνω διαφεύγω τὴν προσοχὴν.—πταῖσμα ἀποτυχία, ἤττα.

4 - 5. εἰκὼν ἀνδριάς.—ἐν Δίῳ· τὸ Δῖον ἦτο πόλις τῆς Ν. Μακεδονίας (Πιερίας) παρὰ τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ὀλύμπου ἔχουσα ὀνομαστὸν ναὸν τοῦ Διὸς καὶ ἀνδριάντας τῶν Μακεδόνων βασιλέων· ἐκεῖ ἰδρύθησαν καὶ 25 ἀνδριάντες τῶν ἐν Γρανικῷ πεσόντων ἑταίρων. Οἱ ἀνδριάντες οὗτοι ἀπήχθησαν βραδύτερον ὑπὸ τοῦ Μετέλλου εἰς τὴν Ῥώμην μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Μακεδονίας ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ 164 π.Χ.—Λύσιππος, περίφημος γλύπτης ἐκ Σικυῶνος, ἀγκάσας τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ Δ' π.Χ. αἰῶνος.—Ἀλέξανδρον ἐποίει

κατεσκευάζεν ἀνδριάντας τοῦ Ἰ. Ἀλεξάνδρου.—**προκρίνομαι** προτιμῶμαι.—**καὶ ἄλλω κόσμῳ** καὶ μὲ ἄλλας στρατιωτικὰς τιμὰς.—**ἀτέλεια τῶν κατὰ τὴν χώραν** (δηλ. γιγνομένων) ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τοῦ φόρου τῶν γεωργικῶν προϊόντων.—**τῷ σώματι λειτουργία** σωματικαὶ ὑπηρεσίαι (ἀγγαρεΐαι).—**κατὰ τὰς κτήσεις ἐκάστων εἰσφοραὶ** συνεισφοραὶ ἀνάλογοι πρὸς τὴν περιουσίαν ἐκάστου.—**ἐπέρχομαι** ἐπισκέπτομαι.—**ἐρόμενος**, τοῦ ἐρωτῶ.—**ὅπως τις ἐτρώθη καὶ ὅ τι πράττων (ἐτρώθη)**, ἐκ τοῦ ἐρόμενος.—**παρασχῶν οἱ ἐπιτρέψας εἰς αὐτὸν** (δηλ. εἰς ἕκαστον τῶν τετρωμένων).—**εἰπεῖν τε καὶ ἀλαζονεύσασθαι**, ἐκ τοῦ **παρασχῶν**.—**ἀλαζονεύομαι** ὑπερφανεύομαι διὰ κάποιον κατόρθωμα.

[Πῶς τιμᾷ ὁ Ἰ. Ἀλέξανδρος τοὺς πεσόντας; Ποία ἢ διαγωγή του πρὸς τοὺς οἰκείους αὐτῶν καὶ πρὸς τοὺς τραυματίας; Πῶς δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν τὸν Ἰ. Ἀλέξανδρον ἐκ τῶν πράξεων τούτων;]

6 - 7. ἔθαψε διέταξε νὰ θάψουν.—**δήσας**, τοῦ δέω - δῶ δένω.—**ἐν πέδαις** μὲ χειροπέδας.—**ἐργάζεσθαι** (καθαρῶς τελ. ἀπαρέμφ.) ἐνν. **τὴν γῆν**.—**παρὰ τὰ κοινῇ δόξαντα τοῖς Ἰ. Ἑλλησιν** παρὰ τὴν κοινὴν ἀπόφασιν τῶν Ἰ. Ἑλλήνων (τὴν ληφθεῖσαν ἐν Κορίνθῳ· δηλαδῆ;).—**ἀνάθημα** (κτγρμ.) ἀφιέρωμα.

[Ποία ἢ συμπεριφορὰ τοῦ Ἰ. Ἀλεξάνδρου ἔναντι τῶν νεκρῶν ἀντιπάλων του; Πῶς συμπεριφέρεται πρὸς τοὺς νεκροὺς Ἰ. Ἑλλήνας μισοφόρους καὶ πῶς πρὸς τοὺς αἰχμαλωτισθέντας ἐξ αὐτῶν; Διὰ τί; Ποῖον τὸ νόημα τῆς ἐπιγραφῆς;]

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Κεφάλαιον 3.

1. ἐς Γόρδιον. τὸ Γόρδιον ἦτο παλαιὰ πρωτεύουσα τῆς Φρυγίας παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Σαγγαρίου.—**παρέρχομαι** εἰσέρχομαι.—**ἄκρα** ἀκρόπολις.—**ὁ Γόρδιος**, ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῆς Μεγ. Φρυγίας καὶ ἰδρυτὴς τῆς πόλεως Γορδίου.—**καὶ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Μίδου**, ὁ υἱὸς τοῦ Γορδίου Μίδας εἶναι ὁ γνωστός βασιλεὺς τῆς Φρυγίας, περίφημος διὰ τὰ πλούτη του· τὸ ὄνομά του συνεδέθη μὲ διαφόρους παραδόσεις καὶ διὰ τοῦτο ὁ Μίδας μετέπεσε κατόπιν εἰς μυθικὸν πρόσωπον.—**καὶ τοῦ ζυγοῦ**, ζυγὸς τῆς ἀμάξης εἶναι τὸ ξύλον, τὸ ὁποῖον δένεται σταυροειδῶς ἐπὶ τοῦ ῥυμοῦ (δηλ. τοῦ μακροῦ ξύλου, ἐκατέρωθεν τοῦ ὁποῖου ζευγνύονται τὰ ζῶα).

2 - 6. λόγος πολὺς κατεῖχεν ὑπῆρχε παράδοσις πολλὴ διαδεδομένη.—**πρόσχωρος** πλησιόχωρος, γείτων.—**τῷ μὲν. . . τῷ δέ**, δοτ. ὄργ.—**ἀροτριᾶν** κτλ., τὰ ἀπαρέμφατα μέχρι τῆς παραγράφου 6 ἐκ τοῦ **λόγος. . . κατεῖχεν** (εἰς τὴν ἐρμηνείαν δύνανται ν' ἀποδοθοῦν μὲ ῥήματα ἱστορ. χρόνου).—**ἀμαξεύω** σύρω ἀμαζαν.—**ἀροῦντος** (χρον. μτχ.), τοῦ ἀρόω-ῶ ἀροτριῶ.—**ὁ βουλυτὸς** (ἐνν. καιρὸς) ἡ ὥρα τῆς ἀποζεύξεως τῶν βοῶν· ἡ ἐσπέρα.—**ὄψις** θέαμα.—**κοινώω-ῶ** ἀνακοινώνω.—**ὑπὲρ τοῦ θεοῦ** περὶ τοῦ θεοῦ τούτου σημείου.—**παρὰ τοὺς Τελμισσεάς**, Τελμισσεῖς ἦσαν οἱ κάτοικοι τῆς Τελμισσοῦ, πόλεως τῆς Καρίας, φημιζόμενοι διὰ τὴν μαντικὴν τῶν ἱκανότητά.—**σοφὸς ἐξηγεῖται** ἱκανὸς εἰς τὸ νὰ ἐξηγή.—**ἀπὸ γένους** ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, κληρονομικῶς.—**μαντεία** μαντικὴ τέχνη.—**προσάγω τινὶ** πλησιάζω κάποιον.—**ἐντυγχάνω τινὶ** συναντῶ κάποιον.—**ὅπως οἱ ἔσχε** πῶς συνέβη εἰς αὐτόν.—**θύειν**, ἐκ τοῦ κελεύσαι.—**δεθθῆναι γὰρ** κτλ., ἡ σειρά· **δεθθῆναι γὰρ** (=ἐπεὶ) **Γόρδιον αὐτῆς** **ξυνεπισπομένην οἱ τὴν θυσίαν ἐξηγήσασθαι** ἐπειδὴ (ἐλέγετο ὅτι) ὁ Γόρδιος παρεκάλεσεν αὐτὴν νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ καὶ νὰ τοῦ ὑποδείξῃ τὸν τρόπον τῆς θυσίας.—**ὑποτίθεμαι** ὑποδεικνύω.—**συγγίγνομαι ἐπὶ γάμῳ τινὶ** νυμφεύομαι.—**ἐν τούτῳ**, δηλ. τῷ χρόνῳ.—**στάσει πιέζεσθαι σφίσι** = **στασιάζειν ἀλλήλοις**.—**καὶ ἐπιστῆναι τῇ ἐκ-**

κλησία καὶ (ὅτι) παρουσιάσθη κατὰ τὴν συνέλευσιν.—**αὐτῇ ἀμάξῃ** μετὰ τῆς ἀμάξης του.—**ξυμβalόντας τὸ μαντεῖον** ἐπειδὴ συνεδύασαν τὸν χρησμὸν (μὲ τὴν ἐμφάνισιν τῆς ἀμάξης).—**φράζω** λέγω, ὑποδεικνύω.—**ἐν τῇ ἄκρᾳ** εἰς τὴν ἀκρόπολιν.—**χαριστήριον** (κτγρμ.) ὡς εὐχαριστήριον δῶρον.—**ἐπὶ τοῦ ἀετοῦ τῇ πομπῇ** διὰ τὴν ἀποστολὴν τοῦ ἀετοῦ (δηλ. διότι ὁ Ζεὺς εἶχεν ἀποστείλει εἰς τὸν πατέρα τοῦ Μίδου τὸν ἀετὸν).—**μυθεύεται** ὑπάρχει παράδοσις.—**χρῆναι** (τοῦ **χρῆ**) ὅτι πρέπει, ὅτι εἶναι πεπωμένον.

7-8. **ἀπόρως ἔχω** ἀπορῶ, δὲν δύναμαι.—**περιορῶ** ἀφῆνω.—**μή τινα**. . . **κίνησιν ἐργάσεται** (φοβούμενος) μήπως προκαλέσῃ κινήσιν ἀντύπωσιν.—**Ἀριστόβουλος**, περὶ τοῦ ὁποίου βλ. Βιβλ. Α΄, προοίμιον § 1-3, σελ. 75.—**ἐξελόντα**, τοῦ **ἐξαιρῶ** ἀφαιρῶ.—**ὁ ἔστωρ** ὁ πασσαλίσκος (ὁ συνδέων τὸν ζυγὸν πρὸς τὸν ῥυμόν, βλ. § 1).—**τύλος** ξύλινον καρφίον.—**διαβάλλομαι** διαπερῶμαι.—**διαμπᾶξ** πέρα-πέρα.—**ξυνέχω** συγκατῶ.—**ἐξεγκύσει**, ἐκ τοῦ **λέγει** ἐξεγκύσω ἀποσύρω, ἀποσπῶ.—**ισχυρίζομαι** λέγω μετὰ βεβαιότητος.—**δ' οὖν** πάντως ὅμως (ἀπόδοσις τοῦ προηγηθέντος ὅπως μὲν).—**ἀπαλλάττομαι ἀπὸ τινος** ἀπομακρύνομαι ἀπὸ κάποιου.—**ὡς τοῦ λογίου ξυμβεβηκότος** μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ χρησμὸς εἶχεν ἐκπληρωθῆ.—**καὶ γὰρ καὶ διότι καί...**—**σέλας** ἀστραπή.—**ἐπίσημαίνω** ἐπιβεβαιώνω.—**ἐπὶ τούτοις** ἔνεκα τούτων.—**τοῖς φήνασι** τοῦ **ῥ. φαίνω** φανερώνω.

Κεφάλαιον 4.

7-8. **Ἀριστοβούλῳ**, ποιητ. αἴτ. (βλ. Βιβλ. Α΄, προοίμιον, § 1-3 σελ. 75).—**οἱ δέ**= ἄλλοι δὲ) **λέγουσιν**, ἔνν. **νοσῆσαι τὸν Ἀλέξανδρον**.—**ρίψαντα**, ἔνν. **ἑαυτὸν** (μτχ. αἰτιολ.).—**νήχομαι** κολυμβῶ.—**καύματι ἔχομαι** κατέχομαι ὑπὸ ζέστης, ὑποφέρω ἀπὸ τὴν ζέστην.—**οἷα** (= ἄτε), μὲ αἰτιολ. μτχ. δηλοῖ ὅτι ἡ αἰτιολογία εἶναι πραγματικὴ: **οἷα ἀνισχουσῶν τῶν πηγῶν οἱ** ἐπειδὴ αἱ πηγαὶ αὐτοῦ ἀρχονται, ἐπειδὴ οὗτος πηγάζει.—**ἔχεσθαι** ὅτι κατείχετο (τὸ ἀπαρ. ἐκ τοῦ **λέγουσι**).—**ξυνόντα φίλον**, ἀκόλουθον.—**τὰ ἀμφὶ ἰατρικὴν** ὡς πρὸς τὰ ἰατρικὰ ζητήματα.—**ἐς τὰ μάλιστα πιστεύομαι** ἀπολύτως μεγίστης ἐμπιστοσύνης.—**ἀδόκιμος** ἀσήμαντος, ἄνευ ὑπολήψεως.—**καθῆραι**, ἐκ τοῦ **ἐθέλειν** (τὸ ὁποῖον ἐκ τοῦ **λέγουσι**): **καθαίρω** τινα

φαρμάκῳ παρέχω εἰς κάποιον καθαρτικὸν φάρμακον.—**καὶ τὸν κελεύειν καθῆραι** καὶ (λέγουσιν ὅτι) παρεκάλει (ὁ Ἄλέξ.) τοῦτον (τὸν ἱατρὸν Φίλ.) νὰ τοῦ δώσῃ καθαρτικὸν φάρμακον.

9 - 11. ἡ κύλιξ τὸ ποτήριον.—**παρασκευάζειν**, ἐξακολουθεῖ ἡ ἐξάρτησις ἐκ τοῦ λέγουσι καὶ συνεχίζεται μέχρι τέλους τῆς § 11.—**ὁμοῦ** συγχρόνως.—**ἐνδηλος γίγνομαι** φαίνομαι, φανερόνομαι.—**ὄτι καλῶς οἱ ἔχει τὰ τοῦ φαρμάκου** ὅτι οὐδεμίαν ἀνησυχίαν εἶχεν ὡς πρὸς τὸ φάρμακον.—**ἀκούω**, με ἀπαρ.=ἔχω πληροφορίας (ὅτι...).—**καὶ ἐς τὰ ἄλλα** καὶ ὡς πρὸς τὰ ἄλλα φάρμακα.—**ἐπαγγέλλομαι** ὑπόσχομαι· **ὅσα ἐπαγγέλλοιτο** ὅσα (φάρμακα) ἤθελεν ὑποσχεθῆ (ὅτι θὰ τοῦ δώσῃ).—**φαίττω** καλυπτερεύω.—**ὄτι βέβαιος ἐς τὸ ἀνύπτου τυγχάνει ὧν** ὅτι εἶχεν ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν εἰλικρινεῖαν (αὐτῶν).—**ἐρρωμένους** θαρραλέους.

[Ἐκ τῶν ἀπαρεμφ. τῶν § 9 - 11 ποῖα ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ προηγμένου λέγουσι τῆς § 7; Ποῖα ἢ συντακτικὴ θέσις ἐκάστου τῶν λοιπῶν ἀπαρ.; Πῶς δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὁ Ἄλεξανδρος ἐκ τῆς διαγωγῆς του πρὸς τὸν ἱατρὸν του; Ποῖα ἢ προκληθεῖσα εἰς τοὺς φίλους του ἐντύπωσις;]

Κεφάλαιον 7.

1 - 2. ὑπερβάλλω διαβαίνω.—**τὸ ὄρος** τὸ Ἄμανόν ὄρος τῆς Μ. Ἀσίας ἐκτείνεται μεταξὺ Καππαδοκίας, Κιλικίας καὶ Συρίας· βορείως μὲν ἐνώνεται μετὰ τὴν σειρὰν τοῦ Ταύρου, ἐκεῖθεν δὲ καμπτόμενον πρὸς νότον φθάνει μέχρι τοῦ Ἰσσικοῦ κόλπου καὶ σχηματίζει πολλὰς στενοπορίας, τὰς καλουμένας **Ἀμανικὰς πύλας**, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὴν μεταξὺ Κιλικίας καὶ βορείας Συρίας δίοδον.—**προάγω** προχωρῶ.—**ἐγένετο κατόπιν Ἀλεξάνδρου λαθῶν** (=ἔλαθε γενόμενος κατόπιν Ἀλεξάνδρου) χωρὶς νὰ γίνῃ ἀντιληπτὸς κατέλαβε τὰ νῶτα τοῦ Ἀλεξάνδρου (εὐρισκομένου ἐν Μυριάδρῳ).—**χαλεπῶς αἰκίζομαι** τινα σκληρῶς βασανίζω κάποιον.—**Πίναρος**, μικρὸς ποταμὸς τῆς Κιλικίας πηγάζων ἐκ τοῦ Ἄμανοῦ ὄρους καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Ἰσσικὸν κόλπον (βλ. γεωγρ. χάρτην).—**τριακόντορος** (ἐνν. ναῦς) τριακοντάκωπος (πλοῖον, τὸ ὁποῖον ἔχει πρὸς ἐκατέραν τῶν πλευρῶν 15 κώπας μετὰ ἰσαριθμοὺς κωπηλάτας εἰς μίαν μόνον σειρὰν).—**τῶν ἐταί-**

ρων (βλ. εἰσ. σ. 15).—κατασκευομένους (τοῦ κατασκοποῦμαι) ἵνα μάθουν διὰ κατασκοπεύσεως.—εἰ τὰ ὄντα ἐξαγγέλλεται ἐὰν ὅσα ἐξαγγέλλονται εἶναι ἀληθῆ.—μᾶλλον τι εὐπετώσ κάπως εὐκολα.

3 - 5. παρακαλῶ προτρέπω.—ἐκ τῶν ἤδη σφίσι (ποιητ. αἰτ.) καλῶς κεκινδυνευμένων ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἀγῶνων, οἱ ὅποιοι ἐνδόξως εἶχον διεξαχθῆ ὑπ' αὐτῶν.—στρατηγῶ διευθύνω τὸν ἀγῶνα.—ἐπὶ νοῦν τινα ἄγω ἐμβάλλω εἰς τὸν νοῦν κάποιου τὴν ιδέαν.—καθειρῆνυμι ἐγκλείω.—ἐκ τῆς εὐρυχωρίας, δηλ. ἐκ τῆς εὐρυτάτης πεδιάδος τῶν Σώχων, ὅπου ἀρχικῶς εἶχε στρατοπεδεύσει ὁ Δαρεῖος.—ἐς τὰ στενόπορα, δηλ. εἰς τὴν στενὴν παράλιον πεδιάδα τοῦ Πινάρου ποταμοῦ.—ἵνα ὅπου.—ξύμμετρον χωρίον κατάλληλος τοποθεσία.—τοῖς δέ, δηλ. Πέρσαις.—ἀχρεῖος ἄχρηστος.—παραπλήσιοι ὅμοιοι.—οὔτε τὰ σώματα οὔτε τὰς γνώμας παραπλησίσις (οὔσι) οἱ ὅποιοι οὔτε κατὰ τὰ σώματα οὔτε κατὰ τὸ φρόνημα εἶναι ὅμοιοι (πρὸς αὐτούς, δηλ. τοὺς Μακεδόνας).—Μακεδόνας. . . ἐς χεῖρας ἤξειν (τὸ ἀπαρ. ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἔλεγεν· ἐπίσης καὶ τὰ ἐπόμενα ἀπαρέμφ. μαχεῖσθαι, ἀντιτάξασθαι, ἀντιστρατηγεῖν).—τρυφῶσι (μτχ.) οἱ ὅποιοι ζοῦν βίον μαλθακόν.—ἄλλως τε καὶ καὶ πρὸς πρὸς τοῦτοις ἀκόμη.—ἐς χεῖρας ἤκω συμπλέκομαι.—ὄσοι τε Ἑλληνες Ἑλλησι, ἐνν. ἐς χεῖρας ἤξουσι.—ὑπὲρ τῶν αὐτῶν (οὐδ.). διὰ τὰ αὐτὰ πράγματα, διὰ τὸν ἴδιον σκοπόν.—ἐπὶ μισθῷ καὶ τούτῳ οὐδὲ πολλῷ διὰ μισθὸν καὶ τοῦτον ὄχι πολύν.—ξὺν σφίσιν=σὺν ἑαυτοῖς (δηλ. τοῖς Μακεδόσιν).—ἄπνονος ὀκνηρός.—μαλακός μαλθακός.—ἀντιτάξασθαι (ἔλεγεν ὅτι) θὰ ἀντιταχθοῦν.—ἐπὶ δέ=πρὸς τοῦτοις δέ.—ἀντιστρατηγῶ τινι ὡς στρατηγὸς εἶμαι ἀντιμέτωπος πρὸς κάποιον.

[Τρέψατε τὸν πλάγιον λόγον τῶν § 3 - 5 εἰς εὐθύν. Διὰ ποίους λόγους πρέπει κατὰ τὸν Ἀλέξανδρον νὰ ἔχουν θάρρος οἱ Μακεδόνες; Πῶς δύναται νὰ χαρακτηρισθῆ ὁ Ἀλέξανδρος λέγων ὅτι «ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν στρατηγεῖ ἄμεινον;»]

6 - 7. ἐς πλεονεξίαν τοῦ ἀγῶνος εἰς ἀπόδειξιν ὅτι (οἱ Μακεδόνες) ὑπερέχουν (τῶν Περσῶν) εἰς τὸν ἀγῶνα.—ἐπεξῆει, τοῦ ἐπεξέρχομαι διηγοῦμαι, λέγω.—τὰ ἄθλα τὰ ἐπαθλα, τὰ βραβεῖα (οἱ

καρποὶ τοῦ ἀγῶνος).—κρατῶ νικῶ.—ἐν τῷ τότε, ἐνν. χρόνῳ.—ὅτι περ ὄφελός (ἐστὶ) ὅ,τι ἀκριβῶς εἶναι χρήσιμον· κατ' ἔννοιαν=τοὺς ἀρίστους, τὸ ἄνθος.—καὶ ὡς. . ., ἐκ τοῦ ἐπεδείκνυεν (μετάβασις ἐκ τοῦ εἶδ. ἀπαρ. κρατήσῃν εἰς εἶδ. πρότασιν).—ἐπὶ τῷδε τῷ ἀγῶνι, μετὰ τοῦτον τὸν ἀγῶνα.—ὅτι μὴ εἰ μὴ.—τὰ ἐς τὸ κοινὸν ζῦν λαμπρότητι ἤδη πεπραγμένα τὰ μέχρι τοῦδε λαμπρὰ κατορθώματα, τὰ ὅποια ἀπὸ κοινοῦ εἶχον συντελεσθῆ.—καὶ εἰ δὴ καὶ ἐὰν μάλιστα.—τω (ποιητ. αἰτ.) ὑπὸ τινος.—ἰδίᾳ κατ' ἰδίαν, ἀτομικῶς.—τι. . . τετολημμένον (ἐνν. ἦν) εἶχεπραχθῆ τολημρόν τι ἔργον.—διαπρεπὲς ἐς κάλλος ἔξοχον εἰς ὠραιότητα: ἐξαιρετικῶς ἔνδοξον.—ἐπὶ τῷ ἔργῳ διὰ τὸ κατόρθωμά του.—ἀνακαλῶ προσφωνῶ.—τὸ αὐτοῦ οὐκ ἀκίνδυνον τὸ βίφοκίνδυνον αὐτοῦ.—ὡς ἀνεπαχθέστατα χωρὶς διόλου νὰ ἐνοχλῆ (διὰ τῆς καυχησιολογίας του), ἦτοι=μὲ μεγίστην μετριοφροσύνην.

8 - 9. ἐς μνήμην ἐλθεῖν=ἀναμνησθῆναι.—ὡς. . . (λέγων) ὅτι. . . (ἐκ τούτου συνδέεται τὸ ῥ. ἐτρέψαντο).—οὐδέν τι σφίσιν ἐπεικότες (ἐναντ. μτχ.): ἐνῶ οὐδόλως (οὔτοι) ὁμοίαζον (ἠδύναντο νὰ συγκριθοῦν) πρὸς αὐτοὺς (τοὺς Μακεδόνας)—ἀξίως ἀξία.—ὅτι μὴ ἐκτός.—αὐτοσχεδιάζομαι παρασκευάζομαι προχείρως.—οἱ δὲ οὔτοι παρ' ὄλα ταῦτα.—ἐτρέψαντο ἔτρεψαν εἰς φυγὴν.—πρὸς Βαβυλῶνι αὐτῇ πλησίον αὐτῆς τῆς Βαβυλῶνος (τοῦτο λέγεται μὲ κάποιαν ὑπερβολήν, διότι τὰ Κούναξα, ὅπου ἐγινεν ἡ μάχη, ἀπέχουν τῆς Βαβυλῶνος 500 στάδια περίπου). κατιόντων (μτχ. χρον.), τοῦ κατέρχομαι ἐπιστρέφω· κατιόντων (αὐτῶν) κατὰ τὴν ἐπιστροφῆν των.—ἐπιγίγνομαι τι ἐπιπίπτω ἐναντίον κάποιου.—ἐπῆλθον διῆλθον.—ὄσα τ(ε) ἄλλα εἰκός (ἐστὶ). . . παραινέσθαι, ἐνν. παρήνει ἔλεγεν, ἀνέφερεν.—ἐν τῷ τοιῷδε εἰς τοιαύτην περίστασιν.—πρὸ τῶν κινδύνων (τῆς μάχης) πρὸ τῆς μάχης.—παράκλησις παρόρμησις, ἐνθάρρυνσις.—ἄλλος ἄλλοθεν δεξιούμενοι πανταχόθεν (εἰσερχόμενοι καὶ) χαιρετίζοντες· κυρίως δεξιῶμαι=χαιρετίζω λαμβάνων τὴν δεξιάν.—τῷ λόγῳ ἐπαίροντες (αὐτὸν) διὰ τῶν λόγων των (ἔτι μᾶλλον) ἐξάπτοντες αὐτόν.

[Ποῖα τὰ νοήματα τῆς προσλαλιᾶς τοῦ Ἀλεξάνδρου πρὸς τὸν στρατὸν του; (§ 3 - 9). Ποῖα ἀποτελέσματα ἔφερον;]

Κεφάλαιον 8.

1 - 4. δειπνοποιοῦμαι δειπνῶ.— προκατασχεφομένους, τοῦ προκατασκοποῦμαι προανιχνεύω, κατασκοπεύω ἐκ τῶν προτέρων.— ὡς κατασχεῖν (=ὡς καθέξων)=ἵνα καταλάβῃ.—κρατῶ τινος γίνομαι κύριος.—τῶν παρόδων, δηλ. τῶν παραλίων στενῶν (τοῦ Ἀμανοῦ ὄρους).—πέτρα βράχος.—ἀκριβεῖς (=ἀκριβῶς) μετὰ περισκέψεως.—ὑπὸ τὴν ἔω περὶ τὴν αὐγὴν.—κατὰ τὴν ὁδόν, δηλ. τὴν φέρουσαν πρὸς Ἴσσόν.—ἕως ἐν ὄσῳ.—ἐπὶ κέρως ἤγγεν ἐπορεύετο εἰς μακρὰν (βαθεῖαν) σειρὰν (ὥστε ἡ παράταξις νὰ ἔχη μέτωπον 2 - 4 μόνον ἀνδρῶν, βάθος δὲ πολλῶν ἀντίθ. ἄγω ἐπὶ φάλαγγος ἢ ἐν φάλαγγι, βλ. Βιβλ. Α', κεφ. 13, § 4).—διεχώρει (τὰ χωρία) ἐς πλάτος ἠϋρύνετο ὁ τόπος.—ἄλλην καὶ ἄλλην τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην.—παράγω διατάσσω κάποιον νὰ βαδίσῃ.—τῇ μὲν ἔνθεν μὲν.—ἐν ἀριστερᾷ δὲ ἔνθεν δέ.—τέως μὲν ἐπὶ τινὰ χρόνον.—τῶν πεζῶν τὸ ἄγημα τὸ ἐκλεκτὸν τάγμα τῶν πεζῶν.—τοὺς ὑπασπιστάς τὸ εὐκίνητον πεζικὸν (βλ. εἰσαγ. σελ. 15).—ἀπὸ τοῦ δεξιῦ ἀρξαμένῳ (τινὶ) ἐὰν ἀρχίσῃ κανεὶς νὰ ὑπολογίξῃ ἀπὸ τὸ ἀκρότατον δεξιὸν κρέας.—ὡς μὴ ἵνα μὴ.—πάντη πανταχόθεν.

5 - 8. προσάγω προσέρχομαι.—τοῦ Πινάρου, βλ. κεφ. 7, § 1 - 2. μάλιστα περίπτου.—τῶν ψιλῶν, βλ. εἰσαγ. σελ. 15.—κατὰ τὴν φάλαγγα ἀπέναντι τῆς φάλαγγος.—τῶν Καρδάκων, οἱ Κάρδακες ἦσαν ἐπίλεκτον σῶμα τοῦ περσικοῦ στρατοῦ μὲ βαρὺν ὀπλισμὸν, τὸ ὁποῖον ἐπεδίδεδετο εἰδικῶς εἰς τὰς ἀρπαγὰς καὶ λεηλασίας· λέγονται δὲ οὕτω οὐχὶ ἐξ ὀνόματος ἔθνους ἢ τόπου, ἀλλ' ἐκ τῆς λέξεως κάρδα, ἡ ὁποία παρὰ τοῖς Πέρσασιν ἐσημαιοῦσε κάτι τὸ πολεμικὸν καὶ ἀνδρεῖον.—ἐπὶ φαλ. ἀπλῆς εἰς μίαν γραμμὴν.—ἵνα ὅπου.—ἐπέταξε τῷ ὄρει παρέρταξεν ἐπὶ τοῦ ὄρους.—ἔστιν οἱ τινές.—πῇ μὲν κάπου μὲν.—διαχωρῶ διαχωρίζομαι, διασχίζομαι.—ἐς ἐπικαμπὴν προῖον καταλήγον εἰς καμπυλότητα.—ἐς βάθος οὐκ ὠφέλιμον εἰς ἀνωφελὲς βάθος (διότι οἱ ὀπισθεν αὐτοῦ τεταγμένοι λόγῳ τῆς στενότητος τοῦ χώρου δὲν ἠδύναντο νὰ λάβουν μέρος ἀμέσως εἰς τὴν μάχην).

9. ὡς τὸ χωρίον διεῖχεν ὅτι ἠϋρύνετο ὁ χῶρος.—ἰόντι, χρονικ. μτχ.—παράγω, βλ. ἀνωτ. § 2.—τοὺς ἐταίρους, βλ. εἰσαγ. σελ. 15.—ἅμα οἱ=σὺν ἑαυτῷ πλησίον του.—ὡς πρὸς.

10 - 11. αὐτῷ, ποιητ. αἰτ.—ἐπὶ τῷδε διὰ τὸν ἐξῆς σκοπὸν (ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ ὅπως ἀσφαλῶς κλπ).—**ἕκταξις** παράταξις.—**ἀπὸ ξυνθήματος** διὰ συνθήματος, δηλ. διὰ συμπεφωνημένου σημείου.—**κατὰ Παρμενίωνα** ἀπέναντι τοῦ Παρμενίωνος.—**ταύτη** ἐνταῦθα.—**ἰππάσιμα ἦν (τὰ χωρία)** ὁ τόπος ἦτο καταλληλότερος διὰ τὸ ἰππικόν.—**ἀχρεῖοι . . ἐφαίνοντο** ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ χρησιμοποιηθοῦν (οἱ ἰππεῖς).—**παριπτεύω** ἔρχομαι (ἔφιππος).—**καθάπερ νόμος**, ἐνν. ἦν καθὼς ἦτο συνήθεια.—**τὸν νοῦν** τὴν αἰτίαν. Ὁ Ξενοφῶν εἰς «Κύρου Ἀνάβασιν» (βιβλ. Α', κεφ. 8 § 22) γράφει ὅτι κατὰ τὴν μάχην οἱ τῶν βαρβάρων ἄρχοντες πάντοτε κατέχουν τὸ μέσον τῆς παρατάξεως καὶ χάριν ἀσφαλείας καὶ ἵνα διαβιβάζουσιν ταχύτερον διαταγὰς εἰς τὸ στράτευμα.

Κεφάλαιον 9.

1 - 2. ὀλίγου (ἐνν. δεῖν) σχεδόν.—**μεταχωρῶ** μετακινουῦμαι.—**αὐτῷ** (ποιητ. αἰτ.) δέ. . . **τεταγμένους** ἐνῶ αὐτὸς εἶχε παρατάξει.—**ταύτη** ἐνταῦθα (δηλ. εἰς τὸ εὐώνυμον).—**παριπτεύω**, ἐδῶ=παραλύνω, διέρχομαι ἔφιππος.—**προέταξε τῶν ἰππέων**, ἐδῶ=ἔταξε πλησίον τῶν ἰππέων.—**πρόδρομοι** πρόσκοποι, τὸ ἐλαφρὸν ἰππικόν (βλ. εἰσαγ., σελ. 15).—**τοὺς Ἀγριᾶνας**, περὶ αὐτῶν βλ. Βιβλ. Α', κεφ. 14, § 1.—**ἔς ἐπικαμπὴν** εἰς σχῆμα γωνίας (πρὸς προφύλαξιν τῶν πλαγίων καὶ ἀποφυγὴν ὑπερφαλαγγήσεως).—**τὸ κατὰ νώτου** τὸ εὐρισκόμενον ὀπισθεν αὐτῶν.—**αὐτῷ**=αὐτοῦ.—**διέχουσα** κενωρισμένη.—**προετάχθησαν τῶν πεζῶν** ἐτάχθησαν πλησίον τῶν πεζῶν.—**ἐπιτάσσομαι** τάσσομαι τελευταῖος· **πᾶσιν ἐπετάχθησαν** ἐτάχθησαν εἰς τὸ ἀκρότατον μέρος (τῆς ἀριστερᾶς παρατάξεως).

3 - 4. **ταύτη** ἐνταῦθα (εἰς τὴν δεξιὰν πτέρυγα).—**δύο Ἴλας τῶν ἑταίρων**, βλ. εἰσαγ. σελ. 15.—**Ἀνθεμουσίαν**, ἐκ τοῦ Ἀνθεμούντος, πόλεως τῆς Μακεδονίας, βορ. τῆς Ὀλύμβου (τὰ τάγματα τοῦ ἰππικοῦ ὠνομάζοντο ἢ ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ ἀρχηγοῦ των ἢ ἀπὸ τὸ ὄνομα τῶν πόλεων, ἐκ τῶν ὁποίων ἐστρατολογοῦντο).—**Λευγαίαν** ἄδηλον πόθεν ὠνομάσθη.—**ἔστιν οὖς**=τινάς.—**παράγω**, ἐδῶ=ὀδηγῶ.—**ἐπεὶ**, αἰτιολ.—**ἐκδρομῆς . . γενομένης**, ἢ σειρά: **γενομένης** (χρον. μτχ.) **ἐκδρομῆς ἐπ'** αὐτοὺς τῶν Ἀγριάνων καὶ ὀλίγων τῶν τοξοτῶν.

κατὰ πρόσταξιν Ἀλεξάνδρου.—ἐκδρομὴ ἐπιδρομὴ.—ἀναστέλλομαι ἀποκρούομαι.—ἡ ὑπώρεια οἱ πρόποδες τοῦ ὄρους.— τὸ ἄκρον ἢ κορυφή.—ἔγνω. . . δυνατόν ὄν χρήσασθαι ἐσκέφθη ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ χρησιμοποιοῦσῃ.—τοῖς κατ' αὐτοὺς τεταγμένοις τοὺς ἀπέναντι αὐτῶν (τῶν ἐπὶ τοῦ ὄρους) τεταγμένους (δηλ. τοὺς Ἀγριᾶνας, τοὺς τοξότας κτλ.).—ἀναπλήρωσις ἀνάπτυξις, ἐπέκτασις.—ἐκείνοις δὲ κατ' ἐκείνων δὲ (τῶν ἐπὶ τοῦ ὄρους).—ἐπιτάσσω ἀντιτάσσω.—ἰπέας τριακοσίους, δηλ. τὰς δύο Ἴλας τῶν ἐταίρων.

Κεφάλαιον 10.

1 - 2. προάγω ὁδηγῶ πρὸς τὰ ἐμπρός.—σχολαῖος βραδύς.—πρόσδοδος πορεία.—ἀντεπάγω ὁδηγῶ ἐναντίον τοῦ ἀντιπάλου.—ἔστι δὲ ὅπου εἰς μερικὰ δὲ μέρη.—καὶ χάρακα παρατείνας αὐταῖς = καὶ χάρακι παρατεταμένῳ ὠχυρωμένοι αἱ ὁποῖαι ἦσαν ὠχυρωμένοι δι' ἐκτεταμένου χαρακώματος.—ἵνα ὅπου.—εὐεφοδῶτερος μᾶλλον εὐπρόσβλητος.—ταύτη=οὕτω.—τῇ γνώμῃ δεδουλωμένος ὅτι εἶχε χάσει τὸ θάρρος του.—ὁμοῦ. . . ἦν ἐπλησίαζον.—παριππεύω τρέχω ἐφιππος.—ξὺν τῷ πρέποντι κόσμῳ μετὰ τῆς πρεπούσης διακρίσεως.—ἀνακαλῶ φωνάζω.—ἀξίωσις ἀξίωμα.

[Πῶς ἐνθαρρύνει ὁ Ἀλέξανδρος τὸν στρατὸν τοῦ ὀλίγας στιγμὰς πρὸ τῆς μάχης; Πῶς ἐκδηλοῦται καὶ πῶς χαρακτηρίζεται ἡ ἀνυπομονησία τοῦ στρατοῦ του;]

3. τὰ μὲν πρῶτα κατὰ πρῶτον μὲν.—ἐν ἀπόπτῳ ἔχω βλέπω ἀπὸ μακρὰν.—ξύντονος ἐπίμονος, ἐδῶ=ταχύς.—κυμαίνω ἀποσπῶμαι ὡς κύμα, ἐξέρχομαι τῆς γραμμῆς.—ἐντὸς βέλους ἐντὸς βολῆς βέλους (ἔως ἐκεῖ ὅπου φθάνει τὸ βέλος).—ὡς ἐκπλήξαι ἵνα τρομάξουν.—καὶ τοῦ . . . ὀλίγα . . . βλάπτεσθαι καὶ ἵνα πάθουν ὀλίγας βλάβας.

4 - 5. εἰκάζω ὑποθέτω, προβλέπω.—ὡς ἐν χερσίν ἢ μάχῃ ἐγένετο μόλις ἤρχισεν ἢ συμπλοκή.—ταύτη ἐνταῦθα.—ἡ διέσχε ὅπου διεχωρίσθη.—παραραγαῖσα τοῦ παρραρήγνυμαι διασπῶμαι, ὑφίσταμαι ῥῆγμα.—ἐν χερσὶ τὴν μάχην ποιήσας ἐλθὼν εἰς συμπλοκήν.—ἄπτομαι τοῦ ἔργου μετέχω τῆς μάχης.—τὸ μέτωπον τῆς

φάλαγγοσ. . . ἐν τῇ αὐτῇ τάξει διασώσασθαι νὰ διατηρήσουν εἰς τὴν αὐτὴν γραμμὴν τὸ μέτωπον τῆσ φάλαγγοσ.—ταύτη εἰσ αὐτὸ τὸ σημεῖον (ἀπόδοσισ εἰσ τὸ ἦ διέσχε).—οἱ Ἕλληνεσ, δηλ. οἱ μισθοφόροι τοῦ Δαρείου.—ἦ ὅπου.

6 - 7. ἔργον μάχη.—καρτερός πεισματώδης.—τῶν μὲν (μισθοφόρων). . . ἀπώσασθαι τοὺσ Μακεδόνασ κτλ., τὸ ἀπαρέμφ. τοῦτο, ὡσ καὶ τὰ ἐπόμενα, ἐκ τῆσ παραλειπομένησ μτχ. πειρωμένων (ἡ ὁποία νοεῖται ἐκ τοῦ ἔργον. . . ἦν).—ἀνασφύζομαι ἀνακτῶ.—τοῖσ ἤδη φεύγουσι σφῶν διὰ τοὺσ φεύγοντασ ἤδη ἐκ τῶν ἰδικῶν των.—φαινομένη εὐπραγία φανερά ἐπιτυχία.—λείπομαι ὑπολείπομαι.—διαβῶμαι φημίζομαι.—καί τι φιλοτιμίας (γεν. διαιρ.)=καὶ κάποια φιλόδοξοσ ἀμιλλα.—οὐκ ἡμελημένος ἐπιφανής.

Κεφάλαιον 11.

1. αἱ . . . τάξεις, ὀρῶντεσ ἀντὶ ὀρῶσαι (κατὰ τὸ νοούμενον).—τετραμμένουσ ὅτι εἶχον τραπῆ εἰσ φυγὴν.—κατὰ σφῶσ ἀπέναντί των.—καὶ (ἐπὶ) τὸ πονούμενον σφῶν καὶ πρὸσ τοὺσ ἰδικούσ των, οἱ ὁποῖοι ἐπιέζοντο (ὑπὸ τῶν μισθοφόρων τοῦ Δαρείου).—ἐπικάμπω ἐπὶ τινα στρέφομαι πρὸσ κάποιοι.—ἀπεώσαντο αὐτούσ, δηλ. τοὺσ μισθοφόρουσ.—παρερρωγός, τοῦ παραρρήγνυμαι, βλ. ἀνωτέρω κεφ. 10, § 4.—κατὰ τὸ παρερρωγός, εἰσ τὸ μέρος, τὸ ὁποῖον εἶχεν ὑποστῆ ῥήγμα.—κόπτω κτυπῶ.

2 - 3. ἐντὸσ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν τοῦ ποταμοῦ (Πινάρου).—ἐν αὐτῶ τῶ ἔργω κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆσ τῆσ μάχησ.—εὐρώστωσ πάσῃ δυνάμει.—ἀπορραγῆναι τοῦ ἀπορρήγνυμαι ἀποσπῶμαι.—ἐκ πάντων γενική.—ἀμβάτης ἀναβάτης.—περοβημένωσ ἐν πανικῶ.

4 - 5. ἐφοβήθη φοβηθὲν ἐτράπη εἰσ φυγὴν.—ταύτη εἰσ αὐτὴν τὴν θέσιν.—ἀπορρήγνυμαι, βλ. ἀνωτέρω § 2.—ἔστε ἐφ' ὅσον.—δυσχωρία ἀνωμαλία τοῦ ἐδάφουσ,—ἐνέκυρσεν, τοῦ ποιητ. ῥ. ἐγκυρῶ=ἐντυγχάνω συναντῶ.—κάνδυσ μανδύασ (περσικός).—ὁ δὲ ἐπίσῃσ δέ.

[Πῶς χαρακτηρίζεται ὁ Δαρειὸς ἐκ τῆς πράξεώς του ταύτης; Ἐκθέσατε ἐν ἀναπτύξει, ὅπως φαντάζεσθε, ὅλας τὰς λεπτομερείας τῶν κινήσεων του ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς φυγῆς μέχρι τῆς ἐπιβίβασέως του ἐπὶ τοῦ ἵππου].

6 - 7. οὐ διὰ μακροῦ (ἐνν. χρόνου) = μετ' ὀλίγον. — ἀφείλετο αὐτὸν τὸ . . . ἀλῶναι ἀπῆλλαξαν αὐτὸν τοῦ κινδύνου νὰ συλληφθῆ (ἀλῶναι ἀπαρέμφ. ἀορ. τοῦ ἀλίσκομαι). — φάος (ποιητ. ἀσυναίρ. τύπος) = φῶς. — συσκοτάζει ἀρχίζει νὰ σκοτεινιάζῃ. — ἐς τὸ ἔμπαινον πρὸς τὰ ὀπίσω. — ἀποτρέπομαι στρέφομαι. — καὶ γὰρ καὶ διότι ἀκόμη καί. — βραδυτέρα ἐγεγόνει εἶχεν ἐπιβραδυθῆ. — ἐς τὸ διώκειν, ἐνν. τὸν Δαρειόν.

[Ποῖα αἷτια συνέτειναν, ὥστε ὁ Δαρειὸς νὰ διαφύγῃ τὴν σύλληψιν; Παρακολουθήσατε τὴν δίωξίν του ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὴν ἀγωνίαν του, τὴν διαφυγὴν του· ἐπίσης τὴν προσπάθειαν τοῦ Ἀλεξάνδρου νὰ τὸν συλλάβῃ, τὴν εὐρεσιν τῶν ἐγκαταλειφθέντων εἰδῶν καὶ τὴν ἐπιστροφὴν του εἰς τὸ στρατόπεδον].

8 - 10. ἔντιμος εὐγενής. — τὸ ἄλλο πλῆθος, αἷτ. τοῦ κατὰ τι κατ' ἔννοιαν = ἐκ τοῦ ἄλλου πλῆθους, — μάλιστα περίπτου. — Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, βλ. προσόμιον § 1 - 3. — ξυνεπιστόμενος τοῦ ξυερέπομαι (τινι) παρακολουθῶ κάποιον. — ὡς ἐγένοντο ὅτε ἔφθασαν. — ἐν τῇ διώξει κατὰ τὴν καταδίωξιν. — ἐάλω, ἐάλωσαν τοῦ ἀλίσκομαι, ἐπὶ πόλεων = κυριεύομαι· ἐπὶ προσώπων = αἰχμαλωτίζομαι. — νῆπιος, μικρὸς (ἦτο ἐξαστής). — ὁμότιμοι εὐγενεῖς, μεγιστᾶνες. — ξὺν τῇ ἄλλῃ κατασκευῇ καὶ πρὸς τούτοις τὰ οἰκιακὰ σκευῆ των. — Δαμασκός, πόλις τῆς Συρίας πλησίον τῶν ὀρίων τῆς Παλαιστίνης (βλ. γεωγρ. χάρτην). — ἐς πολυτελῆ δίαιταν πρὸς μεγαλοπρεπῆ τρόπον ζωῆς. — καὶ (= καίπερ) στρατευομένῳ ἂν καὶ εὐρίσκεται εἰς ἐκστρατεῖαν. — πεπόμφει = ἐπεπόμφει. — ἐπ' ἄρχοντος Ἀθηναίους Νικοκράτους ἦτοι τὸ 333 π.Χ. (συνήθως τὰ γεγονότα χρονολογοῦνται μὲ τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου ἄρχοντος τῶν Ἀθηνῶν, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦτο λέγεται ἐπώνυμος). — μηνὸς Μαιμακτηριῶνος, ἦτοι τὸν πέμπτον ἀττικὸν μῆνα (15 Νοεμβρίου - 15 Δεκεμβρίου).

[Πῶς χαρακτηρίζεται ὁ Δαρεῖος, ὁ ὁποῖος ἔφυγεν ἀφήνων πλὴν τῶν ἄλλων καὶ τὴν οἰκογένειάν του εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἀντιπάλου του;]

Κεφάλαιον 12.

1 - 2. ὁ δέ. . . ἐπῆλθεν ἐν τούτοις ἐπεσκέφθη.—λόγῳ ἐπικοσμῶ ἐγκωμιάζω διὰ λόγου.—ὅσοις ἐκείνους, τῶν ὁποίων.—συγγιγνώσκω=σύνοιδα ἔχω ἄμεσον γνῶσιν.—ξυμφωνούμενον ὁμοφώνως ἐπιβεβαιούμενον.—χρημάτων ἐπιδόσει διὰ χρηματικῆς ἀμοιβῆς.—Σολεύς, ὁ κάτοικος τῶν Σόλων· οἱ Σόλοι ἦσαν ἀρχαία πόλις τῆς Κιλικίας.—ἃ ἔτι ἐνδεᾶ ἦν ὅσα ἀκόμη δὲν εἶχον πληρωθῆ.—ἐκ τῶν ἐπιβληθέντων χρημάτων ἐκ τοῦ ἐπιβληθέντος εἰς αὐτοὺς χρηματ. προστίμου.—ἀνῆκεν ἐχάρισε.

3 - 4. ὁ δὲ πρὸς τούτοις δὲ οὗτος.—ἐπανῆκεν, ἐνν. εἰς τὸ στρατόπεδον.—παρέρχομαι εἰσέρχομαι.—ἐξηρημένη ἦν αὐτῷ εἶχε δοθῆ εἰς αὐτὸν ὡς ἐξάριετον δῶρον.—πυθέσθαι, τοῦ πυθάνομαι ἐρωτῶ (τὸ ἀπαρέμφ. ἐκ τοῦ λέγουσι).—αἴτινες (=τίνες) γυναῖκες, ἐνν. εἰσίν.—ἄνθ' ὅτου ἔνεκα τίνος.—καί τινα ἐξαγγεῖλαι καὶ (λέγουσιν) ὅτι κάποιος ἀπεκρίθη.—κάνδυσ μανδύας (βλ. κεφ. 11, § 5).—ὡς ἐπὶ τεθνεῶτι νομίζουσαι ὅτι ἔχει φονευθῆ.—ἀνοιμῶζω θρηγῶ μεταλοφώνως.

5. ἐντέλλομαι παραγγέλλω.—φράζω λέγω.—θεραπεία βασιλικὴ βασιλικὴ ὑπηρεσία, ἀκολουθία.—καὶ τὸν ἄλλον κόσμον καὶ τὰς ἄλλας βασιλικὰς τιμάς.—ξυγχωρῶ παραχωρῶ.—οὐδὲ γενέσθαι οἱ (=αὐτῷ) τὸν πόλεμον ὅτι ὁ πόλεμος δὲν ἔγινεν ὑπ' αὐτοῦ, ὅτι αὐτὸς δὲν ἐπολέμησε.—κατ' ἔχθραν ἔνεκα (προσωπικῆς) ἔχθρας.—ἀρχὴ κυριαρχία.—διαπεπολέμηται ἐνόμως ἔχει διεξαχθῆ ὁ πόλεμος νομίμως.—Πτολεμαῖος καὶ Ἀριστόβουλος, βλ. Βιβλ. Α', προοίμιον, § 1 - 3, σελ. 79.

6 - 8. λόγος ἔχει λέγεται.—ἐλθεῖν εἴσω=εἰσελθεῖν (εἰς τὴν σκηνήν, ὅπου ἡ οἰκογένεια τοῦ Δαρείου).—ξὺν Ἡφαιστίῳ, περὶ αὐτοῦ βλ. Βιβλ. Α', κεφ. 12, § 1.—ἀμφιγνοῶ ἀμφιβάλλω.—ὅστις (=τίς) αὐτοῖν (δυὶκ.) ἐκ τῶν δύο τούτων.—ἐστάθαι, τοῦ στέλλομαι στολίζομαι.—μείζων ὑψηλότερος.—καταιδοῦμαί τινα κατεν-

τροπιάζομαι διὰ κάτι.—**διαμαρτία** λάθος.—**καὶ γὰρ καὶ** διότι ἐπίσης καί.—**καὶ ἐκεῖνον εἶναι Ἀλέξανδρον** ποῖον τὸ νόημα τῶν λόγων τούτων τοῦ Ἀλεξάνδρου διὰ τὸν πεφιλημένον του Ἡφαιστιώνα;—**πάντη** κατὰ πάντα, ὅλωσδιόλου.—**ἀναγράφω** ἐκθέτω, ἀναφέρω.—**κατοίκτισις** οἶκος.—**πιθανὸς πιστευτός**.—**πιθανὸς δοκεῖ** (προσωπ. σύντ. ἀντὶ ἀπροσ.)=**φαίνεται πιστευτόν**.—**ὡς ἂν πράξας καὶ εἰπὼν** ὅτι ἠδύνατο νὰ πράξῃ καὶ νὰ εἴπῃ.—**καὶ ἐπὶ τῷδε** καὶ διὰ τοῦτο ἀκόμη (διατὶ ἐπαινεῖ τὸν Ἀλέξανδρον καὶ διὰ τοῦτο;).

(Πῶς χαρακτηρίζεται ἡ διαταγὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐναντι τῆς οἰκογενείας τοῦ Δαρείου; Τί θὰ ἔκαμνεν ὁ Δαρεῖος, ἐὰν ἦτο εἰς τὴν θέσιν τοῦ Ἀλεξάνδρου;)

Κεφάλαιον 14.

1 - 3. ἐν **Μαράθῳ**, μεγάλη καὶ πλουσία πόλις τῆς Φοινίκης (βλ. γεωγρ. χάρτην). **ἀπὸ γλώσσης** προφορικῶς.—**πρὸς Ἀρταξέρξην**, τὸν ἐπονομαζόμενον Ὠχον, βασιλέα τῶν Περσῶν ἀπὸ τοῦ 362—339 π.Χ., τὸν ὁποῖον δολοφονηθέντα ὑπὸ τινος Αἰγυπτίου αὐλικοῦ Βαγῶου διεδέχθη ὁ νεαρὸς υἱὸς του Ἄρσης· καὶ τοῦτον ὅμως ὑπὸ τοῦ Βαγῶου δολοφονηθέντα διεδέχθη ὁ Δαρεῖος (ὁ ἐπονομαζόμενος Κομμαδιανός).—**Φίλιππος ἀδικίας**. . . ἤρξε, διότι τὸ 336 π.Χ. ἀπέστειλε τὸν Ἄτταλον καὶ τὸν Παρμενίωνα εἰς τὴν Ἀσίαν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν ἐν αὐτῇ ἐλληνικῶν πόλεων ἀπὸ τοὺς Πέρσας.—**οὐδὲν ἄχαρι** κανὲν δυσάρεστον.—**ἐξ οὗ δέ** (ἐνν. χρόνου) ἀφ' ὅτου δέ.—**βεβαίως** διαπίστωσις.—**ἀμύνω** ἀποκρούω (τὴν ἐπίθεσιν).—**ἀνασώζω** διασώζω.—**θεῶν τῶ**=**θεῶν τινι** εἰς κάποιον ἐκ τῶν θεῶν.—**ὑπὲρ τούτων** περὶ τούτων.—**τὰ πιστὰ αἰ** ἐπίσημοι (ἐνορκοί) διαβεβαιώσεις.—**ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου** ἐξ ὀνόματος τοῦ Ἀλεξάνδρου.

4 - 6. **ἀντιγράφω** ἀπαντῶ ἐγγράφως (δι' ἐπιστολῆς).—**οὐδὲν προηδικημένοι** χωρὶς προηγουμένως νὰ ἔχουν ἀδικηθῆ.—**ὑπαρξάντων**, ἐνν. τῆς ἔχθρας· **ὑπάρχω** κάμνω ἀρχήν.—**Περινθίους**, οὗτοι ἦσαν κάτοικοι τῆς Περίνθου, πόλεως τῆς Θράκης εἰς Προποντίδα· τὴν πόλιν ταύτην πολιορκηθεῖσαν τὸ 341 π.Χ. ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ἐβοήθησαν οἱ Πέρσαι.—**Ὠχος**, ὁ Ἀρταξέρξης· βλ. § 2.—**ὁμεις συνετά-**

Ξατε σεῖς ὄργανώσατε τὴν δολοφονίαν τοῦ Φιλίππου (γενομένην τὸ 336 π.Χ. ἐν Αἰγαῖς ὑπὸ τινος τῶν σωματοφυλάκων του ὀνόματι Παυσανίου) ὁ Ἀλέξανδρος θεωρεῖ ὡς ὄργανοθεῖσαν ὑπὸ τῶν Περσῶν).—**κομπάζω** διακηρύττω καυχώμενος.—**Βαγώας** ὁ Αἰγύπτιος αὐλικός, ὁ ὁποῖος ἐδολοφόνησε τὸν Ἀρταξέρξην τὸν Ὡχον, ἔπειτα δὲ τὸν Ἀρσην καὶ ἀνεβίβασεν εἰς τὸν θρόνον τὸν φίλον του Δαρεῖον (βλ. § 2).—**οὐκ ἐπιτήδεια** ἐχθρικά.

7-9. τῶν θεῶν μοι δόντων κατὰ θεῖαν παραχώρησιν.—**ἦκε**, προστ. τοῦ **ἦκω**.—**ἄχαρι**, βλ. § 2.—**τὰ πιστά**, βλ. § 3.—**ἐξ ἴσου** ὡς ἴσος πρὸς ἴσον.—**ἐπιστέλλω** στέλλω ἐπιστολήν, γράφω.—**εἶ του** (=τινος) **δέη** ἐὰν χρειάζεται τιποτε.—**οὐ** ὅπου.

Κεφάλαιον 25.

1. **ξυνέχομαι** ἐν τινι ἀπασχολοῦμαι εἰς κάτι.—**ἀπαγγέλλω** ἀνακοινῶ.—**τάλαντον**, ὄχι νόμισμα, ἀλλὰ ποσὸν χρημάτων ἴσον πρὸς 6000 ἀττικάς δραχμάς.—**ἄγομαι γυναῖκα** νυμφεύομαι.

2. **ξύλλογος** συνέλευσις.—**ὅτι αὐτὸς ἂν κτλ.**, ἡ σειρά: **ὅτι αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος ὦν ἠγάπησεν ἂν μηκέτι τὸ πρόσω κινδυνεύειν καταλύσας τὸν πόλεμον ἐπὶ τούτοις.**—**ἐπὶ τούτοις** μὲ τοὺς ὄρους τούτοις.—**ἀγαπῶ** μένω εὐχαριστημένος.—**καταλύω** τελειῶνω.—**τὸ πρόσω** περαιτέρω, εἰς τὸ ἐξῆς.

3. **εὐρέσθαι** λαβεῖν.—**τι . . φιλόανθρωπον** κάποιαν ἀπόδειξιν τῆς φιλάνθρωπίας του (τῆς καλωσύνης του).—**ξύμβασις** συμφωνία.—**ἀπογιγνώσκω τι** ἀπελπίζομενος ἀφήνω κάτι, ἐγκαταλείπω.

(Πῶς ἐκ τῶν ἀνωτέρω χαρακτηρίζονται ὁ Δαρεῖος, ὁ Παρμενίων καὶ ὁ Ἀλέξανδρος;)

BIBAIION TRITON

Κεφάλαιον 1.

1 - 2. στέλλομαι ἐπί τινα πορεύομαι ἐναντίον κάποιου.—**ἴνα-περ** ἐκεῖ ἀκριβῶς ὅπου.—**τὸ πρῶτον ὠρμήθη** (ἐνν. **στέλλεσθαι**) ἀρχικῶς διενόηθη νὰ πορευθῆ.—**Γάζα**, πόλις τῆς Παλαιστίνης ὄχυρά, τὴν ὁποίαν ὁ Ἀλέξανδρος εἶχε κυριεύσει διὰ πολιορκίας.—**ἐς Πηλούσιον**, αὕτη ἦτο ὄχυρά πόλις εἰς τὸ Β.Δ. ἄκρον τοῦ Νείλου· λόγῳ τῆς θέσεώς της ἡ πόλις ἐθεωρεῖτο ἡ κλεις τῆς Αἰγύπτου.—**ὁ ναυτικός στόλος** (ἐλληνικός καὶ συμμαχικός) ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Ἡφαιστίανος ὀρμηθεὶς ἐκ Φοινίκης ἔπλεε κατευθυνόμενος ὁλόκληρος πρὸς τὴν Αἴγυπτον.—**ὀρμέω - ὠ** ἀγκυροβολῶ.—**πεπυσμένος**, τοῦ **πυνθάνομαι** (μὲ κτηγμ. **μτχ.** ἢ μὲ εἰδ. **πρότ.**) πληροφοροῦμαι.—**ἐχόμενα** ἐκ τοῦ **πεπυσμένος**. — **δυνάμεως** στρατοῦ.

3 - 4. φυλακὴ φρουρά.—**ἀναπλέω κατὰ τὸν ποταμὸν** πλέω ἀντιθέτως πρὸς τὸ βεῦμα τοῦ ποταμοῦ (δηλ. ἀπὸ τὰς ἐμβολὰς πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ Νείλου).—**ἔστ' ἐπὶ Μέμφιν** μέχρι τῆς Μέρφιδος· ἡ πόλις αὕτη ἦτο παλαιὰ πρωτεύουσα τῆς Αἰγύπτου πλησίον τῆς Δ. ὄχτης τοῦ Νείλου, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ πρώτου Φαραῶ Μηνός.—**Ἡλιούπολις** ἀρχαία πόλις τῆς Κάτω Αἰγύπτου μεταξὺ τοῦ Νείλου καὶ τῶν Ἀραβικῶν ὀρέων· ἦτο πόλις ἰσρατικὴ ἔχουσα περίφημον ναὸν τοῦ θεοῦ Ἰα (Ἡλίου).—**ἐνδιδόντων τῶν ἐνοικούντων** δι' ἐκουσίας παραδόσεως τῶν κατοίκων.—**τῷ Ἄπιδι**, ὁ Ἄπις ἦτο ἱερὸς ταῦρος λατρευόμενος ὡς θεὸς εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ ἰδιαίτερος εἰς τὴν Μέμφιν, ὅπου ὑπῆρχε ναὸς αὐτοῦ (Ἄπείσιον)· εἰκονίζετο φέρων μεταξὺ τῶν κεράτων του ἡλιακὸν δίσκον.—**οἱ ἀμφὶ ταῦτα** οἱ ἀσχολούμενοι εἰς αὐτὰ (δηλ. εἰς τὰ διάφορα εἶδη τοῦ γυμνικοῦ καὶ μουσικοῦ ἀγῶνος).—**δοκιμῶτατοι** ἰκανώτατοι.—**καταπλέω κατὰ τὸν ποταμὸν** πλέω κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ βεῦματος τοῦ ποταμοῦ (ἐκ τῶν πηγῶν πρὸς τὰς ἐκβολὰς).

5. ἐς Κάνωβον οὗτος ἦτο ἀρχαία πόλις τῆς Αἰγύπτου ἐπὶ τοῦ δυτικωτάτου στομίου τοῦ Νείλου, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπῆρχε περίφημον Ἀσκληπιεῖον ἀφιερωμένον εἰς τὸν θεὸν Σάραπιν (βλ. γεωγρ. χάρτην).—**Μαρία** λίμνη ἢ **Μαρεῶτις** εἰς τὴν κάτω Αἴγυπτον παρὰ τὴν Ἀλε-

ξένδρειαν.—**τὰ σημεῖα τῆ πόλει** ἔθηκε διέγραψε τὸ σχέδιον τῆς πόλεως (τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου ἀνέλαβεν ὁ περίφημος ἀρχιτέκτων Δεινοκράτης).—**ἵνα ὅπου.**—**δείμασθαι**, τοῦ (σπανίου κατ' ἐνεστ.) **δέμω** κτίζω (οἶκο-δόμος.—**ὄσα πόσα.**—**ῶντινων** τίνων.—**ἴσις**, μεγάλη θεὰ Αἴγυπτία ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὴν Δήμητρα τῶν Ἑλλήνων.—**καὶ τὸ τεῖχος ἦ περιβεβλήσθαι** (ἐνν. ἔδει) καὶ τοῦ ἔπρεπε νὰ κτισθῇ τὸ περὶ τὴν πόλιν τεῖχος.

(Διατὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐξέλεξε τὴν θέσιν ταύτην, ἵνα κτίσῃ τὴν Ἀλεξάνδρειαν;)

Κεφάλαιον 7.

1 - 2. **μηνὸς Ἑκατομβαιῶνος.** ὁ Ἑκατομβαιῶν εἶναι ὁ πρῶτος μὴν τοῦ ἀττικοῦ ἔτους (16 Ἰουλίου — 13 Αὐγούστου)· κατὰ τοῦτον ἐτελοῦντο ἑορταὶ καὶ ἐθυσιάζοντο ἑκατόμβαι, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομά του.— **ἐπ' ἄρχοντος Ἀριστοφάνους**, ἦτοι ἐν ἔτει 331 π.Χ. (πρβλ. Βιβλ. Α', κεφ. 1, § 1).—**καὶ καταλαμβάνει**. . . **τὸν πόρον** καὶ εὐρίσκει τὸν ποταμὸν ἐξευγμένον μὲ δύο γεφύρας ἐκ πλοίων.—**καὶ γὰρ** καὶ πράγματι.—**φυλακὴ φρουρά.**—**ἐπετέτραπτο** εἶχεν ἀνατεθῆ.—**τέως** ἕως τότε.—**δειμαίνω** φοβοῦμαι.—**ἵνα ἀνεπαύετο** ἐκεῖ ὅπου (ἢ γεφυροῦ) ἐτελείωνε.—**προσάγω** πλησιάζω.

3 - 5. **ἐνθεν=ἐντεῦθεν τῆς Μεσοποταμίας**, μεταξὺ Εὐφράτου καὶ Τίγρητος· ἐκτείνεται πρὸς Ν. μέχρι τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ πρὸς Β. μέχρι τῶν Ἀρμενικῶν ὀρέων (βλ. γεωγρ. χάρτην).—**Βαβυλών**, ἡ πρωτεύουσα τῆς Βαβυλωνίας.—**τὴν ἑτέραν (ὁδὸν) ἰόντι**. . . **τῶ στρατῶ** εἰς τὸν στρατόν, ἐὰν ἐπορεύετο τὴν ἄλλην ὁδόν· ἐννοεῖ τὴν μεγάλην βορείαν ὁδόν, ἢ ὅποια ἔχει τὸν ποταμὸν ἐξ ἀριστερῶν (βλ. γεωγρ. χάρτην).—**εὐπορώτερα** εὐκολώτερα.—**τὰ ξύμπαντα** ὅλα τὰ ἀναγκαιοῦντα διὰ τὴν συντήρησίν του.—**χιλὸς** χόρτον.—**ἄλόντες** συλληφθέντες αἰχμάλωτοι (τοῦ ἀλίσκομαι. ἐπὶ πόλεων=κυριεύομαι· ἐπὶ προσώπων=αἰχμαλωτίζομαι).—**ἀποσκεδάννυμαι** διασκορπίζομαι.—**ἐπὶ τοῦ Τίγρητος**, οὗτος πηγάζει ἐκ τοῦ Ταύρου, μετὰ ροῦν δὲ 1870 χλμ. συνεννοῦται μετὰ τοῦ Εὐφράτου καὶ ἐμβάλλει εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον.—**ἐγνωκῶς** ἀποφασισμένος.—**εἴργω** ἐμποδίζω.—**ἀπολελοῖπει**—**ἀπελελοῖπει**.—**δι' ὀξύτητα τοῦ ροῦ** ἕνεκα τοῦ ὀρμητικοῦ ρεύματος.—**οὐδενὸς δ' εἴργοντος** ἄλλ' ἄνευ ἐμποδίων.

6 - 7. τῆς σελήνης τὸ πολὺ ἐκλιπὲς ἐγένετο συνέβη σχεδὸν ὀλικὴ ἐκλειψις τῆς σελήνης (κατὰ τὴν νύκτα τῆς 20 πρὸς τὴν 21 Σεπτ. 331 π.Χ.).—**ὅταν (=ὠντινων) τὸ ἔργον τοῦτο λόγος εἶναι κατέχει** ἐκ τῶν ὁποίων, καθὼς λέγεται, προέρχεται τὸ φαινόμενον τοῦτο· (ὀρθῶς οἱ ἀρχαῖοι ἀπέδιδον τὸ φαινόμενον τοῦτο εἰς τὴν κίνησιν τῆς σελήνης, τοῦ ἡλίου καὶ τῆς γῆς· ἀλλ' ὁ Ἄρριανὸς παρουσιάζει τὸ πρᾶγμα ὡς κάτι λεγόμενον καὶ ὄχι ὡς ὅπως βέβαιον.)—**Ἀρίστανδρος**, μάντις ἐκ Τελμισσοῦ τῆς Λυκίας, παρακολουθῶν τὸν Ἀλέξανδρον εἰς τὴν ἐκστρατεῖαν του.—**πρὸς Μακεδόνων καὶ Ἀλεξάνδρου** πρὸς ὄφελος τῶν Μακεδόνων καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου.—**ἐκ τῶν ἱερῶν** (οὐδ.) ἐκ τῶν θυσιαῶν.—**ἄρας** (τοῦ ρ. αἴρω), ἔνν. τὸν στρατὸν ἐκκινήσας.—**τὰ Γορδυνῶν ὄρη**, τὰ παρὰ Ξενοφῶντι Καρδοῦχεια ὄρη, παρὰ τὴν Ἀρμενίαν (βλ. γεωγρ. χάρτην).—**εἰκάζω** ὑπολογίζω.

Κεφάλαιον 13.

1 - 2. ὁμοῦ ἐγίνετο ἐπλησίαζον.—**τὸ στρατόπεδον ὁ στρατός.**—**ὤφθη**, παθ. ἀβρ. τοῦ ὀρώμαι.—**οἱ μηλοφόροι**, σωματοφύλακες τοῦ βασιλέως, οἱ ὅποιοι εἰς τὸ κάτω ἄκρον τῶν δοράτων ἀντὶ τῆς σιδηρᾶς αἰχμῆς (σαυρωτῆρος) εἶχον χρυσαῖ ἢ ἀργυρᾶ μῆλα (δηλ. κομβία).—**Ἰνδοί**, οἱ κάτοικοι τῆς Ἰνδικῆς, χώρας τῆς Ἀσίας, πέραν τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ.—**Ἀλβανοί**, λαὸς οἰκῶν παρὰ τὴν Δ. παραλίαν τῆς Κασπίας θαλάσσης, εἰς τὰ Α. τοῦ Καυκάσου.—**Κᾶρες**, οἱ κάτοικοι τῆς Καρίας, ἡ ὁποία ἐκτείνεται κατὰ τὴν ΝΔ ἄκρον τῆς Μ. Ἀσίας.—**οἱ ἀνάσπαστοι**, οὕτως ἐκαλοῦντο οἱ ὑποτεταγμένοι λαοί, οἱ ὅποιοι μετεφέροντο ὑπὸ τῶν νικητῶν ἐκ τῆς πατρίδος των εἰς ἄλλας χώρας.—**Μάρδοι**, λαὸς νομαδικὸς παρὰ τὴν Κασπίαν θάλασσαν· οὗτοι ἐφημίζοντο ὡς δεινοὶ τοξόται.—**κατ' αὐτὸν Ἀλέξανδρον ἀπέναντι αὐτοῦ** τοῦ Ἀλεξάνδρου.—**ἤγε δὲ ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν τὸ αὐτοῦ Ἀλέξ.** **μᾶλλον** ὁ Ἀλέξανδρος διέταξε τὴν δεξιὰν αὐτοῦ πτέρυγα νὰ προχωρῆ (λοξῶς) πρὸς τὰ δεξιὰ μᾶλλον (διὰ τὴν φθάσῃ εἰς ἀνώμαλον ἔδαφος, ὅπου δὲν θὰ ἦδύνατο ὁ στρατὸς τοῦ Δαρείου νὰ χρησιμοποιήσῃ δρεπανηφόρα ἄρματα).—**ἀντιπαρήγον** ἐπεχείρουν ἀντίθετον κίνησιν (δηλ. πρὸς τ' ἀριστερά).—**ὑπερφαλαγγοῦντες**, ἔνν. τὸν ἐχθρόν.—**ἐπὶ τῷ σφῶν εὐωνύμῳ** ἐν τῇ ἀριστερᾷ αὐτῶν πτέρυγι.—**Σκυθία**, ἀρχαῖος βαρβαρικὸς λαὸς οἰκῶν τὴν Σκυθίαν, χώραν ταυτιζομένην σχεδὸν πρὸς τὴν σημερινὴν Ῥωσίαν, καὶ ἀνήκων εἰς τὴν Ἰρανικὴν

φυλήν· οὔτοι ἔζων κατὰ τὸ πλεῖστον νομαδικὸν βίον.—**παριππεύω** ἐφορμῶ μετὰ καλπασμοῦ.—**ἄπτομαι** πλησιάζω.—**ἄγομαι ἐπὶ δόρυ** κινουῦμαι πρὸς τὰ δεξιὰ (ἀντίθ. **ἄγω ἐπὶ ἀσπίδα** κινουῦμαι πρὸς τὰ ἀριστερά).—**ἐξαλλάσσω** ἀντιπαρέρχομαι, προσπερνῶ.—**πρὸς τῶν Περσῶν** ὑπὸ τῶν Περσῶν.—**ᾠδοποιημένος** ἐξωπλισμένος· (διότι οἱ Πέρσαι πρὸ τῆς μάχης εἶχον ἐξομαλίσει τὸν χῶρον, ἵνα καταστῆ κατάλληλος διὰ τὴν κίνησιν τοῦ ἵππικοῦ).—**ἀχρεῖος** ἄχρηστος.—**περιππεύω** τρέχων μετὰ καλπασμοῦ, προσβάλλω.—**ἦ Ἀλέξανδρος** ἦγεν ὅπου δῶκει ὁ Ἀλέξανδρος.—**τοῦ μηκέτι** προσωτέρω αὐτοῦς **ἐξάγειν τὸ κέρας** ἵνα μὴ δύνανται πλέον αὐτοὶ (οἱ ἐν τῷ δεξιῷ) νὰ ἐξάγουν τὸ κέρας περαιτέρω· δηλ. διὰ νὰ ἐμποδίσουν τὴν περαιτέρω προέλασιν τοῦ δεξιοῦ κέρατος τῶν πολεμίων.

3 - 4. ἐμβάλλειν κελεύει κτλ., ἡ σειρά: κελεύει τοὺς μισθοφοροὺς ἱπέας, ὧν Μενίδας ἠγεῖτο, ἐμβάλλειν ἐς αὐτοὺς (δηλ. τοὺς προτεταγμένους τοῦ εὐωνύμου).—**ἐμβάλλω** ἐφορμῶ.—**Βάκτριον**, κάτοικοι τῆς Βακτριανῆς ἢ Βακτρίας ἐν τῇ Κεντρικῇ Ἀσίᾳ Δ. τοῦ Καυκάσου (βλ. γεωγρ. χάρτην).—**Παῖονες**, οἱ κάτοικοι τῆς Παιονίας, (χώρας τῆς Β. Μακεδονίας μεταξύ Ἀξιοῦ καὶ Στρυμόνος).—**ἐγκλίνω** ἀρχίζω νὰ ὑποχωρῶ.—**ἀναστρέφω** ἐπαναφέρω.—**τὴν ἵππομαχίαν** **ξυστῆναι ἐποίησαν** ἐνήργησαν νὰ συγκροτηθῆ ἡ ἵππομαχία (τοὺς ἠνάγκασαν νὰ συνάψουν ἵππομαχίαν).—**βιάζομαι** πιέζομαι.—**καὶ ὅτι καὶ** διότι.—**ἀκριβέστερον** ἀσφαλέστερον.—**ἐς ἀλικὴν πεφραγμένοι** ἦσαν ἦσαν ἐξωπλισμένοι πρὸς ἄμυναν (δηλ. ἔφερον θώρακα)· τὸ **πεφραγμένοι** τοῦ ῥ. **φράσσομαι**.—**καὶ ὡς καὶ** οὕτως, παρ' ὅλα ταῦτα (δημ. ἂν καὶ ἔπιπτον περισσότεροι).—**βία** ὀρητικῶς.

5 - 6. ἐφῆκαν, τοῦ ἐφῆμι ἐξαπολύω.—**ταῦτη** ὡς πρὸς τοῦτο.—**ψεύδομαι** ἀπατώμαι.—**τὰ μὲν. . . τὰ δὲ** ἄλλα μὲν. . . ἄλλα δὲ (ἐνν. ἄρματα).—**προσφέρομαι** ἐπέρχομαι.—**κατηκόντισαν**, δηλ. τοὺς ἵππους τῶν δρεπαν. ἀρμάτων.—**Ἀγριᾶνες**, βλ. Βιβλ. Α', κεφ. 14, § 1.—**τῶν ῥυτῆρων ἀντιλαμβανόμενοι** πιάνοντες ἀπὸ τοὺς χαλινούς τῶν ἵππων.—**κατασπῶ** σύρω πρὸς τὰ κάτω.—**ἔστι δὲ ἃ τινὰ δέ.**—**διεκπίπτω** διέρχομαι.—**διέσχον**, ἐνν. οἱ Μακεδόνες· **διέχω** διαχωρίζομαι.—**ἵνα** ὅπου.—**ταῦτη** ἐνεκα τούτου.—**αὐτά τε** **σῶα** δηλ. τὰ ἄρματα.—**οἷς ἐπηλάθη** (τοῦ ἐπελαύνομαι) ἀβλαβῶς καὶ χωρὶς νὰ

βλάψουν τούτους, κατὰ τῶν ὁποίων ταῦτα ἐπῆλθον.—**τούτων**, δηλ. τῶν ἀρμάτων.—**κρατῶ τινος** γίνομαι κύριός τινος, κυριεύω κάτι.

Κεφάλαιον 14.

1 - 3. ἐμβάλλω ἐφορῶ.—**τοῖς περιππεύουσι τὸ κέρας σφῶν τὸ δεξιόν**, βλ. κεφ. 13, § 2.—**τέως ἐπὶ τινα χρόνον**.—ἐπὶ κέρως εἰς μακρὰν σειρὰν (βλ. Βιβλ. Α', κεφ. 13, § 4).—**τῶν δ' ἐκβοθησάντων** κτλ., ἢ σειρά: **τῶν δὲ ἰππέων (τοῦ Δαρείου) τῶν ἐκβοθησάντων τοῖς κυκλούμενοις τὸ κέρας τὸ δεξιόν (τοῦ Ἀλεξ.) παραρρηξάντων** τι τῆς πρώτης φάλαγγος τῶν βαρβάρων ὅτι δὲ οἱ ἰππεῖς τοῦ Δαρείου οἱ σπεύσαντες εἰς βοήθειαν τῶν προσπαθούτων νὰ περικυκλώσουν τὸ δεξιὸν κέρας τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐσχημάτισαν χάσμα εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῶν βαρβάρων (διότι οἱ ἀποσταλέντες πρὸς βοήθειαν ἰππεῖς τοῦ Δαρείου ἄφησαν κενὴν τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν εἶχον εἰς τὸ ἀριστερὸν κέρας τῆς περσικῆς παρατάξεως).—**ἐπιστρέψας κατὰ τὸ διέχον** στραφεὶς πρὸς τὸ σχηματισθὲν χάσμα.—**ὥσπερ ἔμβολον ποιήσας** σχηματίσας σφηνοειδῆ (τριγωνικὴν) παράταξιν (πρβλ. Βιβλ. Α', κεφ. 15, § 7).—**ἐν χερσὶν ἢ μάχῃ ἐγένετο** ἔγινεν ἢ συμπλοκῇ, ἤρχισεν ἢ ἐκ τοῦ συστάδην μάχῃ.—**εὐρώστως** γενναίως.—**ἔγκειμαι** ἐπιτίθεμαι.—**ὠθισμοῖς χρώμενοι** = **ὠθοῦντες** (πρὸς διάσπασιν τῶν ἐχθρικῶν τάξεων).—**ταῖς σαρίσαις πεφρικυῖα** ἔχουσα τὰς λόγχας ἀνωρθωμένας (καὶ προκαλοῦσα φρίκην).—**φοβερός** πλήρης φόβου.—**ἐπιστρέψας** στραφεὶς.—**ἐφοβήθησαν** περίφηβοι ἐτράπησαν εἰς φυγὴν.—**καὶ οἱ περιππεύοντες τῶν Περσῶν τὸ κέρας** καὶ ἐκεῖνοι ἐκ τῶν Περσῶν, οἱ ὁποῖοι περιίπευον τὸ (δεξιόν) κέρας (τοῦ Ἀλεξ.).

(Ἡ φυγὴ τοῦ Δαρείου ἐπαναλαμβάνεται ὅπως καὶ ἐν Ἰσοῶ· πρβλ. Βιβλ. Β', κεφ. 11, § 4: «**Δαρεῖος... ξὺν τοῖς πρώτοις ἔφευγε**». Ἐπομένως ἢ περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Δαρείου κρίσις ἐνισχύεται. Δηλαδῆ;).

4 - 6. **ταύτη** ἐδῶ (δηλ. ποῦ;).—**οἱ δ' ἀμφὶ Σιμμίαν**, ἢ τάξις τοῦ Σιμμίου ἦτο ἡ προτελευταία τῆς ὅλης μακεδονικῆς φάλαγγος.—**ἐφίστησι** σταματῶ.—**αὐτοῦ** εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν, ὅπου εὐρίσκοντο.—**πονοῦμαι** στενοχωροῦμαι.—**ταύτη** ἐνταῦθα.—**παραρρήγνυμαι** ὑφίσταμαι ῥῆγμα.—**κατὰ τὸ διέχον** εἰς τὸ σχηματισθὲν χάσμα.

διεκπαίω ἐπιπίπτω.—ὡς ἐπὶ τὰ σκευοφόρα ἐναντίον τῶν μεταγωγικῶν.—τὸ ἔργον ἢ μάχη.—καρτερός πεισματόδης.—πρόσκειμαι ἐπιτίθεμαι.—διακόπτω διασπῶ.—οἱ ἐπιτεταγμένοι τῇ πρώτῃ φάλαγγι οἱ τεταγμένοι ὕψισθεν τῆς πρώτης γραμμῆς.—ὀξέως... μεταβαλόντες... τὴν τάξιν ταχέως στραφέντες πρὸς τὰ ὀπίσω.—ἥπερ=ὥσπερ.—ξυνέχομαι ἀμφὶ τινι ἀσχολοῦμαι εἰς κάτι.—κατὰ κέρας ἐκ τῶν πλαγίων.

Κεφάλαιον 15.

1-2. ἀμφιβόλων γενομένων ἐπειδὴ εὐρέθησαν εἰς δυσχερῆ θέσιν καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη (ἀφ' ἑνὸς ἕνεκα τῆς διασπάσεως τοῦ κέντρου ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν καὶ Περσῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἕνεκα τῆς πιέσεως τοῦ ἀριστεροῦ τῶν ὑπὸ τοῦ δεξιοῦ τῶν Περσῶν).—τὰ πρῶτα κατ' ἀρχάς.—ἐν ἀγῶνι ξυνέχεται εὐρίσκεται εἰς δύσκολον θέσιν, πιέζεται.—τὸ κατὰ σφᾶς τὸ πλησίον των κέρας.—τοῦ διώκειν ἔτι ἀπετράπετο ἔπαυσε τὴν περαιτέρω καταδίωξιν.—τοῖς τε Παρθυαίοις κτλ., ἐπεξήγησις τοῦ: τοῖς φεύγουσιν... ἰππεῦσι.—ἔστιν οἷς = τισί.—τοῦ παντός ἔργου ἐξ ὅλης τῆς μάχης.—ἐς βάθος (ἐνν. τεταγμένοι) εἰς βαθεῖαν παράταξιν (ὥστε ἡ παράταξις νὰ ἔχη μεγαλύτερον βάθος ἢ πλάτος).—οἶα (= ἄτε), με ἀιτιολ. μτχ. δηλοῖ ὅτι ἡ αἰτιολογία εἶναι πραγματικὴ: οἶα... τεταγμένοι ἐπειδὴ ἦσαν τεταγμένοι.—ἰληδὸν κατὰ ἴλας.—ἀναστρέφω (ἀμτβ.) στρέφομαι.—ἔξελιγμός περιστροφὴ, περιστροφικὴ κίνησις.—ἥπερ ἵππομαχίας δίκη (ἐνν. ἔστί) ὅπως εἶναι συνήθεια τῆς ἵππομαχίας: ὅπως συνήθως συμβαίνει εἰς τὴν ἵππομαχίαν.—διεκπαίω ἐπιπίπτων διαπερῶ.—τὸ καθ' αὐτὸν πᾶν ὅ,τι εὐρίσκετο ἐνώπιόν του.—ἐπείγομαι σπεύδω.—οἶα (ἄτε) δὴ... ἀγωνιζομένους ἐπειδὴ φυσικὰ ἠγωνίζοντο.

3-4. ὅσοι διεξέπεσον ὅσοι διεσῆθησαν διελθόντες (διὰ τῶν τάξεων τοῦ Ἀλεξάνδρου).—προσμείγνυμι συμπλέκομαι.—ἔστε ἐν ὄσῳ,—φάος (ποιητ. ἀσυναίρ.) φῶς, ἡμέρα,—τὸ καθ' αὐτοὺς τοὺς ἀπέναντι αὐτῶν.—Λύκος, παραπόταμος τοῦ Τίγρητος, τὸν ὁποῖον ὁ Ξενοφῶν ὀνομάζει Ζαπάταν.

5. ἔστ' ἐπὶ μέσας νύκτας μέχρι τοῦ μεσονυκτίου.—καὶ τὴν

ἄλλην κατασκευὴν καὶ τὰ λοιπὰ (βασιλικὰ) σκευή.—τοὺς πάντας... σταδίου ἐξακοσίου εἰς διάστημα ἐν συνόλῳ ἐξακοσίων σταδίων· (τὸ στάδιον, πληθ. τὰ στάδια καὶ οἱ στάδιοι=μονὰς μήκους ἴσου πρὸς 184,87 γαλλ. μέτρα· τὸ στάδιον ὑποδιηγρεῖτο εἰς 6 πλῆθρα, ἕκαστον δὲ πλῆθρον εἶχεν 100 πόδας).—**μάλιστα** περίπου.—**ἐλινύω** ἀναπαύομαι.—**αὔθις... αὔθις** τονίζεται ἢ ἐπανάληψις τῶν γενομένων ἐν Ἰσοῦ (πρβλ. Βιβλ. Β'. κεφ. 11, § 6).

6. μάλιστα περίπου (τὸ μάλιστα ἐπὶ ἀριθμῶν ἔχει τὴν ἔννοιαν τοῦ κατὰ προσέγγισιν· βλ. καὶ § 5).—**ἐς ἑκατόν**, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀποθανόντων Μακεδόνων φαίνεται μικρὸς· ὁ ἱστορικὸς Διόδωρος ὁ Σικελιώτης (ζήσας κατὰ τὸ β' ἡμισυ τοῦ α' π.Χ. αἰῶνος) ἀναβιβάζει τὸν ἀριθμὸν τούτων εἰς 500.—**τῆς ἑταιρικῆς ἵππου** τοῦ ἵππικου τῶν ἑταίρων (βλ. εἰσαγ.).—**τριάκοντα μυριάδες**, καὶ ἐδῶ ὁ ἀριθμὸς δὲν φαίνεται ἀκριβής· ὁ Διόδωρος γράφει ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν πεσόντων Περσῶν ἀνῆρχετο εἰς 90.000.

7. ἐπ' ἄρχοντος Ἀθηναίους Ἀριστοφάνους, δηλ. ἐν ἔτει 331 π.Χ. (πρβλ. Βιβλ. Α', κεφ. 1, § 1).—**Πυανεσιῶν**, εἶναι ὁ τέταρτος ἀττικὸς μῆν (15 Ὀκτωβρίου - 15 Νοεμβρίου).—**ξυνέβη ἡ μαντεία** ἐξεπληρώθη ἢ προφητεία.—**ἐν ὅτῳ** (= ἐν ᾧ) = καθ' ὃν (μῆνα συνέβη ἢ ἔκλειψις τῆς σελήνης, πρβλ. κεφ. 7, § 6)

Κεφάλαιον 16.

1 - 2. ἐπὶ Μηδίας πρὸς τὴν χώραν τῆς Μηδίας (ἡ ὁποία κεῖται εἰς τὰ Ν.Δ. τῆς Κασπίας θαλάσσης).—**Βάκτριον**, βλ. κεφ. 13, § 3.—**συγγενεῖς βασιλέως** οὕτως ἐκαλοῦντο εἰς τὴν περσικὴν αὐτὴν οἱ ἐπιφανεῖς Πέρσαι (οἱ συγγινόμενοι τῷ βασιλεῖ).—**μηλοφόροι**, βλ. κεφ. 13, § 1.—**προσγίγνομαι τινι** συνενώνομαι με κάποιον.—**ταύτη ἔνεκα** τούτου.—**ἐδόκει**, ὁ Δαρεῖος.—**Σοῦσα**, ἡ περιώνυμος πρωτεύουσα τῆς Σουσιανῆς χώρας, κειμένης πρὸς Ν. τῆς Μηδίας.—**Βαβυλῶν**, ἡ ὀνομαστὴ πρωτεύουσα τῆς Βαβυλωνίας, πεδινῆς χώρας πρὸς Ν. τῆς Ἀσσυρίας (βλ. γεωγρ. χάρτην).—**οὐ χαλεπὴ** εὐκολοδιάβατος.—**ἡ δ' ἐπὶ Μηδίας**, ἐνν. ὁδός.—**οὐκ εὐπορος** δυσκολοδιάβατος.

3 - 5. ψεύδομαι ἀπατῶμαι.—**ξὺν ἱερεῦσι**, οἱ Βαβυλώνιοι ἱε-

ρεῖς, οἱ λεγόμενοι Μάγοι καὶ Χαλδαῖοι, ἦσαν σοφοί, ἰδίως ἀστρολόγοι.—**ἡ ἄκρα ἢ ἀκρόπολις.**—**καθαίρω** κατακρημνίζω, καταστρέφω—**τοῦ Βήλου τὸ ἱερόν**, τὸν ναὸν τοῦτον, καθὼς καὶ τὰ ἄλλα ἱερά τῶν Βαβυλωνίων, ὁ Ξέρξης εἶχε καταστρέψει μετὰ τὴν ἐξ Ἑλλάδος ἐπιστροφὴν του· εἶχεν ὕψος 192 μ. με' ἑπτὰ καθέτους σειρὰς πύργων καὶ ἐθεωρεῖτο ἐν ἐκ τῶν 7 θαυμάτων τοῦ κόσμου· ἦτο ἀφιερωμένος εἰς τὸν θεὸν Βῆλον, τὸν ὑψιστον θεὸν Ἡλιον, κύριον τοῦ οὐρανοῦ, τοῦ φωτὸς καὶ τῆς γῆς.—**Χαλδαίους**, οὕτω λέγονται εἰδικῶς οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν ἱερατικὴν τάξιν, οἱ Μάγοι, περὶ ὧν ἀνωτέρω (ἐνῶ ἀρχικῶς **Χαλδαῖοι** ἐλέγοντο ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Βαβυλωνίας προσερχόμενοι πιθανῶς ἐκ Κουρδιστάν καὶ ἐγκατασταθέντες εἰς τὴν χώραν ταύτην περὶ τὸν Η' π.Χ. αἰῶνα.).

6 - 8. στέλλομαι (= στέλλω ἑμαυτὸν) πορεύομαι.—**παρὰ Φιλοξένου ἐπιστολεὺς** κομιστὴς ἐπιστολῆς τοῦ Φιλοξένου.—**ἀργυρίου τάλαντα ἐς πεντακισμύρια**, 50.000 τάλαντα ἀργύρου, ἦτοι τριακόσια ἑκατομμύρια ἀρχαίων ἀττικῶν δραχμῶν.—**ὅσα Ξέρξης ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἄγων ἦλθεν** ὅσα ὁ Ξέρξης ἔφερεν ἐπανεληθῶν ἐξ Ἑλλάδος (τὸ 478 π.Χ.).—**εἰκόνες ἀνδριάντες.**—**Ἄρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων**, οἱ τυραννοκτόνοι (οἱ φονεύσαντες τὸν Ἴππαρχον τὸ 514 π.Χ.). Οὗτοι βραδύτερον ἐθεωρήθησαν ὡς συντελεσταὶ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τῆς τυραννίας τῶν Πεισιστρατιδῶν καὶ ἐτιμήθησαν ποικιλοτρόπως ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων διὰ τῆς ποιήσεως καὶ τῆς τέχνης.—**ὁ Κεραμεικὸς** ἐξετείνεται ἀπὸ τῶν προπόδων τῆς Ἀκροπόλεως μέχρι τῆς λεγομένης Ἀκαδημίας, ΝΑ τοῦ Κολωνοῦ, διεχωρίζετο δὲ ὑπὸ τῶν τειχῶν τῆς πόλεως εἰς τὸν ἕξω (τῶν τειχῶν) Κεραμεικόν, ὅπου τὸ ἀρχαῖον νεκροταφεῖον, καὶ εἰς τὸν ἔσω Κεραμεικόν· ἐδῶ πρόκειται περὶ τοῦ ἔσω Κεραμεικοῦ, ὁ ὁποῖος περιεῖχετο μεταξὺ Ἀκροπόλεως, Πνυκὸς καὶ Ἀρείου Πάγου καὶ ἦτο λαμπρῶς κεκοσμημένος διὰ στοῶν, ναῶν καὶ ἀνδριάντων.—**ἡ ἄνιμεν ἐς πόλιν** ἐκεῖ ὅπου ἀναβαίνομεν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν (: ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης εἰς τὴν Ἀκρόπολιν).—**καταντικρὺ μάλιστα τοῦ Μητρώου** σχεδὸν ἀπέναντι τοῦ Μητρώου· ἦτο δὲ τὸ Μητρώον ναὸς τῆς μητρὸς τῶν θεῶν Κυβέλης, κείμενος ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς πλησίον τοῦ βουλευτηρίου· ἐντὸς αὐτοῦ ἐφυλάσσοντο τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα τῆς πολιτείας (ψηφίσματα, συνθήκαι κτλ.).

BIBLION PEMPTON

Κεφάλαιον 18.

1. και ἐν τῷ αὐτῷ (ἐνν. χρόνῳ) και συγχρόνως.— Ὑδάσπησ, μέγας ἐν τῇ Ἰνδικῇ παραπόταμος τοῦ ποταμοῦ Ἰνδοῦ, σήμερον ὀνομαζόμενος Τζιλάμ.— οὐ μείονα τὸν φόνον... τῶν Ἰνδῶν ἐποίησαν δὲν ἐφόνευσαν ὀλιγωτέρους Ἰνδοῦς· ἐκαλοῦντο Ἰνδοὶ οἱ κάτοικοι τῆς Ἰνδικῆς, χώρας τῆς Ἀσίας πέραν τοῦ ποταμοῦ (βλ. γεωγρ. χάρτην).— ἀκμῆς (γεν. ἀκμῆτος) ἀκούραστος, ἀκμαῖος.— κεκμηκῶς (τοῦ κάμνω κουρασμένος· ἀκμῆτες ἀντὶ κεκμηκῶτων κλπ.=ἐπιπεσόντες πρὸς καταδίωξιν (τῶν Ἰνδῶν), αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἀκμαῖοι, εἰς ἀντικατάστασιν τῶν περὶ τὸν Ἀλέξανδρον καταπεπονημένων ἐκ τῆς μάχης.

2-3. ὀλίγον ἀποδέοντες σχεδόν.— ὁ νομάρχης ὁ διοικητής.— τῶν ταύτη Ἰνδῶν τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ Ἰνδῶν.— ἰπάρχαι οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ ἰπικιοῦ.— ἰποτοξόται ἐφιπποὶ τοξόται— ἄπτομαι, τοῦ ἔργου λαμβάνω μέρος εἰς τὴν μάχην.— τῆς δὲ ἐταιρικῆς ἵππου, βλ. εἰσαγ. σελ. 11.

4-8. μὴ ὅτι ὄχι μόνον.— λυπρὸς (ἐκ τοῦ λύπη) ἐλσεινός, ἄθλιος.— ἤπερ ὅπως.— ἐξάρχων τοῖς ἀμφ' αὐτὸν τῆς φυγῆς φεύγων πρῶτος ἐξ ὅλων τῶν ἰδικῶν του (πρβλ. Βιβλ. Β', κεφ. 11, § 4: « Δαρεῖος... ζὺν τοῖς πρῶτοις ἔφευγε ». Ἐπίσης Βιβλ. Γ', κεφ. 14, § 3: « πρῶτος αὐτὸς ἐπιστρέψας ἔφευγεν ». — ἔστε ἐν ὄσφ.— ὑπέμενέ τι τῶν Ἰνδῶν ἐν τῇ μάχῃ ζυνεστηκὸς παρέμενε σταθερὸν ἔστω και ἐν μέρος τῶν Ἰνδῶν κατὰ τὴν μάχην.— ἐν τῇ μάχῃ ἀνεστρέφετο ἐξηκολούθει νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὴν μάχην.— ἀπὸ γὰρ τοῦ ἄλλου σώματος ἦρκει αὐτῷ τὰ βέλη ὁ θώραξ διότι ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ σώματος αὐτοῦ ἀπέκρουε τὰ βέλη ὁ θώραξ (ὁ θώραξ ὑπερῆσπιζεν ἀπὸ τὰ βέλη τὸ ὑπόλοιπον μέρος τοῦ σώματός του, τὸ ὁποῖον και ἐκάλυπτεν, ἐνῶ ὁ δεξιὸς ὤμος του ἦτο γυμνός και ἀκάλυπτος).— περιττός ὢν κατὰ τε τὴν ἰσχὺν και κατὰ τὴν ἀρμονίαν ὁ ὁποῖος ἦτο ὑπερβαλλόντως ἰσχυρὸς και καλῶς συναρμολογημένος.— καταμαθεῖν θεωμένοις ἦν ἦτο δυνατὸν νὰ τὸ ἀντιληφθοῦν ὅσοι

παρεστήρουν αὐτὸν (τὸν θώρακα).— ἐπιστρέψας τὸν ἐλέφαντα στρέψας ὀπίσω τὸ ἐλέφαντα.—προσιπτεύσας... τῷ ἐλέφαντι ἀφοῦ ἐπλησίασε τὸν ἐλέφαντα.—ἐπιστῆσαι ἡξίου τὸ θηρίον ἐζήτησεν (ἀπὸ τὸν Πῶρον) νὰ σταματήσῃ τὸ θηρίον (ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπέβαινε).—οὐ γὰρ εἶναι (= ἐξεῖναι) οἱ ἔτι φεύγειν διότι ἔλεγεν ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται εἰς αὐτὸν νὰ συνεχίσῃ περαιτέρω τὴν φυγὴν.—καὶ ἀκοῦσαι, ἐκ τοῦ ἡξίου.—ἀνάγομαι ἐτοιμάζομαι.—κατέκανε, ἀορ. β' τοῦ κατακαίνω (= κατακτείνω) φονεύω· καὶ ἂν κατέκανε τυχόν καὶ ἴσως θά τὸν ἐφεόνευεν.—ὑποφθάνω προφθάνω.—ἀπελαύνω ἀπομακρύνω.—πρόσω μακράν.—ἐπὶ τῷδε ἕνεκα τούτου.—χαλεπὸς γίγνομαι τινι ὀργίζομαι ἐναντίον κάποιου.—ἐν μέρει ἰδιαιτέρως.—καὶ (ὡς) ἐκ τοῦ δίψους ἅμα ἐκρατεῖτο καὶ ἐπειδὴ συγχρόνως κατείχετο ὑπὸ τῆς δίψης.—ἐρίστημί τινα σταματῶ κάποιον.—ἀναψύχω δροσίζομαι, ἀναζωογονοῦμαι.

Κεφάλαιον 19.

1 - 3. ἄγομαι ὀδηγοῦμαι.—προσάγω (ἀμετβ.) πλησιάζω.—καὶ τὸ κάλλος τοῦ Πῶρου καὶ τὴν ὠραίαν ἐμφάνισιν τοῦ Πῶρου.—ὑπὲρ πέντε πήχεις μάλιστα ξυμβαῖνον τὸ ὁποῖον ἦτο μεγαλύτερον τῶν 5 πήχεων περίπου· ὁ πήχυς ὑπολογίζεται ἔχων μῆκος 0,46μ. (πάντως ἐδῶ πρόκειται περὶ προχείρου κατὰ προσέγγισιν ὑπολογισμοῦ).—ἀλλὰ (προσῆλθεν) ὡσπερ ἂν ἀνὴρ ἀγαθὸς ἀνδρὶ ἀγαθῷ προσέλθοι ἀλλὰ (προσῆλθεν ἐνώπιον τοῦ Ἀλεξάνδρου) ὅπως θὰ προσήρχετο ἀνὴρ γενναῖος πρὸς ἄλλον γενναῖον ἄνδρα.—προσειπῶν, τοῦ προσαγορεύω.—λόγος, ἔνν. ἐστὶ λέγεται.—χρῆσαι, προστ. ἀορ. τοῦ χρῶμαι.—ἡσθεῖς, τοῦ ἡδομαι εὐχαριστοῦμαι.—ἐμοῦ ἕνεκα ἐξ ἰδικῆς μου θελήσεως.—ὅ,τι σοὶ φίλον (ἔνν. ἐστὶν) ἀξίου ζήτησῶ, ὅ,τι ἀγαπᾷς.—ἐνεῖναι τοῦ ἐνειμι ἐνυπάρχω—ἐν τούτῳ, δηλ. ἐν τῷ βασιλικῶς αὐτῷ χρῆσθαι.—αὐτός τε, δηλ. ὁ Ἀλέξανδρος.—βασιλικῶς κεκρημένος ἦν μετεχειρίσθη κατὰ βασιλικὸν τρόπον.—καὶ ἐκεῖνῳ... πιστῷ ἐχρήσατο καὶ εἶχεν ἐκεῖνον (δηλ. τὸν Πῶρον) πιστὸν φίλον του.—ἐς ἅπαντα (ἔνν. χρόνον) διὰ παντός.

(Χαρακτηρίσατε τὸν Πῶρον. Συγκρίνατε τοῦτον μὲ τὸν Δαρεῖον. Πῶς φέρεται ὁ Ἀλέξανδρος ἀπέναντι τοῦ Πῶρου; Ποῖα συναισθήματα τὸν κατέχουν; Πῶς τὰ ἐκδηλώνει; Προσέξατε τὴν ψυχικὴν συγγένειαν Ἀλεξάνδρου καὶ Πῶρου).

BIBLION EKTON

Κεφάλαιον 23.

1 - 2. διὰ τῆς Γαδρωσῶν χώρας· οἱ Γαδρωσοὶ κατέκουν τὴν Γαδρωσίαν ἢ Γεδρωσίαν, χώραν τοῦ ἀρχαίου περσικοῦ κράτους, ὅπου τὸ σημερινὸν Βελουχιστάν (βλ. γεωγρ. χάρτην).—**χαλεπὴ** δύσβατος.—**τῶν τ' ἄλλων** καὶ μεταξὺ ἄλλων.—**πολλαχοῦ** εἰς πολλὰ μέρη τῆς χώρας.—**τὴν πολλὴν** (ἐνν. ὁδόν) μακρὰν ὁδόν.—**καὶ προσωτέρω** καὶ μάλιστα εἰς μεγάλην ἀπόστασιν.—**ἐπεὶ**, ἐδῶ = ἂν καί.—**αὐτῷ γ' ἐν σπουδῇ** ἦν αὐτὸς βεβαίως ἐπεζήτει, σφοδρῶς ἐπεθύμει.—**ἐλθεῖν τὰ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς χώρας** νὰ διατρέξῃ τὴν παραθαλάσσιον χώραν.—**ὅσα ἐν παρόδῳ δυνατὰ γένοιτο** ὅσον τοῦλάχιστον ἠδύνατο κατὰ τὴν διέλευσίν του.—**τῷ ναυτικῷ παρασκευάσαι** νὰ φροντίσῃ διὰ τὸ ναυτικόν του.—**ὄρυξαντας, ἐπιμεληθέντας, μτχ. τροπικαί.**—**ἀγορᾶς** διὰ τὴν προμήθειαν τῶν ἐπιτηδείων.—**ἡ ὄρμου** ἢ διὰ τόπον κατὰλληλον πρὸς ἀγκυροβολίαν (διὰ τὸν στόλον του, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀνάγκην ν' ἀγκυροβολήσῃ κάπου, διὰ νὰ προμηθευθῇ ὕδωρ καὶ τροφίμα).—**ἀλλ' ἦν γὰρ ἔρημα** ἀλλ' ἐπειδὴ ἦσαν ἔρημα.—**ὁ δὲ** διὰ τοῦτο οὗτος (ὁ Ἀλέξανδρος).—**κατασκοποῦμαι** ἀνιχνεύω, ἐρευνῶ.—**ταύτη** εἰς τὸ μέρος τοῦτο.—**καταλαμβάνω** εὐρίσκω.—**πνιγρὸς** στενόχωρος, μικρός.—**πεπειθῆσθαι** (μέσον) ὅτι ἔχουν κατασκευάσει (τὸ ἀπαρ. ἐκ τοῦ ἀπήγγειλεν).—**ξυθέντας τὰς κόγχας** συνθέσαντες τὰ ὄστρακα (διὰ συναρμολογήσεως θαλασσιῶν ὄστράκων).—**διαχωρῶμαι** ἔχω πρὸς χρῆσίν μου.—**διαμάομαι - ὦμαι** σκαλίζω, ἀνασκαλεύω.—**τὸν κάχληκα** τὰ χαλίκια (τῆς παραλίας).—**χαλεπῶς** μετὰ κόπου.—**πάντη** ὅλως, τελείως.

4 - 6. ἵνα ὅπου.—**σημαίνομαι** σφραγίζω.—**λιμὸς** πείνα (ἐνῶ. λοιμός;).—**ἐς τοσόνδε** τόσον πολὺ.—**πρὸς τοῦ κακοῦ** ὑπὸ τῆς ἀνάγκης.—**ὡς (= ὥστε)** ... **ξὺν λογισμῷ** ἔδοξε σφισιν ὥστε ἐν συνειδήσει ἀπεφάσισαν.—**ἔμπροσθεν ποιήσασθαι** νὰ θεωρήσουν προέχοντα, νὰ λάβουν ὑπ' ὄψει μᾶλλον.—**τὸν πρόδηλον καὶ παρόντα ἤδη ὄλεθρον** τὸν φανερόν καὶ ἐπικείμενον ἤδη ὄλεθρον (ἐκ τῆς πεινῆς).—**τοῦ ἀφανοῦς τε καὶ πρόσω** ἔτι ὄντος ἐκ τοῦ βασιλέως **κινδύνου** (γεν. συγchr. ἐκ τοῦ ἔμπροσθεν ποιήσασθαι) παρὰ τὸν

ἀδελγον καὶ ἀκόμη μακρὰν κείμενον κίνδυνον ἐκ μέρους τοῦ βασιλέως (δηλ. τὴν μέλλουσαν τιμωρίαν παρὰ τοῦ βασιλέως). — **Ξυγγινώσκω** συγχωρῶ. — **Καλλατιανόν**, ἐκ τῆς πόλεως Καλλατίας, κειμένης ἐν Θράκη παρὰ τὸν Εὐξείνιον Πόντον. — **τὰς βαλάνους τῶν φοινίκων** τοὺς καρποὺς τῶν φοινίκων, χουρμάδες. — **ἐς ἀγορὰν** πρὸς πώλησιν.

Κεφάλαιον 24.

1 - 3. τὰ βασίλεια τὰ ἀνάκτορα. — **ἴναπερ** ἐκεῖ ἀκριβῶς ὅπου. — **ἐξ Ὦρων ὀρμηθεὶς** ἀφ' οὗτου ἐξεκίνησαν ἐκ τῶν Ὦρων (χώρας τῆς Ἰνδικῆς παρὰ τὴν Β. παραλίαν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι καλοῦνται Ὦρεῖται). — **οὐδὲ τὰ ξύμπαντα... πόνοις** ὅτι οὐδὲ ὄλαι αἱ τάλαιπωρίαί, εἰς τὰς ὁποίας ὑπεβλήθη ὁ στρατὸς αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀσίαν, εἶναι ἄξια νὰ παραβληθῶν πρὸς τὰς κακουχίας, τὰς ὁποίας ὑπέστη ἐδῶ (δηλ. εἰς τὴν Γαδρωσίαν). — **οὐ μὴν ... ἐλθεῖν** (ἐκ τοῦ λέγουσιν) ἀλλ' ὅμως (λέγουν ὅτι) δὲν ἦλθε. — **ἀγνοήσαντα, ἀκούσαντα**, αἰτιολ. μτχ. — **τὴν χαλεπότητα** τὸ δύσβατον. — **ταύτη** διὰ ταύτης τῆς ὁδοῦ. — **ὅτι μὴ εἰ μὴ.** — **Σεμίραμις**, ἡ μυθώδης βασίλισσα τῆς Ἀσσυρίας (ἡ ὁποία ἐπεχείρησε μεγάλας ἐκστρατείας καὶ ἐξετέλεσε μνημειώδη τεχνικὰ ἔργα· αὕτη ἦτο σύζυγος καὶ διάδοχος τοῦ βασιλέως Νίνου, ἰδρυτοῦ τῆς Νινευί). — **ἐξ Ἰνδῶν** ἐκ τῆς Ἰνδικῆς (ἐναντίον τῆς ὁποίας εἶχεν ἐκστρατεύσει ἡ Σεμίραμις). — **Κῦρον**, τὸν μέγαν (ἡ πρεσβύτερον καλούμενον), υἱὸν τοῦ Καμβύσου καὶ τῆς Μανδάνης, ἰδρυτὴν τοῦ περσικοῦ κράτους (550—529 π.Χ.). — **φθάσαι... ἀπολέσαντα** (ἐκ τοῦ λέγουσιν) ὅτι πρότερον ἔχασε. — **ἔρις ἄμιλλα.** — **καὶ ἅμα ὡς... ἐκπορίζεσθαι** καὶ συγχρόνως ἵνα προμηθεύῃ. — **Νέαρχος**, ὁ ἐπιφανὴς ναύαρχος τοῦ μακεδονικοῦ στόλου, ὁ ὁποῖος τὸ 326 ἔπλευσεν εἰς τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανὸν καὶ ἀφοῦ παρέπλευσε τὴν Γαδρωσίαν, τὴν Καραμανίαν καὶ τὴν Περσίαν, ἔφθασεν εἰς τὰ Σοῦσα· οὗτος ἦτο καὶ ἱστορικὸς συγγραφεὺς, ἔγραψε δὲ περιγραφὴν τοῦ μεγάλου πλοῦ, τὸν ὁποῖον ἐξετέλεσεν, εἰς τὸ ἔργον του «Τὰ ἀμφὶ τῷ παράπλω»· ἐπίσης συνέγραψε καὶ ἱστορίαν «Ἵπερ Ἀλεξάνδρου»· ἀμφότερας τὰς συγγραφὰς ταύτας, μὴ διασωθείσας, εἶχεν ὡς πηγὰς τῆς ἱστορίας του ὁ Ἀρριανός.

4 - 6. διαφθεῖραι, ἐξακολουθεῖ ἢ ἐξάρτησις ἐκ τοῦ λέγουσιν, ἡ

ὅποια συνεχιζοῦν μέχρι τέλους τῆς § 5. — διαφθείρω καταστρέφω. — τὸ ἐπιφλέγον καῦμα ὁ φλογερὸς καύσων. — πρὸς τοῦ βάθους ἕνεκα τοῦ βάθους. — καὶ γὰρ καὶ διότι ἀκόμη καὶ. — νευαγμένης, τοῦ ῥ. νάσσομαι στοιβάζομαι. — ἀλλ' οἷας δέχεσθαι καθάπερ ἐς πηλὸν ἢ ἔτι μᾶλλον ἐς χιόνα ἀπάτητον ἐπιβαίνοντας ἀλλὰ (ἢ ἄμμος) ἦτο τοιαύτη, ὥστε (οἱ στρατιῶται) πατοῦντες εἰς αὐτὴν νὰ βυθίζωνται ὅπως εἰς πηλὸν ἢ μᾶλλον εἰς χιόνα ἀπάτητον. — ἐν ταῖς προσβάσεσι τε καὶ καταβαίνοντας κατὰ τὰς ἀναβάσεις καὶ καταβάσεις. — τῷ ἀνωμάλῳ... καὶ οὐ βεβαίῳ (δοτ. τῆς αἰτίας) ἕνεκα τῆς ἀνωμαλίας καὶ τοῦ ἐπισφαλοῦς. — οὐ ξυμμέτρους ἀσυγκρίτως μακράς. — μᾶλλον τι ἔτι μᾶλλον (ἢ ἄλλοτε). — ἄγω πρὸς ἀνάγκην ἀναγκάζω. — ὁπότε... ἔλθοιεν ὁσάκις ἤρχοντο. — τῆς νυκτὸς ἐπελθόντες τὴν ὁδὸν διατρέξαντες κατὰ τὴν νύκτα τὴν ὁδόν. — εἰ ὁδοιποροῦντες ἔτι ἐγκαταληφθεῖεν (τοῦ ἐγκαταλαμβάνομαι) ἐὰν προσεβάλλοντο (ὑπὸ τοῦ καύσωνος), ἐνῶ ἀκόμη ἐπορεύοντο. — ἐνταῦθα ἂν ἐταλαιπώρουν τότε ἐταλαιπωροῦντο. — ξυνέχομαι κατέχομαι.

Κεφάλαιον 25.

1. ὁ φθόρος ἢ φθορά. — ξυνίοντες, τοῦ ξυνέρχομαι (ὑποκ. οἱ στρατιῶται). — τὰ κρέα ἐσιτοῦτο ἔτρωγον τὰ κρέατα (τῶν σφαγιασθέντων ἵππων καὶ ἡμίονων). — δίψει ἀποθανεῖν αὐτοὺς ὅτι ἐκ δίψης ἀπέθανον αὐτοὶ (δηλ. οἱ σφαγέντες ἵπποι καὶ ἡμίονοι). — ἀτρέκεια ἢ ἀλήθεια (ἀτρεκίης ἀληθής· ἐκ τοῦ στερ. α καὶ τοῦ θ. τρεπτρέπω). — ὑπό τε τοῦ πόνου... καὶ ὅτι ἀφ' ἐνὸς μὲν ἕνεκα τοῦ κόπου..., ἀφ' ἐτέρου δὲ διότι. — ἐλελήθει τοῦ λανθάνω διαφεύγω τὴν προσοχὴν. — ἴασις θεραπεία (ἰάομαι - ὦμαι, ἱατρός).

(Δηλαδή πῶς ἐφέρετο εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν ὁ Ἀλέξανδρος καὶ διατί;)

2 - 3. οὐκουν... ἔτι ἦν λοιπὸν δὲν ἦτο δυνατὸν πλέον. — εὐμαρῶς εὐκόλως. — ἀπόρους οὔσας αὐτοῖς... ἄγεσθαι διότι ἦτο ἀδύνατον εἰς αὐτοὺς νὰ μεταφέρουν αὐτάς. — ἀλλὰ τὰς εὐπορωτάτας τοῖς ζεύγεσιν ἀλλὰ ἐκείνας, αἱ ὅποια ἦσαν καταλληλότεραι, διὰ νὰ βαδίζουσαν τὰ ἐζευγμένα ζῶα. — οἱ μένοντες θεραπεύσοντες = οἱ θεραπεύσοντες μένοντες ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἠδύνατο νὰ περιποιηθοῦν

(αὐτοὺς) μένοντες εἰς τὴν θέσιν των.— ὁ στόλος ἢ πορεία.— ἐν τῷ ὑπὲρ τοῦ παντός προθύμῳ ἐν τῇ μερίμνῃ περὶ τοῦ συνόλου.— τὸ καθ' ἐκάστους ξὺν ἀνάγκῃ αἱ ἰδιαίτεραι ἀνάγκαι ἐκάστου.— οἱ ὑπνω κάτοχοι οἱ καταλαμβανόμενοι ὑπὸ τοῦ ὕπνου.— οἷα (= ἄτε) δὴ... ποιούμενοι ἐπειδὴ φυσικὰ ἔκαμνον.— ἐξανίσταμαι ἐγείρομαι (ἐκ τοῦ ὕπνου).— ἐφομαρτῶ παρακολουθῶ.— ἐκπίπτω χάνομαι, ἀποπλανῶμαι.

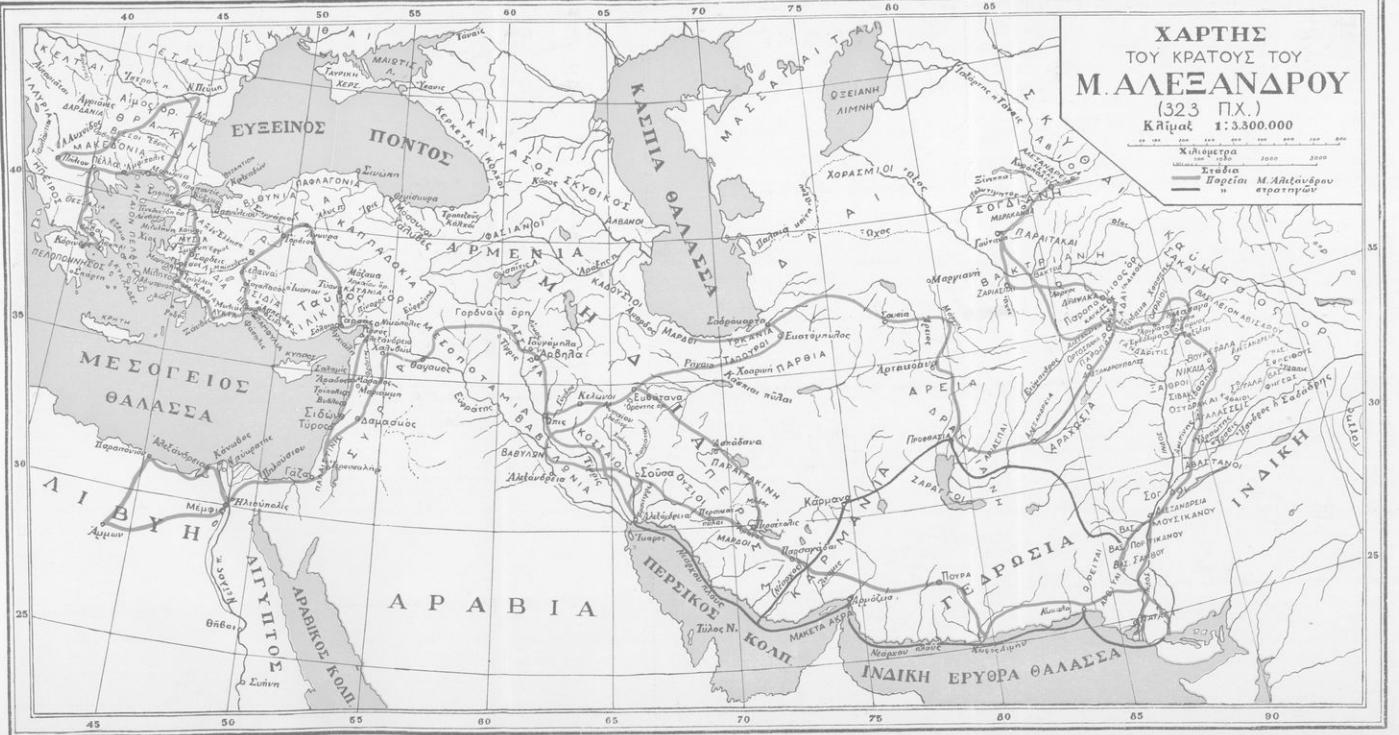
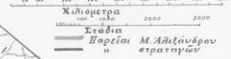
4-5 ξυνηνέχθη συνέβη (τοῦ ῥ. ξυμφέρομαι).— γάρ, διασαφητικός.— ὕεται ἔχει βροχάς· ὕεται ἢ Γαδρωσίων γῆ βρέχει εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδρωσίων.— ὑπ' ἀνέμων τῶν ἐτησίων ἕνεκα τῶν ἐτησίων ἀνέμων· ἐτήσιοι ἄνεμοι ἢ ἐτησῖαι εἶναι οἱ καθ' ὄρισμένους καιροὺς πνέοντες περιοδικοί ἄνεμοι.— ἵναπερ ἐκεῖ ἀκριβῶς ὅπου.— προσφέρονται... ἐκ τοῦ πνεύματος φέρονται ὑπὸ τοῦ ἀνέμου.— ἀναχέονται διαλύονται (εἰς βροχὴν).— αὐλίζομαι στρατοπεδεύω.— ἀμφὶ δευτέραν φυλακὴν τῆς νυκτὸς κατὰ τὴν ὥραν τῆς δευτέρας νυκτερινῆς φρουρᾶς· οἱ μὲν Ἕλληνες διήρουν τὸ διάστημα τῆς νυκτὸς εἰς τρεῖς τετραώρους φυλακάς, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, τοὺς ὁποίους ἔχει ὑπ' ὄψει του ὁ Ἀρριανός, εἰς τέσσαρας τριώρους (6 - 9 μ.μ. 9 - 12 μ.μ. κτλ.).— ἀφανῶν τῇ στρατιᾷ γενομένων τῶν ὄμβρων χωρὶς νὰ γίνῃ ἀντιληπτὴ ὑπὸ τοῦ στρατοῦ ἢ βροχῆ.— τοσοῦτῳ ἐπῆλθε (ἐνν. τὸ στρατόπεδον) τῷ ὕδατι τόσον πολὺ κατεπλημμυρίσθη τὸ στρατόπεδον ὑπὸ τοῦ ὕδατος.— ὡς... διαφθεῖραι ὥστε νὰ παρασύρῃ.— μόλις καὶ χαλεπῶς μόλις καὶ μετὰ βίας.

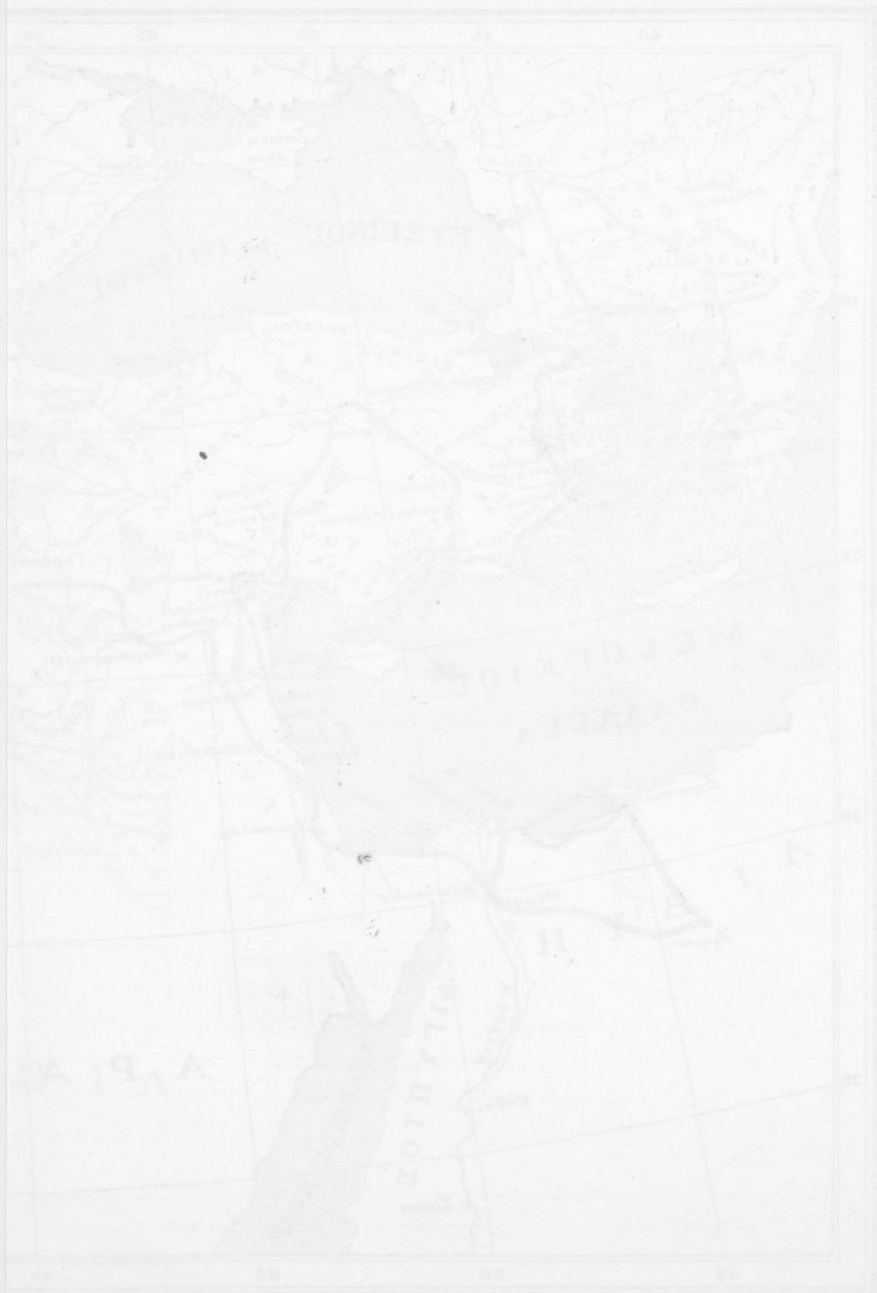
6. ἐκ καύματος τε καὶ δίψους ἔπειτα ἀπὸ τόσον καύσινα καὶ δίψαν.— ὁπότε... ἐπιτύχοιεν ὁσάκις εὔρισκον.— σταδίους, τὸ στάδιον (πληθ. τὰ στάδια καὶ οἱ στάδιοι) μονὰς μήκους = 184,87 μ. τοῦτο διηρεῖτο εἰς 6 πλῆθρα, ἕκαστον δὲ πλῆθρον εἰς 100 πόδας).— ὅσον... μάλιστα ὡς ἔγγιστα, περίπου.— ἀκράτωρ ἀσυγκράτητος.

Κεφάλαιον 26.

1 - 3. ἔργον καλὸν εἶπερ τι ἄλλο ὠραῖαν πράξιν (τοῦ Ἀλεξάνδρου) ἀνωτέραν πάσης ἄλλης.— οὐκ ἔδοξέ μοι ἀφανίσαι δὲν ἐθεώρησα καλὸν νὰ παραλείψω.— ἐν Παραπαμισάδαις, εἰς τὴν χώραν τῶν Παραπαμισαδῶν· οὗτοι δὲ ἦσαν λαὸς οἰκῶν παρὰ τὸ ὄρος Παραπά-

ΧΑΡΤΗΣ
ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΟΥ
Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
 (323 Π.Χ.)
 Κλίμακ 1:3.300.000

μισον (ἢ Ἰνδικὸν Καύκασον) πρὸς Ν. τῆς Βακτριανῆς (βλ. γεωγρ. χάρτην). — **μετεξέτεροι** ἄλλοι τινές (συγγραφεῖς). — **ιέναι** (ἐκ τοῦ ἐνν. λέγουσι οἱ συγγραφεῖς) ὅτι ὁ μὲν στρατὸς ἐπορεύετο. — **ὄτι** (αιτιολ.) ἐχρῆν ἐξανύσαι (ἐνν. τὴν ὁδὸν) διότι ἔπρεπε νὰ διανύσῃ τὴν ὁδόν. — **τὸ δὲ τοῦτο δὲ** (τὸ ὕδωρ). — **πρόσθεν μακράν.** — **καὶ αὐτὸν τ' Ἀλεξάνδρον...** ἠγεῖσθαι καὶ ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Ἀλεξάνδρος προηγεῖτο (τῶν στρατιωτῶν). — **οἶάπερ φιλεῖ (γίγνεσθαι) ἐν τῷ τοιῷδε** ὅπως βεβαίως συμβαίνει συνήθως εἰς τοιαύτας περιστάσεις. — **ὀλίγος καὶ φαῦλος** μικρὸς καὶ ἀσήμαντος. — **ἡ πίδαξ ἢ πηγὴ** (ὑδάτος). — **σπουδῇ ιέναι**, ἐξακολουθεῖ ἢ ἐξάρτησις ἐκ τοῦ ἐνν. λέγουσιν μέχρι τέλους τῆς § 3. — **πελάζω.** πλησιάζω. — **ἐν ὄφει πάντων ἐνώπιον ὄλων.** — **ἐκχέαι,** ἀπαρ. ἀορ. τοῦ ἐκχέω ἐκχύνω. — **ἐπιρρύνουμαι ἐνθαρρύνουμαι.** — **εἰκάζω** θεωρῶ, ὑποθέτω. — **πότον γενέσθαι πᾶσιν** ὅτι ἐπιον ὄλοι. — **ἐς καρτερίαν τε καὶ ἅμα στρατηγίαν** καὶ διὰ τὴν ἐγκράτειαν καὶ συγχρόνως διὰ τὴν στρατηγικὴν σύνεσιν. — **Ἀλεξάνδρου,** ἡ γενικὴ συναπτέα εἰς τὸ : **τοῦτο τὸ ἔργον.**

4-5. Ξυνηνέχθη (πρβλ. καὶ κεφ. 25, § 4.). — **γάρ,** διασαφητικός. — **τελευτῶντες,** ἐπιρ. — **οὐ γὰρ εἶναι** (ἐκ τοῦ ἔφρασκον) ... **ὄτω τεκμηριώσονται** διότι δὲν ὑπῆρχε τίποτε, μὲ τὸν ὁποῖον νὰ ἀναγνωρίσουν (**τεκμηριουῖμαι καὶ τεκμαιρομαι** κρίνω ἐκ τινων σημείων, συμπεραίνω). — **νενημένη** ἐπισεσωρευμένη (τοῦ ῥ. νέομαι συσσωρεύομαι). — **οὖν** βεβαίως. — **ἀνίσταμαι** ὑψώνουμαι. — **γῆλοφος βέβαιος** σταθερὸς ἀμμόλοφος. — **οὐδέ... μεμελετῆσθαι** σφισι τὰς πορείας οὔτε εἶχον μελετηθῆ ὑπ' αὐτῶν αἱ πορεῖαι, οὔτε εἶχον ἐξασκηθῆ αὐτοὶ (δηλ. οἱ ὀδηγοὶ) νὰ κανονίζουσι τὰς πορείας (τὸ ἀπαρ. **μεμελετῆσθαι** ἐκ τοῦ ἔφρασκον). — **πρὸς τὰ ἄστρα ἢ πρὸς τὸν ἥλιον** ὀδηγούμενοι ἀπὸ τὰ ἄστρα ἢ ἀπὸ τὸν ἥλιον. — **καθάπερ τοῖς ναύταις** (ἐνν. **μεμελέτῃται**) ὅπως μελετῶνται ὑπὸ τῶν ναυτῶν, ὅπως οἱ ναῦται εἶναι ἐξησχημένοι νὰ κανονίζουσι τὴν πορείαν. — **πρὸς τῶν ἄρκτων κτλ.,** ἢ σειρά : **τοῖς μὲν Φοίνιξι (ναύταις)** πρὸς τὴν ὀλίγην τῶν ἄρκτων, **τοῖς δ' ἄλλοις ἀνθρώποις** πρὸς τὴν μείζονα οἱ μὲν Φοίνικες ὀδηγούμενοι ἀπὸ τὴν μικράν ἐκ τῶν ἄρκτων (ἀπὸ τὴν μικράν ἄρκτον), οἱ δὲ ἄλλοι ἄνθρωποι ἀπὸ τὴν μεγάλην. — **Ξυνέντα,** τοῦ Ξυνίημι ἐννοῶ. — **ἅμα οἱ** μεθ' ἑαυτοῦ. — **ἀφιπῶμαι** ἀπέρχομαι ἐφιππος. — **διαμησάμενον** τοῦ διαμάομαι - ὦμαι ἀνασκαλεύω. — ὁ

κάχληξ τὰ χαλίκια. — καὶ οὕτω μετελθεῖν (ἐξακολουθεῖ ἢ ἐξάρτησις ἐκ τοῦ ἔρασκον) καὶ ὅτι τοιουτοτρόπως ἠκολούθησεν ἐκεῖ. — ἡ ἡϊών (γεν. τῆς ἡϊόνος) ἢ ἀκτῆ, ἢ παραλία (ἀπτ. ἡϊών). — ἔνθεν μετὰ ταῦτα. — ἐπὶ τῆς μεσογαίας εἰς τὰ μεσόγεια, εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας. — ποιοῦμαι τὸν στόλον πορεύομαι.

(Ποῖαι αἱ ἄξια ἐξάρσεως πράξεις τοῦ Ἀλεξάνδρου κατὰ τὴν διὰ τῆς Γεδρωσίας ἐρήμον διάβασιν;)

(Κεφ. 29)

4. ἡ παρανομία ἢ ἀσέβεια (τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ἀμέσως κατωτέρω). — **Κῦρὸς**, ὁ υἱὸς τοῦ Καμβύσου καὶ τῆς Μανδάνης, ὁ ἐπικαλούμενος μέγας (ἢ πρεσβύτερος) ἦτο ὁ ἰδρυτὴς τοῦ περσικοῦ κράτους (550 - 529 π.Χ.), τοῦ ὁποίου τὴν βιογραφίαν συνέγραψεν ὁ Ξενοφῶν εἰς τὸ ἔργον τοῦ « Κύρου Παιδεία ». — ὅτι, αἰτιολ. — **διορῦττω** διασκάπτω (ξεσκάβω), καταστρέφω. — **συλάω - συλῶ** διαρπάζω. — **καταλαμβάνω** εὐρίσκω. — **Ἀριστόβουλος**, βλ. προσόμιον § 1 - 3. — **εἶναι γὰρ** (ἐκ τοῦ λέγει) λέγει δηλ. οὗτος ὅτι ἦτο. — **ἐν Πασαργάδαις** αἱ Πασαργάδαι ἦσαν ἀρχαιοτάτη πρωτεύουσα τοῦ περσικοῦ κράτους ΒΔ. τῆς Περσεπόλεως (βλ. γεωγρ. χάρτην). — **ἐν τῷ παραδείσῳ τῷ βασιλικῷ** ἐντὸς τοῦ βασικοῦ κήπου. — **καὶ ὕδατι εἶναι κατάρρυτον** καὶ ὅτι τοῦτο ἐποτίζετο πλουσίως. — **πόα βαθεῖα** ὑψηλὴ χλόη.

5 - 6. **αὐτὸν δὲ τὸν τάφον τὰ κάτω αὐτὸς δὲ ὁ τάφος εἰς τὰ κάτω μέρη αὐτοῦ**. — **λίθου τετραπέδου** (γεν. τῆς ὕλης) = ἐκ τετραπλεύρου λίθου. — **φέρουσαν εἴσω** διὰ τῆς ὁποίας εἰσέρχεται κανεὶς μέσα. — **πύελος λάρναξ**. — **ἵνα ὅπου**. — **ἐπιβλήμα** ὕφασμα. — **τῶν Βαβυλωνίων**, οὗτοι ἐφημίζοντο διὰ τὴν κατασκευὴν πολυχρῶμων καὶ τεχνικώτατα ἐπεξεργασμένων ὕφασμάτων, τὰ ὁποῖα ἐλέγοντο **Βαβυλωνία ἐπιβλήματα**. — ὁ **καυνάκης**, πληθ. οἱ **καυνάκαι** τὰ γουναρικά. — **κάνδυς** μανδύας. — ἡ **ἀναξυρίς** περισκελὶς. — **ὕακινθινοβαφῆς** = ὁ ἔχων τὸ χρῶμα ὑακίνθου (βαθὺ ἐρυθρόν). — **πορφύρας** ἀνοικτοῦ ἐρυθροῦ χρώματος (ἐκ τοῦ κογχυλίου, τὸ ὁποῖον ἐπίσης ἐκαλεῖτο **πορφύρα**, μὲ τὸ ὁποῖον ἐβάφοντο τὰ ἡγεμονικὰ ἐνδύματα). — **ἄλλης καὶ ἄλλης χροῆς** ποικίλων χρωμάτων. — **οἱ στρεπτοὶ** τὰ περιδέρ-

ραία. — ἀκινάκης περσικὸν ξίφος (βραχὺ καὶ εὐθὺ). — τὰ ἐνώτια τὰ σκουλαρίκια.

7 - 8. τοῖς Μάγοις, δοτ. χαριστική· οἱ Μάγοι ἦσαν ἱερεῖς τῶν Περσῶν καὶ Μήδων, περίφημοι διὰ τὴν σοφίαν των καὶ εἰδικῶς διὰ τὴν ἀστρολογικὴν των ἱκανότητα. — δὴ ὡς γνωστόν. — Καμβύσου, τοῦ υἱοῦ τοῦ Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου· οὗτος δηλ. ἦτο ἑγγονος τοῦ παλαιότερου Καμβύσου, ἐβασίλευσε δὲ ἀπὸ τοῦ 529 - 522 π.Χ. — ἐκδέχομαι παραλαμβάνω διαδοχικῶς. — φυλακὴ φρούρησις. — ἀλεύρων τε καὶ οἴνου τεταγμένα (μέρη) καὶ ὠρισμένα ποσότητες ἀλεύρου καὶ οἴνου. — τοῦ μνήματος, γεν. τῆς αἰτίας.

9. ἐπιμελὲς ἦν αὐτῷ, εἶχε τὴν φροντίδα, εἶχε πάντοτε ὑπ ὄψει του. — ὁπότε ἔλοι ὅτε ἤθελε καταλάβει. — παρέρχομαι προσέρχομαι. ἐπισκέπτομαι. — ἐκπεπορημένος, τοῦ ἐφοροῦμαι ἐκβάλλομαι. — οἱ δὲ τινὲς δέ. — λωβῶμαι κακοποιῶ. — τὸ πῶμα τὸ κάλυμμα. — εὐογκος κομψός, μικρὸς εἰς ὄγκον. — καὶ ταύτη καὶ ὡς ἐκ τούτου. — εὐφορος εὐμετακόμιστος. — τὰ μὲν... τὰ δὲ ἄλλα μὲν μέρη αὐτῆς... ἄλλα δέ... παρακόπτω ἀποκόπτω. — ξυνθλῶ συντρίβω, σπάζω. — οὐ προὔχωρει δὲν ἐπετύγχανε.

10 - 11. κομῆσαι ἐξ ὑπαρχῆς νὰ τακτοποιήσῃ ἐκ νέου. — κατορθῶ διορθῶ. — ἐντείνω περιβάλλω. — κατὰ ἀριθμὸν τε καὶ τοῖς πάλαι ὅμοια ἰσάριθμα καὶ ὅμοια πρὸς τὰ παλαιά. — ἀποτίθημι τοποθετῶ πάλιν. — τὴν θυρίδα δὲ ἀφανίσαι ὅτι δὲ τὴν θυρίδα ἐξηφάνισε (ἐκλείσει). — ἐμπλάσαντα, ἀόρ. μτχ. τοῦ ἐμπλάσσω ἐπιχρίω. — σημεῖον σῆμα, σφραγίς. — στρεβλώω - ὦ βασανίζω. — ὡς κατειπεῖν διὰ νὰ κατονομάσουν. — στρεβλούμενοι, μτχ. ἐναντιωμ. — οὐδὲ ἄλλη πη οὐδὲ κατ' ἄλλον τρόπον. — ἐπὶ τῷδε ἕνεκα τούτου.

(Διατὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἠθέλησε νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν τάφον τοῦ Κύρου; Διατὶ ἐλυπήθη ἐπὶ τῇ θεᾷ του; Ποῖαι αἱ ἐκδηλώσεις τῆς ἐξεγέρσεώς του; Πῶς χαρακτηρίζεται ἐκ τούτου;)

BIBLION EBΔOMON

Κεφάλαιον 28.

1 - 3. τῆ τετάρτῃ καὶ δεκάτῃ καὶ ἑκατοστῇ Ὀλυμπιάδι, ἢ 114ῃ Ὀλυμπιάς συμπίπτει πρὸς τὸ ἔτος 323 π.Χ. Ἡ Ὀλυμπιάς, ἦτοι τὸ τετραετές χρονικὸν διάστημα τὸ μεσολαβοῦν μεταξὺ δύο διαδοχικῶν τελέσεων ὀλυμπιακῶν ἀγώνων, ἐλαμβάνετο μέχρι τοῦ Ε' μ.Χ. αἰῶνος ὡς βᾶσις χρονολογήσεως· ὑπελογίζετο δὲ ἡ ἑναρξίς αὐτῶν ἀπὸ τοῦ 777 π.Χ., ἀφ' ὅτου δηλ. ἤρχισε τηρούμενος τακτικῶς ὁ κατάλογος τῶν ὀλυμπιονικῶν.— **ἐφ' Ἡγησίου ἀρχοντος Ἀθήνησιν**, ἄλλη χρονολογικὴ βᾶσις ἐχρησιμοποιοεῖτο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ πρώτου τῶν ἑννέα ἀρχόντων, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο **ἐπώνυμος**. ἐδῶ διὰ τὴν χρονολόγησιν τοῦ ἐπισημοτάτου γεγονότος τοῦ θανάτου τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὁ συγγραφεὺς χρησιμοποιοεῖ καὶ τοὺς δύο τρόπους.— **καὶ τοῦ τρίτου μῆνας ἐπέλαβεν ὀκτῶ καὶ τοῦ τριακοστοῦ τρίτου ἔτους ἐπέζησεν ὀκτῶ μῆνας.**— **ὀξύτατος τὴν γνώμην ὀρμητικώτατος εἰς τὰς ἀποφάσεις.**— **τῶν δὲ τῆς γνώμης (ἡδονῶν) τῶν δὲ πνευματικῶν ἀπολαύσεων.**— **ξυνιδεῖν τὸ δέον εἰς τὸ νὰ προῖδη τὸ ἀναγκαῖον ἀποτελέσμα.**— **ἔτι ἐν τῷ ἀφανεῖ ὄν ἐν ὄσφ ἦτο ἀκόμη ἀβέβαιον.**— **τὸ εἰκὸς ξυμβαλεῖν**, εἰς τὸ νὰ συμπεράνη τὸ πιθανόν.— **δαήμων** εἰδήμων, ἔμπειρος (ἐκ τῆς ῥίζης τοῦ δάω = μανθάνω, ἐξ οὗ καὶ τὸ δι-δά-σκ-ω).— **τὸν θυμὸν ἐπαίρω ἐξεγείρω τὸ θάρρος.**— **τὸ ἀδεές ἢ ἀφοβία.**— **ὅσα ἐν τῷ ἐμφανεῖ πράξαι** (ἐνν. ἦν) ὅσα ἔπρεπε νὰ πράξῃ φανερωῶς.— **ὅσα φθάσας ὑφαρπάσαι** (ἐνν. ἦν) **τῶν πολεμίων** ὅσα ἔπρεπε πρῶτος ν' ἀποσπάσῃ κρυφίως ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς.— **πρὶν καὶ δεῖσαι τινα** προτοῦ ἀκόμη ὑποπτεύσῃ τις (ὁ ἀόρ. εἶδαι, μελλ. δεῖσω, πρ. δέδοικα ἢ δέδια με σημ. ἐνεστ. = φοβοῦμαι, τοῦ ἀρχ. ῥ. δεῖδω).— **τὰ ξυντελεσθέντα αἰ συνθῆκαι.**— **τὰ ὁμολογηθέντα αἰ ὑποσχέσεις.**— **πρὸς τῶν = ὑπὸ τῶν.**— **μὴ ἀλῶναι** εἰς τὸ νὰ μὴ κυριευθῇ νὰ μὴ ἐξαπατηθῇ (τοῦ ἀλίσκομαι).

[Ἀναλύσατε μίαν πρὸς μίαν τὰς ἀποδιδομένας εἰς τὸν Ἀλέξανδρον ἀρετᾶς· ἐπιβεβαιώσατε αὐτὰς διὰ γνωστῶν πράξεων του].

Κεφάλαιον 29.

1 - 2. ἐπλημμελήθη τι διεπράχθη ἀμάρτημά τι· εἰ δέ τι ἐπλημμελήθη Ἀλεξάνδρῳ ἐάν ὁ Ἀλέξανδρος διεπράξε κανὲν ἀμάρτημα. — δι' ὀξύτητα ἕνεκα τοῦ ὀρμητικοῦ χαρακτήρος του. — ἐς τὸ ὑπερογκότερον ὑπερβολικώτερον. — προάγομαι παρασύρομαι. — βαρβαρίζω μιμοῦμαι τὰ βαρβαρικά ἔθιμα. — τίθεμαι (= ἡγοῦμαι) θεωρῶ. — μὴ ἀνεπεικῶς δικαίως. — τὸ διηνεκὲς τῆς εὐτυχίας τὴν διάρκειαν τῆς εὐτυχίας του. — καὶ τοὺς... ξυνόντας (τοῦ ξύνειμι) καὶ ἐκείνους οἱ ὅποιοι συναναστρέφονται. — οὐκ ἐπὶ τῷ βελτίστῳ καὶ ὄχι διὰ τὸ καλὸν αὐτῶν. — ἀλλὰ μεταγνῶναι γε κτλ. ἡ σειρά: ἀλλ' οἶδα Ἀλεξάνδρῳ μόνῳ τῶν πάλοι βασιλέων ὑπάρξαν ὑπὸ γενναιότητος μεταγνῶναι ἐπὶ τούτοις, ἃ ἐπλημμέλησεν ἀλλὰ γνωρίζω ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος μόνος ἐκ τῶν παλαιῶν βασιλέων εἶχε τὴν γενναιότητα νὰ μετανοήσῃ διὰ τὰ σφάλματα, τὰ ὅποια διεπράξε. — εἰ καὶ τι ἔγνωσαν πλημμελήσαντες ἂν καὶ ἀναγνωρίζουν ὅτι ἕκαμαν κάποιον σφάλμα. — προηγορῶ συνηγορῶ, δικαιολογῶ· οἱ δὲ τῷ προηγορεῖν αὐτοῦ (τοῦ πλημμελήματος) οὔτοι δὲ (οἱ πολλοὶ) μὲ τὸ νὰ δικαιολογοῦν τὸ σφάλμα των τοῦτο (μὲ τὸ οἱ δὲ ἐπαναλαμβάνεται τὸ οἱ δὲ πολλοί, διὰ τοῦτο κατὰ τὴν ἐρμηνείαν ἄς παραλειφθῇ). — κακῶς γιγνώσκω πλανῶμαι, ἀπατῶμαι. — ὡς... οὐ... τὰ παθήματα φαινόμενα (αἰτιολ. ἀπολ.) διότι τὰ παθήματα δὲν φαίνονται. — τοῖς παθοῦσί τι ἄχαρι εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἔπαθον κάτι κακόν. — εἰ ξυγχωροίη ἐὰν παραδέχεται. — αὐτῷ τέ τι... (ὡς) ὑπολειπομένην (αἰτιατ. ἀπόλ.) καὶ διότι εἰς αὐτὸν (τὸν δράσαντα) οἰοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι οὗτος (= τινὶ) ἀπομένει.

3 - 4. ἐς θεὸν τὴν γένεσιν αὐτοῦ ἀνέφερεν ἀπέδιδε τὴν καταγωγὴν του εἰς θεόν· ἐννοεῖ τὸν θεὸν τῶν Αἰγυπτίων Ἄμμωνα (τὸν Δία), διότι ὁ Ἀλέξανδρος ἐπισκεφθεὶς τὸν ναὸν τοῦτον εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀνεκηρύχθη υἱὸς τοῦ Διὸς Ἄμμωνος. — σόφισμα ἐπιπόνησις. — τοῦ σεμνοῦ ἕνεκα διὰ νὰ προκαλῆ περισσότερον σεβασμόν. — Μίνως, Αἰακός, Ῥαδάμανθυς, οἱ τρεῖς κριταὶ τοῦ Ἄδου, θεωρούμενοι ὡς υἱοὶ τοῦ Διὸς· ἐκ τούτων ὁ Μίνως εἶναι ὁ περιφημὸς διὰ τὴν δικαιοσύνην του μυθικὸς βασιλεὺς τῆς Κρήτης ἀκμάσας περὶ τὸ 1300 π.Χ. ὁ Αἰακὸς υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Αἰγίνης ἔθεωρεῖτο ὁ εὐσεβέστε-

ρος ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς του, σώσας διὰ τῆς προσευχῆς του τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὰς ἀνομβρίας καὶ ἀφορίας κτλ., ὁ δὲ **Ῥαδάμανθους**, ἀδελφὸς τοῦ Μίνωος, ὁ ὁποῖος φυγὼν ἐκ Κρήτης ἐβασίλευσεν εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου μετὰ πρᾶότητος καὶ δικαιοσύνης. — **οὐδεμιᾶ αὐτῶν ὕβρει προστίθεται** δὲν θεωρεῖται ὡς ἀλαζονεῖα ἐκ μέρους των. — ὁ **Θησεύς**, ἐθεωρεῖτο ὅτι ἦτο υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Αἴθρας (θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῆς Τροιζῆνος Πιπθέως). — ὁ **Ἴων** ἐκ τοῦ ὁποῖου προῆλθον οἱ Ἴωνες, ἦτο κατὰ τὸν μῦθον υἱὸς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Κρεούσης (θυγατρὸς τοῦ Ἐρεχθέως). — **ὡς, αἰτιολ.** — **σκευὴ ἐνδυμασία.** — **ὡς ἀποστροφὴν τινα αὐτῷ** ἵνα αὐτὸς ἔχη κάποιαν προφύλαξιν. — **ὀξύτης ὀρηκτικότης, παραφορά.** — **ὕβρις ἀλαζονεῖα.** — **ἐφ' ὅτῳ δὴ** διὰ τοῦτο δὲ ἀκριβῶς. — **τοὺς μηλοφόρους,** βλ. Βιβλ. Γ', κεφ. 11, § 5. — **ὁμότιμοι,** ἐλέγοντο οἱ εὐγενεῖς Πέρσαι, τοὺς ὁποῖους ὁ Ἀλέξανδρος κατέταξεν εἰς τὸ μακεδονικὸν ἄγγμα τῶν ἐταίρων ἱππέων. — **ἐς τοὺς ἐταίρους,** ἐδῶ = πρὸς τοὺς φίλους.

Κεφάλαιον 30.

1. **μὴ μόνον** κτλ., ἡ σειρά: **μὴ κακίζέτω προφερόμενος μόνον ὅσα ἀξιά ἐστι κακίζεσθαι** ἅς μὴ τὸν κατηγορῆ ἀναφέρων μόνον ὅσα εἶναι ἀξία κατηγορίας. — **ἐς ἓν χωρίον ξυναγαγὼν συγκεφαλαιώσας** εἰς ἓν. — **ἐκλογίζομαι ἀναλογίζομαι, σκέπτομαι.** — **ὅστις... ὄντινα... ἐς ὅσον** (πλαγ. ἐρωτήσεις ἐκ τοῦ ἐκλογιζέσθω) = **ποῖος.. ποῖον... πόσον.** — **ὅστις τ' ὦν αὐτός... κακίζει πόσον ἀσημαντος** εἶναι αὐτός, ὁ ὁποῖος κατηγορεῖ. — **ὁποῖα τύχη κεχρημένος** εἰς ποῖαν ταπεινὴν θέσιν εὐρίσκεται. — **ὄντινα γεγόμενον ἐκεῖνον** ἐνῶ ἀντιθέτως πόσον σπουδαῖος ὑπῆρξεν ἐκεῖνος. — **ἀναμφιλογώτατα χωρὶς καμμίαν διαμφισβήτησιν.** — **ἐπὶ πᾶν ἐξικόμενον (τὸν Ἀλέξανδρον) τῷ αὐτοῦ ὀνόματι** καὶ ὅτι (ὁ Ἀλέξανδρος) ἔφθασε παντοῦ μετὰ τὸ ὄνομά του (ἐγέμισεν ὅλον τὸν κόσμον μετὰ τὸ ὄνομά του). — **σμικρότερός τε ἢ αὐτὸς ἐνῶ αὐτός** (ὁ κακίζων) εἶναι πολὺ ταπεινός. — **ἐπὶ σμικροῖς πονοῦμαι ἀσχολοῦμαι** μετὰ ταπεινὰ πράγματα. — **ἐν κόσμῳ τίθεμαι τακτοποιῶ.**

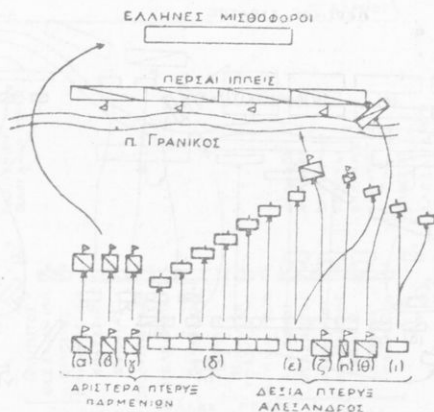
2 - 3. **ὡς διότι.** — **πεφοιτήκει (= ἐπεφοιτήκει)** δὲν εἶχε φθάσει. — **ἔξω τοῦ θεοῦ φῦναι** ὅτι ἐγεννήθη ἄνευ θείας βουλήσεως. — **ἐπισημαίνω φανερώνω.** — **φάσματα ἄλλα ἄλλοις γεγόμενα** διά-

φοροὶ ὀπτασίαι φανεῖσαι εἰς διαφόρους. — ἐς τοῦτο μέχρι σήμερον. — ἐξ ἀνθρώπων ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων. — οὐκ ἀνθρωπίνη οὔσα ὑπεράνθρωπος. — διὰ τοσούτου μετὰ τοσοῦτον χρόνον. — χρησμοὶ χρησθέντες χρησμοὶ δοθέντες· (ἐπὶ θεῶν καὶ μαντείων τὸ ῥ. χρῶ = δίδω χρησμόν, παθ. χρῶμαι = χρησμοφδοῦμαι, λέγομαι ὑπὸ τοῦ μαντείου). — ἀληθείας τε ἕνεκα τῆς ἐμῆς ἕνεκα τῆς ἀγάπης μου πρὸς τὴν ἀλήθειαν. — καὶ ἅμα ὠφελείας τῆς ἐς τοὺς ἀνθρώπους καὶ συγχρόνως πρὸς ὠφέλειαν τῶν ἀνθρώπων. — ἐφ' ὅτῳ ἕνεκα τοῦτου δέ. — ὀρμῶμαι παρακινουμαι. — ἄνευ θεοῦ χωρὶς θεῖαν παρακίνησιν

(Διατὶ κατὰ τὸν συγγραφέα δὲν πρέπει νὰ κρίνωμεν τὸν Ἀλέξανδρον ἐκ μεμονωμένων πράξεων, ἀλλ' ἐκ τοῦ ὅλου ἔργου του; Πῶς κρίνει τοῦτο ὁ Ἄρριανός; Πῶς φαίνεται ἡ ἀμεροληψία τοῦ συγγραφέως; Ποῦ ἀποδίδει οὗτος τὴν μεγάλην ἀποστολὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐν τῷ κόσμῳ; Ποῖα ἀποτελέσματα ἔφερε τὸ ἔργον τοῦ Ἀλεξάνδρου διὰ τὸν πολιτισμὸν τῆς ἀθρωπότητος;)

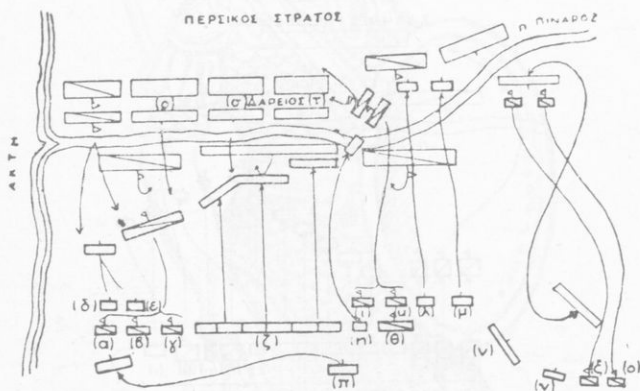

Εἰκὼν 1. Τύπος ὀπλίτου τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου.

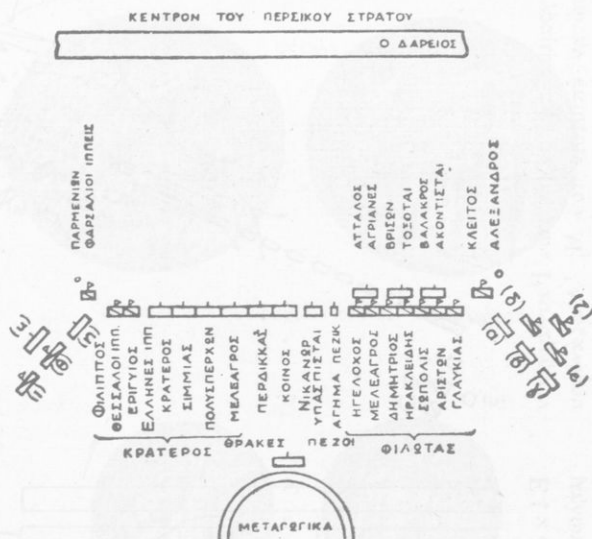
Εἰκὼν 2. Διάγραμμα δεικνύον τὰς θέσεις τῶν στρατιῶν κατὰ τὴν μάχην τοῦ Γρανικοῦ (Μάϊος - Ἰούνιος 334 π.Χ.)

- α. Θεσσαλοὶ ἵππεις.
- β. Σύμμαχοι ἵππεις.
- γ. Θρᾶκες ἵππεις.
- δ. Φάλαγγες Κρατέρου, Μελεάγρου καὶ Φιλίππου.
- ε. Ὑπασπισταί.
- ζ. Ἐταῖροι ἵππεις.
- η. Ἴλη τοῦ Σωκράτους.
- θ. Σαρισφόροι καὶ Παῖνες ἵππεις.
- ι. Τοξόται καὶ Ἀγριῶνες ἀκοντισταί.

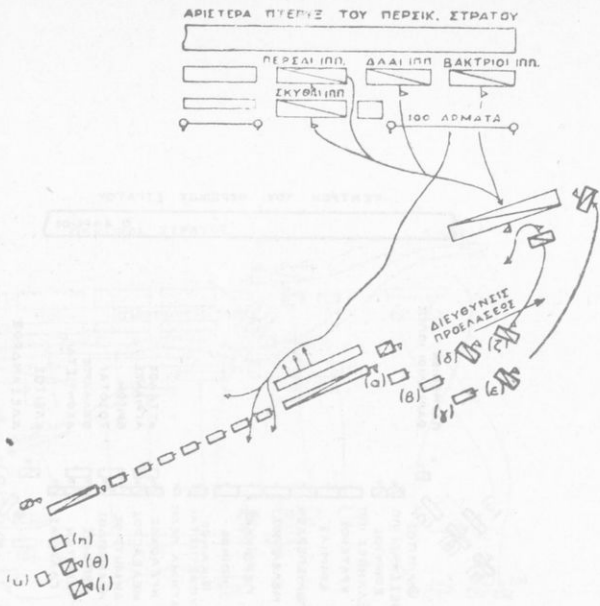
Εἰκὼν 3. Σχεδιάγραμμα τῆς μάχης τῆς Ἴσσοῦ (333 π.Χ).

α. Θεσσαλοὶ ἰππεῖς.	λ. Ἀντίοχος.
β. Πελοποννήσιοι ἰππεῖς.	μ. Ἀττάλος.
γ. Σύμμαχοι ἰππεῖς.	ν. Ἀγριᾶνες καὶ Ἕλληνες μισθοφόροι
δ. Κρήτες τοξόται.	ξ. Περοΐδας.
ε. Θράκες τοξόται.	ο. Παντόρδανος.
ζ. Φάλαγξ.	π. Ἕλληνες μισθοφόροι ἐν ἐφεδρεία.
η. Ὑπασπισταί.	ρ. Κάρδακες.
θ. Ἐταῖροι ἰππεῖς.	σ. Ἕλληνες.
ι. Πρωτόμαχος.	τ. Κάρδακες.
κ. Ἀρίστων.	

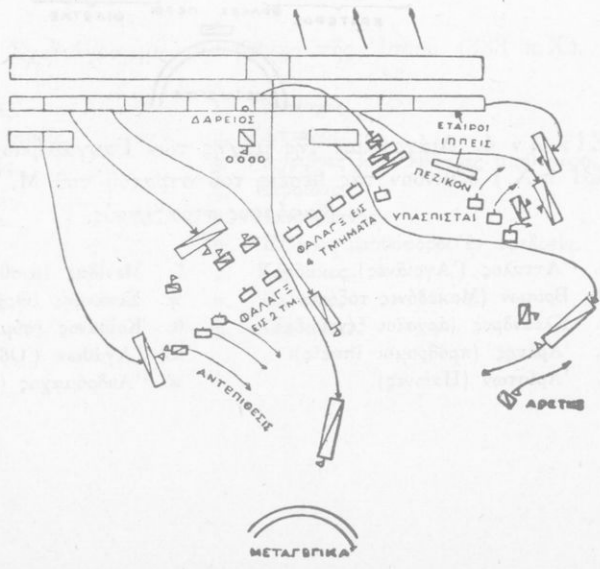

Εἰκὼν 4. Διάγραμμα τῆς μάχης τῶν Γαυγαμήλων (1 Ὀκτωβρίου 331 π.Χ.) δεικνύον τὰς θέσεις τοῦ στρατοῦ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ὑπὸ διαφόρους στρατηγούς.

α. Ἄτταλος (Ἀγριᾶνες).	ζ. Μενίδας (μισθοφόροι ἰππεῖς).
β. Βρίσων (Μακεδόνες τοξόται).	η. Σιτάλης (θρᾶκες πεζοί).
γ. Κλέανδρος (ἀρχαῖοι ξένοι).	θ. Κοίρανος (σύμμαχοι ἰππεῖς).
δ. Ἀρέτης (πρόδρομοι ἰππεῖς).	ι. Ἀγάθων (ὄδρῶσαι ἰππεῖς).
ε. Ἀρίστων (Παίονες).	κ. Ἀνδρόμαχος (μισθοφόροι ἰππεῖς).

Εικ 5. Διάγραμμα της μάχης των Γαυγαμήρων
 Δευτέρου τήν πρώτην επίθεσιν τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου
 κατὰ τοῦ ἄκρου ἀριστεροῦ τοῦ περσικοῦ στρατεύματος
 (πρώτη φάσις τῆς μάχης).
 Σημείωσις : Ἐπεξηγήσεις τῶν γράμμάτων βλ. εἰς εἰκόνα 4.

Εικ 6. Διάγραμμα της μάχης των Γαυγα-
 μήων Δευτέρου τήν τακτηκήν τῶν διεισοδύσεων
 τοῦ στρατοῦ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου
 (δευτέρα φάσις τῆς μάχης).
 Σημείωσις : Ἐπεξηγήσεις τῶν γράμμάτων βλ. εἰς εἰκόνα 4.

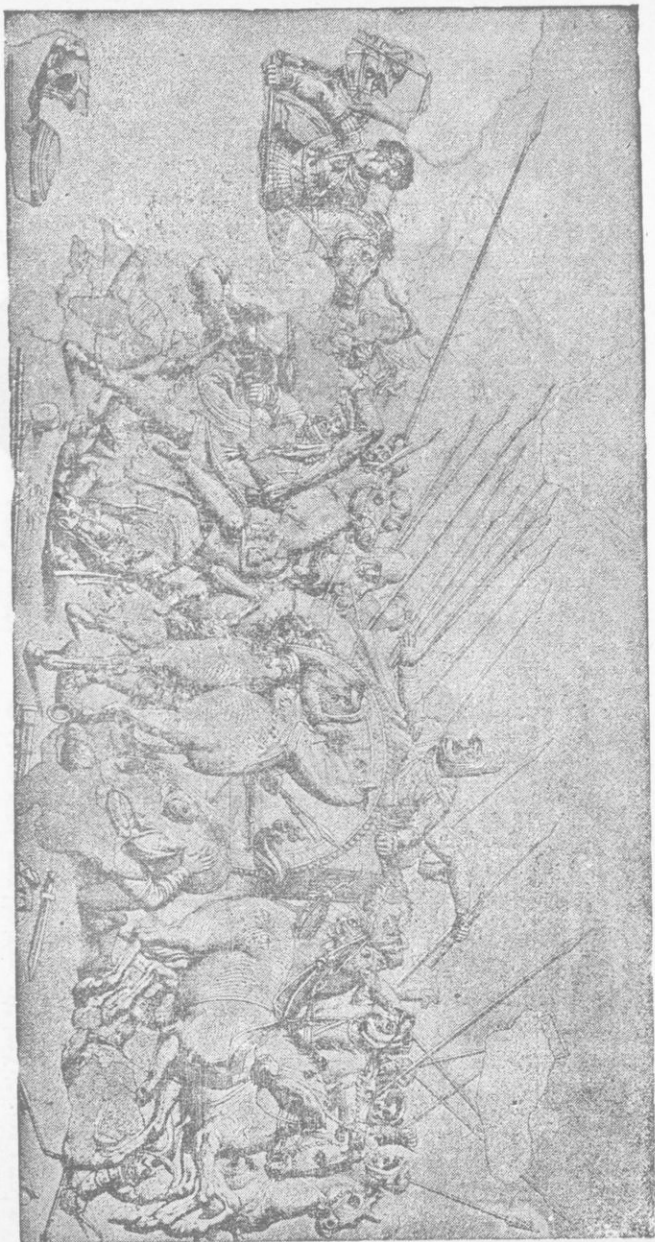

Ἄργυροῦν τετράδραχμον τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου.

Χρυσοῦς στατήρ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου.

Εἰκὼν 7. Νομίσματα Μ. Ἀλεξάνδρου.

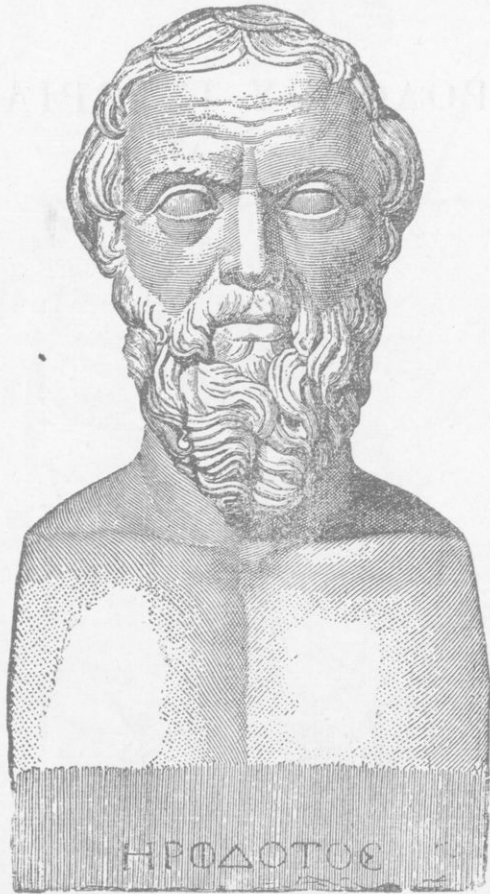

Εἰκὼν 8. Ἡ μάχη τῆς Ἴσσοῦ. (Ψηφιδωτὸν τῆς Πομπηίας)
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΙ ΔΑΡΕΙΟΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΟΙ

Εἰς τὴν εἰκόνα φαίνεται ἀριστερὰ ἔφυπτος ὁ Ἀλέξανδρος, καθ' ἣν στιγμὴν ὀρμᾶ κατὰ τοῦ Δαρείου, ὁ ὁποῖος μετὰ ζοηρὰς χειρονομίας ζητεῖ ἀπεργασμένως βοήθειαν ἀπὸ τοῦ περὶ αὐτοῦ.

ΗΡΩΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΙ (ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΙ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΙΑ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΙΝ
ΤΩΝ ΕΞΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

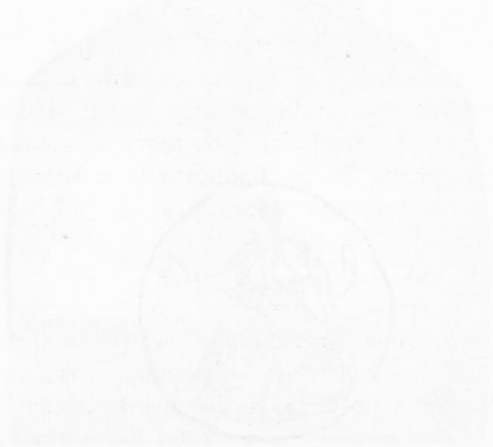
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΑΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1963

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΡΟΔΟΤΟΥ ΕΣΤΡΙΑΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Βίος τοῦ Ἡρόδοτου.

Ὁ Ἡρόδοτος, υἱὸς τοῦ Λύξου καὶ τῆς Δρυοῦς, ἐγεννήθη περὶ τὸ 484 π.Χ. ἐν τῇ Ἀλικαρνασσῶ τῆς Καρίας, ἡ ὁποία ἦτο δωρική ἀποικία. Κατήγετο ἐξ ἐπιφανοῦς καὶ εὐπόρου οἰκογενείας.

Ὁ Ἡρόδοτος ἔτυχε λαμπρᾶς ἐκπαιδεύσεως. ἔχων ὡς διδάσκαλον τὸν θεῖόν του ποιητὴν Πανύασιν, ἐδιδάχθη τὸν Ὅμηρον καὶ ἐμελέτησε τὰ ἔργα τῶν πρώτων Ἑλλήνων ἱστοριογράφων, τῶν καλουμένων λογογράφων, οἱ ὁποῖοι συνέγραφον γεωγραφικὰς περιηγήσεις ἢ ἱστορίας πόλεων ἢ γενῶν κατὰ τοὺς μύθους καὶ τὰς παραδόσεις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἐν τῇ Ἀλικαρνασσῶ τύραννος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο ὁ Λύγδαμις, ἕγγονος τῆς βασιλίσσης Ἀρτεμισίας, ἡ ὁποία συνεπολέμησε μετὰ τοῦ Ξέρξου ἐν Σαλαμῖνι. Κατὰ τοῦ τυράννου τούτου ἐγένετο στάσις, τῆς ὁποίας μετέσχε καὶ ὁ Ἡρόδοτος· ἀλλ' ἡ στάσις ἀπέτυχε καὶ ὁ Ἡρόδοτος ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν τότε ἀκμάζουσαν νῆσον Σάμον. Βραδύτερον, πιθανῶς τὸ 454, ἐπανελθὼν εἰς τὴν Ἀλικαρνασσὸν κατώρθωσε μὲν νὰ ἐκδιώξῃ τὸν τύραννον Λύγδαμιν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐξερράγησαν νέαι στάσεις, ἐγκατέλιπε διὰ παντὸς τὴν πατρίδα του.

Ποῦ μετὰ τὴν ἀποδημίαν του ἀπῆλθεν ὁ Ἡρόδοτος δὲν γνωρίζομεν· εὐρίσκομεν ὅμως αὐτὸν τὸ 445 ἐν Ἀθήναις, ὅπου ἀνέγνωσε μέρος τῆς ἱστορίας του, διὰ τοῦ ὁποίου τοσοῦτον συνεκίνησε καὶ ἔτερψε τοὺς Ἀθηναίους, ὥστε ἔδωκαν εἰς αὐτὸν λαμπρὰν δωρεάν, 10 τάλαντα. Ἐν Ἀθήναις συνεδέθη διὰ φιλίας μετὰ τοῦ Περικλέους καὶ ἄλλων σπουδαίων ἀνδρῶν.

Ὅτε δὲ τὸ 444 οἱ Ἀθηναῖοι ἀπώκισαν ἐν τῇ Κάτῳ Ἰταλίᾳ τὴν πόλιν Θουρίου, μετέβη καὶ ὁ Ἡρόδοτος εἰς αὐτὴν καὶ ἐγκατεστάθη ἐκεῖ καὶ ἐγένετο ἡ πόλις αὕτη δευτέρα πατρίς του· διὰ τοῦτο καὶ Θούριος ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἑκαλεῖτο.

Ὁ Ἡρόδοτος ἐκ τῆς μελέτης τῶν ἱστοριῶν τῶν λογογράφων

ἡσθάνθη τοσοῦτον ἐνθουσιασμόν, ὥστε ἀπεφάσισε καὶ αὐτὸς νὰ συγγράψῃ τὴν ἱστορίαν τῶν πολέμων, τοὺς ὁποίους διεξήγαγον οἱ Ἕλληνες κατὰ τῶν Περσῶν. Θέλων δὲ νὰ γνωρίσῃ ἐξ ἰδίας αὐτοψίας τὰ πράγματα ἐπεχείρησε μακρὰς περιηγήσεις εἰς διαφόρους μεμακρυσμένας χώρας. Ἡ συγκοινωνία τότε ἦτο ἀτελεστάτη καὶ λίαν ἐπικίνδυνος· ἐν τούτοις μὲ μεγάλους κόπους καὶ κινδύνους ἐπεσκέφθη τὴν Μ. Ἀσίαν καὶ τὴν Αἴγυπτον μέχρι τῆς Ἐλεφαντίνης πόλεως· τὴν Λιβύην, τὴν Φοινίκην, τὴν Βαβυλωνίαν, τὴν Περσίαν καὶ τὰς ἑλληνικὰς ἀποικίας τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου· τὴν γειτονικὴν μὲ αὐτὰς Σκυθίαν καὶ τὴν Κολχίδα. Περιῆλθε πρὸς τούτοις ἀνά τὴν Ἑλλάδα καὶ διέτριψεν εἰς πολλὰς αὐτῆς πόλεις καθὼς καὶ τῆς κάτω Ἰταλίας καὶ Σικελίας.

Ποῦ καὶ πότε ἀπέθανεν ὁ Ἡρόδοτος εἶναι ἄγνωστον· κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀπέθανε τὸ 424 ἐν Θουρίσις.

2. Τὸ ἱστορικὸν ἔργον τοῦ Ἡροδότου.

Τὸ ἱστορικὸν ἔργον τοῦ Ἡροδότου, τὸ ὁποῖον ἐπόρισεν εἰς αὐτὸν τὸν τιμητικὸν τίτλον τοῦ πατρὸς τῆς ἱστορίας, διηρέθη ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων εἰς ἑννέα βιβλία, ἕκαστον τῶν ὁποίων ὠνομάσθη μὲ τὸ ὄνομα μιᾶς τῶν ἑννέα Μουσῶν. Ἐν αὐτῷ περιέχεται πλοῦτος γνώσεων ἱστορικῶν, γεωγραφικῶν, φυσικῶν, ἀρχαιολογικῶν κλπ., ἀλλ' ἡ κυρία ἰδέα, περὶ τὴν ὁποίαν πλέκονται πᾶσαι αἱ ἄλλαι γνώσεις, εἶναι οἱ πόλεμοι τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων.

Τοῦ ἔργου του προτάσσει ὁ Ἡρόδοτος βραχεῖαν εἰσαγωγὴν (κεφ. 1 - 5), ἐν τῇ ὁποίᾳ δηλοῖ τὸν σκοπὸν τῆς ὑπ' αὐτοῦ συγγραφῆς τοῦ ἱστορικοῦ τοῦ ἔργου καθὼς καὶ τὰ αἴτια τῆς μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων ἔχθρας· ταῦτα ἂν καὶ ἀνάγει μέχρι τῶν μυθικῶν χρόνων, ἐν τούτοις ἀναφέρει, ὅτι πρώτη καὶ κυρία ἱστορικὴ ἀφορμὴ τῆς ἔχθρας ὑπήρξεν ἡ ὑποταγὴ τῶν ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ ἑλληνικῶν πόλεων ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Λυδίας Κροίσου. Ἐκ τούτου λαβὼν ἀφορμὴν διηγεῖται ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ περὶ τῶν βασιλείων τῆς Λυδίας καὶ ἰδίως περὶ τοῦ Κροίσου, τὸν ὁποῖον ὑπέταξεν ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν Κύρος. Κατόπιν ἱστορεῖ, πῶς τὸ περσικὸν κράτος προῆλθεν ἐκ τοῦ μηδικοῦ καὶ πῶς

ὁ Κύρος βαθμηδὸν ἠΰξησεν αὐτὸ μὲ τὴν ὑποδούλωσιν τῶν λαῶν τῆς Μ. Ἀσίας, ἔπειτα δὲ καὶ τοῦ μεγάλου καὶ πλουσίου κράτους Βαβυλωνίων. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ καὶ ἐφ' ὅσον οἱ Πέρσαι ἔρχονται εἰς ἐπικοινωνίαν μὲ κάθε ἄλλο ἔθνος, γράφει τὰ τῆς ἱστορίας, τὰ τῶν ἠθῶν καὶ ἔθιμων αὐτοῦ.

Μετὰ τὸν Κύρον μεταβαίνει εἰς τὸν υἱὸν καὶ διάδοχον αὐτοῦ Καμβύσην. Ἡ ἐκστρατεία τοῦ Καμβύσου κατὰ τῆς Αἰγύπτου δίδει ἀφορμὴν εἰς τὸν Ἡρόδοτον νὰ περιγράψῃ ἐκτενῶς ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ τὴν χώραν ταύτην καὶ τοὺς κατοίκους αὐτῆς μὲ τὰ ἦθη, τὸν πολιτισμὸν καὶ τὰ μνημεῖα αὐτῶν.

Ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ ἐπανέρχεται εἰς τὴν περσικὴν ἱστορίαν. Διηγεῖται ἐν αὐτῷ τὴν ὑποταγὴν τῆς Αἰγύπτου, Λιβύης, Κυρήνης, τὸν θάνατον τοῦ Καμβύσου, τὴν κυριαρχίαν τοῦ Ψευδοσμέρδιος, τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάβασιν τοῦ Δαρείου, τὴν ὑπὸ τούτου κοπιώδη ὀργάνωσιν τοῦ κράτους, καὶ ἐνδιατρίβει ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ τυράννου τῆς Σάμου Πολυκράτους.

Ἐν τῷ τετάρτῳ βιβλίῳ πραγματεύεται τὰ τῆς ἐκστρατείας τοῦ Δαρείου ἐναντίον τῶν Σκυθῶν. Ἱστορῶν δὲ τὰ τῆς Σκυθίας παρενθέτει κατόπιν τὰ τῆς ἐκστρατείας τῶν Περσῶν εἰς τὴν Κυρηναϊκὴν χερσόνησον ἐν Ἀφρικῇ καὶ περιγράφει τὰ εἰς αὐτὸν γνωστὰ ἔθνη τῆς Λιβύης.

Ἀρχίζων ἔπειτα τὸ πέμπτον βιβλίον διηγεῖται τὰς κατακτήσεις τῶν Περσῶν εἰς τὴν Εὐρώπην (Θράκης Μακεδονίας) καὶ τὴν μεγάλην ἐπανάστασιν τῶν Ἰώνων. Τὴν ἐπανάστασιν αὐτὴν παρουσιάζει ὡς εἰσαγωγὴν καὶ ὡς ἀφετηρίαν τοῦ μεγάλου ἀγῶνος τῶν Περσῶν ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος.

Ἐν τῷ ἕκτῳ βιβλίῳ περιγράφει τὴν καταστολὴν τῆς ἐπανάστασεως τῶν Ἰώνων, τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἐκστρατείας τοῦ Μαρδονίου κατὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν ἦτταν τοῦ Δάτιδος καὶ Ἀρταφέρνης ἐν Μαραθῶνι.

Ἐν τοῖς λοιποῖς βιβλίοις (ἑβδόμῳ ὀγδῶμ καὶ ἐνάτῳ) ἱστορεῖ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Ξέρξου κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἐν τῷ ἑβδόμῳ βιβλίῳ περιγράφει κατὰ πρῶτον τὰ πρὸς τὸν πόλεμον συμβούλια καὶ τὰς μεγάλας προπαρασκευὰς τοῦ Ξέρξου· κατόπιν τὰ διάφορα ἔθνη, τὰ ὅποια συνῆθλον διὰ τὴν ἐκστρατείαν, τὴν καταγωγὴν των καὶ τοὺς ὀπλισμοὺς των· τελευταῖον τὴν διὰ τῆς

Μ. Ἀσίας, Θράκης, Μακεδονίας και Θεσσαλίας πορείαν τοῦ περσικοῦ στρατοῦ και τὴν ἐν Θερμοπύλαις μάχην.

Ἐν τῷ ὀ γ δ ὦ βιβλίῳ ἀρχίζει ἀπὸ τὰς ναυμαχίας τοῦ Ἀρτεμισίου. Ἐπειτα διηγεῖται τὰς ἐν Ἑλλάδι δηώσεις τῶν Περσῶν, τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν και τὴν φυγὴν τοῦ Ξέρξου.

Τέλος ἐν τῷ ἐ ν ἄ τ ω βιβλίῳ περιγράφει τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην, τὴν ἐν Μυκάλῃ και ὅλα τὰ ἄλλα κατορθώματα τῶν Ἑλλήνων μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Σηστοῦ (478).

Τοιοῦτο εἶναι περιληπτικῶς τὸ περιεχόμενον τοῦ ἱστορικοῦ ἔργου τοῦ Ἡροδότου.

Ὁ Ἡρόδοτος, ἂν και Δωριεύς, ἔγραψε τὸ ἔργον του εἰς τὴν Ἰωνικὴν διάλεκτον και ὄχι εἰς τὴν Δωρικὴν· εἰς τοῦτο ἠναγκάσθη, διότι οἱ πρὸ αὐτοῦ λογογράφοι, πάντες σχεδὸν Ἴωνες, εἶχον μεταχειρισθῆ τὴν ἰωνικὴν διάλεκτον ὡς γλώσσαν τῶν συγγραφῶν των.

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or page number.

Faint, illegible text in the middle section of the page.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Faint, illegible text at the bottom of the main section, possibly a conclusion or signature.

ΒΙΒΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Κ Λ Ε Ι Ω

1. Εἰσαγωγή: Σκοπὸς τῆς ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου συγγραφῆς τοῦ ἱστορικοῦ του ἔργου.— Πρῶται ἀφορμαὶ τῆς μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων ἔχθρας.

(Κεφ. 1-5)

Ἡροδότου Ἀλικαρνησέος ἱστορίας ἀπόδεξις ἦδε, ὡς μή-
τε τὰ γενόμενα ἐξ ἀνθρώπων τῷ χρόνῳ ἐξίτηλα γένηται, μήτε
ἔργα μεγάλα τε καὶ θωμαστά, τὰ μὲν Ἕλλησι, τὰ δὲ βαρβά-
ροισι ἀποδεχθέντα, ἀκλεᾶ γένηται, τὰ τε ἄλλα καὶ δι' ἣν αἰ-
τίην ἐπολέμησαν ἀλλήλοισι.

Περσέων μὲν νυν οἱ λόγιοι Φοίνικας αἰτίους φασὶ γενέσθαι
τῆς διαφορῆς· τούτους γὰρ ἀπὸ τῆς Ἐρυθρῆς καλεομένης θα-
λάσσης ἀπικομένους ἐπὶ τήνδε τὴν θάλασσαν καὶ οἰκήσαντας
τοῦτον τὸν χῶρον, τὸν καὶ νῦν οἰκέουσι, αὐτίκα ναυτιλίησι μα-
κρῆσι ἐπιθέσθαι, ἀπαγίνοντας δὲ φορτία Αἰγύπτια τε καὶ
Ἀσσύρια τῇ τε ἄλλῃ ἐσαπικνέεσθαι καὶ δὴ καὶ ἐς Ἄργος· τὸ
δὲ Ἄργος τοῦτον τὸν χρόνον προεῖχε ἅπασι τῶν πολιῶν τῶν ἐν
τῇ νῦν Ἑλλάδι καλεομένῃ.

Ἀπικομένους δὲ τοὺς Φοίνικας ἐς δὴ τὸ Ἄργος τοῦτο δια-
τίθεσθαι τὸν φόρτον. Πέμπτη δὲ ἡ ἕκτη ἡμέρῃ, ἀπ' ἧς ἀπίκον-
το, ἐξεμπολημένων σφι σχεδὸν πάντων ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν θάλασ-
σαν γυναῖκας ἄλλας τε πολλὰς καὶ δὴ καὶ τοῦ βασιλέως θυγατέ-
ρα· τὸ δὲ οἱ οὐνομα εἶναι Ἰοῦν τὴν Ἰνάχου. Ταύτας στάσας
κατὰ πρύμνην τῆς νεὸς ὠνέεσθαι τῶν φορτίων, τῶν σφι ἦν θυ-

μὸς μάλιστα, καὶ τοὺς Φοίνικας διακελευσαμένους ὀρμῆσαι ἐπ' αὐτάς. Τὰς μὲν δὴ πλεῦνας τῶν γυναικῶν ἀποφυγεῖν, τὴν δὲ Ἰοῦν σὺν ἄλλησι ἀρπασθῆναι· ἐσβαλομένους δὲ ἐς τὴν νέα οἴχεσθαι ἀποπλέοντας ἐπ' Αἴγυπτον.

2 Οὕτω μὲν ἐς Αἴγυπτον ἀπικέσθαι λέγουσι Πέρσαι καὶ τῶν ἀδικημάτων πρῶτον τοῦτο ἄρξαι· μετὰ δὲ ταῦτα Ἑλλήνων τινὰς (οὐ γὰρ ἔχουσι τοῦνομα ἀπηγγέσασθαι) φασὶ τῆς Φοινίκης ἐς Τύρον προσσχόντας ἀρπάσαι τοῦ βασιλέως τὴν θυγατέρα Εὐρώπην· εἶψαν δ' ἂν οὗτοι Κρῆτες. Ταῦτα μὲν δὴ ἴσα πρὸς ἴσα σφι γενέσθαι· μετὰ δὲ ταῦτα Ἕλληνας αἰτίους τῆς δευτέρας ἀδικίης γενέσθαι. Καταπλώσαντας γὰρ μακρῆ νηϊ ἐς Αἶάν τε, τὴν Κολχίδα, καὶ ἐπὶ Φᾶσιν ποταμόν, ἐνθεῦτεν διαπρηξαμένους καὶ τᾶλλα, τῶν εἵνεκεν ἀπίκατο, ἀρπάσαι τοῦ βασιλέως τὴν θυγατέρα Μηδείην. Πέμψαντα δὲ τὸν Κόλχων βασιλέα ἐς τὴν Ἑλλάδα κήρυκα αἰτέειν τε δίκας τῆς ἀρπαγῆς καὶ ἀπαιτέειν τὴν θυγατέρα· τοὺς δὲ ὑποκρίνασθαι, ὡς οὐδὲ ἐκεῖνοι Ἰοῦς τῆς Ἀργείης ἔδοσαν σφι δίκας τῆς ἀρπαγῆς· οὐδὲ ὦν αὐτοὶ δώσειν ἐκείνοισι.

3 Δευτέρη δὲ λέγουσι γενεῇ μετὰ ταῦτα Ἀλέξανδρον, τὸν Πριάμου, ἀκηχοῦτα ταῦτα ἐθελῆσαί οἱ ἐκ τῆς Ἑλλάδος δι' ἀρπαγῆς γενέσθαι γυναῖκα, ἐπιστάμενον πάντως, ὅτι οὐ δώσει δίκας· οὐδὲ γὰρ ἐκείνους διδόναι. Οὕτω δὲ ἀρπάσαντος αὐτοῦ Ἑλένην τοῖσι Ἕλλησι δόξαι πρῶτον πέμψαντας ἀγγέλους ἀπαιτέειν τε Ἑλένην καὶ δίκας τῆς ἀρπαγῆς αἰτέειν. Τοὺς δέ, προϊσχομένων ταῦτα, προφέρειν σφι Μηδείης τὴν ἀρπαγὴν, ὡς οὐ δόντες αὐτοὶ δίκας οὐδὲ ἐκδόντες ἀπαιτεόντων βουλοιάτῳ σφι παρ' ἄλλων δίκας γίνεσθαι.

4 Μέχρι μὲν ὦν τούτου ἀρπαγὰς μούνας εἶναι παρ' ἀλλήλων, τὸ δὲ ἀπὸ τούτου Ἕλληνας δὴ μεγάλως αἰτίους γενέσθαι· προτέρους γὰρ ἄρξαι στρατεῦσθαι ἐς τὴν Ἀσίην ἢ σφέας ἐς τὴν Εὐρώπην.

Οὕτω μὲν Πέρσαι λέγουσι γενέσθαι, καὶ διὰ τὴν Ἰλίου 5
 ἄλωσιν εὐρίσκουσι σφίσι ἐοῦσαν τὴν ἀρχὴν τῆς ἐχθρῆς τῆς
 ἐς τοὺς Ἕλληνας. Ἐγὼ δὲ περὶ μὲν τούτων οὐκ ἔρχομαι ἐρέων,
 ὡς οὕτω ἢ ἄλλως κως ταῦτα ἐγένετο, τὸν δὲ οἶδα αὐτὸς πρῶ-
 τον ὑπάρξαντα ἀδίκων ἔργων ἐς τοὺς Ἕλληνας, τοῦτον σημή-
 νας προβήσομαι ἐς τὸ πρόσω τοῦ λόγου ὁμοίως σμικρὰ καὶ
 μεγάλα ἄστεα ἀνθρώπων ἐπεξιῶν. Τὰ γὰρ τὸ πάλαι μεγάλα
 ἦν, τὰ πολλὰ αὐτῶν σμικρὰ γέγονε· τὰ δὲ ἐπ' ἐμεῦ ἦν μεγά-
 λα, πρότερον ἦν σμικρὰ. Τὴν ἀνθρωπηίην ὦν ἐπιστάμενος
 εὐδαιμονίην οὐδαμὰ ἐν ταυτῷ μένουσαν ἐπιμνήσομαι ἀμφο-
 τέρων ὁμοίως.

2. Κροῖσος καὶ Σόλων.

(Κεφ. 6, 28 - 33)

Κροῖσος ἦν Λυδὸς μὲν γένος, παῖς δὲ Ἀλυάττεω, τύραν- 6
 νος δὲ ἐθνέων τῶν ἐντὸς Ἄλυος ποταμοῦ, ὃς ῥέων ἀπὸ μεσαμ-
 βρίας μεταξὺ Συρίων τε καὶ Παφλαγόνων ἐξιῖ πρὸς βορέην
 ἄνεμον ἐς τὸν Εὐξείνιον, καλεόμενον πόντον. Οὗτος ὁ Κροῖσος
 βαρβάρων πρῶτος, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, τοὺς μὲν κατεστρέ-
 ψατο Ἑλλήνων ἐς φόρου ἀπαγωγὴν, τοὺς δὲ φίλους προσ-
 εποιήσατο. Κατεστρέψατο μὲν Ἴωνάς τε καὶ Αἰολέας καὶ
 Δωριέας τοὺς ἐν τῇ Ἀσίῃ, φίλους δὲ προσεποιήσατο Λακε-
 δαιμονίους. Πρὸ δὲ τῆς Κροίσου ἀρχῆς πάντες Ἕλληνες ἦσαν
 ἐλεύθεροι.

Χρόνου δὲ ἐπιγινόμενου καὶ κατεστραμμένων σχεδὸν πάν- 28
 των τῶν ἐντὸς Ἄλυος ποταμοῦ οἰκημένων (πλὴν γὰρ Κιλί-
 κων καὶ Λυκίων τοὺς ἄλλους πάντας ὑπ' ἐωυτῷ εἶχε κατα-
 στρεψάμενος ὁ Κροῖσος), ἀπικνέονται ἐς Σάρδις ἀκμαζού- 29
 σας πλούτῳ ἄλλοι τε οἱ πάντες ἐκ τῆς Ἑλλάδος σοφισταί,
 οἱ τοῦτον τὸν χρόνον ἐτύγγανον ἐόντες, ὡς ἕκαστος αὐτῶν
 ἀπικνεόιτο, καὶ δὴ καὶ Σόλων ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ὃς Ἀθηναί-

οισι νόμους καλεύσας ποιήσας ἀπεδήμησε ἕτεα δέκα κατὰ θεωρίας πρόφασιν ἐκπλώσας, ἵνα δὴ μὴ τινα τῶν νόμων ἀναγκασθῆ λύσαι, τῶν ἔθετο. Αὐτοὶ γὰρ οὐκ οἰοί τε ἦσαν αὐτὸ ποιῆσαι Ἀθηναῖοι· ὀρκίοισι γὰρ μέγалоισι κατείχοντο δέκα ἕτεα χρήσεσθαι νόμοισι, τοὺς ἂν σφι Σόλων θῆται.

30 Αὐτῶν δὴ ὧν τούτων καὶ τῆς θεωρίας ἐκδημήσας ὁ Σόλων εἶνεκεν ἐς Αἴγυπτον ἀπίκετο παρ' Ἀμασιν καὶ δὴ καὶ ἐς Σάρδις παρὰ Κροῖσον. Ἀπικόμενος δὲ ἐξεινίζετο ἐν τοῖσι βασιλεῖοισι ὑπὸ τοῦ Κροῖσου· μετὰ δὲ ἡμέρη τρίτη ἢ τετάρτη κελεύσαντος Κροῖσου τὸν Σόλωνα θεράποντες περιῆγον κατὰ τοὺς θησαυρούς, καὶ ἐπεδείκνυσαν πάντα ἔοντα μεγάλα τε καὶ ὀλιβια. Θεησάμενον δὲ μιν τὰ πάντα καὶ σκεψάμενον, ὥς οἱ κατὰ καιρὸν ἦν, εἶρετο ὁ Κροῖσος τάδε· «Ἐεῖνε Ἀθηναῖε, παρ' ἡμέας περὶ σέο λόγος ἀπῖκται πολλὸς καὶ σοφίης εἶνεκεν τῆς σῆς καὶ πλάνης, ὡς φιλοσοφῶν γῆν πολλὴν θεωρίας εἶνεκεν ἐπελήλυθας· νῦν ὧν ἕμερος ἐπειρέσθαι μοι ἐπῆλθε, εἴ τινα ἤδη πάντων εἶδες ὀλβιώτατον». Ὁ μὲν ἐλπίζων εἶναι ἀνθρώπων ὀλβιώτατος ταῦτα ἐπειρώτα.

Σόλων δὲ οὐδὲν ὑποθωπεύσας, ἀλλὰ τῷ ἔδοντι χρησάμενος λέγει· Ὡ βασιλεῦ, Τέλλον Ἀθηναῖον». Ἀποθωμάσας δὲ Κροῖσος τὸ λεχθὲν εἶρετο ἐπιστρεφῶς· «Κοιη, δὴ κρίνεις Τέλλον εἶναι ὀλβιώτατον;» Ὁ δὲ εἶπε· «Τέλλῳ τοῦτο μὲν τῆς πόλιος εὐήκουσής παιδες ἦσαν καλοὶ τε κάγαθοί, καὶ σφι εἶδε ἅπασι τέκνα ἐκγεγόμενα καὶ πάντα παραμείναντα· τοῦτο δὲ τοῦ βίου εὐήκοντι, ὡς τὰ παρ' ἡμῖν, τελευτῆ τοῦ βίου λαμπροτάτη ἐπεγενετο· γενομένης γὰρ Ἀθηναίοισι μάχης πρὸς τοὺς ἀστυγεῖτονας ἐν Ἐλευσίῃ, βωθήσας καὶ τροπὴν ποιήσας τῶν πολεμίων ἀπέθανε κάλλιστα, καὶ μιν Ἀθηναῖοι δημοσίῃ τε ἔθαψαν αὐτοῦ, τῇ περ ἔπεσε, καὶ ἐτίμησαν μεγάλας».

31 Ὡς δὲ Σόλων τὰ κατὰ τὸν Τέλλον, πολλά τε καὶ ὀλ-

βια, εἶπας προεστρεψάτο τὸν Κροῖσον, ἐπειρώτα, τίνα δευτέρον μετ' ἐκεῖνον ἴδοι, δοκέων πάγχυ δευτερεῖα γῶν οἴσσεσθαι.

Ὁ δὲ εἶπε· « Κλέοβιν τε καὶ Βίτωνα. Τούτοισι γὰρ εὐοῦσι γένος Ἀργεῖοισι βίος τε ἀρκέων ὑπὴν καὶ πρὸς ταύτῃ ῥώμῃ σώματος τοιήδε· ἀθλοφόροι τε ἀμφοτέροι ὁμοίως ἦσαν, καὶ δὴ καὶ λέγεται ὅδε ὁ λόγος· εὐοῦσης ὄρτης τῇ Ἥρῃ τοῖσι Ἀργεῖοισι ἔδεε πάντως τὴν μητέρα αὐτῶν ζευγεῖ κομισθῆναι ἐς τὸ ἱόν, οἱ δέ σφι βόες ἐκ τοῦ ἀγροῦ οὐ παρεγίνοντο ἐν ὥρῃ· ἐκκληθόμενοι δὲ τῇ ὥρῃ οἱ νεηνῖαι ὑποδύντες αὐτοὶ ὑπὸ τὴν ζεύγλην εἴλοντο τὴν ἀμαξάν, ἐπὶ τῆς ἀμάξης δὲ σφι ὠχέετο ἡ μήτηρ, σταδίους δὲ πέντε καὶ τεσσεράκοντα διακομίσαντες ἀπίκοντο ἐς τὸ ἱόν.

»Ταῦτα δὲ σφι ποιήσασι καὶ ὀφθεῖσι ὑπὸ τῆς πανηγυρίας τελευτῇ τοῦ βίου ἀρίστη ἐπεγένετο, διέδεξε τε ἐν τούτοις ὁ θεός, ὡς ἀμεινον εἶη ἀνθρώπῳ τεθνάναι μᾶλλον ἢ ζῶειν. Ἀργεῖοι μὲν γὰρ περιστάντες ἐμακάριζον τῶν νεηνιέων τὴν ῥώμην, αἱ δὲ Ἀργεῖαι τὴν μητέρα αὐτῶν, οἶων τέκνων ἐκύρῃσε. Ἡ δὲ μήτηρ περιχαρῆς εὐοῦσα τῷ τε ἔργῳ καὶ τῇ φήμῃ, στάσα ἀντίον τοῦ ἀγάλματος εὐχετο Κλεόβι τε καὶ Βίτωνι τοῖσι ἐωυτῆς τέκνοισι, οἳ μιν ἐτίμησαν μεγάλως, τὴν θεὸν δοῦναι, τὸ ἀνθρώπῳ τυχεῖν ἀριστόν ἐστι. Μετὰ ταύτην δὲ τὴν εὐχὴν ὡς ἔθυσάν τε καὶ εὐωχήθησαν, κατακοιμηθέντες ἐν αὐτῷ τῷ ἱερῷ οἱ νεηνῖαι οὐκέτι ἀνέστησαν, ἀλλ' ἐν τέλει τούτῳ ἔσχοντο. Ἀργεῖοι δὲ σφένων εἰκόνας ποιησάμενοι ἀνέθεσαν ἐς Δελφοὺς ὡς ἀνδρῶν ἀριστῶν γενομένων».

Σόλων μὲν δὴ εὐδαιμονίης δευτερεῖα ἔνεμε τούτοις, Κροῖσος δὲ σπερχθεὶς εἶπε· « ὦ ξεῖνε Ἀθηναῖε, ἡ δὲ ἡμέτερη εὐδαιμονία οὕτω τοι ἀπερρίπτται ἐς τὸ μηδέν, ὥστε οὐδὲ ἰδιωτέων ἀνδρῶν ἀξίους ἡμέας ἐποίησας; » Ὁ δὲ εἶπε· « ὦ Κροῖσε, ἐπιστάμενόν με τὸ θεῖον πᾶν εἶναι φθονερόν τε καὶ ταραχῶδες ἐπειρωτᾶς ἀνθρωπῆων πρηγματῶν πέρι. Ἐν γὰρ τῷ μακρῷ χρόνῳ

πολλά μὲν ἔστι ἰδεῖν, τὰ μὴ τις ἐθέλει, πολλά δὲ καὶ παθεῖν. Ἐς γὰρ ἑβδομήκοντα ἔτεα οὖρον τῆς ζῆς ἀνθρώπων προτίθημι. Ἀπασέων δὲ τῶν ἡμερέων τῶν ἐς τὰ ἑβδομήκοντα ἔτεα ἢ ἑτέρη τῇ ἑτέρῃ ἡμέρῃ τὸ παράπαν οὐδὲν ὁμοιον προσάγει πρῆγμα.

» Οὕτω ὦν, ὦ Κροῖσε, πᾶν ἔστι ἀνθρώπος συμφορῆ. Ἐμοὶ δὲ σὺ καὶ πλουτέειν μέγα φαίνεται καὶ βασιλεὺς εἶναι πολλῶν ἀνθρώπων· ἐκεῖνο δέ, τὸ εἶρέ με, οὐ κώ σε ἐγὼ λέγω, πρὶν ἂν τελευτήσαντα καλῶς τὸν αἰῶνα πύθωμαι. Οὐ γὰρ τι ὁ μέγα πλούσιος μᾶλλον τοῦ ἐπ' ἡμέρην ἔχοντος ὀλβιώτερός ἐστι, εἰ μὴ οἱ τύχη ἐπίσποιτο πάντα καλὰ ἔχοντα τελευτῆσαι εὖ τὸν βίον. Σκοπέειν ὦν χρὴ παντὸς χρημάτων τὴν τελευτήν, κἢ ἀποβήσεται· πολλοῖσι γὰρ δὴ ὑποδέξας ὄλβον ὁ θεὸς προρρίζους ἀνέτρεψε».

- 33 Ταῦτα λέγων τῷ Κροίσῳ οὐ κως ἐχαρίζετο· ὁ δὲ λόγῳ μιν ποιησάμενος οὐδενὸς ἀποπέμπεται, κάρτα δόξας ἀμαθῆα εἶναι, ὅς τὰ παρέοντα ἀγαθὰ μετεῖς τὴν τελευτήν παντὸς χρημάτων ὄραν ἐκέλευε.

[Ὁ Κροῖσος διαβάς τὸν Ἄλν εἰσβάλλει εἰς τὴν Καππαδοκίαν, ἣ ὁποία ἀνήκειν εἰς τοὺς Πέρσας. Τοῦτο μαθὼν ὁ Κῦρος, ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν, ἐπέρχεται κατὰ τοῦ Κροίσου· μετὰ πεισματώδη δὲ μάχην τῶν δύο ἀντιπάλων στρατευμάτων ἀναγκάζεται ὁ Κροῖσος νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὰς Σάρδεις.]

3. Κῦρος καὶ Κροῖσος.

(Κεφ. 86 - 88)

- 86 Οἱ δὲ Πέρσαι τὰς τε Σάρδεις ἔσχον καὶ αὐτὸν Κροῖσον ἐζώγρησαν, ἄρξαντα ἔτεα τεσσερεσκαίδεκα καὶ τεσσερεσκαίδεκα ἡμέρας πολιορκηθέντα, κατὰ τὸ χρηστήριόν τε καταπαύσαντα τὴν ἐσωτοῦ μεγάλην ἀρχήν. Λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ Πέρσαι ἤγαγον παρὰ Κῦρον. Ὁ δὲ συννήσας πυρὴν μεγάλην

ἀνεβίβασε ἐπ’ αὐτὴν τὸν Κροῖσον τε ἐν πέδησι δεδεμένον καὶ δις ἐπτὰ Λυδῶν παρ’ αὐτὸν παῖδας, εἴτε δὴ ἐν νόῳ ἔχων ἀκροθίνια ταῦτα καταγιεῖν θεῶν ὅτεω δὴ, εἴτε καὶ εὐχὴν ἐπιτελέσαι θέλων, εἴτε καί, πυθόμενος τὸν Κροῖσον εἶναι θεοσεβέα, τοῦδε εἶνεκεν ἀνεβίβασε ἐπὶ τὴν πυρὴν βουλόμενος εἰδέναι, εἴ τίς μιν δαιμόνων ρύσεται τοῦ μὴ ζῶντα κατακαυθῆναι.

Τὸν μὲν δὴ ποιεῖεν ταῦτα· τῷ δὲ Κροίσῳ ἐστεῶτι ἐπὶ τῆς πυρῆς ἐσελθεῖν, καίπερ ἐν κακῷ ἐόντι τοσοῦτω, τὸ τοῦ Σόλωνος, ὡς οἱ εἶη σὺν θεῷ εἰρημένον, τὸ «μηδένα εἶναι τῶν ζῶντων ὄλβιον». Ὡς δὲ ἄρα μιν προστῆναι τοῦτο, ἀνενεικάμενόν τε καὶ ἀναστενάζαντα ἐκ πολλῆς ἡσυχίης ἐς τρεῖς οὐνομάσαι «Σόλων». Καὶ τὸν Κῦρον ἀκούσαντα κελεῦσαι τοὺς ἐρμηνέας ἐπειρέσθαι τὸν Κροῖσον, τίνα τοῦτον ἐπικαλέοιτο, καὶ τοὺς προσελθόντας ἐπειρωτᾶν. Κροῖσον δὲ τέως μὲν σιγὴν ἔχειν εἰρωτώμενον, μετὰ δέ, ὡς ἠναγκάζετο, εἶπεῖν· «Τὸν ἂν ἐγὼ πᾶσι τυράννοισι προετίμησα μεγάλων χρημάτων ἐς λόγους ἐλθεῖν». Ὡς δὲ σφι ἄσημα ἔφραζε, πάλιν ἐπειρωτῶν τὰ λεγόμενα. Λιπαρεόντων δὲ αὐτῶν καὶ ὄχλον παρεχόντων ἔλεγε δὴ, ὡς ἦλθε ἀρχὴν ὁ Σόλων ἐὼν Ἀθηναῖος, καὶ θεησάμενος πάντα τὸν ἑωυτοῦ ὄλβον ἀποφλαυρίσειε, οἷα δὴ εἶπας, ὡς τε αὐτῷ πάντα ἀποβεβήκοι, τῇ περ ἐκεῖνος εἶπε, οὐδὲν τι μᾶλλον ἐς ἑωυτὸν λέγων ἢ ἐς ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον καὶ μάλιστα τοὺς παρὰ σφίσι αὐτοῖσι ὄλβιους δοκέοντας εἶναι.

Τὸν μὲν Κροῖσον ταῦτα ἀπηγέεσθαι, τῆς δὲ πυρῆς ἤδη ἀμμένης καίεσθαι τὰ περιέσχατα. Καὶ τὸν Κῦρον ἀκούσαντα τῶν ἐρμηνέων, τὰ εἶπε Κροῖσος, μεταγρόντα τε καὶ ἐνώσαντα, ὅτι καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος ἐὼν ἄλλον ἄνθρωπον, γενόμενον ἑωυτοῦ εὐδαιμονίῃ οὐκ ἐλάσσω, ζῶντα πυρὶ διδοίῃ, πρὸς τε τούτοισι δείσαντα τὴν τίσιν καὶ ἐπιλεξάμενον, ὡς οὐδὲν εἶη τῶν ἐν ἀνθρώποισι ἀσφαλέως ἔχον, κελεύειν σβεννύναι τὴν ταχίστην τὸ καιόμενον πῦρ καὶ καταβιβάζειν Κροῖσόν τε καὶ τοὺς μετὰ

Κροΐσου. Καὶ τοὺς πειρωμένους οὐ δύνασθαι ἔτι τοῦ πυρός ἐπικρατῆσαι.

- 87 Ἐνθαῦτα λέγεται ὑπὸ Λυδῶν Κροΐσον μαθόντα τὴν Κύρου μετάγνωσιν, ὡς ὥρα πάντα μὲν ἄνδρα σβεννύντα τὸ πῦρ, δυναμένους δὲ οὐκέτι καταλαβεῖν, ἐπιβώσασθαι τὸν Ἀπόλλωνα ἐπικαλούμενον, εἴ τί οἱ κεχαρισμένον ἐξ αὐτοῦ ἐδωρήθη, παραστῆναι καὶ ῥύσασθαι μιν ἐκ τοῦ παρεόντος κακοῦ. Τὸν μὲν δακρύοντα ἐπικαλέεσθαι τὸν θεόν, ἐκ δὲ αἰθρίας τε καὶ νηνεμίης συνδραμεῖν ἐξαπίνης νέφεα καὶ χειμῶνά τε καταρραγῆναι καὶ ὕσαι ὕδατι λαβροτάτῳ κατασβεσθῆναι τε τὴν πυρῆν. Οὕτω δὲ μαθόντα τὸν Κύρον, ὡς εἶη ὁ Κροΐσος καὶ θεοφιλῆς καὶ ἀνὴρ ἀγαθός, καταβιβάσαντα αὐτὸν ἀπὸ τῆς πυρῆς εἰρέσθαι τάδε· «Κροΐσε, τίς σε ἀνθρώπων ἀνέγνωσε ἐπὶ γῆν τὴν ἐμὴν στρατευσάμενον πολέμιον ἀντὶ φίλου ἐμοὶ καταστῆναι;» Ὁ δὲ εἶπε· «ᾧ βασιλεῦ, ἐγὼ ταῦτα ἔπρηξα τῇ σῇ μὲν εὐδαιμονίῃ, τῇ ἐμευτοῦ δὲ κακοδαιμονίῃ· αἴτιος δὲ τούτων ἐγένετο ὁ Ἑλλήνων θεὸς ἐπαείρας ἐμὲ στρατεύεσθαι. Οὐδεὶς γὰρ οὕτω ἀνόητός ἐστι, ὅστις πόλεμον πρὸ εἰρήνης αἰρέσεται· ἐν μὲν γὰρ τῇ οἱ παῖδες τοὺς πατέρας θάπτουσι, ἐν δὲ τῷ οἱ πατέρες τοὺς παῖδας. Ἄλλὰ ταῦτα δαίμονί σου φίλον ἦν οὕτω γενέσθαι».

- 88 Ὁ μὲν ταῦτα ἔλεγε, Κύρος δὲ αὐτὸν λύσας κάτισέ τε ἐγγύς ἐσωτοῦ καὶ κάρτα ἐν πολλῇ προμηθίῃ εἶχε, ἀπεθώμαξέ τε ὀρέων καὶ αὐτὸς καὶ οἱ περὶ ἐκεῖνον ἔοντες πάντες.

4. Λυδικὰ ἔθιμα—Ἰδρυσις ἀποικίας ὑπὸ τῶν Λυδῶν εἰς τὴν Τυρρηνίαν (Ἑτρουρίαν).

(Κεφ. 93-94)

- 93 Θώματα ἢ Λυδίη ἐς συγγραφὴν οὐ μάλα ἔχει, οἷά γε καὶ ἄλλη χώρα, πάρεξ τοῦ ἐκ τοῦ Τμώλου καταφερομένου ψήγματος. Ἐν δὲ ἔργον πολλὸν μέγιστον παρέχεται χωρὶς τῶν τε Αἰγυπτίων ἔργων καὶ τῶν Βαβυλωνίων· ἔστι αὐτόθι

Ἄλυάττεω τοῦ Κροίσου πατρὸς σῆμα, τοῦ ἡ κρηπίς μὲν ἐστὶ λίθων μεγάλων, τὸ δὲ ἄλλο χῶμα γῆς.

94

Λυδοὶ δὲ νόμοισι μὲν τοῖσι αὐτοῖσι χρέωνται, τοῖσι καὶ Ἕλληνες, πρῶτοι δὲ ἀνθρώπων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, νόμισμα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου κοψάμενοι ἐχρήσαντο, πρῶτοι δὲ καὶ κάπηλοι ἐγένοντο. Φασὶ δὲ αὐτοὶ Λυδοὶ καὶ τὰς παιγνίας τὰς νῦν σφίσι τε καὶ Ἕλλησι κατεστεῶσας ἐωυτῶν ἐξεύρημα γενέσθαι. Ἄμα δὲ ταύτας τε ἐξευρεθῆναι παρὰ σφίσι λέγουσι καὶ Τυρσηνίην ἀποικίσαι, ὧδε αὐτῶν λέγοντες.

Ἐπὶ βασιλέος Ἄττος τοῦ Μάνεω σιτοδείην ἰσχυρὴν ἀνά τὴν Λυδίην πᾶσαν γενέσθαι· καὶ τοὺς Λυδοὺς τέως μὲν διάγειν λιπαρέοντας, μετὰ δέ, ὡς οὐ παύεσθαι, ἄκεα δίζησθαι, ἄλλον δὲ ἄλλο ἐπιμηχανᾶσθαι αὐτῶν. Ἐξευρεθῆναι δὴ ὦν τότε καὶ τῶν κύβων καὶ τῶν ἀστραγάλων καὶ τῆς σφαίρης τὰς παιγνίας καὶ τῶν ἄλλων πασέων παιγνίων τὰ εἶδεα πλὴν πεσσοῶν· τούτων γὰρ ὦν τὴν ἐξεύρεσιν οὐκ οἰκηεῦνται Λυδοί. Ποιέειν δὲ ὧδε πρὸς τὸν λιμὸν ἐξευρόντας· τὴν μὲν ἐτέρην τῶν ἡμερέων παίζειν πᾶσαν, ἵνα δὴ μὴ ζητέοιεν σιτία, τὴν δὲ ἐτέρην σιτέεσθαι παυομένους τῶν παιγνιέων. Τοιοῦτω τρόπῳ διάγειν ἐπ' ἕτερα δυῶν δέοντα εἴκοσι.

Ἐπεῖτε δὲ οὐκ ἀνίεναι τὸ κακόν, ἀλλ' ἔτι ἐπὶ μᾶλλον βιάζεσθαι, οὕτω δὴ τὸν βασιλέα αὐτῶν δύο μοίρας διελόντα Λυδῶν πάντων κληρῶσαι τὴν μὲν ἐπὶ μονῆ, τὴν δ' ἐπὶ ἐξόδῳ ἐκ τῆς χώρας, καὶ ἐπὶ μὲν τῇ μένειν αὐτοῦ λαγχανοῦση τῶν μοιρέων ἐωυτὸν τὸν βασιλέα προστάσσειν, ἐπὶ δὲ τῇ ἀπαλλασσομένη τὸν ἐωυτοῦ παῖδα, τῷ οὖνομα εἶναι Τυρσηνόν. Λαχόντας δὲ αὐτῶν τοὺς ἐτέρους ἐξιέναι ἐκ τῆς χώρας καταβῆναι ἐς Σμύρνην καὶ μηχανήσασθαι πλοῖα, ἐς τὰ ἐσθεμένους τὰ πάντα, ὅσα σφι ἦν χρηστὰ ἐπιπλα, ἀποπλέειν κατὰ βίου τε καὶ γῆς ζήτησιν, ἐς ὃ ἔθνεα πολλὰ παραμειψαμένους ἀπικέσθαι ἐς Ὀμβρικούς, ἔνθα σφέας ἐνιδρῦσασθαι πόλιας καὶ οἰκέειν τὸ μέχρι

τοῦδε. Ἄντι δὲ Λυδῶν μετονομασθῆναι αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ βασι-
λέως τοῦ παιδός, ὅς σφεας ἀνήγαγε· ἐπὶ τούτου τὴν ἐπωνυμίην
ποιευμένους ὀνομασθῆναι Τυρσηνοὺς.

5. Περσικὰ ἔθιμα.

(Κεφ. 131 - 138, 140)

131 Πέρσας δὲ οἶδα νόμοισι τοῖσδε χρεωμένους· ἀγάλματα μὲν
καὶ νηοὺς καὶ βωμοὺς οὐκ ἐν νόμῳ ποιευμένους ἰδρῦεσθαι, ἀλ-
λὰ καὶ τοῖσι ποιεῦσι μωρίην ἐπιφέροντας, ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέ-
ειν, ὅτι οὐκ ἀνθρωποφυέας ἐνόμισαν τοὺς Θεοὺς, κατὰ περ οἱ
Ἕλληνες, εἶναι. Οἱ δὲ νομίζουσι Διὶ μὲν ἐπὶ τὰ ὑψηλότατα
τῶν οὐρέων ἀναβαίνοντες θυσίας ἔρδειν, τὸν κύκλον πάντα τοῦ
οὐρανοῦ Δία καλέοντες. Θύουσι δὲ ἡλίῳ τε καὶ σελήνῃ καὶ γῆ
καὶ πυρὶ καὶ ὕδατι καὶ ἀνέμοισι. Τούτοισι μὲν δὴ θύουσι μού-
νοισι ἀρχῆθεν, ἐπιμεμαθήκασι δὲ καὶ τῇ Οὐρανίῃ θύειν, παρὰ
τε Ἀσσυρίων μαθόντες καὶ Ἀραβίων.

132 Θυσίῃ δὲ τοῖσι Πέρσησι περὶ τοὺς εἰρημένους θεοὺς ἦδε
κατέστηκε. Οὔτε βωμοὺς ποιεῦνται οὔτε πῦρ ἀνακαίουσι μέλ-
λοντες θύειν· οὐ σπονδῆ χρέωνται, οὐκὶ αὐλῶ, οὐ στέμμασι,
οὐκὶ οὐλῆσι. Τῶν δὲ ὡς ἂν ἐκάστω τις θύειν θέλῃ, ἐς χῶρον
καθαρὸν ἀγαγὼν τὸ κτῆνος καλέει τὸν θεόν, ἐστεφανωμένος
τὸν τιήρην μυστήρην μάλιστα· Ἐαυτῷ μὲν δὴ τῷ θύοντι ἰδίῳ
μῶνῳ οὐ οἱ ἐγγίναται ἀρᾶσθαι ἀγαθὰ, ὁ δὲ τοῖσι πᾶσι Πέρσησι
κατευχεται εὐ γίνεσθαι καὶ τῷ βασιλεῖ· ἐν γὰρ δὴ τοῖσι ἅπασι
Πέρσησι καὶ αὐτὸς γίναται. Ἐπειγὼν δὲ διαμιστυλάς κατὰ μέρεα
τὸν ἱερεῖον ἐψήσῃ τὰ κρέα, ὑποπάσας ποῶν ὡς ἀπαλώτατην,
μάλιστα δὲ τὸ τρίφυλλον, ἐπὶ ταύτης ἔθηκε ὧν πάντα τὰ κρέα.
Διαθέντος δὲ αὐτοῦ, μάγος ἀνὴρ παρεστὴς ἔπασι δει θεογο-
νίῳ, οἷν δὲ ἐκεῖνοι λέγουσι εἶναι τὴν ἐπασιδὴν. ἄνευ γὰρ δὴ

μάγου οὐ σφι νόμος ἐστὶ θυσίας ποιέσθαι. Ἐπισχῶν δὲ ὀλίγον χρόνον ἀποφέρεται ὁ θύσας τὰ κρέα καὶ χρῆται, ὅ τι μιν λόγος αἰρεῖ. 133

Ἡμέραν δὲ ἀπασάντων μάλιστα ἐκείνην τιμᾶν νομίζουσι, τῇ ἕκαστος ἐγένετο. Ἐν ταύτῃ δὲ πλεονάδαια τῶν ἄλλων διακίεουσι προτίθεσθαι. ἐν ᾗ οἱ εὐδαίμονες αὐτῶν βοῦν καὶ ἵππον καὶ κάμηλον καὶ ὄνον προτιθέαται, ὅλους ὀπτούς ἐν καμίνοις, οἱ δὲ πένητες αὐτῶν τὰ λεπτὰ τῶν προβάτων προτιθέαται. Σίτοισι δὲ ὀλίγοισι χρέωνται, ἐπιφορήμασι δὲ πολλοῖσι καὶ οὐκ ἄλεσι. καὶ διὰ τοῦτο φασι Πέρσαι τοὺς Ἕλληνας σιτεομένους πεινῶντας παύεσθαι, ὅτι σφι ἀπὸ δείπνου παραφορέεται οὐδὲν λόγου ἄξιον, εἰ δέ τι παραφέροίτο ἐσθλιότητας ἂν οὐ παύεσθαι. Οἶνω δὲ κάρτα προσκέαται, μεθυσκόμενοι δὲ ἐώθασι βουλευέσθαι τὰ σπουδαιέστατα τῶν πρηγμάτων. Τὸ δ' ἂν ἄδη σφι βουλευομένοισι, τοῦτο τῇ ὑστεραίῃ νήφουσι προτιθεῖ ὁ στέγαρχος, ἐν τοῦ ἂν ἔοντες βουλευῶνται. καὶ ἦν μὲν ἄδη καὶ νήφουσι, χρέωνται αὐτῶ, ἦν δὲ μὴ ἄδη, μετιεῖσι. τὰ δ' ἂν νήφοντες προβουλεύσωνται, μεθυσκόμενοι ἐπιδιαιγιγνώσκουσι.

Ἐντυγχάνοντες δ' ἀλλήλοισι ἐν τῇσὶ ὁδοῖσι, τῶνδε ἂν τις διαγνοῖη, εἰ ὅμοιοί εἰσι οἱ συντυγχάνοντες. ἀντὶ γὰρ τοῦ προσαγορεύειν ἀλλήλους φιλέουσι τοῖσιν στόμασι. Ἦν δὲ ἢ οὔτερος ὑποδεέστερος ὀλίγω, τὰς παρειὰς φιλέονται. Ἦν δὲ πολλῶ ἢ οὔτερος ἀγενέστερος, προσπίπτων προσκυνεῖ τὸν ἕτερον. 134

Τιμῶσι δὲ ἐκ πάντων τοὺς ἄγχιστα ἐωυτῶν οἰκέοντας μετὰ γε ἐωυτούς, δεύτερα δὲ τοὺς δευτέρους, μετὰ δὲ κατὰ λόγον προβαίνοντες τιμῶσι. ἤχιστα δὲ τοὺς ἐωυτῶν ἕκαστάτω οἰκημένους ἐν τιμῇ ἄγονται, νομίζοντες ἐωυτούς εἶναι ἀνθρώπων μακρῶ τὰ πάντα ἀρίστους, τοὺς δὲ ἄλλους κατὰ λόγον τὸν λεγόμενον τῆς ἀρετῆς ἀντέχεσθαι, τοὺς δὲ ἕκαστάτω

οικέοντας ἀπὸ ἑωυτῶν κακίστους εἶναι. Ξεινικά δὲ νόμια Πέρσαι προσίενται ἀνδρῶν μάλιστα. Καὶ γὰρ δὴ τὴν Μηδικὴν ἐσθῆτα νομίσαντες τῆς ἑωυτῶν εἶναι καλλίω φορέουσι καὶ ἐς τοὺς πολέμους τοὺς Αἰγυπτίους θώρηκας.

- 136 Παιδεύουσι δὲ τοὺς παῖδας ἀπὸ πενταέτεος ἀρξάμενοι μέχρι εἰκοσαέτεος τρία μῶνα, ἵππευειν καὶ τοξεύειν καὶ ἀληθίζεσθαι. Πρὶν δὲ ἢ πενταέτης γένηται, οὐκ ἀπικνέεται ἐς ὄψιν τῷ πατρί, ἀλλὰ παρὰ τῆσι γυναιξὶ δίαιταν ἔχει· τοῦδε δὲ εἵνεκα τοῦτο οὕτω ποιεῖται, ἵνα, ἢν ἀποθάνῃ τρεφόμενος, μηδε-
- 137 μίαν ἄσσην τῷ πατρί προσβάλλῃ. Αἰνέω μὲν νῦν τοῦτον τὸν νόμον, αἰνέω δὲ καὶ τόνδε, τὸ μὴ μιῆς αἰτίας εἵνεκα μηδὲ αὐτὸν τὸν βασιλέα μηδένα ἀνήκεστον πάθος ἔρδειν· ἀλλὰ λογισάμενος, ἢν εὐρίσκη πλέω τε καὶ μέζω τὰ ἀδίκηματα ἔοντα τῶν ὑποργημάτων, οὕτω τῷ θυμῷ χράται.

- 138 † Ἄσσα δὲ σφι ποιεῖειν οὐκ ἔξεστι, ταῦτα οὐδὲ λέγειν ἔξεστι. Αἴσχιστον δὲ αὐτοῖσι τὸ ψεύδεσθαι νενόμισται, δεῦτερα δὲ τὸ ὀφείλειν χρέος, πολλῶν μὲν καὶ ἄλλων εἵνεκα, μάλιστα δὲ ἀναγκαῖον φασὶ εἶναι τὸν ὀφείλοντα καὶ τι ψεῦδος λέγειν. Ἐς ποταμὸν δὲ οὔτε ἐμπτύουσι οὔτε χεῖρας ἐναπονίζονται οὐδὲ ἄλλον οὐδένα περιορῶσι, ἀλλὰ σέβονται τοὺς ποταμούς μάλιστα. †

- 140 Ταῦτα μὲν ἀτρεκέως ἔχω περὶ αὐτῶν εἰδὼς εἰπεῖν. Τάδε μέντοι ὡς κρυπτόμενα λέγεται καὶ οὐ σαφηνέως περὶ τοῦ ἀποθανόντος ὡς οὐ πρότερον θάπτεται ἀνδρὸς Πέρσεω ὁ νέκυς, πρὶν ἂν ὑπ' ὄρνιθος ἢ κυνὸς ἐλκυσθῇ. Μάγους μὲν γὰρ ἀτρεκέως οἶδα ταῦτα ποιέοντας. ἐμφανέως γὰρ δὴ ποιεῖσι. Κατακηρώσαντες δὲ ὦν τὸν νέκυν Πέρσαι γῆ κρύπτουσι.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΥΤΕΡΠΗ

1. Ἐκστρατεία τοῦ Καμβύσου κατὰ τῆς Αἰγύπτου. — Ἀπό-
πειρα τοῦ Ψαμμήτιχου, ὅπως ἐξακριβώσῃ, τίνες
οἱ πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων.

(Κεφ. 1-2)

Τελευτήσαντος δὲ Κύρου παρέλαβε τὴν βασιληίην Καμβύ- 1
σης, Κύρου ἐὼν παῖς καὶ Κασσανδάνης τῆς Φαρνάσπεω θυ-
γατρός, τῆς προαποθανούσης Κῦρος αὐτός δε μέγα πένθος
ἐποιήσατο καὶ τοῖσι ἄλλοισι προεῖπε πᾶσι, τῶν ἦρχε, πένθος
ποιέεσθαι. Ταύτης δὴ τῆς γυναικὸς ἐὼν παῖς καὶ Κύρου Καμ-
βύσης Ἴωνας μὲν καὶ Αἰολέας ὡς δούλους πατρῷους ἐνόμιζε,
ἐπὶ δὲ Αἴγυπτον ἐποιέετο στρατηλασίην, ἄλλους τε παραλα-
βῶν, τῶν ἦρχε, καὶ δὴ καὶ Ἑλλήνων, τῶν ἐπεκράτεε.

Οἱ δ' Αἰγύπτιοι, πρὶν μὲν ἢ Ψαμμήτιχον σφέων βασιλεῦ- 2
σαι, ἐνόμιζον ἐωυτοὺς πρῶτους γενέσθαι πάντων ἀνθρώπων.
Ἐπειδὴ δὲ Ψαμμήτιχος βασιλεύσας ἠθέλησε εἰδέναι, οἷτινες
γενοίατο πρῶτοι, ἀπὸ τούτου νομίζουσι Φρύγας προτέρους γε-
νέσθαι ἐωυτῶν, τῶν δὲ ἄλλων ἐωυτοῦς. Ψαμμήτιχος δέ, ὡς
οὐκ ἐδύνατο πυθθανόμενος πόρον οὐδένα τούτου ἀνευρεῖν,
ἐπιτεχνᾶται τοιόνδε. παιδιά δύο νεογνά ἀνθρώπων τῶν ἐπιτυ-
χόντων διδοῖ ποιμένι τρέφειν ἐς τὰ ποίμνια ἐντειλάμενος μη-
δένα ἀντίον αὐτῶν μηδεμίαν φωνὴν ἰέναι, ἐν στέγῃ δὲ ἐρήμη
ἐπ' ἐωυτῶν κέεσθαι αὐτὰ καὶ τὴν ὄρην ἐπαγινέειν σφι αἰγας,
πλήσαντα δὲ τοῦ γάλακτος τᾶλλα διαπρήσσεσθαι. Ταῦτα δὲ

ἐποίεέ τε καὶ ἐνετέλλετο ὁ Ψαμμήτιχος θέλων ἀκοῦσαι τῶν παιδιῶν, ἀπαλλαχθέντων τῶν ἀσήμεων κνυζημάτων, ἦντινα φωνὴν ῥήξουσι πρώτην. Τὰ περ ὧν καὶ ἐγένετο.

Ὡς γὰρ διέτης χρόνος ἐγεγόνεε ταῦτα τῷ ποιμένι πρήσσοντι, ἀνοίγοντι τὴν θύρην καὶ ἐσιόντι τὰ παιδιά ἀμφοτέρα προσπίπτοντα βεκὸς ἐφώνεον ὀρέγοντα τὰς χεῖρας. Τὰ μὲν δὴ πρῶτα ἀκούσας ἤσυχος ἦν ὁ ποιμήν, ὡς δὲ πολλάκις φοιτέοντι καὶ ἐπιμελομένῳ πολλὸν ἦν τοῦτο τὸ ἔπος, οὕτω δὴ σημήνας τῷ δεσπότη ἤγαγε κελεύσαντος ἐς ὕψιν τὴν ἐκείνου. Ἀκούσας δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ψαμμήτιχος ἐπυνθάνετο, οἵτινες ἀνθρώπων βεκὸς τι καλέουσι, πυνθανόμενος δὲ εὔρισκε Φρύγας καλέοντας τὸν ἄρτον. Οὕτω καὶ τοιοῦτῳ πρήγματι σταθμησάμενοι Αἰγύπτιοι συνεχώρησαν τοὺς Φρύγας πρεσβυτέρους εἶναι ἐωυτῶν. Οὕτω μὲν γενέσθαι τῶν ἱερέων τοῦ Ἡφαίστου τοῦ ἐν Μέμφι ἤκουον. Ἕλληνες δὲ λέγουσι ἄλλα τε μάταια πολλὰ καὶ ὡς γυναικῶν τὰς γλώσσας ὁ Ψαμμήτιχος ἐκταμῶν τὴν δίκαιαν οὕτω ἐποιήσατο τῶν παιδιῶν παρὰ ταύτησι τῆσι γυναιξί.

2. Φύσις τοῦ ἐδάφους τῆς Αἰγύπτου.—Ἡθῆ καὶ ἔθιμα τῶν Αἰγυπτίων.

(Κεφ. 4-5, 10-12, 35-36, 78, 80)

- 4 Βασιλεῦσαι δὲ πρῶτον Αἰγύπτου ἄνθρωπον ἔλεγεν Μίνα. Ἐπὶ τούτου, πλὴν τοῦ Θηβαϊκοῦ νόμου, πᾶσαν Αἴγυπτον εἶναι ἕλος, καὶ αὐτῆς εἶναι οὐδὲν ὑπερέχον τῶν νῦν ἐνερθε λίμνης τῆς Μοίριος ἐόντων, ἐς τὴν ἀνάπλοος ἀπὸ θαλάσσης
- 5 ἑπτὰ ἡμερέων ἐστὶ ἀνά τὸν ποταμόν. Καὶ εὖ μοι ἐδόκεον λέγειν περὶ τῆς χώρας. Δῆλα γάρ τινι καὶ μὴ προακούσαντι, ἰδόντι δέ, ὅστις γε σύνεσιν ἔχει, ὅτι Αἴγυπτος, ἐς τὴν Ἕλληνας ναυτίλλονται, ἐστὶ Αἰγυπτίοισι ἐπίκτητός τε γῆ καὶ δῶρον τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὰ κατύπερθε ἔτι τῆς λίμνης ταύ-

της μέχρι τριῶν ἡμερέων πλόου ἔστι ἕτερον τοιοῦτο. Αἰγύπτου γὰρ φύσις ἐστὶ τῆς χώρας τοιῆδε. προσπλέων, ἔτι καὶ ἡμέρης δρόμον ἀπέχων ἀπὸ γῆς, κατεῖς καταπειρητηρίην πηλὸν τε ἀνοίσεις καὶ ἐν ἔνδεκα ὀργυίῃσι ἔσειαι. Τοῦτο ἐπὶ τοσοῦτο δηλοῖ πρόχυσιν τῆς γῆς εὐῶσαν.

Ταύτης ὦν τῆς χώρας ἡ πολλή, κατὰ περ οἱ ἱρέες ἔλε- 10
γον, ἐδόκεε καὶ αὐτῷ μοι εἶναι ἐπίκτητος Αἰγυπτίοισι. Τῶν γὰρ οὐρέων τῶν ὑπὲρ Μέμφιν πόλιν κειμένων τὸ μεταξὺ ἐφαίνετό μοι εἶναι κοτε κόλπος θαλάσσης, ὥσπερ τὰ τε περὶ Ἴλιον καὶ Τευθρανίην καὶ Ἐφεσόν τε καὶ Μαϊάνδρου πεδίον, ὡς γε εἶναι σμικρὰ ταῦτα μεγάλοισι συμβαλεῖν. Τῶν γὰρ ταῦτα τὰ χωρία προσχωσάντων ποταμῶν ἐνὶ τῶν στομάτων τοῦ Νεῖλου, ἐόντος πενταστόμου, οὐδεὶς πλήθεος πέρι ἄξιος συμβληθῆ-
ναί ἐστι.

Ἔστι δὲ τῆς Ἀραβίης χώρας, Αἰγύπτου δὲ οὐ πρόσω, 11
κόλπος θαλάσσης ἐσέχων ἐκ τῆς Ἐρυθρῆς καλεομένης θαλάσσης. Ἔτερον τοιοῦτον κόλπον καὶ τὴν Αἰγυπτὸν δοκέω γενέσθαι κου· καὶ ὁ μὲν ἐκ τῆς βορηίης θαλάσσης ἐσεῖχε ἐπ' Αἰθιοπίης, ὁ δὲ Ἀράβιος ἐκ τῆς νοτίης ἔφερε ἐπὶ Συρίας. Εἰ ὦν ἐθελήσει ἐκτρέψαι τὸ ῥέεθρον ὁ Νεῖλος ἐς τοῦτον τὸν Ἀράβιον κόλπον, τί μιν κωλύει ῥέοντος τούτου ἐκχωσθῆναι ἐντὸς γε δισμυρίων ἐτέων ; Ἐγὼ μὲν γὰρ ἔλπομαί γε καὶ μυρίων ἐντὸς χωσθῆναι ἄν. Κοῦ γε δὴ ἐν τῷ προαναισιμωμένῳ χρόνῳ πρότερον ἢ ἐμὲ γενέσθαι οὐκ ἂν χωσθεῖη κόλπος καὶ πολλῶν μέζων ἔτι τούτου ὑπὸ τοσοῦτου τε ποταμοῦ καὶ οὕτω ἐργατικοῦ ;

Τὰ περὶ Αἰγυπτὸν ὦν καὶ τοῖσι λέγουσι αὐτὰ πείθομαι 12
καὶ αὐτὸς οὕτω κάρτα δοκέω εἶναι, ἰδὼν τὴν τε Αἰγυπτὸν προκειμένην τῆς ἐχομένης γῆς κογχύλιά τε φαινόμενα ἐπὶ τοῖσι οὖρεσι καὶ ἄλμην ἐπανθέουσιν, ὥστε καὶ πυραμίδας δηλέεσθαι, καὶ ψάμμον μῶνον Αἰγύπτου οὖρος τοῦτο τὸ ὑπὲρ Μέμ-

φιος ἔχον, πρὸς δὲ τῇ χώρῃ οὔτε τῇ Ἀραβίῃ προσούρω ἐούσῃ τὴν Αἴγυπτον προσεικέλην οὔτε τῇ Λιβύῃ, οὐ μὲν οὐδὲ τῇ Συρίῃ (τῆς γὰρ Ἀραβίης τὰ παρὰ θάλασσαν Σύριοι νέμονται), ἀλλὰ μελάγγαιόν τε καὶ καταρρηγνυμένην ὥστε ἐοῦσαν ἰλὺν τε καὶ πρόχυσιν ἐξ Αἰθιοπίας κατενήνειγμένην ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ. Τὴν δὲ Λιβύην ἴδμεν ἐρυθροτέρην τε γῆν καὶ ὑποψαμμοτέρην, τὴν δὲ Ἀραβίην τε καὶ Συρίην ἀργιλωδεστέραν τε καὶ ὑπόπετρον ἐοῦσαν.

35 Ἔρχομαι δὲ περὶ Αἰγύπτου μηχανέων τὸν λόγον, ὅτι πλεῖστα θωμάσια ἔχει καὶ ἔργα λόγου μέζω παρέχεται πρὸς πᾶσαν χώραν. τούτων εἵνεκα πλέων περὶ αὐτῆς εἰρήσεται. Αἰγύπτιοι ἅμα τῶ οὐρανῶ τῶ κατὰ σφέας ἐόντι ἑτεροίω καὶ τῶ ποταμῶ φύσιν ἀλλοίην παρεχομένω ἢ οἱ ἄλλοι ποταμοί, τὰ πολλὰ πάντα ἔμπαλιν τοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώποισι ἐστήσαντο ἡθεᾶ τε καὶ νόμους. Ἐν τοῖσι αἱ μὲν γυναῖκες ἀγοράζουσι καὶ καπηλεύουσι, οἱ δὲ ἄνδρες κατ' οἴκους ἐόντες ὑφαίνουσι. ὑφαίνουσι δὲ οἱ μὲν ἄλλοι ἄνω τὴν κρόκην ὠθέοντες, Αἰγύπτιοι δὲ κάτω. Τὰ ἄχθεα οἱ μὲν ἄνδρες ἐπὶ τῶν κεφαλέων φορέουσι, αἱ δὲ γυναῖκες ἐπὶ τῶν ὤμων.

36 Οἱ ἱρέες τῶν θεῶν τῇ μὲν ἄλλῃ κομῶσι, ἐν Αἰγύπτῳ δὲ ξυρέονται. Τοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώποισι μόνος ἅμα κήδεϊ κεκαρθῆναι τὰς κεφαλὰς, ἐς τοὺς μάλιστα ἰκνέεται, Αἰγύπτιοι δὲ ὑπὸ τοὺς θανάτους ἀνιεῖσι τὰς τρίχας αὔξασθαι τὰς τε ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ τῶ γενεῖω, τέως ἐξυρημένοι. Τοῖσι μὲν ἄλλοισι ἀνθρώποισι χωρὶς θηρίων ἡ δίαίτα ἀποκέκριται, Αἰγυπτίοισι δὲ ὁμοῦ θηρίοισι ἡ δίαίτα ἔστι. Ἀπὸ πυρῶν καὶ κριθέων ὄλλοι ζώουσι, Αἰγυπτίων δὲ τῶ ποιευμένω ἀπὸ τούτων τὴν ζόην ὄνειδος μεγιστόν ἐστι, ἀλλὰ ἀπὸ ὀλυρέων ποιεῦνται σιτία, τὰς ζεῖας μετεξέτεροι καλέουσι. Φυρῶσι τὸ μὲν σταῖς τοῖσι ποσί, τὸν δὲ πηλὸν τῆσι χερσί. Εἴματα τῶν μὲν ἀνδρῶν ἕκαστος ἔχει δύο, τῶν δὲ γυναικῶν ἐν ἐκάστη. Τῶν ἰστίων τοὺς κρίκους

καὶ τοὺς κάλους οἱ μὲν ἄλλοι ἕξωθεν προσδέουσι, Αἰγύπτιοι δὲ ἕσωθεν. Γράμματα γράφουσι καὶ λογίζονται ψήφοισι Ἑλληνας μὲν ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν ἐπὶ τὰ δεξιὰ φέροντες τὴν χεῖρα, Αἰγύπτιοι δὲ ἀπὸ τῶν δεξιῶν ἐπὶ τὰ ἀριστερά· καὶ ποιεῦντες ταῦτα αὐτοὶ μὲν φασι ἐπὶ δεξιὰ ποιεῖν, Ἕλληνας δὲ ἐπ' ἀριστερά. Διφασίοισι δὲ γράμμασι χρέωνται καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ἰρά, τὰ δὲ δημοτικὰ καλέσεται.

Ἐν δὲ τῆσι συνουσίησι τοῖσι εὐδαίμοσι αὐτῶν, ἐπεὰν ἀπὸ 78
δειπνοῦ γένωνται, περιφέρει ἀνὴρ νεκρὸν ἐν σορῶ ξύλινον, μεμιμημένον ἐς τὰ μάλιστα καὶ γραφῆ καὶ ἔργῳ, μέγαθος ὅσον τε πηχυαῖον ἢ δίπηχυν. δεικνὺς δὲ ἐκάστῳ τῶν συμποτέων λέγει. «Ἐς τοῦτον ὀρέων πῖνέ τε καὶ τέρπευ. ἔσαι γὰρ ἀποθανὼν τοιοῦτος».

Πατρίοισι δὲ χρεώμενοι νόμοισι ἄλλον οὐδένα ἐπικτῶν 80
ται. Συμφέρονται δὲ τόδε Ἑλλήνων μούνοισι Λακεδαιμονίοισι· οἱ νεώτεροι αὐτῶν τοῖσι πρεσβυτέροισι συντυγχάνοντες εἴκουσι τῆς ὁδοῦ καὶ ἐκτρέπονται· καὶ ἐπιούσι ἐξ ἔδρης ὑπανιστέαται. Τόδε μέντοι ἄλλοισι οὐδαμοῖσι συμφέρονται. ἀντὶ τοῦ προσαγορεύειν ἀλλήλους ἐν τῆσι ὁδοῖσι προσκυνέουσι κατιέντες μέχρι τοῦ γούνατος τὴν χεῖρα.

3. Ἄμασις

(Κεφ. 177 - 179)

Ἐπ' Ἀμάσιος βασιλέος λέγεται Αἴγυπτος μάλιστα δὴ 177
τότε εὐδαιμονῆσαι καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῇ χώρῃ γινόμενα καὶ τὰ ἀπὸ τῆς χώρης τοῖσι ἀνθρώποισι, καὶ πόλις ἐν αὐτῇ γενέσθαι τὰς ἀπάσας τότε δισμυρίας τὰς οἰκομένας. Νόμον τε Αἰγυπτίοισι τόνδε Ἄμασις ἐστὶ ὁ καταστήσας, ἀποδεικνύναι ἕτεος ἐκάστου τῶ νομάρχῃ πάντα τινὰ Αἰγυπτίων, ὅθεν βιοῦται· μὴ δὲ ποιεῦντα ταῦτα μηδὲ ἀποφαίνοντα δικαίην ζόην

ιθύνεσθαι θανάτω. Σόλων δὲ ὁ Ἀθηναῖος λαβὼν ἐξ Αἰγύπτου τοῦτον τὸν νόμον Ἀθηναίοισι ἔθετο· τῷ ἐκεῖνοι ἐς αἰὲ χρέωνται, ἔοντι ἀμόμφω νόμῳ.

Φιλέλλην δὲ γενόμενος ὁ Ἄμασις ἄλλα τε ἐς Ἑλλήνων μετεξετέρους ἀπεδέξατο, καὶ δὴ καὶ τοῖσι ἀπικνεομένοισι ἐς Αἴγυπτον ἔδωκε Ναύκρατιν πόλιν ἐνοικῆσαι. τοῖσι δὲ μὴ βουλομένοισι αὐτῶν οἰκέειν, αὐτοῦ δὲ ναυτιλλομένοισι ἔδωκε χώρους ἐνιδρύσασθαι βωμοὺς καὶ τεμένεα θεοῖσι. Τὸ μὲν νυν μέγιστον αὐτῶν τέμενος καὶ οὐνομαστότατον ἐὼν καὶ χρησιμώτατον, καλεόμενον δὲ Ἑλλήμιον, αἶδε πόλιές εἰσι αἱ ἰδρυμέναι κοινῇ, Ἰώνων μὲν Χίος καὶ Τέως καὶ Φώκαια καὶ Κλάζομεναί, Δωριέων δὲ Ῥόδος καὶ Κνίδος καὶ Ἀλικαρνησὸς καὶ Φάσηλις, Αἰολέων δὲ ἡ Μυτιληναίων μούνη. Τούτων μὲν ἐστὶ τοῦτο τὸ τέμενος, καὶ προστάτας τοῦ ἐμπορίου αὐται αἱ πόλιές εἰσι αἱ παρέχουσαι· ὅσαι δὲ ἄλλαι πόλιες μεταποιεῦνται, οὐδὲν σφι μετεδὸν μεταποιεῦνται. Χωρὶς δὲ Αἰγινῆται ἐπὶ ἑωυτῶν ἰδρῦσαντο τέμενος Διός, καὶ ἄλλο Σάμιοι Ἡρης καὶ Μιλήσιοι Ἀπόλλωνος.

179 Ἦν δὲ τὸ παλαιὸν μούνη ἡ Ναύκρατις ἐμπόριον καὶ ἄλλο οὐδὲν Αἰγύπτου. Εἰ δέ τις ἐς τῶν τι ἄλλο στομάτων τοῦ Νείλου ἀπίκειτο, χρῆν ὁμόσαι μὴ μὲν ἐκόντα ἐλθεῖν, ἀπομόσαντα δὲ τῇ νηὶ αὐτῇ πλέειν ἐς τὸ Κανωβικόν. ἢ εἰ μὴ γε οἶά τε εἶη πρὸς ἀνέμους ἀντίους πλέειν, τὰ φορτία ἔδεε περιάγειν ἐν βάρισι περὶ τὸ Δέλτα, μέχρι οὗ ἀπίκειτο ἐς Ναύκρατιν. Οὕτω μὲν δὴ Ναύκρατις ἐτετίμητο. Κυρηναίοισι δὲ Ἄμασις φιλότητά τε καὶ συμμαχίην συνεθήκατο. Ἀνέθηκε δὲ καὶ ἀναθήματα ὁ Ἄμασις ἐς τὴν Ἑλλάδα.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Θ Α Λ Ε Ι Α

[Ὁ Καμβύσης νικᾷ τὸν υἱὸν καὶ διάδοχον τοῦ Ἀμᾶσιος Ψαμμῆ-
νιτον παρὰ τὸ Πηλούσιον—πόλιν τῆς Αἰγύπτου ἐν τῷ Δέλτα — καὶ
ἀναγκάζει αὐτὸν ν' ἀποσυρθῆ μετὰ τοῦ στρατοῦ του εἰς τὴν Μέμφιν·
πολιορκήσας δὲ αὐτὴν καὶ κυριεύσας συλλαμβάνει τὸν Ψαμμῆνιτον
αἰχμάλωτον.]

1. Καμβύσης καὶ Ψαμμῆνιτος.

(Κεφ. 14-15)

Ἡμέρη δὲ δεκάτη, ἀπ' ἧς παρέλαβε τὸ τεῖχος τὸ ἐν Μέμφι 14
Καμβύσης, κατίσας ἐς τὸ προάστειον τὸν βασιλέα τῶν Αἰγυ-
πτίων Ψαμμῆνιτον, βασιλεύσαντα μῆνας ἕξ, τοῦτον κατίσας
σὺν ἄλλοισι Αἰγυπτίοισι διεπειρᾶτο αὐτοῦ τῆς ψυχῆς ποιέων
τοιάδε. στείλας αὐτοῦ τὴν θυγατέρα ἐσθῆτι δουληρίῃ ἐξέπεμπε
ἐπ' ὕδωρ ἔχουσαν ὑδρήιον, συνέπεμπε δὲ καὶ ἄλλας παρθένους
ἀπολέξας ἀνδρῶν τῶν πρώτων, ὁμοίως ἐσταλμένας τῇ τοῦ βα-
σιλέως. Ὡς δὲ βοῆ τε καὶ κλαυθμῶ παρήσαν αἱ παρθένοι
παρὰ τοὺς πατέρας, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἀνεβόων τε καὶ ἀντέ-
κλαιον ὀρέοντες τὰ τέκνα κεκακωμένα, ὁ δὲ Ψαμμῆνιτος
προΐδων καὶ μαθὼν ἔκυψε ἐς τὴν γῆν.

Παρελθουσέων δὲ τῶν ὑδροφόρων, δεύτερα αὐτοῦ τὸν παῖ-
δα ἔπεμπε μετ' ἄλλων Αἰγυπτίων δισχιλίων τὴν αὐτὴν ἡλικίην
ἐχόντων, τοὺς τε αὐχένας κάλω δεδεμένους καὶ τὰ στόματα
ἐγκεχαλινωμένους. Ἦγοντο δὲ ποιήν τείσοντες Μυτιληναῖων
τοῖσι ἐν Μέμφι ἀπολομένοισι σὺν τῇ νηί· ταῦτα γὰρ ἐδίκασαν

οἱ βασιλῆιοι δικασταί, ὑπὲρ ἀνδρὸς ἐκάστου δέκα Αἴγυπτίων τῶν πρώτων ἀνταπόλλυσθαι. Ὁ δὲ ἰδὼν παρεξίοντας καὶ μαθὼν τὸν παῖδα ἀγόμενον ἐπὶ θάνατον, τῶν ἄλλων Αἴγυπτίων τῶν περικατημένων αὐτὸν κλαιόντων καὶ δεινὰ ποιούντων, τούτῳ ἐποίησε, τὸ ἐπὶ τῇ θυγατρὶ.

Παρελθόντων δὲ καὶ τούτων, συνήνεκε ὥστε τῶν συμποτέων αὐτοῦ ἄνδρα ἀπηλικέστερον, ἐκπεπτωκότα ἐκ τῶν ἔόντων ἔχοντά τε οὐδέν, εἰ μὴ ὅσα πτωχός, καὶ προσαιτέοντα τὴν στρατιήν, παριέναι Ψαμμήνιτόν τε τὸν Ἀμάσιος καὶ τοὺς ἐν τῷ προαστείῳ κατημένους τῶν Αἴγυπτίων. Ὁ δὲ Ψαμμήνιτος ὡς εἶδε, ἀνακλαύσας μέγα καὶ καλέσας ὄνομαστὶ τὸν ἑταῖρον ἐπλήξατο τὴν κεφαλὴν. Ἦσαν δ' ἄρα αὐτοῦ φύλακοι, οἳ τὸ ποιούμενον πᾶν ἐξ ἐκείνου ἐπ' ἐκάστη ἐξόδῳ Καμβύσῃ ἐσήμαινον.

Θαμάσας δὲ ὁ Καμβύσης τὰ ποιούμενα πέμψας ἄγγελον εἰρώτα αὐτὸν λέγων τάδε. «Δεσπότης σε Καμβύσης, Ψαμμήνιτε, εἰρωτᾷ, διότι δὴ τὴν μὲν θυγατέρα ὀρέων κεκακωμένην καὶ τὸν παῖδα ἐπὶ θάνατον στείχοντα οὔτε ἀνέβωσας οὔτε ἀπέκλαυσας, τὸν δὲ πτωχὸν οὐδέν σοι προσήκοντα, ὡς ἄλλων πυνθάνεται, ἐτίμησας ;» Ὁ μὲν δὴ ταῦτα ἐπειρώτα, ὁ δ' ἀμείβετο τοῖσδε. «Ἦ παῖ Κύρου, τὰ μὲν οἰκῆρια ἦν μέζω κακὰ ἢ ὥστε ἀνακλαίειν, τὸ δὲ τοῦ ἑταίρου πένθος ἄξιον ἦν δακρῶν, ὅς ἐκ πολλῶν τε καὶ εὐδαιμόνων ἐκπεσῶν ἐς πτωχήν ἀπίκται ἐπὶ γήραος οὐδᾶ». Καὶ ταῦτα ὡς ἀπενειχθέντα ὑπὸ τούτου ἤκουσε, εὖ δοκέειν οἱ εἰρῆσθαι. Λέγεται δὲ ὑπ' Αἴγυπτίων δακρῶν μὲν Κροῖσον (ἐτετεύχεε γὰρ καὶ οὗτος ἐπισπόμενος Καμβύσῃ ἐπ' Αἴγυπτον), δακρῶν δὲ Περσέων τοὺς παρεόντας, αὐτῷ τε Καμβύσῃ ἐσελθεῖν οἰκτόν τινα καὶ αὐτίκα κελεύειν τὸν τε αὐτοῦ παῖδα ἐκ τῶν ἀπολλυμένων σφάζειν καὶ αὐτὸν ἐκ τοῦ προαστείου ἀναστήσαντας ἄγειν παρ' ἑωυτόν.

15 Τὸν μὲν δὴ παῖδα εὖρον οἱ μετιόντες οὐκέτι περιέοντα ἀλ-

λά πρῶτον κατακοπέντα, αὐτὸν δὲν Ψαμμήνιτον ἀναστήσαντες ἤγγον παρὰ Καμβύσεα. ἔνθα τοῦ λοιποῦ διαιτᾶτο ἔχων οὐδὲν βίαιον.

2. Ὁ δακτύλιος τοῦ Πολυκράτους.

(Κεφ. 39 - 43.)

Καμβύσεω δὲ ἐπ' Αἴγυπτον στρατευομένου ἐποίησαντο 39 καὶ Λακεδαιμόνιοι στρατηγὴν ἐπὶ Σάμον τε καὶ Πολυκράτεια τὸν Αἰάκεος, ὃς ἔσχε Σάμον ἐπαναστάς. Ἰσχυὸν δὲ ξεινίην Ἀμάσι, τῷ Αἰγύπτου βασιλεί, συνεθήκατο πέμπων τε δῶρα καὶ δεκόμενος ἄλλα παρ' ἐκείνου. Ἐν χρόνῳ δὲ ὀλίγῳ αὐτίκα τοῦ Πολυκράτεος τὰ πρήγματα ηὔξετο καὶ ἦν βεβωμένα ἀνά τε τὴν Ἰωνίην καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα· ὅκου γὰρ ἰθύσειε στρατεύεσθαι, πάντα οἱ ἐχώρει εὐτυχέως. Ἐκτετητο δὲ πεντηκοντέρους τε ἑκατὸν καὶ χιλίους τοξότας. Ἐφερε δὲ καὶ ἤγε πάντας, διακρίνων δὲ οὐδένα· τῷ γὰρ φίλῳ ἔφη χαριεῖσθαι μᾶλλον ἀποδιδούς, τὰ ἔλαβε, ἢ ἀρχὴν μηδὲ λαβῶν. Συχνὰς μὲν δὴ τῶν νήσων ἀραιρήκεε, πολλὰ δὲ καὶ τῆς ἠπείρου ἄστυα. Ἐν δὲ δὴ καὶ Λεσβίους πανστρατιῇ βωθέοντας Μιλησίοισι ναυμαχίῃ κρατήσας εἶλε, οἱ τὴν τάφρον περὶ τὸ τεῖχος τὸ ἐν Σάμῳ πᾶσαν δεδεμένοι ὠρυζαν.

Καὶ κως τὸν Ἀμασιν εὐτυχέων μεγάλως ὁ Πολυκράτης 40 οὐκ ἐλάνθανε, ἀλλὰ οἱ τοῦτ' ἦν ἐπιμελής. Πολλῶν δὲ ἔτι πλεονός οἱ εὐτυχίης γινομένης γράψας ἐς βιβλίον τάδε ἐπέστειλε ἐς Σάμον. «Ἀμασις Πολυκράτει ὧδε λέγει. Ἡδὺ μὲν πυνθάνεσθαι ἄνδρα φίλον καὶ ξεῖνον εὔπρησσοντα· ἐμοὶ δὲ αἰσαὶ μεγάλαι εὐτυχίαι οὐκ ἀρέσκουσι, ἐπισταμένῳ τὸ θεῖον ὡς ἔστι φθονερόν. Καὶ κως βούλομαι καὶ αὐτὸς καί, τῶν ἂν κήδωμαι, τὸ μὲν τι εὐτυχεῖν τῶν πρηγμάτων, τὸ δὲ προσπταίειν, καὶ οὕτω διαφέρειν τὸν αἰῶνα ἐναλλάξ πρήσων ἢ εὐτυχεῖν τὰ

πάντα. Οὐδένα γάρ κω λόγω οἶδα ἀκούσας, ὅστις ἐς τέλος οὐ κακῶς ἐτελεύτησε πρόρριζος, εὐτυχέων τὰ πάντα. Σὺ ὦν νῦν ἐμοὶ πειθόμενος ποιήσον πρὸς τὰς εὐτυχίας τοιάδε. φροντίσας, τὸ ἂν εὐρῆς ἐόν τοι πλείστου ἄξιον καὶ ἐπ' ᾧ σὺ ἀπολομένῳ μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀλγήσεις, τοῦτο ἀπόβαλε οὕτω, ὅπως μηκέτι ἤξει ἐς ἀνθρώπους. Ἦν τε μὴ ἐναλλάξ ἤδη τῶπὸ τούτου αἰ εὐτυχίαι τοι τῆσι πάθῃσι προσπίπτωσι, τρόπῳ τῷ ἐξ ἐμεῦ ὑποκειμένῳ ἀκέο ».

41 Ταῦτα ἐπιλεξάμενος ὁ Πολυκράτης καὶ νόψ λαβὼν, ὡς οἱ εὖ ὑπετίθετο Ἄμασις, ἐδίζητο, ἐπ' ᾧ ἂν μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀσηθείη ἀπολομένῳ τῶν κειμηλίων, διζημένος δ' εὗρισκε τόδε. ἦν οἱ σφρηγίς, τὴν ἐφόρει, χρυσόδετος, σμαράγδου μὲν λίθου ἐοῦσα, ἔργον δὲ Θεοδώρου τοῦ Τηλεκλέος Σαμίου. Ἐπεὶ ὦν ταύτην οἱ ἐδόκεε ἀποβαλεῖν, ἐποίησε τοιάδε. πεντηκόντερον πληρώσας ἀνδρῶν ἐσέβη ἐς αὐτήν, μετὰ δὲ ἀναγαγεῖν ἐκέλευσε ἐς τὸ πέλαγος. ὡς δὲ ἀπὸ τῆς νήσου ἐκάς ἐγενετο, περιελόμενος τὴν σφρηγιῖδα πάντων ὀρεόντων τῶν συμπλῶων ῥίπτει ἐς τὸ πέλαγος. Τοῦτο δὲ ποιήσας ἀπέπλεε, ἀπικόμενος δὲ ἐς τὰ οἰκία συμφορῆ ἔχρᾶτο.

42 Πέμπτη δὲ ἡ ἕκτη ἡμέρη ἀπὸ τούτων τάδε οἱ συνήνεκε γενέσθαι· ἀνὴρ ἀλιεύς λαβὼν ἰχθὺν μέγαν τε καὶ καλὸν ἠξίου μιν Πολυκράτει δῶρον δοθῆναι· φέρων δὴ ἐπὶ τὰς θύρας Πολυκράτει ἔφη ἐθέλειν ἐλθεῖν ἐς ὕψιν, χωρήσαντος δὲ οἱ τούτου ἔλεγε διδούς τὸν ἰχθύν· «ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ τόνδε ἐλὼν οὐκ ἐδικαίωσα φέρειν ἐς ἀγορὴν, καίπερ γε ἐὼν ἀποχειροβίσιτος, ἀλλὰ μοι ἐδόκεε σεῦ τε εἶναι ἄξιος καὶ τῆς σῆς ἀρχῆς· σοὶ δὴ μιν φέρων δίδωμι». Ὁ δὲ ἡσθεὶς τοῖσι ἔπεσι ἀμείβεται τοῖσδε· «Κάρτα τε εὖ ἐποίησας, καὶ χάρις διπλόη τῶν τε λόγων καὶ τοῦ δώρου· καὶ σε ἐπὶ δεῖπνον καλέομεν». Ὁ μὲν δὴ ἀλιεύς μέγα ποιούμενος ταῦτα ἦε ἐς τὰ οἰκία, τὸν δὲ ἰχθὺν τάμνοντες οἱ θεράποντες εὐρίσκουσι ἐν τῇ νηδίῳ αὐτοῦ ἐνεοῦσαν τὴν Πολυ-

κράτεος σφρηγῖδα. Ὡς δὲ εἶδόν τε καὶ ἔλαβον τάχιστα, ἔφερον κεχαρηκότες παρὰ τὸν Πολυκράτεα, διδόντες δὲ οἱ τὴν σφρηγῖδα ἔλεγον, ὅτεω τρόπῳ εὐρέθη. Τὸν δὲ ὡς ἐσῆλθε θεῖον εἶναι τὸ πρῆγμα, γράφει ἐς βιβλίον πάντα, τὰ ἐποίησε, καὶ οἷά μιν καταλελαβήκεε, γράψας δὲ ἐς Αἴγυπτον ἐπέστειλε.

Ἐπιλεξάμενος δὲ ὁ Ἄμασις τὸ βιβλίον τὸ παρὰ τοῦ Πολυ- 43
κράτεος ἦκον ἔμαθε, ὅτι ἐκκομίσαι τε ἀδύνατον εἶη ἀνθρώπῳ ἄνθρωπον ἐκ τοῦ μέλλοντος γίνεσθαι πρῆγματος καὶ ὅτι οὐκ εὖ τελευτήσῃν μέλλοι Πολυκράτης εὐτυχεῶν τὰ πάντα, ὃς καί, τὰ ἀποβάλλει, εὐρίσκει. Πέμπας δὲ οἱ κήρυκα ἐς Σάμον διαλύεσθαι ἔφη τὴν ξεινίην. Τοῦδε δὲ εἵνεκεν ταῦτα ἐποίηε, ἵνα μὴ συντυχίης δεινῆς τε καὶ μεγάλης Πολυκράτεα καταλαβούσης αὐτὸς ἀλγήσειε τὴν ψυχὴν ὡς περὶ ξείνου ἀνδρός.

[Τὸ ἀπαίσιον προαίσθημα τοῦ Ἀμάσιος ἐξεπληρώθη. Ὁ Πολυκράτης βραδύτερον -- τὸ 522 -- ὑπέστη σκληρὸν θάνατον συλληφθεὶς δολίως ὑπὸ τοῦ Πέρσου σατραπόου Ὀροΐτου ἐφονεύθη ἀνακρεμασθεὶς ἐπὶ σταυροῦ.]

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΤΕΡΨΙΧΟΡΗ

[Ὁ Ἀρισταγόρας, ὁ τύραννος τῆς Μιλήτου, παρακινήθει ἀπὸ τὸν πενθερόν του Ἰστιαῖον ἐξεγείρει τὰς Ἰωνικὰς πόλεις εἰς ἐπανάστασιν κατὰ τῶν Περσῶν. Συγχρόνως δ' ἔρχεται εἰς τὴν Σπάρτην, διὰ τὴν ζήτησιν βοήθειαν.]

1. Ὁ Ἀρισταγόρας εἰς τὴν Σπάρτην.

(Κεφ. 49 - 51)

49 Ἀπικνέεται ὢν ὁ Ἀρισταγόρης ὁ Μιλήτου τύραννος ἐς τὴν Σπάρτην Κλεομένεος ἔχοντος τὴν ἀρχήν· τῷ δὴ ἐς λόγους ἦε, ὡς Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, ἔχων χάλκεον πίνακα ἐν τῷ γῆς ἀπάσης περίοδος ἐνετέμνητο καὶ θάλασσά τε πᾶσα καὶ ποταμοὶ πάντες. Ἀπικνεόμενος δὲ ἐς λόγους ὁ Ἀρισταγόρης ἔλεγε πρὸς αὐτὸν τάδε·

«Κλεόμενες, σπουδὴν μὲν τὴν ἐμὴν μὴ θωμάσης τῆς ἐνταῦθα ἀπίξιος· τὰ γὰρ κατήκοντά ἐστι τοιαῦτα· Ἰώνων παῖδας δούλους εἶναι ἀντ' ἐλευθέρων ὄνειδος καὶ ἄλγος μέγιστον μὲν αὐτοῖσι ἡμῖν, ἔτι δὲ τῶν λοιπῶν ὑμῖν, ὅσῳ προέστατε τῆς Ἑλλάδος. Νῦν ὢν πρὸς θεῶν τῶν Ἑλληνίων ῥύσασθε Ἰωνας ἐκ δουλοσύνης, ἀνδρας ὁμαίμονας. Εὐπετέως δὲ ὑμῖν ταῦτα οἶά τε χωρέειν ἐστί· οὔτε γὰρ οἱ βάρβαροι ἄλκιμοὶ εἰσι, ὑμεῖς τε τὰ ἐς τὸν πόλεμον ἐς τὰ μέγιστα ἀνήκετε ἀρετῆς πέρι. Ἡ τε μάχη αὐτῶν ἐστι τοιήδε, τόξα καὶ αἰχμὴ βραχέα· ἀναξυρίδας δὲ ἔχοντες ἔρχονται ἐς τὰς μάχας καὶ κυρβασίας ἐπὶ τῆσι κεφαλῆσι· οὕτω εὐπετέες χειρωθῆναί εἰσι.

»Ἐτσι δὲ καὶ ἀγαθὰ τοῖσι τὴν ἡπειρον ἐκείνην νεμομένοισι ὄσα οὐδὲ τοῖσι συνάπασι ἄλλοισι, πρῶτον μὲν χρυσόν, ἔπειτα δὲ ἄργυρος καὶ χαλκὸς καὶ ἐσθῆς ποικίλη καὶ ὑποζύγια τε καὶ ἀνδράποδα· τὰ θυμῷ βουλόμενοι αὐτοὶ ἂν ἔχοιτε. Κατοίκηνται δὲ ἀλλήλων ἐχόμενοι, ὡς ἐγὼ φράσω, Ἴωνων μὲν τῶνδε οἶδε Λυδοί, οἰκέοντές τε χώραν ἀγαθὴν καὶ πολυαργυρώτατοι ἐόντες». Δεικνὺς δὲ ἔλεγε ταῦτα ἐς τῆς γῆς τὴν περίοδον, τὴν ἐφέρετο ἐν τῷ πίνακι ἐντετυμημένην. «Λυδῶν δέ», ἔφη λέγων ὁ Ἄριστογόρης, «οἶδε ἔχονται Φρύγες οἱ πρὸς τὴν ἡῶ, πολυπροβατώτατοί τε ἐόντες πάντων, τῶν ἐγὼ οἶδα, καὶ πολυκαρπώτατοι. Φρυγῶν δὲ ἔχονται Καππαδόκαι, τοὺς ἡμεῖς Συρίους καλέομεν· τούτοισι δὲ πρόσουροι Κίλικες, κατήκοντες ἐπὶ θάλασσαν τήνδε, ἐν τῇ ἦδε Κύπρος νῆσος κέεται· οἱ πεντακόσια τάλαντα βασιλεῖ τὸν ἐπέτειον φόρον ἐπιτελέουσι. Κιλικῶν δὲ τῶνδε ἔχονται Ἀρμένιοι οἶδε, καὶ οὗτοι ἐόντες πολυπρόβατοι, Ἀρμενίων δὲ Ματιηνοὶ χώραν τήνδε ἔχοντες. Ἐχεται δὲ τούτων γῆ ἦδε Κισσίη, ἐν τῇ δὴ παρὰ ποταμὸν τόνδε Χοάσπην κείμενά ἐστι τὰ Σοῦσα ταῦτα, ἔνθα βασιλεύς τε μέγας δίαιταν ποιέεται, καὶ τῶν χρημάτων οἱ θησαυροὶ ἐνθαῦτά εἰσι· ἐόντες δὲ ταύτην τὴν πόλιν θαρσέοντες ἤδη τῷ Διὶ πλοῦτου πέρι ἐρίζετε.

»Ἀλλὰ περὶ μὲν χώρας ἄρα οὐ πολλῆς οὐδὲ οὕτω χρηστῆς καὶ οὖρων σμικρῶν χρεόν ἐστι ὑμέας μάχας ἀναβάλλεσθαι πρὸς τε Μεσσηνίους ἐόντας ἰσοπαλέας καὶ Ἀρκάδας τε καὶ Ἀργεῖους, τοῖσι οὔτε χρυσοῦ ἐχόμενόν ἐστι οὐδὲν οὔτε ἀργύρου, τῶν πέρι καὶ τινα ἐνάγει προθυμίη μαχόμενον ἀποθνήσκειν· παρέχον δὲ τῆς Ἀσίας πάσης ἄρχειν εὐπετέως, ἄλλο τι αἰρήσεσθε;»

Ἄρισταγόρης μὲν ταῦτα ἔλεξε, Κλεομένης δὲ ἀμείβετο 50 τοῖσδε· «ᾧ ξεῖνε Μιλήσιε, ἀναβάλλομαί τοι ἐς τρίτην ἡμέραν ὑποκρινέεσθαι». Τότε μὲν ἐς τοσοῦτο ἤλασαν· ἐπέιτε δὲ ἡ κυρὴ ἡμέρῃ ἐγένετο τῆς ὑποκρίσιος καὶ ἦλθον ἐς τὸ συγκείμενον,

εἶρετο ὁ Κλεομένης τὸν Ἀρισταγόρην, ὁκόσων ἡμερέων ἀπὸ θαλάσσης τῆς Ἰώνων ὁδὸς εἶη παρὰ βασιλέα. Ὁ δὲ Ἀρισταγόρης, τὰ ἄλλα ἐὼν σοφὸς καὶ διαβάλλων ἐκεῖνον εὖ, ἐν τούτῳ ἐσφάλῃ· χρεδὸν γάρ μιν μὴ λέγειν τὸ ἐόν, βουλούμενόν γε Σπαρτιότητος ἐξαγαγεῖν ἐς τὴν Ἀσίην, λέγει δ' ὢν τριῶν μηνῶν φάσ εἶναι τὴν ἄνοδον. Ὁ δὲ ὑπαρπάσας τὸν ἐπίλοιπον λόγον, τὸν ὁ Ἀρισταγόρης ὠρμητο λέγειν περὶ τῆς ὁδοῦ, εἶπε· «᾿Ω ξεῖνε Μιλήσιε, ἀπαλλάσσεο ἐκ Σπάρτης πρὸ δύντος ἡλίου· οὐδένα γάρ λόγον εὐεπέα λέγεις Λακεδαιμονίοισι, ἐθέλων σφέας ἀπὸ θαλάσσης τριῶν μηνῶν ὁδὸν ἀγαγεῖν».

- 51 Ὁ μὲν δὴ Κλεομένης ταῦτα εἶπας ἦγε ἐς τὰ οἰκία· ὁ δὲ Ἀρισταγόρης λαβὼν ἱκετηρίην ἦγε ἐς τοῦ Κλεομένεος, ἐσελθὼν δὲ ἔσω ἅτε ἱκετεῦων ἐπακοῦσαι ἐκέλευε τὸν Κλεομένεα ἀποπέμψαντα τὸ παιδίον. προσεστήκεε γὰρ δὴ τῷ Κλεομένει ἢ θυγάτηρ, τῇ οὖνομα ἦν Γοργώ· τοῦτο δὲ οἱ καὶ μῦνον τέκνον ἐτύγγχανε ἐὸν ἐτέων ὀκτῶ ἢ ἐννέα ἡλικίην. Κλεομένης δὲ λέγειν μιν ἐκέλευε, τὰ βούλεται, μὴδὲ ἐπισχεῖν τοῦ παιδίου εἴνεκα. Ἐνταῦθα δὲ ὁ Ἀρισταγόρης ἤρχετο ἐκ δέκα ταλάντων ὑπισχεόμενος, ἦν οἱ ἐπιτελέσῃ, τῶν ἐδέετο. Ἀνανεύοντος δὲ τοῦ Κλεομένεος προέβαινε τοῖσι χρήμασι ὑπερβάλλων ὁ Ἀρισταγόρης, ἐς ὃ πεντήκοντά τε τάλαντα ὑπεδέδεκτο καὶ τὸ παιδίον ἠυδάξατο· «Πάτερ, διαφθερέει σε ὁ ξεῖνος, ἦν μὴ ἀποστάς ἴης». Ὁ τε δὴ Κλεομένης ἤσθεις τοῦ παιδίου τῇ παραινέσει ἦγε ἐς ἕτερον οἶκημα, καὶ ὁ Ἀρισταγόρης ἀπαλλάσσετο τὸ παράπαν ἐκ τῆς Σπάρτης, οὐδὲ οἱ ἐξεγένετο ἐπὶ πλεον ἔτι σημῆνα περὶ τῆς ἀνόδου τῆς παρὰ βασιλέα.

2. Ὁ Ἀρισταγόρας εἰς τὰς Ἀθήνας.—Ἐκστρατεία τῶν Ἰώνων κατὰ τῶν Σάρδεων καὶ πυρπόλησις αὐτῶν.

(Κεφ. 97, 99-103, 105)

- 97 Ἀπελαυνόμενος δὲ ὁ Ἀρισταγόρης ἐκ τῆς Σπάρτης ἦγε ἐς

τάς Ἀθήνας· αὕτη γὰρ ἡ πόλις τῶν λοιπέων ἐδυνάστευε μέγιστον. Ἐπελθὼν δὲ ἐπὶ τὸν δῆμον ὁ Ἀρισταγόρης ταῦτά ἔλεγε, τὰ καὶ ἐν τῇ Σπάρτῃ περὶ τῶν ἀγαθῶν τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ καὶ τοῦ πολέμου τοῦ Περσικοῦ, ὡς οὔτε ἀσπίδα οὔτε δόρυ νομίζουσι εὐπετέες τε χειρωθῆναι εἴησαν. Ταῦτά τε δὴ ἔλεγε, καὶ πρὸς τοῖσι τάδε, ὡς οἱ Μιλήσιοι τῶν Ἀθηναίων εἰσι ἄποικοι, καὶ οἰκὸς σφεας εἶη ῥύεσθαι δυναμένους μέγα. Καὶ οὐδέν, ὅ τι οὐκ ὑπίσχετο οἶα κάρτα δεόμενος, ἐς ὃ ἀνέπεισέ σφεας. Πολλοὺς γὰρ οἶκε εἶναι εὐπετέστερον διαβάλλειν ἢ ἓνα, εἰ Κλεομένεα μὲν τὸν Λακεδαιμόνιον μούνον οὐκ οἶός τε ἐγένετο διαβάλλειν, τρεῖς δὲ μυριάδας Ἀθηναίων ἐποίησε τοῦτο. Ἀθηναῖοι μὲν δὴ ἀναπεισθέντες ἐψηφίσαντο εἴκοσι νέας ἀποστεῖλαι βοηθούς Ἴωσι, στρατηγὸν ἀποδέξαντες αὐτῶν εἶναι Μελάνθιον, ἄνδρα τῶν ἀστῶν ἐόντα τὰ πάντα δόκιμον. Αὗται δὲ αἱ νέες ἀρχὴ κακῶν ἐγένοντο Ἑλλησί τε καὶ βαρβάροισι.

Ἀρισταγόρης δέ, ἐπειδὴ οἷ τε Ἀθηναῖοι ἀπίκοντο εἴκοσι 99 νηυσί, ἅμα ἀγόμενοι Ἐρετριέων πέντε τριήρεας, καὶ οἱ ἄλλοι σύμμαχοι παρῆσαν, ἐποίηετο στρατηγὴν ὁ Ἀριστογόρης ἐς Σάρδις. Αὐτὸς μὲν δὴ οὐκ ἐστρατεύετο, ἀλλ' ἔμενε ἐν Μιλήτῳ, στρατηγούς δὲ ἄλλους ἀπέδεξε Μιλησίων εἶναι, τὸν ἑωυτοῦ τε ἀδελφεὸν Χαροπίνον καὶ τῶν ἄλλων ἀστῶν Ἐρμόφαντον.

Ἀπικόμενοι δὲ τῷ στόλῳ τούτῳ Ἴωνες ἐς Ἐφεσον πλοῖα 100 μὲν κατέλιπον ἐν Κορησσῶ τῆς Ἐφεσίης, αὐτοὶ δὲ ἀνέβαινον χειρὶ πολλῇ, ποιεύμενοι Ἐφεσίους ἡγεμόνας. Πορευόμενοι δὲ παρὰ ποταμὸν Καῦστριον, ἐνθεῦτεν ἐπίετε ὑπερβάντες τὸν Τμῶλον ἀπίκοντο, αἰρέουσι Σάρδις οὐδενός σφι ἀντιωθέντος, αἰρέουσι δὲ χωρὶς τῆς ἀκροπόλιος τᾶλλα πάντα· τὴν δὲ ἀκρόπολιν ἐρρύετο αὐτὸς Ἀρταφέρνης ἔχων δύναμιν ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγην.

Τὸ δὲ μὴ λεηλατῆσαι ἐλόντας σφέας τὴν πόλιν ἔσχε τότε. 101 Ἦσαν ἐν τῇσι Σάρδισι οἰκίαι αἱ μὲν πλεῦνες καλάμιναι, ὅσαι

δ' αὐτέων καὶ πλίνθιναι ἦσαν, καλάμου εἶχον τὰς ὀροφάς. Τούτων δὴ μίαν τῶν τις στρατιωτέων ὡς ἐνέπρησε, αὐτίκα ἀπ' οἰκίης ἐς οἰκίην ἰὸν τὸ πῦρ ἐπενέμενο τὸ ἄστει πᾶν. Καιομένου δὲ τοῦ ἄστεος οἱ Λυδοὶ τε καὶ ὅσοι Περσέων ἐνῆσαν ἐν τῇ πόλει, ἀπολαμφθέντες πάντοθεν, ὥστε τὰ περιέσχατα νεμομένου τοῦ πυρός, καὶ οὐκ ἔχοντες ἐξήλυσιν ἐκ τοῦ ἄστεος, συνέρρεον ἐς τε τὴν ἀγορὴν καὶ ἐπὶ τὸν Πακτωλὸν ποταμὸν, ὅς σφι ψῆγμα χρυσοῦ καταφορέων ἐκ τοῦ Τρωῶλου διὰ μέσης τῆς ἀγορῆς ῥέει καὶ ἔπειτα ἐς τὸν Ἑρμιον ποταμὸν ἐκδιδοῖ, ὃ δὲ ἐς θάλασσαν ἐπὶ τοῦτον δὴ τὸν Πακτωλὸν καὶ ἐς τὴν ἀγορὴν ἀθροίζόμενοι οἱ τε Λυδοὶ καὶ οἱ Πέρσαι ἠναγκάζοντο ἀμύνεσθαι. Οἱ δὲ Ἴωνες ὀρέοντες τοὺς μὲν τῶν πολεμίων ἀμυνομένους, τοὺς δὲ σὺν πλήθει πολλῶ προσφερομένους, ἐξανεχώρησαν δείσαντες πρὸς τὸ οὖρος τὸ Τρωῶλον καλεόμενον, ἐνθεῦτεν δὲ ὑπὸ νύκτα ἀπαλλάσσοντο ἐπὶ τὰς νέας.

- 102 Καὶ Σάρδιες μὲν ἐνεπρήσθησαν, ἐν δὲ αὐτῆσι καὶ ἰρὸν ἐπιχωρίας θεοῦ Κυβήβης, τὸ σκηπτόμενοι Πέρσαι ὕστερον ἀντενεπίμπρασαν τὰ ἐν Ἑλλησι ἱρά. Τότε δὲ οἱ Πέρσαι οἱ ἐντὸς Ἄλυος ποταμοῦ νομοὺς ἔχοντες, προπυθανόμενοι ταῦτα συνηλίζοντο καὶ ἐβώθεον τοῖσι Λυδοῖσι. Καὶ κως ἐν μὲν Σάρδισι οὐκέτι ἐόντας τοὺς Ἴωνας εὐρίσκουσι, ἐπόμενοι δὲ κατὰ στίβον αἰρέουσι αὐτοὺς ἐν Ἐφέσῳ. Καὶ ἀντετάχθησαν μὲν οἱ Ἴωνες, συμβαλόντες δὲ πολλὸν ἐσώθησαν. Καὶ πολλοὺς αὐτῶν οἱ Πέρσαι φονεύουσι ἄλλους τε οὐνομαστούς, ἐν δὲ δὴ καὶ Εὐαλκίδαα στρατηγέοντα Ἐρετριέων, στεφανηφόρους τε ἀγῶνας ἀναραιρηκότα καὶ ὑπὸ Σιμωνίδεω τοῦ Κηρίου πολλὰ αἰνεθέντα. Οἱ δὲ αὐτῶν ἀπέφυγον τὴν μάχην, ἐσκεδάσθησαν ἀνά τὰς πόλεις
- 103 Τότε μὲν δὴ οὕτω ἠγωνίσαντο· μετὰ δὲ Ἀθηναῖοι μὲν τὸ παράπαν ἀπολιπόντες τοὺς Ἴωνας ἐπικαλεομένου σφέας πολλὰ δι' ἀγγέλων Ἀρισταγόρῳ οὐκ ἔφασαν τιμωρῆσειν σφι. Ἴωνες δὲ τῆς Ἀθηναίων συμμαχίης στερηθέντες, οὕτω γάρ σφι ὑπῆρ-

χε πεποιημένα ἐς Δαρεῖον, οὐδὲν δὴ ἔσσαν τὸν πρὸς βασιλέα πόλεμον ἐσκευάζοντο. Πλώσαντες δὲ ἐς τὸν Ἑλλάσποντον Βυζάντιόν τε καὶ τὰς ἄλλας πόλεις πάσας τὰς ταύτη ὑπ' ἐωυτοῖσι ἐποίησαντο, ἐκπλώσαντές τε ἔξω τὸν Ἑλλάσποντον Καρίας τὴν πολλὴν προσεκτήσαντο σφίσι σύμμαχον εἶναι· καὶ γὰρ ἢ Καῦνος πρότερον οὐ βουλομένη συμμαχεῖν, ὡς ἐνέπρησαν τὰς Σάρδις, τότε σφι καὶ αὕτη προσεγένετο. Κύπριοι δὲ ἐθέλονται σφι πάντες προσεγένοντο πλὴν Ἀμαθουσίων.

Βασιλείῃ δὲ Δαρείῳ ὡς ἐξηγγέληθ' ἡ Σάρδις ἀλούσας ἐμπε- 105
πρῆσθαι ὑπὸ τε Ἀθηναίων καὶ Ἰώνων, τὸν δὲ ἡγεμόνα γενέσθαι τῆς συλλογῆς, ὥστε ταῦτα συνυφανθῆναι, τὸν Μιλήσιον Ἀρισταγόρην, πρῶτα μὲν λέγεται αὐτόν, ὡς ἐπίθετο ταῦτα, Ἰώνων οὐδένα λόγον ποιησάμενον, εὖ εἰδόμενα, ὡς οὐτοί γε οὐ καταπροΐξονται ἀποστάντες, εἰρέσθαι, οἵτινες εἶεν οἱ Ἀθηναῖοι· μετὰ δὲ τυθόμενον αἰτῆσαι τὸ τόξον, λαβόντα δὲ καὶ ἐπιθέντα οἷστον ἄνω πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀπεῖναι, καὶ μιν ἐς τὸν ἥερα βάλλοντα εἰπεῖν· «ὦ Ζεῦ, ἐκγενέσθαι μοι Ἀθηναίους τείσασθαι»· εἶπαντα δὲ ταῦτα προστάξαι ἐνὶ τῶν θεραπόντων δειπνου προκειμένου αὐτῷ ἐς τρεῖς ἐκάστοτε εἰπεῖν· «Δέσποτα, μέμνεο τῶν Ἀθηναίων».

BIBLION EKTON

ΕΡΑΤΩ

1. "Αλωσις τῆς Μιλήτου καὶ τῶν ἄλλων Ἰωνικῶν πόλεων.—
Τέλος τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Ἰώνων.

(Κεφ. 6-7, 18, 20-21, 31-33, 42)

6 Συστραφέντες οἱ στρατηγοὶ τῶν Περσέων καὶ ἐν ποιήσαν-
τες στρατόπεδον ἤλαυνον ἐπὶ τὴν Μίλητον, τᾶλλα πολίσματα
7 περὶ ἐλάσσονος ποιησάμενοι. Ἴωσι δὲ πυνθανομένοισι ταῦτα
ἔδοξε πεζὸν μὲν στρατὸν μὴ συλλέγειν ἀντίξοον Πέρσησι, ἄλ-
λά τὰ τείχεα ῥύεσθαι αὐτοὺς Μιλησίους, τὸ δὲ ναυτικὸν πλη-
ροῦν ὑπολειπομένους μηδεμίαν τῶν νεῶν, πληρώσαντας δὲ συλ-
λέγεσθαι τὴν ταχίστην ἐς Λάδην προναυμαχῆσοντας Μιλήτου·
ἡ δὲ Λάδη ἐστὶ νῆσος σμικρὴ ἐπὶ τῇ πόλι τῇ Μιλησίων κειμένη.
18 Οἱ δὲ Πέρσαι ἐπέιτε τῇ ναυμαχίῃ ἐνίκων τοὺς Ἴωνας, τὴν
Μίλητον πολιορκέοντες ἐκ γῆς καὶ θαλάσσης, καὶ ὑπορούσον-
τες τὰ τείχεα καὶ παντοίας μηχανὰς προσφέροντες, αἰρέουσι
κατ' ἄκρης ἕκτω ἔτει ἀπὸ τῆς ἀποστάσιος τῆς Ἀρισταγόρεω·
20 καὶ ἠνδραποδίσαντο τὴν πόλιν. Ἐνθεῦτεν οἱ ζωγρηθέντες τῶν
Μιλησίων ἤγοντο ἐς Σοῦσα. Βασιλεὺς δὲ σφεας Δαρεῖος κακὸν
οὐδὲν ἄλλο ποιήσας κατοίκισε ἐπὶ τῇ Ἐρυθρῇ καλεομένη θα-
λάσση, ἐν Ἄμπη πόλι, παρ' ἣν Τίγρης ποταμὸς παραρρέων ἐς
21 θάλασσαν ἐξιεῖ. Ἀθηναῖοι δὲ δῆλον ἐποίησαν ὑπεραχθεσθέντες
τῇ Μιλήτου ἀλώσει τῇ τε ἄλλῃ πολλαχῆ, καὶ δὴ καὶ ποιήσαντι
Φρυνίχῳ δρᾶμα Μιλήτου ἄλωσιν καὶ διδάξαντι ἐς δάκρυά τε
ἔπεσε τὸ θέητρον, καὶ ἐζημίωσάν μιν ὡς ἀναμνήσαντα οἰκίῃα

κακὰ χιλήρσι δραχυῆσι, καὶ ἐπέταξαν μηκέτι μηδένα χρᾶσθαι τούτῳ τῷ δράματι.

Ὁ δὲ ναυτικὸς στρατὸς ὁ Περσέων χειμερίσας περὶ Μίλη- 31
τον, τῷ δευτέρῳ ἔτει ὡς ἀνέπλωσε, αἰρέει εὐπετέως τὰς νήσους
τὰς πρὸς τῇ ἠπείρῳ κειμένας, Χίον καὶ Λέσβον καὶ Τένεδον.
Αἴρεον δὲ καὶ τὰς ἐν τῇ ἠπείρῳ πόλιας τὰς Ἰάδας. Ταῦτά τε δὴ 32
ἐποίηεν καὶ τὰς πόλιας ἐνεπίμπρασαν αὐτοῖσι τοῖσι ἱροῖσι.
Οὕτω δὴ τὸ τρίτον Ἴωνες κατεδουλώθησαν, πρῶτον μὲν ὑπὸ
Λυδῶν, δις δὲ ἐπεξῆς τότε ὑπὸ Περσέων.

Ἀπὸ δὲ Ἰωνίης ἀπαλλασσόμενος ὁ ναυτικὸς στρατὸς τὰ 33
ἐπ' ἀριστερὰ ἐσπλέοντι τοῦ Ἑλλησπόντου αἴρεε πάντα· τὰ γὰρ
ἐπὶ δεξιὰ αὐτοῖσι τοῖσι Πέρσησι ὑποχείρια ἦν γεγονότα κατ'
ἠπειρον. Εἰσὶ δὲ αἱ ἐν τῇ Εὐρώπῃ χῶραι τοῦ Ἑλλησπόντου,
αἶδε, Χερσόνησός τε, ἐν τῇ πόλιες συχναὶ ἐνεῖσι, καὶ Πέρινθος
καὶ τὰ τείχεα τὰ ἐπὶ Θρηίκης καὶ Σηλυμβρή τε καὶ Βυζάντιον.

Μετὰ δὲ Ἀρταφέρνης, ὁ Σαρδίῶν ὑπαρχος, μεταπεμψάμε 42
νος ἀγγέλους ἐκ τῶν πολιῶν συνθήκας σφίσι αὐτοῖσι τοὺς Ἴω-
νας ἠνάγκασε ποιέεσθαι, ἵνα δωσίδικοι εἶεν καὶ μὴ ἀλλήλους
φέροίεν τε καὶ ἄγοιεν. Ταῦτά τε ἠνάγκασε ποιέειν καὶ τὰς χῶ-
ρας σφέων μετρήσας κατὰ παρασάγγας, τοὺς καλέουσι οἱ Πέρ-
σαι τὰ τριήκοντα στάδια, κατὰ δὴ τούτους μετρήσας φόρους
ἔταξε ἐκάστοισι, οἳ κατὰ χώραν διατελέουσι ἔχοντες ἐκ τούτου
τοῦ χρόνου αἰεὶ ἔτι καὶ ἐς ἐμέ, ὡς ἐτάχθησαν ἐξ Ἀρταφέ-
νεος· ἐτάχθησαν δὲ σχεδὸν κατὰ ταῦτά, τὰ καὶ πρότερον εἶχον.
Καὶ σφι ταῦτα μὲν εἰρηναῖα ἦν.

2. Ἐκστρατεία τοῦ Μαρδονίου κατὰ τῆς Ἑλλάδος (492).

(Κεφ. 43-45)

Ἄμα δὲ τῷ ἔαρι, τῶν ἄλλων καταλελυμένων στρατηγῶν, 43
ἐκ βασιλέος, Μαρδόνιος ὁ Γωβρύεω κατέβαινε ἐπὶ θάλασσαν,
στρατὸν πολλὸν μὲν κάρτα πεζὸν ἅμα ἀγόμενος, πολλὸν δὲ ναυ-

τικόν. Ἄγων δὲ τὸν στρατὸν τοῦτον ὁ Μαρδόνιος, ἐπεῖτε ἐγένετο ἐν τῇ Κιλικίῃ, αὐτὸς μὲν ἐπιβάς ἐπὶ νεὸς ἐκομίζετο ἅμα τῆσι ἄλλῃσι νηυσί, στρατιὴν δὲ τὴν πεζὴν ἄλλοι ἡγεμόνες ἤγον ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον. Ὡς δὲ παραπλέων τὴν Ἀσίην ἀπίκετο ὁ Μαρδόνιος ἐς τὴν Ἰωνίην, ἐνθαῦτα τοὺς τυράννους τῶν Ἰώνων καταπαύσας πάντας δημοκρατίας κατίστη ἐς τὰς πόλεις. Ταῦτα δὲ ποιήσας ἠπείγετο ἐς τὸν Ἑλλήσποντον. Ὡς δὲ συνελέχθη μὲν χρῆμα πολλὸν νεῶν, συνελέχθη δὲ καὶ πεζὸς στρατὸς πολλός, διαβάντες τῆσι νηυσὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἐπορεύοντο διὰ τῆς Εὐρώπης, ἐπορεύοντο δὲ ἐπὶ τε Ἐρέτριαν καὶ Ἀθήνας.

44 Αὗται μὲν ὧν σφι πρόσχημα ἦσαν τοῦ στόλου· ἀτὰρ ἐν νόῳ ἔχοντες ὅσας ἂν πλείστας δύναιτο καταστρέφειν τῶν Ἑλληνίδων πολιῶν, τοῦτο μὲν δὴ τῆσι νηυσὶ Θασίους οὐδὲ χεῖρας ἀνταιραμένους κατεστρέψαντο, τοῦτο δὲ τῷ πεζῷ Μακεδόνας πρὸς ταῖσι ὑπάρχουσι δούλους προσεκλήσαντο· τὰ γὰρ ἐντὸς Μακεδόνων ἔθνεα πάντα σφι ἤδη ἦν ὑποχείρια γεγονότα. Ἐκ μὲν δὴ Θάσου διαβαλόντες πέρην ὑπὸ τὴν ἠπειρον ἐκομίζοντο μέχρι Ἀκάνθου, ἐκ δὲ Ἀκάνθου ὀρμώμενοι τὸν Ἄθων περιέβαλλον. Ἐπιπεσῶν δὲ σφι περιπλέουσι βορέης ἄνεμος μέγας τε καὶ ἄπορος κάρτα τρηχέως περιέσπε πλήθει πολλὰς τῶν νεῶν ἐκβάλλων πρὸς τὸν Ἄθων. Λέγεται γὰρ κατὰ τριηκοσίας μὲν τῶν νεῶν τὰς διαφθαρείσας εἶναι, ὑπὲρ δὲ δύο μυριάδας ἀνθρώπων· ὥστε γὰρ θηριωδестаτής εὐούσης τῆς θαλάσσης ταύτης τῆς περὶ τὸν Ἄθων, οἱ μὲν ὑπὸ τῶν θηρίων διεφθείροντο ἀρπαζόμενοι, οἱ δὲ πρὸς τὰς πέτρας ἀρασσόμενοι· οἱ δὲ αὐτῶν νέειν οὐκ ἠπιστέατο, καὶ κατὰ τοῦτο διεφθείροντο, οἱ δὲ ῥίγει.

45 Ὁ μὲν δὴ ναυτικὸς στρατὸς οὕτω ἔπρησσε, Μαρδόνιῳ δὲ καὶ τῷ πεζῷ στρατοπεδευομένῳ ἐν Μακεδονίῃ νυκτὸς Βρύγοι Θρήικες ἐπεχείρησαν· καὶ σφῶν πολλοὺς φονεύουσι οἱ Βρύγοι Μαρδόνιον δὲ αὐτὸν τραυματίζουσι. Οὐ μέντοι οὐδὲ αὐτοὶ δου-

λοσύνην διέφυγον πρὸς Περσέων· οὐ γὰρ δὴ πρότερον ἀπανέστη ἐκ τῶν χωρέων τούτων Μαρδόνιος, πρὶν ἢ σφραγίσαι ὑποχειρίους ἐποίησατο. Τούτους μέντοι καταστρεψάμενος ἀπῆγε τὴν στρατιὴν ὀπίσω, ἅτε τῷ πεζῷ τε προσπταίσας πρὸς τοὺς Βρύγους καὶ τῷ ναυτικῷ μεγάλως περὶ τὸν Ἄθων. Οὗτος μὲν νυν ὁ στόλος αἰσχροῦς ἀγωνισάμενος ἀπαλλάχθη ἐς τὴν Ἀσίην.

3. Ἐκστρατεία τοῦ Δάτιδος καὶ Ἀρταφέρνης κατὰ τῆς Ἑλλάδος.

(Κεφ. 94-97, 100-103, 105-117, 119-120)

α') Πλοῦς τοῦ περσικοῦ στόλου διὰ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους.—
Ἄλωσις τῆς Ἐρετρίας.

(Κεφ. 94-97, 100-101)

Δευτέρῳ δὲ ἔτει τούτων ὁ Δαρεῖος Μαρδόνιον μὲν φλαύ- 94
ρωσ πρήξαντα τῷ στόλῳ παραλύει τῆς στρατηγίης, ἄλλους δὲ
στρατηγοὺς ἀποδέξας ἀπέστειλε ἐπὶ τε Ἐρέτριαν καὶ Ἀθήνας,
Δᾶτίν τε, ἐόντα Μῆδον γένος, καὶ Ἀρταφέρνηα, τὸν Ἀρταφέρνηος
παῖδα, ἀδελφιδέον ἑωυτοῦ· ἐντειλάμενος δὲ ἀπέπεμπε
ἐξανδραποδίσαντας Ἀθήνας καὶ Ἐρέτριαν ἀγαγεῖν ἑωυτῷ ἐς
ὕψιν τὰ ἀνδράποδα.

Ὡς δὲ οἱ στρατηγοὶ οὗτοι οἱ ἀποδεχθέντες πορευόμενοι 95
παρὰ βασιλέος ἀπίκοντο τῆς Κιλικίης ἐς τὸ Ἀλήιον πεδῖον,
ἅμα ἀγόμενοι πεζὸν στρατὸν πολλόν τε καὶ εὖ ἐσκευασμένον,
ἐνθαῦτα στρατοπεδευόμενοι ἐπῆλθε μὲν ὁ ναυτικὸς πᾶς στρα-
τὸς ὁ ἐπιταχθεὶς ἐκάστοισι, παρεγένοντο δὲ καὶ αἱ ἵππαγωγὸι
νέες, τὰς τῷ προτέρῳ ἔτει προεῖπε τοῖσι ἑωυτοῦ δασμοφόροι-
σι Δαρεῖος ἐτοιμάζειν. Ἐσβαλόμενοι δὲ τοὺς ἵππους ἐς ταύτας
καὶ τὸν πεζὸν στρατὸν ἐσβιβάσαντες ἐς τὰς νέας, ἔπλεον ἐξακο-
σίησι τριήρεσι ἐς τὴν Ἰωνίην. Ἐνθεῦτεν δὲ οὐ παρὰ τὴν ἠπει-
ρον εἶχον τὰς νέας ἰθὺ τοῦ τε Ἑλλησπόντου καὶ τῆς Θρηίκης,

ἀλλ' ἐκ Σάμου ὀρμώμενοι παρά τε Ἰκαρον καὶ διὰ νήσων τὸν πλόον ἐποιεῦντο, ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέειν, δείσαντες μάλιστα τὸν περίπλοον τοῦ Ἄθω, ὅτι τρίτῳ πρότερον ἔτει ποιούμενοι ταύτη τὴν κομιδὴν μεγάλως προσέπταισαν· πρὸς δὲ καὶ ἡ Νάξος σφέας ἠνάγκαζε πρότερον οὐκ ἀλοῦσα.

96 Ἐπεὶ δὲ ἐκ τοῦ Ἰκαρίου πελάγεος προσφερόμενοι προσέμειξαν τῇ Νάξῳ (ἐπὶ ταύτην γὰρ δὴ πρώτην ἐπεῖχον στρατεῦσθαι οἱ Πέρσαι μεμνημένοι τῶν πρότερον), οἱ Νάξιοι πρὸς τὰ οὖρα οἴχοντο φεύγοντες οὐδὲ ὑπέμειναν. Οἱ δὲ Πέρσαι ἀνδραποδισάμενοι, τοὺς κατέλαβον αὐτῶν, ἐνέπρησαν καὶ τὰ ἱρὰ καὶ τὴν πόλιν. Ταῦτα δὲ ποιήσαντες ἐπὶ τὰς ἄλλας νήσους ἀνήγοντο.

97 Ἐν ᾧ δὲ οὗτοι ταῦτα ἐποίουν, οἱ Δῆλιοι ἐκλιπόντες καὶ αὐτοὶ τὴν Δῆλον οἴχοντο φεύγοντες ἐς Τῆνον. Τῆς δὲ στρατιῆς καταπλευσῆς ὁ Δᾶτις προπλώσας οὐκ ἔα τὰς νέας πρὸς τὴν νῆσον προσορμίζεσθαι, ἀλλὰ πέρην ἐν τῇ Ῥηναίῃ· αὐτὸς δὲ πυθόμενος, ἵνα ἦσαν οἱ Δῆλιοι, πέμπων κήρυκα ἠγόρευε σφι τάδε· «Ἄνδρες ἱεοὶ, τί φεύγοντες οἴχεσθε οὐκ ἐπιτήδεα καταγρόντες κατ' ἐμεῦ; Ἐγὼ γὰρ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τοσοῦτό γε φρονέω καὶ μοι ἐκ βασιλέος ᾧδε ἐπέσταλται, ἐν τῇ χώρῃ οἱ δύο θεοὶ ἐγένοντο, ταύτην μηδὲν σίνεσθαι, μήτε αὐτὴν τὴν χώρην μήτε τοὺς οἰκῆτορας αὐτῆς. Νῦν ᾧν καὶ ἄπιτε ἐπὶ τὰ ὑμέτερα αὐτῶν καὶ τὴν νῆσον νέμεσθε». Ταῦτα μὲν ἐπεκηρυκέυσατο τοῖσι Δηλίοισι, μετὰ δὲ λιβανωτοῦ τριηκόσια τάλαντα κατανήσας ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἐθυμίησε.

100 Δᾶτις μὲν δὴ ταῦτα ποιήσας ἐπλεε ἅμα τῶ στρατῶ ἐπὶ τὴν Ἐρέτριαν πρῶτα, ἅμα ἀγόμενος καὶ Ἰωνας καὶ Αἰολέας. Ἐρετριεὲς δὲ πυνθανόμενοι τὴν στρατιὴν τὴν Περσικὴν ἐπὶ σφέας ἐπιπλέουσιν Ἀθηναίων ἐδεήθησαν σφίσι βοηθοὺς γενέσθαι. Ἀθηναῖοι δὲ οὐκ ἀπέειπαντο τὴν ἐπικουρίην, ἀλλὰ τοὺς τετρασχιλίους τοὺς κληρουχέοντας τῶν ἵπποβοτέων Χαλκιδέων τὴν χώρην, τούτους σφι διδοῦσι τιμωροὺς. Τῶν δὲ Ἐρε-

τριέων ἦν ἄρα οὐδὲν ὑγιὲς βούλευμα, οἷ μετεπέμποντο μὲν Ἀθηναίους, ἐφρόνεον δὲ διφασίας ἰδέας· οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐβουλεύοντο ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν ἐς τὰ ἄκρα τῆς Εὐβοίης, ἄλλοι δὲ αὐτῶν ἴδια κέρδεα προσδεκόμενοι παρὰ τοῦ Πέρσεω οἴσσεσθαι προδοσίην ἐσκευάζοντο. Μαθὼν δὲ τούτων ἐκάτερα, ὡς εἶχε, Αἰσχίνης ὁ Νόθωνος, ἐὼν τῶν Ἐρετριέων τὰ πρῶτα, φράζει τοῖσι ἤκουσι τῶν Ἀθηναίων πάντα τὰ παρεόντα σφι πρήγματα, προσεδέετό τε ἀπαλλάσσεσθαι σφεας ἐς τὴν σφετέρην, ἵνα μὴ προσαπόλωνται. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ταῦτα Αἰσχίνη συμβουλεύσαντι πείθονται.

Καὶ οὗτοι μὲν διαβάντες ἐς Ὠρωπὸν ἔσωζον σφέας αὐτούς· 101 οἱ δὲ Πέρσαι πλέοντες κατέσχον τὰς νέας τῆς Ἐρετρικῆς χώρας κατὰ Ταμύνας καὶ Χοιρέας καὶ Αἰγίλια, κατασχόντες δὲ ἐς ταῦτα τὰ χωρία αὐτίκα ἵππους τε ἐξεβάλλοντο καὶ παρεσκευάζοντο ὡς προσοισόμενοι τοῖσι ἐχθροῖσι. Οἱ δὲ Ἐρετρίεες ἐπέξελθεῖν μὲν καὶ μαχέσασθαι οὐκ ἐποιεῦντο βουλήν· εἴ πως δὲ διαφυλάξειαν τὰ τεῖχεα, τούτου σφι πέραν ἔμελε, ἐπεῖτε ἐνίκα μὴ ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν. Προσβολῆς δὲ γινομένης καρτερῆς πρὸς τὸ τεῖχος ἐπὶ ἕξ μὲν ἡμέρας ἐπιπτον πολλοὶ ἀμφοτέρων· τῇ δὲ ἐβδόμῃ Εὐφορβὸς τε ὁ Ἀλκιμάχου καὶ Φύλαγρος ὁ Κυνέω, ἄνδρες τῶν ἀστῶν δόκιμοι, προδιδούσι τοῖσι Πέρσησι. Οἱ δὲ ἐσελθόντες ἐς τὴν πόλιν τοῦτο μὲν τὰ ἱρὰ συλήσαντες ἐνέπρησαν, ἀποτινύμενοι τῶν ἐν Σάρδισι κατακαυθέντων ἱρῶν, τοῦτο δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἠνδραποδίσαντο κατὰ τὰς Δαρείου ἐντολάς.

β') Ἀπόβασις τῶν Περσῶν εἰς τὴν Ἀττικὴν.—
Προπαρασκευαί τῶν Ἀθηναίων πρὸς μάχην.—Μιλτιάδης.

(Κεφ. 102 - 103 105 - 109)

Χειρωσάμενοι δὲ τὴν Ἐρέτριαν καὶ ἐπισχόντες ὀλίγας 102 ἡμέρας ἔπλεον ἐς γῆν τὴν Ἀττικὴν κατεπείγοντές τε πολλὸν καὶ δοκέοντες ταῦτά τοὺς Ἀθηναίους ποιήσειν, τὰ καὶ τοὺς

- Ἐρετριέας ἐποίησαν. Καὶ ἦν γὰρ ὁ Μαραθῶν ἐπιτηδέοτατον χωρίον τῆς Ἀττικῆς ἐνιππεῦσαι καὶ ἀγχοτάτω τῆς Ἐρετρίας, ἐς τοῦτό σφι κατηγγέτο Ἴππίης ὁ Πεισιστράτου. Ἀθηναῖοι δέ, ὡς ἐπύθοντο ταῦτα, ἐβώθειον καὶ αὐτοὶ ἐς τὸν Μαραθῶνα. Ἦγον δέ σφεας στρατηγοὶ δέκα, τῶν ὁ δέκατος ἦν Μιλτιάδης, τοῦ τὸν πατέρα Κίμωνα τὸν Στῆσαγόρειω κατέλαβε φυγεῖν ἐξ Ἀθηνῶν Πεισίστρατον τὸν Ἴπποκράτεος. Οὗτος δὴ ὁ Μιλτιάδης ἦκων ἐκ τῆς Χερσονήσου ἐστρατήγεε Ἀθηναίων.
- 105 Καὶ πρῶτα μὲν ἐόντες ἔτι ἐν τῷ ἄστει οἱ στρατηγοὶ ἀποπέμπουσι ἐς Σπάρτην κήρυκα Φειδιππίδην, Ἀθηναῖον μὲν ἄνδρα, ἄλλως δὲ ἡμεροδρόμον τε καὶ τοῦτο μελετῶντα. Τότε δὲ πεμφθεὶς ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ὁ Φειδιππίδης οὗτος δευτεραῖος ἐκ τοῦ Ἀθηναίων ἄστεος ἦν ἐν Σπάρτῃ, ἀπικόμενος δὲ ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας ἔλεγε· «ᾧ Λακεδαιμόνιοι, Ἀθηναῖοι ὑμέων δέονται σφίσι βωθῆσαι καὶ μὴ περιδεῖν πόλιν ἀρχαιοτάτην ἐν τοῖσι Ἑλλησι δουλοσύνη περιπεσοῦσαν πρὸς ἀνδρῶν βαρβάρων· καὶ γὰρ νῦν Ἐρετριά τε ἠνδραπόδισται καὶ πόλι λογίμῃ ἢ Ἑλλάς γέγονε ἀσθενεστέρη».
- 106 Ὁ μὲν δὴ σφι τὰ ἐντεταλμένα ἀπήγγελλε, τοῖσι δὲ ἕαδε μὲν βωθέειν Ἀθηναίοισι, ἀδύνατα δὲ σφι ἦν τὸ παραυτίκα ποιέειν ταῦτα οὐ βουλομένοισι λύειν τὸν νόμον· ἦν γὰρ ἰσταμένου τοῦ μηνὸς εἰνάτη, εἰνάτη δὲ οὐκ ἐξελεύσεσθαι ἔφασαν μὴ οὐ πλήρους ἐόντος τοῦ κύκλου. Οὗτοι μὲν νυν τὴν πανσέληνον ἔμενον, τοῖσι δὲ βαρβάροισι κατηγγέτο Ἴππίης ὁ Πεισιστράτου ἐς τὸν Μαραθῶνα. Ἀθηναίοισι δὲ τεταγμένοισι ἐν τεμένει Ἡρακλέος ἐπῆλθον βωθέοντες Πλαταιέες πανδημεῖ· καὶ γὰρ καὶ ἐδεδώκεσαν σφέας αὐτοὺς τοῖσι Ἀθηναίοισι οἱ Πλαταιέες, καὶ πόνους ὑπὲρ αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι συχνοὺς ἤδη ἀναραιρέατο.
- 108 Τοῖσι δὲ Ἀθηναίων στρατηγοῖσι ἐγίνοντο δίχα αἱ γῶμαι τῶν μὲν οὐκ ἐόντων συμβαλεῖν (ὀλίγους γὰρ εἶναι) στρατιῇ τῇ Μήδων, τῶν δὲ καὶ Μιλτιάδεω κελυόντων. Ὡς δὲ δίχα τε ἐγί-

νοντο καὶ ἐνίκα ἢ χείρων τῶν γνωμέων, ἐνθαῦτα, ἦν γὰρ ἐνδέκατος ψηφιδοφόρος ὁ τῷ κυάμφ λαχὼν Ἀθηναίων πολεμαρχεῖν (τὸ παλαιὸν γὰρ Ἀθηναῖοι ὁμόψηφον τὸν πολέμαρχον ἐποιεῦντο τοῖσι στρατηγοῖσι) — ἦν δὲ τότε πολέμαρχος Καλλίμαχος Ἀφιδναῖος —, πρὸς τοῦτον ἐλθὼν Μιλτιάδης ἔλεγε τάδε·

α' Ἐν σοὶ νῦν, Καλλίμαχε, ἐστὶ ἢ καταδουλώσαι Ἀθήνας ἢ 109 ἐλευθέρας ποιήσαντα μνημόσυνον λιπέσθαι ἐς τὸν ἅπαντα ἀνθρώπων βίον, οἷον οὐδὲ Ἀρμόδιός τε καὶ Ἀριστογείτων. Νῦν γὰρ δὴ, ἐξ οὗ ἐγένοντο Ἀθηναῖοι, ἐς κίνδυνον ἤκουσι μέγιστον, καὶ ἦν μὲν γε ὑποκύψωσι τοῖσι Μήδοισι, δέδεκται, τὰ πείσονται παραδεδομένοι Ἰππίῃ, ἦν δὲ περιγένηται αὕτη ἢ πόλις, οἷη τέ ἐστὶ πρώτη τῶν Ἑλληνίδων πολιῶν γενέσθαι. Κῶς ὦν δὴ ταῦτα οἶά τέ ἐστὶ γενέσθαι, καὶ κῶς ἐς σέ τοι τούτων ἀνήκει τῶν πρηγμάτων τὸ κῦρος ἔχειν, νῦν ἔρχομαι φράσω. Ἡμέων τῶν στρατηγῶν ἐόντων δέκα δίχα γίνονται αἱ γνώμαι, τῶν μὲν κελυόντων συμβάλλειν, τῶν δὲ οὐ. Ἦν μὲν νυν μὴ συμβάλλωμεν, ἔλπομαι τινα στάσιν μεγάλην διασεισεῖν ἐμπεσοῦσαν τὰ Ἀθηναίων φρονήματα, ὥστε μηδίσαι· ἦν δὲ συμβάλλωμεν, πρὶν τι καὶ σαθρὸν Ἀθηναίων μετεξετέροισι ἐγγενέσθαι, θεῶν τὰ ἴσα νεμόντων οἷοι τέ εἰμεν περιγενέσθαι τῇ συμβολῇ. Ταῦτα ὦν πάντα ἐς σέ νῦν τείνει καὶ ἐκ σέο ἤρτηται· ἦν γὰρ σὺ γνώμη τῇ ἐμῇ προσθῆ, ἔστι τοι πατρὶς τε ἐλευθέρη καὶ πόλις πρώτη τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι· ἦν δὲ τὴν τῶν ἀποσπευδόντων τὴν συμβολὴν ἔλη, ὑπάρξει τοι, τῶν ἐγὼ κατέλεξα ἀγαθῶν, τὰ ἐναντία».

Ταῦτα λέγων ὁ Μιλτιάδης προσκτᾶται τὸν Καλλίμαχον· προσγενομένης δὲ τοῦ πολεμάρχου τῆς γνώμης ἐκεκύρωτο συμβάλλειν.

γ') Ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχη (490)

(Κεφ. 110 - 117, 119 - 120)

Μετὰ δὲ οἱ στρατηγοί, τῶν ἢ γνώμη ἔφερε συμβάλλειν, ὥς 110

- ἐκάστου αὐτῶν ἐγένετο πρυτανήϊη τῆς ἡμέρης, Μιλτιάδῃ παρεδίδοσαν· ὁ δὲ δεκόμενος οὐτι καυ συμβολὴν ἐποιέετο, πρὶν γε δὴ
- 111 αὐτοῦ πρυτανήϊη ἐγένετο. Ὡς δὲ ἐς ἐκεῖνον περιῆλθε, ἐνθαῦτα δὴ ἐτάσσοντο ὧδε οἱ Ἀθηναῖοι ὡς συμβαλέοντες· τοῦ μὲν δεξιοῦ κέρας ἤγγετο ὁ πολέμαρχος Καλλιμαχος· ὁ γὰρ νόμος τότε εἶχε οὕτω τοῖσι Ἀθηναίοισι, τὸν πολέμαρχον ἔχειν κέρας τὸ δεξιόν. Ἡγεομένου δὲ τούτου ἐξεδέκοντο, ὡς ἠριθμέοντο, αἱ φυλαὶ ἐχόμεναι ἀλλήλων· τελευταῖοι δὲ ἐτάσσοντο ἔχοντας τὸ εὐώνυμον κέρας Πλαταιέες. Ἀπὸ ταύτης δὲ τῆς μάχης, θυσίας Ἀθηναίων ἀναγόντων ἐς τὰς πανηγύριαις τὰς ἐν τῆσι πεντετηρίσι γινομένας, κατεύχεται ὁ κῆρυξ ὁ Ἀθηναῖος ἅμα τε Ἀθηναίοισι λέγων γίνεσθαι τὰ ἀγαθὰ καὶ Πλαταεῦσι. Τότε δὲ τασσομένων τῶν Ἀθηναίων ἐν Μαραθῶνι ἐγένετο τοιόνδε τι· τὸ στρατόπεδον ἐξισούμενον τῷ Μηδικῷ στρατοπέδῳ, τὸ μὲν αὐτοῦ μέσον ἐγένετο ἐπὶ τάξις ὀλίγας, καὶ ταύτῃ ἦν ἀσθενέστατον τὸ στρατόπεδον, τὸ δὲ κέρας ἐκάτερον ἔρωτο πλήθει.
- 112 Ὡς δὲ σφι διετέτακτο καὶ τὰ σφάγια ἐγένετο καλά, ἐνθαῦτα, ὡς ἀπειθήσαν οἱ Ἀθηναῖοι, δρόμῳ ἔεντο ἐς τοὺς βαρβάρους. Ἦσαν δὲ στάδιοι οὐκ ἐλάσσονες τὸ μεταίχμιον αὐτῶν ἢ ὀκτώ. Οἱ δὲ Πέρσαι ὀρέοντες δρόμῳ ἐπιόντας παρεσκευάζοντο ὡς δεξόμενοι, μανίην τε τοῖσι Ἀθηναίοισι ἐπέφερον καὶ πάγχυ ὀλεθρίην, ὀρέοντες αὐτοὺς ὀλίγους, καὶ τούτους δρόμῳ ἐπειγομένους οὔτε ἵππου ὑπαρχούσης σφι οὔτε τοξευμάτων. Ταῦτα μὲν νυν οἱ βάρβαροι κατεΐκαζον· Ἀθηναῖοι δέ, ἐπεῖτε ἀθρόοι προσέμειξαν τοῖσι βαρβάροισι, ἐμάχοντο ἀξίως λόγου. Πρῶμοι μὲν γὰρ Ἑλλήνων πάντων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, δρόμῳ ἐς πολεμίους ἐχρήσαντο, πρῶτοι δὲ ἀνέσχοντο ἐσθῆτά τε Μηδικὴν ὀρέοντες καὶ ἄνδρας τοὺς ταύτην ἐσθημένους· τέως δὲ ἦν τοῖσι Ἑλλήσι καὶ τὸ οὖνομα τὸ Μήδων φόβος ἀκοῦσαι.
- 113 Μαχομένων δὲ ἐν τῷ Μαραθῶνι χρόνος ἐγένετο πολλός. Καὶ τὸ μὲν μέσον τοῦ στρατοπέδου ἐνίκων οἱ βάρβαροι, τῇ

Πέρσαι τε αὐτοὶ καὶ Σάκαι ἐτετάχατο· κατὰ τοῦτο μὲν δὴ ἐνίκων οἱ βάρβαροι καὶ ῥήξαντες ἐδίωκον ἐς τὴν μεσόγαιαν, τὸ δὲ κέρας ἑκάτερον ἐνίκων Ἀθηναῖοί τε καὶ Πλαταιεὺς. Νικῶντες δὲ τὸ μὲν τετραμμένον τῶν βαρβάρων φεύγειν ἔων, τοῖσι δὲ τὸ μέσον ῥήξασι αὐτῶν συναγαγόντες τὰ κέρα εἰμάχοντο, καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι. Φεύγουσι δὲ τοῖσι Πέρσησι εἶποντο κόπτοντες ἐς ὃ ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἀπίκοντο· ἀπικόμενοι δὲ πῦρ τε αἴτεον καὶ ἐπελαμβάνοντο τῶν νέων. Καὶ τοῦτο μὲν ἐν τούτῳ τῷ πό- 114 νῳ ὁ πολέμαρχος διαφθείρεται, ἀνὴρ γενόμενος ἀγαθός, ἀπὸ δ' ἔθανε τῶν στρατηγῶν Στησίλειος ὁ Θρασύλειω· τοῦτο δὲ Κυνέγειρος ὁ Εὐφορίωνος ἐνθαῦτα ἐπιλαβόμενος τῶν ἀφλάστων νεός, τὴν χεῖρα ἀποκοπεῖς πελέκει πίπτει, τοῦτο δὲ ἄλλοι Ἀθηναίων πολλοὶ τε καὶ οὐνομαστοί.

Ἐπτὰ μὲν δὴ τῶν νεῶν ἐπεκράτησαν τρόπῳ τοιούτῳ Ἀθη- 115 ναῖοι· τῆσι δὲ λοιπῆσι οἱ βάρβαροι ἐξανακρουσάμενοι καὶ ἀναλαβόντες ἐκ τῆς νήσου, ἐν τῇ ἔλιπον τὰ ἐξ Ἐρετριῆς ἀνδράποδα, περιέπλεον Σούνιον, βουλόμενοι φθῆναι τοὺς Ἀθηναίους ἀπικόμενοι ἐς τὸ ἄστυ. Αἰτίη δὲ ἔσχε ἐν Ἀθηναίοισι ἐξ Ἀλκμεωνιδέων μηχανῆς αὐτοὺς ταῦτα ἐπινοηθῆναι· τούτους γὰρ συνθεμένους τοῖσι Πέρσησι ἀναδέξει ἀσπίδα ἐοῦσι ἤδη ἐν τῆσι νηυσί. Οὗτοι μὲν δὴ περιέπλεον Σούνιον· Ἀθηναῖοι δέ, ὡς πο- 116 δῶν εἶχον, ἐβώθηον ἐς τὸ ἄστυ, καὶ ἔφθησάν τε ἀπικόμενοι, πρὶν ἢ τοὺς βαρβάρους ἤκειν, καὶ ἐστρατοπεδεύσαντο ἀπιγμένοι ἐξ Ἡρακλείου τοῦ ἐν Μαραθῶνι ἐν ἄλλῳ Ἡρακλείῳ τῷ ἐν Κυνοσάργει. Οἱ δὲ βάρβαροι τῆσι νηυσὶ ὑπεραιωρηθέντες Φαλήρου (τοῦτο γὰρ ἦν ἐπίνειον τότε τῶν Ἀθηναίων) ὑπὲρ τούτου ἀνακωχεύσαντες τὰς νέας ἀπέπλεον ὀπίσω ἐς τὴν Ἀσίην. Ἐν ταύτῃ τῇ ἐν Μαραθῶνι μάχῃ ἀπέθανον τῶν βαρ- 117 βάρων κατὰ ἐξακισχιλίους καὶ τετρακοσίους ἀνδρας, Ἀθηναίων δὲ ἑκατὸν καὶ ἐνεήχοντα καὶ δύο.

Τοὺς δὲ τῶν Ἐρετριέων ἠνδραποδισμένους Δᾶτις τε καὶ 119

Ἄρταφέρνης, ὡς προσέσχον ἐς τὴν Ἀσίην πλέοντες, ἀνήγαγον ἐς Σοῦσα. Βασιλεὺς δὲ Δαρεῖος, πρὶν μὲν αἰχμαλώτους γενέσθαι τοὺς Ἐρετριέας ἐνεῖχε σφι δεινὸν χόλον, οἷα ἀρξάντων ἀδικίης προτέρων τῶν Ἐρετριέων· ἐπεῖτε δὲ εἶδέ σφεας ἀπαχθέντας παρ' ἑωυτὸν καὶ ὑποχειρίους ἑωυτῷ ἔοντας, ἐποίησε κακὸν ἄλλο οὐδέν, ἀλλὰ σφεας τῆς Κισσίας χώρας κατοίκησε ἐν σταθμῷ ἑωυτοῦ, τῷ οὖνομά ἐστι Ἀρδερικκα, ἀπὸ Σούσων δέκα καὶ διηκοσίους σταδίους ἀπέχοντι. Ἐνθαῦτα τοὺς Ἐρετριέας κατοίκησε βασιλεὺς, οἳ καὶ μέχρι ἐμέο εἶχον τὴν χώραν ταύτην, φυλάσσοντες τὴν ἀρχαίην γλῶσσαν. Τὰ μὲν δὴ περὶ Ἐρετριέας ἔσχε οὕτω.

- 120 Λακεδαιμονίων δὲ ἦκον ἐς τὰς Ἀθήνας δισχιλίιοι μετὰ τὴν πανσέληνον, ἔχοντες σπουδὴν πολλὴν καταλαβεῖν οὕτω, ὥστε τριταῖοι ἐκ Σπάρτης ἐγένοντο ἐν τῇ Ἀττικῇ. Ὑστεροὶ δὲ ἀπικόμενοι τῆς συμβολῆς ἱμείροντο ὅμως θεήσασθαι τοὺς Μήδους· ἐλθόντες δὲ ἐς τὸν Μαραθῶνα ἐθεήσαντο. Μετὰ δὲ αἰνέοντες Ἀθηναίους καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν ἀπαλλάσσοντο ὀπίσω.

BIBLION EBΔOMON

Π Ο Λ Υ Μ Ν Ι Α

[Ὁ Δαρεῖος μετὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην ἤρχεισε νὰ παρασκευάζεται εἰς νέαν ἐκστρατείαν κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἐν τῷ μεταξὺ δμως ἀπέθανε καὶ διεδέχθη αὐτὸν ὁ υἱὸς του Ἐρέξης. Οὗτος ἀποφασίζει αὐτοπροσώπως νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν τρίτην κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκστρατείαν. Ἀφοῦ λοιπὸν ἐπὶ τέσσαρα ἔτη προητοιμάσθη, ἀνεχώρησε τὸ 480 ἀπὸ τὰς Σάρδεῖς μὲ ὄλον τὸν στρατὸν του διευθυνόμενος πρὸς τὸν Ἑλλησπόντον, ὅπου εἶχε συναθροισθῆ καὶ ὄλος ὁ στόλος.

Ὁ περσικὸς στρατὸς διαβὰς τὸν Ἑλλησπόντον μετὰ πορείαν ὀλίγων ἡμερῶν συνηροίσθη εἰς τὸν Δορίσκον, μεγάλην παραθαλάσσιον πεδιάδα τῆς Θράκης, ὅπου πλεύσας ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου εἶχε φθάσει καὶ ὁ στόλος. Ἐδῶ ὁ Ἐρέξης παρατάσσει καὶ ἀριθμεῖ τὸν στρατὸν του καὶ τὸ μὲν πλῆθος τοῦ περσικοῦ στρατοῦ εὐρέθη ἐν ἑκατομμύριον ἑπτακόσιοι χιλιάδες, καὶ τοῦ ἱππικοῦ ὀγδοήκοντα χιλιάδες, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν πολεμικῶν πλοίων ἔφθασεν εἰς χίλια διακόσια ἑπτὰ, καὶ τῶν φορηγῶν καὶ ἱππαγωγῶν εἰς τρεῖς χιλιάδας.]

1. Ὁ Ἐρέξης ἐπιθεωρεῖ ἐν Δορίσκῳ τὸν περσικὸν καὶ ναυτικὸν στρατὸν. — Διάλογος Ἐρέξου καὶ Δημαράτου.

(Κεφ. 100 - 105)

Ἐρέξης δέ, ἐπεὶ ἠριθμήθη τε καὶ διετάχθη ὁ στρατὸς, ἐπε- 100
θύμησε αὐτὸς σφραγίσας διεξελάσας θεήσασθαι. Μετὰ δὲ ἐποίησε τοῦτο, καὶ διεξελαύνων ἐπὶ ἄρματος παρὰ ἔθνος ἐν ἕκαστον ἐπυθάνετο, καὶ ἀπέγραφον οἱ γραμματισταί, ἕως ἕξ ἐσχάτων ἐς ἔσχατα ἀπίκετο καὶ τῆς ἵππου καὶ τοῦ πεζοῦ. Ὡς δὲ ταῦτά οἱ ἐπεποιήθη, τῶν νεῶν κατελκυσθεισῶν ἐς θάλασσαν, ἐνθαῦτα ὁ Ἐρέξης μετεκβὰς ἐκ τοῦ ἄρματος ἐς νέαν Σιδωνίην

ἴζετο ὑπὸ σκηνῆ χρυσῆ καὶ παρέπλεε παρὰ τὰς πύργους τῶν νεῶν, ἐπειρωτῶν τε ἐκάστας ὁμοίως καὶ τὸν πεζὸν καὶ ἀπογραφόμενος. Τὰς δὲ νέας οἱ ναύαρχοι ἀναγαγόντες ὅσον τε τέσσερα πλέθρα ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἀνεκώχευον, τὰς πύργους ἐς γῆν τρέψαντες πάντες μετωπηδὸν καὶ ἐξοπλίσαντες τοὺς ἐπιβάτας ὡς ἐς πόλεμον. Ὁ δ' ἐντὸς τῶν προφρέων πλέων ἐθηέετο καὶ τοῦ αἰγιαλοῦ.

101 Ὡς δὲ καὶ ταύτας διεξέπλωσε καὶ ἐξέβη ἐκ τῆς νεός, μετεπέμψατο Δημάρητον τὸν Ἀρίστωνος συστρατευόμενον αὐτῷ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καλέσας δ' αὐτὸν εἶρετο τάδε· «Δημάρητε, νῦν μοὶ σε ἡδὺ ἐστὶ εἰρέσθαι, τὰ θέλω. Σὺ εἷς Ἕλληνας τε καί, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι σεῦ τε καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τῶν ἐμοὶ ἐς λόγους ἀπικνεομένων, πόλιος οὐτ' ἐλαχίστης οὐτ' ἀσθενεστάτης. Νῦν ὦν μοι τόδε φράσον, εἰ Ἕλληνες ὑπομενεύουσι χεῖρας ἐμοὶ ἀνταειρόμενοι. Οὐ γάρ, ὡς ἐγὼ δοκέω, οὐδ, εἰ πάντες Ἕλληνες καὶ οἱ λοιποὶ οἱ πρὸς ἐσπέρης οἰκέοντος ἀνθρώποι συλληχθείησαν, οὐκ ἀξιόμαχοί εἰσι ἐμὲ ἐπιόντα ὑπομεῖναι, μὴ ἔοντες ἄρθιμοι. Θέλω μέντοι καὶ τὸ ἀπὸ σεῦ, ὁκοιόν τι λέγεις περὶ αὐτῶν, πυθέσθαι». Ὁ μὲν ταῦτα εἰρώτα, ὁ δὲ ὑπολαβὼν ἔφη· «Βασιλεῦ, κότερα ἀληθείη χρήσωμαι πρὸς σέ ἢ ἡδονῆ;». Ὁ δὲ μιν ἀληθείη χρήσασθαι ἐκέλευε, φὰς οὐδὲν οἱ ἀηδέστερον ἔσεσθαι ἢ πρότερον ἦν.

102 Ὡς δὲ ταῦτα ἤκουσε Δημάρητος, ἔλεγε τάδε· «Βασιλεῦ, ἐπειδὴ ἀληθείη χρήσασθαι πάντως με κελεύεις ταῦτα λέγοντα, τὰ μὴ ψευδόμενός τις ὕστερον ὑπὸ σεῦ ἀλώσεται, ἴσθι, ὅτι τῇ Ἑλλάδι πενίη μὲν αἰεὶ κοτε σύντροφός ἐστι, ἀρετὴ δὲ ἔπακτός ἐστι, ἀπὸ τε σοφίης κατεργασμένη καὶ νόμου ἰσχυροῦ· τῇ διαχρεωμένη ἢ Ἑλλάς τὴν τε πενίην ἀπαμύνεται καὶ τὴν δεσποσύνην. Αἰνέω μὲν νυν πάντας Ἕλληνας τοὺς περὶ ἐκείνους τοὺς Δωρικοὺς χώρους οἰκημένους, ἔρχομαι δὲ λέξων οὐ περὶ πάντων τούσδε τοὺς λόγους, ἀλλὰ περὶ Λακεδαιμονίων μούνων,

πρῶτα μὲν ὅτι οὐκ ἔστι ὅπως κοτὲ σοὺς δέξονται λόγους δουλο-
σύνην φέροντας τῇ Ἑλλάδι, αὐτίς δὲ ὡς ἀντιώσονται τοι ἐς μά-
χην, καὶ ἦν οἱ ἄλλοι Ἕλληνες πάντες τὰ σὰ φρονέωσι. Ἀριθ-
μοῦ δὲ πέρι μὴ πύθῃ, ὅσοι τινὲς ἐόντες ταῦτα ποιέειν οἴοι τέ
εἰσι· ἦν τε γὰρ τύχῳσι ἐξεστρατευμένοι χίλιοι, οὗτοι μαχήσον-
ταί τοι, ἦν τε ἐλάσσονες τούτων, ἦν τε καὶ πλεῦνες ».

Ταῦτα ἀκούσας Εὐέρξης γελάσας ἔφη· « Δημάρητε, οἶον 103
ἐφθέγγξαι ἔπος, ἄνδρας χιλίους στρατιῇ τοσῆδε μαχήσεσθαι.
Κῶς ἂν δυναίαιτο χίλιοι ἢ καὶ μύριοι ἢ καὶ πεντακισμύριοι,
ἐόντες γε ἐλεύθεροι πάντες ὁμοίως καὶ μὴ ὑπ' ἐνὸς ἀρχόμενοι,
στρατῶ τοσῶδε ἀντιστῆναι; Ἐπεὶ τοι πλεῦνες περὶ ἓνα ἕκα-
στον γινόμεθα ἢ χίλιοι, ἐόντων ἐκείνων πέντε χιλιάδων. Ὑπὸ
μὲν γὰρ ἐνὸς ἀρχόμενοι κατὰ τρόπον τὸν ἡμέτερον γενοίατ' ἂν,
δειμαίνοντες τοῦτον, καὶ παρὰ τὴν ἑωυτῶν φύσιν ἀμείνονες,
καὶ ἴοιεν ἀναγκαζόμενοι μάστιγι ἐς πλεῦνας ἐλάσσονες ἐόντες·
ἀνειμένοι δὲ ἐς τὸ ἐλεύθερον οὐκ ἂν ποιέοιεν τούτων οὐδέτερα.
Δοκέω δὲ ἔγωγε καὶ ἀνισωθέντας πλήθει χαλεπῶς ἂν Ἕλλη-
νας Πέρσῃσι μούνοισι μάχεσθαι ».

Πρὸς ταῦτα Δημάρητος λέγει· « ὦ βασιλεῦ, ἀρχῆθεν ἠπι- 104
στάμην, ὅτι ἀληθεῖα χρώμενος οὐ φίλα τοι ἔρέω. Σὺ δὲ ἐπεὶ
ἠνάγκασας λέγειν τῶν λόγων τοὺς ἀληθεστάτους, ἔλεγον τὰ κα-
τήκοντα Σπαρτιήτησι. Καίτοι ὡς ἐγὼ τυγχάνω τὰ νῦν τάδε
ἔστοργῶς ἐκείνους, αὐτὸς μάλιστα ἐξεπίστεται, οἷ με τιμὴν τε
καὶ γέρεα ἀπελόμενοι πατρώια ἀπολὶν τε καὶ φυγάδα πεποιή-
κασι, πατὴρ δὲ σὸς ὑποδεξάμενος βίον τέ μοι καὶ οἶκον ἔδωκε.
Οὐκ ὦν οἰκός ἐστι ἄνδρα τὸν σῶφρονα εὐνοίαν φαινομένην διω-
θέεσθαι, ἀλλὰ στέργειν μάλιστα. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι κατὰ μὲν
ἓνα μαχόμενοι οὐδαμῶν εἰσι κακίονες ἀνδρῶν, ἀλέες δὲ ἄριστοι
ἀνδρῶν ἀπάντων. Ἐλεύθεροι γὰρ ἐόντες οὐ πάντα ἐλεύθεροί
εἰσι· ἔπεστι γὰρ σφι δεσπότης νόμος, τὸν ὑποδειμαίνουσι πολ-
λῶ ἔτι μᾶλλον ἢ οἱ σοὶ σέ. Ποιεῦσι γῶν, τὰ ἂν ἐκείνος ἀνώγη·

άνωγει δὲ τωὺτὸ αἰεὶ, οὐκ ἔῶν φεύγειν οὐδὲν πλῆθος ἀνθρώπων ἐκ μάχης, ἀλλὰ μένοντας ἐν τῇ τάξει ἐπικρατέειν ἢ ἀπόλλυσθαι. Σοὶ δὲ εἰ φαίνομαι ταῦτα λέγων φλυηρέειν, τᾶλλα σιγᾶν θέλω τὸ λοιπὸν· νῦν δὲ ἀναγκασθεὶς ἔλεξα. Γένοιτο μέντοι κατὰ νόον τοι, βασιλεῦ».

105 Ὁ μὲν δὴ ταῦτα ἀμείψατο, Ξέρξης δὲ ἐς γέλωτά τε ἔτρεψε καὶ οὐκ ἐποίησατο ὄργην οὐδεμίαν, ἀλλ' ἠπίως αὐτὸν ἀπεπέμψατο.

[Ἐκ τῶν Δορίσκων ὁ Ξέρξης ἐξακολουθεῖ τὴν διὰ τῆς Θράκης πρὸς τὴν Μακεδονίαν πορείαν. Οἱ Ἕλληνες κατανοήσαντες τὸν ἐπικρεμάμενον κατὰ τῆς Ἑλλάδος κίνδυνον συνήλθον εἰς σύνοδον ἐν τῷ Ἴσθμῷ τῆς Κορίνθου· ἐδῶ ἀποφασίζεται 1) νὰ καταληφθῇ διὰ στρατοῦ τὸ στενὸν τῶν Θερμοπυλῶν, ἵνα ἐμποδισθῇ ἢ πρὸς τὰ πρόσω πορεία τοῦ Ξέρσου, ὁ ὁποῖος ἐν τῷ μεταξὺ εἶχεν εἰσβάλει διὰ τῆς Θεσσαλίας εἰς τὴν Μαλίδα χώραν, καὶ 2) νὰ πλεύσῃ ὄλος ὁ ἑλληνικὸς στόλος εἰς τὸ Ἄρτεμισιον, ἵνα ἀντιταχθῇ κατὰ τοῦ περσικοῦ.]

2. Ἡ ἐν Θερμοπύλαις μάχη (480).

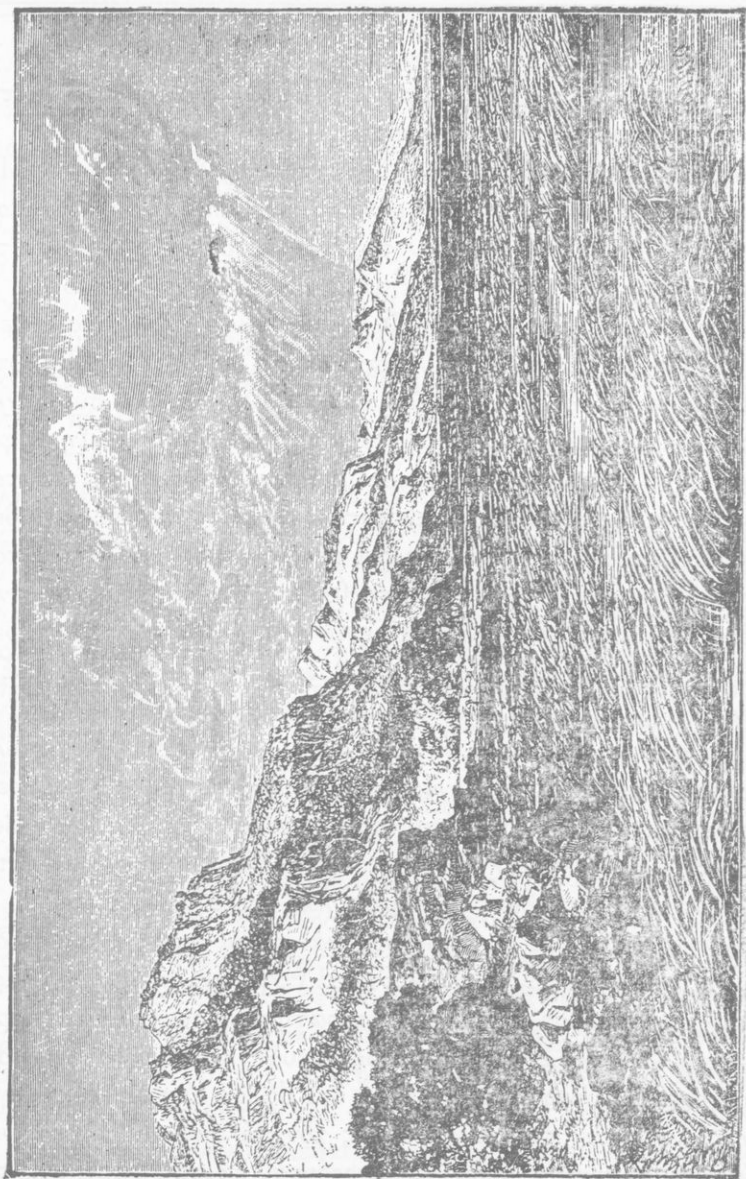
(Κεφ. 201 - 213, 215 - 228)

α) Τὰ πρὸ τῆς μάχης.

(Κεφ. 201 - 209)

201 Βασιλεὺς μὲν δὴ Ξέρξης ἐστρατοπεδεύετο τῆς Μηλίδος ἐν τῇ Τρηχινίῃ, οἱ δὲ Ἕλληνες ἐν τῇ διόδῳ· καλέεται δὲ ὁ χῶρος οὗτος ὑπὸ μὲν τῶν πλεόνων Ἑλλήνων Θερμοπύλαι, ὑπὸ δὲ τῶν ἐπιχωρίων καὶ περιοίκων Πύλαι. Ἐστρατοπεύοντο μὲν νυν ἑκάτεροι ἐν τούτοισι τοῖσι χωρίοισι, ἐπεκράτεε δὲ ὁ μὲν τῶν πρὸς βορέην ἀνεμον ἐχόντων πάντων μέχρι Τρηχίνος, οἱ δὲ τῶν πρὸς νότον καὶ μεσαμβρίην φερόντων ἐπὶ ταύτης τῆς ἠπείρου.

202 Ἦσαν δὲ οἶδε Ἑλλήνων οἱ ὑπομένοντες τὸν Πέρσην ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ· Σπαρτιητέων τε τριηκόσιοι ὀπλίται καὶ

Θερμοπύλαι

Τεγεητέων καὶ Μαντινέων χίλιοι, ἡμίσεες ἑκατέρων, ἐξ Ὀρχομενοῦ τε τῆς Ἀρκαδίας εἴκοσι καὶ ἑκατὸν καὶ ἐκ τῆς λοιπῆς Ἀρκαδίας χίλιοι· τοσοῦτοι μὲν Ἀρχάδων, ἀπὸ δὲ Κορίνθου τετρακόσιοι καὶ ἀπὸ Φλειοῦντος διηκόσιοι καὶ Μυκηναίων ὀγδώκοντα. Οὗτοι μὲν ἀπὸ Πελοποννήσου παρῆσαν, ἀπὸ δὲ Βοιωτῶν Θεσπιέων τε ἑπτακόσιοι καὶ Θηβαίων τε-

203 τρακόσιοι. Πρὸς τούτοισι ἐπίκλητοι ἐγένοντο Λοκροὶ τε οἱ Ὀπούντιοι πανστρατιῇ καὶ Φωκέων χίλιοι. Αὐτοὶ γὰρ σφεας οἱ Ἕλληνες ἐπεκαλέσαντο λέγοντες δι' ἀγγέλων, ὡς αὐτοὶ μὲν ἤχοιεν πρόδρομοι τῶν ἄλλων, οἱ δὲ λοιποὶ τῶν συμμάχων προσδόκιμοι πᾶσαν εἶεν ἡμέρην, ἢ θάλασσά τε σφι εἶη ἐν φυλακῇ ὑπ' Ἀθηναίων τε φρουρομένη καὶ Αἰγινήτεων καὶ τῶν ἐς τὸν ναυτικὸν στρατὸν ταχθέντων, καὶ σφι εἶη δεινὸν οὐδέν· οὐ γὰρ θεὸν εἶναι τὸ ἐπιόντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἄνθρωπον· εἶναι δὲ θνητὸν οὐδένα οὐδὲ ἔσσεσθαι, τῷ κακὸν ἐξ ἀρχῆς γινόμενῳ οὐδὲ συνεμίχθη, τοῖσι δὲ μεγίστοισι αὐτῶν μέγιστα· ὀφείλειν ὦν καὶ τὸν ἐπελαύοντα, ὡς ἔοντα θνητὸν, ἀπὸ τῆς δόξης πεσεῖν. Οἱ δὲ ταῦτα πυνθανόμενοι ἐβώθεον ἐς τὴν Τρηχίνα.

204 Τούτοισι ἦσαν μὲν νυν καὶ ἄλλοι στρατηγοὶ κατὰ πόλιν ἐκάστων, ὁ δὲ θωμαζόμενος μάλιστα καὶ παντὸς τοῦ στρατεύματος ἡγεόμενος Λακεδαιμόνιος ἦν Λεωνίδης ὁ Ἀναξανδρίδευ

205 κτησάμενος τὴν βασιληίην ἐν Σπάρτῃ ἐξ ἀπροσδοκίτου. Οὗτος ὁ Λεωνίδης τότε ἦγε ἐς Θερμοπύλας ἐπιεξάμενος ἄνδρας τε τοὺς κατεστεῶτας τριηκοσίους καὶ τοῖσι ἐτύγχανον παῖδες ἔόντες. Παραλαβὼν δὲ ἀπίκετο καὶ Θηβαίων, τοὺς ἐς τὸν ἀριθμὸν λογισάμενος εἶπον, τῶν ἐστρατήγεε Λεοντιάδης ὁ Εὐρυμάχου. Τοῦδε δὲ εἶνεκεν τούτους σπουδὴν ἐποίησατο Λεωνίδης μόνους Ἑλλήνων παραλαβεῖν, ὅτι σφέων μεγάλως κατηγόρητο μηδίζειν· παρεκάλεε ὦν ἐς τὸν πόλεμον θέλων εἰδέναι, εἴτε συμπέμψουσι εἴτε καὶ ἀπερέουσι ἐκ τοῦ ἐμφανέος τὴν Ἑλλήνων συμμαχίην. Οἱ δὲ ἄλλα φρονέοντες ἔπεμπον.

Τούτους μὲν τοὺς ἀμφὶ Λεωνίδην πρῶτους ἀπέπεμψαν 206
 Σπαρτιῆται, ἵνα τούτους ὀρέοντες οἱ ἄλλοι σύμμαχοι στρα-
 τεύωνται μηδὲ καὶ οὗτοι μηδίσωσι, ἦν αὐτοὺς πυνθάνωνται
 ὑπερβαλλομένους· μετὰ δέ, Κάρνεια γὰρ σφι ἦν ἐμποδῶν, ἔ-
 μελλον ὀρτάσαντες καὶ φυλακὰς λιπόντες ἐν τῇ Σπάρτῃ κατὰ
 τάχος βωθέειν πανδημεί. Ὡς δὲ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν συμμάχων
 ἐνένωντο καὶ αὐτοὶ ἕτερα τοιαῦτα ποιήσιν· ἦν γὰρ κατὰ ταύ-
 τὸ Ὀλυμπιάς τούτοισι τοῖσι πρήγμασι συμπεσοῦσα· οὐκ ὦν
 δοκέοντες κατὰ τάχος οὕτω διακριθῆσσεσθαι τὸν ἐν Θερμο-
 πύλῃσι πόλεμον ἔπεμπον τοὺς προδρόμους.

Οὗτοι μὲν δὴ οὕτω διενένωντο ποιήσιν· οἱ δὲ ἐν Θερμο- 207
 πύλῃσι Ἕλληνες, ἐπειδὴ πέλας ἐγένετο τῆς ἐσβολῆς ὁ Πέρ-
 σης, καταρρωδέοντες ἐβουλεύοντο περὶ ἀπαλλαγῆς. Τοῖσι μὲν
 νυν ἄλλοισι Πελοποννησίοισι ἐδόκεε ἐλθοῦσι ἐς Πελοπόννη-
 σον τὸν Ἴσθμὸν ἔχειν ἐν φυλακῇ· Λεωνίδης δέ, Φωκέων καὶ
 Λοκρῶν περισπερχθέντων τῇ γνώμῃ ταύτῃ, αὐτοῦ τε μένειν
 ἐψηφίζετο πέμπειν τε ἀγγέλους ἐς τὰς πόλεις κελεύοντάς σφι
 ἐπιβωθέειν, ὡς ἐόντων αὐτῶν ὀλίγων στρατῶν τὸν Μήδων
 ἀλέξασθαι.

Ταῦτα βουλευομένων σφέων ἔπεμπε Ξέρξης κατάσκο- 208
 πον ἱππέα ἰδέσθαι, ὁκόσοι εἰσὶ καὶ ὅ τι ποιόειεν· ἀκηκόεε γὰρ
 ἔτι ἐὼν ἐν Θεσσαλίῃ, ὡς ἀλισμένη εἶη ταύτῃ στρατιῇ ὀλίγη,
 καὶ τοὺς ἡγεμόνας, ὡς εἶησαν Λακεδαιμόνιοί τε καὶ Λεωνί-
 δης, ἐὼν γένος Ἡρακλείδης. Ὡς δὲ προσήλασε ὁ ἱππεὺς πρὸς
 τὸ στρατόπεδον, ἐθηεῖτό τε καὶ κατώρα πᾶν μὲν οὐ τὸ στρα-
 τόπεδον· τοὺς γὰρ ἔσω τεταγμένους τοῦ τείχεος, τὸ ἀνορθώ-
 σαντες εἶχον ἐν φυλακῇ, οὐκ οἶά τε ἦν κατιδέσθαι· ὁ δὲ τοὺς
 ἕξω ἐμάνθανε, τοῖσι πρὸ τοῦ τείχεος τὰ ὄπλα ἐκέετο. Ἐτυχον
 δὲ τοῦτον τὸν χρόνον Λακεδαιμόνιοι ἕξω τεταγμένοι. Τοὺς μὲν
 δὴ ὥρα γυμναζομένους τῶν ἀνδρῶν, τοὺς δὲ τὰς κόμας κτε-
 νίζομένους. Ταῦτα δὴ θηεῦμενος ἐθώμαζε καὶ τὸ πλῆθος ἐ-

μάνθανε. Μαθὼν δὲ πάντα ἀτρεκέως ἀπήλαυνε ὀπίσω κατ' ἡσυχίην· οὔτε γάρ τις ἐδίωκε ἀλογίης τε ἐκύρησε πολλῆς· ἀπελθὼν τε ἔλεγε πρὸς Ξέρξην, τὰ περ ὀπώπεε πάντα.

- 209 Ἀκούων δὲ Ξέρξης οὐκ εἶχε συμβαλέσθαι τὸ ἐόν, ὅτι παρσκευάζοντο ὡς ἀπολεόμενοι τε καὶ ἀπολέοντες κατὰ δύναιμι· ἀλλ' αὐτῷ γελοῖα γὰρ ἐφαίνοντο ποιέειν, μετεπέμψατο Δημάρητον τὸν Ἀρίστωνος ἐόντα ἐν τῷ στρατοπέδῳ. Ἀπικόμενον δὲ μιν εἰρώτα Ξέρξης ἕκαστα τούτων, θέλων μαθεῖν τὸ ποιούμενον πρὸς τῶν Λακεδαιμονίων. Ὁ δὲ εἶπε· «Ἦκουσας μὲν μευ καὶ πρότερον, εὔτε ὠρμέομεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, περὶ τῶν ἀνδρῶν τούτων· ἀκούσας δὲ γέλωτά με ἔθευ λέγοντα, τῇ περ ὠρων ἐκβησόμενα τὰ πρήγματα ταῦτα· ἐμοὶ γὰρ τὴν ἀληθείην ἀσκέειν ἀντία σεῦ, ὦ βασιλεῦ, ἀγὼν μέγιστός ἐστι.» Ἀκουσον δὲ καὶ νῦν. Οἱ ἄνδρες οὗτοι ἀπίκαται μαχησόμενοι ἡμῖν περὶ τῆς ἐσόδου, καὶ ταῦτα παρασκευάζονται. Νόμος γὰρ σφι οὕτω ἔχων ἐστί· ἐπεὰν μέλλωσι κινδυνεύειν τῇ ψυχῇ, τότε τὰς κεφαλὰς κοσμέονται. Ἐπίστασο δὲ ὅτι, εἰ τούτους τε καὶ τὸ ὑπομένον ἐν Σπάρτῃ καταστρέψαι, ἐστι οὐδὲν ἄλλο ἔθνος ἀνθρώπων, τό σέ, βασιλεῦ, ὑπομένει χειρρας ἀνταειρόμενον· νῦν γὰρ πρὸς βασιληίην τε καὶ πόλιν καλλίστην τῶν ἐν Ἑλλήσι προσφέρεαι καὶ ἄνδρας ἀρίστους». Κάρτα τε δὴ ἄπιστα Ξέρξῃ ἐφαίνετο τὰ λεγόμενα εἶναι καὶ δευτέρα ἐπειρώτα, ὄντινα τρόπον τοσοῦτοι ἐόντες τῇ ἐωυτοῦ στρατιῇ μαχήσονται. Ὁ δὲ εἶπε· «Ἦ βασιλεῦ, ἐμοὶ χρᾶσθαι ὡς ἀνδρὶ ψεύστη, ἢ μὴ ταῦτά τοι ταύτῃ ἐκβῆ, τῇ ἐγὼ λέγω». Ταῦτα λέγων οὐκ ἔπειθε τὸν Ξέρξην.

β') Διήμερος μάχη ἐν τῷ στενωῷ.

(Κεφ. 210 - 212)

- 210 Ξέρξης τέσσερας μὲν δὴ παρεξῆκε ἡμέρας, ἐλπίζων αἰεὶ σφεας ἀποδρῆσεσθαι· πέμπτη δέ, ὡς οὐκ ἀπαλλάσσοντο,

ἀλλὰ οἱ ἐφαίνοντο ἀναιδείῃ τε καὶ ἀβουλίῃ διαχρεώμενοι μένειν, πέμπει ἐπ' αὐτοὺς Μῆδους τε καὶ Κισσίουσιν θυμωθεῖς, ἐντειλάμενός σφεας ζωγρήσαντας ἄγειν ἐς ὄψιν τὴν ἐωυτοῦ. Ὡς δ' ἐσέπεσον φερόμενοι ἐς τοὺς Ἕλληνας οἱ Μῆδοι, ἐπιπτον πολλοί, ἄλλοι δ' ἐπεσήσαν, καὶ οὐκ ἀπήλαυνον καίπερ μέγας πρὸς πταίνοντες. Δῆλον δ' ἐποίησαν παντὶ τρω καὶ οὐκ ἤμισα αὐτῶ βασιλεῖ, ὅτι πολλοὶ μὲν ἄνθρωποι εἶεν, ὀλίγοι δὲ ἄνδρες. Ἐγένετο δὲ ἡ συμβολὴ δι' ἡμέρας.

Ἐπεῖτε δὲ οἱ Μῆδοι τρηχέως περιείποντο, ἐνθαῦτα οὗτοι 211 μὲν ὑπεξήσαν, οἱ δὲ Πέρσαι ἐκδεξάμενοι ἐπήσαν, τοὺς ἀθανάτους ἐκάλεε βασιλεύς, τῶν ἤρχε Ὑδάρνης, ὡς δὴ οὗτοι γε εὐπετέως κατεργασόμενοι. Ὡς δὲ καὶ οὗτοι συνέμισγον τοῖσι Ἕλλησι, οὐδὲν πλέον ἐφέροντο τῆς στρατιῆς τῆς Μηδικῆς, ἀλλὰ τὰ αὐτά, ἅτε ἐν στενοπόρῳ τε χώρῳ μαχόμενοι καὶ δούρασι βραχυτέροισιν χρεώμενοι ἤπερ οἱ Ἕλληνες, καὶ οὐκ ἔχοντες πλήθει χρῆσασθαι. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐμάχοντο ἀξίως λόγου, ἄλλα τε ἀποδεικνύμενοι ἐν οὐκ ἐπισταμένοισι μάχεσθαι ἐξεπιστάμενοι καὶ, ὅπως ἐντρέψαιαν τὰ νῶτα, ἄλλες φεύγεσκον δῆθεν· οἱ δὲ βάρβαροι ὀρέοντες φεύγοντας βοῆ τε καὶ πατάγῳ ἐπήσαν· οἱ δ' ἂν καταλαμβανόμενοι ὑπέστρεφον ἀντίοι εἶναι τοῖσι βαρβάροισι, μεταστρεφόμενοι δὲ κατέβαλλον πλήθει ἀναριθμήτους τῶν Περσέων· ἐπιπτον δὲ καὶ αὐτῶν τῶν Σπαρτιητέων ἐνθαῦτα ὀλίγοι. Ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ἐδυνάετο παραλαβεῖν οἱ Πέρσαι τῆς ἐσόδου πειρώμενοι καὶ κατὰ τέλεα καὶ παντοίως προσβάλλοντες, ἀπήλαυνον ὀπίσω.

Ἐν ταύτῃσι τῆσι προσόδοισι τῆς μάχης λέγεται βασιλέα 212 θεγύμενον τρεῖς ἀναδραμεῖν ἐκ τοῦ θρόνου, δεῖσαντα περὶ τῆς στρατιῆς. Τότε μὲν οὕτω ἡγωνίσαντο, τῆ δὲ ὑστεραίῃ οἱ βάρβαροι οὐδὲν ἄμεινον ἀέθλεον· ἅτε γὰρ ὀλίγων ἐόντων, ἐλπίσαντες σφεας κατατετρωματίσθαι τε καὶ οὐκ οἶους τε ἔσεσθαι ἔτι χεῖρας ἀνταείρασθαι συνέβαλλον. Οἱ δὲ Ἕλληνες κατὰ

τάξις τε καὶ κατὰ ἔθνεα κεκοσμημένοι ἦσαν, καὶ ἐν μέρει ἕκαστοι ἐμάχοντο πλὴν Φωκέων· οὗτοι δὲ ἐς τὸ οὖρος ἐτάχθησαν φυλάζοντες τὴν ἀτραπὸν. Ὡς δὲ οὐδὲν εὕρισκον ἀλλιοῦτερον οἱ Πέρσαι, ἢ τῇ προτεραίῃ ἐνῶρων, ἀπήλαινον.

γ') Προδοσία τοῦ Ἐφιάλτου.

(Κεφ. 213,215 - 218)

- 213 Ἐπορεύοντο δὲ βασιλέως, ὃ τι χρῆσται τῷ παρέοντι πρήγματι, Ἐφιάλτης ὁ Εὐρυδῆμου, ἀνὴρ Μηλιεύς, ἤλθε οἱ ἐς λόγους· ὃς μέγα τι παρὰ βασιλέως δοκέων οἴσασθαι ἔφρασε τε τὴν ἀτραπὸν τὴν διὰ τοῦ οὖρου φέρουσαν ἐς Θερμοπύλας καὶ διέφθειρε τοὺς ταύτη ὑπομείναντας Ἑλλήνων. Ὑστερον δὲ δείσας Λακεδαιμονίους ἔφυγε ἐς Θεσσαλίην, καὶ οἱ φυγόντι ὑπὸ τῶν Πυλαγόρων τῶν ἐς τὴν Πυλαίην συλλεγομένων ἀργύριον ἐπεκηρύχθη. Χρόνῳ δὲ ὕστερον (κατῆλθε γὰρ ἐς Ἀντικύρην) ἀπέθανε ὑπὸ Ἀθηνάδω, ἀνδρὸς Τρηχινίου.
- 215 Ἐέρξης δέ, ἐπεὶ οἱ ἤρесе, τὰ ὑπέσχετο Ἐφιάλτης κατεργάσεσθαι, αὐτίκα περιχαρῆς γενόμενος ἔπεμπε Ὑδάρνεα καὶ τῶν ἐστρατήγεε Ὑδάρνης· ὠμέατο δὲ περὶ λύχνων ἀφὰς ἐκ τοῦ στρατοπέδου. Τὴν δὲ ἀτραπὸν ταύτην ἐξεῦρον μὲν οἱ ἐπιχώριοι Μηλιέες, ἐξευρόντες δὲ Θεσσαλοῖσι κατηγγήσαντο ἐπὶ Φωκέας τότε, ὅτε οἱ Φωκέες φράξαντες τείχει τὴν ἐσβολὴν ἦσαν ἐν σκέπη τοῦ πολέμου· ἐκ τούτου δὴ κατεδέδεκτο ἐοῦσα οὐδὲν χρηστὴ Μηλιεῦσι.
- 216 Ἐχει δὲ ἡ ἀτραπὸς αὕτη ἄρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ Ἀσωποῦ ποταμοῦ τοῦ διὰ τῆς διασφάγος ῥέοντος, οὐνομα δὲ τῷ οὐρεὶ τούτῳ καὶ τῇ ἀτραπῷ τωὐτὸ κέεται, Ἀνόπαια· τείνει δὲ ἡ Ἀνόπαια αὕτη κατὰ ῥάχιν τοῦ οὖρου, λήγει δὲ κατὰ Ἀλπηνὸν πόλιν, πρώτην ἐοῦσαν τῶν Λοκρίδων πρὸς τῶν Μηλιέων. Κατὰ ταύτην δὴ τὴν ἀτραπὸν οἱ Πέρσαι, τὸν Ἀσωπὸν διαβάντες ἐπορεύοντο πᾶσαν τὴν νύκτα, ἐν δεξιῇ μὲν ἔχον-
- 217

τες οὔρεα τὰ Οἰταίων, ἐν ἀριστερῇ δὲ τὰ Τρηχινίων. Ἦώς τε δὴ διέφαινε, καὶ οἱ ἐγένοντο ἐπ' ἀκρωτηρίῳ τοῦ οὔρεος. Κατὰ δὲ τοῦτο τοῦ οὔρεος ἐφύλασσον, ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδηλωται, Φωκέων χίλιοι ὀπλίται, ῥύομενοὶ τε τὴν σφετέρην χώραν καὶ φρουρέοντες τὴν ἀτραπὸν. Ἡ μὲν γὰρ κάτω ἐσβολὴ ἐφυλάσσετο ὑπὸ τῶν εἴρηται· τὴν δὲ διὰ τοῦ οὔρεος ἀτραπὸν ἐθελονταὶ Φωκέες ὑποδεξάμενοι Λεωνίδῃ ἐφύλασσον.

Ἐμαθον δὲ σφεας οἱ Φωκέες ὧδε ἀναβεβηκότας· ἀναβαίνοντες γὰρ ἐλάνθανον οἱ Πέρσαι τὸ οὔρος πᾶν ἐὸν δρυῶν ἐπίπλεον. Ἦν μὲν δὴ νημείη, ψόφου δὲ γινομένου πολλοῦ, ὡς οἰκὸς ἦν φύλλων ὑποκεχυμένων ὑπὸ τοῖσι ποσί, ἀνά τε ἔδραμον οἱ Φωκέες καὶ ἐνέδυνον τὰ ὄπλα, καὶ αὐτίκα οἱ βάρβαροι παρῆσαν. Ὡς δὲ εἶδον ἄνδρας ἐνδυομένους ὄπλα, ἐν θώματι ἐγένοντο· ἐλπόμενοι γὰρ οὐδὲν σφι φανήσεσθαι ἀντίξοον ἐνεκύρησαν στρατῶ. Ἐνθαῦτα Ὑδάρνης καταρρωδήσας, μὴ οἱ Φωκέες ἔωσι Λακεδαιμόνιοι, εἴρετο Ἐπιάλτην, ὀποδαπὸς εἶη ὁ στρατός· πυθόμενος δὲ ἀτρεκέως διέτασσε τοὺς Πέρσας ὡς ἐς μάχην. Οἱ δὲ Φωκέες, ὡς ἐβάλλοντο τοῖσι τοξεύμασι πολλοῖσί τε καὶ πυκνοῖσι, οἴχοντο φεύγοντες ἐπὶ τοῦ οὔρεος τὸν κόρυμβον ἐπιστάμενοι, ὡς ἐπὶ σφέας ὠρμήθησαν ἀρχὴν, καὶ παρεσκευάδατο ὡς ἀπολεόμενοι. Οὗτοι μὲν δὴ ταῦτα ἐφρόνεον, οἱ δὲ ἀμφὶ Ἐπιάλτην καὶ Ὑδάρνεα Πέρσαι Φωκέων μὲν οὐδένα λόγον ἐποιεῦντο, οἱ δὲ κατέβαινον τὸ οὔρος κατὰ τάχος.

δ') Ἡ ὑπὸ τοῦ Λεωνίδου ἀποπομπὴ τῶν συμμάχων.

(Κεφ. 219 - 222)

Τοῖσι δὲ ἐν Θερμοπύλῃσι ἐοῦσι Ἑλλήνων πρῶτον μὲν ὁ 219 μάντις Μεγιστίης ἐσιδὼν ἐς τὰ ἱερά ἔφρασε τὸν μέλλοντα ἐσεσθαι ἅμα ἡοῖ σφι θάνατον. Ἐπὶ δὲ καὶ αὐτόμολοι ἦσαν οἱ ἐξ-

αργείλαντες τῶν Περσέων τὴν περίοδον. Οὗτοι μὲν ἔτι νυκτὸς ἐσήμηναν, τρίτοι δὲ οἱ ἡμεροσκοποὶ καταδραμόντες ἀπὸ τῶν ἄκρων ἤδη διαφαινούσης ἡμέρης. Ἐνθαῦτα ἐβουλεύοντο οἱ Ἕλληνες καὶ σφέων ἐσχίζοντο αἱ γνώμαι· οἱ μὲν γὰρ οὐκ ἔων τὴν τάξιν ἐκλιπεῖν, οἱ δὲ ἀντέτεινον. Μετὰ δὲ τοῦτο διακριθέντες οἱ μὲν ἀπαλλάσσοντο καὶ διασκεδασθέντες κατὰ πόλιν ἕκαστοι ἐτράποντο, οἱ δὲ αὐτῶν ἅμα Λεωνίδῃ μένειν αὐτοῦ παρεσκευάδατο.

220 Λέγεται δὲ καί, ὡς αὐτὸς σφεας ἀπέπεμψε Λεωνίδης, μὴ ἀπόλωνται, κηδόμενος· αὐτῷ δὲ καὶ Σπαρτιητέων τοῖσι παρεοῦσι οὐκ ἔχειν εὐπρεπέως ἐκλιπεῖν τὴν τάξιν, ἐς τὴν ἦλθον φυλάζοντες ἀρχήν. Ταύτη καὶ μᾶλλον τῇ γνώμῃ πλεῖστος εἰμι, Λεωνίδην, ἐπεῖτε ἦσθετο τοὺς συμμάχους ἐόντας ἀπροθύμους καὶ οὐκ ἐθέλοντας συνδιακινδυνεύειν, κελεῦσαί σφεας ἀπαλλάσσεσθαι, αὐτῷ δὲ ἀπιέναι οὐ καλῶς ἔχειν. Μένοντι δὲ αὐτοῦ κλέος μέγα ἐλείπετο, καὶ ἡ Σπάρτης εὐδαιμονίῃ οὐκ ἐξηλείφετο. Ἐκέχρηστο γὰρ ὑπὸ τῆς Πυθίης τοῖσι Σπαρτιητῆσι χρεωμένοισι περὶ τοῦ πολέμου τούτου αὐτίκα κατ' ἀρχὰς ἐγειρομένου, ἢ Λακεδαίονα ἀνάστατον γενέσθαι ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἢ τὸν βασιλέα σφέων ἀπολέσθαι. Ταῦτά τε δὴ ἐπιλεγόμενον Λεωνίδην καὶ βουλόμενον κλέος καταθέσθαι μούνων Σπαρτιητέων, ἀποπέμψαι τοὺς συμμάχους δοκέω μᾶλλον ἢ γνώμῃ διενειχθέντας οὕτω ἀκόσμως οἴχεσθαι τοὺς οἰχομένους.

221 Μαρτύριον δέ μοι καὶ τότε οὐκ ἐλάχιστον τούτου πέοι γέγονε, ὅτι καὶ τὸν μάντιν, ὃς εἶπετο τῇ στρατιῇ ταύτῃ, Μεγιστήν τὸν Ἀχαρνῆνα, λεγόμενον εἶναι τὰ ἀνέκαθεν ἀπὸ Μελάμποδος, τοῦτον τὸν εἶπαντα ἐκ τῶν ἱρῶν τὰ μέλλοντά σφι ἐκβαίνειν, φανερός ἐστι Λεωνίδης ἀποπέμπτων, ἵνα μὴ συναπόληται σφι. Ὁ δὲ ἀποπεμπτόμενος αὐτὸς μὲν οὐκ ἀέπ-

λιπε, τὸν δὲ παῖδα συστρατευόμενον, ἐόντα οἷ μουνογενέα, ἀπέπεμψε.

Οἱ μὲν νυν σύμμαχοι ἀποπεμπόμενοι οἶχοντό τε ἀπιόν- 222
τες καὶ ἐπέιθοντο Λεωνίδῃ, Θεσπιάες δὲ καὶ Θηβαῖοι κατέ-
μειναν μοῦνοι παρὰ Λακεδαιμονίοισι. Τούτων δὲ Θηβαῖοι μὲν
ἀέκοντες ἔμενον καὶ οὐ βουλόμενοι (κατεῖχε γὰρ σφεας Λεω-
νίδης ἐν ὁμήρων λόγῳ ποιεύμενος), Θεσπιάες δὲ ἐκόντες μά-
λιστα, οἷ οὐκ ἔφασαν ἀπολιπόντες Λεωνίδῃν καὶ τοὺς μετ'
αὐτοῦ ἀπαλλάξεσθαι, ἀλλὰ καταμείναντες συναπέθανον. Ἐ-
στρατήγηε δὲ αὐτῶν Δημόφιλος Διαδρόμεω.

ε') Ὁ ὕστατος ἀγών. — Τιμητικὰ ἐπιγράμματα εἰς τοὺς πεσόντας.

(Κεφ. 223 - 228)

Ξέρξης δέ, ἐπεὶ ἡλίου ἀνατείλαντος σπονδὰς ἐποιήσατο, 223
ἐπισχῶν χρόνον ἐς ἀγορῆς κου μάλιστα πληθῶρην πρόσοδον
ἐποιέετο· καὶ γὰρ ἐπέσταλτο ἐξ Ἐπιάλτεω οὕτω· ἀπὸ γὰρ
τοῦ οὖρεος ἡ κατάβασις συντομωτέρη τὲ ἐστί καὶ βραχύτερος
ὁ χῶρος πολλόν, ἤπερ ἡ περίοδος τε καὶ ἀνάβασις. Οἷ τε δὴ
βάρβαροι οἱ ἀμφὶ Ξέρξην προσήσαν, καὶ οἱ ἀμφὶ Λεωνίδῃν
Ἑλληνας, ὡς τὴν ἐπὶ θανάτῳ ἔξοδον ποιεύμενοι, ἤδη πολλῶ
μᾶλλον ἢ κατ' ἀρχὰς ἐπεξήσαν ἐς τὸ εὐρύτερον τοῦ αὐχένος.
Τὸ μὲν γὰρ ἔρυμα τοῦ τείχεος φυλάσσοντες ἀνά τὰς προτέρας
ἡμέρας ὑπεξιόντες ἐς τὰ στεινόπορα ἐμάχοντο. Τότε δὲ συμ-
μίσγοντες ἔξω τῶν στεινῶν ἐπιπτον πλήθει πολλοὶ τῶν βαρ-
βάρων· ὕπισθε γὰρ οἱ ἡγεμόνες τῶν τελέων ἔχοντες μᾶστι-
γας ἐρράπιζον πάντα ἄνδρα, αἰεὶ ἐς τὸ πρόσω ἐποτρύνοντες.
Πολλοὶ μὲν δὴ ἐσέπιπτον αὐτῶν ἐς τὴν θάλασσαν καὶ διεφθει-
ροντο, πολλῶ δ' ἔτι πλεῦνες κατεπατέοντο ζωοὶ ὑπ' ἀλλή-
λων· ἦν δὲ λόγος οὐδεὶς τοῦ ἀπολλυμένου. Λακεδαιμόνιοι δὲ
ἄτε ἐπιστάμενοι τὸν μέλλοντα σφίσι ἔσσεσθαι θάνατον ἐκ τῶν
περιόντων τὸ οὖρος, ἀπεδείκνυντο, ῥώμης ὅσον εἶχον μέγι-

στον, ἐς τοὺς βαρβάρους παραχρεώμενοί τε καὶ ἀτέοντες. Δούρατα μὲν νυν τοῖσι πλέοσι αὐτῶν τηρῆκαυτα ἤδη ἐτύγχανε κατηγῶτα, οἱ δὲ τοῖσι ξίφεσι διεργάζοντο τοὺς Πέρσας.

224 Καὶ Λεωνίδης τε ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ πίπτει ἀνὴρ γενόμενος ἄριστος, καὶ ἕτεροι μετ' αὐτοῦ οὐνομαστοὶ Σπαρτιητέων, τῶν ἐγὼ ὡς ἀνδρῶν ἀξίων γενομένων ἐπυθόμην τὰ οὐνόματα, ἐπυθόμην δὲ καὶ ἀπάντων τῶν τριηκοσίων. Καὶ δὴ καὶ Περσέων πίπτουσι ἐνθαῦτα ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ οὐνομαστοί, ἐν δὲ δὴ καὶ Δαρείου δύο παῖδες, Ἀβροκόμης τε καὶ Ὑπεράνθης.

225 Εἰέρξεώ τε δὴ δύο ἀδελφοὶ ἐνθαῦτα πίπτουσι μαχόμενοι καὶ ὑπὲρ τοῦ νεκροῦ τοῦ Λεωνίδεω Περσέων τε καὶ Λακεδαιμονίων ὄθισμός ἐγένετο πολλός, ἐς ὃ τοῦτον τε ἀρετῇ οἱ Ἕλληγες ὑπεξεῖρυσαν καὶ ἐτρέψαντο τοὺς ἐναντίους τετράκις. Τοῦτο δὲ συνεστήκει, μέχρι οὗ οἱ σὺν Ἐπιάλτῃ παρεγένοντο. Ὡς δὲ τούτους ἤκειν ἐπύθοντο οἱ Ἕλληγες, ἐνθεῦτεν ἤδη ἕτεροιοῦτο τὸ νεῖκος· ἐς τε γὰρ τὸ στεῖνον τῆς ὁδοῦ ἀνεχώρουν ὀπίσω, καὶ παραμειψάμενοι τὸ τεῖχος ἐλθόντες ἴζοντο ἐπὶ τὸν κολωνὸν πάντες ἀλέες οἱ ἄλλοι πλην Θηβαίων. Ὁ δὲ κολωνός ἐστι ἐν τῇ ἐσόδῳ, ὅκου νῦν ὁ λίθινος λέων ἔστηκε ἐπὶ Λεωνίδῃ. Ἐν τούτῳ σφέας τῷ χώρῳ ἀλεξομένους μαχαίρησι τοῖσι αὐτῶν ἐτύγχανον ἔτι περιεοῦσαι, καὶ χερσὶ καὶ στόμασι κατέχωσαν οἱ βάρβαροι βάλλοντες, οἱ μὲν ἐξ ἐναντίας ἐπισπόμενοι καὶ τὸ ἔρυμα τοῦ τείχεος συγχώσαντες, οἱ δὲ περιελθόντες πάντοθεν περισταδόν.

226 Λακεδαιμονίων δὲ καὶ Θεσπιέων τοιούτων γενομένων, ὅμως λέγεται ἄριστος ἀνὴρ γενέσθαι Σπαρτιήτης Διηνέκης· τὸν τότε φασὶ εἶπαι τὸ ἔπος, πρὶν ἢ συμμεῖξαι σφεας τοῖσι Μήδοισι, πυθόμενον πρὸς τευ τῶν Τρηγινίων, ὡς, ἐπεὰν οἱ βάρβαροι ἀπιέωσι τὰ τοξεύματα, τὸν ἥλιον ὑπὸ τοῦ πλήθεος τῶν οἰστῶν ἀποκρύπτουσι· τοσοῦτο πλήθος αὐτῶν εἶναι· τὸν δέ, οὐκ ἐκπλαγέντα τούτοις, εἶπαι, ἐν ἀλογίῃ ποιούμενον τὸ

Μήδων πλῆθος, ὡς πάντα σφι ἀγαθὰ ὁ Τρηχίνιος ξεῖνος ἀγγέλλοι, εἰ ἀποκρυπτόντων τῶν Μήδων τὸν ἥλιον ὑπὸ σκιῇ ἔσοιτο πρὸς αὐτοὺς ἢ μάχη καὶ οὐκ ἐν ἡλίῳ. Ταῦτα μὲν καὶ ἄλλα τοιουτότροπα ἔπεά φασι Διηγέεα τὸν Λακεδαιμόνιον λιπέσθαι μνημόσυνα. Μετὰ δὲ τοῦτον ἀριστεύσαι λέγονται 227 Λακεδαιμόνιοι δύο ἀδελφεοί, Ἄλφεός τε καὶ Μάρων, Ὅρσιφάντου παῖδες. Θεσπιέων δὲ εὐδοκίμειε μάλιστα, τῷ οὐνομα ᾗν Διθύραμβος Ἄρματίδew.

Θαφθεῖσι δὲ σφι αὐτοῦ ταύτη, τῇ περ ἔπεσον, καὶ τοῖσι 228 πρότερον τελευτήσασι, ἢ τοὺς ὑπὸ Λεωνίδew ἀπομφθέντας οἴχεσθαι, ἐπιγέγραπται γράμματα λέγοντα τάδε·

*Μυριάσιν ποτὲ τῆδε τριηκοσίαις ἐμάχοντο
ἐκ Πελοποννάσου χιλιάδες τέτορες.*

Ταῦτα μὲν δὴ τοῖσι πᾶσι ἐπιγέγραπται, τοῖσι δὲ Σπαρτιήτησι ἰδίῃ·

*ᾧ ξεῖν', ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις, ὅτι τῆδε
κείμεθα τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι.*

Λακεδαιμονίοισι μὲν δὴ τοῦτο, τῷ δὲ μάντι τόδε·

*Μνήμα τόδε κλεινοῖο Μεγιστία, ὃν ποτε Μῆδοι
Σπερχειὸν ποταμὸν κτεῖναν ἀμειψόμενοι,
μάντιος, ὃς τότε κῆρας ἐπερχομένης σάφα εἶδώς
οὐκ ἔτλη Σπάρτης ἡγεμόνας προλιπεῖν.*

Ἐπιγράμμασι μὲν νυν καὶ στήλῃσι, ἔξω ἢ τὸ τοῦ μάντιος ἐπίγραμμα, Ἀμφικτύονές εἰσὶ σφeας οἱ ἐπικοσμῆσαντες· τὸ δὲ τοῦ μάντιος Μεγιστίew Σιμωνίδης ὁ Λεωπρέπew ἐστι κατὰ ξεινίην ὁ ἐπιγράφας.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ

ΟΥΡΑΝΙΑ

(Μετὰ τὴν μάχην τῶν Θερμοπυλῶν ὁ πεζὸς στρατὸς τῶν Περσῶν ἐκχυθεὶς εἰς τὴν στερεὰν Ἑλλάδα ἐρημόνει τὴν Φωκίδα, καίει τὰς Θεσπιὰς καὶ Πλαταιὰς καὶ προχωρεῖ εἰς τὴν Ἀττικὴν)

1. Κατάπλους τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου εἰς τὴν Σαλαμίνα. — Ἐκκένωσις τῶν Ἀθηνῶν.

(Κεφ. 41 - 42)

40 Ὁ δὲ Ἑλλήνων ναυτικὸς στρατὸς ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου Ἀθηναίων δεηθέντων ἐς Σαλαμίνα κατίσχει τὰς νέας. Τῶνδε δὲ εἶνεκεν προσεδεήθησαν αὐτῶν σχεῖν πρὸς Σαλαμίνα Ἀθηναῖοι, ἵνα αὐτοὶ παῖδάς τε καὶ γυναῖκας ὑπεξαγάγωνται ἐκ τῆς Ἀττικῆς, πρὸς δὲ καὶ βουλευσῶνται, τὸ ποιητέον αὐτοῖσι ἔσται. Ἐπὶ γὰρ τοῖσι κατήκουσι πρήγμασι βουλὴν ἔμελλον ποιήσεσθαι ὡς ἐψευσμένοι γνώμης. Δοκέοντος γὰρ εὐρήσειν Πελοποννησίους πανδημεὶ ἐν τῇ Βοιωτίῃ ὑποκατημένους τὸν βάρβαρον, τῶν μὲν εὖρον οὐδὲν ἔόν, οἱ δὲ ἐπυνθάνοντο τὸν Ἴσθμὸν αὐτοὺς τειχέοντας, τὴν Πελοπόννησον περὶ πλείστου τε ποιευμένους περιεῖναι καὶ ταύτην ἔχοντας ἐν φυλακῇ, τὰ ἄλλα δὲ ἀπιέναι. Ταῦτα πυνθανόμενοι οὕτω δὴ προσεδεήθησάν σφεων σχεῖν πρὸς τὴν Σαλαμίνα.

41 Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι κατέσχον ἐς τὴν Σαλαμίνα, Ἀθηναῖοι δὲ ἐς τὴν ἑωυτῶν. Μετὰ δὲ τὴν ἄπιξιν κήρυγμα ἐποίησαντο, Ἀθηναίων τῇ τις δύναται σώζειν τέκνα τε καὶ τοὺς οἰκέτας. Ἐνθαῦτα οἱ μὲν πλείστοι ἐς Τροίζην ἀπέστειλαν, οἱ δὲ ἐς Αἴγινα, οἱ δὲ ἐς Σαλαμίνα. Ἔσπευσαν δὲ ταῦτα ὑπεκθέ-

σθαι, τῷ χρηστηρίῳ τε βουλόμενοι ὑπηρετέειν καὶ δὴ καὶ τοῦδε εἵνεκεν οὐκ ἤκιστα· λέγουσι Ἀθηναῖοι ὄφιν μέγαν φύλακα τῆς ἀκροπόλιος ἐνδαιατᾶσθαι ἐν τῷ ἱρῷ. Λέγουσί τε ταῦτα καὶ δὴ καὶ ὡς ἐόντι ἐπιμήνια ἐπιτελέουσι προτιθέντες· τὰ δ' ἐπιμήνια μελιτόεσσα ἔστι. Αὕτη δ' ἡ μελιτόεσσα ἐν τῷ πρόσθε αἰεὶ χρόνῳ ἀναισιμουμένη τότε ἦν ἄψαυστος. Σημηνάσης δὲ ταῦτα τῆς ἱρείης μᾶλλον τι οἱ Ἀθηναῖοι καὶ προθυμότερον ἐξέλιπον τὴν πόλιν ὡς καὶ τῆς θεοῦ ἀπολελοιπιύης τὴν ἀκρόπολιν. Ὡς δὲ σφι πάντα ὑπεξεκέετο, ἔπλεον ἐς τὸ στρατόπεδον.

Ἐπεὶ δὲ οἱ ἀπ' Ἀρτεμισίου ἐς Σαλαμίνα κατέσχον τὰς 42 νέας, συνέρρει καὶ ὁ λοιπὸς πυθθανόμενος ὁ τῶν Ἑλλήνων ναυτικὸς στρατὸς ἐκ Τροιζῆνος· ἐς γὰρ Πώγωνα, τὸν Τροιζηνίων λιμένα, προείρητο συλλέγεσθαι. Ναύαρχος μὲν νυν ἐπῆν αὐτός, ὅσπερ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ, Εὐρυβιάδης Εὐρυκλείδω, ἀνὴρ Σπαρτιήτης, οὐ μέντοι γένεός γε τοῦ βασιλεῖου ἐών. Νέας δὲ πολλῶν πλείστας τε καὶ ἄριστα πλεούσας παρέιχοντο Ἀθηναῖοι ὀγδώκοντα καὶ ἑκατόν. Ἀριθμὸς δὲ ἐγένετο ὁ πᾶς τῶν νεῶν, πάρεξ τῶν πεντηκοντέρων, τριηκόσιοι καὶ ἑβδομήκοντα καὶ ὀκτώ.

2. Πολεμικὸν συμβούλιον τῶν Ἑλλήνων. — Οἱ Πέρσαι εἰς τὴν Ἀττικὴν. — Ἄλωσις τῶν Ἀθηνῶν καὶ πυρπόλησις τῆς Ἀκροπόλεως αὐτῶν.

(Κεφ. 49-55)

Ὡς δὲ ἐς τὴν Σαλαμίνα συνῆλθον οἱ στρατηγοὶ ἀπὸ τῶν 49 πολιῶν, ἐβουλεύοντο προθέντος Εὐρυβιάδω γνώμην ἀποφαίνεσθαι τὸν βουλόμενον, ὅκου δοκεῖ ἐπιτηδεότατον εἶναι ναυμαχίην ποιέεσθαι, τῶν αὐτοὶ χωρέων ἐγκρατέες εἰσί· ἡ γὰρ Ἀττικὴ ἀπεῖτο ἤδη, τῶν δὲ λοιπέων περὶ προετίθει. Αἱ γυνῶ-

μαι δὲ τῶν λεγόντων αἱ πλεῖσται συνεξέπιπτον πρὸς τὸν Ἴσθμόν πλώσαντας ναυμαχέειν πρὸ τῆς Πελοποννήσου, ἐπιλέγοντες τὸν λόγον τόνδε, ὡς, ἦν νικηθέωσι τῇ ναυμαχίῃ, ἐν Σαλαμῖνι μὲν ἐόντες πολιορκήσονται ἐν νήσῳ, ἵνα σφι τιμωρίη οὐδεμία ἐπιφανήσεται, πρὸς δὲ τῷ Ἴσθμῷ ἐς τοὺς ἐσωτῶν ἐξοίσονται.

- 50 Ταῦτα τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου στρατηγῶν ἐπιλεγόμενων ἐληλύθεε ἀνὴρ Ἀθηναῖος ἀγγέλλων ἤκειν τὸν βάρβαρον ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ πᾶσαν αὐτὴν πυρπολέεσθαι. Ὁ γὰρ διὰ Βοιωτῶν τραπόμενος στρατὸς ἅμα Ξέρξῃ, ἐμπρήσας Θεσπιέων τὴν πόλιν, αὐτῶν ἐκλελοιπότεων ἐς Πελοπόννησον, καὶ τὴν Πλαταιέων ὡσαύτως, ἤκε τε ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ πάντα ἐκεῖνα ἐδήριου. Ἐνέπρησε δὲ Θεσπειάν τε καὶ Πλάταιαν πυθόμενος Θηβαίων, ὅτι οὐκ ἐμήδιζον. Ἀπὸ δὲ τῆς διαβάσιος τοῦ Ἑλλησπόντου, ἐνθεν πορεύεσθαι ἤρξαντο οἱ βάρβαροι, ἕνα αὐτοῦ διατρίψαντες μῆνα, ἐν τῷ διέβαινον ἐς τὴν Εὐρώπην, ἐν τρισὶ ἐτέροισι μῆσι ἐγένοντο ἐν τῇ Ἀττικῇ, Καλλιᾶδεω ἄρχοντος Ἀθηναίοισι.
- 51 Καὶ αἰρέουσι ἔρημον τὸ ἄστν, καὶ τινες ὀλίγους εὐρίσκουσι τῶν Ἀθηναίων ἐν τῷ ἱρῷ ἐόντας, ταμίας τε τοῦ ἱεροῦ καὶ πένητας ἀνθρώπους, οἱ φραζάμενοι τὴν ἀκρόπολιν θύρησί τε καὶ ξύλοισι ἡμύνοντο τοὺς ἐπιόντας, ἅμα μὲν ὑπ' ἀσθνεϊῆς βίου οὐκ ἐκχωρήσαντες ἐς Σαλαμῖνα, πρὸς δὲ αὐτοὶ δοκέοντες ἐξευρημέναι τὸ μαντήιον, τὸ ἠ Πυθίη σφι ἔχρησε, τὸ ξύλινον τεῖχος ἀνάλωτον ἔσσεσθαι· αὐτὸ δὴ τοῦτο εἶναι τὸ κρησφύγετον κατὰ τὸ μαντήιον καὶ οὐ τὰς νέας.
- 52 Οἱ Πέρσαι ἰζόμενοι ἐπὶ τὸν καταντίον τῆς ἀκροπόλιος ὄχθον, τὸν Ἀθηναῖοι καλέουσι Ἀρήιον πάγον, ἐπολιόρκειον τρόπον τοιόνδε· ὅπως στυππεῖον περὶ τοὺς δίστους περιθέντες ἄψειαν, ἐτόξευον ἐς τὸ φράγμα. Ἐνθαῦτα Ἀθηναίων οἱ πολιορκέομενοι ὅμως ἡμύνοντο, καίπερ ἐς τὸ ἔσχατον κακοῦ

ἀπιγμένοι καὶ τοῦ φράγματος προδεδωκότες. Οὐδὲ λόγου τῶν Πεισιστρατιδῶν προσφερόντων περὶ ὁμολογίης ἐνεδέκοντο, ἀμυνόμενοι δὲ ἄλλα τε ἀντεμηχανῶντο καὶ δὴ καὶ προσιόντων τῶν βαρβάρων πρὸς τὰς πύλας ὀλοιτρόχους ἀπίεσαν, ὥστε ξέρξην ἐπὶ χρόνον συχνὸν ἀπορίησι ἐνέχεσθαι οὐ δυνάμενόν σφεας ἐλεῖν.

Χρόνῳ δ' ἐκ τῶν ἀπόρων ἐφάνη δὴ τις ἕξοδος τοῖσι βαρ- 53
βάροισι· ἔδεε γὰρ κατὰ τὸ θεοπρόπιον πᾶσαν τὴν Ἀττικὴν τὴν ἐν τῇ ἡπείρῳ γενέσθαι ὑπὸ Πέρσῃσι. Ἐμπροσθε ὦν πρὸ τῆς ἀκροπόλιος, ὅπιπτε δὲ τῶν πυλέων καὶ τῆς ἀνόδου, τῇ δὴ οὔτε τις ἐφύλασσε οὔτ' ἂν ἤλπισε, μὴ κοτέ τις κατὰ ταῦτα ἀναβική ἀνθρώπων, ταύτῃ ἀνέβησάν τινες κατὰ τὸ ἱρὸν τῆς Κέκροπος θυγατρὸς Ἀγλαύρου, καίπερ ἀποκρήμνου ἐόντος τοῦ χώρου. Ὡς δὲ εἶδον αὐτοὺς ἀναβεβηκότες οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τὴν ἀκρόπολιν, οἱ μὲν ἔρριπτον ἐωυτοὺς κατὰ τοῦ τείχεος κάτω καὶ διεφθείροντο, οἱ δὲ ἐς τὸ μέγαρον κατέφευγον. Τῶν δὲ Περσέων οἱ ἀναβεβηκότες πρῶτον μὲν ἐτράποντο πρὸς τὰς πύλας, ταύτας δὲ ἀνοίξαντες τοὺς ἰκέτας ἐφόνεον· ἐπεὶ δὲ σφι πάντες κατέστρωντο, τὸ ἱρὸν συλήσαντες ἐνέπρησαν πᾶσαν τὴν ἀκρόπολιν.

Σχῶν δὲ παντελέως τὰς Ἀθήνας Ξέρξης ἀπέπεμψε ἐς 54
Σοῦσα ἄγγελον ἱππέα Ἀρταβάνῳ ἀγγελέοντα τὴν παρεοῦσάν σφι εὐπρηξίην. Ἀπὸ δὲ τῆς πέμψιος τοῦ κήρυκος δευτέρῃ ἡμέρῃ συγκαλέσας Ἀθηναίων τοὺς φυγάδας, ἐωυτῶ δὲ ἐπομένους, ἐκέλευε τρόπῳ τῷ σφετέρῳ θῦσαι τὰ ἱρὰ ἀναβάντας ἐς τὴν ἀκρόπολιν, εἴτε δὲ ὦν ὄψιν τινὰ ἰδὼν ἐνουπνίου ἐνετέλλετο ταῦτα, εἴτε καὶ ἐνθύμιόν οἱ ἐγένετο ἐμπρήσαντι τὸ ἱρὸν. Οἱ δὲ φυγάδες τῶν Ἀθηναίων ἐποίησαν τὰ ἐντεταλμένα.

Τοῦ δὲ εἵνεκεν τούτων ἐπεμνήσθη, φράσω. Ἔστι ἐν τῇ 55
ἀκροπόλει ταύτῃ Ἐρεχθέος τοῦ γηγενέος λεγομένου εἶναι νηὸς, ἐν τῷ ἐλαίῃ τε καὶ θάλασσᾳ ἔνι, τὰ λόγος παρ' Ἀθηναίων

Ποσειδέωνά τε καὶ Ἀθηναίην ἐρίσαντας περὶ τῆς χώρης μαρτύρια θέσθαι. Ταύτην ὦν τὴν ἐλαίην ἅμα τῷ ἄλλω ἱρῷ κατέλαβε ἐμπρησθῆναι ὑπὸ τῶν βαρβάρων· δευτέρῃ δὲ ἡμέρῃ ἀπὸ τῆς ἐμπρήσιος Ἀθηναίων οἱ θύειν ὑπὸ βασιλέος κελευόμενοι ὡς ἀνέβησαν ἐς τὸ ἱρόν, ὥρων βλαστὸν ἐκ τοῦ στελέχεος ὅσον τε πηχυαῖον ἀναδεδραμηκότα. Οὗτοι μὲν νυν ταῦτα ἔφρασαν.

3. Νέον πολεμικὸν συμβούλιον τῶν Ἑλλήνων.

(Κεφ. 56 - 64)

- 56 Οἱ δὲ ἐν Σαλαμῖνι Ἕλληνες ὡς σφι ἐξηγγέλη, ὡς ἔσχε τὰ περὶ τὴν Ἀθηναίων ἀκρόπολιν, ἐς τοσοῦτον θόρυβον ἀπικοντο, ὥστε ἔνιοι τῶν στρατηγῶν οὐδὲ κυρωθῆναι ἔμενον τὸ προκείμενον πρῆγμα, ἀλλ' ἐς τε τὰς νέας ἐσέπιπτον καὶ ἰστία ἀείροντο ὡς ἀποθευσόμενοι· τοῖσί τε ὑπολειπομένοισι αὐτῶν ἐκυρώθη πρὸ τοῦ Ἰσθμοῦ ναυμαχέειν. Νῦξ τε ἐγένετο, καὶ οἱ διαλυθέντες ἐκ τοῦ συνεδρίου ἐσέβαινον ἐς τὰς νέας.
- 57 Ἐνταῦθα δὲ Θεμιστοκλέα ἀπικόμενον ἐπὶ τὴν νέα εἵρετο Μνησίφιλος, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ὃ τι σφι εἶη βεβουλευμένον. Πυθόμενος δὲ πρὸς αὐτοῦ, ὡς εἶη δεδογμένον ἀνάγειν τὰς νέας πρὸς τὸν Ἰσθμὸν καὶ πρὸ τῆς Πελοποννήσου ναυμαχέειν, εἶπε· «Οὐ τοι ἄρα, ἦν ἀπαείρωσι τὰς νέας ἀπὸ Σαλαμῖνος, περὶ οὐδεμιῆς ἔτι πατρίδος ναυμαχήσεις· κατὰ γὰρ πόλις ἕκαστοι τρέψονται, καὶ οὔτε σφέας Εὐρυβιάδης κατέχειν δυνήσεται οὔτε τις ἀνθρώπων ἄλλος, ὥστε μὴ οὐ διασκεδασθῆναι τὴν στρατιήν· ἀπολέεται τε ἡ Ἑλλάς ἀβουλίῃσι. Ἄλλ' εἴ τις ἐστί μηχανή, ἔθι καὶ πειρῶ διαχέαι τὰ βεβουλευμένα, ἦν κως δύνῃ ἀναγῶσαι Εὐρυβιάδην μεταβουλεύσασθαι, ὥστε αὐτοῦ μένειν».
- 58 Κάρτα τε τῷ Θεμιστοκλέϊ ἤρесе ἡ ὑπόθηκη, καὶ οὐδὲν πρὸς ταῦτα ἀμειψάμενος ἦγε ἐπὶ τὴν νέα τὴν Εὐρυβιάδου. Ἀ-

πικρόμενος δὲ ἔφη ἐθέλειν οἱ κοινόν τι πρῆγμα συμμεῖξαι. Ὁ δ' αὐτὸν ἐς τὴν νέα ἐκέλευε ἐσβάντα λέγειν, εἴ τι θέλει. Ἐνθαῦτα ὁ Θεμιστοκλῆς παριζόμενός οἱ καταλέγει ἐκεῖνά τε πάντα, τὰ ἤκουσε Μνησιφίλου, ἑωυτοῦ πειυόμενος, καὶ ἄλλα πολλὰ προστιθείς, ἐς ὃ ἀνέγνωσε χρηρίζων ἕκ τε τῆς νεὸς ἐκβῆναι συλλέξαι τε τοὺς στρατηγούς ἐς τὸ συνέδριον.

Ὡς δὲ ἄρα συνελέχθησαν, πρὶν ἢ τὸν Εὐρυβιάδην προθεῖ- 59
ναι τὸν λόγον, τῶν εἵνεκεν συνήγαγε τοὺς στρατηγούς, πολλοὺς ἦν ὁ Θεμιστοκλῆς ἐν τοῖσι λόγοισι οἷα κάρτα δεόμενος. Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ὁ Κορίνθιος στρατηγὸς Ἀδείμαντος ὁ Ὠκύτου εἶπε· «ᾧ Θεμιστόκλεες, ἐν τοῖσι ἀγῶσι οἱ προεξανιστάμενοι ῥαπίζονται». Ὁ δὲ ἀπολυόμενος ἔφη· «Οἱ δὲ γε ἐγκαταλειπόμενοι οὐ στεφانوῦνται».

Τότε μὲν ἠπίως πρὸς τὸν Κορίνθιον ἀμείψατο, πρὸς δὲ 60
τὸν Εὐρυβιάδην ἔλεγε ἐκείνων μὲν οὐκέτι οὐδὲν τῶν πρότερον λεχθέντων, ὡς, ἐπεὰν ἀπαιήρωσι ἀπὸ Σαλαμῖνος, διαδρήσονται· παρεόντων γὰρ τῶν συμμάχων οὐκ ἔφερε οἱ κόσμον οὐδένα κατηγορεῖν· ὁ δὲ ἄλλου λόγου εἶχετο, λέγων τάδε·

α) «Ἐν σοὶ νῦν ἐστὶ σῶσαι τὴν Ἑλλάδα, ἣν ἐμοὶ πείθη ναυμαχίην αὐτοῦ μένων ποιέεσθαι, μηδὲ πειθόμενος τούτων τοῖσι λόγοισι ἀναζεύξης πρὸς τὸν Ἴσθμὸν τὰς νέας. Ἀντίθεος γὰρ ἐκάτερον ἀκούσας. Πρὸς μὲν τῷ Ἴσθμῳ συμβάλλων ἐν πελάγει ἀναπεπτάμενῳ ναυμαχήσεις, τὸ ἥκιστα ἡμῖν σύμφορόν ἐστι νέας ἔχουσι βαρυτέρας καὶ ἀριθμὸν ἐλάσσονας· τοῦτο δὲ ἀπολέεις Σαλαμῖνά τε καὶ Μέγαρα καὶ Αἴγινα, ἦνπερ καὶ τὰ ἄλλα εὐτυχήσωμεν. Ἀμα γὰρ τῷ ναυτικῷ αὐτῶν ἔψεται καὶ ὁ πεζὸς στρατός, καὶ οὕτω σφέας αὐτὸς ἄξεις ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον, κινδυνεύσεις τε ἀπάσῃ τῇ Ἑλλάδι.

β) » Ἦν δέ, τὰ ἐγὼ λέγω, ποιήσης, τοσάδε ἐν αὐτοῖσι χρηστὰ εὐρήσεις· πρῶτα μὲν ἐν στείνῳ συμβάλλοντες νηυσὶ ὀλίγησι πρὸς πολλὰς, ἦν τὰ οἰκότα ἐκ τοῦ πολέμου ἐκβαίνη,

πολλὸν κρατήσομεν· τὸ γὰρ ἐν στεινῷ ναυμαχέειν πρὸς ἡμέων ἐστί, ἐν εὐρυχωρίῃ δὲ πρὸς ἐκείνων. Αὐτίς δὲ Σαλαμίς περιγίνεται, ἐς τὴν ἡμῖν ὑπεκκέεται τέκνα τε καὶ γυναῖκες. Καὶ μὲν καὶ τόδε ἐν αὐτοῖσι ἔνεστι, τοῦ καὶ περιέχεσθε μάλιστα· ὁμοίως αὐτοῦ τε μένων προναυμαχῆσεις Πελοποννήσου καὶ πρὸς τῷ Ἴσθμῷ, οὐδέ σφεας, εἶπερ εὖ φρονέεις, ἄξις ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον.

γ) »Ἦν δέ γε καί, τὰ ἐγὼ ἐλπίζω, γένηται καὶ νικῆσωμεν τῆσι νηυσί, οὔτε ὑμῖν ἐς τὸν Ἴσθμὸν παρέσονται οἱ βάρβαροι οὔτε προβήσονται ἐκαστέρω τῆς Ἀττικῆς, ἀπίασί τε οὐδενὶ κόσμῳ, Μεγάροισι τε κερδανέομεν περιεοῦσι καὶ Αἰγίνη καὶ Σαλαμίῃ, ἐν τῇ ἡμῖν καὶ λόγιόν ἐστι τῶν ἐχθρῶν κατύπερθε γενέσθαι. Οἰκότα μὲν νυν βουλευομένοισι ἀνθρώποισι ὡς τὸ ἐπίπαν ἐθέλει εὖ γίνεσθαι· μὴ δὲ οἰκότα βουλευομένοισι οὐκ ἐθέλει οὐδὲ ὁ θεὸς προσχωρέειν πρὸς τὰς ἀνθρωπῆϊας γνώμας ».

61 Ταῦτα λέγοντος Θεμιστοκλέος αὐτίς ὁ Κορίνθιος Ἀδείμαντος ἐπέφερετο, σιγᾶν τε κελεύων, τῷ μὴ ἔστι πατρίς, καὶ Εὐρυβιάδην οὐκ ἔων ἐπιψηφίζειν ἀπόλι ἀνδρί· πόλιν γὰρ τὸν Θεμιστοκλέα παρεχόμενον οὕτω ἐκέλευε γνώμας συμβάλλεσθαι. Ταῦτα δὲ οἱ πρόεφερε, ὅτι ἠλώκεσάν τε καὶ κατείχοντο Ἀθῆναι. Τότε δὴ ὁ Θεμιστοκλέης κεινόν τε καὶ τοὺς Κορινθίους πολλὰ τε καὶ κακὰ ἔλεγε, ἐωυτοῖσι τε ἐδήλου λόγῳ, ὡς εἶη καὶ πόλις καὶ γῆ μέζων ἤπερ ἐκείνοισι, ἔστ' ἂν διηκόσαιο νέες σφι ἔωσι πεπληρωμένοι· οὐδαμὸς γὰρ Ἑλλήνων αὐτοὺς ἐπιόντας ἀποκρούσεσθαι.

62 Σημαίνων δὲ ταῦτα τῷ λόγῳ διέβαινε ἐς Εὐρυβιάδην, λέγων μᾶλλον ἐπεστραμμένα· « Σὺ εἰ μενέεις αὐτοῦ καὶ μένων ἔσσαι ἀνὴρ ἀγαθός, καλῶς ἔχει· εἰ δὲ μὴ, ἀνατρέψεις τὴν Ἑλλάδα· τὸ πᾶν γὰρ ἡμῖν τοῦ πολέμου φέρουσι αἱ νέες. Ἄλλ' ἐμοὶ πείθεο. Εἰ δὲ ταῦτα μὴ ποιήσεις, ἡμεῖς μὲν, ὡς ἔχομεν,

ἀναλαβόντες τοὺς οἰκέτας κομιεύμεθα ἐς Σῦριν τὴν ἐν Ἰταλίῃ, ἥπερ ἡμετέρη τέ ἐστι ἐκ τοῦ παλαιοῦ ἔτι, καὶ τὰ λόγια λέγει ὑπ' ἡμέων αὐτὴν δεῖν κτισθῆναι· ὑμεῖς δὲ συμμαχων τοιῶνδε μουνωθέντες μεμνήσεσθε τῶν ἐμῶν λόγων».

Ταῦτα δὲ Θεμιστοκλέος λέγοντος ἀνεδιδάσκετο Εὐρυβιά- 63
δης· δοκέειν δέ μοι, ἀρρωδήσας μάλιστα τοὺς Ἀθηναίους ἀνε-
διδάσκετο, μὴ σφέας ἀπολίπωσι, ἦν πρὸς τὸν Ἴσθμὸν ἀνάγη
τὰς νέας· ἀπολιπόντων γὰρ Ἀθηναίων οὐκέτι ἐγίνοντο ἀξιό-
μαχοὶ οἱ λοιποὶ. Ταύτην δὴ αἰρέεται τὴν γνώμην, αὐτοῦ μέ-
νοντας διαναυμαχέειν. Οὕτω μὲν οἱ περὶ Σαλαμῖνα ἔπεσι 64
ἀκροβολισάμενοι, ἐπίτε Εὐρυβιάδῃ ἔδοξε, αὐτοῦ παρεσκευ-
άζοντο ὡς ναυμαχήσοντες. Ἡμέρη τε ἐγίνετο καὶ ἅμα τῶ
ἡλίῳ ἀνιόντι σεισμός ἐγένετο ἐν τε τῇ γῆ καὶ τῇ θαλάσῃ. Ἐ-
δοξε δὲ σφι εὐξασθαι τοῖσι θεοῖσι καὶ ἐπικαλέσασθαι τοὺς
Αἰακίδας συμμαχούς. Ὡς δέ σφι ἔδοξε, καὶ ἐποίηεν ταῦτα·
εὐξάμενοι γὰρ πᾶσι τοῖσι θεοῖσι αὐτόθεν μὲν ἐκ Σαλαμῖνος
Αἴαντά τε καὶ Τελαμῶνα ἐπεκαλέοντο, ἐπὶ δὲ Αἰακὸν καὶ
τοὺς ἄλλους Αἰακίδας νέα ἀπέστελλον ἐς Αἴγιναν.

[Ἐπεὶ περσικὸς στόλος ἀκολουθῶν τὰ ἴχνη τοῦ ἐλληνικοῦ φθάνει εἰς τὴν παραλίαν τῆς Ἀττικῆς καὶ ἀγκυροβολεῖ εἰς Φάληρον· ἐκεῖ καταβαίνει ὁ Εἰρήνης καὶ συγκαλέσας εἰς συνέδριον τοὺς ἀρχηγούς τοῦ στόλου ἐρωτᾷ αὐτοὺς διὰ τοῦ Μαρδονίου ἂν ἐγκρίνουν τὴν συγκρότησιν ναυμαχίας. Ὁ Εἰρήνης ἀκολουθῶν τὴν γνώμην τῶν περισσοτέρων ἀποφασίζει νὰ ναυμαχήσῃ].

4. Ὁ περσικὸς στόλος πλέει εἰς τὴν Σαλαμῖνα, ὁ δὲ πεζὸς
στρατὸς πορεύεται κατὰ τῆς Πελοποννήσου.—
Ἐπὶ τῆς Ὀχύρωσις τοῦ Ἴσθμοῦ.

([Κεφ. 70 - 72])

Ἐπειδὴ δὲ παρήγγελλε ἀναπλέειν, ἀνῆγον τὰς νέας ἐπὶ 70
τὴν Σαλαμῖνα, καὶ παρεκρίθησαν διαταχθέντες κατ' ἡσυ-

χίην. Τότε μὲν νυν οὐκ ἐξέχρησέ σφι ἡ ἡμέρη ναυμαχίην ποιήσασθαι (νῦξ γὰρ ἐπεγένετο), οἱ δὲ παρεσκευάζοντο ἐς τὴν ὑστεραίην. Τοὺς δὲ Ἕλληνας εἶχε δέος τε καὶ ἀρρωδίη, οὐκ ἦκιστα δὲ τοὺς ἀπὸ Πελοποννήσου. Ἀρρώδεον δέ, ὅτι οἱ αὐτοὶ μὲν ἐν Σαλαμῖνι κατήμενοι ὑπὲρ γῆς τῆς Ἀθηναίων ναυμαχέειν μέλλοιεν, νικηθέντες τε ἐν νήσῳ ἀπολαμφθέντες πολιορκήσονται, ἀπέντες τὴν ἑωυτῶν ἀφύλακτον.

71 Τῶν δὲ βαρβάρων ὁ πεζὸς ὑπὸ τὴν παρεοῦσαν νύκτα ἐπορεύετο ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον· καίτοι τὰ δυνατὰ πάντα ἐμεμηχάνητο, ὅπως κατ' ἤπειρον μὴ ἐσβάλοιεν οἱ βάρβαροι. Ὡς γὰρ ἐπύθοντο τάχιστα Πελοποννήσιοι τοὺς ἀμφὶ Λεωνίδην ἐν Θερμοπύλῃσι τετελευτηκέναι, συνδραμόντες ἐκ τῶν πολιῶν ἐς τὸν Ἴσθμὸν ἔζοντο, καὶ σφι ἐπῆν στρατηγὸς Κλεόμβροτος ὁ Ἀναξανδρίδew, Λεωνίδew δὲ ἀδελφεός. Ἰζόμενοι δὲ ἐν τῷ Ἴσθμῷ καὶ συγχώσαντες τὴν Σκειρωνίδα ὁδόν, μετὰ τοῦτο, ὥς σφι ἔδοξε βουλευομένοισι, οἰκοδόμειον διὰ τοῦ Ἴσθμοῦ τεῖχος. Ἄτε δὴ ἐουσέων μυριάδων πολλέων καὶ παντὸς ἀνδρὸς ἐργαζομένου ἦνετο τὸ ἔργον· καὶ γὰρ λίθοι καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα καὶ φορμοὶ ψάμμου πλήρεις ἐσεφορέοντο, καὶ ἐλίнуον οὐδένα χρόνον οἱ βωθήσαντες ἐργαζόμενοι, οὔτε νυκτὸς οὔτε ἡμέρης.

72 Οἱ δὲ βωθήσαντες ἐς τὸν Ἴσθμὸν πανδημεὶ οἶδε ἦσαν Ἑλλήνων· Λακεδαιμόνιοί τε καὶ Ἀρκάδες πάντες καὶ Ἡλεῖοι καὶ Κορίνθιοι καὶ Σικυώνιοι καὶ Ἐπιδαύριοι καὶ Φλειάσιοι καὶ Τροιζήνιοι καὶ Ἑρμιονέες. Οὗτοι μὲν ἦσαν οἱ βωθήσαντες καὶ ὑπεραρρωδέοντες τῇ Ἑλλάδι κινδυνευούσῃ· τοῖσι δὲ ἄλλοισι Πελοποννησίοισι ἔμελε οὐδέν. Ὀλύμπια δὲ καὶ Κάρνεια παροικώκεε ἤδη.

5. Ὁ Θεμιστοκλῆς διὰ τεχνάσματος ἀναγκάζει τοὺς
Ἕλληνας νὰ ναυμαχήσουν ἐν Σαλαμῖνι.

Οἱ μὲν δὴ ἐν τῷ Ἴσθμῷ τοιοῦτω πόνῳ συνέστασαν, ἅτε 74
τὸν περὶ τοῦ παντὸς ἤδη δρόμον θέοντες καὶ τῆσι νηυσὶ οὐκ
ἐλπίζοντες ἐλλάμψεσθαι· οἱ δὲ ἐν Σαλαμῖνι ὅμως ταῦτα πυν-
θανόμενοι ἀρρώδεον, οὐκ οὕτω περὶ σφίσι αὐτοῖσι δειμαί-
νοντες, ὡς περὶ τῆ Πελοποννήσῳ. Τέως μὲν δὴ αὐτῶν ἀνὴρ
ἀνδρὶ παραστάς σιγῇ λόγον ἐποιέετο, θῶμα ποιούμενοι τὴν
Εὐρυβιάδεω ἀβουλίην· τέλος δὲ ἐξερράγη ἐς τὸ μέσον. Σύλ-
λογός τε δὴ ἐγένετο, καὶ πολλὰ ἐλέγετο περὶ τῶν αὐτῶν, οἱ
μὲν, ὡς ἐς τὴν Πελοπόννησον χρεὸν εἶη ἀποπλέειν καὶ περὶ
ἐκείνης κινδυνεύειν, μηδὲ πρὸ χώρης δοριαλώτου μένον-
τας μάχεσθαι, Ἀθηναῖοι δὲ καὶ Αἰγινῆται καὶ Μεγαρέες
αὐτοῦ μένοντας ἀμύνεσθαι.

Ἐνταῦθα Θεμιστοκλέης, ὡς ἐσσοῦτο τῇ γνώμῃ ὑπὸ τῶν 75
Πελοποννησίων, λαθὼν ἐξέρχεται ἐκ τοῦ συνεδρίου, ἐξελθὼν
δὲ πέμπει ἐς τὸ στρατόπεδον τὸ Μήδων ἄνδρα πλοῖῳ ἐντειλά-
μενος, τὰ λέγειν χρεὸν, τῷ οὐνομα μὲν ἦν Σίκιιννος, οἰκέτης δὲ
καὶ παιδαγωγὸς ἦν τῶν Θεμιστοκλέος παίδων· τὸν δὴ ὕστερον
τούτων τῶν πρηγμάτων Θεμιστοκλέης Θεσπία τε ἐποίησε,
ὡς ἐπεδέκοντο οἱ Θεσπιάες πολιήτας, καὶ χρήμασι ὄλβιον. Ὅς
τότε πλοῖῳ ἀπικόμενος ἔλεγε πρὸς τοὺς στρατηγούς τῶν βαρ-
βάρων τάδε· «Ἐπεμψέ με στρατηγὸς ὁ Ἀθηναίων λάθρη τῶν
ἄλλων Ἑλλήνων (τυγχάνει γὰρ φρονέων τὰ βασιλέος καὶ βου-
λόμενος μᾶλλον τὰ ὑμέτερα κατύπερθε γίνεσθαι ἢ τὰ τῶν Ἑλ-
λήνων πρήγματα) φράσοντα, ὅτι οἱ Ἕλληνες δρησμὸν βουλευ-
ονται καταρρωδηκότες, καὶ νῦν παρέχει κάλλιστον ὑμέας ἔργον
ἀπάντων ἐξεργάσασθαι, ἣν μὴ περιίδητε διαδράντας αὐτοῦς.
Οὔτε γὰρ ἀλλήλοισι ὁμοφρονέουσι οὐτ' ἔτι ἀντιστήσονται
ὑμῖν, πρὸς ἑαυτούς τε σφέας ὄψεσθε ναυμαχέοντας τοὺς τὰ

ύμέτερα φρονέοντας και τούς μή». Ὁ μὲν ταῦτά σφι σημήνας ἐμποδῶν ἀπαλλάσσετο.

76 Τοῖσι δὲ πιστὰ ἐγένετο τὰ ἀγγελθέντα, τοῦτο μὲν ἐς τὴν νησιδα τὴν Ψυττάλειαν, μεταξὺ Σαλαμῖνός τε κειμένην καὶ τῆς ἠπείρου, πολλοὺς τῶν Περσέων ἀπεβίβασαν· τοῦτο δέ, ἐπειδὴ ἐγένοντο μέσαι νύκτες, ἀνῆγον μὲν τὸ ἀπ' ἐσπέρης κέρας κυκλούμενοι πρὸς τὴν Σαλαμῖνα, ἀνῆγον δὲ οἱ ἀμφὶ τὴν Κέον τε καὶ τὴν Κυνόσουραν τεταγμένοι, κατεῖχόν τε μέχρι Μουνηχίης πάντα τὸν πορθμὸν τῆσι νησι. Τῶνδε δὲ εἵνεκεν ἀνῆγον τὰς νέας, ἵνα δὴ τοῖσι Ἑλληνσι μὴδὲ φυγεῖν ἐξῆ, ἀπολαμφθέντες ἐν τῇ Σαλαμῖνι δοῖεν τίσιν τῶν ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ἀγωνισμάτων. Ἐς δὲ τὴν νησιδα τὴν Ψυττάλειαν καλεομένην ἀπεβίβασον τῶν Περσέων τῶν δε εἵνεκεν, ὡς, ἐπέαν γίνηται ναυμαχίη, ἐνταῦθα μάλιστα ἐξοισομένων τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τῶν ναυηγίων (ἐν γὰρ δὴ πόρῳ τῆς ναυμαχίης τῆς μελλούσης ἔσεσθαι ἐκέετο ἡ νῆσος), ἵνα τοὺς μὲν περιποιέωσι, τοὺς δὲ διαφθείρωσι. Ἐποίησαν δὲ σιγῇ ταῦτα, ὡς μὴ πυνθανοίαιτο οἱ ἐναντίοι. Οἱ μὲν δὴ ταῦτα τῆς νυκτὸς οὐδὲν ἀποκοιμηθέντες παραρτέοντο.

78 Τῶν δὲ ἐν Σαλαμῖνι στρατηγῶν ἐγένετο ὄθισμός λόγων πολλός. Ἦδεσαν δὲ οὐκῶ, ὅτι σφέας περιεκυκλοῦντο τῆσι νησι οἱ βάρβαροι, ἀλλ' ὥσπερ τῆς ἡμέρης ὥρων αὐτοὺς τετα-
79 γμένους, ἐδόκεον κατὰ χώραν εἶναι. Συνεστηκότων δὲ τῶν στρατηγῶν ἐξ Αἰγίνης διέβη Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου, ἀνὴρ Ἀθηναῖος μὲν, ἐξωστρακισμένος δὲ ὑπὸ τοῦ δήμου, τὸν ἐγὼ νενόμικα, πυνθανόμενος αὐτοῦ τὸν τρόπον, ἄριστον ἄνδρα γενέσθαι ἐν Ἀθήγησι καὶ δικαιοτάτον. Οὗτος ὠνήρ στὰς ἐπὶ τὸ συνέδριον ἐξεκαλέετο Θεμιστοκλέα, ἔοντα μὲν ἐωυτῶ οὐ φίλον, ἐχθρὸν δὲ τὰ μάλιστα· ὑπὸ δὲ μεγάλθεος τῶν παρεόντων κακῶν λήθην ἐκείνων ποιεύμενος ἐξεκαλέετο, θέλων αὐτῶ συμμεῖξαι. Προακηχόεε δέ, ὅτι σπεύδοιεν οἱ ἀπὸ Πελοποννήσου ἀνάγειν τὰς νέας πρὸς τὸν Ἴσθμόν. Ὡς δὲ ἐξῆλθέ οἱ Θεμι-

στοκλῆς, ἔλεγε Ἀριστείδης τάδε. «Ἡμέας στασιάζειν χρεόν ἐστὶ ἐν τε τῷ ἄλλῳ καιρῷ καὶ δὴ καὶ ἐν τῷδε περὶ τοῦ ὀκότερος ἡμέων πλέω ἀγαθὰ τὴν πατρίδα ἐργάσεται. Λέγω δέ τοι, ὅτι ἴσον ἐστὶ πολλά τε καὶ ὀλίγα λέγειν περὶ ἀποπλόου τοῦ ἐνθεῦτεν Πελοποννησίοισι. Ἐγὼ γὰρ αὐτόπτης τοι λέγω γε- νόμενος, ὅτι νῦν οὐδ', ἦν θέλωσι, Κορίνθιοί τε καὶ αὐτὸς Εὐρυβιάδης οἴοι τε ἔσονται ἐκπλῶσαι· περιεχόμεθα γὰρ ὑπὸ τῶν πολεμίων κύκλω. Ἄλλ' ἐσελθὼν σφι ταῦτα σήμερον».

Ὁ δ' ἀμείβετο τοῖσδε. «Κάρτα τε χρηστὰ διακελεύεαι καὶ 80 εὖ ἡγγεϊλας. τὰ γὰρ ἐγὼ ἐδεόμην γενέσθαι, αὐτὸς αὐτόπτης γενόμενος ἦκεις. Ἴσθι γὰρ ἐξ ἐμέο τὰ ποιούμενα ὑπὸ Μήδων. Ἔδσε γάρ, ὅτε οὐκ ἐκόντες ἤθελον ἐς μάχην κατίστασθαι οἱ Ἕλληνες, ἀέκοντας παραστήσασθαι. Σὺ δέ, ἐπείπερ ἦκεις χρη- στὰ ἀπαγγέλλων, αὐτὸς σφι ἄγγειλον. Ἦν γὰρ ἐγὼ αὐτὰ λέγω, δόξω πλάσας λέγειν καὶ οὐ πείσω ὡς οὐ ποιούντων τῶν βαρβάρων ταῦτα. Ἀλλά σφι σήμερον αὐτὸς παρελθὼν, ὡς ἔχει. Ἐπεὰν δὲ σημήνης, ἦν μὲν πείθωνται, ταῦτα δὴ τὰ κάλ- λιστα· ἦν δὲ αὐτοῖσι μὴ πιστὰ γένηται, ὅμοιον ἡμῖν ἔσται· οὐ γὰρ ἔτι διαδρῆσονται, εἴπερ περιεχόμεθα πανταχόθεν, ὡς σὺ λέγεις». Ταῦτα ἔλεγε παρελθὼν ὁ Ἀριστείδης, φάμενος ἐξ 81 Αἰγίνης τε ἦκειν καὶ μόγις ἐκπλῶσαι λαθὼν τοὺς ἐπορμέον- τας· περιέχεσθαι γὰρ πᾶν τὸ στρατόπεδον τὸ Ἑλληνικὸν ὑπὸ τῶν νεῶν τῶν Ἐέρξεω· παραρτέεσθαι τε συνεβούλευε ὡς ἀλεξη- σομένους. Καὶ ὁ μὲν ταῦτα εἶπας μετεστήκει, τῶν δὲ αὐτίς ἐγίνετο λόγων ἀμφισβασίῃ· οἱ γὰρ πλεῖνες τῶν στρατηγῶν οὐκ ἐπείθοντο τὰ ἐσαγγελθέντα.

Ἀπιστεόντων δὲ τούτων ἦκε τριήρης ἀνδρῶν Τηνίων αὐ- 82 τομολέουσα, τῆς ἦρχε ἀνὴρ Παναίτιος ὁ Σωσιμένεος, ἥπερ δὴ ἔφερε τὴν ἀληθείην πᾶσαν. Διὰ δὲ τοῦτο τὸ ἔργον ἐνεγράφησαν Τήνιοι ἐν Δελφοῖσι ἐς τὸν τρίποδα ἐν τοῖσι τὸν βάρβαρον κα- τελοῦσι.

Ἡ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχία (480).

(Κεφ. 83 - 93, 95 - 96)

- 83 Τοῖσι δὲ Ἑλλησι ὡς πιστὰ δὴ τὰ λεγόμενα ἦν τῶν Τη-
νίων ῥήματα, παρεσκευάζοντο ὡς ναυμαχῆσοντες. Ἡὼς τε δὴ
διέφαινε, καὶ οἱ σύλλογον τῶν ἐπιβατέων ποιησάμενοι, προη-
γόρευε εὖ ἔχοντα μὲν ἐκ πάντων Θεμιστοκλέης. Τὰ δὲ ἔπεα ἦν
πάντα τὰ κρέσσω τοῖσι ἔσσοσι ἀντιτιθέμενα, ὅσα δὴ ἐν ἀνθρώ-
που φύσι καὶ καταστάσι ἐγγίνεται· παραινέσας δὲ τούτων τὰ
κρέσσω αἰρέεσθαι καὶ καταπλέξας τὴν ῥῆσιν, ἐσβαίνειν ἐκέ-
λευε ἐς τὰς νέας. Καὶ οὗτοι μὲν δὴ ἐσέβαινον, καὶ ἦκε ἡ ἀπ’
Αἰγίνης τριήρης, ἣ κατὰ τοὺς Αἰακίδας ἀπεδήμησε.
- 84 Ἐνθαῦτα ἀνῆγον τὰς νέας ἀπάσας οἱ Ἕλληνες. Ἀναγομέ-
νοισι δὲ σφι αὐτίκα ἐπεκέατο οἱ βάρβαροι. Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι Ἕλ-
ληνες πρύμνην ἀνεκρούοντο καὶ ὠκελλον τὰς νέας, Ἀμεινίης
δὲ Παλληγεύς, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ἐξαναχθεὶς νηὶ ἐμβάλλει. Συμ-
πλακείσης δὲ τῆς νεὸς καὶ οὐ δυναμένων ἀπαλλαγῆναι, οὕτω
δὴ οἱ ἄλλοι Ἀμεινίῃ βωθέοντες συνέμισγον. Ἀθηναῖοι μὲν
οὕτω λέγουσι τῆς ναυμαχίης γενέσθαι τὴν ἀρχήν, Αἰγινῆται
δὲ τὴν κατὰ τοὺς Αἰακίδας ἀποδημήσασαν ἐς Αἴγιναν, ταύτην
εἶναι τὴν ἄρξασαν. Λέγεται δὲ καὶ τάδε, ὡς σφι φάσμα γυναι-
κὸς ἐφάνη, φανεῖσαν δὲ διακελεύσασθαι, ὥστε καὶ ἅπαν ἀκοῦ-
σαι τὸ τῶν Ἑλλήνων στρατόπεδον, ὀνειδίσασαν πρότερον τάδε·
«ὦ δαιμόνιοι, μέχρι κόσου ἔτι πρύμνην ἀνακρούσεσθε ;»
- 85 Κατὰ μὲν δὴ Ἀθηναίους ἐτετάχατο Φοίνικες (οὗτοι γὰρ
εἶχον τὸ πρὸς Ἐλευσίνας τε καὶ ἐσπέρης κέρας), κατὰ δὲ Λα-
κεδαιμονίους Ἴωνες· οὗτοι δ’ εἶχον τὸ πρὸς τὴν ἠῶ τε καὶ τὸν
Πειραιέα. Ἐθελοκάκεον μέντοι αὐτῶν κατὰ τὰς Θεμιστοκλέος
ἐντολὰς ὀλίγοι, οἱ δὲ πλεῦνες οὐ. Ἐχω μὲν νυν συχνῶν οὐνό-
ματα τριηράρχων καταλέξει τῶν νέας Ἑλληνίδας ἐλόντων,
χρήσομαι δὲ αὐτοῖσι οὐδὲν πλὴν Θεομήστορος τε τοῦ Ἄνδρο-

δάμαντος καὶ Φυλάκου τοῦ Ἰστιαίου, Σαμίων ἀμφοτέρων. Τοῦδε δὲ εἶνεκεν μέμνημαι τούτων μόνων, ὅτι Θεομήτωρ μὲν διὰ τοῦτο τὸ ἔργον Σάμου ἐτυράννευσε καταστησάντων τῶν Περσέων, Φύλακος δὲ εὐεργέτης βασιλέος ἀνεγράφη καὶ χώρα οἱ ἐδωρήθη πολλή.

Περὶ μὲν νυν τούτους οὕτω εἶχε· τὸ δὲ πλῆθος τῶν νεῶν 86 ἐν τῇ Σαλαμῖνι ἐκερατίζετο, αἱ μὲν ὑπ' Ἀθηναίων διαφθειρόμεναι, αἱ δὲ ὑπ' Αἰγινήτων. Ἄτε γὰρ τῶν μὲν Ἑλλήνων σὺν κόσμου ναυμαχεόντων κατὰ τάξιν, τῶν δὲ βαρβάρων οὔτε τεταγμένων ἔτι οὔτε σὺν νόφ ποιόντων οὐδέν, ἔμελλε τοιοῦτό σφι συνοίσεσθαι, οἷόν περ ἀπέβη. Καίτοι ἦσαν γε καὶ ἐγένοντο ταύτην τὴν ἡμέρην μακροῦ ἀμείνονες αὐτοὶ ἑωυτῶν, πᾶς τις προθυμώμενος καὶ δειμαίνων Ξέρξην, ἐδόκεέ τε ἕκαστος ἑωυτὸν θεήσασθαι βασιλέα.

Κατὰ μὲν δὴ τοὺς ἄλλους οὐκ ἔχω εἰπεῖν ἀτρεκέως, ὡς 87 ἕκαστοι τῶν βαρβάρων ἢ τῶν Ἑλλήνων ἠγωνίζοντο· κατὰ δὲ Ἀρτεμισίην τάδε ἐγένετο, ἀπ' ὧν εὐδοκίμησε μᾶλλον ἔτι παρὰ βασιλεῖ. Ἐπειδὴ γὰρ ἐς θόρυβον πολλὸν ἀπίκετο τὰ βασιλέος πρήγματα, ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἢ νηῦς ἢ Ἀρτεμισίης ἐδιώκετο ὑπὸ νεὸς Ἀττικῆς· καὶ ἢ οὐκ ἔχουσα διαφυγεῖν (ἔμπροσθε γὰρ αὐτῆς ἦσαν ἄλλαι νέες φίλιαί, ἢ δὲ αὐτῆς πρὸς τῶν πολεμίων μάλιστα ἐτύγχανε ἐοῦσα) ἐβουλεύσατο τόδε ποιῆσαι, τὸ καὶ συνήνεκε ποιησάση· διωκομένη γὰρ ὑπὸ τῆς Ἀττικῆς φέρουσα ἐνέβαλε νηὶ φιλίῃ ἀνδρῶν τε Καλυνδέων καὶ αὐτοῦ ἐπιπλέοντος τοῦ Καλυνδέων βασιλέος Δαμασιθύμου. Εἰ μὲν καὶ τι νεῖκος πρὸς αὐτὸν ἐγεγόνεε ἔτι περὶ Ἑλλησποντον ἔόντων, οὐ μέντοι ἔγωγε ἔχω εἰπεῖν, οὔτε εἰ ἐκ προνοίης αὐτὰ ἐποίησε, οὔτε εἰ συνεκύρησε ἢ τῶν Καλυνδέων κατὰ τύχην παραπεσοῦσα νηῦς. Ὡς δὲ ἐνέβαλέ τε καὶ κατέδυσε, εὐτυχίῃ χρησαμένη διπλόα ἑωυτὴν ἀγαθὰ ἐργάσατο· ὅ τε γὰρ τῆς Ἀττικῆς νεὸς τριήραρχος, ὡς εἶδέ μιν ἐμβάλλουσαν νηὶ ἀνδρῶν

βαρβάρων, νομίσας τὴν νέα τὴν Ἀρτεμισίης ἢ Ἑλληνίδα εἶναι ἢ αὐτομολέειν ἐκ τῶν βαρβάρων καὶ αὐτοῖσι ἀμύνειν, ἀποστρέψας πρὸς ἄλλας ἐτράπετο.

88 Τοῦτο μὲν τοιοῦτο αὐτῇ συνήκεικε γενέσθαι, διαφυγεῖν τε καὶ μὴ ἀπολέσθαι· τοῦτο δὲ συνέβη, ὥστε κακὸν ἐργασαμένην ἀπὸ τούτου αὐτὴν μάλιστα εὐδοκιμῆσαι παρὰ Ξέρξῃ. Λέγεται γὰρ βασιλέα θηεύμενον μαθεῖν τὴν νέα ἐμβαλοῦσαν καὶ δὴ τινα εἶπαι τῶν παρεόντων· « Δέσποτα, ὄρῳς Ἀρτεμισίην, ὡς εὖ ἀγωνίζεται καὶ νέα τῶν πολεμίων κατέδυσε ; » καὶ τὸν ἐπειρέσθαι, εἰ ἀληθέως ἐστὶ Ἀρτεμισίης τὸ ἔργον, καὶ τοὺς φάναι, σαφέως τὸ ἐπίσημον τῆς νεὸς ἐπισταμένους· τὴν δὲ διαφθαρεῖσαν ἠπιστέατο εἶναι πολεμίην. Τὰ τε γὰρ ἄλλα, ὡς εἴρηται, αὐτῇ συνήκεικε ἐς εὐτυχίην γενόμενα καὶ τὸ τῶν ἐν τῇ Καλυνδικῇ νηὶ μηδένα ἀποσωθέντα κατήγορον γενέσθαι. Ξέρξῃν δὲ εἶπαι λέγεται πρὸς τὰ φραζόμενα· « Οἱ μὲν ἄνδρες γεγόνασί μοι γυναῖκες, αἱ δὲ γυναῖκες ἄνδρες ». Ταῦτα μὲν Ξέρξῃν φασὶ εἶπαι.

89 Ἐν δὲ τῷ πόνῳ τούτῳ ἀπὸ μὲν ἔθανε ὁ στρατηγὸς Ἀριαβίγνης ὁ Δαρείου, Ξέρξεω ἐὼν ἀδελφεός, ἀπὸ δὲ ἄλλοι πολλοὶ τε καὶ οὐνομαστοὶ Περσέων καὶ Μήδων καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων, ὀλίγοι δὲ τινες καὶ Ἑλλήνων· ἅτε γὰρ νέειν ἐπιστάμενοι, τοῖσι αἱ νέες διεφθείροντο, καὶ οἳ μὴ ἐν χειρῶν νόμῳ ἀπώλλυντο, ἐς τὴν Σαλαμίνα διένεον. Τῶν δὲ βαρβάρων οἱ πολλοὶ ἐν τῇ θαλάσῃ διεφθάρησαν, νέειν οὐκ ἐπιστάμενοι. Ἐπει δὲ αἱ πρῶται ἐς φυγὴν ἐτράποντο, ἐνθαῦτα αἱ πλεῖσται διεφθείροντο. Οἱ γὰρ ὀπισθε τεταγμένοι, ἐς τὸ πρόσθε τῆσι νηυσὶ παριέναι πειρώμενοι ὡς ἀποδεξόμενοί τι καὶ αὐτοὶ ἔργον βασιλείῃ, τῆσι σφετέρησι νηυσὶ φευγούσησι περιέπιπτον.

90 Ἐγενετο δὲ καὶ τότε ἐν τῷ θορύβῳ τούτῳ· τῶν τινες Φοινίκων, τῶν αἱ νέες διεφθάρησαν, ἐλθόντες παρὰ βασιλέα διέβαλλον τοὺς Ἴωνας, ὡς δι' ἐκείνου ἀπολοῖατο αἱ νέες, ὡς προδόν-

Ἡ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχία.

των. Συνήγεικε ὦν οὕτω, ὥστε Ἰώνων τε τοὺς στρατηγούς μὴ ἀπολέσθαι, Φοινίκων τε τοὺς διαβάλλοντας λαβεῖν τοιόνδε μισθόν· ἔτι τούτων ταῦτα λεγόντων ἐνέβαλε νηὶ Ἀττικῇ Σαμοθρηκίῃ νηῦς. "Ἡ τε δὴ Ἀττικὴ κατεδύετο, καὶ ἐπιφερομένη Αἰγίναίῃ νηῦς κατέδυσσε τῶν Σαμοθρηκίων τὴν νέα. "Ἀτε δὲ ἔόντες ἀκοντισταὶ οἱ Σαμοθρηκίαις τοὺς ἐπιβάτας ἀπὸ τῆς καταδυσάσης νεὸς βάλλοντες ἀπήραξαν καὶ ἐπέβησάν τε καὶ ἔσχον αὐτήν. Ταῦτα γενόμενα τοὺς Ἴωνας ἐρρύσατο· ὡς γὰρ εἶδε σφεας Ξέρξης ἔργον μέγα ἐργασασμένους, ἐτράπετο πρὸς τοὺς Φοίνικας οἷα ὑπερλυπεόμενός τε καὶ πάντας αἰτιώμενος, καὶ σφρων ἐκέλευσε τὰς κεφαλὰς ἀποταμεῖν, ἵνα μὴ αὐτοὶ κακοὶ γενόμενοι τοὺς ἀμείνονας διαβάλλωσι. "Ὅπως γὰρ τινα ἴδοι Ξέρξης τῶν ἑωυτοῦ ἔργον τι ἀποδεικνύμενον ἐν τῇ ναυμαχίῃ, κατήμενος ὑπὸ τῷ οὐρεῖ τῷ ἀντίον Σαλαμῖνος, τὸ καλέεται Αἰγάλεως, ἀνεπυθάνετο τὸν ποιήσαντα, καὶ οἱ γραμματισταὶ ἀνέγραφον πατρόθεν τὸν τριήραρχον καὶ τὴν πόλιν.

- 91 Τῶν δὲ βαρβάρων ἐς φυγὴν τραπομένων καὶ ἐκπλεόντων πρὸς τὸ Φάληρον Αἰγινῆται ὑποστάντες ἐν τῷ πορθμῷ ἔργα ἀπεδέξαντο λόγου ἄξια. Οἱ μὲν γὰρ Ἀθηναῖοι ἐν τῷ θορύβῳ ἐκεραΐζον τὰς τε ἀντισταμένας καὶ τὰς φευγούσας τῶν νεῶν, οἱ δὲ Αἰγινῆται τὰς ἐκπλεούσας· ὅπως δὲ τινες τοὺς Ἀθηναίους διαφύγοιεν, φερόμενοι ἐσέπιπτον ἐς τοὺς Αἰγινήτας.
- 92 Ἐνθαῦτα συνεκύρεον νέες ἢ τε Θεμιστοκλέος διώκουσα νέα καὶ ἡ Πολυκρίτου τοῦ Κριοῦ, ἀνδρὸς Αἰγινήτεω, νηὶ ἐμβαλοῦσα Σιδωνίῃ. Ὡς δὲ ἐσεῖδε τὴν νέα τὴν Ἀττικὴν ὁ Πολύκριτος, ἔγνω τὸ σημήιον ἰδὼν τῆς στρατηγίδος, καὶ βώσας τὸν Θεμιστοκλέα ἐπεκερτόμησε ἐς τῶν Αἰγινήτεων τὸν μηδισμὸν ὀνειδίζων. Ταῦτα μὲν νυν τῇ νηὶ ἐμβαλῶν ὁ Πολύκριτος ἀπέρριψε ἐς Θεμιστοκλέα· οἱ δὲ βάρβαροι, τῶν αἰ νέες περιεγένοντο, φεύγοντες ἀπίκοντο ἐς Φάληρον ὑπὸ τὸν πεζὸν στρατόν.

Ἐν δὲ τῇ ναυμαχίῃ ταύτῃ ἤκουσαν Ἑλλήνων ἄριστα Αἰγι-⁹³
 νῆται, ἐπὶ δὲ Ἀθηναῖοι, ἀνδρῶν δὲ Πολύκριτός τε ὁ Αἰγινητής
 καὶ Ἀθηναῖοι Εὐμένης τε ὁ Ἀναγυράσιος καὶ Ἀμεινίης Παλ-
 ληνεύς, ὃς καὶ Ἀρτεμισίην ἐπεδίωξε. Εἰ μὲν νυν ἔμαθε, ὅτι ἐν
 ταύτῃ πλέοι Ἀρτεμισίη, οὐκ ἂν ἐπαύσατο πρότερον, ἢ εἴλε μιν
 ἢ καὶ αὐτὸς ἦλω. Τοῖσι γὰρ Ἀθηναίων τριηράρχοισι παρεκε-
 κέλευστο, πρὸς δὲ καὶ ἄεθλον ἐκέετο μύριαι δραχμαί, ὃς ἂν μιν
 ζωὴν ἔλῃ· δεινὸν γάρ τι ἐποιεῦντο γυναῖκα ἐπὶ τὰς Ἀθήνας
 στρατεύεσθαι. Αὕτη μὲν δὴ, ὡς πρότερον εἴρηται, διέφυγε·
 ἦσαν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι, τῶν αἰ νέες περιεγεγόνεσαν, ἐν τῷ Φα-
 λήρῳ.

Ἀριστείδης δὲ ὁ Λυσιμάχου, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, τοῦ καὶ ὀλί-⁹⁵
 γω τι πρότερον τούτων ἐπεμνήσθην ὡς ἀνδρὸς ἀρίστου, οὗτος
 ἐν τῷ θορύβῳ τούτῳ τῷ περὶ Σαλαμῖνι γενομένῳ τάδε ἐποίησε·
 παραλαβὼν πολλοὺς τῶν ὀπλιτέων, οἳ παρετετάχατο παρὰ τὴν
 ἀκτὴν τῆς Σαλαμινίης χώρας, γένος ἐόντες Ἀθηναῖοι, ἐς τὴν
 Ψυττάλειαν νῆσον ἀπέβησε ἄγων, οἳ τοὺς Πέρσας τοὺς ἐν τῇ
 νησιδὶ ταύτῃ κατεφόνευσαν πάντας. Ὡς δὲ ἡ ναυμαχίη διελέ-⁹⁶
 λυτο, κατειρύσαντες ἐς τὴν Σαλαμῖνα οἱ Ἕλληνες τῶν ναυηγί-
 ων, ὅσα ταύτῃ ἐτύγχανε ἔτι ἐόντα, ἔτοιμοι ἦσαν ἐς ἄλλην ναυ-
 μαχίην, ἐλπίζοντες τῆσι περιουσίησι νηυσὶ ἔτι χρήσεσθαι
 βασιλέα.

[Ὁ Ξέρξης μετὰ τὴν ἦταν τοῦ στόλου του ἀποφασίζει νὰ ἐπιστρέ-
 ψῃ εἰς τὴν Ἀσίαν· ἀφίγει ὁμως εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν γαμβρόν του Μαρ-
 δόνιον μὲ ἰσχυρὸν στρατόν, διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν πόλεμον. Ὁ Μαρ-
 δόνιος ἐπέρασε τὸν χειμῶνα εἰς τὴν Θεσσαλίαν ἀπὸ ἐκεῖ, πρὶν ἀρχίσῃ
 τὰς ἐχθροπραξίας, στέλλει εἰς τὰς Ἀθήνας τὸν βασιλέα τῆς Μακεδο-
 νίας Ἀλέξανδρον, διὰ νὰ πείσῃ τοὺς Ἀθηναίους νὰ συμμαχήσων μὲ
 τοὺς Πέρσας].

7. Ὁ Ἀλέξανδρος καὶ Λακεδαιμόνιοι πρέσβεις εἰς τὰς Ἀθήνας.— Λόγοι τούτων καὶ ἀπαντήσεις τῶν Ἀθηναίων.

(Κεφ. 140 - 144)

140 Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἀπίκετο εἰς τὰς Ἀθήνας ἀποπεμφθεὶς ὑπὸ Μαρδονίου, ἔλεγε τάδε.

α) « Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Μαρδόνιος τάδε λέγει· ἐμοὶ ἀγγελίη ἦκει παρὰ βασιλέος λέγουσα οὕτω· Ἀθηναίοισι τὰς ἀμαρτάδας τὰς ἐξ ἐκείνων εἰς ἐμὲ γενομένας πάσας μετήμι. Νῦν τε ὦδε, Μαρδόνιε, ποίειε. Τοῦτο μὲν τὴν γῆν σφι ἀπίδος, τοῦτο δὲ ἄλλην πρὸς ταύτη ἐλέσθων αὐτοί, ἦντινα ἂν ἐθέλωσι, ἐόντες αὐτόνομοι. Ἰρά τε πάντα σφι, ἦν δὴ βούλωνται γε ἐμοὶ ὁμολογέειν, ἀνόρθωσον, ὅσα ἐγὼ ἐνέπρησα.

» Τούτων δὲ ἀπιγμένων ἀναγκαίως ἔχει μοι ποέειν ταῦτα, ἦν μὴ τὸ ὑμέτερον ἀντίον γένηται. Λέγω δὲ ὑμῖν τάδε νῦν τί μαίνεσθε πόλεμον βασιλεῖ ἀνταειρόμενοι; Οὔτε γὰρ ἂν ὑπερβάλαισθε, οὔτε οἷοί τέ ἐστε ἀντέχειν τὸν πάντα χρόνον. Εἶδετε μὲν γὰρ τῆς Ξέρξεω στρατηλασίης τὸ πλῆθος καὶ τὰ ἔργα, πυνθάνεσθε δὲ καὶ τὴν νῦν παρ' ἐμοὶ ἐοῦσαν δύναμιν, ὥστε καὶ ἦν ἡμέας ὑπερβάλησθε καὶ νικήσητε, τοῦπερ ὑμῖν οὐδεμία ἐλπίς, εἴπερ εὔ φρονέετε, ἄλλη παρέσται πολλὰ πησίη. Μὴ ὦν βούλεσθε παρισούμενοι βασιλεῖ στέρεσθαι μὲν τῆς χώρας, θέειν δὲ αἰεὶ περὶ ὑμέων αὐτῶν, ἀλλὰ καταλύσασθε. Παρέχει δὲ ὑμῖν κάλλιστα καταλύσασθαι, βασιλέος ταύτη ὠρμημένου. Ἔστε ἐλεύθεροι, ἡμῖν ὁμαιχιμίην συνθέμενοι ἄνευ τε δόλου καὶ ἀπάτης.

β) » Μαρδόνιος μὲν ταῦτα, ὦ Ἀθηναῖοι, ἐνετείλατό μοι εἶπειν πρὸς ὑμέας. Ἐγὼ δὲ περὶ μὲν εὐνοίης τῆς πρὸς ὑμέας εὐούσης ἐξ ἐμεῦ οὐδὲν λέξω (οὐ γὰρ ἂν νῦν πρῶτον ἐκμάθοιτε), προσχρητίζω δὲ ὑμέων πείθεσθαι Μαρδονίῳ. Ἐνορέω γὰρ ὑμῖν οὐκ οἷοισί τε ἐσομένοισι τὸν πάντα χρόνον πολεμέειν Ξέρξῃ.

Εἰ γὰρ ἐνῶρων τοῦτο ἐν ὑμῖν, οὐκ ἂν κοτε ἐς ὑμέας ἦλθον ἔχων λόγους τοῦσδε· καὶ γὰρ δύναμιν ὑπὲρ ἄνθρωπον ἢ βασιλέος ἐστὶ καὶ χεὶρ ὑπερμήκης. Ἦν ὦν μὴ αὐτίκα ὁμολογήσῃτε μεγάλα προτεινόντων, ἐπ' οἷσι ὁμολογέειν ἐθέλουσι, δειμαίνω ὑπὲρ ὑμέων ἐν τρίβῳ τε μάλιστα οἰκημένων τῶν συμμάχων πάντων, αἰεὶ τε φθειρομένων μούνων, ἐξαιρετόν τι μεταίχμιον τὴν γῆν ἐκτεημένων. Ἀλλὰ πείθεσθε· πολλοῦ γὰρ ὑμῖν ἄξια ταῦτα, εἰ βασιλεὺς γε ὁ μέγας μούνοισι ὑμῖν Ἑλλήνων τὰς ἀμαρτάδας ἀπιεὶς ἐθέλει φίλος γενέσθαι». Ἀλέξανδρος μὲν ταῦτα ἔλεξε.

Λακεδαιμόνιοι δὲ πυθόμενοι ἤκειν Ἀλέξανδρος ἐς Ἀθή- 141
νας ἐς ὁμολογίην ἄξοντα τῷ βαρβάρῳ Ἀθηναίους, ἀναμνησθέντες τῶν λογίων, ὡς σφεας χρεόν ἐστι ἅμα τοῖσι ἄλλοισι Δωριεῦσι ἐκπίπτειν ἐκ Πελοποννήσου ὑπὸ Μήδων τε καὶ Ἀθηναίων, κάρτα τε ἔδεισαν, μὴ ὁμολογήσωσι τῷ Πέρσῃ Ἀθηναῖοι, αὐτίκα τέ σφι ἔδοξε πέμπειν ἀγγέλους. Καὶ δὴ συνέπιπτε, ὥστε ὁμοῦ σφέν γίνεσθαι τὴν κατάστασιν. Ἐπανέμειναν γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι διατρίβοντες, εὖ ἐπιστάμενοι, ὅτι ἔμελλον Λακεδαιμόνιοι πεύσεσθαι ἤκοντα παρὰ τοῦ βαρβάρου ἀγγελον ἐπ' ὁμολογίῃ, πυθόμενοί τε πέμψειν κατὰ τάχος ἀγγέλους. Ἐπιτηδες ὦν ἐποίουν, ἐνδεικνύμενοι τοῖσι Λακεδαιμονίοισι τὴν ἐωυτῶν γνώμην.

Ὡς δὲ ἐπαύσατο λέγων Ἀλέξανδρος, διαδεξάμενοι ἔλεγον 142
οἱ ἀπὸ Σπάρτης ἀγγελοι. «Ἡμέας δὲ ἐπεμψαν Λακεδαιμόνιοι δεησομένους ὑμέων μήτε νεώτερον ποιέειν μηδὲν κατὰ τὴν Ἑλλάδα μήτε λόγους ἐνδέκεσθαι παρὰ τοῦ βαρβάρου. Οὔτε γὰρ δίκαιον οὐδαμῶς, οὔτε κόσμον φέρον οὔτε γε ἄλλοισι Ἑλλήνων οὐδαμοῖσι, ὑμῖν δὲ δὴ καὶ διὰ πάντων ἥκιστα πολλῶν εἵνεκεν· ἡγεύρατε γὰρ τόνδε τὸν πόλεμον ὑμεῖς οὐδὲν ἡμέων βουλομένων, καὶ περὶ τῆς ὑμετέρης ἀρχῆς ὁ ἀγὼν ἐγένετο· νῦν δὲ φέρει καὶ ἐς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα. Ἄλλως τε τούτων ἀπάν-

των αίτιους γενέσθαι δουλосύνης τοῖσι Ἑλλησι Ἀθηναίους οὐδαμῶς ἀνασχετόν, οἷτινες αἰεὶ καὶ τὸ πάλαι φαίνεσθε πολλοὺς ἐλευθερώσαντες ἀνθρώπων.

» Πιεζομένοισι μέντοι ὑμῖν συναχθόμεθα, καὶ ὅτι καρπῶν ἐστερήθητε διζῶν ἤδη, καὶ ὅτι οἰκοφθόρησθε χρόνον ἤδη πολλόν. Ἀντὶ τούτων δὲ ὑμῖν Λακεδαιμόνιοί τε καὶ οἱ σύμμαχοι ἐπαγγέλλονται γυναϊκάς τε καὶ τὰ ἐς πόλεμον ἄχρηστα οἰκετέων ἐχόμενα πάντα ἐπιθρέψειν, ἔστ' ἂν ὁ πόλεμος ὕδὲ συνεστήκη. Μηδὲ ὑμέας Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδῶν ἀναγνώση, λήνας τὸν Μαρδονίου λόγον. Τούτῳ μὲν γὰρ ταῦτα ποιητέα ἐστί· τύραννος γὰρ ἐὼν τυράνῳ συγκατεργάζεται· ὑμῖν δὲ γε οὐ ποιητέα, εἴπερ εὖ τυγχάνετε φρονέοντες, ἐπισταμένοισι, ὡς βαρβάροισί ἐστι οὔτε πιστὸν οὔτε ἀληθὲς οὐδέν ». Ταῦτα ἔλεξαν οἱ ἄγγελοι.

143 Ἀθηναῖοι δὲ πρὸς μὲν Ἀλέξανδρον ὑπεκρίναντο τάδε· « Καὶ αὐτοὶ τοῦτό γε ἐπιστάμεθα, ὅτι πολλαπλησίη ἐστὶ τῷ Μήδῳ δύναμις ἤπερ ἡμῖν, ὥστε οὐδὲν δεῖ τοῦτό γε ὀνειδίζειν. Ἄλλ' ὅμως ἐλευθερίας γλιχόμενοι ἀμυνόμεθα οὕτω, ὅπως ἂν καὶ δυνώμεθα. Ὁμολογῆσαι δὲ τῷ βαρβάρῳ μήτε σὺ ἡμέας πειρῶ ἀναπείθειν οὔτε ἡμεῖς πεισόμεθα. Νῦν δὲ ἀπάγγελε Μαρδονίῳ, ὡς Ἀθηναῖοι λέγουσι, ἔστ' ἂν ὁ ἥλιος τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἴη, τῇ καὶ νῦν ἔρχεται, μήκοτε ὁμολογήσειν ἡμέας Ἐρέξῃ· ἀλλὰ θεοῖσι τε συμμάχοισι πίσυνοί μιν ἐπέξιμεν ἀμυνόμενοι καὶ τοῖσι ἥρωσι, τῶν ἐκεῖνος οὐδεμίαν ὄπιν ἔχων ἐνέπρησε τοὺς τε οἴκους καὶ τὰ ἀγάλματα. Σὺ τε τοῦ λοιποῦ λόγους ἔχων τοιούσδε μὴ ἐπιφάνειο Ἀθηναίοισι, μηδὲ δοκέων χρηστὰ ὑπουργεῖν ἀθέμιτα ἔρδειν παραίνεε. Οὐ γὰρ σε βουλόμεθα οὐδὲν ἄχαρι πρὸς Ἀθηναίων παθεῖν, ἐόντα πρόξεινόν τε καὶ φίλον ».

144 Πρὸς μὲν Ἀλέξανδρον ταῦτα ὑπεκρίναντο, πρὸς δὲ τοὺς ἀπὸ Σπάρτης ἀγγέλους τάδε. « Τὸ μὲν δεῖσαι Λακεδαιμονίους, μὴ ὁμολογήσωμεν τῷ βαρβάρῳ, κάρτα ἀνθρωπῆιον ἦν. Ἀτὰρ

αἰσχροῦς γε οἴκατε ἐξεπιστάμενοι τὸ Ἀθηναίων φρόνημα ἀρρωδῆσαι, ὅτι οὔτε χρυσός ἐστι γῆς οὐδαμῶθι τοσοῦτος οὔτε χώρα κάλλει καὶ ἀρετῇ μέγα ὑπερφέρουσα, τὰ ἡμεῖς δεξάμενοι ἐθέλοιμεν ἂν μηδίσαντες καταδουλώσαι τὴν Ἑλλάδα. Πολλὰ τε γὰρ καὶ μεγάλα ἐστὶ τὰ διακωλύοντα ταῦτα μὴ ποιέειν, μηδ' ἦν ἐθέλωμεν· πρῶτα μὲν καὶ μέγιστα τῶν θεῶν τὰ ἀγάλματα καὶ τὰ οἰκήματα ἐμπεπρησμένα τε καὶ συγκεχωσμένα, τοῖσι ἡμέας ἀναγκαίως ἔχει τιμωρέειν ἐς τὰ μέγιστα μᾶλλον ἢπερ ὁμολογέειν τῷ ταῦτα ἐργασαμένῳ, αὐτὶς δὲ τὸ Ἑλληνικὸν ἐὸν ὄμαιμόν τε καὶ ὁμόγλωσσον, καὶ θεῶν ἰδρύματά τε κοινὰ καὶ θυσίαι ἤθεά τε ὁμότροπα, τῶν προδότας γενέσθαι Ἀθηναίους οὐκ ἂν εἴ ἔχοι. Ἐπίστασθέ τε οὕτω, εἰ μὴ πρότερον ἐτυγχάνετε ἐπιστάμενοι, ἔστ' ἂν καὶ εἰς περιῆ Ἀθηναίων, μηδαμὰ ὁμολογήσαντας ἡμέας Ξέρξῃ.

» Ὑμέων μέντοι ἀγάμεθα τὴν πρόνοιαν τὴν πρὸς ἡμέας ἐοῦσαν, ὅτι προείδετε ἡμέων οἰκοφθορημένων οὕτω, ὥστε ἐπιθρέψαι ἐθέλειν ἡμέων τοὺς οἰκέτας. Καὶ ὑμῖν μὲν ἡ χάρις ἐκπεπλήρωται, ἡμεῖς μέντοι λιπαρήσομεν οὕτω, ὅπως ἂν ἔχωμεν, οὐδὲν λυπέοντες ὑμέας.

» Νῦν δέ, ὡς οὕτω ἐχόντων, στρατιὴν ὡς τάχιστα ἐκπέμπετε. Ὡς γὰρ ἡμεῖς εἰκάζομεν, οὐκ ἐκάς χρόνου παρέσται ὁ βάρβαρος ἐσβαλὼν ἐς τὴν ἡμετέραν, ἀλλ' ἐπεὰν τάχιστα πύθηται τὴν ἀγγελίην, ὅτι οὐδὲν ποιήσομεν, τῶν ἐκεῖνος ἡμέων προσεδέετο. Πρὶν ὧν παρεῖναι ἐς τὴν Ἀττικὴν, ἡμέας καιρὸς ἐστὶ προβωθῆσαι ἐς τὴν Βοιωτίην». Ταῦτα ὑποκρινάμενων Ἀθηναίων οἱ ἀπὸ Σπάρτης ἄγγελοι ἀπαλλάσσοντο ἐς Σπάρτην.

Επισημαίνεται ότι η παρούσα μελέτη αποτελεί μια προσπάθεια να δοθεί μια εικόνα της κατάστασης των υπηρεσιών υγείας στην Ελλάδα, με βάση τα στοιχεία που είναι διαθέσιμα. Η μελέτη αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί ως μια ολοκληρωμένη εικόνα της κατάστασης των υπηρεσιών υγείας στην Ελλάδα, καθώς υπάρχουν πολλοί παράγοντες που επηρεάζουν την κατάσταση των υπηρεσιών υγείας, οι οποίοι δεν έχουν ληφθεί υπόψη στην παρούσα μελέτη. Η μελέτη αυτή αποτελεί μια προσπάθεια να δοθεί μια εικόνα της κατάστασης των υπηρεσιών υγείας στην Ελλάδα, με βάση τα στοιχεία που είναι διαθέσιμα. Η μελέτη αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί ως μια ολοκληρωμένη εικόνα της κατάστασης των υπηρεσιών υγείας στην Ελλάδα, καθώς υπάρχουν πολλοί παράγοντες που επηρεάζουν την κατάσταση των υπηρεσιών υγείας, οι οποίοι δεν έχουν ληφθεί υπόψη στην παρούσα μελέτη.

ΜΕΡΟΣ Β΄

I. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΙΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ
II. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ (ΙΤΥΣΣΕ)

I. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΙΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ

ΑΙ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑΙ ΤΗΣ ΙΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Α'. ΦΩΝΗΕΝΤΑ

Ἐνταλλαγή φωνηέντων.

α') Παρ' Ἡροδότῳ ὑπάρχει ἡ ἀντι τῶν παρ' Ἀττικοῖς $\bar{\alpha}$ καὶ $\check{\alpha}$ καὶ ἀντιστρόφως: σοφίη, θεήσομαι, ἡήρ, πρήσσω, Θρηίξ, τριηκόσιοι, πέρην, νηός, νηῦς, νηυσί.— πρῶρη, ἀληθείη.—μεσαβρίη.— α ἀντι ο ὑπάρχει ἐν τοῖς ἀρρωδία, ἀρρωδέω.

β') ϵ ἀντι α καὶ $\epsilon\iota$ καὶ ἀντιστρόφως: τέσσερες.—κρέσσων, μέζων, ἔργω, ἐδέχθην, δεδέχθαι (τοῦ ῥ. δείκνυμι), ἔωθα, (εἰς τὰ θηλυκὰ τῶν εἰς $\upsilon\varsigma$ ἐπιθέτων) θήλεα, ταχέα.—τράπω, τάμνω.—κεινός, ξεῖνος, στεινός, εἰρωτάω, εἵνεκεν, εἰρύω, εἰρέσθαι.

γ') ω ἀντι $\alpha\upsilon$, $\omicron\upsilon$, $\omicron\eta$: τρῶμα, θῶμα, θωμάζω.— $\acute{\omega}\nu$, γῶν (= οὔν, γοῦν).—ὀγδώκοντα, ἔβωσα, βωθέω.— $\omega\upsilon$ ἀντι $\alpha\upsilon$: ἔμευτοῦ, σευτοῦ, ἔωτοῦ.

δ') $\omicron\upsilon$ ἀντι \omicron : μῶνος (= μόνος), νοῦσος, οὔρος (= ὄρος), οὔνομα, οὔνομάζω.

Συναίρεσις.

Ἡ συναίρεσις παραλείπεται συχνάκις παρ' Ἡροδότῳ καὶ ἐν τῇ κλίσει καὶ ἐν τῇ ῥίξει: πλόος, χρύσεος, βασιλεί, βασιλέες, ῥίγει, γένεος, ἀληθέα, Θεμιστοκλέης.—μενόμεν, ἀποβαλέεις, φαίνεαι, πείθεο, φανέωσι, ποιέω, ποιέεις, ποίεε.—ἔαρ, ὄϊστός, δηϊώω, ῥηίδιος, βασιληῆ, ἀνθρωπήιος, οἰκίη, ἀνδρήιος, ἀεθλος κλπ.

Χασμωδία, ἔκθλιψις, κρᾶσις.

Ἡ χασμωδία εἶναι συνηθεστάτη ὄθεν

1) ἔλλείπει

α') τὸ εὐφωνικὸν ν.

β') τὸ ς ἐν τοῖς ἄχρι, μέχρι, οὕτω·

2) τὸ οὐ εὐρίσκεται πρὸ φωνήεντος καὶ ἄνευ τοῦ κ.

Ἡ δ' ἔκθλιψις καὶ ἡ κρᾶσις εἶναι σπανία παρ' Ἡροδότου· ἰδιάζουσα παρ' αὐτῷ εἶναι ἡ κρᾶσις τοῦ ο - α εἰς ω· ὠνήρ, ωύτός, τωυτό.

Β'. ΣΥΜΦΩΝΑ

α') Ἀντὶ π ὑπάρχει κ εἰς ὅλα τὰ ἀντωνυμικὰ ἐπίθετα καὶ ἐπιρρήματα τὰ σχηματιζόμενα ἐκ θέματος πο: κοῖος, ὄκοιος, κόσοι, κότερος, κῆ, κότε, κοῦ, ὄκως κτλ.—ἀλλὰ ὀποδαπός.

β') Ἀντὶ χ ὑπάρχει κ: δέκομαι, οὐκί.

γ') Ἀντὶ σ ὑπάρχει δ: ὄδμή, ἴδμεν.

δ') Ἀντὶ θ ὑπάρχει τ: ἐν τῷ αὔτις.

ε') Μετάθεσις τοῦ δασείας γίνεται ἐν τοῖς: ἐνθεῦτεν (=ἐντεῦθεν), ἐνθαῦτα (=ἐνταῦθα), κιθῶν (=χιτῶν).

ς') Τὰ ψιλὰ πρὸ δασυνομένου φωνήεντος δὲν τρέπονται εἰς δασέα οὔτε ἐν τῷ μέσῳ οὔτε ἐν τέλει λέξεως: ἐπεξῆς, αὐτημερόν, ἀπικνέομαι, ἀπῆκε, μετήμι.—ἀπ' οὔ, μετ' οὔ, οὐκ ἕτερος.

Ὁ δυνάκός ἀριθμὸς ἔλλείπει καὶ ἐν τοῖς ὀνόμασι καὶ ἐν τοῖς ὀήμασι.

Γ'. ΚΛΙΣΕΙΣ

Πρώτη κλίσις.

α') Ἡ ἐνικὴ γενικ. τῶν εἰς -ης λήγει εἰς -εω τῶν εἰς -εης εἰς -εω: Πέρσης, γενκ. Πέρσεω, Ξέρξης-Ξέρξεω, πολίτης-πολιτήτεω.—βορέης, γενκ. βορέω, Ἑρμῆς - Ἑρμέω.

β') Ἡ ἐνικὴ αἰτ. πολλῶν κυρίων ὀνομάτων εἰς -ης λήγει ἄλλοτε μὲν εἰς -ην: Ξέρξην, Λεωνίδην, ἄλλοτε δὲ εἰς -εα: Ξέρξεα, Λεωνίδα.

γ') Ἡ γενκ. πληθ. λήγει εἰς -έων: γνωμέων, πολιητέων, λοιπέων, πολλέων, αὐτέων, ἐουσέων.

Ἐξαιρέσεις: Ἐξαιροῦνται τὰ θηλυκὰ τῶν βαρυτόνων ἐπιθέτων, μετοχῶν καὶ ἀντωνυμιῶν εἰς -ος, -η, -ον, τῶν ὁποίων ἡ γενκ. πληθ. εἶναι ὁμοία τῇ τῶν ἀρσενικῶν: ἄλλων, φίλων, ἐκείνων, ἀλίσκομένων, τούτων.

δ') Ἡ δοτικ. πληθ. λήγει εἰς -ησι (-ῆσι): γνώμησι, τιμῆσι, λοιπῆσι, αὐτῆσι.

Δευτέρα κλίσις.

Ἡ δοτικ. πληθ. εἰς -οῖσι (-οῖσι): λόγοισι, θεοῖσι.

Τὰ οὐσιαστικά καὶ τὰ ἐπίθετα εἰς -οος, -εος δὲν συναίρουσται: **πλόος, ἀπλόος, διπλόος, διπλόη, χρύσεος, χρυσέη, ὀστέον.**

Σημ. Κατὰ τὴν δευτέραν Ἀττικὴν κλίσιν ὀλίγα ὀνόματα κλίνονται:

α) Τὰ κύρια ὀνόματα τὰ καταλήγοντα εἰς -λεως. Μενέλεως, Χαρίλειος, Ἄρκεσίλεως, Θρασύλεως, β') τὰ Μίνως, Ἄθως, Ἀμφιάρεως. Ἀντὶ δὲ τῶν λεώς, νεώς κάλως, λαγώς μεταχειρίζεται ὁ Ἡρ. τοὺς Ἰωνικοὺς τύπους: λῆός, νῆός, κάλος, λαγός· καὶ ἀντὶ τῶν ἐπιθέτων πλέως, ἴλεως, ἀξιόχρεως τοὺς Ἰωνικοὺς τύπους πλέος, η, ον, ἴλεος, ον, ἀξιόχρεος, ον.

Τρίτη κλίσις.

α') Τὰ κύρια ὀνόματα εἰς -κλέης κλίνονται οὕτω: Θεμιστοκλέης, -κλέος, -κλεί, -κλέα, -κλεες.

β') Τὰ εἰς -ις λήγοντα ὀνόματα κλίνονται οὕτω: πόλις, πόλιος, πόλι, πόλιν· πόλιες, πολίων, πόλισι, πόλις ἢ πόλιας.

γ') Τὰ οὐσιαστικά εἰς -εὺς κλίνονται οὕτω: βασιλεύς, βασιλέος, βασιλεί, βασιλέα, βασιλεῦ· -έες, -έων, -εῦσι, -έας.

δ') Τὸ κέρας κλίνεται οὕτω: κέρας, κέρεος κέρεϊ, κέρεα, κερέων.

ε') Τὸ νηῦς (=ἀττ. ναῦς) κλίνεται οὕτω: νηῦς, νεός, νηί, νέα· νέες, νεῶν, νηυσί, νέας.

Ἐπίθετα, παραθετικά, ἀριθμητικά.

α') Ἀντὶ τοῦ πολὺς ὑπάρχει πολλακίς πολλός· τὸ δὲ οὐδέτερον εἶναι πολλὸν καὶ πολὺ.

β') Ἐπίθετα εἰς -εος καὶ -ηιος (=ἀττ. -εῖος) διατηροῦν ἐν ταῖς παραθετικοῖς τὸ ο καὶ προηγουμένης βραχείας συλλαβῆς: ἐπιτηδέοτερος, -ότατος (διότι = ἀττ. ἐπιτηδειότατος), ἀνδρηίτερος, οἰκηίτερος (διότι τὸ ηἰ θεωρητέον ὡς δίφθογγος).

γ') Τὸ ταχύς συγκριτικὸν ταχύτερος καὶ θάσσων· ὑπερθ. τάχιστος.

δ') Τὸ πολλός ἐν τῇ ὀνομ. τοῦ συγκριτ. ἔχει πλέων, πλέον καὶ

πλεῦν, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις πτώσεσι: πλέονι, πλέονα (πλέω), πλεόνων, πλέοσι, ἀλλὰ καί: πλεῦνος, πλεῦνα, πλεῦνες, πλεούνων, πλεῦνας.

ε') Τὸ ἀριθμ. δύο ἄλλοτε μὲν εἶναι ἄκλιτον, ἄλλοτε δὲ κλίνεται: δύο, δυῶν, δυοῖσι, δύο.

Ἀντὶ τοῦ δώδεκα λέγει ὁ Ἦρ. **δυώδεκα**, ἀντὶ τοῦ τέσσαρες, **τέσσαρες**, ὡσαύτως **τεσσερεσκαίδεκα**.

Ἄντωνυμῖαι.

α') Ἀντὶ τῆς γενικ. ἐμοῦ, σοῦ, ἀπαντοῦν οἱ τύποι **ἐμέο** ἢ **ἐμεῦ**, **σέο** ἢ **σεῦ**.

Ἡ δοτικ. τῆς προσωπικῆς ἀντων. τοῦ β' προσ. ἀπαντᾷ **σοί** ὀρθοτονουμένη καὶ **τοί** ἐγκλιτικῆ. Ἡ αἰτ. τοῦ γ' προσ. ἀπαντᾷ **μιν** (ἐγκλιτικῆ) ἀντὶ αὐτόν, αὐτήν καὶ ἑαυτόν, ἑαυτήν, ἢ δὲ δοτικ. πληθ. **σφίσι** ἀντὶ ἑαυτοῖς, ἑαυταῖς, καὶ **σφι** (ἐγκλ.) ἀντὶ αὐτοῖς, αὐταῖς. Ἐκτὸς τούτου ὁ Ἦρ. ἔχει καὶ οὐδ. πληθ. **σφέα**=αὐτά.

β') Τῶν ἀναφορικῶν ἀντων. σχηματίζονται, πλὴν τῶν ὀνομαστικῶν **ὄς**, **ἦ**, **οἶ**, **αἶ**, ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσι τύποι ἀπὸ τ ἀρχόμενοι: **τοῦ**, **τῆς**, **τῶν**, **τά**.

Μετὰ τὰς προθέσεις ὅμως ἐκθλιβομένης κεῖνται οἱ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμενοι τύποι: **ἀντ' ὧν**, **ἀπ' οὔ**, **μετ' ἧς** κτλ.

Ὡσαύτως ἐν χρονικαῖς ἐκφράσεσιν οὐδέποτε ἀπαντοῦν οἱ ἀπὸ τ ἀρχόμενοι τύποι: **ἐν ᾧ**, **ἐξ οὔ**, **ἐς ὃ**, **ἕως οὔ**.

γ') Ἡ ὄστις σχηματίζει τοὺς ἐξῆς τύπους: ἐν τῇ γενικ. τοῦ ἐνικοῦ **ὄτευ**, ἐν τῇ δοτικ. **ὄτεω**· ἐν τῇ πληθυντ. γενικ. **ὄτεων**, δοτικ. **ὄτεοισι**· οὐδ. πληθ. **ἄσσα**.

δ') Ἡ ἐρωτηματικῆ ἀντωνυμία **τίς** ἔχει γενικ. **τεῦ**, δοτικ. **τέω** καὶ **τίνι**· πληθ. **τέων**, δοτικ. **τέοισι**· τοὺς αὐτοὺς τύπους (ἀλλ' ἐγκλιτικούς) ἔχει καὶ ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία.

ΔΉΡΗΜΑΤΑ

Αὔξησις

α') Οἱ παρατατικοὶ εἰς **-σκον** καὶ **-σκόμην** τῶν θαμιστικῶν ῥημάτων δὲν λαμβάνουν αὔξησιν οὔτε συλλαβικὴν οὔτε χρονικὴν: **φεύ-**

γεσκον, ἄγεσκον, ποιέεσκον, ὀδυρέσκετο· καὶ ἐν τῷ ὑπερσυντλ. ἐλλείπει πολλάκις ἢ συλλαβικὴ ἀϋξησης: **δέδοκτο, καταλέλειπτο.**

Τὰ ῥήματα βούλομαι, δύναμαι καὶ μέλλω ἔχουν ε.

β') Ἡ χρονικὴ ἀϋξησης παρὰ τισὶ ῥήμασιν ἐλλείπει πάντοτε, ὡς ἀγινέω, ἀμείβομαι κ.ἄλ., ἰδίως παρὰ πᾶσι τοῖς ἀπὸ αἰ, αὐ, εἰ, εὐ καὶ οἱ ἀρχομένοις ῥήμασι.

γ') Ὁ παρατατικὸς τοῦ ὀρέω (=ὀράω) ἀπαντᾷ ὤρων.

Καταλήξεις.

α') Μένουσιν ἀσυναίρετοι αἱ καταλήξεις -αο, -εαι, -εο (ἢ τελευταία συναίρεται μόνον εἰς-εὐ) : ἐργάσαο, οἷχεαι, ἐγένεο. Ὡσαύτως ἢ -εω ἐν τῇ ὑποτακτικῇ τοῦ παθ. ἀορίστου (αἰρεθέω, αἰρεθέω-μεν) καὶ τοῦ ἀορ. β' ἐνεργ. (θέω, θέωμεν κτλ.)· ὁμοίως ἢ -εω καὶ -εομεν ἐν τῷ μέλλοντι τῶν ὑγρολήκτων ῥημάτων (σημανέω, σημα-νέομεν).

β') Ὁ ἐνεργ. ὑπερσυντ. ἔχει τὰς καταλήξεις -εα, -εας, -εε, -εατε : ἐώθεα, ἐώθεας, ἐώθεε, ἐώθεατε.

γ') Ἀντὶ τῶν καταλήξεων -νται καὶ -ντο ἀπαντοῦν -αται καὶ -ατο 1) ἐν τῷ παθ. παρακμ. καὶ ὑπερσυντ. (ἀπίκατο = ἀφιγμένοι ἦσαν), ἐτετάχατο, τετύφαται, ἐσκευάδαται, δεδέχεται). 2) ἐν τῇ ὀριστικῇ τοῦ παθ. ἐνεστῶτος καὶ παρακτ. τῶν εἰς-μι ῥημάτων (τιθέαται, ἰστέαται, δυνέαται, ἐδεικνύατο, ἐκέατο). 3) ἐν τῇ εὐκτικῇ (γενοίατο, ἀγοίατο, τεισαίατο).

Συνηρημένα.

α') Τὰ εἰς -εω μένουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀσυναίρετα: καλέω, καλέεις, καλέης, καλόιμι, κάλεε, καλέειν κτλ. Ἀλλὰ καὶ δεῖν, δεῖν, παρακτ. ὅμως ἔδεε.

Πολλάκις τὸ -εο συναίρεται εἰς -εὐ: ποιεῦσι, ποιεύμενος, ἐποιεῦντο.

Ἡ κατάληξις τῆς προστακτικῆς -εεο βραχύνεται εἰς -εο: ἡγέο, λυπέο, ποιέο καὶ ἢ -εεαι εἰς -εαι: φροβέαι.

β') Τὰ εἰς -αω συναίρουσιν ὡς ἐν τῇ ἀττικῇ διαλέκτῳ· εἰς τινα ὅμως ῥήματα εἰς -αω τὸ α πρὸ ἐπομένου ο ἐξασθενοῦται εἰς ε: ὀρέω, ὀρέων, φροιτέω, εἰρωτέω, ὀρέομεν κτλ. Εἰς τὸ χράομαι τὸ

-αω πανταχοῦ γίνεται -εω (χρέωνται, χρεώμενος), τὸ δὲ -αε, -αη, τοῦναντίον εἰς ᾧ (χρᾶται, χρᾶσθαι). Ἄλλὰ χρεὼν ἀντὶ χρεῶν.

γ') Καὶ τὰ εἰς -οω συναίρουσιν ὡς ἐν τῇ Ἀττικῇ, διαφέρουν μόνον ὅτι ἀντὶ τοῦ -ου ἔχουν καὶ -ευ (ἐδικαίεω, ἀξιεύμεω, ἀξιεύσι).

Ῥήματα εἰς -μι.

Τὰ εἰς -μι ῥήματα ἔχουν τύπους τινὰς κατ' ἀναλογίαν τῶν εἰς -αω, -εω, -οω, καὶ -υω: τιθεῖ, ἐξιεῖ, ὑποθείτο, διδοῖ, ἐδείκνυε. Τὸ γ' πληθ. πρόσ. τοῦ τίθημι ἀπαντᾷ τιθεῖσι, ὁ παρακτ. ἐτίθρα, ἐτίθεις, ἐτίθει.

Τοῦ εἰμι τὸ β' ἐν. πρόσ. εἶναι εἰς, τὸ α' πληθ. εἰμέν· ἢ ὑποτακτ. ἔω, ἦς, ἦ καὶ ἔωσι, ἢ μτχ. ἔων, ἐοῦσα, ἐόν· ὁ παρακτ. ἔα καὶ ἔατε, πολλάκις ἔσκαε, ἔσκον καὶ ἦν.

Τὸ εἶμι σχηματίζει τὸν παρακτ. ἦια, ἦιε καὶ ἦισαν· οὕτω καὶ τὰ σύνθετα.

Ἐνώμαλά τινα ῥήματα παρ' Ἡροδότῳ.

- αἰρέω, παρακμ. ἀραίρηκα, ἀραίρημαι.
- εἶπα, ἀπαρέμφ. εἶπαι, μτχ. εἶπας· εἶπασθαι. Παθ. ἀόρ. α' εἰρέθην, μτχ. ῥηθείς· μέλλ. παθ. εἰρήσεται (ἀντὶ ῥηθήσεται).
- ἦμι, ἐκ τοῦ ἀπίημι: ἀπίεσαν, ἀπειμένος, ἀπέιτο, ἀπέιθη· ἐκ τοῦ ἀνίημι: ἀνειμένος· ἐκ τοῦ μετίημι: μεμετιμένος, μετείθη.
- λαγχάνω, μέλλ. λάξομαι, παρακμ. β' λέλογχα.
- λαμβάνω, μέλλ. λάμφομαι, παρακμ. λελάβηκα, λέλαμμαι (διαλελαμμένος), ἐλάμφθην.
- οἶδα, οἶδας, οἶδε, ἴδμεν (καὶ οἶδαμεν), ἴστε, οἶδασι (καὶ ἴσασι). Ὑποτ. εἰδέω, εὐκτ. εἰδείην, παρτκ. ἦδεα, ἦδεε-ἦδέατε, ἦδεσαν. Μέλλ. εἰδήσω.
- οἶκα, (ἄττ. εἶοικα), οἶκε, οἶκασι, οἰκῶς, οἰκός.
- ὄραω, ὄπωπα, ὄπῶπειν. Παρτκ. ὠρων.
- φέρω, ἦνεια, ἐνεῖκαι, ἦνειακῆν, ἐνήνειγμα, ἦνείχθην (ἐνειχθεῖς).

II. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Κεφ. 1. ἱστορίη=ἀπτικῶς ἱστορία, ἔρευνα.—ἀπόδεξις=ἀπτ. ἀπόδειξις ἔκθεσις· Ἡροδότου ἱστορίας ἀπόδεξις ἦδε. (δηλ. ἐστὶ) ὁ Ἡρόδοτος ἐκθέτει ἐδῶ τὰς ἐρέυνας του.—ὡς, τελκ.—τὰ γενόμενα ἐξ=τὰ ποιηθέντα ὑπό.—ἐξίτηλος γίνομαι λησμονοῦμαι.—θωμαστά=ἀπτ. θαυμαστά.—Ἑλλησι-βαρβάροισι, δοτ. ποιητικοῦ αἰτίου εἰς τὸ ἀποδεχθέντα (=ἀπτ. ἀποδειχθέντα) πραχθέντα.—ἀκλεῆς γίνομαι παραμένω ἄδοξος, δὲν ἐξυμνοῦμαι.—δι' ἦν αἰτίην=τὴν αἰτίην, δι' ἦν. τὰ τε ἄλλα καὶ τὴν αἰτίην, αἰτ. τῆς ἀναφορᾶς=καὶ ὡς πρὸς τὰ ἄλλα καὶ ὡς πρὸς τὴν αἰτίαν.

νυν=ἀπτ. τοίνυν.—διαφορὰ διένεξις, ἔχθρα.—ἐπὶ τήνδε τὴν θ., δηλ. τὴν Μεσόγειον θάλασσαν.—τόν =ἀπτ. ὄν.—ναυτιλίη τὸ ταξιδεῦειν μὲ πλοία, θαλασσοπλοία.—ἐπιθέσθαι, ἐκ τοῦ φασί· ἐπιτίθεμαί τινι ἐπιδίδομαι εἰς τι, ἐπιχειρῶ τι.—ἀπαγινέω ἐξάγω, μετακομίζω.—φορτία ἐμπορεύματα.—τῇ ἄλλῃ ἀλλαχοῦ, εἰς ἄλλα μέρη.—καὶ δὴ καὶ καὶ προσέτι.—ἅπασι εἰς ὅλα, καθ' ὅλα.—πολίων=ἀπτ. πόλεων.

διατίθεσθαι, τὸ ἀπρμφ. τοῦτο—καθὼς καὶ τὰ ἐπόμενα—ἐκ τοῦ φασί· διατίθεμαι ἐκθέτω πρὸς πώλησιν, πωλῶ.—ὁ φόρτος =τὰ φορτία.—ἐξεμπόλημαι (=ἀπτ. ἐξημπόλημαι) πθηκ. πρμμ. τοῦ ἐξεμπολῶ πωλῶ ἐντελῶς, ξεπουλῶ.—σφι (=ἀπτ. σφίσι), δοτ. τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου.—οἱ=αὐτῇ.—Ἰοῦν=ἀπτ. Ἰώ.—τῶν=ἀπτ. ὦν.—θυμὸς μοί ἐστὶ τινος ἐπιθυμῶ τι, μοῦ ἀρᾶσει τι.—διακελεύονται ἐνθαρρύνει ὁ εἰς τὸν ἄλλον.—πλευνες=ἀπτ. πλέονες.—ἐσβαλομένους ἀφοῦ ἔβαλαν (οἱ Φοίνικες αὐτὰς) μέσα.—νέα=ἀπτ. ναῦν.—ἐπ' Αἰγύπτου πρὸς (κατὰ) τὴν Αἴγυπτον.

Κεφ. 2. ἄρχω τινὸς κάμνω ἀρχὴν τινος.—οὐκ ἔχω (μετ'

ἀπρμφ.) δὲν ἤξεύρω νά.—**φασί**, οἱ Πέρσαι.—**προσέχω** προσεγγίζω εἰς τινα τόπον, ἀράζω.—**καταπλώσαντας**=ἀττ. **καταπλεύσαντας**.—**μακραὶ νῆες** ἐκαλοῦντο τὰ πολεμικὰ πλοῖα, ἐν ἀντιθέσει πρὸ τὰς **στρογγύλας ναῦς** (τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα).—**Αἶα**, τὸ ἀρχαῖον ὄνομα τῆς Κοχλίδος, χώρας τῆς Μ. Ἀσίας κατὰ τὰ ἀνατολικά παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου.—**Φᾶσις ποταμός** ὁ σημερινὸς **Ῥιὸν** ἐν Καυκάσῳ.—**ἐνθεῦτεν**=ἀττ. **ἐντεῦθεν**.—**εἶνεκεν**=ἀττ. **ἐνεκεν** ἢ **ἐνεκα**.—**ἀπίκατο**=ἀττ. **ἀφιγμένοι** ἦσαν.—**τᾶλλα**, δηλ. τὴν ἀρπαγὴν τοῦ χρυσομάλλου δέρατος.—**δίκη** (ἢ **δίκαι**) ἱκανοποιήσις.—**ὑποκρίνομαι**=ἀττ. **ἀποκρίνομαι**.—**ῶν**=ἀττ. **οῦν**.

Κεφ. 3. **δευτέρῃ γενεῇ**, τρεῖς γενεαὶ ἀποτελοῦν ἑκατὸν ἔτη.—**Ἀλέξανδρος**, τιμητικὸν ὄνομα τοῦ Πάριδος.—**ἐπίσταμαι**, παρ' Ἡροδότῳ πολλάκις: νομίζω, φρονῶ.—**τοὺς δέ**, δηλ. **τοὺς Τρῶας**.—**προῖσχομένων**, δηλ. **αὐτῶν, τῶν ἀγγέλων** **προῖσχομαι** προβάλλω, ἰσχυρίζομαι.—**προσφέρω** τι ὡς ἀναφέρω τι καὶ λέγω ὅτι.—**ἐκδόντες**, δηλ. **τὴν Μῆδειαν** ἐκδίδωμι παραδίδω.—**ἀπαιτεόντων**, δηλ. **τῶν Κόλχων**.—**βουλοίατο**=ἀττ. **βούλοιντο**.

Κεφ. 4. **εἶναι**, ἐκ τοῦ λέγουσι (Πέρσαι).—**αἰτίους**, δηλ. τῆς διαφορῆς.—**σφέας**, δηλ. **τοὺς ἐκ τῆς Ἀσίας**.

Κεφ. 5. **εὐσαν**=ἀττ. **οὔσαν**.—**ἐρέων**=ἀττ. **ἐρῶν**.—**κως**=ἀττ. **πως**.—**ὑπάρχω** (μετὰ γνκ.) **κάμνω** ἀρχὴν τινος, ἀρχίζω τι.—**προβαίνω** ἐς τὸ πρόσω τοῦ λόγου προχωρῶ εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τῆς διηγήσεώς μου.—**ἐπεξέρχομαί** τι ἐξετάζω τι ἐν λεπτομερεῖᾳ διηγοῦμαι περὶ τινος.—**ἐπ' ἐμεῦ** ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μου.—**οὐδαμὰ** οὐδόλωσ, οὐδέποτε.—**μένω ἐν τωῦτῳ** (=ἐν τῷ αὐτῷ) διαμένω εἰς τὴν ἰδίαν κατάστασιν.—**ἐπιμιμνήσκομαι** (μετὰ γνκ.) **κάμνω** μνησάν τινός.

Κεφ. 6. **Ἀλυάττεω**, ὁ Ἀλυάττης ἐβασίλευσε τῶν Λυδῶν ἀπὸ τοῦ 617 - 560 π.Χ.—**ἐντος** **Ἄλως** ἐντεῦθεν τοῦ Ἄλως (ὅταν παρατηρῆ τις ἐκ τῆς Ἰωνίας): ἐπομένως: πρὸς Δ τοῦ Ἄλως.—**ἐξιεῖ**=ἀττ. **ἐξίησι** ἐκβάλλει.—**τῶν**, καθ' ἑλξιν ἀντί: **τοὺς**=ἀττ. **οὓς**.—**ἴδμεν**=ἀττ. **ἴσμεν** (τοῦ **οἶδα**). **καταστρέφομαι** ὑποτάσσω.—

ἀπαγωγὴ πληρωμῆ· ἐς φόρου ἀπαγωγὴν ὥστε νὰ πληρώνουν φόρον.—προσποιοῦμαι καθιστῶ, κάμνω.

Κεφ. 28 - 29. ἐπιγίνομαι, ἐπὶ χρόνου: παρέρχομαι.—οἴκημαι (πθτικ. πρκμ.)=οἰκῶ.—ὕπ' ἑωυτῷ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του.—σοφιστής σοφός.—ὡς ἕκαστος αὐτῶν ἀπικνέοιτο, νὰ συναφθῆ μὲ τὸ ἀπικνέομαι (ἱστρκ. ἐνεστώς): ἤλθον, ὅποτεδῆποτε καὶ δι' οἰανδήποτε αἰτίαν ἕκαστος ἐξ αὐτῶν ἤρχετο· κατ' ἔννοιαν: ἤλθον κατὰ διαφόρους ἐποχὰς καὶ διὰ διαφόρους αἰτίας.—κατὰ πρόφασιν θεωρήσῃς μὲ τὴν πρόφασιν νὰ ἴδῃ (ἐπισκεφθῆ) διαφόρους τόπους.—ἵνα δὴ πράγματι ὅμως ἴνα.—τῶν, καθ' ἕλξιν ἀντί: τοὺς.—(τὸ) ὄρκιον ὄρκος.

Κεφ. 30. ὦν=ἀττ. οὖν.—Ἄμασιν, βασιλέα τῆς Αἰγύπτου (570 - 526).—τὰ βασίλεια τὰ ἀνάκτορα.—μετὰ δὲ (ἐπιπρ.) μετὰ δὲ ταῦτα.—ἄλβιος, ἐπὶ προσ.: εὐδαίμων, εὐτυχής· ἐπὶ πραγμ. κατ' οὐδ. γένος ἐν τῷ πληθ.: ἄλβια πρόξενα εὐδαιμονίας.—μιν=αὐτόν.—σκεψάμενον, τοῦ σκοπῶ παρατηρῶ.—ὡς, αἰτλγκ.—οἰ=αὐτῷ.—κατὰ καιρόν ἐστι εἶναι εὐκαιρία.—εἴρετο = ἀττ. ἤρετο.—λόγος φήμη.—πολλὸς = ἀττ. πολὺς.—πλάνη περιπλάνησις, περιρήγησις.—φιλοσοφῶ ἐπιδιδῶκα τὴν κτῆσιν γνώσεων: ἐπιθυμῶ νὰ πλουτίσω τὰς γνώσεις μου.—ἐπέρχομαι γῆν πολλὴν ἐπισκέπτομαι πολλὰ μέρη.—ἴμερος ἐπιθυμία.—ἐπειρέσθαι = ἐρέσθαι.

ὑποθωπεύω κολακεύω.—τὸ ἐὸν (=ἀττ. τὸ ὄν) ἡ ἀλήθεια.—ἀποθαυμάζω τι ἐκπλήττομαι διὰ τι.—ἐπιστρεφέως=ἀττ. ἐπιστρεφῶς μὲ ζωηρότητα.—κοίη=ἀττ. ποίᾳ (ὡς ἐπιπρ.) πῶς.—τοῦτο μὲν. . . τοῦτο δὲ ἀφ' ἑνὸς μὲν... ἀφ' ἑτέρου δέ.—εὐ ἤκω εἶμαι καλά, ἀκμάζω.—ἐκγίνομαι (μετὰ δτικ.) γεννῶμαι εἰς τινα.—εὐ ἤκω τοῦ βίου (=τοῦ βιότου, τῶν χρημάτων) καλῶς ἔχω ὡς πρὸς τὴν περιουσίαν, ἔχω σημαντικὴν περιουσίαν, εὐπορῶ.—ὡς τὰ παρ' ἡμῖν (δηλ. ἐστι) σχετικῶς πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν κατ' ἔννοιαν: τοῦλάχιστον κατὰ τὴν ἰδικὴν μας ἀντίληψιν.—πρὸς τοὺς ἄστυγ., πιθανῶς τοὺς Μεγαρεῖς.—κάλιστα ἐνδόξως.—αὐτοῦ, τῆ (=ἀττ. ἦ) ἐκεῖ, ὅπου.

Κεφ. 31. εἶπας=ἀττ. εἰπών.—προετρέψατο τὸν Κ., δηλ. εἰρωτᾶν.—ἐπειρώτα, ὕπκμ.: ὁ Κροῖσος.—πάγχυ = ἀττ. πάνυ

πάντως, χωρίς άλλο.—**δευτερεῖα φέρω** λαμβάνω τὴν δευτέραν θέσιν (τῆς εὐδαιμονίας).—**γῶν**=ἄττ. **γοῦν** τοῦλάχιστον.

βίος=**βίωτος** (κεφ. 30).—**ὑπῆν**=**ὑπῆρχε**.—**ἀεθλοφόρος** ὁ ἀποκομίζων τὸ βραβεῖον, νικητῆς (εἰς ἀγῶνα).—**δρτή**=ἄττ. **έορτή**.—**ζεῦγος** ἄμαξα συρομένη ὑπὸ δύο βοῶν.—**ίρον**=ἄττ. **ιερόν**.—**ἐν ὦρῃ** ἐγκαίρωσ.—**ἐκκλήσμαι** ἐμποδίζομαι **ἐκκλητόμενοι τῇ ὦρῃ** (δηλ. **τοῦ ἐπισχεῖν**) ἐπειδὴ δὲν εἶχον πλέον καιρὸν νὰ περιμένουν.—**ζεύγλη** τὸ καμπύλον μέρος τοῦ ζυγοῦ, εἰς τὸ ὅποσον ἐμβαίνει ὁ τράχηλος τοῦ ζῴου.—**σφι** ὑπ' αὐτῶν.—**διακομίζω** μεταφέρω.

διέδεξε=ἄττ. **διέδειξε**· **διαδεικνυμι** δεικνύω φανερά.—**ἐν τούτοις** διὰ τούτων: διὰ τούτου, τὸ ὅποσον συνέβη εἰς αὐτούς.—**ζῶειν**=ἄττ. **ζῆν**.—**μακαρίζω τινός τι** μακαρίζω τινὰ διὰ τι.—**οἶων τέκνων** = ὅτι τοιούτων τέκνων.—**ἐκύρησε**, τοῦ κυρέω τυγχάνω.—**φήμη** ἐπαινετικοὶ λόγοι.—**ἀντίον ἀπέναντι**.—**μιν** αὐτήν. — **ἐν τέλει τούτῳ** (δηλ. **τοῦ βίου**) ἔσχοντο προσεκολλήθησαν (ἐμμεῖναν) εἰς τοῦτο τὸ τέλος τῆς ζωῆς των: εὗρον τοῦτο τὸ τέλος τῆς ζωῆς των.

Κεφ. 32. **σπερχθεῖς ὀργισθεῖς τοῦ σπέρχομαι**.—**τοι**=ἄττ. **σοι** (δτκ. τοῦ ποιητκ. αἰτίου).—**ἀπορρίπτω ἐς τὸ μηδὲν** θεωρῶ ὡς μηδαμινὸν πρᾶγμα, περιφρονῶ.—**ποιῶ τινὰ ἄξιόν τινος** θεωρῶ τινὰ ἄξιον νὰ συγκριθῆ μετὰ τινὰ.—**ταραχώδης ἀγαπῶν** νὰ ταραττῆ.—**οὔρος**=ἄττ. ὄρος ὄριον.—**ζόη**=ἄττ. **ζωή**.—**προτίθημι** θέτω.—**ἡ ἐτέρη τῇ ἐτέρῃ ἢ μία τὴν ἄλλην**.—**τὸ παράπαν παντελῶς** συχνὰ μετ' ἀρνήσεως: **τὸ παράπαν οὐδὲν οὐδὲν ὁλως**.

πᾶν ἐστὶ ἄνθρωπος συμφορῇ ἐξ ὀλοκλήρου ὁ ἄνθρωπος εἶναι τύχη (παίγνιον τῆς τύχης): πᾶν ὅ,τι εἶναι, ἔχει καὶ πράττει ὁ ἄνθρωπος, ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς τύχης.—**μέγα** (ἐπίρρ.) πολὺ, ὑπερβολικά.—**ἐκεῖνο, τὸ εἶρέο** (=ἄττ. ἤρου) **με**=τὸ ὄλβιον εἶναι.—**οὔκω**=ἄττ. **οὔπω**.—**αἰὼν βίος**.—**οὐ...τι οὐδὲν ὁλως**.—**ὁ ἐπ' ἡμέρην ἔχων ὁ ἔχων τὸ καθημερινόν του**.—**εἰ μὴ οἱ** (=αὐτῶ) **ἡ τύχη ἐπίσποιτο** ἐκτὸς ἐὰν ἤθελεν ἔχει τὴν τύχην (κυρ.: ἤθελε τὸν παρακολουθήσει ἡ τύχη).—**τελευτῶ εὖ τὸν βίον** τελειώνω καλὰ τὴν ζωὴν μου.—**χρῆμα πρᾶγμα**.—**κῆ** =ἄττ. **πῆ** πῶς.—**ὑποδείκνυμι ὄλβον** δεικνύω μικρὰν τινὰ ἀκτιῖνα εὐτυχίας.—**πρόριζος** ἐκ τῆς ῥίζης, καθ' ὀλοκληρίαν.

Κεφ. 33. οὐ πως (= ἄττ. οὐ πως) κατ' οὐδένα τρόπον, οὐδό-
λως.—**χαρίζομαι τινι** λέγω εὐάρεστον εἰς τινα, εὐχαριστῶ τινα.—
οὐδενός λόγου ποιοῦμαι τινα θεωρῶ τινα ἀνάξιον λόγου, περι-
φρονῶ τινα.—**ἀποπέμπομαι** ἀπομακρύνω ἀπὸ πλησίον μου.—**κάρτα**
λίαν, πολύ.—**ἀμαθῆς ἀνόητος.**—**μετεῖς** (= ἄττ. μεθείς,) τοῦ **με-**
θίημι ἀφήνω κατὰ μέρος, παραβλέπω.

Κεφ. 86. ἔσχον κατέλαβον, ἐκυρίευσαν (548).—**ἄρξαντα ἔτεα τ.,**
δηλ. ἀπὸ τοῦ 560 - 546 π.Χ.—**χρηστήριον** χρησμός· εἰς τὸν Κροῖ-
σον πρὸ τῆς ἐκστρατείας του κατὰ τοῦ Κύρου εἶχε δοθῆ ἀπὸ τὸ μαν-
τεῖον τῶν Δελφῶν ὁ ἐξῆς διφορούμενος χρησμός· ἦν στρατεῦσθαι
ἐπὶ Πέρσας, μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει.—**καταπαύω** καταλύω.—
συνήσας, τοῦ συννέω συσσωρεύω.—**πυρὴ** ξύλα διὰ πυράν,—**πέ-**
δαι δεσμά.—**ἀκροθίνια** (κτγρμ.) ὡς ἀπαρχὰς τῶν λαφύρων.—**ταῦτα,**
καθ' ἑλξιν ἀντί· **τούτους** (δηλ. τοὺς 14 Λυδοὺς καὶ τὸν Κροῖσον).—
καταγίζω (= ἄττ. καθαγίζω) ἀφιερώνω.—**ὄτεω**=ἄττ. ὄτω· ὄ-
δοστις δὴ ἓνας οἰοσδήποτε.—**ἐπιτελῶ εὐχὴν** ἐκπληρῶ τάξιμον.—
δαίμων θεός.—**ρύομαί τινά τινος** λυτρώνω, σῶζω τινὰ ἀπὸ τι.
ἐσέρχεται τινί τι ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν τινος κατιτί. — **οἱ ὑπ'** αὐτοῦ
(τοῦ Σόλ.).—**σὺν θεῷ** κατὰ θεῖαν ἔμπνευσιν.—**ἄρα** λοιπόν.— **προ-**
σίσταται τινά τι = ἐσέρχεται τινί τι.— **ὡς -μιν προσσῆναι,**
ἐν πλαγίῳ λόγῳ κεῖται οὐχὶ σπανίως παρ' Ἡροδότῳ μετὰ χρονικὸν
σύνδεσμον ἀπαρέμφατον· καθὼς τοῦ ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν.—**ἀνενει-**
κάμενον = ἄττ. **ἀνενεγκάμενον· ἀναφέρομαι** βαθεῖα ἀναπνέω.—
ἐκ, ἐδῶ κεῖται χρονικ· ὕστερα ἀπὸ.—**τίνα τοῦτον**=**τίς οὗτος** εἶη,
ὄν.—**καὶ τοὺς**=**καὶ τούτους.**—**τέως** ἐπὶ τινα χρόνον.—**μετὰ δέ,**
βλ. κεφ. 30.—**ὡς, αἰτλγκ.**—**τὸν ἄν...** **ἔλθειν**=(τοῦτον **ἐπικα-**
λέομαι), **τὸν** (=ὄν) **πᾶσι** τυράννοισι **ἐς λόγους ἔλθειν** προε-
τίμησα ἂν **μεγάλων χρημάτων** ἐκεῖνον, τοῦ ὁποίου μίαν συνδιάλε-
ξιν μὲ ὅλους τοὺς βασιλεῖς ἤθελον θεωρήσει ὑπερτέραν πολλῶν χρη-
μάτων.—**ἄσημος** ἀσαφής, ἀκατανόητος.—**τὰ λεγόμενα** τί ἐσήμε-
νον οἱ λόγοι του.—**λιπαρῶ** ἐπιμόνως, παρακαλῶ.—**ᾄχλος** ἐνόηλη-
σις.—**ἀρχὴν** (ἐπίρρ.) κάποτε.—**ἀποφλαυρίζω** ἐξευτελίζω, περι-
φρονῶ.—**οἶα δὴ εἶπας**=**εἶπας οἶα δὴ εἶπεν** ἀφοῦ εἶπεν, ὅ,τι εἶπεν
(δηλ.; βλ. κεφ. 32).—**ὡς τε**=**καὶ ὡς**· ἐκ τοῦ **ἔλεγε.**—**τῇ** (= ἄττ.
ῆ) ὅπως, καθὼς.—**οὐδέν τι οὐδόλως.**—**ἐς ἑωυτὸν** ἀναφορικῶς πρὸς

αὐτόν (δηλ. τὸν Κροῖσον).—λέγων, ὁ Σόλων.—παρὰ σφίσι αὐτοῖσι κατὰ τὴν κρίσιν των.

ἀμμένης (= ἄττ. ἡμμένης), παθτικ. προκμ. μετχ. τοῦ ἄπτω. — τὰ **περιέσχατα** τὰ περίξ κάτω μέρη. — **μεταγινώσκω** μεταβάλλω γνώμην, μετανοῶ. — **ἐνώσαντα** = ἄττ. ἐννοήσαντα· ἐννοῶ σκέπτομαι. — **τίσις** τιμωρία, ἐκδίκησις (τῶν θεῶν). — **ἐπιλέγομαι** ἀναλογίζομαι. — **ἔστι ἀσφαλέως ἔχον** = ἀσφαλέως ἔχει = ἀσφαλές ἐστι. — **τὴν ταχίστην (ὁδόν) τάχιστα**. — **καὶ τοὺς π.** = καὶ τούτους π.

Κεφ. 87. **ῥα** = ἄττ. **ἑώρα**. — **καταλαμβάνω** « σταματῶ », ἐμποδίζω. — **ἐπιβῶσασθαι** (= ἄττ. ἐπιβοήσασθαι), τοῦ ἐπιβοῶ. — **κεχαρισμένος** εὐάρεστος, εὐπρόσδεκτος. — **τὸν μὲν** = **τοῦτον μὲν**. — **ἐκ**, χρονικῶς· πρβλ. κεφ. 86 « ἐκ πολλῆς ἡσυχίης ». — **συντρέχω** συναθροίζω, συσσωρεύομαι. — **ἐξαπίνης** ἔξαφνα. — **καταρρήγνυται χειμῶν** γίνεται μεγάλη κακοκαιρία. — **λάβρος** ὀρμητικῶς. — **ὔει ὕδατι** πίπτει βροχή. — **ἀνέγνωσα** (ἄορ. ἀ' τοῦ ἀναγινώσκω) ἔπεισα. — **αἴτιος ὁ Ἑλλ. θεός**, ὑπαινίσσεται τὸν χρησμὸν, περὶ τοῦ ὁποίου βλ. κεφ. 86. — **ἐπαείρας** = ἄττ. **ἐπάρας**· **ἐπαίρω** παρακινῶ, προτρέπω. — **κου** = **που** ἴσως.

Κεφ. 88. **κάτισε** = ἄττ. **καθίσε** (τοῦ καθίζω). — **ἐν πολλῇ προμηθίῃ ἔχω τινὰ ἐν μεγάλῃ ὑπολήψει ἔχω τινὰ, σέβομαι, ἐκτιμῶ τινὰ.**

Κεφ. 93. **θώματα** (= θαύματα) ἀξιοθαύμαστα πράγματα. — **οὐ μάλα οὐδαμῶς, οὐδόλως**. — **πᾶρεξ** (μετὰ γνκ.) ἐκτός, πλήν, ἐξαίρεσει τινός. — **Τμῶλος** ὄρος ἐν Λυδίᾳ. — **καταφέρομαι** φέρομαι πρὸς τὰ κάτω. — **ψῆγμα** (χρυσοῦ) κόνις χρυσοῦ. — **πολλὸν** = ἄττ. **πολύ**. — **παρέχομαι** ἔχω. — **χωρίς** = **πᾶρεξ**. — **Ἄλυάττεω**, βλ. κεφ. 6. — **σῆμα** τάφος, μνημεῖον. — **κρηπίς** βάσις, θεμέλιον. — **τὸ ἄλλο** τὸ λοιπὸν μέρος.

Κεφ. 94. **νόμος** συνήθεια, ἔθιμον. — **χρέωνται** = ἄττ. **χρῶνται**. — **τῶν ἴδμεν**, βλ. κεφ. 6. — **κάπηλος** μικρέμπορος, μεταπράτης. — **παίγνια** παιγνίδιον. — **κατεστεώσας** (= ἄττ. **καθεστώσας**) συνήθεις, ἐν χρήσει. — **ἐξεύρημα** εφεύρεσις. — **Τυρσηνία** = **Τυρρη-**

νία: αὕτη — καλουμένη καὶ Ἐτρουρία — χώρα κατὰ τὰ δυτικά τῆς μέσης Ἰταλίας ἀνταποκρινομένη περίπου πρὸς τὴν σημερινὴν Τοσκάνην.

Μάνευ, ὁ Μάνης καὶ ὁ Ἄτυς μυθικοὶ βασιλεῖς τῶν Λυδῶν. — **τέως,** βλ. κεφ. 86 (ἐν σελ. 227). — **διάγω λιπαρῶν** ζῶ μὲ ὑπομονήν, ὑπομένω. — **ὡς οὐ παύεσθαι** ἀφοῦ δὲν ἔπαυεν· περὶ τοῦ ἀπρμφ. μετὰ τὸν σύνδεσμον ὡς βλ. κεφ. 86 «ὡς -μιν προσστήναι». — **ἄκος, εὖς (τὸ) θεραπεία.** — **δίζημαι** ζητῶ. — **ἐπιμηχανῶμαι** μηχανῶμαι. ἐπινοῶ σχέδια ἐναντίον τινός. — **εἶδεα** = ἀττ. εἶδη. — **πεσοῦς** ψῆφος ὤσειδης, στρογγύλου ἢ ἄλλου σχήματος (κν. πέτρα, βόλι, πούλι). — **οἰκχιεῦνται** = ἀττ. οἰκχιεῦνται· οἰκχιεῦμαι οἰκχιεοποιεῖμαι. — **ἡ μὲν ἐτέρη... ἡ δὲ ἐτέρη** ἡ μὲν μία... ἡ δὲ ἄλλη. — **σιτία** τροφαί. — **δυῶν** (= ἀττ. δυοῖν) δέοντα πλὴν δύο.

ἐπέιτε (= ἀττ. ἐπεῖ) δὲ οὐκ ἀνιέναι - ἀλλ'... βιάζεσθαι, βλ. ἀνωτέρω «ὡς οὐ παύεσθαι». — **ἀνίημι** μετριάζω, παύω. — **βιάζομαι** στενοχωρῶ, πιέζω. — **διαιρῶ** δύο μοίρας Λυδῶν πάντων χωρίζω ὅλους τοὺς Λυδοὺς εἰς δύο μοίρας (μέρη). — **ἐπὶ μονῆ** διὰ τὰ νὰ μένη (ἐν Λυδίᾳ). — **ἐπὶ τῇ λαγχανούσῃ τῶν μοιρέων** = ἐπὶ ταύτῃ τῶν μοιρέων, ἣ ἐλάγχανε. — **ἡ μοῖρα λαγχάνει μένειν** πίπτει ὁ κληρὸς εἰς τὴν μοῖραν τὰ μένη. — **προστάσσω** ἐμαυτὸν ἐπὶ τινὶ τάσσω τὸν ἑαυτὸν μου τὰ εἶναι ἀρχηγός (ἐπὶ) τινός. — **ἐπὶ δὲ τῇ... = ἐπὶ δὲ τῇ λαγχανούσῃ τῶν μοιρέων ἀπαλλάσσεσθαι τὸν βασιλέα** προστάσσειν τὸν ἑωυτοῦ παῖδα· ἀπαλλάσσομαι ἀναχωρῶ. — **ἐξιέναι,** ἐκ τοῦ λαχόντας. — **μηχανῶμαι** κατασκευάζω. — **χρηστός** χρήσιμος. — **ἐπιπλα** σκευή. — **κατὰ ζήτησιν** διὰ τὰ ζητήσουν. — **βίος** πόρος ζωῆς. — **ἔς ὃ** ἕως ὅτου. — **παραμείβομαι** παραπλέω. — **ἽΟμβρικοὶ ἢ ἽΟμβροὶ** λαὸς τῆς Ἰταλίας κατὰ τὰ βόρεια τοῦ Ἄπεννίνου ὄρους. — **τὸ μέχρι τοῦδε** μέχρι σήμερον. — **ἐπὶ τοῦ παιδός** ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ. — **ἀνάγω** φέρω (διὰ θαλάσσης εἰς τινὰ τόπον). — **ποιεῦμαι τὴν ἐπωνυμίαν** λαμβάνω τὸ ὄνομα.

Κεφ. 131. ἐν νόμῳ ποιεῦμαι θεωρῶ (ὡς) νόμιμον, συνηθίζω. — **νηοῦς** = ἀττ. ναοῦς. — **μωρίην ἐπιφέρω τινὶ** ἀποδίδω μωρίαν εἰς τινὰ, θεωρῶ τινὰ μωρόν. — **ὡς μὲν (= γε) ἐμοὶ δοκέειν,** τὸ ἀπαρέμφ. ἀπολύτως· καθὼς ἐγὼ τοῦλάχιστον νομίζω. — **ἀνθρωποφυῆς** ἀνθρωπόμορφος. — **κατὰ περ** = ἀττ. καθ' ἅπερ ἀκριβῶς ὡς (ὅπως). — **νομίζω** ἔχω τὴν συνηθειαν. — **ἔρδω** πράττω· **ἔρδω** θυσίας προσ-

φέρω θυσίας. — **Δία**, ὑπὸ τὸν Δία ἔννοεῖ ὁ Ἡρόδ. τὸν ὑπέρτατον θεὸν τοῦ φωτὸς παρὰ τοῖς Πέρσαις Ἰαχουρα Μασδά. — **ἡλίω**, δηλ. τῷ Μίθρα. — **ἐπιμανθάνω** μανθάνω μετὰ ταῦτα. — **Οὐρανίη**, ἐπώνυμον τῆς Ἀφροδίτης· τὸ περσικὸν ὄνομα τῆς θεᾶς ἦτο Ἀναίτις.

Κεφ. 132. ἦδε κατέστηκε εἶναι τοιαύτη, γίνεται ὡς ἐξῆς. — ἀνακαίουσι ἀνάπτουν (δηλ. ἐπὶ τῶν βωμῶν). — οὐ σπονδῆ... οὐλῆσι, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς Ἕλληνας. — στέμματα στέφανοι. — ὀλαί χονδροαλεσμένοι κριθαί (διὰ τῶν ὁποίων ἐπασπαλίζετο — παρ' Ἕλλησιν — ἡ κεφαλὴ τοῦ θύματος πρὸ τῆς θυσίας). — τῶν δέ... = ὡς ἂν (= ὅταν) θέλη τις θύειν ἐκάστῳ τούτων (τῶν θεῶν). — καλῶ ἐπικαλοῦμαι. — ὁ τήρης = ὁ τιάρας ἢ ἡ τιάρα (κάλυμμα τῆς κεφαλῆς φερόμενον παρὰ τῶν ἀρχαίων Περσῶν εἰς ἐπισήμους ἰδίᾳ περιστάσεις. — ἐστεφανωμένος τὸν τήρην μυσρ. μ., κατὰ ταῦτα παρὰ Πέρσας μόνον ὁ θυσιάζων ἔφερε στέφανον καὶ τοῦτον ὄχι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς γυμνῆς. — ὡς ἐφέρετο παρ' Ἕλλησιν —, ἀλλὰ περὶ τὴν τιάραν. — οὐ οἶ = οὐκ οἶ (= αὐτῷ). — ἐγγίνεται (ἀπρόσ.) ἐπιτρέπεται. — ἔωυτῷ... ἰδίῃ = ἀρᾶσθαι ἀγαθὰ ἰδίῃ ἔωυτῷ μούνη· ἀρῶμαι εὐχῶμαι. — ὁ δέ = ἀλλά. — γίνομαι ἐν περιέχομαι (περιλαμβάνομαι) εἰς. — ἐπέαν = ἀπτ. ἐπάν. — διαμιστύλλω κατὰ μέρη κόπτω εἰς τεμάχια. — ἰρήιον = ἀπτ. ἱερεῖον. — ἔψω βράζω. — ὑποπάσσω πάσσω (σκορπίζω, στρώνω) ὑποκάτω. — ποιῆ = ἀπτ. πόα χλόη, χόρτον. — ἀπαλὸς τρυφερός. — τρίφυλλον, τὸ νῦν λεγόμενον «τριφύλλι»). — ἔθηκε (γνωμικ. ἀόρ.) ὦν, ὁ Ἡρόδ. πολλάκις συνδέει τὸν γνωμικὸν ἀόρ. μετὰ τοῦ ὦν (= οὔν), ὅταν θέλη νὰ δηλώσῃ τὴν ἐνέργειαν ὡς ταχέως ἐπακολουθοῦσαν· ἔπειτα θέτει. — διατίθημι διευθετῶ. — μάγος, οὕτω παρὰ τοῖς Πέρσαις ἐκαλεῖτο ὁ ἱερεὺς. — ἐπαείδω (= ἀπτ. ἐπάδω) ψάλλω. — ἐπαιοιδή (= ἀπτ. ἐπωδή) ὕμνος, προσευχή. — οἶηνη.. τὴν ἐπαιοιδήν, κατ' ἔννοιαν· ὅπως ὀνομάζουν ἐκεῖνοι τὸν ὕμνον (αὐτὸν)· ἐν τούτῳ τῷ ὕμνῳ, δηλ. τῇ θεογονίῃ, ἐγένετο ἐπικλήσις ὅλων τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν πνευμάτων. — ἐπέχω περιμένω. — ἀποφέρομαι λαμβάνω μαζί μου. — χρᾶται (αὐτοῖς) ὅτι μιν λόγος αἰρείει μεταχειρίζεται αὐτὰς εἰς ὅ,τι θέλει (κυρ. : εἰς ὅ,τι τὸν πείσῃ εἰς οἰοσθήποτε λόγος).

Κεφ. 133. τῆ (= ἀπτ. ἦ), δτι. χρονικ. — πλέω = ἀπτ. πλείω.

—δαίς, δαιτὸς φαγητόν, γεῦμα. — τῶν ἄλλων = ἢ ἐν τῆσι ἄλλοις ἡμέρησι. — δικαῖω κρίνω δίκαιον. — εὐδαίμων πλούσιος. — προτιθέαται = ἀπτ. προτίθενται. — ὄλος ὀλόκληρος, ἀκέραιος. — ὀπτὸς ψητός. — τὰ λεπτὰ τῶν προβάτων τὰ μικρὰ ζῶα, δηλ. πρόβατα καὶ αἰγες (κν.: γιδοπρόβατα). — σίτος (ἐν τῇ πληθ.: τὰ σῖτα) τροφή, φαγητόν. — ἐπιφορήματα πρόσθετα ἐδέσματα, τραγήματα μετὰ τὸ δεῖπνον (γλυκύσματα, καρύδια, ἀμύγδαλα, σύκα κ.τ.τ.). — ἀλῆς εἰς ἐν ὄλον ἤθροισμένος, διὰ μιᾶς· ἐν τῷ πληθ. ἀλέα (οὐδ.) = ὅλα διὰ μιᾶς. — σιτεομένους πεινῶντας παύεσθαι ὅτι τρώγοντες (φαγητὰ) παύουν μόνον νὰ πεινοῦν (δὲν χορταίνουσι). — ἀπὸ δείπνου μετὰ τὸ δεῖπνον. — παραφορῶ = παραφέρω φέρω καὶ θέτω ἐμπρός τινος, παραθέτω. — ἐσθίοντας... = οὐκ ἂν παύεσθαι ἐσθίοντας. — κάρτα, βλ. κεφ. 33. — προσκέαται = πρόσκεινται· πρόσκειμαι οἶνω εἶμαι ἔκδοτος εἰς τὸν οἶνον. — ἄδη, ἀόρ. τοῦ ἀνδάνω ἀρέσκω. — νήφω εἶμαι νηφάλιος, δὲν ἔχω πίνει οἶνον. — προτιθεῖ = ἀπτ. προτίθησι. — στέγαρχος οἰκοδεσπότης. — ἐν τοῦ = οὐ ἐν τῷ οἴκῳ. — μετιεῖσι = ἀπτ. μεθιᾶσι· μεθήμι ἀφήνω κατὰ μέρος, ἀπορρίπτω. — προβουλεύομαι συζητῶ, συσκέπτομαι. — ἐπιδιαγινώσκω ἐκ νέου κρίνω, ἐξετάζω.

Κεφ. 134. διαγινώσκω τινὶ διακρίνω ἀπὸ τι. — ὅμοιοι τῆς αὐτῆς (κοινωνικῆς) θέσεως ἢ τάξεως. — προσαγορεύω χαιρετίζω. — οὐτερος = ὁ ἕτερος. — ἀγεννῆς ὁ ἐκ ταπεινῆς καταγωγῆς.

Κεφ. 135. ἐκ πάντων ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀνθρώπους. — ἄγχι πλησίον. — τοὺς δευτέρους, δηλ. τοὺς γείτονας τῶν πλησιέστατα οἰκούντων. — κατὰ λόγον κατ' ἀναλογίαν (τῆς ἀποστάσεώς των). — προβαίνω προχωρῶ. — οἰκημαί, βλ. κεφ. 28. — ἐκαστάτω, ἐπίρρ. ὑπερθκ. τοῦ ἐκάς μακράν. — μακρῶ = πολὺ. — ἀντέχομαι τῆς ἀρετῆς = μετέχω τῆς ἀρετῆς. — νόμια = νόμιμα (ἔθιμα). — προσίεμαι (παρα) δέχομαι. — ἀνδρῶν μάλιστα = ἐκ πάντων.

Κεφ. 136 - 137. ἀπὸ πενταέτεος (δηλ. παιδός), κατ' ἔννοιαν: ἀπὸ τοῦ πέμπτου ἔτους τῆς ἡλικίας. — ἀληθίζομαι = ἀληθεύω λέγω τὴν ἀλήθειαν. — δίαιταν ἔχει = διαιτᾶται. — ἄση, κυρ.: κόρος ἀηδία· ἐδῶ: λύπη. — προσβάλλω προξενῶ. — νυν = τοῖνον. — νόμος συνήθεια. — ἔρω τινὰ ἀνήκεστον πάθος πράττω εἰς τινα

πρᾶξιν, ἡ ὅποια εἶναι ἀνεπανόρθωτος βλάβη : φονεύω τινά.— ὑπούργημα ὑπηρεσία, ἐκδούλευσις.

Κεφ. 138. ἄσσα = ἄτινα. — νενόμισμαι θεωροῦμαι. — ἀναγκαίη = ἀνάγκη. — ἐναπονίζω (μέσ. ἐναπονίζομαι) τι ἀπονίπτω, ἐκπλύνω τι μέσα εἷς τι. — περιορῶ ἐπιτρέπω, ἀνέχομαι.

Κεφ. 140. ἀτρεκέως μετὰ βεβαιότητος.— ὡς κρυπτόμενα ὡς μυστικά.— σαφηνέως = σαφῶς. — νέκυς = νεκρός. — ὄρνις ὄρνεον. — ἔλκω σπαράσσω. — κατακηρῶ (- ὦ) περικαλύπτω (περιαιλέφω) μὲ κηρόν.— δὲ ὦν ἐν πάσῃ περιπτώσει.

BIBAIION ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Κεφ. 1. τῆς = ἀττ. ἦς. — προεῖπε, ἀόρ. β' τοῦ προαγορεύω δημοσία παραγγέλλω, διατάσσω.— νομίζω ὡς θεωρῶ ὡς.— στρατηλασίη = στρατεία.— ἐπικρατῶ τινος εἶμαι κύριός τινος.

Κεφ. 2. Ψαμμήτιχος ἐβασίλευσεν ἀπὸ τοῦ 663 - 609 π.Χ.— γενοῖατο = ἀττ. γένοιοντο. — ἀπὸ τούτου (τοῦ χρόνου) ἀπὸ τότε, ἔκτοτε. — πόρον τούτου ἀνευρεῖν ν' ἀνεύρη μέσον, διὰ νὰ μάθη τοῦτο (δηλ. τίνες ἦσαν οἱ πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων). — ἐπιτεχνῶμαί τι μηχανῶμαι, ἐπινοῶ τι. — ὁ ἐπιτυχὼν ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, τὸν ὅποιον ἀπαντᾷ τις: ὁ τυχὼν.— ἀντίον (μετὰ γενκ.) ἐνώπιόν τινος.— ἴημι ἢ ῥήγγυμι φωνήν ἐκβάλλω φωνήν.— στέγη τόπος κεκαλυμμένος διὰ στέγης, δωμάτιον.— ἐπ' ἑαυτῶν καθ' ἑαυτά, μόνα.— τὴν ὥρην κατὰ τὸν ὀρισμένον χρόνον.— ἐπαγινέειν, ὑποκμ.: τὸν ποιμένα· ἐπαγινέω κομίζω.— πλήσαντα, ὑποκμ. τὸν ποιμένα· τοῦ πίμπλημι.— τᾶλλα διαπρήσσεσθαι νὰ ἐκτελῇ τὰς ἄλλας τοῦ ἐργασίας.— ἄσημος ἀναρθρος, ἀκατάληπτος.— κνύζημα φωνή, κλαυθμυρισμὸς (νηπίου).

ὀρέγω ἐκτείνω.— ἦσυχος ἦν δὲν εἶπε τίποτε.— πολλὸν (= ἀττ. πολὺ) συχνάκις ἐπαναλαμβανόμενον.— ἔπος λέξις.— σημαίνω φανερώνω.— ἐς ὄψιν ἐνώπιον.— πρῆγμα, ἐδῶ: ἀπόπειρα, δοκιμή.—

σταθμῶμαί τινι συμπεραίνω ἀπό τι. — συγχωρῶ συναινῶ, παραδέχομαι. — γενέσθαι ὅτι ἐγινε τὸ πρᾶγμα. — **ιερέων** = ἄττ. **ιερέων**. — **τοῦ Ἡφαιστοῦ**, οἱ Ἕλλ. πρὸς τὸν Ἡφαιστον ἐταύτιζον τὸν θεὸν τῶν Αἰγυπτίων **Φθά**. — **μάταιος** ἀπερίσκεπτος, ἀνόητος. — **ἐκτάμνω** (= ἄττ. **ἐκτέμνω**) ἀποκόπτω. — **ποιεῦμαι τὴν δίαιταν τῶν παιδίων** διατάσσω νὰ ζοῦν τὰ παιδιά.

Κεφ. 4 - 5. ἔλεγον, οἱ Αἰγύπτιοι ἱερεῖς. — **Μιν** ἢ **Μήνης** ἐβασίλευσε περὶ τὸ 3400 π.Χ. πρὸ τοῦ Μήνη ἐβασίλευον θεοί. — **νομοῦ**, ὅλη ἡ Αἴγ. ἦτο διηρημένη εἰς νομούς, οἱ ὅποιοι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὠρίζοντο διὰ διωρύγων. **Θηβαϊκὸς νομὸς** = ἡ ἄνω Αἴγυπτος. — **ὑπερέχον ἐστὶ εἶναι ὑπὲρ τὸ ὕδωρ**. — **ἐνερθε** κάτωθεν. — **Μοῖρις** (- **ιος** καὶ - **ιδος**) **λίμνη**, βλ. χάρτ. τῆς Αἴγυπτου (ἐν τέλει τοῦ βιβλ. πίν. IV). — **ἀνὰ τὸν ποταμὸν διὰ τοῦ ποταμοῦ** (δηλ. τοῦ Νείλου). — **δῆλα** = **δηλόν** (ἐστὶ). — **Αἴγυπτος**, ἐδῶ: τὸ μέρος τῆς Αἴγυπτου νοεῖται τὸ Δέλτα τοῦ Νείλου. — **ναυτίλλομαι ταξιδεύω διὰ θαλάσσης**. — **ἐπίκτητος γῆ** νεωστὶ κτηθεῖσα γῆ, γῆ δηλ. ἥτις ἦτο πρότερον ὑπὸ τὸ ὕδωρ. — **καὶ τὰ κατύπερθε ἔτι ἀκόμη καὶ ἡ χώρα ἢ ὑπεράνω**. — **ἕτερον τοιοῦτο παρόμοιον τι** (δηλ. **ἐπίκτητος γῆ καὶ δῶρον τοῦ Νείλου**). — **χώρα** ἔδαφος. — **ἡμέρης δρόμος** ὅσον δύναται τις νὰ τρέξῃ ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας (περὶ τὰ 1300 στάδια). — **κατεῖς** (= ἄττ. **καθεῖς**) ἀν ρίψῃς τοῦ **καθίημι**. — **καταπειρητηρὴ** ὄργανον ναυτικόν, μὲ τὸ ὅποιον τὸ βάθος τῆς θαλάσσης εὐρίσκουν καὶ μετροῦν βυθίζοντες αὐτό, δηλ. ἡ βολίς. — **ἀνοίσεις, μέλλ. τοῦ ἀναφέρω** φέρω ἐπάνω, ἐκβάλλω. — **ἐν ἔνδεκα ὄργυιῇσι εἰς βάθος ἔνδεκα ὄργυιῶν ἢ ὄργυιᾶ** = 2 μέτρα (περίπου). — **πρόχυσις τῆς γῆς ἢ γῆ** ἢ σχηματισθεῖσα ἐκ προσχώσεως. — **ἐπὶ τοσοῦτό ἐστὶ ἕως τόσον ἐκτείνεται**.

Κεφ. 10. **κατὰ περ**, βλ. I, 131 (σελ. 229). — **Ἴλιον** πόλις τῆς Τρωϊκῆς χώρας, μεταξὺ τῶν δύο ποταμῶν Σιμόεντος καὶ Σκαμάνδρου. — **Τευθρανία** πόλις τῆς Μυσίας παρὰ τὸν Κάϊκον ποταμὸν. — **Ἐφεσος** πόλις τῆς Ἰωνίας παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Καῦστρου ποταμοῦ. — **Μαιάνδρου πεδίων** ἢ παρὰ τὸν Μαίανδρον — ποταμὸν τῆς Μ. Ἀσίας — πεδιάς. — **ὡς εἶναι ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατόν**. — **συμβάλλω** παραβάλλω, συγκρίνω. — **οἱ προσχώσαντες ποταμοὶ ταῦτα τὰ**

χ. οί ποταμοί, οί όποιοί έσχημάτισαν τούς τόπους αυτούς διά τής καταθέσεως ιλύος, νοούνται οί ποταμοί Σιμίοις (Σκάμανδρος), Κάϊκος, Κάϋστρος, Μαΐανδρος. — **πλήθεος πέρι** ώς πρός τήν άφθονίαν τών υδάτων.

Κεφ. 11. τής 'Αραβίης **χ. κόλπος**, έννοεΐται ό 'Αραβικός κόλπος (ό κόλπος του Σουέζ)· βλ. χάρτ. τής Αιγύπτου. — **πρόσω μακράν.** — **έσέχω** έκτείνομαι. — **έτερος τοιοϋτος**, βλ. κεφ. 5 « **έτερον τοιοϋτο** ». — **δοκέω κου** υποθέτω. — **γενέσθαι** ότι υπήρξε κάποτε. — **ό μέν**, δηλ. ό Αιγυπτιακός κόλπος. — **έκ τής βορηίης θ.**, δηλ. τής Μεσογείου. — **έκ τής νοτίης**, δηλ. τής 'Ερυθράς θαλάσσης. — **φέρω έπί** εισχωρώ εις. — **μιν** αυτόν (δηλ. τόν 'Αραβικόν κόλπον). — **τούτου**, δηλ. του Νείλου. — (**έκ**) **χώννυμαι** πληροϋμαι διά τής ιλύος ποταμού, άποχερσοϋμαι. — **έλπομαι** νομίζω, υποθέτω. — **κου γε δή** πώς λοιπόν. — **προαναισιμώ** προαναλίσκω· **προαναισιμωμένος χρόνος** παρελθών χρόνος. — **τούτου**, δηλ. του Αιγυπτιακού. — **έργατικοϋ**, καλεΐ ό 'Ηρόδ. τόν Νείλον έργατικόν ένεκα τής έπενεργείας του πρός καρποφορίαν και κατοίκησιν τής Αιγύπτου.

Κεφ. 12. τὰ περί Αίγυπτον ώς πρός όσα άνέφερα περί τής Αίγ. — ή Αίγυπτος πρόκειται τής έχομένης γής ή Αίγ. έξέχει πρός Β. περισσότερον ή ή γειτονική της γή (δηλ. ή Λιβύη). — **άλλη άρμη**, άλας, — **έπανθει** έπί τής έπιφανείας (αυτόν, τών όρέων) αναβλαστάνει ώς άνθος, αναφαίνεται. — **δηλέομαι** βλέπω. — **πρός δέ** πρός τούτοις δέ. — **τῆ χώρη** ώς πρός τήν γήν, ώς πρός τό έδαφος. — **πρόσουρος** γειτονικός. — **προσεΐκελος** κάπως όμοιος. — **οϋ μέν** (= μήν) **οϋδέ οϋδέ** βέβαια. — **νέμομαι** κατοικώ. — **μελάγγαιος και καταρρηγνυμένη** έχουσα έδαφος μέλαν και εύκόλως διαρρηγνύομενον (έχον χαράδρας και ρήγματα). — **ώστε εϋσαν** (= άτε οϋσαν) **ιλύν** ακριβώς διότι αυτό (τό έδαφος) είναι λάσπη, έχει σχηματισθῆ από λάσπην. — **πρόχυσις** χώματα. — **κατενηνειγμένην**, του καταφέρομαι (βλ. I, 93). — **υποψαμμοτέρη** κάπως άμμόδης. — **άργιλωδεστέρη** μάλλον άργιλώδης (λευκή και καθαρά). — **υπόπετρος** όλίγον πετρώδης.

Κεφ. 35. **θωμάσια** = θώματα (βλ. I, 93). — **παρέχομαι** δεικνύω. — **πρός έν** συγκρίσει πρός. — **είρήσεται** = ρηθήσεται. — **άμα τῶ**

οὐρανῶ... ἐκτός τοῦ ὅτι ὁ οὐρανός, καθὼς ὁ οὐρανός...—έτεροῖος διαφοροετικός. — τὰ πολλὰ πάντα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅλως. — ἔμπαλὶν τινι τὸ ἐναντίον πρὸς τινά, διαφοροετικά ἀπὸ τινά. — ἴσταμαι καθιστῶ.— νόμος ἔθιμον. — ἐν τοῖσι παρ' αὐτοῖς (δηλ. τοῖς Αἰγυπτίοις). — ἀγοράζω εἶμαι ἐν τῇ ἀγορᾷ. — καπηλεύω κάμνω μικρεμπόριον, λιανοπουλῶ.— κρόκη ὑφάδιον. — ἄχθος βάρος, φορτίον. — φορῶ φέρω.

Κεφ. 36. τῇ ἄλλῃ (χώρῃ) εἰς ἄλλα μέρη, ἀλλαχοῦ.— κομῶ ἀφήνω τὴν κόμην μακράν. — ἄμα κήδεϊ ἐν πένθει, ὅταν πενθοῦν. — κέκαρμαι τὴν κεφαλὴν κουρεύομαι. — ἰκνέεται (κεκάρθαι) ἀρμόζει (εἶναι πρέπον) νὰ κουρεύωνται. — ὑπὸ τοὺς θανάτους ὅταν ἀποθάνῃ τις (ἐκ τῶν συγγενῶν). — ἀνίημι ἀφήνω. — τέως ἕως τότε. — τοῖς ἄλλοις ἢ δίαιτα ἀποκέκριται χωρὶς οἱ ἄλλοι ζοῦν ὅλως χωριστά. — θηρία τὰ (κατοικίδια) ζῷα. — πυρὸς σῖτος. — ὦλλοι = οἱ ἄλλοι. — ποιεῦμαι τὴν ζώνην ζῶ.— σιτία ἄρτος.— τὰς = ἄς.— ζεῖαι εἶδος σιτηροῦ, πιθ. τὸ ἀ σ π ρ ο σ ῖ τ ι.— μετεξέτεροι = ἐνιοι.— φυρῶ ζυμώνω. — τὸ σταῖς (γνκ. σταιτός) ζύμη. — εἶμα ἐνδυμα.— ἔχει φορεῖ.— κάλος (= ἄττ. κάλως) σχοινίον πρὸς ἀνεγκυσιν ἢ καθέγκυσιν τῶν ἰστίων. — ψήφοις λογιζομαι ἀριθμῶ διὰ λιθαρίων. — διφάσιος διπλοῦς. — ἱρά, ἐννοοῦνται τὰ ἱερογλυφικά γράμματα (τὰ ὅποια μετεχειρίζοντο οἱ ἱερεῖς) ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ δημοτικά, τὰ ὅποια μετεχειρίζετο ὁ λαός.

Κεφ. 78. συνουσία συναναστροφή, συμπόσιον. — εὐδαίμων πλούσιος. — ἀπὸ δείπνου γίνομαι τελειώνω τὸ δεῖπνον. — (ἡ) σορὸς θήκη, φέρετρον. — μεμιμημένον, πρkm. ἐν πθtk. σημασία τοῦ μιμοῦμαι. — ἐς τὰ μάλιστα κατὰ τὸ πλεῖστον : κατὰ τὸ δυνατόν.— γραφῇ καὶ ἔργῳ διὰ τῆς ζωγραφικῆς καὶ γλυπτικῆς.— ὅσον τε (= ἄττ. ὅσον) περίπου.

Κεφ. 80. ἐπικτῶμαι κτῶμαι πρὸς τούτοις, ἀποδέχομαι. — συμφέρομαί τινι συμφωνῶ μέ τινά. — τόδε, αἰτ. τοῦ κατὰ τι. — εἶκω τινὶ τῆς ὁδοῦ ἀποσύρομαι ἐκ τῆς ὁδοῦ πρὸς τινος. — ἐκτράπομαι τρέπομαι ἔξω τῆς πορείας μου, πρὸς ἄλλο μέρος. — τοῖς πρεσβυτέροις ἐξ ἔδρης ὑπανίσταμαι σηκώνομαι ἐκ τῆς θέσεώς μου καὶ παραχωρῶ αὐτὴν εἰς τοὺς πρεσβυτέρους. — ἄλλοισι οὐδαμοῖσι = οὐ-

δενί ἄλλω (λαῶ τῶν Ἑλλ.). — **προσαγορεύω**, βλ. I, 134 (σελ. 231). — **καθήμι** καταβιβάζω.

Κεφ. 177. τότε, ὁ Ἄμασις ἐβασίλευσεν ἀπὸ τοῦ 570 - 526 π.Χ. — **καὶ τὰ καὶ** ὡς πρὸς τὰ. — **ποταμοῦ**, δηλ. τοῦ Νείλου. — **πᾶς τις** ἕκαστος. — **βιοῦμαι** πορίζομαι τὰ πρὸς τὸ ζῆν. — **ἀποφαίνω** δικαίην **ζόην** ἀποδεικνύω (φέρω ἐνδείξεις) ὅτι ζῶ δικαίως (νομίμως). — **ιθύνομαι** (= ἀπτ. εὐθύνομαι), ἐδῶ: τιμωροῦμαι.

Κεφ. 178. μετεξέτεροι, βλ. κεφ. 36. — **ἀποδείκνυμαι** κάμνω. — **ναυτίλλομαι**, βλ. κεφ. 5. — **τέμενος χρησιμώτατον** ἱερὸν πολὺ συλχναζόμενον. — **Φάσηλις** ἀρχαία πόλις ἐπὶ τῶν ὀρίων τῆς Λυκίας καὶ Παμφυλίας. — **προστάται** ἐπιμεληταί. — **μεταποιεῦνται**, δηλ. τοῦ **τέμενος**: **μεταποιοῦμαι** ἰδιοποιοῦμαι, οἰκειοποιοῦμαι. — **οὐδέν σφι** (θηλ.) **μέτεστι** οὐδὲν δικαίωμα ἔχουν αὐταί (αἱ πόλεις). — **ἐπὶ ἑωυτῶν δι' ἑαυτοῦς**.

Κεφ. 179. ἐμπόριον πόλις ἐμπορικῆ. — **μὲν = μὴν** βεβαίως. — **ἀπόμνημι** ὀρκίζομαι ὅτι δὲν ἔπραξά τι, ἀρνοῦμαι δι' ὄρκου. — **ἐς τὸ Κανωβικὸν (στόμα)** εἰς τὸ στόμιον τοῦ Κανωβικοῦ βραχίονος τοῦ Νείλου. — **οἶά τέ ἐστι = οἶόν τέ ἐστι**. — **πρὸς ἀντίους** δι' ἐναντίους. — **βᾶρις, -ιδος** (Ἰων. -ιος) μικρὸν ποταμόπλοιον. — **Κυρηναῖοι** κάτοικοι τῆς Κυρήνης, ἀρχαίας ἐλληνικῆς πόλεως τῆς βορείου Ἀφρικῆς. — **φιλότητα συντίθεμαί τινι** συνάπτω (κάμνω) φιλίαν μέ τινα.

BIBAION TRITON

Κεφ. 14. **τεῖχος** φρούριον. — **διαπειρῶμαί τινος** δοκιμάζω τι. — **ψυχῆ** γενναιότης ψυχῆς, γενναιοψυχία. — **στέλλω** ἐνδύω. — **ὑδρεῖον** στάμνα. — **ἀπολέγω** ἐκλέγω. — **παρέρχομαι** **παρά τινα** διέρχομαι, περὶ πηλσίον (ἐμπροσθέν) τινος. — **ἀντικλαίω** κλαίω ἀκούων ἄλλον κλαίοντα. — **κακῶ (-όω)** ταπεινῶνω, ἐξευτελίζω. — **προορῶ** βλέπω ἐμπρός μου. — **μανθάνω** ἐδῶ: ἀναγνωρίζω.

δεύτερα (ἐπίρρ.) δεύτερον, μετὰ ταῦτα. — **τὰ στόματα ἐγκεχαλινωμένοι** ἔχοντες χαλινὸν εἰς τὸ στόμα. — **τίνω** ποινήν τινι πλη-

ρώνω ποινήν, λαμβάνω τὰ ἀντίποινα, ἀντιτιμωροῦμαι διὰ τινα. — **τοῖσι ἀπολομ.**, ὁ Καμβύσης μετὰ τὴν ἤτταν τῶν Αἰγυπτίων παρὰ τὸ Πηλοῦσιον καὶ τὴν καταφυγὴν των εἰς τὴν Μέμφιν εἶχε στείλει εἰς αὐτὴν Μυτιληναίαν ναῦν μὲ κήρυκα Πέρσην, διὰ νὰ προτείνῃ εἰς τοὺς Αἰγυπτίους νὰ παραδοθοῦν μὲ συνθήκας· οἱ Αἰγύπτιοι ὅμως, ὅτε εἶδον τὴν ναῦν, ἐπελθόντες καὶ αὐτὴν κατέστρεψαν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ ἄνδρας, 200 τὸν ἀριθμόν, ἐφόνευσαν. — **δεινὰ ποιῶ** «τὸ παίρω βареιά», ἀγανακτῶ.

συνήνεικε = ἄττ. **συνήνεγκε**· συμφέρει ὥστε (μετ' ἀπρμφ.) συμβαίνει νά. — **ἀπῆλιξ** (ἄττ. = **ἀφῆλιξ**) ὁ ὑπερβάς τὴν μέσσην ἡλικίαν κλίνει πρὸς τὸ γῆρας. **ἀπηλικέστερος** ἀρκετὰ ἡλικιωμένος. — **ἐκπίπτω** ἔκ τινος χάνω τι. — **τὰ ἐόντα** ἡ περιουσία. — **προσαιτῶ τινα** ζητῶ μὲ παρακλήσεις ἐλεημοσύνην παρὰ τινος. — **πλήττομαι τὴν κεφαλὴν** κτυπῶ τὴν κεφαλὴν μου. — **ἄρα βέβαια**, φυσικά. — **ἐπ' ἐκάστῃ ἐξόδῳ** εἰς κάθε πέρασμα.

διότι δὴ διατὶ ἄραγε. — **στείχω** βαδίζω. — **ἀνέβωσας** = ἄττ. **ἀνεβόσας**. — **προσῆκω τινὶ** συγγενεῶ, ἔχω συγγένειαν μὲ τινα. — **οἰκεῖα** κακὰ οἰκογενειακά μου δυστυχία. — **πένθος** δυστυχία. — **πολλὰ τε καὶ εὐδαίμονα** (ἐν διὰ δυοῖν) πολλὰ πλοῦτη, μεγάλη περιουσία. — **ἐπὶ γήραος οὐδῶ** εἰς τὰ ἔσχατα τοῦ γήρατος. — **ἀποφέρω** ἀναφέρω. — **εὖ**, εἰς τὸ εἰρῆσθαι. — **ἐτετεύχεε** = ἄττ. **ἐτετυχῆκει**. — **ἐρέπομαι τινὶ** ἀκολουθῶ τινα. — **οἱ ἀπολλύμενοι** οἱ καταδικασμένοι εἰς θάνατον.

Κεφ. 15. οἱ μετιόντες οἱ μεταβάντες (διὰ νὰ φέρουν αὐτόν). — **περιεὼν ζῶν**. — **ἔχων** πάσχων.

Κεφ. 39. **ἐπαναστὰς** κατὰ τῆς ὀλιγαρχίας τῶν εὐγενῶν τὸ 532 π.Χ. — **ἰσχων**, δηλ. τὴν Σάμον **ἰσχω** ἔχω ὑπὸ τὴν κατοχὴν μου. — **τὰ πρήγματα** ἡ δύναμις. — **βεβωμένος** (= ἄττ. **βεβοημένος**) εἶμι γίνομαι περιβόητος, διαφημίζομαι. — **ἰθύω στρατεύεσθαι** ἐπιχειρῶ ἐκστρατεῖαν. — **ἔκτητο** = ἄττ. **ἐκέκτητο**. — **πεντηκόντερος (νηῦς)** πλοῖον μὲ 50 κουπιά. — **διακρίνων οὐδένα** χωρὶς νὰ κάμῃ διάκρισιν (μεταξὺ φίλων καὶ ἐχθρῶν): ὁμοίως. — **χαρίζομαί τινι** κάμνω χάριν εἰς τινα, ὑποχρεῶναι τινά. — **ἀρχὴν μηδὲ οὐδόλωσ**, καθόλου δέν.—

ἀραιρήκεε = ἀπτ. ἤρήκει. — ἐν δὲ δὴ μεταξύ δὲ αὐτῶν. — δεδεμένοι ὡς αἰχμάλωτοι.

Κεφ. 40. κως, κυρίως: κάπως· ἐδῶ: φυσικά. — ἐπιμελὲς ἀντικείμενον φροντίδος. — βιβλίον ἐπιστολή. — ἐπιστέλλω στέλλω. — βούλομαι, ἐπομένου τοῦ ἦ = μᾶλλον βούλομαι προτιμῶ. — τῶν ἀν κήδωμαι = τούτους, ὧν ἀν κήδωμαι. — προσπταίω ἀποτυχχάνω, δυστυχῶ. — διαφέρω τὸν αἰῶνα περνῶ τὴν ζωὴν μου. — ἐν-αλλάξ πρήσων = τοτὲ μὲν εὖ, τοτὲ δὲ κακῶς πρήσων. — εὐ-τυχῶ τὰ πάντα εὐτυχῶ εἰς ὅλα, εὐτυχῶ διαρκῶς. — λόγῳ (= ἀκοῆ) οἶδα ἀκούσας γνωρίζω ἐξ ἀκοῆς. — πρόρριζος, βλ. I, 32· πρόρριζος κακῶς κάκιστα. — φροντίζω σκέπτομαι. — ἀλγῶ θλίβομαι, λυποῦμαι. — ἀποβάλλω τι ῥίπτω, κάμνω νὰ χαθῆ τι. — ὄκως μηκέτι ἤξει ὥστε νὰ μὴ φανῆ πλέον. — τῶπὸ τούτου = τὸ ἀπὸ τούτου εἰς τὸ ἐξῆς. — προσπίπτει τί τινι συμβαίνει τι εἰς τινα. — πάθη πάθημα, δυστυχία, — ὑπόκειμαι (πθκ.) ὑποδεικνύομαι, ὑποδηλοῦμαι. — ἀκέο (= ἀκέο), πρσθκ. τοῦ ἀκέομαι (τὰς εὐτυχίας) θεραπεύω (ἐξοικονομῶ) τὰς εὐτυχίας.

Κεφ. 41. ἐπιλέγομαι ἀναγινώσκω. — νόψ λαμβάνω λαμβάνω διὰ τοῦ νοῦ, ἐννοῶ. — ὑποτίθεμαι συμβουλεύω. — δίζημαι ἀναζητῶ. — ἀσάομαι (ἄση), κυρ.: αἰσθάνομαι ἀηδῖαν· ἐδῶ = ἀλγῶ. — σφρηγίς, ἐδῶ: σφραγιδόλιθος· κατωτέρω (περιελόμενος καὶ ἐν κεφ. 42): δακτυλίδιον (μετὰ σφραγιδολίθου). — Θεόδωρος καλλιτέχνης, διαπρέψας εἰς διαφόρους κλάδους τῆς τέχνης· ἤκμασε κατὰ τὸν στ' π.Χ. αἰῶνα. — περαιοῦμαι τὴν σφρ. ἀφαιρῶ, βγάλω τὸ δακτυλίδι μου. — τὰ οἰκία ἢ οἰκία. — συμφορῇ ἐχρᾶτο, δηλ. τῇ ἀπολομένῃ σφρηγίδι· συμφορᾷ χρῶμαί τινι θεωρῶ τι ὡς συμφορᾶν, λυποῦμαι διὰ τι.

Κεφ. 42. συμφέρει συμβαίνει. — ἀξιῶ κρίνω καλόν. — θύραι ἀνάκτορα. — Πολυκράτει, εἰς τό: ἐλθεῖν ἐς ὄψιν· ἔρχομαι τινι ἐς ὄψιν ἔρχομαι ἐνώπιόν τινος. — χωρεῖ τί μοι ἀποβαίνει τι καλῶς εἰς ἐμέ, ἐπιτυχχάνω τι. — δικαῖῶ = ἀξιῶ. — ἀποχειροβίτος ὁ ζῶν διὰ τῆς ἐργασίας τῶν ἰδίων του χειρῶν. — μέγα ποιεῦμαι θεωρῶ μεγάλην τιμὴν. — νηδὺς κοιλία. — ὡς τάχιστα εὐθὺς ὡς. — κεχαρη-

κῶς = χαίρων. — ἐσέρχεται τινα ἐπέρχεται εἰς τινα (εἰς τὸν νοῦν τινος). — καταλαμβάνει τί με συμβαίνει εἰς ἐμέ τι.

Κεφ. 43. ἐκκομίζω, κυρ.: ἔζω κομίζω (εἰς ἀσφαλῆ τύπον)· ἐδῶ : σφίζω, ἀπαλλάσσω. — συντυχία σύμπτωσις, τύχη· ἐδῶ: δυστυχία.

BIBAIION ΠΕΜΠΤΟΝ

Κεφ. 49. ἐς λόγους ἔρχομαί τινι ἔρχομαι εἰς συνομιλίαν με τινα. — περίοδος περιφέρεια. — ἐντέμνω ἐγχαράττω.

ἀπιξιος = ἀπτ. ἀφιξεως. — τὰ κατήκοντα (= ἀπτ. τὰ καθήκοντα) = τὰ παρόντα ἢ παροῦσα κατάστασις. — ἄλγος λύπη. — ὄσω καθόσον, διότι. — ῥύομαι ἀπολυτρώνω, σφίζω. — ὀμαίμων ὁ ἐκ τοῦ αὐτοῦ αἵματος, συγγενής ἐξ αἵματος. — εὐπετέως = ἀπτ. εὐπετῶς· εὐπετής εὐκολός. — οἶά τέ ἐστι = οἶόν τέ ἐστι. — χωρεῖ τί μοι, βλ. ΙΙΙ, 42. — ἄλκιμος γενναῖος. — ἐς τὰ μέγιστα ἀνήκω ἀρετῆς πέρι ἔχω φθάσει εἰς τὴν ἀνωτάτην βαθμίδα τῆς ἀνδρείας (κυρ. : ὡς πρὸς τὴν ἀνδρείαν). — ἡ μάχη, ἐδῶ: ὁ τρόπος τῆς μάχης. — βραχεά = ἀπτ. βραχεῖα. — ἀναξυρίς περισκελίς. — κυβαρσίη περσικὸν κάλυμμα τῆς κεφαλῆς (τιάρα, σαρίκι).

νέμομαι κατοικῶ. — βούλομαι θυμῶ κυρ. : ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἐπιθυμῶ· ἐπειτα : ἐπιθυμῶ. — κατοίκημαι (πθητ. πρημ.) = κατοικῶ. — ἔχομαι τινος εἶμαι πλησίον τινός, συνορεύω με τινα. — ἀγαθὴ εὐφορός. — πολυάργυρος πλούσιος εἰς ἄργυρον. — ἡῶς ἀνατολή. — πρόσουρός τινι ὁ γειτνιαζών, ὁ συνορεύων με τινα. — καθήκω ἐπὶ φθάνω (ἐκτείνομαι) ἔως. — τάλαντα, δηλ. βαβυλωνιακά· τὸ βαβυλωνιακὸν τάλαντον ἰσοδυναμεῖ πρὸς 78 ἀττικὰς μνάς ἢ πρὸς 7.800 ἀττικὰς δραχμάς. — ἐπέτεος = ἀπτ. ἐπέτειος ἐτήσιος. — ἐπιτελῶ πληρώνω. — Ματιανοὶ λαὸς ἐν τῇ ΒΔ Μηδίᾳ (ἡ χώρα : Ματιανῆ). — δίαιταν ποιοῦμαι διέρχομαι τὴν ζωὴν μου. — Διὶ ἐρίζετε (θά) δύνασθε νὰ διαγωνίζεσθε (νὰ μετρίεσθε) με τὸν Δία.

οὔροι = ἀπτ. ὄροι σύνορα. — ἰσοπαλῆς ἰσόπαλος (ἐν μάχῃ). — χρυσοῦ ἐχόμενον οὐδὲν = χρυσὸς οὐδεὶς. — ἐνάγω παρακινῶ. — παρέχον (δηλ. ὑμῖν), αἶτ. ἀπόλυτος· παρέχει μοι = ἔξεστί μοι. — αἰροῦμαι προτιμῶ.

Κεφ. 50. ὑποκρίνομαι = ἄττ. ἀποκρίνομαι. — ἐς τοσοῦτο ἐλαύνω ἕως αὐτοῦ προχωρῶ. — ἐπεῖτε = ἄττ. ἐπεὶ. — κύριος, ἐπὶ χρόνου : ὠρισμένος. — συγκείμενον (χωρίον) συμφωνημένος τόπος. — σοφὸς πονηρός. — διαβάλλω ἀπατῶ διὰ ψευδῶν πληροφοριῶν: ἐξαπατῶ. — εὖ ἐπιθεξίως. — χρεὸν ἐνῶ ἔπρεπε. — τὸ ἐὸν τὸ ἀληθές. — δ' ὧν ὅμως, μολαταῦτα, — φὰς = ἄττ. φάσκων. — ὑφαρπάζω ἀποτόμως διακόπτω. — ὥρμητο λέγειν εἶχε κατὰ νοῦν νὰ εἴπῃ. — ἀπαλλάσσομαι ἀπέρχομαι, ἀναχωρῶ. — εὐεπής καλῶς λαληθείς: συνετός, λογικός.

Κεφ. 51. τὰ οἰκία, βλ. III, 41. — ἱκετηρία (ῥάβδος) κλάδος ἐλαίας, τὸν ὁποῖον ὁ ἱκέτης ἐκράτει ὡς σύμβολον τῆς καταστάσεώς του. — ἐς τοῦ Κλεομ., δηλ. οἶκον. — ἄτε ἱκετεύων ὡς ἱκέτης. — προσίσταμαί τινι ἵσταμαι πλησίον τινός. — ἐπέχω (ἀμτβ.) ἐμποδίζομαι. — ἀνανεύω κινῶ τὴν κεφαλὴν μου πρὸς τὰ ὀπίσω ὡς σημεῖον ἀρνήσεως : ἀρνοῦμαι. — τοῖς χρήμασι ὑπερβάλλω προσφέρω περισσότερα χρήματα. — ἐς ὃ ἕως ὅτου. — ὑποδέχομαι = ὑπισχνοῦμαι. — αὐδάζομαι φωνάζω. — ἦν μὴ ἀποστάς ἦς = ἦν μὴ ταχέως ἀποστῆς· ἀφίσταμαι ἀπομακρύνομαι, φεύγω, — τὸ παράπαν παντελῶς. — ἐκγίνεται = ἐξέστι. — ἐπὶ πλέον σημαίνω διεξοδικώτερον λέγω.

Κεφ. 97. ἀπελαύνω ἐκδιώκω. — δυναστεύω ἔχω ἰσχύν, δύναμιν. — ἐπέρχομαι ἐπὶ τὸν δῆμον παρουσιάζομαι εἰς τὸν δῆμον. — νομίζω τι, ἐδῶ: μεταχειρίζομαι τι. — ἄποικοι, ὁ Νηλεὺς, ὁ υἱὸς τοῦ Κόδρου, εἶχεν ἰδρῦσει τὴν Μίλητον. — οἰκὸς = ἄττ. εἰκός. — σοφέας, τοὺς Μιλησίους. — δυναμένους, τοὺς Ἀθηναίους. — οὐδέν, δηλ. ἦν. — ὑπίσχομαι = ἄττ. ὑπισχνοῦμαι. — οἶα = ἄτε. — οἶκε = εἶοικε φαίνεται. — διαβάλλω, βλ. κεφ. 50. — ἀποδείκνυμι διορίζω. — δόκιμος εὐυπόληπτος.

Κεφ. 99. ἀπίκοντο, εἰς Μίλητον, ὅπου εὕρισκετο καὶ ὁ Ἄριστ. ἐπιστρέψας ἐξ Ἀθηνῶν. — ἅμα ἀγόμενοι φέροντες (ἔχοντες) μαζί των.

Κεφ. 100. Κορησὸς προάστειον τῆς Ἐφέσου, παρὰ τὰς ὑπαρείας τοῦ ὀμωνύμου ὄρους, ἔχον λιμένα. — χεῖρ, ἐδῶ: πλῆθος στρατιω-

τῶν: δυνάμεις στρατιωτικά. — ἡγεμῶν ὁδηγός. — ἀντιωθέντος = ἄττ. ἐναντιωθέντος. — ῥύομαι φυλάττω, ὑποστηρίζω. — Ἀρταφέρνης ἀδελφός τοῦ Δαρείου, διοικητής τῶν Σάρδεων.

Κεφ. 101. ἔσχε = ἐκώλυσε. — τὸ πῦρ ἐπινέμεται τὸ ἄστυ τὸ πῦρ ἐκτείνεται (ἐξαπλοῦται) εἰς τὴν πόλιν. — ἀπολαμφθέντες = ἄττ. ἀποληφθέντες· ἀπολαμβάνομαι ἀποκλείομαι. — ὥστε (μετὰ μτχ.) = ἄτε (μετὰ μτχ.). — νέμομαι ἐπὶ τοῦ πυρός : κατατρώγω, κατακαίω. — τὰ περιέσχατα τὰ περίξ ἔσχατα μέρη (τῆς πόλεως). — ἐξήλυσις ἐξοδος. — ψῆγμα κόνις. — καταφορέω = καταφέρω δέρω κάτω, καταβιβάζω. — ἐκίδιδωμι, ἐπὶ ποταμῶν : ἐκβάλλω. — προσφέρομαι ἐφορμῶ. — ἐξαναχωρῶ ὑποχωρῶ, ἀποσύρομαι.

Κεφ. 102. ἐπιχώριος ἐγχώριος. — Κυβήβη (ἢ Κυβέλη) μεγάλη καὶ ἀρχαιοτάτη θεὰ λατρευομένη εἰς ὅλην σχεδὸν τὴν Μ. Ἀσίαν, ἰδίως εἰς τὴν Λυδίαν καὶ τὴν Φρυγίαν. — σκῆπτομαί τι μεταχειρίζομαί τι ὡς πρόφασιν. — ἀντεμίμπρημι πυρπολῶ καὶ ἐγὼ πρὸς ἀντεκδίκησιν. — ἐντὸς Ἄλλος, βλ. I, 6 (σελ. 224). — νομός, ἐδῶ : κατοικία. — συναλίζομαι συναθροίζομαι. — καὶ κως (= πως) καὶ φυσικά. — στίβος ἵγνη. — αἰρῶ, ἐδῶ = καταλαμβάνω προφθάνω. — συμβάλλω (ἀμτβ.) συμπλέκομαι. — πολλὸν = ἄττ. πολὺ ὀλοσχερῶς παντελῶς. — ἐσσοῦμαι = ἄττ. ἠττώμαι. — ἐν δὲ δῆ, βλ. III, 39. — ἀναραιορηκότα = ἄττ. ἀνηρηκότα· ἀναιρῶ στεφανηφόρους ἀγῶνας κερδίζω νίκας εἰς ἀγῶνας, εἰς τοὺς ὁποίους τὸ ἄθλον εἶναι στέφανος. — Σιμωνίδης ὁ Κεῖος διάσημος λυρικός ποιητής τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος (556 - 468 π.Χ.) — αἰνέομαι ἐπαινοῦμαι, ἐξυμνοῦμαι.

Κεφ. 103. τὸ παράπαν, βλ. κεφ. 51. — τιμωρῶ τινι βοηθῶ τινά. — γάρ, ἐδῶ = ἐπεὶ. — ὑπῆρχε = ἦν. — ἔσσον = ἄττ. ἤσσον. — ταύτη ἐκεῖ. — ἐκπλέω τὸν Ἑλλ. ἔξω ἐκπλέω (ἐξέρχομαι) ἐκ τοῦ Ἑλλ. ἔξω. — Καῦνος ἀρχαία πόλις κατὰ τὴν ΒΔ ἀκτὴν τῆς Καρίας ἀπέναντι τῆς Ῥόδου. — προσγίγνομαι τι προσχωρῶ εἰς τινά (ὡς σύμμαχος). — Ἀμαθούσιοι κάτοικοι τῆς Ἀμαθούντος, ἀρχαίας πόλεως τῆς Κύπρου.

Κεφ. 105. συλλογὴ συνάθροισις τῶν στρατευμάτων. — συνυφαί-

νω μηχανογραφῶ, δολίως παρασκευάζω. — οὐδένα λόγον ποιῶμαι
 τινος καθόλου δὲν φροντίζω διὰ τινά. — καταπροΐξομαι, μέλλ. ἄνευ
 ἔνεστ. : θὰ κάμω τι ἀτιμωρητί· οὐ καταπροΐζονται ἀποστάντες δὲν
 θὰ μείνουν ἀτιμώρητοι διὰ τὴν ἀποστασίαν των. — δίστος βέλος. —
 μιν = αὐτὸν (δηλ. τὸν δίστόν). — Ζεῦ, βλ. I, 131 (Δία). — ἐγγε-
 νέσθαι μοι, τὸ ἀπαρφμ. εἰς δήλωσιν εὐχῆς: εἴθε νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ:
 εἴθε νὰ ἀξιωθῶ.—τείσασθαι, ἀόρ. ἀπρμφ. τοῦ τίνομαι ἐκδικοῦμαι.—
 μέμνηο = ἄπτ. μέμνησο.

BIBAIION EKTON

Κεφ. 6 - 7. συστρέφομαι συναθροίζω τὰ στρατεύματά μου.—
 στρατόπεδον στρατός, στρατεύμα.— πόλισμα = πόλις.— περὶ ἑλάσ-
 σονος ποιῶμαι τι ὀλιγώτερον φροντίζω περὶ τινος. — ἀντίξοος =
 ἔναντιος. — ὑπολείπομαι τι ἀφήνω τι ὀπίσω μου. — προναυμαχῶ
 τινος ναυμαχῶ ὑπὲρ τινος.

Κεφ. 18, 20 - 21. ὑπορύσσω σκάπτω ὑποκάτω. — μηχανάς,
 δηλ. πολιορκητικάς. — προσφέρω φέρω πρὸς τι, χρησιμοποιοῦ.— κατ'
 ἄκρης, κυρ.: ἀπὸ κορυφῆς μέχρι θεμελίων· ἐδῶ: ἐξ ὀλοκλήρου. —
 ἔκτω ἔτει, ἡ ἀποστασία τῆς Μιλήτου ἐγένετο τὸ 500 π.Χ. — Ἐρυ-
 θρῆ θαλάσση, ἔννοεῖ τὸν Περσικὸν κόλπον. — ἐξίημι ἐκβάλλω. —
 ὑπεράχθομαι τινι πολὺ λυποῦμαι διὰ τι. — ἄλλη πολλαχῆ κατὰ
 πολλοὺς ἄλλους τρόπους. — Φρύνιχος Ἀθηναῖος δραματικὸς ποιητῆς
 (511 π.Χ.). — διδάσκω δρᾶμα, ἐπὶ τῶν δραματικῶν ποιητῶν: δι-
 δάσκω τοὺς ὑποκριτὰς τὰ μέρη των καὶ ἐπιστατῶ κατὰ τὴν παράστα-
 σιν τοῦ δράματος: ἀναβιβάζω τὸ δρᾶμα ἐπὶ τῆς σκηνῆς. — πίπτω ἐς
 δάκρυα ἀναλύομαι εἰς δάκρυα. — οἰκεῖα κακὰ οἰκιακαὶ συμφοραί.

Κεφ. 31 - 32. χειμερίζω διαχειμάζω. — τῷ δ. ἔτει τὸ ἐπόμενον
 ἔτος (493). — ἀναπλέω πλέω πρὸς τὰ ἄνω, ἀποπλέω.— Ἰάδες Ἰω-
 νικαί. — ὑπὸ Λυδῶν, δηλ. ὑπὸ τοῦ Κροίσου (περὶ τὸ 560 π.Χ.). —
 δῖς, τὴν μίαν φορὰν ὑπὸ τοῦ Κύρου (549) καὶ τὴν ἄλλην τῶρα ὑπὸ τοῦ
 Δαρείου. — ἐφεξῆς κατὰ συνέθειαν.

Κεφ. 33. ἐσπλέοντι ὡς πρὸς ἓνα πὺ εἰσπλέει. — ἦν γεγονότα = ἐγεγονέει. — ὑποχείριος γίνομαι τινι ὑποτάσσομαι ὑπό τινος. — χῶραι τόποι, μέρη. — συχναί πολλαί. — τείχος ὠχυρωμένος τόπος, φρούριον.

Κεφ. 42. Ὑπαρχος διοικητής. — σφίσι αὐτοῖς = ἀλλήλοις. — δωσίδικος ὁ παραδίδων ἑαυτὸν εἰς τὸν νόμον, εἰς τὸ δικαστήριον. Ἰνα δωσίδικοι εἶεν καὶ μὴ... ἄγοιεν, κατ' ἔννοιαν : διὰ νὰ λύουν τὰς μεταξὺ των διαφορὰς μὲ τὸ δικαστήριον καὶ ὄχι μὲ βιαιοπραγίας. — τοὺς καθῶς. — τὰ τριήκοντα στ. τὸ διάστημα τῶν τρ. σταδίων. — κατὰ χώρην εἰς τὴν θέσιν των: ἀμετάβλητοι. — διατελῶ ἔχων (= ὦν) ἐξακολουθῶ νὰ εἶμαι. — ἐς ἐμέ ἕως τὴν ἐποχὴν μου. — κατὰ ταυτά, τὰ ὁμοίως ὡς. — εἶχον = ἦσαν. — εἰρηναία εἰρηνικὰ (μέτρα).

Κεφ. 43. ἅμα τῷ ἔαρι, τοῦ 492. — καταλύομαι καθαιροῦμαι, ἀπολύομαι. — κάρτα πολλὸν παρὰ πολύν, πολυἀριθμον. — ἄμα ἀγόμενος, βλ. V, 99. — ναυτικός (στρατός) στρατὸς προωρισμένος διὰ τὰ πλοῖα. — γίγνομαι ἐν φθάνῳ εἰς. — κομιζομαι ταξιδεύω, πλέω. — καταπαύω καταβιβάζω ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν, καθαιρῶ. — καθίστημι ἰδρῶ. — ἐπέιγομαι σπεύδω. — χρῆμα πλῆθος.

Κεφ. 44. πρόσχημα πρόφασις. — στόλος ἐστρατεία. — ἀτὰρ δέ, ὅμως, — καταστρέφομαι ὑποτάσσω. — τοῦτο μὲν... τοῦτο δέ ἀφ' ἐνὸς μὲν... ἀφ' ἐτέρου δέ, — ἀνταειραμένους = ἀττ. ἀνταραμένους (δηλ. αὐτοῖς)· χεῖρας ἀνταίρομαί τινι σηκῶνω χεῖρας ἐναντίον τινός, ἀντίσταμαι κατὰ τινος. — ἐντὸς ἐντεῦθεν, δηλ. ἀνατολικῶς τῆς Μακεδονίας (ἐὰν παρατηρῆ τις ἀπὸ τῆς Περσίδος). — ἦν γεγονότα, βλ. κεφ. 33. — ὑποχείριος γίνομαι τινι, βλ. κεφ. 33. — διαβάλλω (ἀμτβ.) διαβιβάζομαι. — Ἄκανθος πόλις ἐπὶ τοῦ Στρουμονικοῦ κόλπου. — περιβάλλω = περιπλέω. — ἄνεμος ἄπορος ἄνεμος, κατὰ τοῦ ὁποίου οὐδεμία ἀντίστασις δύναται νὰ ἔχη ἀποτελέσματα: ἀκαταμάχητος, ἀκατανίκητος. — τρηχέως περιέπω (τινὰ) κακοποιῶ, βλάπτω τινά. — κατὰ μετ' αἰτ. = ἀττ. εἰς ἢ περὶ μετ' αἰτ. — ὥστε (μετὰ μτχ.) = ἄτε (μετὰ μτχ.). — θηριώδης πλήρης ἀγρίων θηρίων (ἀρπακτικῶν ἰχθύων). — ἡ πέτρα ὁ βράχος. — ἀράσσω κτυπῶ, κατασυντρίβω, — νέω κολυμβῶ. — ἠπιστάτο = ἀττ. ἠπίσταντο. — κατὰ τοῦτο διὰ τοῦτο, διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν.

Κεφ. 45. οὕτω πρήσσω τοιαύτην τύχην ἔχω.— Βρύγοι λαὸς θρακικῆς κατοικῶν πλησίον τῆς Μακεδονίας.— ἐπιχειρῶ τινι προσβάλλω τινά, ἐπιτίθεμαι κατὰ τινος,— ἀπανίσταμαι ἀποσύρομαι, ἀποχωρῶ.— στόλος στρατός.

Κεφ. 94. δευτέρῳ ἔτει τούτων τὸ δεύτερον ἔτος μετὰ ταῦτα.— φλαύρωσ (= φαύλωσ) πρήσσω τινὶ ἀτυχῶ μέ τι.— παραλύω ἀπολύω, παύω.— ἀποδείκνυμι διορίζω.— ἀδελφιδοῦς ἀνεψιός.— ἐντειλάμενος ἀπέπεμπε=ἀπέπεμπεν (αὐτοῦς) ἐντειλάμενος (αὐτοῖς).— ἄγω τινὶ ἐς ὄψιν φέρω ἐνώπιόν τινος.

Κεφ. 95. πεζὸν στρ. πολλόν, αἱ δυνάμεις τῶν Περσῶν ἀνήρχοντο πιθανῶς εἰς 100.000 πεζικοῦ στρατοῦ, 10.000 ἵππικοῦ καὶ 600 πλοῖα ἐκτὸς τῶν ἵππαγωγῶν.— ἐπέρχομαι ἔρχομαι αἴφνης.— προεἶπε = ἐκέλευσε.— ἔχω τὰς ναῦς διευθύνω τὰς ναῦς.— ἰθὺ (= ἀττ. εὐθύ) μετὰ γιν. : κατ' εὐθείαν εἰς.— διὰ νήσων, δηλ. τοῦ Αἰγαίου πελάγους.— ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέειν, βλ. I, 131 (σελ. 229).— τρίτῳ πρότερον ἔτει πρὸ δύο ἐδῶν.— ποιοῦμαι τὴν κομιδὴν = κομίζομαι (κεφ. 43).— ταύτῃ ἐκεῖ (δηλ. περὶ τὸν Ἄθων).— πρὸς δὲ (ἐπίρρ.) πρὸς τούτοις δέ.— οὐκ ἄλοῦσα, οἱ Πέρσαι πρὸ 9 ἐτῶν (τὸ 499 π.Χ.) ὑπὸ τὸν Ἀρισταγόραν εἶχον ἀποπειραθῆν νὰ ὑποτάξουν τὴν Νάξον ἢ ἀπόπειρά των ὅμως ἀπέτυχε.

Κεφ. 96. προσφέρομαι πλέω.— προσμείγνυμι τῇ Νάξῳ ἀγκυροβολῶ, ἀποβιβάζομαι εἰς Ν.— ἐπέχω (τὸν νοῦν) ἔχω κατὰ νοῦν, διανοοῦμαι.— τῶν πρότερον, δηλ. τῆς ἀποτυχούσης ἐκστρατείας τοῦ Ἀρισταγόρου.— καταλαμβάνω προφθάνω.

Κεφ. 97. Ῥήνια, νῆσος μικρά, 4 στάδια μακρὰν τῆς Δήλου (νῦν Μεγάλη Δήλος).— ἴνα ποῦ.— ἱροί, ὡς κάτοικοι ἱερᾶς χώρας διότι ἡ Δήλος ἦτο ἀφιερωμένη εἰς τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἄρτεμιν.— οὐκ ἐπιτήδεια καταγινώσκω κατὰ τινος κρίνω περὶ τινος οὐχὶ ὅπως πρέπει: ἀδίκως ὑποπτεύω τινά.— ἐπὶ τοσοῦτό γε φρονέω εἶμαι βεβαίως ἀρκετὰ νοήμων.— ὧδε ἐπέσταλται ἔχει δοθῆ τοιαύτη ἐντολή.— ἐν τῇ = ἐν ἧ.— σίνομαι βλάπτω.— ἄπιτε ἐπανέλθετε (δηλ. ἐκ Τήνου).— νέμομαι κατοικῶ.— ἐπικηρυκεύομαι διὰ κή-

ρυκος παραγγέλλω.—**μετὰ δέ**, ἐπίρρ.—**τάλαντα**, τὸ **τάλαντον** ἔδω μέτρον βάρους ἴσον μὲ 26 περίπου χιλιόγρ.· τὸ δὲ χιλιόγρ.=312¹/₂ δράμια.—**κατανέω** συσσωρεύω.—**θυμιάω** καίω ὡς θυμίαμα, ὡς προσφορὰν.

Κεφ. 100. **ἀπείπαντο**=ἀπτ. **ἀπείπον** ἠρνήθησαν.—**κληρουχῶ** ὡς κληροῦχος κατέχω, κατοικῶ· οἱ Ἀθην. τὸ 506 π.Χ. νικήσαντες τοὺς Χαλκιδεῖς τῆς Εὐβοίας διήρσαν τὴν χώραν αὐτῶν εἰς 4.000 **κλήρους**, τοὺς ὁποίους ἔδωκαν ὡς κατοχὴν εἰς τοὺς ἀπόρους συμπολίτας τῶν· οὗτοι δὲ ὡς λαβόντες τοὺς **κλήρους** τούτους (δηλ. τὰ κληρωθέντα εἰς αὐτοὺς κτήματα) ἐκαλοῦντο **κληροῦχοι**.—**ἰπποβόται** ἐκαλοῦντο οἱ πλούσιοι Χαλκιδεῖς, οἱ ἀριστοκρατικοί.—**τιμωρὸς** βοήθης.—**ἄρα** ὡς κατόπιν ἐδείχθη.—**ὕγιες βούλευμα** συνετὴ ἀπόφασις.—**διφασίας ἰδέας ἐφρόνεον** διαφοροτρόπως ἐσκέπτοντο· ἐσκέπτοντο δύο τρόπους ἐνεργείας.—**ἐκλιπεῖν τὴν π. ἐς**=**ἐκλιπεῖν τὴν π. καὶ φυγεῖν ἐς**.—**τὸ ἄκρον ἢ κορυφὴ** (ῥους).—**προσδέχομαι** ἐλπίζω.—**ἴδια κέρδεα φέρομαι** ἐπιτυγχάνω ἰδιαιτέρα ὠφελήματα.—**ὁ Πέρσης**=**ὁ Περσέων βασιλεὺς**.—**ἐκάτερα**=**ἐκάτερον**.—**τὰ πρῶτα** ἕνας ἀπὸ τοὺς πρώτους.—**προσδέομαι**=**δέομαι**.—**προσαπόλλυμαι** χάνομαι καὶ ἐγὼ (μαζὶ μὲ ἄλλους).

Κεφ. 101. **κατέχω** (τὰς νέας) **κατὰ τι ἢ ἐξ τι** ἀγκυροβολῶ πλησίον εἰς τι.—**χωρίον** τόπος.—**προσφέρομαι** τινι ἐπιτίθεμαι κατὰ τινος.—**ἐποιεῦντο βουλήν**=**ἐβουλεύοντο**.—**μέλει τινὶ περὶ τίνος** φροντίζει τις περὶ τίνος.—**νικᾶ** (ἢ γνώμη) μετ' ἀπρομ.: ἀποφασίζεται νά.—**ἀστὸς** πολίτης.—**δόκιμος** ἔγκριτος, εὐυπόληπτος.—**τοῦτο μὲν... τοῦτο δέ**, βλ. κεφ. 44.—**ἀποτίνυμαι** τίνος λαμβάνω ἐκδίκησιν διὰ τι.—**τῶν κατακ. ἱρῶν**, περὶ τοῦ πράγμ. βλ. βιβλ. V. κεφ. 102 (ἐν σελ. κειμ. 164).

Κεφ. 102 - 103. **χειροῦμαι** ὑποτάσσω.—**ἐπέχω** διαμένω.—**κατεπειγῶ** σπεύδω, βιάζομαι.—**γὰρ**=**ἐπεὶ**.—**ἐνιππεύω** ἵππεύω, (κάμνω χρῆσιν τοῦ ἵππικου) ἐν τινι τόπῳ.—**ἀγχοτάτω**, ἐπίρρ. ὑπερθηκ. τοῦ **ἀγχοῦ** πλησίον.—**καθηγοῦμαι** τινι ὁδηγῶ τινα.—**καταλαμβάνει** (ἀπροσ.) συμβαίνει.—**φεύγω** τινὰ ἐξορίζομαι ὑπὸ τίνος.—**ἦκων**, μετ' ἀπουσίαν 20 ἐτῶν.—**ἐκ τῆς Χερσ.**, τῆς θρακικῆς, ὅπου ἕως τῶρα ἔζη μακρὰν τῆς πατρίδος του ὡς ἡγεμῶν.

Κεφ. 105. ἄλλως κατὰ τὰ ἄλλα.—**ἡμεροδρόμος** ὁ τρέχων καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, ὁ ταχυδρόμος, ὁ ἀγγελιαφόρος.—**τοῦτο**, δηλ. τὸ ἡμεροδρομεῖν.—**μελετῶν τι ἔχω τι** ὡς ἐπάγγελμα.—**ἀφικνούμαι ἐπὶ τινα** φθάνω καὶ παρουσιάζομαι ἐνώπιόν τινος.—**λόγιμος** ἀξιόλογος.

Κεφ. 106 - 107. ἔαδε, ἀόρ. β' τοῦ ἀνδάνω ἀρέσκω.—**τὸ παραυτικά ἀμέσως**.—**ἱσταμένου**=**ἀρχομένου**.—**ἐξελεύσεσθαι**=**ἀττ.** **ἐξιέναι**.—**τοῦ κύκλου**, δηλ. τῆς σελήνης.—**ἐν τεμένει Ἑρ.**, πλησίον τοῦ Μαραθῶνος· **τέμενος** ἱερόν.—**ἐπέρχομαι**, βλ. κεφ. 95.—**ἐδεδώκεσαν σφέας**, τοῦτο εἶχε γίνεαι τὸ 519, ὅτε οἱ Θηβαῖοι ἐπίεζον τοὺς Πλαταιεῖς ὡς μὴ ἀναγνωρίζοντας τὴν κυριαρχίαν των.—**συχνὸς πολὺς**.—**ἀναραιρέατο** = **ἀττ.** **ἀνήρηντο**· **ἀναιροῦμαι** ἀναλαμβάνω.

Κεφ. 108. **γίνομαι δίχα** διαιροῦμαι (εἰς δύο μέρη), διχάζομαι.—**συμβάλλω** συμπλέκομαι.—**ὀλίγους**, ἡ ὅλη δύναμις τῶν Ἀθην. μετὰ τῶν 1.000 Πλαταιέων συνεποσοῦτο εἰς 11.000.—**γὰρ**=**ἐπεὶ**.—**ψηφιοδοφόρος** ψηφοφόρος.—**ὁ τῷ κυάμῳ λαχὼν** ὅποιος ἐτύχαινε διὰ τοῦ κυάμου (κλήρου).—**ὀμόψηφος** ὁ ἔχων ἴσον δικαίωμα νὰ δώσῃ ψῆφον.—**Ἀφιδναῖος** ὁ ἐκ τῶν Ἀφιδνῶν, πόλεως πλησίον τῆς Δεκελείας.

Κεφ. 109. **ἐν σοὶ ἐστὶ εἰς τὰς χεῖράς σου** κεῖται: ἀπὸ σέ ἐξαρτᾶται.—**μνημόσυνον μνημεῖον**, ἐνθύμημα.—**δὴ** ὡς γνωστόν.—**δέδεται**=**ἀττ.** **δέδεικται**.—**περιγίνομαι** ὑπερτερῶ, νικῶ.—**οἶός τέ εἰμι δύναμαι**.—**ἐς σέ τοι ἀνήκει** ἀπὸ σέ ἀκριβῶς ἐξαρτᾶται.—**τὸ κῦρος ἔχει περὶ τινος** ἀποφασίζω ὀριστικῶς περὶ τινος.—**ἔλπομαι**, ἐδῶ: φοβοῦμαι.—**μετεξέτεροι**=**ἐνιοι**.—**σαθρόν τι ἐγγίνεταιι** τινι νοσηρὰ τις σκέψις ἐπέρχεται εἰς τινα (ἐδῶ: ἡ τῆς προδοσίας).—**συμβολὴ μάχη**.—**τείνει τι ἐς τι** ἀπόκειται τι εἰς τι.—**ἀρτῶ (-άω)** ἐξαρτῶ.—**τοί**=**ἀττ.** **σοί**.—**ἀποσπεύδω** προσπαθῶ μὲ κάθε τρόπον νὰ ἐμποδίσω, ἀποτρέπω.—**προσκτῶμαι** λαμβάνω μὲ τὸ μέρος μου.—**προσγίνομαι** προστίθεμαι.—**κυρῶ** ἀποφασίζω.

Κεφ. 110 - 111. ἡ γνώμη ἔφερε (μετ' ἀπρμφ.) ἡ γνώμη ἐκλίνεν εἰς τὸ νά.—**πρυτανηίη**, ἐδῶ: ἡγεμονία, ἀρχιστρατηγία (τὴν

ὅποιαν ἕκαστος τῶν δέκα στρατηγῶν ἐναλλάξ ἐπὶ μίαν ἡμέραν εἶχε).—**οὔτι κω=οὔπω τι** οὐδόλως ἀκόμη.—**εξεδέκοντο** ἠκολούθουν.—**ὡς ἠριθμέοντο** καθὼς ἠριθμοῦντο, δηλ. κατὰ τὴν σειρὰν των, ἡ ὁποία διὰ κλήρου ὠρίζετο.—**ἐχόμεναι ἄλλ.** ἡ μία πλησίον τῆς ἄλλης.—**ἀνάγω** φέρω ἐπάνω (εἰς τὴν Ἀκρόπολιν).—**πανηγύριαι**, ἐνοοῦνται τὰ μεγάλα Παναθήναια.—**ἐν τῆσι πεντετηρίσι** κατὰ πᾶν πέμπτον ἔτος.—**στρατόπεδον**, βλ. κεφ. 6.—**ἐπὶ τάξις ὀλίγαι** κατὰ βάθος εἰς ὀλίγαις τάξεσι: εἶχε βάθος παρατάξεως ὀλίγων ἀνδρῶν (πιθανῶς τριῶν).—**ταύτη** ἐκεῖ, ἐν τῷ μέσῳ.—**ἔρρωτο**, τοῦ ῥώνυμι κάμνω ἰσχυρόν, ἐνισχύω.

Κεφ. 112. διετέτακτο (ἀπροσ.) ἡ παράταξις εἶχε γίνεαι.—**ἀπειθήσαν=ἀττ. ἀφείθησαν** τοῦ ἀφίημι.—**δρόμῳ** τροχάδην.—**ἴμαι ὀρμῶ.**—**τὸ μεταίχμιον** τὸ μεταξύ (τῶν δύο στρατῶν) διάστημα.—**ἐπιφέρω** ἀποδίδω.—**πάγχυ=πάνυ.**—**ἡ ἵππος** τὸ ἵππικόν.—**τοξέματα=τοξόται.**—**κατεικάζω** συμπεραίνω.—**προσμέγνυμι** τι νι πλησιάζω τινά.—**τῶν ἴδμεν**, βλ. 1, 6 (σελ. 224).—**ἔσθημένος**, πρkm. ἀχρήστου τινὸς ῥ., τοῦ ἐσθέω (ἐσθής) ἐνδύω.—**τέως** ἕως τότε.

Κεφ. 113 - 114. **τῆ** (ἀττ. ῆ) ἐκεῖ ὅπου.—**Σάκαι** λαὸς κατοικῶν εἰς τὰ ΒΑ τῆς ἐν Ἀσίᾳ Βακτριανῆς: ἐθεωροῦντο ὡς ἀνδρείότεροι καὶ καλύτεροι στρατιῶται τοῦ περσικοῦ στρατοῦ.—**ἐτετάχατο=τεταγμένοι ἦσαν.**—**ῥήγγυμι** διαρρηγγύω, διασπῶ.—**συνάγω** συνενῶ, συνάπτω.—**ἔς ὃ** ἕως ὅτου.—**ἐπιλαμβάνομαι** πιάνω.—**τοῦτο μὲν... τοῦτο δέ... τοῦτο δέ** πρῶτον μὲν, ἔπειτα δέ, πρὸς τοῦτοίς δέ.—**πόνος μάχη.**—**ἀπό δ' ἔθανε**, τμησίς=ἀπέθανε δέ.—**τὰ ἀφλαστα** τὰ κατὰ τὴν πρῦμναν τοῦ πλοίου κοσμήματα: ταῦτα ἦσαν συνήθως εἰκόνες θεῶν ἢ ἡρώων.

Κεφ. 115 - 117. **ἐπικρατῶ** τινος γίνομαι κύριός τινος.—**ἐξανακρούομαι** ἀποσύρομαι, ἀποπλέω.—**ἐκ τῆς νήσου**, δηλ. τῆς Αἰγυλίας (μεταξὺ Εὐβοίας καὶ Ἀττικῆς).—**φθάνω** τινά ἀφικόμενος φθάνω πρωτύτερα ἀπὸ τινος.—**αἰτίη ἔσχε** ἐπεκράτησε (διεδόθη) ἡ κατηγορία.—**Ἀλκμαιωνίδαι**, ὀνομαστὴ οἰκογένεια ἐν Ἀθήναις.—**μηχανὴ μηχανορραφία**, σκευωρία.—**ἐπινοηθῆναι = ἐπινοῆσαι.** |

συντίθεμαί τινι συμφωνῶ μετὰ τινος.—**ἀναδείκνυμι ἀσπίδα** ἀνυψῶ ἀσπίδα ὡς σημεῖον.—**ὡς ποδῶν ἔχει** με ὅλην τὴν δύναμιν τῶν ποδῶν του: ὅσον ταχέως δύναται.—**Κυνόσαργες** γυμνάσιον ἐν Ἀθήναις παρὰ τὴν εἰς Φάληρον ὁδὸν (παρὰ τὴν σημερινὴν Γαργαρέταν).—**ὑπεραιωροῦμαι Φαλήρου** ἐμφανίζομαι εἰς τὸ πέλαγος (στ' ἀνοικτὰ) ἀντικρὺ τοῦ Φαλήρου.—**ὑπὲρ τούτου** πρὸ τούτου.—**ἀνακωχεύω** κρατῶ ἐπ' ὀλίγον στὰ πανιά.

Κεφ. 119. **προσέχω** ἐς προσορμίζομαι εἰς.—**ἐνέχω χόλον** τινὶ ἔχω μέσα μου ὀργήν, ὀργίζομαι κατὰ τινος.—**οἶα=ἄτε.**—**σταθμός** κτῆμα.—**μέχρι ἐμέ** ἕως τὸν καιρὸν μου.

Κεφ. 120. **καταλαμβάνω** (προ)φθάνω.—**ἱμείρομαι** ἐπιθυμῶ.—**τοὺς Μήδους**, δηλ. τοὺς ἐν Μαραθῶνι πεσόντας Πέρσας.

BIBLION EBΔOMON

Κεφ. 100. **διατάσσω** παρατάσσω.—**διεξελαύνω** διέρχομαι.—**θεῶμαι** ἐπιθεωρῶ.—**ἀπογράφω** καταγράφω ἐν καταλόγῳ.—**γραμματιστῆς** γραμματεὺς.—**ἐξ ἐσχάτων ἐς ἐσχάτα** ἀπὸ τὸ ἐν ἄκρον ἕως τὸ ἄλλο.—**μετειβαίνω** μεταβαίνω ἀπὸ τὸ ἐν εἰς ἄλλο.—**Σιδώνιος** ὁ ἐκ Σιδῶνος πόλεως τῆς Φοινίκης.—**ἴζομαι** κάθημαι.—**ἀπογράφομαι** διατάσσω νὰ καταγράφουν.—**ἀνάγω** φέρω εἰς τὸ πέλαγος.—**ὅσον τε** περίπου.—**ἀνακωχεύω**, βλ. VI, 115-117 (ἐν τῇ αὐτῇ σελ.).—**μετωπηδὸν** ἐν πυκνῷ μετώπῳ.—**ἐπιβάται** οἱ ἐπὶ τοῦ πλοίου πολεμισταὶ στρατιῶται (κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς ἐρέτας καὶ λοιποὺς ναύτας).—**ἐντὸς** μεταξύ.

Κεφ. 101. **διεκπλέω** διέρχομαι πλέων.—**Δημάρατος**, ὁ ἐξ ὀριστος βασιλεὺς τῆς Σπάρτης.—**εἶς=ἄττ. εἶ.**—**πυνθάνομαι** τινος μανθάνω ἀπὸ τινος.—**ὑπομένω** μετὰ μτχ. ἀναφερομένης εἰς τὸ ὑποκμ.: **τολμῶ** νά.—**χεΐρας ἀνταίρομαι τινι**, βλ. VI, 44 (ἐν σελ. 243).—**πρὸς ἐσπέρης** πρὸς δυσμάς.—**ἀξιόμαχος** (μετ' ἀπρμφ.): **ὑπομένω τινὰ ἐπιόντα** περιμένω τὴν ἐπίθεσιν τινος.—**ἄρθμιος** ἠνωμένος.—

τὸ ἀπὸ σεῦ τὴν γνώμην σου.—ὕπολαμβάνω λαμβάνω τὸν λόγον.—
 χρῶμαι ἀληθείᾳ λέγω τὴν ἀλήθειαν.—χρῶμαι ἠδονῇ ὁμιλῶ πρὸς
 εὐχαρίστησιν.—ἠγῆς δυσάρεστος.—ἔσσεσθαι, ὑπκμ. αὐτόν.

Κεφ. 102. ἀλίσκομαι ψευδόμενός τι πιάνομαι ψεύστης εἰς
 τι.—αἰεὶ κοτε ἀνέκαθεν.—σύντροφός εἰμί τινι εἶμαι ἀναθρεμμένος
 μαζί με τίνα.—ἔπακτός ἐστι δὲν εἶναι ἔμφυτος.—κατειργασταί (ἐν
 πθκ. σημ.) ἔχει ἀποκτηθῆ.—σοφίῃ νοημοσύνη.—διαχρῶμαι τι-
 νι μεταχειρίζομαι (ἔχω) τι πάντοτε.—ἀπαμύνομαι ἀποκρούω.—
 δεσποσύνη δεσποτισμός.—οἴκημαι=οἰκῶ.—οὐκ ἔστι ὅκως κο-
 τε οὐδέποτε.—λόγοι προτάσεις.—αὐτίς δέ ἔπειτα δέ.—ἀντιοῦμαι
 =ἐναντιοῦμαι.—φρονῶ τὰ τινος ἔχω τὰ αὐτὰ φρονήματα, τὰ
 ὁποῖα ἔχει καὶ ἄλλος τις: εἶμαι με τὸ μέρος τίνος.

Κεφ. 103. φθέγγομαι λέγω, ἐκστομίζω.—ἔπος λόγος.—δυ-
 ναίατο=ἀττ. δύναιντο.—γίνονται περὶ ἓνα ἕκαστον ἀναλογοῦν
 εἰς τὸν καθένα.—γενοίατο=ἀττ. γένοιντο.—δειμαίνω φοβοῦμαι.
 —ἀνειμένος (ἀνίημι) ἀφειμένος.—ἀνισῶ ἐξιῶ.

Κεφ. 104. τὰ κατήκοντα Σπαρτ. τὰ ἀφορῶντα τοὺς Σπαρτ.—
 τὰ νῦν τάδε (ἐπίρρ.): ἀκριβῶς τώρα.—ἔστοργα, ὁ πκμ. με σημ.
 ἐνεστ.=στέργω ἀγαπῶ.—ἔξεπίσταμαι γνωρίζω καλῶς.—τιμὴ βα-
 σιλικὸν ἀξίωμα.—γέρεα προνόμια (ἀποδιδόμενα εἰς βασιλεῖς).—βίος
 τὰ μέσα πρὸς ζωήν.—οἶκος κατοικία.—οἰκός=ἀττ. εἰκός.—φαι-
 νομένη φανερά.—διωθοῦμαι ἀποκρούω.—κατὰ ἓνα εἰς πρὸς ἓνα.
 —οὐδαμὸς=ἀττ. οὐδεῖς.—κακίων ὀλιγώτερον ἀνδρείος. — ἀλέες
 ὅλοι ὁμοῦ.—ἔπειμί τινι προϊσταμαί τινος.—ὕποδειμαίνω φοβοῦ-
 μαι.—γῶν=ἀττ. γοῦν.—ἄνωγα διατάσσω.—φεύγω ἀποφεύγω. —
 ἐπικρατῶ νικῶ.—τὸ λοιπὸν εἰς τὸ ἐξῆς.—κατὰ νόον τοι κατὰ
 τὴν ἐπιθυμίαν σου.

Κεφ. 105. ἐς γέλωτα τρέπω (τὸ πρᾶγμα) τὸ γυρίζω στὸ
 γέλιο.—ποιοῦμαι ὄργην ὀργίζομαι.

Κεφ. 201. ἡ δίοδος τὸ στενόν.—ἐπιχώριος ἐντόπιος.—τὰ
 ἔχοντα ἢ φέροντα πρὸς τὰ ἐκτεινόμενα μέρη πρὸς.

Κεφ. 202 - 203. ὑπομένω περιμένω.—ὁ Πέρσης, βλ. VI, 100.—ἐπίκλητος γίνομαι προσκαλοῦμαι.—**Λοκροὶ Ὀπούντιοι** οἱ κάτοικοι τῆς Ἄν. Λοκρίδος ἐκ τῆς ἐκεῖ πρωτεύουσας Ὀποῦντος.—**πρόδρομος** ὁ τρέχων ἐμπρός τινος, ὁ προπορευόμενος, ἡ πρωτοπορία.—**προσδόκιμός εἰμι** περιμένομαι.—**ἐν φυλακῇ εἰμι** φυλάσσομαι.—**τῶ=ῶ**.—**ἐξ ἀρχῆς γινομένῳ** εὐθύς ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του.—**κακὸν οὐ συνεμείχθη** (δηλ. τοῖσι ἀγαθοῖσι) μετὴν εὐτυχίαν δὲν ἀνεμείχθη κάποια δυστυχία.—**μέγιστα**, δηλ. **κακὰ συνεμείχθη**.—**πίπτω ἀπὸ τῆς δόξης** ἀποτυγχάνω εἰς τὴν ἰδέαν μου (εἰς τὴν προσδοκίαν μου).

Κεφ. 204 - 205. ἐκάστων, ἐκ τοῦ στρατηγού.—**ἐξ ἀπροδοκίτου** ἀπροσδοκίτως, παρ' ἐλπίδα· ὁ Λεωνίδας ὡς ἔχων δύο ἀδελφούς μεγαλυτέρους, τὸν Κλεομένην καὶ τὸν Δωριέα, οὐδέποτε ἤλπιζε νὰ γίνῃ βασιλεὺς. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Κλεομένης ἀπέθανεν ἄνευ τέκνου ἄρρενος, ὁ δὲ Δωριεὺς δὲν ὑπῆρχε πλέον, ἀλλ' εἶχεν ἀποθάνει καὶ αὐτός, ἡ βασιλεία περιῆλθεν εἰς τὸν Λεωνίδαν.—**ἐπιλέγομαι** ἐκλέγω διὰ τὸν ἑαυτόν μου.—**οἱ κατεστεῶτες** οἱ (διὰ νόμου) ὄρισμένοι ἐνοοῦνται οἱ κατ' ἐκλογὴν ὑπὸ τοῦ βασιλέως προσλαμβανόμενοι τριακόσιοι εἰς ἐπικινδύνους ἐπιχειρήσεις.—**ἐς τὸν ἀριθμὸν λογιζομαι** ἀπαριθμῶ.—**σπουδὴν ποιοῦμαι** (μετ. ἀπρμφ.) φροντίζω νά.—**κατηγορεῖται** (ἀπρσ.) **τινός** (μετ' ἀπρμφ.) φέρεται κατηγορία κατὰ τινος ὅτι.—**παρακαλῶ** προσκαλῶ.—**ἀπερέουσι**, μέλλ. τοῦ ἀπαγορεύω ἀρνοῦμαι.—**ἐκ τοῦ ἐμφανέως** φανερά.

Κεφ. 206. ὑπερβάλλομαι ἀναβάλλω. — γὰρ ἐπειδὴ. — **Κάρνεια** ἑορτὴ τελουμένη ἐν Σπάρτῃ κατ' ἔτος πρὸς τιμὴν τοῦ Καρνείου Ἀπόλλωνος καὶ διαρκούσα ἐννέα ἡμέρας.—**κατὰ τάχος=ταχέως**.—**πανδημει=πανστρατιῇ**.—**ὡς=οὕτως**. — **ἐνένωντο** = ἄττ. ἐνενόησαν· τοῦ νοοῦμαι σκέπτομαι.—**ἦν συμπεσοῦσα=συνέπεσε**.—**κατὰ τωυτό κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον**.—**Ὀλυμπιάς** οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες.—**κατὰ τάχος οὕτω=οὕτω ταχέως**.—**διακρίνεται ὁ πόλεμος** τελειώνει ὁ πόλεμος.

Κεφ. 207. διενένωντο, βλ. ἀνωτέρω ἐνένωντο (κεφ. 206).—**πέλας** (μετὰ γνκ.) πλησίον τινός.—**ἐσβολή** δίοδος, στενόν.—**κα-**

ταρρωδῶ=κατορρωδῶ πολὺ φοβοῦμαι.—ἀπαλλαγὴ ἀναχώρησις.—
περισπέρχομαι τινι πολὺ δυσαρεστοῦμαι (ὀργίζομαι) διὰ τι.—
ἀλέξασθαι, μέσ. ἄορ. τοῦ ἀλέξω ἀποκρούω.

Κεφ. 208. ιδέσθαι=ιδεῖν. — ἀκηκόεε=ἤκηκοί. — ἀλίζομαι
συναθροίζομαι.—ταύτη αὐτοῦ.—προσελαύνω (ἐφιππος) πλησιάζω.—
κατώρα=ἄττ. καθεώρα· καθορῶ βλέπω καλῶς.—ἔσω τοῦ τεί-
χεος, τοῦτο τὸ τεῖχος εἶχον κτίσει πρὸ πολλῶν ἐτῶν οἱ Φωκεῖς, διὰ
νὰ προφυλάσσωνται ἀπὸ τὰς προσβολὰς τῶν Θεσσαλῶν, τῶν ἀσπόν-
δων ἐχθρῶν των.—ἀνορθώσαντες, διότι τὸ πλεῖστον μέρος αὐτοῦ
ὡς ἐκ τῆς πολυκαιρίας εἶχε καταπέσει.—οἰά τε ἦν=οἰόν τε ἦν.—
ὁ δὲ=ἀλλά.—μανθάνω, ἐδῶ: παρατηρῶ.—τοῖσι (=οἷς) τὰ
ὄπλα ἔκειτο οἱ ὅποιοι εἶχον στρατοπεδεύσει.—ἀτρεκέως ἀκριβῶς.—
ἀλογίη ἀδιαφορία, καταφρόνησις.—κυρέω=τυγχάνω. — ὄπωπα,
πρkm. τοῦ ὄρῶ.

Κεφ. 209. ἔχω (μετ' ἀπρμφ.) δύναμαι.—συμβάλλομαι ἐν-
νοῶ.—τὸ ἐόν τὸ ἀληθές.—ἀλλὰ - γὰρ ἀλλ' ἐπειδή.—μευ=ἄττ. μου.
—καὶ πρότερον, περὶ τοῦ πράγμ. βλ. κεφ. 101 - 104 (ἐν σελ. κειμ.
171 - 172)—εὔτε=ἄττ. ὅτε.—γέλωτα τίθεμαι τινι περιγελῶ τι-
να. — τῇ (= ἄττ. ἡ) πῶς. — ἀγών ἔργον, καθήκον. — ἀντία σεῦ
ἐνώπιόν σου. — ἀπίκαται=ἄττ. ἀφιγμένοι εἰσί. — ἔσοδος=ἐσβο-
λὴ (κεφ. 207).—νόμος συνήθεια.—ἔχων ἐστί=ἔχει.—ἐπεάν=
ἄττ. ἐπάν. — ψυχὴ ζωή.—τὸ ὑπομένον = οἱ ὑπομόνοντες·
ὑπομένω μένω ὀπίσω. — ὑπομένω (μετὰ μτχ. ἀναφερομένης εἰς
τὸ ὑποκμ.), βλ. κεφ. 101 (ἐν σελ. 248).—χεῖρας ἀνταίρομαι τι-
τα ἢ τινι, βλ. VI, 44 (ἐν σελ. 243).—βασιλῆιος=ἄττ. βασιλείος
βασιλικός.—προσφέρομαι πρὸς τινι ἐπέρχομαι ἐναντίον τινός.
—κάρτα=λίαν.—χρᾶσθαι, τὸ ἀπρμφ. ἀντὶ προστακτ.=χρῶ. —
τοι=ἄττ. σοι.—ταύτη... τῇ οὔτω... ὅπως.

Κεφ. 210. παρεξήκε, τοῦ παρεξίημι ἀφήνω νὰ περάσῃ.—
ἀβουλία ἀπερισχεψία.—διαχρῶμαι=χρῶμαι.—Κίσιοι κάτοικοι τῆς
Κισσίας, χώρας περσικῆς, ἐν τῇ ὁποῖα ἔκειντο τὰ Σοῦσα.—ἐς ὄψιν
τῆν' ἑωυτοῦ ἐνώπιόν του.—φερόμενοι μὲ ὀρμήν.—ἐπεσήσαν=
ἄττ. ἐπεισησαν εἰσῆρχοντο εἰς τὰς τάξεις τῶν πιπτόντων.—προ-

σπαίω βλάπτομαι, ύφίσταμαι άπωλείας.— τέω = άττ. τῷ, τι-
 νι.—πᾶς τις ἕκαστος.—συμβολή μάχη.—δι' ἡμέρης (καθ') ὅλην
 τὴν ἡμέραν.

Κεφ. 211. τρηχέως περιέπω κακοποιῶ, βλάπτω.—ὕπεξέρ-
 χομαι ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀποσύρομαι.—ἐκδέχομαι διαδέχομαι.—
 ἀθάνατοι, σῶμα ἐκ δεκακισχιλίων ἐπιλέκτων στρατιωτῶν τῆς περσι-
 κῆς βασιλικῆς φρουρᾶς· ὠνομάζετο οὕτω, διότι ἀντικαθίσταντο πάν-
 τοτε οἱ ὑπὸ νόσου ἀποθνήσκοντες ἢ οἱ φονεούμενοι, ὥστε νὰ μένη πάν-
 τοτε πλήρης ὁ ἀριθμός.— ὡς κατεργασόμενοι (αὐτούς, δηλ. τοὺς
 Ἑλλ.) μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ τοὺς νικήσουν.—εὐπετέως εὐκόλως.
 —συμμίσγω=συμμείγνυμι ἔρχομαι εἰς χεῖρας.—πλέον φέρο-
 μαι περισσότερον κατορθώνω.—στεινόπορος στενός. — ἥπερ =
 άττ. ἢ (συγκρτκ.).—ἄλλα εἰς ἄλλα.—ἐξεπίσταμαι γνωρίζω κα-
 λῶς.—δύκως=ὀπότε ὀσάκις.—ἀλῆς εἰς ἐν ὄλον ἠθροισμένος, συν-
 ηνωμένος.—φεύγεσκον=ἔφευγον.—δῆθεν κατὰ τὸ φαινόμενον.—
 πάταγθς κρότος (τῶν ὄπλων).—καταλαμβάνω προφθάνω.—ἂν ὕ-
 πέστρεφον, ἐδῶ ὁ ἂν μετὰ τοῦ παρτκ. δηλοῖ τὸ κατ' ἐπανάληψιν
 συμβαῖνον εἰς τὸ παρελθόν: ἔστρεφον ὀπίσω.—ἀντίοι ἀντιμέτωποι.—
 μεταστρέφομαι στρέφομαι ὀπίσω.—καταβάλλω=ἀποκτείνω. πθτκ.
 τούτου πίπτω.—ἐδυνάετο=άττ. ἡδύναντο. — οὐδέν, ἐπίρρ.—
 παραλαμβάνω τῆς ἐσόδου καταλαμβάνω τὴν εἴσοδον: γίνομαι κύριος
 τῆς εἰσόδου.—τέλος σῶμα στρατοῦ, τάγμα.—παντοίως κατὰ πολλοὺς
 καὶ διαφόρους τρόπους.

Κεφ. 212. πρόσοδοι τῆς μάχης ἐπιθέσεις, ἔφοδοι.—ἀνατρέ-
 χω ἀναπηδῶ.—ἀεθλέω=άττ. ἀθλῶ μάχομαι.—ἐόντων, δηλ. τῶν
 Ἑλλήνων.—συμβάλλω ἔρχομαι εἰς χεῖρας συμπλέκομαι.—κεκο-
 σμημένοι τεταγμένοι.—ἐν μέρεϊ μὲ τὴν σειρᾶν, διαδοχικῶς.—ἐς
 τὸ οὖρος, δηλ. τὸ Καλλίδρομον.—ἄλλοιός διαφορετικός.—ἐνώ-
 ρων=άττ. ἐνεώρων· ὁ πρτκ. ἐδῶ μὲ σημ. ὑπερσυντκ.: ἐνορῶ
 παρατηρῶ.

Κεφ. 213. ὅ τι χρήσται τῷ π. πρήγμ. πῶς νὰ μεταχειρισθῇ
 τὴν παροῦσαν περίστασιν: τί νὰ κάμη εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν.
 —φέρομαι λαμβάνω (ὡς ἀνταμοιβήν).—διὰ τοῦ οὔρεος (δηλ. τοῦ

Καλιδρόμου) φέρουσαν, βλ. σχ. τῆς ἐν Θερμοπύλαις μάχης ἐν τέλει τοῦ βιβλίου (πίν. Ι).—ταύτη ἐδῶ (δηλ. ἐν Θερμοπ.).—ὑπομένω μένω.—ὑστερον, ὅτε δηλ. οἱ Πέρσαι ἀφῆκαν τὴν Ἑλλάδα.—**Πυλαγόροι** οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν 12 ἑλλ. φύλων, οἱ ὅποιοι μετεῖχον τοῦ ἀμφικτυονικοῦ συνεδρίου· συνήρχοντο δις τοῦ ἔτους, τὸ μὲν ἕαρ ἐν Δελφοῖς, τὸ δὲ φθινόπωρον ἐν Ἀθήνῃ παρὰ τὰς Θερμοπύλας.—**Πυλαίη** (δηλ. **σύνοδος**) ἡ συνέλευσις ἐν Πύλαις (ἢ μᾶλλον ἐν Ἀθήνῃ παρὰ τὰς Πύλας).—**ἐπικηρύσσω ἀργύριόν τι** ὀρίζω χρηματικὴν ἀμοιβὴν διὰ τὴν κεφαλὴν τινος.—**κατέρχομαι ἐπανέρχομαι.**—**Ἀντικύρη** πόλις παρὰ τὸν Μαλιακὸν κόλπον, ἡ πατρίς τοῦ Ἐφιάλτου.

Κεφ. 215. **κατεργάζομαι** κατορθώνω.—**ὠρμέατο**=ἄττ. **ὠρμηγντο**· ὠρμῶμαι ξεκινῶ.—**περὶ λύχνων ἀφὰς** περὶ τὴν ὥραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνάπτονται οἱ λύχνοι, δηλ. ὅταν ἀρχίξῃ νὰ νυκτώνῃ.—**καθηγοῦμαι** ὀδηγῶ.—**ὅτε οἱ Φωκεῖς** κτλ., περὶ τοῦ πράγμ. βλ. κεφ. 208 (ἐν σελ. 251).—**ἐν σκέπη εἰμί** τινος προφυλάσσομαι ἀπὸ τι.—**ἐκ τόσου**, δηλ. χρόνου.—**κατεδέδεκτο**=ἄττ. **κατεδέδεικτο.**—**χρηστὸς** χρήσιμος.

Κεφ. 216 - 217. **διασφάξ, γος** χαράδρα.—**Ἄσωπος** - **Ἀνόπαια**, βλ. σχ. τῆς ἐν Θερμοπύλαις μάχης ἐν πίν. Ι.—**τείνω** ἐκτείνομαι.—**πρὸς τῶν Μηλιέων** (ὡς πρὸς τὸν ἐρχόμενον) ἀπὸ τὴν χώραν ὧν Μαλιέων.—**ἡὼς** (=ἄττ. **ἕως**) **διαφραίνει** ἀρχίζει νὰ φαίνεται ἡ αὐγή· ἀρχίζει νὰ γλυκοχαράξῃ.—**καὶ οἱ καὶ οὗτοι.**—**γίνομαι ἐπὶ τινι** φθάνω εἰς τι.—**ἀκρωτήριον** κορυφή.—**ρύομαι** ὑπερασπίζω.—**ἡ κάτω ἐσβολὴ** τὸ κάτω κείμενον στενόν.—**ὑπὸ τῶν εἰρηται**=**ὑπὸ τούτων**, ὑφ' ὧν αὐτὴν φυλάσσεσθαι πρότερόν μοι εἰρηται (βλ. κεφ. 202).—**ὑποδέχομαι** ἀναλαμβάνω, ὑπόσχομαι.

Κεφ. 218. **ἐπίπλεος**=ἄττ. **ἐπίπλεως** γεμάτος.—**ψόφος** θόρυβος.—**οἰκός**=ἄττ. **εἰκός.**—**φύλλων ὑποκεχυμένων ὑπὸ τ.π.** διότι φύλλα εἶχον πέσει (ἐκ τῶν δένδρων) καὶ εἶχον σκορπισθῆ ὑπὸ τοὺς πόδας των.—**ἀνά - ἔδραμον**, τμησίς· **ἀνέδραμον**· **ἀνατρέχω**, βλ. κεφ. 212.—**ἐνδύνω**=**ἐνδύομαι.**—**ἐν θώματι γίνομαι** ἐκπλήττομαι. — **ἔλπομαι** ἐλπίζω. — **ἀντίξοος** ἐναντίος, ἐχθρικός. — **ἐγκυρέω** (ἀόρ. ἐνεκύρησα) συναντῶ.—**ὀποδαπὸς** ἐκ τίνος χώρας.—

διατάσσω θέτω ἐν τάξει, παρατάσσω.—βάλλω κτυπῶ.—τόξυμα βέλος.—κόρυμβος κορυφή.—ἐπίσταμαι, ἐδῶ: εἶμαι βέβαιος, πιστεύω.—ἀρχὴν (ἐπίρρ.) ἀρχικῶς, κυρίως.—παρεσκευάδατο=ἀττ. παρεσκευασμένοι ἦσαν.—οὐδένα λόγον ποιοῦμαι τινος καθόλου δὲν λογαριάζω τινα.—οἱ δὲ=ἀλλά.

Κεφ. 219. τὰ ἱρὰ τὰ σφάγια, τὰ σπλάγχνα τῶν σφαγίων.—ἄμα ἡοῖ (=ἀττ. ἄμ' ἔω) κατὰ τὴν αὐγὴν (τῆς ἐπομένης ἡμέρας).—ἐπι δὲ (ἐπίρρ.) ὕστερον δέ.—περίοδος περικυκλώσις.—σημαίνω εἰδοποιῶ.—ἡμεροσκοπός φρουρός ἐν καιρῷ ἡμέρας.—τὸ ἄκρον ἡ κορυφή.—διαφαίνει ἡμέρη ἀρχίζει νὰ ξημερώνη.—σχίζομαι διαιροῦμαι.—ἔων=ἀττ. εἶων.—διακρίνομαι διαλύομαι, χωρίζομαι.

Κεφ. 220. κήδομαι μεριμνῶ, ἐνδιαφέρομαι.—εὐπρεπέως ἔχει=πρέπει ἀρμόζει.—ἀρχὴν, βλ. κεφ. 218.—ταύτη τῇ γνώμῃ πλεῖστός εἶμι εἰς ταύτην τὴν γνώμην κατὰ τὸ πλεῖστον ἀποκλίνω: μὲ αὐτὴν τὴν γνώμην καθ' ὀλοκληρίαν συμφωνῶ.—καλῶς ἔχει εἶναι ἔντιμον.—ἐκέχρηστο, πητικ. ὑπερσυντλκ. τοῦ χρῶ δίδω χρησιμόν.—χρῶμαι (χρηστηρίῳ ἢ Πυθίᾳ) ἐρωτῶ τὸ μαντεῖον.—αὐτίκα κατ' ἀρχὰς εὐθύς ἐξ ἀρχῆς.—ἀνάστατος γίνομαι καταστρέφομαι.—ἐπιλέγομαι σκέπτομαι.—κατατίθεμαι δόξαν θησαυρίζω δόξαν.—διαφέρομαι γνώμῃ ἔχω διάφορον γνώμην, διαφωνῶ.—ἀκόσμως ἀπρεπῶς.

Κεφ. 221. τὰ ἀνέκαθεν ἐκ καταγωγῆς.—Μελάμπους περίφημος μάντις κατὰ τοὺς μυθικοὺς χρόνους.

Κεφ. 222. ἐν ὁμήρων λόγῳ ποιοῦμαι θεωρῶ ὡς ὁμήρους.

Κεφ. 223. ἐπέχω περιμένω.—ἐς ἔως, μέχρι.—κου μάλιστα περίπου.—ἀγοραῖς πληθῶρη=ἀγορὰ πλήθουσα ὁ χρόνος ἀπὸ 9-11 1/2 π.μ. περίπου.—ἐπέσταλτο οὕτω εἶχε δοθῆ τοιαύτη παραγγελία.—χώρος ἀπόστασις.—πολλὸν πολύ.—ἦπερ=ἀττ. ἦ.—ἡ περίοδος, ἐδῶ: ἡ (περὶ τὸ ὄρος) κυκλοτερὴς ὁδός.—κατ' ἀρχὰς πρότερον.—αὐχὴν στενόν.—ἔρυμα δχύρωμα.—ὑπεξέρχομαι προφυλακτικῶς ἐξέρχομαι.—συμμίγοντες, οἱ Ἕλλ.—τέλος, βλ. κεφ. 211.—ῥαπίζω μαστιγῶν.—ζωὸς ζωντανός.—οὐδεὶς λόγος ἐστὶ

τινος οὐδεις φροντίζει περί τινος.—τὸ ἀπολλύμενον=οἱ ἀπολλύμενοι.—ἀποδείκνυμαι ἐπιδεικνύω.—ῥώμης ὅσον εἶχον μέγιστον τὴν μέγιστην δύναμιν πού εἶχον.—παραχρεώμενοι μαχόμενοι ἄνευ σκέψεως περί τῆς ζωῆς των, ἀψηφοῦντες τὴν ζωὴν των.—ἀτέων παράφορος, ἔξω φρενῶν.—κατάγνυμι θραύω· ὁ πρkm. κατέαγα εἶμαι θραυσμένος.—διεργάζομαι φονεύω.

Κεφ. 224. πόνος μάχη.—ἐν δὲ δὴ πρὸς τούτοις δέ.

Κεφ. 225. ὠθισμός, ἐπὶ τῶν μαχομένων ἐν συμπλοκῇ: σπρώξιμον.—ἐς ὃ ἕως ὅτου.—ἀρετὴ ἀνδρεία.—ὑπεξερύω ἀποσύρω, ἀποσπῶ.—τοῦτο συνεστήκει οὗτος ὁ ἀγὼν διήρκεσε.—ἐτεριοῦμαι μεταβάλλομαι, ἀλλάσσω μορφήν.—τὸ νεῖκος ὁ ἀγὼν.—ἀναχωρῶ ὀπίσω ὑποχωρῶ.—παραμείβομαι ὑπερβαίνω.—κολωνός λόφος.—ἀλής, βλ. κεφ. 211 (σελ. 252).—ἐπὶ Λεωνίδῃ πρὸς τιμὴν τοῦ Λ.—ἀλέξομαι ὑπερασπίζομαι.—περίεμι ὑπολείπομαι, ἀπομένω.—καταχώννυμι χῶνα βαθέως, κατακαλύπτω, θάπτω.—ἐξ ἐναντίας ἐκ τῶν ἔμπροσθεν.—ἐφέπομαι ἐπιτίθεμαι.—συγχώννυμι μεταβάλλω εἰς σωρὸν ἐρείπιων, κατακρημνίζω.—περιέχομαι περικυκλώνω.—περισταδὸν σταθέντες ὀλόγυρα.

Κεφ. 226 - 227. εἶπαι=ἄττ. εἰπεῖν.—τὸ ἔπος ὁ λόγος.—πρὸς τευ παρά τινος.—ἀπιέωσι=ἄττ. ἀφιῶσι· ἀφίημι ῥίπτω.—οἰστός βέλος.—ἐν ἀλογίῃ ποιοῦμαί τι δὲν λογαριάζω τι, ἀδιαφορῶ διὰ τι.—τοιουτότροπος παρόμοιος.—μνημόσυνον, βλ. VI, 109 (ἐν σελ. 246).

Κεφ. 228. θαρθεῖσι=ἄττ. ταφεῖσι.—αὐτοῦ ταύτη ἐδῶ ἐν αὐτῇ τῇ θέσει.—τῇ περ ὅπου ἀκριβῶς.—ἦ, μετὰ τὸ πρότερον=πρὶν.—γράμματα ἐπίγραμμα.—τῆδε ἐδῶ.—Πελοποννήσου, δωρικὸς τύπος.—τέτορες, δωρικὸς τύπος=τέσσαρες.—ἀγγέλλειν, ἀντὶ προσκτ. =ἄγγελλε.—ῥῆμα νόμος.—κλεινός ἐνδοξος.—ἀμείβομαι διαβαίνω.—κῆρ, κηρὸς, συνήθως ἐν τῷ πληθ. κῆρες θάνατος.—σάφα σαφῶς.—οὐκ ἔτλη (ἀόρ. β' τοῦ ἀχρ. ἐνεστ. τλάω) δὲν ὑπέμεινε, δὲν ἠθέλησε.—προλείπω καταλείπω.—ἔξω ἦ=πλήν.—ἐπικοσμῶ τιμῶ.—κατὰ ξεινίην, ἢ κατὰ ἔνεκα.—Σιμωνίδης, περὶ τούτου βλ. V, 102 (ἐν σελ. 241).

ΒΙΒΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ

Κεφ. 40. κατίσχω τὰς νέας διευθύνω τὰ πλοῖα.—προσδέομαι=δέομαι.—σχεῖν=κατασχεῖν· κατέχω προσορμίζομαι, ἀράζω.—ὑπεξάγομαι φέρω (τοὺς ἰδικούς μου) εἰς ἀσφαλῆ τόπον.—τὸ=ἄττ. ὄ.—τὰ κατήκοντα πρήγματα=τὰ παρεόντα πρήγματα ἢ παροῦσα κατάστασις τῶν πραγμάτων: αἱ παροῦσαι περιστάσεις.—βουλὴν ποιῶμαι=βουλεύομαι.—ἐψευσμένοι γνώμης ἀπατηθέντες εἰς τὰς ἐλπίδας των.—ὑποκάθημαί τινα ἐνεδρεύω τινά.—οἱ δὲ=ἀλλά.—τειχέω=τειχίζω.—περίειμι σφίζομαι. — περὶ πολλοῦ ποιῶμαι πολὺ φροντίζω.—ἀπιέναι=ἄττ. ἀφιέναι· ἐκ τοῦ ἐπυνθάνοντο.

Κεφ. 41. τῆ (=ἧ) τις ὅπου ἕκαστος.—οἰκέται ὅλοι ἐν οἱ τῆ οἰκίᾳ, ἢ οἰκογένεια· ἐδῶ: γυναῖκες καὶ δούλοι.—ὑπεκτίθεμαι = ὑπεξάγομαι (κεφ. 40).—χρηστήριον χρησμός· οἱ Ἀθηναῖοι ἀφότου ἔμαθον, ὅτι ὁ Ξέρξης θὰ ἐπέλθῃ κατὰ τῆς Ἑλλάδος, εἶχον ζητήσῃ ἀπὸ τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν χρησμόν. Ὁ Ἀπόλλων τοὺς ἀπεκρίθη ὅτι μεγάλη καταστροφή τοὺς περιμένει καὶ ὅτι μόνον τὰ ξύλινα τεῖχη θὰ ἦτο δυνατόν νὰ τοὺς σώσουν. Ὁ Θεμιστοκλῆς ἀπὸ τότε ἐξήγησε τὸν χρησμόν, ὅτι ὁ θεὸς μὲ τὰ ξύλινα τεῖχη ἐννοεῖ τὰ πλοῖα.—ὑπηρετῶ τινι προσφέρω ὑπηρεσίαν εἰς τινα, ὑπακούω εἰς τινα.—ἐνδιδαιτῶμαι κατοικῶ, διαμένω.—ἐν τῷ ἱρῷ, δηλ. τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς.—ὡς ἐόντι ὡς ἐὰν ἀληθῶς ὑπῆρχεν (ὁ ὄφις).—ἐπιμήνια (ἱερά) μηνιαῖα προσφορὰ ἢ θυσίαι.—προτίθημι παραθέτω—μελιτόεσσα (=μελιτοῦττα, δηλ. μᾶζα) μελόπητα.—ἄναισιμῶ (-ῶω) καταναλίσκω, κατατρώγω.—τῆς θεοῦ, δηλ. τῆς Ἀθηνᾶς, εἰς τὴν ὁποῖαν ἱερός ἦτο ὁ ὄφις.—ὑπέκκειμαι (πθκ.) ἔχω μεταφερθῆ εἰς μέρος ἀσφαλές.—στρατόπεδον στόλος.

Κεφ. 42. ωὗτός=ὁ αὐτός.—πᾶρεξ ἐκτός, πλῆν.—πεντηκόντερος, βλ. III, 39 (ἐν σελ. 237.).

Κεφ. 49. προτίθημι προτείνω.—ἴκου... τῶν...=ἴκου τούτων τῶν χωρέων, τῶν αὐτοὶ ἐγκρατέες εἰσὶ.—ἐγκρατῆς κύριος.—ἐπιτήδειος κατάλληλος.—ἀπεῖτο=ἄττ. ἀφεῖτο· πθκ. ὑπερσυντελι.

τοῦ ἀρήμι.—συνεκίπτω εἶμαι σύμφωνος, συμφωνῶ.—ἐπιλέγω λέγω προσέτι.—πολιορκήσονται, ἐν πθτικ. σημασία.—ἴνα, τοπικ.= ὅπου.—τιμωρή βοήθεια.—ἐκφέρομαι (μέλλ. ἐξοίσομαι) ἐξερχόμενος ἀπὸ τοῦ πλοῖον καταφεύγω.

Κεφ. 50. ἐπιλέγονται συσκέπτονται, συζητοῦν. — τρέπομαι πορεύομαι.—ἐκλείπω ἐς = ἐκλείπω καὶ φεύγω ἐς. — Καλλ. ἀρχοντος Ἀθ., δηλ. τὸ 480 π.Χ.

Κεφ. 51. ἐν τῷ ἱρῷ, δηλ. τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς ἐν τῇ Ἀκροπόλει. — ταμίας τοῦ ἱροῦ, οὗτοι ἦσαν δέκα καὶ ἐφύλαττον τὰ κειμήλια καὶ τὰ χρήματα τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς καὶ καθόλου φαίνεται, ὅτι εἶχον τὴν ἐπιμέλειαν καὶ ἐποπτείαν ὅλων τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει. — θύρα σανίς. — ἅμα μὲν - πρὸς δὲ ἀφ' ἐνὸς μὲν — πρὸς τούτοις δέ. — ἀσθένεια βίου πενία. — ἐκχωρῶ ἀπέρχομαι, ἀναχωρῶ. — αὐτοὶ αὐτοὶ μόνον. — τὸ μαντήιον, ἐδῶ: τὴν ἔννοιαν (τὴν σημασίαν) τοῦ χρησμοῦ. — χρωῶ (-άω) χρησιμοδοτῶ. — ἀνάλωτος ἀκυρίευτος, ἀπόρητος. — κρησφύγετον καταφύγιον.

Κεφ. 52. ἴζομαι, ἐπὶ στρατεύματος: λαμβάνω θέσιν, στρατοπεδεύω. — καταντίον ἀπέναντι. — ὄχθος ὕψωμα, λόφος. — ὅκως= ὁπότε ὁσάκις. — ἄπτω ἀνάπτω. — τὸ ἔσχατον τοῦ κακοῦ τὰ ἔσχατα δεινά. — προδίδωμι (ἀμτβ.) ἐκλείπω, γίνομαι ἄχρηστος. — λόγοι προτάσεις. — τῶν Πεισιστρατιδῶν, δηλ. τοῦ Ἰππίου καὶ τῶν ὀπαδῶν του, οἱ ὅποιοι εὕρισκοντο ἐν τῷ στρατῷ τοῦ Ξέρξου. — ὁμολογία συνθήκη. — ὀλοίτροχος στραγγυλὸς λίθος.—ἀπορήσει ἐνέχομαι εὕρισκομαι εἰς ἀμηχανίαν.

Κεφ. 53. τὰ ἄπορα αἱ ἀπορίαι, ἡ ἀμηχανία. — ἔξοδος διέξοδος. — ἔδεε ἦτο προωρισμένον. — θεοπρόπιον χρησμός. — γίνομαι ὑπὸ τινι περιέρχομαι εἰς τὴν ἐξουσίαν τινός. — ἐλπίζω μὴ φοβοῦμαι μήπως. — κατὰ ταῦτα ἀπ' αὐτοῦ. — ταύτη ἀπὸ αὐτὸ τὸ μέρος.—κατὰ τοῦ τείχεος κάτω ἀπὸ τὸ τεῖχος κάτω. — ἐς τὸ μέγαρον, δηλ. τοῦ ναοῦ τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς: μέγαρον δὲ τὸ ἐσώτατον καὶ ἱερώτατον μέρος τοῦ ναοῦ, τὸ ἄδυτον· ἐν αὐτῷ εὕρισκοντο τὰ ἀγάλματα τῆς θεᾶς. — τὰς πύλας, δηλ. τοῦ ναοῦ τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς. — κατέστρωντο, πθτικ. ὑπερστυλ. τοῦ καταστρώννυμι φονεύω.

Κεφ. 54. Ἄρταβάνω, τοῦτον ὁ Ξέρξης εἶχεν ἀφήσει εἰς τὰ Σοῦσα ὡς διοικητὴν τοῦ κράτους του. — εὐπρηξίη εὐτυχία, ἐπιτυχία. — τὸς φυγάδας, δηλ. τὸν Ἰππίαν καὶ τοὺς ὀπαδοὺς αὐτοῦ. — τὰ ἱρὰ τὰς συνήθεις θυσίας. — ὄψις ἐνυπνίου ὄραμα εἰς τὸν ὕπνον. — ἐνθύμιόν μοι γίνεται ποιήσαντι αἰσθάνομαι βάρος εἰς τὴν ψυχὴν μου (μὲ τύπτει ἢ συνείδησίς μου), δι' ἕ,τι ἕκαμα.

Κεφ. 55. ἐπιμιμνήσκομαί τινος μνημονεύω τι. — γηγενῆς ὁ ἐκ τῆς γῆς γεννηθείς. — θάλασσα πηγὴ ἄλμυροῦ ὕδατος. — ἐνι = ἔνεστι. — λόγος (ἔστι) λέγεται. — μαρτύριον μαρτυρία, ἀπόδειξις. — καταλαμβάνει (ἀπροσ.) συμβαίνει. — ὦρων = ἀττ. ἐώρων. — στέλεχος κορμός. — ὅσον τε περίπου. — ἀνατρέχω, ἐδῶ: βλαστάνω, μεγαλώνω.

Κεφ. 56. θόρυβος ταραχή. — μένω περιμένω. — κυρῶ (-όω) ἐπικυρώνω, λαμβάνω ἀπόφασιν. — τὸ προκείμενον πρῆγμα τὸ θέμα τῆς συνδιασκέψεως, τῆς συζητήσεως (τὸ ὁποῖον εἶχε προταθῆ ὑπὸ τοῦ Εὐρυβιάδου βλ. κεφ. 49). — ἐσπίπτω πίπτω ἐντὸς μὲ ὄρμην (μὲ βίον), εἰσορμῶ. — αἶρω = ἀττ. αἶρω. — ἀποθευσόμενοι, τοῦ ἀποθέω ταχέως ἀπέρχομαι. — τοῖσί τε ὑπολ., δτκ. τοῦ ποιητκ. αἰτίου. — καὶ οἱ καὶ οὗτοι.

Κεφ. 57. Μνησίφιλος, πατρικὸς φίλος τοῦ Θεμιστ. — σφι, δτκ. τοῦ ποιητκ. αἰτίου. — βεβούλευται ἔχει ἀποφασισθῆ. — δέδοκται = βεβούλευται. — τοι βεβαίως. — ἀπαίρω τὰς ναῦς κινῶ τὸν στόλον, ἀποπλέω. — ἀβουλία ἀπερισκεψία. — μηχανὴ τρόπος. — διαχέαι, ἀπαρφ. ἄορ. τοῦ διαχέω διαλύω, ματαιώνω. — ἀνέγνωσα (ἀόρ. α' τοῦ ἀναγιγνώσκω) ἔπεισα. — μεταβουλεύομαι μεταβάλλω γνώμην.

Κεφ. 58. ὑποθήκη συμβουλή. — κοινὸν πρῆγμα ὑπόθεσις κοινῆς φροντίδος: ὑπόθεσις δημοσία. — συμμειγνυμί τινί τι ἀνακοινῶ τι. εἰς τινα. — παρίζομαι τινι κάθημαι πλησίον τινός. — καταλέγω διηγοῦμαι, ἐκθέτω. — ἑμαυτοῦ ποιοῦμαι τι οἰκειοποιοῦμαι τι. — ἐς ὃ ἔως ὅτου. — χρηρίζω παρακαλῶ.

Κεφ. 59. προτίθημι ἐκθέτω, ἀνακοινώνω. — τῶν εἵνεκεν ἀντί: τοῦ εἵνεκεν = οὐ (δηλ. λόγου) ἕνεκα. — πολλὸς εἶμι ἐν τοῖσι

λόγοισι ὁμιλῶ πολλά. — οἶα = ἄτε. — κάρτα δέομαι ἔχω μεγάλην ἀνάγκην. — προεξανίσταμαι, ἐν ἀγῶνι : ξεκινῶ πρὶν δοθῆ τὸ σύνθημα. — ραπίζω ραβδίζω, δέρω. — ἀπολύομαι ἀπολογοῦμαι. — ἐγκαταλείπομαι ἐν ἀγῶνι δρόμου: μένω ὀπίσω.

Κεφ. 60. διαδιδρήσκω = ἀποδιδράσκω. — κόσμον φέρει τινὶ φέρει τιμὴν εἰς τινα. — ὁ δὲ = ἀλλά. — ἄλλου λόγου ἔχομαι πιάνομαι ἀπὸ ἄλλου λόγον: κάμνω χρῆσιν ἄλλου λόγου.

α) ἐν σοί ἐστι, βλ. VI, 109 (ἐν σελ. 246). — ἀναζεύγνυμι τὰς ναῦς φέρω τὰ πλοῖα. — ἀνατίθημι ἀντιπαραβάλλω, συγκρίνω. — συμβάλλω συμπλέκομαι. — ἀναπεπταμένος ἀνοικτός. — τὸ = ἄττ. ὅ. — τοῦτο δὲ ἀφ' ἑτέρου δέ. — κινδυνεύω τινὶ κινδυνεύω μέ τινα: ἐκθέτω τινὰ εἰς κίνδυνον.

β) χρηστά ὠφέλεια. — τὰ οἰκότα ἐκ τοῦ πολέμου ἐκβαίνει ὁ πόλεμος λαμβάνει ἐκβασιν, ὅποιαν πρέπει. — πολλὸν κρατῶ κερδίζω μεγάλην νίκην. — πρὸς τινος πρὸς τὸ συμφέρον τινός. — αὐτῆς δὲ πρὸς τούτοις δέ. — περιγίνομαι σφίζομαι. — ὑπέκκειμαι ἔχω μεταφερθῆ χάριν ἀσφαλείας. — ἐν αὐτοῖσι, δηλ. ἐν τοῖς ὑπ' ἐμοῦ λεγομένοις. — περιέχομαί τινος προσκολλῶμαι εἰς τι : ἐπιδιώκω τι. — προναυμαχῶ τινος ναυμαχῶ ὑπὲρ τινος. — καί, μετὰ τὸ ὁμοίως καθὼς καί. — σφέας, τοὺς Πέρσας.

γ) ἐκαστέρω, συγκριτ. ἐπίρρ. τοῦ ἐκάς μακρὰν. — κόσμος τάξις. — κερδαίνω τινὶ περιέοντι ἔχω τὸ κέρδος, ὅτι σφίζεται τις. — λόγιον χρησμός. — κατύπερθε γίνομαι τινος γίνομαι ὑπέρτερός τινος: νικῶ τινα. — οἰκότα ὀρθά, λογικά. — ὡς τὸ ἐπίπαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. — ἐθέλει, ὡς ὑποκμ.: τὰ βεβουλευμένα· ἐθέλω, ἐδῶ: συνηθίζω. — εὐ γίνομαι ἀποβαίνο καλῶς, ἐπιτυγχάνω. — προσχωρῶ πρὸς τινα ὑποστηρίζω, βοηθῶ τινα.

Κεφ. 61. ἐπιφέρομαί (τινι) διὰ λόγου καταφέρομαι κατὰ τινος. — ἐπιψηφίζω τινὶ δίδω δικαίωμα ψήφου εἰς τινα. — παρέχομαι παρουσιάζω, ἔχω. — γνώμας συμβάλλομαι προσθέτω τὴν γνώμην μου εἰς τὰς γνώμας τῶν ἄλλων: δίδω τὴν γνώμην μου, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι. — προσφέρω τί τινι ἐπιρρίπτω τι (ὄνειδος) κατὰ τινος. — ἔωυτοῖσι, δηλ.: ἔωυτῶ καὶ τοῖς ἄλλοις Ἄθ. — ἤπερ=ἄττ. ἤ. — ἔστε ἐφόσον. — οὐδαμὸς = οὐδεῖς.

Κεφ. 62. διαβαίνω ἔς τινα στρέφομαι πρὸς τινα. — λόγοι ἐπεστραμμένοι λόγοι ἔντονοι, σφοδροί. — τὸ πᾶν τοῦ πολέμου τὴν ὄλην κρίσιν τοῦ πολέμου. — ὡς ἔχομεν ὅπως εἴμεθα: εὐθὺς, ἀμέσως. — ἀναλαμβάνω ἐμβιβάζω εἰς τὰ πλοῖα. — κομίζομαι πλέω. — ἐκ παλαιοῦ ἔτι ἦδη ἐκ παλαιοῦ χρόνου. — κτιζῶ ἰδρύω, ἀποικίζω, κατοικίζω. — μονοῦμαι τινος ἐγκαταλείπομαι ἀπὸ τινα.

Κεφ. 63 - 64. ἀναδιδάσκομαι μεταβάλλω γνώμην. — δοκέειν μοι, τὸ ἀπαρμφ. ἀπολύτως: κατὰ τὴν γνώμην μου. — ἀρρωδῶ = ὀρρωδῶ φοβοῦμαι. — διανουμαχῶ συγκροτῶ ναυμαχίαν. — ἀκροβολίζομαι, κυρ.: ἀψιμαχῶ· ἀκροβολίζομαι ἔπεισι λογομαχῶ. — ἐπὶ Αἰακὸν διὰ τὸν Αἰακόν: διὰ νὰ φέρῃ τὸν Αἰακόν (τὸ ἀγάλμα δηλ. αὐτοῦ): ὁ Αἰακὸς ἦτο κατὰ τὸν μῦθον υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς νύμφης Αἰγίνης: ἀπόγονοι τούτου (Αἰακίδαι) ἦσαν ὁ Πηλεὺς, ὁ Τελαμών, ὁ Φῶκος, ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ Αἴας καὶ ὁ Τεῦκρος. Εἰς τὰ ἀγάλματα τῶν Αἰακιδῶν ἀπεδίδετο ἡ ἰδιότης ἰσχυρῶν βοθητῶν κατὰ τὰς μάχας.

Κεφ. 70. παρήγγειλε, ὁ Ξέρξης. — παρεκρίθησαν διαταχθέντες παρετάθησαν κατὰ σειρὰν καὶ τάξιν. — ἐξέχρησε, τοῦ ἐκχρῶ (-άω) ἐξαρκῶ. — οἱ δὲ = ἀλλά. — πολιορκήσονται, ἐν πθτκ. σημασίᾳ. — ἀπολαμφθέντες = ἀπτ. ἀποληφθέντες: ἀπολαμβάνω ἀποκλείω.

Κεφ. 71. ἐμεμηχάνητο, ὑπερσυντλ. ἐν παθκ. σημασίᾳ τοῦ μηχανῶμαι ἐπινοῶ. — ὡς τάχιστα εὐθὺς ὡς. — ἴζομαι στρατοπεδεύω. — συγχῶ (-όω) σκεπάζω (φράζω) μὲ χώματα. — Σκειρωνίς ὁδός, ἡ ἄγουσα ἀπὸ τῆς Κορίνθου εἰς τὰ Μέγαρα καὶ Ἀττικὴν παρὰ τὴν θάλασσαν ἐπὶ ἀποτόμων βράχων. — ἄνω = ἀνύω περατῶ. — φορμὸς κοφίνι. — ἐσφορέω εἰσκομίζω. — ἐλινύω (μετὰ μτχ.) παύω νά.

Κεφ. 72. ὑπεραρρωδῶ τινι ὑπερβολικὰ φοβοῦμαι διὰ τινα. — οὐδὲν μέλει τινὶ καθόλου δὲν ἐνδιαφέρεται τις. — Κάρνεια, βλ. VII, 206 (ἐν σελ. 250). — παροιχώκει, ὑπερσυντλ. τοῦ παροίχομαι ἔχω παρέλθει.

Κεφ. 74. πόνος ἐπίπνος ἐργασία. — συνίσταμαί τινι, ἐδῶ: καταπονοῦμαι μέ τι. — τὸν περὶ τοῦ παντὸς δρόμον θέω διαγω-

νίζομαι, διακινδυνεύω περὶ τῶν ὅλων. — ἐλλάμπομαι διακρίνομαι· ἐδῶ: κερδίζω τὴν νίκην. — οὐκ οὕτω - ὡς ὄχι τόσον - ὅσον. — δειμαίνω περὶ τινι φοβοῦμαι διὰ τινα. — τέως ἐπὶ τινα χρόνον. — σιγῇ μὲ χαμηλὴν τὴν φωνήν. — θῶμα ποιεῦμαι θαυμάζω. — ἐξερράγη (ἀπρὸς.) ἢ ἀγανάκτησις τῶν ἐξέσπασε. — ἐς τὸ μέσον φανερά. — δοριάλωτος κυριευμένος.

Κεφ. 75. ἐσοῦμαι = ἄττ. ἠττώμαι. — χρεόν, δηλ. ἐστί.— ἐπιδέχομαι δέχομαι προσέτι, δέχομαι νέους (πολίτας). — ἄλβιος πλούσιος. — κατύπερθε γίνομαι ὑπερισχύω. — δρησμός (δρασμός - διδράσκω) φυγή. — παρέχει (ἀπρὸς.) = πάρεστι ἢ ἔξεστι. — περιουῶ (μετὰ μτχ.) ἐπιτρέπω, ἀφήνω νά. — πρὸς ἑαυτοὺς = πρὸς ἀλλήλους. — ἐκποδῶν ἀπαλλάσσομαι ἀπέρχομαι.

Κεφ. 76. τοῦτο μὲν.. τοῦτο δέ, βλ. VI, 44 (ἐν σελ. 243). — ἀνήγον (ἀμτβ.) τὸ ἀπ' ἐσπέρης κέρας ἐπροχώρουν μὲ τὸ δυτικὸν κέρας. — κυκλοῦμαι = κυκλῶ. — Κέος - Κυνόσουρα, ἀκρωτήρια εἰς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς Σαλαμῖνος. — Μουνιχίη, χερσόνησος τῆς Ἀττικῆς μὲ ὁμώνυμον λιμένα κείμενον μεταξύ Πειραιῶς καὶ Φαλήρου. — ἀπολαμφθέντες, βλ. κεφ. 70. — τίσιν δίδωμί τινος τιμωροῦμαι διὰ τι. — ἀγώνισμα πολεμικὸν κατόρθωμα. — τῶν Περσέων, δηλ. τινάς. — ἐκφέρομαι (μέλλ. ἐξοίσομαι) φέρομαι ἔξω (ἐκ τῆς θαλάσσης εἰς τὴν ξηράν). — πόρος τῆς ναυμαχίης τῆς μελλ. ἔσ. τὸ μέρος, ὅπου ἐμελλε νά γίνῃ ἢ ναυμαχία. — περιποιῶ διασφάζω. — πυνθανοῖατο = ἄττ. πυνθάνοιντο. — παραρτέομαι τι παρασκευάζω τι.

Κεφ. 78 - 79. ὠθισμός λόγων λογομαχία. — οἱ στρατηγοὶ συνίστανται οἱ στρατηγοὶ διαφωνοῦν. — κατὰ χώραν εἰμί εἶμαι εἰς τὴν θέσιν μου. — τρόπος χαρακτήρ. — συνέδριον τόπος τοῦ συνεδρίου. — ἐκκαλοῦμαι φωνάζω ἔξω. — ὑπὸ ἔνεκα. — λήθην ποιοῦμαι = ἐπιλανθάνομαι. — συμμείγνυμί τινι ὁμιλῶ μὲ τινα. — στασιάζω φιλονικῶ. — τοι = ἄττ. σοι. — ἴσον Πελοποννησίοισι τὸ αὐτὸ (ἀνωφελές) διὰ τοὺς Πελοπ.

Κεφ. 80 - 81. χρηστὰ ὠφέλιμα. — διακελεύομαι συμβουλεύω — τὰ ἐγὼ ἐδεόμην κλπ. = αὐτόπτης γενόμενος (τούτων), τὰ

γενέσθαι ἐγὼ ἐδεόμην. — ἐξ ἐμέο (δηλ. ἔοντα) ὅτι ἐκ μέρους μου προέρχονται: ὅτι εἰς τὰς ἐνεργείας μου ὀφείλονται. — παρίσταμαι φέρω πρὸς τὸ μέρος μου διὰ τῆς βίας, ἀναγκάζω. — πλάσσω ἐπινοῶ. — ὡς οὐ ποιούντων τῶν β. ταῦτα διότι κατὰ τὴν γνώμην των (δηλ. τὴν γνώμην τῶν λοιπῶν στρατηγῶν) οἱ βάρβαροι δὲν πράττουν ταῦτα. — παρέρχομαι εἰσέρχομαι. — μόγις μόλις, μετὰ δυσκολίας. — ἐφορμῶ (-έω) μένω ἠγγκυροβολημένος ἐν τινι τόπῳ: ἐκτελῶ ἀποκλεισμέν. — παραρτέομαι γίνομαι ἔτοιμος, παρασκευάζομαι. — ἀλέξομαι (καὶ μέσ. μέλλ. ἀλεξήσομαι) = ἀμύνομαι. — μεθίσταμαι ἀποχωρῶ. — ἀμφισβασίη φιλονικία: λόγων ἀμφισβασίη λογομαχία.

Κεφ. 82. ἐν τοῖσι, ἢ ἐν μεταξύ. — καθαιρῶ καταβάλλω, νικῶ. — ἐς τὸν τρίποδα, τὸν ὅποιον οἱ Ἕλλ. μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην ἀφιέρωσαν εἰς τὸν ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνα: ὁ τρίπους οὗτος ἦτο χρυσοῦς καὶ ἐστηρίζετο ἐπάνω εἰς τὰς κεφαλὰς τριῶν χαλκῶν ὄψεων, τῶν ὁποίων τὰ σώματα περιπλεκόμενα ἀπετέλουν σπειροειδῆ στήλην ἐπὶ τῶν σπειρῶν τῶν ὄψεων οἱ Ἕλλ. ἐχάραξαν τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων, ὅσαι ἔλαβον μέρος εἰς τοὺς ἀγῶνας κατὰ τῶν Περσῶν (βλ. πίν. III ἐν τέλει τοῦ βιβλίου).

Κεφ. 83. ῥῆμα λόγος. — ἡὼς διαφαίνει, βλ. VII, 216. — καὶ οἱ καὶ οὗτοι (δηλ. οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλ.). — ἐπιβάται, βλ. VII κεφ. 100. — προαγορεύω ὁμιλῶ ἐνώπιον ὄλων. — εὖ ἔχοντα ὥραϊα εὖστοχα. — ἐκ πάντων ὑπὲρ πάντας. — τὰ ἔπεα ἦν ἀντιτιθέμενα, κατ' ἐννοίαν: εἰς τὸν λόγον του (ὁ Θεμ.) παρέβαλε. — πάντα τὰ κρέσσω τοῖσι ἔσσοσι ὅλα τὰ εὐγενέστερα πρὸς τὰ χειρότερα (δηλ. τὴν ἀνδρείαν πρὸς τὴν δειλίαν, τὴν ἐλευθερίαν πρὸς τὴν δουλείαν, τὴν δόξαν πρὸς τὴν καταισχύνην). — ἐγγίνομαι ὑπάρχω. — καταπλέκω τὴν ῥῆσιν τελειώνω τὸν λόγον. — κατὰ τοὺς Αἰακίδας = ἐπὶ τοὺς Αἰακίδας (βλ. κεφ. 64). — ἀποδημῶ ἀπέρχομαι, ἀποπλέω.

Κεφ. 84. ἐπεκέατο = ἐπέκειντο: ἐπίκειμαι ἐπιτίθεμαι.— πρύμνην ἀνακρούομαι ὑποχωρῶ μὲ τὴν πρύμναν. — ὠκελλον, πρτκ. ἀποπειρτκ.: ὀκέλλω τὰς νέας ῥίπτω τὰ πλοῖα εἰς τὴν ξηράν. — Παλληνεύς, ὁ ἐκ τοῦ Ἀττικῶ δῆμου Παλλήνης (νῦν Χαρ-

βάτι). — **ἔξανάγομαι** ὀρμῶ ἔξω ἀπὸ τὴν γραμμὴν. — **ἐμβάλλω νη** ἐπιπίπτω ἐναντίον πλοίου (ἐχθρικοῦ). — **συμμίσγω** συμπλέκομαι. — **δαιμόνιος** κακότυχος.

Κεφ. 85. **κατὰ ἀπέναντι.** — πρὸς Ἐλευσίνας πρὸς τὸ μέρος τῆς Ἐλευσ. — **ἐθελοκακῶ** μὲ τὴν θέλησίν μου δεικνύομαι δειλός. — **κατὰ τὰς Θεμ. ἐντολάς,** ὁ Θεμιστ. κατὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἑλλ. στόλου ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου εἶχε χαράξει ἐπὶ βράχων αὐτοῦ συμβουλὰς πρὸς τοὺς μετὰ τοῦ Ξέρξου ἐκστρατεῦσαντας Ἴωνας, ὅπως ἀποστατήσουν ἀπὸ τοὺς Πέρσας ἢ τουλάχιστον δειχθοῦν ἐκουσίως δειλοὶ εἰς μέλλοντας ἀγῶνας. — **καταλέγω** ἀπαριθμῶ. — **μέμνημαι,** ἐδῶ: ἀναφέρω. — **καθίστημι** διορίζω.

Κεφ. 86. **κεραῖζω** καταβυθίζω. — **σὺν κόσμῳ** κανονικῶς. — **σὺν νόῳ** μετὰ περισκέψεως. — **συμφέρομαι,** ἐπὶ γεγονότων: συμβαίνω, γίνομαι. — **μακρῶ** πολὺ (ἐπίρρ.). — **ἀμείνονες αὐτοὶ ἑωυτῶν** ἀνδρειότεροι παρ' ὅτι ἦσαν ἄλλοτε. — **βασιλέα,** ὑποκμ. τοῦ **θεήσασθαι** ὁ Ξέρξης καθήμενος ἐπὶ ἀργυρόποδος θρόνου εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Αἰγάλεω — ὄρους τῆς Ἀττικῆς ἀπέναντι τῆς Σαλαμῖνος — ἐπεσκοπεῖ τὴν ναυμαχίαν μετὰ γραμματέων, οἱ ὅποιοι ἐσημείωνον τὴν δρᾶσιν ἐνὸς ἐκάστου.

Κεφ. 87. **κατὰ τοὺς ἄλλους** ὡς πρὸς τοὺς ἄλλους. — **ἀτρεκέως** ἀκριβῶς. — **εὐδοκιμῶ** ἔχω ὑπόληψιν — **θόρυβος** ἀταξία. — **καὶ ἡ καὶ αὕτη.** — **μάλιστα πρὸς τινος** πολὺ πλησίον τινός. — **συνήνεικε,** ἄορ. τοῦ **συμφέρω** φέρω καλὸν ἀποτέλεσμα, ὠφελῶ. — **φέρουσα** μὲ ὀρμὴν. — **Καλυνδεῖς** οἱ ἐκ τῆς Καλύνδης, πόλεως ἐν Καρίᾳ. — **εἰ μὲν καὶ ἂν καὶ πράγματι.** — **νεῖκος** φιλονικία. — **μέντοι** ὅμως. — **ἐκ προνοίης** ἐπίτηδες. — **συγκυρέω** (μετὰ μτχ.) συμπίπτω νά. — **παραπίπτω** συναντῶ. — **ἀμύνω** τινὶ βοηθῶ τινα. — **ἀποστρέφω** (ἀμτβτ.) στρέφομαι ὀπίσω.

Κεφ. 88. **τοῦτο μὲν... τοῦτο δε,** βλ. κεφ. 76. — **συνήνεικε,** ἐδῶ, ὅπως καὶ κατωτέρω συνέβη. — **μανθάνω** (μετὰ μτχ.) παρατηρῶ ὅτι. — **φημί** λέγω ναί, διαβεβαιώνω. — **τὸ ἐπίσημον** τὸ σῆμα τοῦ πλοίου. — **ἠπιστέατο** = ἀττ. **ἠπίσταντο**· **ἐπίσταμαι** ἐδῶ: πιστεύω, νομίζω.

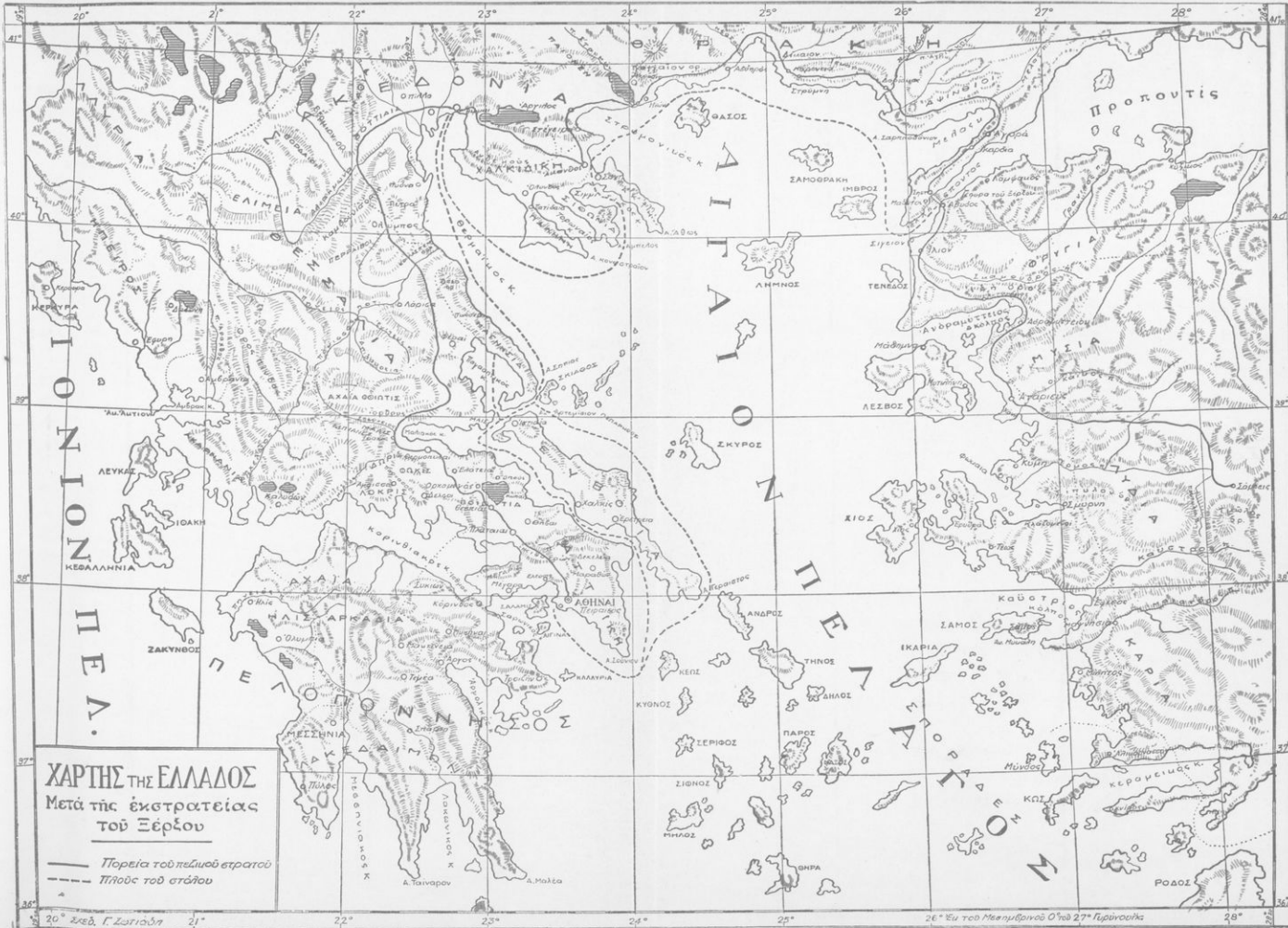
Κεφ. 89. πόνος μάχη. — ἀπό μὲν ἔθανε — ἀπό δὲ (ἔθανον), τμηῆσις. — νέω κολυμβῶ. — χειρῶν νόμος συμπλοκή μάχη. — διανέω ἔς κολυμβῶν διαπεραιοῦμαι εἰς. — ἔς τὸ πρόσθε παρέρχομαι περνώ ἔμπρός. — ἀποδεξόμενοι = ἄττ. ἀποδειξόμενοι ἀποδείκνυμαι (ἐπι) δεικνύω. — περιπίπτω τινὶ πίπτω ἐπάνω εἰς τινα.

Κεφ. 90. διεφθάρατο = ἄττ. διεφθαρμένοι ἦσαν. — ἀπολοῖατο = ἄττ. ἀπόλοιτο. — ὡς προδόντων, δηλ. αὐτῶν (τῶν Ἰώνων). — ἐπιφέρομαι ἐπέρχομαι μὲ ὄρμη. — Σαμοθρήκικες οἱ ἐκ τῆς Σαμοθράκης, νήσου παρὰ τὰ παράλια τῆς Θράκης, ἀνήκοντες εἰς τοὺς Ἴωνας. — ἀπαράσσω ἐξολοθρεύω, ξεπαστρεύω. — ῥύομαι σφίζω. — οἶα (μετὰ μτχ.) = ἄτε (μετὰ μτχ.). — ὑπερλυποῦμαι ἀγανακτῶ πολύ. — κακὸς δειλός. — ὄκως = ὅποτε ὁσάκις. — ὑπὸ τῶ οὔρει εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους. — ἀντίον ἀπέναντι. — ἀναπυθάνομαί τινι ζητῶ πληροφορίας περὶ τινος. — γραμματιστής γραμματεὺς. — πατρόθεν μὲ τὸ ὄνομα τοῦ πατρός.

Κεφ. 91. ὑφίσταμαι ἐνεδρεύω. — ἐν τῷ πορθμῷ, τῷ μεταξύ τῆς νήσου Ψυτταλείας καὶ Ἀττικῆς. — κεραίζω, βλ. κεφ. 86. — ὄκως βλ. κεφ. 90. — φέρομαι φεύγω μὲ σπουδῆν.

Κεφ. 92. συγκυρέω συναντῶμαι. — σημήιον = ἐπίσημον (κεφ. 88.). — βώσας = ἄττ. βοήσας. — ἐπικερτομῷ τινα ὀνειδίζων εἰρωνεύομαί τινα μὲ πειρακτικούς λόγους. — ἔς τὸν μηδισμόν ὡς πρὸς τὸν μηδισμόν οἱ Ἀθην. πρὸ ὀλίγων ἐτῶν εἶχον κατηγορήσει τοὺς Αἰγινήτας ἐπὶ μηδισμῷ καὶ τὸν πατέρα τοῦ Πολυκρίτου, τὸν Κριόν, εἶχον φυλακίσει. Ταύτην τὴν ἄδικον κατηγορίαν ὑπαινίσσεται ἐδῶ ὁ Πολύκριτος. — ἀπορρίπτω (ὀνειδῆ) ἔς τινα ἐξακοντίζω πειρακτικούς λόγους κατὰ τινος. — περιγίνομαι σφίζομαι. — ὑπὸ ὑπὸ τὴν προστασίαν.

Κεφ. 93. ἄριστα ἀκούω παρὰ πολὺ ἐπαινοῦμαι. — ἐπὶ δὲ μετὰ τούτους. — Ἀναγυράσιος ὁ ἐκ τοῦ Ἀναγυροῦντος, δήμου τῆς Ἀττικῆς, κειμένου νοτίως τοῦ Ἰμηττοῦ κατὰ τὴν θέσιν τῆς σημερινῆς Βάρης. — ἐπιδιώκω καταδιώκω. — ἐν ταύτῃ, δηλ. τῇ νηί. — ἦλω, τοῦ ἀλίσκομαι συλλαμβάνομαι. — παρεκεκέλευστο (πθκ.) εἶχε δο-

ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 Μετά της έκστρατειας
 του Ξέρξου

— Πορεία του πελιδνού στρατού
 - - - Πλοῦς τοῦ στόλου

Θῆ διαταγή (νά συλλάβουν δηλ. τήν Ἄρτ.) — ποιοῦμαι δεινόν θεωρῶ βαρῶ πρᾶγμα: τὸ παίρνω βαρειά.

Κεφ. 95 - 96. τούτων, ἐκ τοῦ πρότερον. — ἐπιμιμνήσκομαι τινος κάμνω μνεῖαν τινός. — ἀπέβησα (ἀφρ. ἀ' τοῦ ἀποβαίνω) ἀπεβίβασα. — κατειρύω = κατερύω κατέλκω, σύρω. — ταύτη εἰς. τοῦτο τὸ μέρος. — ἐλπίζω ὑποθέτω, νομίζω. — παρῖεμι ὑπάρχω, ὑπολείπομαι.

Κεφ. 140. α) ἀμαρτὰς = ἀμάρτημα σφάλμα. — τὰς γενομένας ἐξ = τὰς ποιηθείσας ὑπό. — μετήμι συγχωρῶ. — ὁμολογῶ τινι ἔρχομαι εἰς συνενόησιν μέ τινα: συμβιβάζομαι μέ τινα.

τούτων, ἐξ ὀνομαστικῆς ταῦτα αὐτὰ αἱ διαταγαί. — ἀναγκαίως ἔχει μοι ἀναγκάζομαι. — τὸ ὑμέτερον ἀντίον γίνεται = ὑμεῖς ἐναντιοῦσθε. — ἀνταιρόμενοι = ἀπ. ἀνταιρόμενοι· ἀνταίρομαι τινι πόλεμον κινῶ πόλεμον κατὰ τινος. — ὑπερβάλλομαι ὑπερτερῶ, ὑπερισχύω. — στρατηλασίη, ἐδῶ: στρατός. — παρισούμαι τινι ἐξισοῦμαι μέ τινα. — θέω περὶ ἑμαυτοῦ διακινδυνεύω τήν ζωήν μου. — καταλύσασθε, δηλ. βασιλεῖ· καταλύομαι τινι κάμνω εἰρήνην μέ τινα. — παρέχει = ἔξεστι. — κάλλιστα μέ τοὺς ἐντιμωτέρους ἄρους. — ταύτη ὥρμηται τοιουτοτρόπως σκέπτομαι: τοῦτο ἐπιθυμῶ. — ὁμαιχιμῆν συντίθεμαι τινι συνάπτω συμμαχίαν μετά τινος.

β) προσχρηίζω τινός = δέομαι τινός. — λόγοι προτάσεις. — ἡ βασιλέως χεῖρ ὑπερμήκης ἐστὶ εἶναι πολὺ μακρά: φθάνει εἰς μεγάλην ἀπόστασιν. — προτεινόντων, δηλ. τῶν Περσῶν· μεγάλα προτείνω ἐπ' οἷσι προτείνω εὐνοϊκοὺς ἄρους, μέ τοὺς ὑποίους. — δειμαίνω φοβοῦμαι. — τρίβος μεγάλη ὁδός, λεωφόρος. οἰκῆμαι = οἰκῶ. — μάλιστα, νὰ συναφθῆ μέ τό: συμμάχων πάντων. — ἐξαίρετόν τι... = τήν γῆν, ἡ ἐξαίρετόν τι μεταίχιμιόν ἐστι· μεταίχιμιον, ἐδῶ: διαμφισβητούμενη μεθόριος χώρα, ἀμφισβητούμενα σύνορα. — ἔκτημαι = κέκτημαι.

Κεφ. 141. ὁμολογίη συνενόησις, συμβιβασμός. — λόγιον χρησιμός. — χρεόν ἐστι = χρῆ εἶναι ὠρισμένον (πεπρωμένον). — ἐκπίπτω ἐκδιώκομαι. — συνέπιπτε συνέβη. — ὁμοῦ συγχρόνως. — σφρων δηλ. τοῦ Ἄλεξ. καὶ τῶν Λακεδ. πρέσβρων. — κατάστασις παρου-

σίσις (ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου). — ἐπαναμένω περι-
 μένω ἐπὶ πλεόν. — διατρίβω ἀργοπορῶ. — ἐνδεικνύμενοι θέλοντες
 νὰ δειξοῦν.

Κεφ. 142. διαδέχομαι (τὸν λόγον) λαμβάνω τὸν λόγον. —
 νεώτερον ἐπὶ πολιτικῶν μεταβολῶν : νεωτερισμός. — ἐνδέχομαι
 ἀποδέχομαι. — κόσμον φέρον (δηλ. ἐστὶ) = κόσμον φέρει (βλ.
 κεφ. 60). — οὐδαμὸς = οὐδείς. — διὰ πάντων μεταξύ πάντων. —
 πολλῶν εἵνεκεν διὰ πολλὰς αἰτίας. — οὐδὲν (ἐπίρρ.) εἰς τὸ βου-
 λομένων. — φέρω ἐς ἐκτείνομαι εἰς. — ἄλλως τε καὶ πρὸς τούτοις·
 νὰ συναφθῇ μέ τό : οὐδαμῶς ἀνασχετὸν (ἐστὶ)· ἀνασχετὸς ὑπο-
 φερτός. — τούτων ἀπάντων... δουλοσύνης = τούτων ἀπάντων
 αἰτίους (γενομένους) αἰτίους γενέσθαι δουλοσύνης. — τὸ πά-
 λαι ἐκ παλαιῶν χρόνων.

συνάχθομαι τινι συλλυποῦμαι τινα. — διζὸς = ἀττ. δισσός·
 καρποὶ δισσοὶ παραγωγή δύο ἐτῶν (δηλ. τοῦ 480 καὶ 479). — οἰ-
 κοφθόρημαι, πρkm. τοῦ οἰκοφθορέομαι χάνω τὴν περιουσίαν μου,
 καταστρέφομαι, χάνομαι. — τὰ οἰκετέων ἐχόμενα = τοὺς οἰκέτας·
 οἰκέται μέλη οἰκογενείας (ἐδῶ : παῖδες καὶ δοῦλοι). — ἐπιτρέφω
 τρέφω. — ἔστ' ἂν συνεστήκη ἐφόσον διαρκεῖ. — ἀνέγνωσα (ἀόρ. ἀ'
 τοῦ ἀναγινώσκω) ἔπεισα. — λεήνας, ἀόρ. τοῦ λεαίνω μετριάζω. —
 συγκατεργάζομαι τινι βοηθῶ τινα.

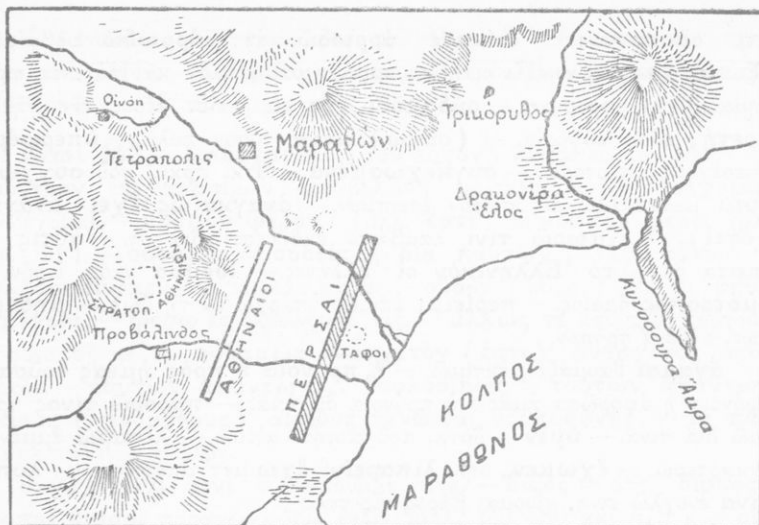
Κεφ. 143. ὑποκρίνομαι = ἀττ. ἀποκρίνομαι. — ἥπερ = ἀττ..
 ἢ (συγκριτικ.). — ὀνειδίξειν, δηλ. ἡμῖν ὀνειδίζω τινί τι κα-
 τηγορῶ τινα διὰ τι. — γλιχομαί τινος ποθῶ, σφοδρῶς ἐπιθυμῶ τι. —
 πίσυνοί μιν... = ἐπέξιμεν, ἀμυνόμενοι μιν, πίσυνοι θεοῖσί τε
 καὶ ἥρωσι συμμάχοισι· ἐπέξερχομαι ἐξέρχομαι ἐναντίον τινός·
 πίσυνος πεποθῶς, ἔχων πεποίθησιν θ. τε καὶ ἦρ. συμμάχοισι
 (κτγρμ.) : εἰς τὴν συμμαχίαν θεῶν καὶ ἡρώων. — ὄπισ θρησκευτικὸς
 φόβος, σεβασμός· ὄπιν ἔχω τινός ἔχω σεβασμὸν πρὸς τινα. — οἶκος,
 ἐδῶ : ναός. — ἐπιφαίνομαι παρουσιάζομαι. — χρηστὰ ὑπουργῶ
 (τοῖς Ἀθηναίοις) παρέχω ὠφελίμους ἐκδουλεύσεις εἰς τοὺς Ἀθ. —
 ἀθέμιτος παράνομος. — ἔρδω πράττω. — ἀχαρις δυσάρεστος.

Κεφ. 144. ἀτὰρ δέ, ὅμως. — αἰσχρῶς... οἶκατε... = οἶκατε.
 αἰσχρῶς ἀρρωδησαὶ ἐξεπιστάμενοι τὸ φρόνημα τῶν Ἀθηναίων,

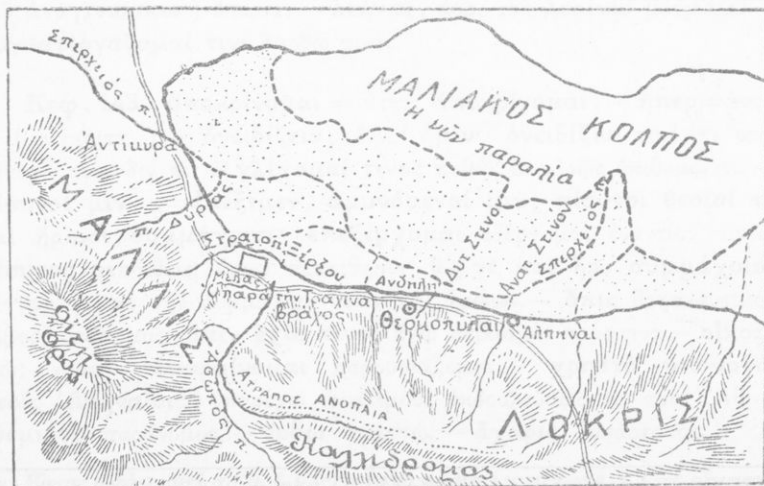
ὄτι οἴκατε = ἄττ. εἰοίκατε· ἄρρωδῶ = ἄττ. ὄρρωδῶ φοβοῦμαι·
 ἐξεπίσταμαι γνωρίζω καλῶς· φρόνημα ὑψηλὸν καὶ εὐγενὲς φρό-
 νημα· μεγαλοφροσύνη. — οὐδαμόθι γῆς εἰς οὐδὲν μέρος τῆς γῆς. —
 ἀρετή, ἐδῶ· εὐφορία. — (οὕτω) μέγα τόσον πολὺ. — ὑπερφέρω
 ὑπέρχω, ὑπερτερῶ. — συγκεχωσμένα, πθκ. πρκμ. τοῦ συγχών-
 νυμι μεταβάλλω εἰς σωρὸν ἐρειπίων. — ἀναγκαίως ἔχει = ἀνάγκη
 (ἔστί). — τιμωρῶ τινι λαμβάνω ἐκδίκησιν διὰ τι. — αὐτίς δέ
 ἔπειτα δέ. — τὸ Ἑλληνικὸν οἱ Ἕλληνας. — ἴδρυμα ναός, ἱερόν. —
 ὁμότροπος ὁμοίος. — περίεμι ἐπιζῶ, ὑπάρχω ἐν τῇ ζωῇ. — μηδαμὰ
 κατ' οὐδένα τρόπον.

ἄγαμαι θαυμάζω, ἐκτιμῶ. — ἡ πρόνοια ἡ πρὸς ἡμέας ἔουσα ἡ
 πρόνοια ἡ ἀφορώσα ἡμᾶς : ἡ πρόνοια δι' ἡμᾶς. — προορῶ τινος προ-
 νοῶ διὰ τινα. — ὑμῖν, δοτκ. τοῦ ποιητ. αἰτίου. — λιπαρῶ ἐμμένω,
 ἐγκαρτερῶ. — ἔχωμεν, δηλ. λιπαρεῖν· ἔχω μετ' ἀπαρμφ. = ; — λυπῶ
 τινα ἐνοχλῶ τινα, γίνομαι βάρος εἰς τινα.

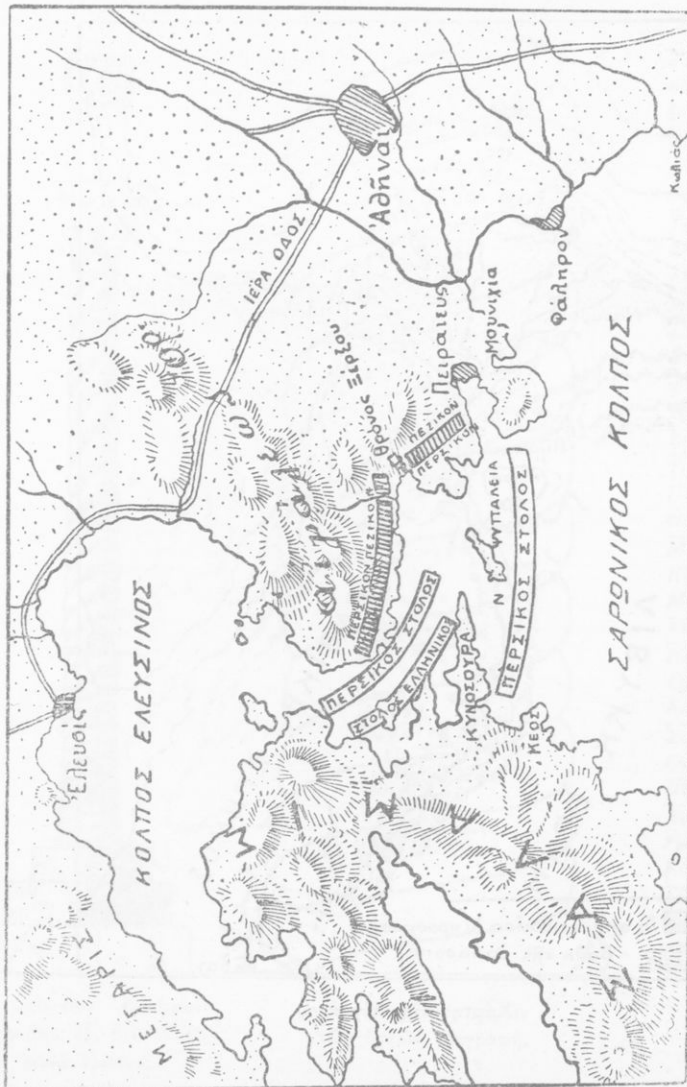
ὡς οὕτω ἐχόντων ἀφοῦ τοιοῦτοτρόπως ἔχουν τὰ πράγματα. —
 οὐκ ἐκάς χρόνου οὐχὶ ἐν μακρῷ χρόνῳ. — ἐπεὰν τάχιστα εὐθὺς
 ὡς. — τῶν = τούτων, ἅ. — προσδέομαί τινός τι ζητῶ τι παρά τι-
 νος. — καιρὸς κατάλληλος περίστασις. — προβοηθῶ σπεύδω εἰς βοή-
 θειαν πρότερον.

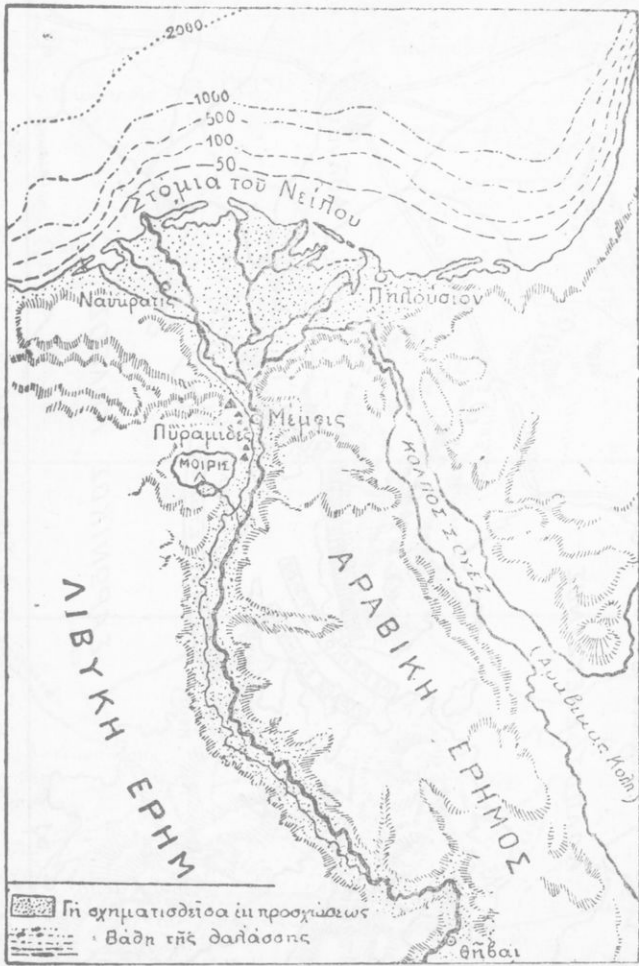
Σχέδιον τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης.

Σχέδιον τῆς ἐν Θερμοπύλαις μάχης

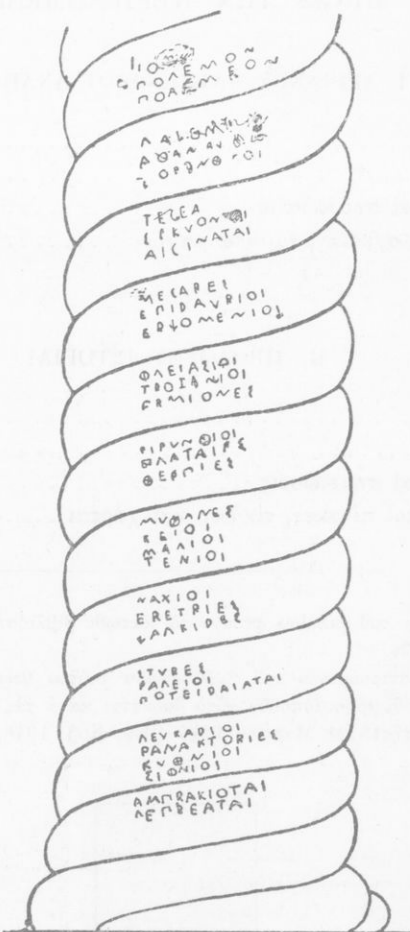
Σχέδιον τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας.

Χάρτης τῆς Αιγύπτου.

Ὁ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀπερωθεὶς εἰς τὸν Ἀπόλλωνα τρίπους.

Ἡ ἐπὶ τῶν σπειρῶν τῶν ὄψεων ἐπιγραφή.

Τοῖδε τὸν πόλεμον ἐπολέμουν

Λακεδαιμόνιοι
Ἀθηναῖοι
Κορινθιοί

Τεγεᾶται
Σικυνῆσιοι
Αἰγινᾶται

Μεγαροῖς
Ἐπιδαύριοι
Ἐρχομένιοι

Φλειᾷσιοι
Τροζιάνιοι
Ἐρμιονεῖς

Τιρυνθιοί
Πλαταιεῖς
Θεσπιεῖς

Μυκανεῖς
Κέιοι
Μάλιοι
Τένιοι

Νάξιοι
Ἐρετριεῖς
Χαλκιδεῖς

Σιτυρεῖς
Φαλῆσιοι
Ποτειδαῖται

Λευκαδιοί
Φανακτορίεσσι
Κύνθιοι
Σίφνιοι

Ἀμπρακιοῖται
Λεπρεῖται

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

I. ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ

1. Είσαγωγή	11
2. Κείμενον	19
3. Ἑρμηνευτικά σημειώσεις	77
4. Εἰκόνες καὶ σχεδιαγράμματα μαχῶν	125

II. ΠΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΙ

1. Είσαγωγή	139
2. Κείμενον	143
3. Ἑρμηνευτικά σημειώσεις	223
4. Τοπογραφικὸι πίνακες, εἰκόνες καὶ χάρται	268

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιοσήμον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἐντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ δικλῆτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρ. 7. τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ Η΄ΙΔ΄. 1963 (V)—ΑΝΤΙΤΥΠΑ 40.000—ΣΥΜΒΑΣΙΣ 1136/14-2-63

Ἐκτύποις - Βιβλιοδεσίαι : ΙΩ. ΚΑΜΠΑΝΑ Ο.Ε. - Φιλαδελφείας 4 - ΑΘΗΝΑΙ

024000018074

2500/96

